بو تفسیر شریف سورهٔ جواهر الاصداف قطعه
انعامدر دعاجی مصطفی
نكدر بوده عص
١٤

سورة الانعام ٢

سورة الاعراف ٤٢
سورة الانفال ٨٢
سورة التوبة ١٠١
سورة يونس ١٤٣
سورة هود ١٦١
سورة يوسف ١٨٢
سورة الرعد ٢٠٦
سورة ابراهيم ٢١٧
سورة الحجر ٢٢٧
سورة النحل ٢٣٥
سورة الاسراء ٢٥٣
سورة الكهف ٢٦٨

HACI MAHMUD EFENDİ
E. ŞKT. 3
Vakıf Kütüphanesi

T.C. ... Kütüphanesi
1923

SÜLEYMANİYE G. KÜTÜPHANESİ
Kısmı: Hacı Mahmud Ef.
Yeni:
Eski: 161
Tasnif No: 297.1

جواهر الاصداف

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي خلق السموات والارض ۝ ۝
وجعل الظلمات والنور ثم الذين كفروا بربهم يعدلون ۝ ابن عباس
رضي الله عنه بيوردركه ۝ سورهٔ انعام كل مكه ده اندورلمشدر الا التي
آيت مدينه ده اندورلمشدر انجق ۝ واوج آيت بري بري مقابله
سندر ۝ وما قدروا الله حق قدره ۝ تمام بو اوج آيت يهوديارك
اول كلامن رد اتمكيچون در بيك فر ۝ ودخي ۝ قل تعالوا ايتي لعلكم تتقون ۝
وارنجه بونلردن ازتوغي كلي مكيه درجمله بو كيجه ايچنده بر دفعه ده
اندي يتمش بيك فرشته ايله سينده اوار كتوردوب ۝ تسبيح وتحميد
ايلرلوردي ۝ رسول عليه السلام اني اشيدوب تعظيم يوتندن يوزين
قويوب تعالي يه سجده ايلدي وچوق حمد وثنا قلدي چون بو تعظيم ايله
بو سورهٔ مبارك اندورلدي رسول عليه السلام في الحال اول كيجه كاتب قعروب
كلتورن يازدردي ايله ۝ وبو سوره يوز يتمش بش آيتدر الترى مشركلر اوزر
ينه حجتدر ۝ وكلمه سي اوج بيك اللي ايكي در ودخي اون ايكي بيك دورت
يوز حرفدر ۝ روايتدر ۝ رسول الله عم اول بيوردي هر كمسنه بو سورهٔ
انعامي اولندن اوج آيت اوقوسه ۝ ما تكسبون ۝ وارنجه الله تعالى
اكا قرق فرشته موكل قلور تا قيامته دكين كندولرك عبادتنجه اكا عبادت
يازرلر ودخي يدنجي كوكدن حق تعالى بر فرشته كوندرر النده دموردن
بر چوماغ وار هچ شيطان ديلسه كه انوك كوكلنه وسوسه براغه اول ملك
هر لزاوررلتوروب اتاريانه كلماله قوماز اول كشيله شيطان ارسنده
يتمش حجاب اولور ودخي قيامت كوننده حق تعالى اكا ديه كه يوري راحت
اول بنم كنومده وبنم جنتم يمشلرندن يه وكوثرم صويندن ايچ ودخي سلسبيل
صويي ايله غسل ايله سن بنم قولومسن بن سنك ربكم ودخي ابي بن كعبدن
روايتدر كه رسول عم بيوردي بر كمسنه كه سورهٔ انعامي اوقوسه الله تعالى
عظمتيله اكا صلوات كتوره ۝ يعني رحمتني انك اوزرينه نثار ايده
اول يتمش بيك فرشته كه بو سورة ايله بيله اندي انليچون الله تعالى حضرتندن
مغفرت

مغفرت ديلرلر كيجه كوندوز سورهٔ انعامك آيتلري صاعنجه چون بو ثوابلر بلدك
كل بكون بوني بلكه بو سورده نكر اولني بشلور لفظيله بنا قلوب الحمد لله ددي
اكا ايشارت قالديكه بو سورهٔ اندرديكي قوللار زياده اولو نعمتدر كه اوقيانه
بودكلو ثواب ومرتبه حاصل اولور پس بو نعمت عظيمه اوزره قوللره وا
جب اولديكه الحمد ايدلر پس اول حمدني ابتدا قلدي كندو ذاتنه تا قوللره دخي
اول تعليم اوزره ابتداء سوزده الله حمد قلهلر اول قولنه حاصل اولان ثواب
نعمتلري اوزره كه سبب سعادتدر بوندنصكره اول نعمت كيمدندر آني وحمد كيم
لايقدر آني بيان بلدروب بيورديكه اول حمده لايق اولان اول الله دركه يرلري
يو آيدي طاغلري ايله واغچارله ويازيلري ايله ودكزلري ايله وانواع معادن
لري ايله وبو قوللري مصالحي ايچون التوندن وكمشدن وياقوتدن وموردن
وتيموردن وبو معدنلري يراتدي ودكزلر ايچنده انجودن جواهردن ودخي
هر نه كيم بونلره بكزر وار دركه يراتدي ودخي كوكلري يراتدي آيله كونيله ويلد
وزلري ويلدوزلر ايله مزين قلدي كيجه آيه مسخر قالدي وكوندوزي كونشه مسخر
ايلدي هر كوكده بر فلك يرادوب هر برينه بر يلدوز يرادوب آنده مقام ويردي
... احوال تغيرات اوزره اولمقلغي انك سيرنه متعلق قلدي معلوم
اولديكه ايدن زياده ونقصان اولميه جهان ايچنده اولان امور وقتلو وقتيله
مضبوط اوله خلل واقع اولميه تا كه قوللر فارغ اولوب امور عبادته مشغول
اولالر زيرا بو يرلر وكوكلر وبونلرك ايچنده يراديلن كلي بو آدم اوغلنلري
مصالحي ايچوندر واجبدر هر كشيه كه اول منعم حقيقي بيله واول نعمتلر اوزره
دايم حمد وثنا قله بوندنصكره دخي ۝ بيورديكه وبيوردي رحمه ايدك اول الله
تعاليه كه نور يراتدي ۝ ودخي قراكولق يراتدي بو كلام اول مجوسيلر سوزن
رد ايدوب انلرتي يلانلمق ايچوندر زيرا انلر ديرلر كه نورك خالقي الله تعالى در
وقراكولق خالقي شيطاندر حق تعالى انلرك سوزن ابطال ايدوب ۝ بيورديكه
نوري دخي ظلمات دخي يرادن الله تعالى در كه واحددر خلقده وملكنده
كمسنه اكا شويك دكلدر ۝ بو عجبدر كه بو دكلو آيات واثار ظاهر اولمشكن

خالق مطلق اولدر بو كافرلر عبادتده اول بتاری الله تعالی عبادتنه
برابر قلورلر ٥ و بوندن صكره حق تعالی بیوردیكه ٥ هو الذی خلقكم
من طین ثم قضی اجلا و اجل مسمی عنده ثم انتم تمترون ٥ یعنی اول
الله دركه اول سیزك نعمتلوزی طپراقدن یراتدی سزی آدمك صلبندن نطفه
دن وجوده كتوردی كه سز انك ذریتی و نسلی سیز اندن بر اجل تقدیر
ایلدی طوغمقدن اولنجیه دك و انك قتنده بر اجل مقدر دخی اولنمشدر
كه اول مدت برزخدر سنله ده اولدكدن صكره قوپنجیه دكن بو اجللر
هر كشیه لوح محفوظده یكو یازلمشدر ٥ بعضیلر دیدیلركه ٥ اجل ایكی دریری
اولدوغی وقتندن اولنجیه دك در انلا یولندن كه اول وقتده هر كشی یته
مشغول اولور ظهورنه كله بو اجل مطلق قلوب كندویه اضافت اتمدی
زیرا هر كشی بیلور كه عاقبتی اولومدر بو عمرك نهایت و آدهم بعض اول ٥
مخلوقه اول اجلك وقتنی بلدرمشدر علمی كندویه مخصوص دكل انتلم رحام اوز
دینه موكل اولان فرشتهلره بلدردیكه انك عمری نه مقدار اولیسر دنیاده و دخی
ملك الموته بلدرمشدر كه قبض وقتی اولسه تمام اولدن صكره قبض ایدرنه
بر ساعت ایلرو طوتادونه بر ساعت كرو قور ٥ اما اول اجل مسمی كندویه
اضافت ایدوب انوك قتنده دیو ذكر ایلدی زیرا اجل مسمی اجل قیامتدر انوك
علمی كندویه مخصوصدر كمسیه بلدرمشدركه اول نه وقت اولیسر در یله لر عجبمدر
كه سز دخی بو نسنه شك ایدرسز اول ببشه محكم یقین ایده مز سز اكا بر استعدا
د ایدنز و دخی بیوردیكه ٥ وهو الله فی السموات و فی الارض یعلم سركم وجهركم
ویعلم ما تكسبون ٥ یعنی كوكلرك و یرلرك خالقی اول الله دركه جمیع یرو كوك اهل
خیردن و شردن نه كسب ایدرسز بلور انوكله سزه مكافات قیلور و بوندن صكره
مشركلردن خبر ویروب بیوردیكه ٥ وما تأتیهم من آیة من آیات ربهم الا
كانوا عنها معرضین فقد كذبوا بالحق لما جاءهم فسوف یأتیهم انباؤا ما كانوا
به یستهزئون الایه ٥ بو آیت شریف نزولنه سبب اول اولدیكه مكه مشركلری
دریلوب رسول علیه السلام دیدیلركه ٥ یا محمد دیلروز بزه بر علامت كوستره سنكه
سنوك صدقك بزه ظاهر و یقین اوله بز ده سنوك دینكه ٥ ایمان كتوروب و سنی تصدیق
ایدروز رسول عم ٥ بیوردیكه نه دیلرسز دیدیلركه آیی دیلروز سن دعا قیلاسین
آی ایكی پاره اولا رسول عم حق تعالی یه نیاز ایدوب دعا قلدی اولدم آی ایكی

پاره

پاره اولدی پارسی حرا طاغنك بر طرفنه كتدی پارسی بر طرفنه كتدی انلر شویله
معاینه نظر ایدركن انلر اندن كرو اعراض ایدوب ایمان كتورمدیلر آنی سحره
نسبت قلدیلر پس حق تعالی ٥ بو آیتی اندروب خبر ویردیكه هیچ بونلره هلا ٥
ظاهر اولمادی بر علامت نشان اول مولالرینا علامتلرندن الا انلر اندن اعراض
ایدوب انكار ایدرلر بعضیلر دیدیلركه بو آیتدن مراد انشق القمر درنتكم ذكر ٥
اولندی اما بعضیلر دیدیلركه بو آیتلر ددكندن اول یرلر و كوكلر ٥ و ای كنشی و یلدزو
زلر و نور و ظلمات یرادلمسی دركه دلیلی وحدانیتدر نتكم بیانی كچدی بو ٥
نلر آنی كوردلردی دخی اعراض ایدرلر و دلایل وحدته و اثار قدرته انكار ایدر
لر و اول قرآن كه بونلره بیان حقله كلدی انلر آنی تكذیب ایدرلر حضرت محمدی
استهزا ایدر الوب الله دكلدر ددكلری بنك جزاسی ندر اول قرآن خبر ویردویكه عذاب
دن عقابدن معاین كورنجك بیله لركه اول استهزا الورینك مكافاتی در آنلره نیلسم
كلدر بوندن صكره تهدید ایدوب بیوردیكه ٥ الم یروا كم اهلكنا من قبلهم
من قرن مكناهم فی الارض ما لم نمكن لكم وارسلنا السماء علیهم مدرارا
وجعلنا الانهار تجری من تحتهم فاهلكناهم بذنوبهم وانشأنا من بعدهم
قرنا آخرین ٥٥ یعنی بو مكذبلر كورمزلر می كه بونلردن اوك كلن نیجه قرنلری
هلاك ایلدیك بری بری اردنجه بونلردن اوك كلنلردن شول لمسیلر یكه بز اه
انلری قوتلندرمش ایدك مال الله و اولادله شو نسنه لر دنكه یا مكه اهل اول ٥
اقتداری سن و یرمدیك دخی هر حاجت وقتنده انلره بری بری اوزرینه
یاغمورلر یاغدردق باغلری بوستانلری ایچنده انهاری التندن اقندق
چون انلر بو نعمتلرك قدرین بلمیوب كفران نعم اولدیلر شكری ترك ایدوب
تكذیبی الدن قومدیلر بز دخی انلری عذابله هلاك ایلدك اول رسوللریمزی
تكذیب قلدقلرندن او توروانلری هلاك قلدقمزدن صكره یرلرینه بر قرن
آخر دخی كتوردك قرن ددكلری بر مدتدركه انوك ایچنده بر پیغمبر اولا
یا اهل علمدن بر مجتهد و صاحب اولا خلق دین اوكره ده و دخی بیوردیكه ٥
ولو نزلنا علیك كتابا فی قرطاس فلمسوه بایدیهم لقال الذین كفروا ان
هذا الا سحر مبین ٥٥ یعنی اول نضر ابن حارث و عبد الله بن امیه دخی
نكه وار بونلردن غیری كلوب رسول عم ددیلركه یا محمد بز سكا ایمان ٥

کتورمزز تابونم اوزینه تمام یازلمش بر کتاب اندرمیجنکه نتکم موسی یه
توریت اندی حق تعالی ٥ بو ایت اندوروب آنلرک عنادین اظهار ایتمیجون
بیوردیکه ٥ یا محمد اکر بز سنک اوزریکه کتاب اندرمجک اولورسوزدخی
اول صحیفه آوننه یازلمش اولا انلر آنی معاینه کوروب اللریله طوتالر آنلر
آنی تصدیق ایدمجک دکللودر بلکه اول کافرلودیه لوکیم دکلدر بو الا اشکار
سحردر اللرهدن دکلدرو دخی بیوردیکه ٥٥ وقالوا لولا انزل علیه
ملك ولو انزلنا ملکا لقضی الامر ثم لاینظرون ٥ ولو جعلناه ملکا لجعلناه
رجلا وللبسنا علیهم ما یلبسون ٥ یعنی اول مکه کافرلری ددیلرکه نیچون
کوکدن بونکا اوزرینه بر فرشته اینمزکه بونکله بیله نذیر اوله خلقی قورقوده حق
تعالی بیوردیکه ٥ اکر کوکدن بز بر فرشته یره اندورسه ایدک انلر آنی معاینه کور
مجک طاقت کتورمیوب هلاك اولالر دخی اکا ایمان کتوروب تصدیق
اتمیه لردی اول سببدن انلره عذاب قلور عذاب اینیدی بو ساعت امان ویرملیوب
هلاك اولوردی دخی اکا ایمان کتوروب تصدیق اتمیه لردی و اول عذابه یحیند
قلورلردی واکر دخی بیغمبره کوکدن فرشته اندورسه ایدیک اول فرشته یی آدم صورتنده
اندوره ایدک ابراهیم ایدردیکمز قونقلری کبی و داوده اندردیکمز دعواجیلر کبی ٥
نتکم جبرائیل رسول علیه السلام و دحیة الکلبی صورتنده اندوکی کبی واکر فرشته
انیندی آدم صورتنده انلردن کرو اول ابلیس اسه زائل اولمیدی اول فرشته
اعزدن اول نجه اشاری قارشوب ضلالتده ایسه کرو اویله اولیدی و دخی بیور
دیکه ٥ ولقد استهزئ برسل من قبلك فحاق بالذین سخروا منهم ما کانوا به
یستهزؤن ٥ یعنی یا محمد سن بو کافرلرك سوزلرینه ملول اولوب طارلمه ٥
سندن ایلروکلن رسوللری دخی انلر استهزا قلدیلر نتکم سن عذابدن خبر ور
دیکه سنی استهزا یه الورلر ایرشدی عاقبت اول استهزا قلنلره اول قلدقلر ٥
ینه عقوبتی ضحاك ایدر رسول علیه السلام مسجد حرمنده مؤمنلرك شول ضعیفلریله
جمیع اوتوردقلرکه بلال بن رباح و صهیب و عمار بن یاسردن و دخی بونلردن
غیری مؤمنلر قریشدن بر جماعتله ابوجهل بن هشام کلدی اول باله سنده که
کافر

کلدیکدی اول بله سنده که کافرلر ددیلر محمدایله زعم ایدرکه شونلر وتوردا
یلوکلر اوجماق اهلینك پادشاهاریدر انلری استهزا ایدی حق تعالی بو
آیت اندورردیکه انلرك خاطرلرین تسلی قیله دخی کوکللرین ایمان اوز
رینه دوکندوره انلرك ایذالرینه صبر ایتدیره و بوندن صکره مشرکلر امر ٥
ایلدیکه کندولردن ایلرو کلنلرك حالنه نظر ایدوب انلردن عبرت الالرتکم
حق تعالی بیوردی ٥ قل سیروا فی الارض ثم انظروا کیف کان عاقبة
المکذبین ٥ یعنی ایت یا محمد بو مکه اهلنه که سفر ایدك یر یوزنده
نظر ایلك عبرت کوزی برله کورك که اول رسوللری و کتابلری یلانلار
دی عاقبتلرین کوردکی نیه ایرشدی یا خود اول قرآنی اوقولکه نظر قلك
اول سردن ایلرو کچنلرك حاللری عذاب آیچنده نیه ایردی تا که انلردن عبرت
الوب اوکوتلنه سین و دخی بوندن صکره بیوردیکه ٥ قل لمن ما فی السموات
والارض قل لله کتب علی نفسه الرحمة لیجمعنکم الی یوم القیامة لاریب فیه ٥
الذین خسروا انفسهم فهم لایؤمنون ٥ یعنی بو آیتك سبب قضیه ٥
ابو ایدیلکم اول مکه اهلدریلوب رسول علیه السلام کلدیلر ددیلر یا محمد اکر بو اشی
بزمله مال ایدن اوتوروایدرسك کل بو ایشوکی فراغت ایله بز نشو لقدر مال جمع
ایدوب سکا ویره لم مکه اهل مکه ده سندن غنی کمسه اولمسون حق تعالی بو
آیت اندوروب بیوردیکه ٥ ایت یا محمد سنی اول کافره کیم بو یرلرو کوکلر ایچنده
کی کیمکدر اکر جوب ویرورلر خوش والا و یرمزلر سن ایتکه یرده کی و کوکده کی
کلی الله تعالینکدر کیمه دیلرسه اول و یرور و دخی ایت که الله تعالی کندو ذاتنه
اندایجوب رحمت قلمغی واجب قلدی که سزه دنیاده عذاب قلمیه مهلت ویره
اولا که اول کفر یکوزه سز توبه قلوب رجوع قله سز والا الکودونمیه سز حق تعالی کندوزا
تنه آند ایجمشدر که البته سزی اول قیامت کوننده اولکوز و آخریکوز کلی
بر یره جمع ایلیه که اول قوم هب جمع اولمقده شك و کمان یوق انلرك قتنده که ٥
ایمان وار تحقیقسز دیانکار انلردرکه نفسلرینه تقصیر ایدوب ایمان کتورمزلر

الله تعالینک اول بول قرآن رحمتندن محروم وبی نصیب اولورلار دنتکم روایتدر
رسولدن عم بیوردرکه بدرستی حق تعالینک یوز رحمتی وار اول یوزدن برینی مخلوقی
ارسنده قسمت قلمشدر هر برینه اندن دکن نصیبله درکه بر برلرینه ترحم ایدرلر تا
اول حیوانلر دخی نسللرینه شفقت وترحم قلدقلری اول رحمت نصیبله در اما طقسان
طقوز رحمتی تاخیر قلمشدر که قوللرینه اخرتده قیله مقصود بو حدیثدن
بو دکلدر که حق تعالینک رحمتی محدود ومعدود ولا یوز حصر اولا بلکه بوندن
مراد تنبیه وایشارتدر اول رحمتک بو للغنه اخرتده اکا نسبت دنیاده عطا قلدیله
فهم ایتکه کلیم سن زیرا که اول رحمت حقنده دیمشدر که وسعت رحمتی کل
شیئ یعنی بنم رحمتم کل نسندن بولدر نتکم اشیا یعنی وجوده کلمش معدود
دوکلی حق تعالی رحمتی اوچی الخالین معدود دکل بوندن صاین کندو عظمتین
ذکر ایدوب بیوردیکه وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم
یعنی اول الله تعالی نکدر شول نسنه که کیجه لرده ساکن اولوب کوندزلرده
حرکت قلور دکزده قروده قوشلردن ودیره نور یر یوزنده جانورلردن کوکلر اهلی
کوک وحشیلی اکا کل سجده ایدرلر یوده کوکده پس اول پادشاه سمیع در بو کافرلول
مقالن اشیدر وعالمدر که انلره عقوبت نیجه اتمک کرکن بیلور ودخی بیور
دیکه قل اغیر الله اتخذ ولیا فاطر السموات والارض وهو یطعم ولا یطعم
قل انی امرت ان اکون اول من اسلم ولا تکونن من المشرکین الایه یعنی
سبب قضیه نزول بودر که مکه مشرکلری رسول عم دد لرکه یا محمد سنک
اتالرک بزم طریقمز اوزره ایدی سن انلرک طریقلرین ترک ایلدک محتاج اولوب
درویش اولدک کل سن کرو اتالرک طریقنه دون بز سنی مال ایله غنی قلالوم حق تعالی
بو آیتی اندروب بیوردیکه یا محمد ایت اول کافرلوه که یعنی بن الله قویوب
غیری معبودمی دوتوتاین که یولرک کوکلرک خالقی اولدر یوغکن وار قیلن
اولدر وجمیع خلقه رزق ویرن اولدر هیچ بر کمسه رزق ویرمکده اکا
معاون دکلدر هر کلنی طعاملندن اولدر اول کندو یمکدن وایچمکدن

منزهدر

منزهدر بونک کبی معبود قیوب بن ایروغی دوست طوتمزم دخی
ایت بن اکا امر اولندم که مکه اهلندن اول اسلامه کلوب الله تعالیه
مطیع اولیجی بن اولام ودیم بکا دیکه سن انلرک سوزینه بقوب
مشرکلردن اولمغل طریق توحیده استقامت اوزره اولغل ودخی
بیوردیکه قل انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم
یعنی ایت یا محمد بن حقیقت بلورم کم اکر دیمه عاصی اولوب اتالرم
دینینه دونوب حق تعالی حضرتندن غیرینه طپاسی اولورسم
قیامت کوننده بکا قتی عذاب اولسا ردر و بو کلام تهدید وتنبه در
شونلرکه حق تعالی امرینه مخالفت قلهلور زیرا اوکه حبیبدر معصیتدن
بویله تهدید ایله بیله زجر ایدیجک باقیاس ایت باقیسن که نته لولا ودخی
بیوردیکه من یصرف عنه یومئذ فقد رحمه وذلک الفوز المبین
یعنی هر کمسه دنکه اول قیامت کوننک عذابلری منع ودفع اولادیلدر که
الله تعالی اندن عفو ایدوب تحقیق اکا رحمت ایلدی پس اول عذابدن نجات بو
لمق لغه اشکاره سبیدر هم سعادتدر روایتدر رسولدن عم بیوردیکه سد
سددوا وذا ابو الحدیث یعنی دینکوزی طوغرلدک ایشیلک صوابلوسنی
طوتک الله تعالی رحمتنه یقین اولک بونکله بشارت اوزره اولک وبیلک که
حقیقت هیچ بر کمسنه عملله نجات بولماز ددیلرکه یا رسول الله سنده عملله خلاص
بولماز میسین ددیکه بلی بن دخی قورتلمزم الا مکرکه حق تعالی بنی رحمتی دریاسنه
طالدوره انکله نجات بولام بو حدیث اکا دلالت قیلورکه کلی نجات بولوب
قورتولدوغی حق تعالینک فضلیله ورحمتیله در بوند نصکره حق تعالی رسولنه
تهدید ایدوب بیوردیکه دین اوزره محکم طوره وان یمسسک الله بضر
فلا کاشف له الا هو وان یمسسک بخیر وهو علی کل شیئ قدیر وهو القاهر
فوق عباده وهو الحکیم الخبیر یعنی یا محمد اکر سکا حق تعالی حضرتندن بو
شدت وبر بلا ایرشسه اندن اردوق اول معبود طوتلنلرکه انلره ادیلور
یاخود انلردن غیری بر کمسنک قدرتی یتمزکی انی سندن منع ایدوب سکا بر

مطلب

بو فرح حاصل اوله الا الله تعالى درکه انکا قادر اولوب دفع ایده ○ واگر کوسکا انده
بو بولتلق و عافیت حاصل اولسه کوهیچ برکمسه بونلردن قادر دکل اول حالی سندن
دفع تغییر ایدهلو پس بو کلی سنه قادر اولان حق تعالى درکه کمیه دیلرسه غنا ویروب
بای قیلور و کمی دیلرسه فقیر قیلور کیمنه بلا و محنت کیمنه صحت و عافیت ویرور
الوجه بو خطاب رسوله در ○ اما بوندن مراد امتی در تا بللو که خیر و شری تقدیر
ایدن الله تعالى در انکا اعتماد قلوب حکمنه تسلیم اوله اگر امور خیره ایرشه شکر
ایدوب شاکرلردن اوله اگر امور شردن واقع اولورسه صبر ایدوب صابرلردن
اوله لوزیرا الله تعالى حکمنده عالی غالب و عالی در قوللری اوزره جمیع قوللری
انوک مملوکیدر و مالک الملوک اولدرکه حکیمدر حکمنه مانع یوقدر خبیردر ○
قوللرینک جمله دقایقلرینی و اسرارلرینی بلور و بوندن نصلی بیوردیکه ○ ○
قل ای شیء اکبر شهادة قل الله شهید بینی و بینکم واوحی الی هذا القران
لانذرکم به ومن بلغ ائنکم لتشهدون ان مع الله الهة اخری قل لا اشهد ○
قل انما هو اله واحد واننی بریء مما تشرکون الایه ○ یعنی بو ایتک سبب نزولی
بو ایدیکیم مکه کافرلری رسوله عم کلوب ددیلر که ○ یا محمد اول الله سندن غیری
رسول بولمدیمی که کوندره ایدی زیرا بو قدر اهل کتابدن هیچ برکمسه اولدر
کورمزز که سنی تصدیق ایده اول دیدیکک سوزلرده کل بزه بو کمسه بولکیم
و کوسترکه اول سنوک کرچک رسول حق اولدوغکه طانقلق ویره حق تعالى بو ایتی
ایندروب بیوردیکه ○ ایت یا محمد اول مکه اهلنه که سزک قتکزده کیمدر او کیم
کی اولوا اولا حجت و برهان یونندن اکر جواب ویرورلری خوش والا اکر جواب
ویرمزلر سن ایتکیم الله تعالى شاهددر بنمله سزک ارا کوجواب ویرورلر
خوش والا ○ ارا کوزده که بنم رسول اولدوغمی بیان ایدر اول الله تعالیدن بو قران
بکا وحی اولندی انکله سزی انذار ایدوب قورقودم دخی شونلرکم انلره قران خبر
ایرشدی سزدن غیری انلری دخی انذار ایدوب قورقودم ○ یعنی بن کل
انسه و جنه رسولم کم قران خبری بونلرک کوکلنه ایرشسه کرک و دخی انلوم ایتکه
سز طانقلقمی ویرورمسوکه اول الله ایله بو صنملردن دخی بر آله وار اکو دیولر
بلی طانقلق ویرورز سن ایتکیم اول سز طانقلق ویردیکوزه بن طانقلق ویر
ورمکه اول اله واحددر ○ اما اول شریکلردن منزهدر ویوجهدر اندن اوله که

سز وصف

سز وصف ایدرسز ودخی بیوردیکه ○ ○ الذین اتیناهم
الکتاب یعرفونه ابناءهم الذین خسروا ○ انفسهم فهم لا کما یعرفون
یؤمنون ○ ○ یعنی شونلرکم بز کتاب اندردک انلرا انجیل توراة
اهلیدرلر انلر شویله کندو نسلدان اوغلانلرنی نجه شکسز بیلورلرسه اوله
محمد حق رسول ایدکین نعتی و وصف ایله دخی بیلورک بیلورلر نتکم عبدالله
بن عبد السلام ایدردی بن رسولک حق رسول ایدوکین کندی اوغلمی
بلدکمدن دخی زیاده بیلورم زیرا انده کمانم یوقدر که حق رسولدر اما
بنم اوغلمده کمانم وار حقیقت بلمزم زیرا که بنم عورتم و سایر عورتلک نجه
کوکلو اشلری وار بلمزم که بن غایب ایکن نه قلدیلر ○ اما انلرکه نفسلر
نه زیان اتدار اولمشلردر انلردرکه حقی بیلوب انکار ایدرلر ایمان کتورور
تصدیق اتمزلر ودخی بیوردیکه ○ ومن اظلم ممن افتری علی الله کذبا
او کذب بایاته انه لا یفلح الظالمون ○ یعنی کم اولا انلردن که ظالملق
ایدوب الله تعالى اوزرینه افترا قلوب یالان سویلیه انکا بر غیری الههدر
دیو شریک قوشه یا خود ○ انک کتابین یالانلیوب دیه که بو الله دن دکلدر
تحقیق بونک کبی ظالملر فلاح بولوب قورتولاسی دکلدر اول آخرت
عذبندن ودخی بیوردیکه ○ ویوم نحشرهم جمیعا ثم نقول للذین
اشرکوا این شرکاؤکم الذین کنتم تزعمون ○ یعنی اول قیامت کوننده
بز جمیع خلقی بر یره جمع ایدهوز و اول بزه شرک کتورنلره دیهوز قانی
اول شریکلریکوز دنیاده بکا اورتاق قاتدغکوز کندی زعمکوزجه آنی
آله دیو عبادت ایدوب معبود طوتدوغکوز ودخی بیوردیکه ○
ثم لم تکن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما کنا مشرکین انظر کیف
کذبوا علی انفسهم وضل عنهم ما کانوا یفترون ○ یعنی بر سوا
ل تدکوزدن صکره اولمدی انلرک جوابی و عذرلری الا بو اولدیکه ددیلر
ای بزم ربمز بز سکا شرک ایدنلردن دکلوز مجاهد ایدردی
مشرکلر قیامت کوننده کوردهلرکم حق تعالى انلرک کناهلرین یارلغر

بعضسی بعضیسنه دیه کم دیل سنه بو عملده کالدوکز الله تعالی سیزدن
آنی یاد لغمز کلوک بار یشمدی انکار ایدوب کندیموزی یلا آتلیلم و بونلر
اوزرینه انلر اچه لم دیوب ماشلیه لر انلر اول وقت انلر ایچرلر بو شرك
اتمدك دیو اول وقت اغزلرینه مهر اوریله اللری وایقلری کندولرك
اوزرینه اول اشترکلرینه طانقلق ویره لر حق تعالی رسول عم دیه که یا
یا محمد نظر ایله کوردکم کندو نفسلرنی نیجه یلانلولر و اول یلانلر قاریندوبالی
کندولر نیجه اوغرر اول الهلری بونلردن اعراض ایدوب کندو نفسلر
ینه مشغول اولدی دنیاده الله تعالی یه افترا قلوب یلان سویلدکلری
ایله ودخی بیوردیکه ۝ ومنهم من يستمع اليك وجعلنا على قلوبهم
اكنة ان يفقهوه ۝ وفى اذانهم وقرا ۝ وان يروا كل اية لا يؤمنوا بها
حتى اذا جاؤك يجادلونك يقول الذين كفروا ان هذا الا اساطير الاولين ۝
يعنی یا محمد بونلرون بعضیسی سنوك سوزوكه قولاق ۝ وتكله قولق طوتوب دیکلرلر لکن اول هیچ آنلره منفعت ایلمزدیوا
اول کفرلری مقابلنده بز انلرك کوکلرینه پرده لر دك اول کوکلری
قولقلرینه صاغرلق وثقلت ویردیلم اول قولقلر یله اول کلامك ایشدر
لرنسنه صقلیمز لر شول حیوانلر کبی کیم سوزی ایشدیرلر اما فهم اتمزلر که اول ۝
ندر آکو بونلری کل علامتلری کورسلی اولورلار دسه انشقاق قمر کبی یا کلام ۝
حصالکبی یادخی غیری کبی بونلر اکا تصدیق ایدوب ایمانه کلیسر دکلر
فحتکله سناك قتوکه کله لوکه کور و اول باطل حجتلر یله سکا مجادله ایدوب انکار ایدر
لرکه اول قرآن اللهدن دکلدر ۝ بلکه اول بحثلرك رسملرندن وعادتلرندن ۝
خبر ویوردی اکا صودرلر ایدیکه ۝ اشبو محمد سویلدوکی کلام سن نه دیر ۝
سین اول ایدردیکه بن آنك ددیکی سوزدن هیچ بر نسنه فهم ایدمزن ۝
الا شویله ظن ایدرم که شول سنره ویردیکم خبرلر کبی ایلرو بحثلرك قصه ۝
لویدر شول رستم یا اسفندیار کبی که اصلسز درهات سوزلردر هیچ بر نسنه
دکل بو آیتده رسولك نبوتنه دلالت وادکه آنلرك سنوله سویلدکلرین ۝

الله تعالى

الله تعالی رسولنه اظهار ایدر ۝ ودخی بیوردیکه ۝ وهم ينهون
عنه وينئون عنه وان يهلكون الا انفسهم وما يشعرون ۝ بو آیت
ابوطالب حقنده نازل اولدیکه رسول عم دیر ایدیکه قریشدن سکا
برظرر ایرشمکه دکل تابن اولوب طبرا غالم اورتلمنجه یوری سن یا قوتدا اشم
اغلی نیجه دیلو سکر اشیله که سکا ذلت یوق دیو رسول عم بونك کبی سوزلر
سویلردی وخلقی انی انجتمکدن منع ایدردی لکن کندو اسلامه کلمزدی
حق تعالی بو آیتی اندوب بیوردیکه بونلر انلردرلر محمدی انجتمکدن
خلقی منع ایدرلردی ۝ اما کندولرانوك دیننه کلمکدن ایباغ اولورلار ازهلاك
اتمزلر اونلر الا انفسلرین هلاك ایدرلر خبرلری یوق بونلر شول امر معرو
ف نهی منکر ایدنلر کبی درکه سویلرلر کندولر طوتمقده مخالفت ایدرلر وغا
فلت کندولری عقابه اوغره درلر خبری یوق ودخی بیوردیکه ۝ ۝
ولو ترى اذ وقفوا على النار فقالوا يا ليتنا نرد ولا نكذب بايات ربنا
ونكون من المؤمنين ۝ بل بدا لهم ما كانوا يخفون من قبل ولو ردوا لعادوا
لما نهوا عنه وانهم لكاذبون ۝ ۝ یعنی یا محمد بو کافرلری سن کوریدك شول
وقت که جهنمك ارقه سی اوزرینه حبس اولنه لر جهنم ارقه سی اول وقت شول
هلال آی کبی لمراولاکم اول صراط درانلر ندا اولنه جهنمه که یا جهنم سنك اصحا
بك سن آل بزم اصحابمزه قوا اول وقت اهل نار اولان اشغم دوکله اهل جنت
ثابت اولوب یورنده قله ۝ یا محمد سن اول وقت کوریجك عجب لیم سنکه دیه لر
ای کاشکی بز کرو دندورلوب دنیایه وارایدق اول ربمزك آیتلرنی تصدیق
ایدوب مؤمنلردن اولیدق حق تعالی ایدر بو کلام بونلردن حقیقی دکل
بلکه بوندن اوکدن اولدلرنده کزلو سویلدکلرین اعضالری طانقلق ویروب
اشکاره قلدی اول خجالتدن دکه دنیایه وارمغی کروتمنا ایدرلر واکر کرووا
رد اولنوب اول دنیایه وارسه لر ایدی همان کرو اول اقل نهی اولنان
اشلرینه مشغول اولورلار ایدی کرو اقلکی حاله دونرلردی بونلر اول دوکلو

ددکلرنده یلانجیلر دردنیاده بونجه حالی مشاهده کوردی ومعاینه قالدیلر
دونمدباری ابلیس کم جنتی طاموی کوردی مشاهده قالدی حق باطل نه اید
یکینی بلوردکن کافراولدی بونلر دخی انجلین دنیایه کلدکلردی کروکافراولورلاردی
ایدی بوشمدی معاینه کوردکلرینی ینه اونوترلردی نتکم سن دنیاده کور
دسین بوکشینه حسته لکی واقع اولور بابر بیوامر فعل اوجندن ذندانه واقع
اولور اول حالده یجنده ایکن پشیمان اولور خوش اخلاص ایله توبه لر قیلوردلر
اکر اول حالدن خلاص بوله سی اولورسه ایروق اویله اتمیه جون خلاص بولدی
کرو اوکلی حالنه دوندی نفس بتر نفس عماره دکمه کوز صلاحه کلمز مکرکه حق تعالی
دن توفیق ایریشه وخیر ویروب بیورد دیکه ٥٥ وقالوا ان هی الا حیا
تنا الدنیا ومانحن بمبعوثین ٥ ولو تری اذ وقفوا علی ربهم قال الیس
هذا بالحق قالوا بلی وربنا قال فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون الایه ٥٥٥
یعنی بو بعث منکرلری دیرلرکه دکلدر حیات الا بو دنیاده کی حیاتمزدر کم دنیاده
سوریلور یجو اتالر انالر اولوروغالرن قزلر بولورند بخلق قلوردی اولدکدنصکره
کروقوپمزوز حق تعالی انلرکه حالن بیان ایدوب بیوردیکه یا محمد اکرسن منکرلرکه
دیلرساه اول حالنی کوروب یجبلیه سین شول وقت اقرار ایدوب حق تعالینک
عذاب قتنده حبس اولنه لر ودینلر انلره کم اشبو بعث عذابی حق دکلمی ٥
انلر اول وقت اقرار ایدوب دیه لرکه بلی حق دراجی بزم ربمز دیلر اما بو
اقراردن انلره هیچ منفعت اولسی دکلدرچون وقتیله اولمادی پس
اول طاموخزینه دارلری انلره دیه کرکه طادکلر اول انکار دقلدیغکز عذابلری دیکه
دنیاده ایکا تصدیق ایدوب الله الهکز قدرتنه تصدیق اتمیوب کافراولور
دیلوز ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ قدخسر الذین کذبوا بلقاء الله حتی
اذا جاتهم الساعة بغتة قالوا یاحسرتنا علی ما فرطنا فیها وهم یحملون اوزارهم
علی ظهورهم الا ساء ما یزرون ٥٥ یعنی تحقیق زیانکار اولدی شونلر
که حق تعالی انکار ایدوب بعثه منکر اولدیلر عقوبت ثواب اوزره ودنیای
آخرت

آخرت اوزره احتیار قلدیلر اکاد کی ناکاه الکسوزن قیامت قوپه دیه لرکه ٥
وای بزم ندامتمزه وفضاحتمزه اول قصورلریمز اوزره که دنیادن او تویی
آخرت عمللرین ضایع ایلدیک بو حالتده که اول قبیح عمللری وکناهلری ٥
ارقه لرنده یوکلنمش اوله لر انکاه اولکم یا اوزیو کلدورر اول کتوردکلری اسباط
سدیدن ٥ روایت قلوردکه هیچ بر ظالم و بر عاصی اولمیه کم اولوب قبره
کیره الا اکا بر قبیح صورتلو فرشته کلوب یوزنی قره و قوقوسی چیرکین او ٥
زرنده بو کولوطون کیرمجین اول عاصی آنی کوروب دیه کم نه قبیح یوزن وار
اول دخی دیه که سنک عملک دخی شویله قبحدر اول عاصی صوررکم سن کیمسین
اول ایدرکه بن سنک عملکم انوکله قبرنده بیله اولورم تا قیامته دکین فحن
قیامت قوپسه اول عملی اکا دیه که دنیاده بن سنی اول لذتلر ایله شهوتله
کتوردم بکون کرک کیم بنی کتوره سین پس انوک ارقاسنه بنوب یلتوب
طاموبه قوینجه بونلری بو حاله ایلتمز الا بو دنیا حیاتنه مغرور اولوب
هوای نفسه الدانه قلری درحال بودر دنیا بر فانی باطل مقامدر نتکم اکا
اشارت ایدوب حق تعالی بیوردی ٥٥ وما الحیوة الدنیا الا لعب
ولهو وللدار الاخرة خیر للذین یتقون افلا تعقلون ٥٥٥ یعنی
دکلدر بو دنیانک حیاتی الا ایما و یوندر باطل شول اوغلنجقلر اوینی بکی
که اوجوکزلر بیرلرکلو ویقرلر باغچه جقلر دوزرلر کوبوزرلر بو نسنه ایشلرلرکم ٥
منفعتی یوق همان طونلری و یوزلرین کیرایلرلو جیله بولاشورلر اتالری
انالری قتنده دوکولمکه سوکولمکه محل و مستحق اولورلر دنیا اهلی دخی
انلر جلین حریص اولوب جمع ایدرلر هر نسنه کم نه یرلرنه کیرلو و یرلر
بینادلری که ایچنده ساکن اولمغه قومزلر و بر عجب اندیشه لره وسا ٥
غنجلره دوشرلرکه اکا ایرشمزلر بو دنیانک مردارینه بولاشمغیله بوز
لرین کوکلرین قرار دررلر انوکله یادین حق تعالی حضرتنک عقوبتنه مستحق
اولورلر اخرتدن اعراض ایدرلر حال بودرکم دار اخرت کم جنتدر اول حیرلودر

شول كمسنه لره كه شرك دن و معاصيدن صاقنملرحقه مطيع اولوب مخالفت
قلميه لر عجبا بونلرك عقللرى يوقميدر دنيا خسيسدر فانيدر تا كه اول فاني قيوب
باقي طوته لر پس بو كلامه اكا اشارت قلور كه عقلي اولان هر ايشيك آخرين فكر
ايدوب اشليه تا كه صكره ندامته دوشميه و دخي حق تعالى بيورر ديكه ٥ ٥
قد نعلم انه ليحزنك الذي يقولون فانهم لا يكذبونك ولكن الظالمين بايات
الله يجحدون ٥ يعني سبب نزول آيت بودر كه ابو جهل لعين رسول عم
ديديكه يا محمد بز سكا تهمت اتمزز ٥ امّا شول كتوردوكك كتابه تهمت ايدرز
ودخي رسول عم بو سوزه محزون اولوب اوتوردي جبرائيل عم كلوب ديديكه
يا محمد سني نه نسنه ملول قلدى رسول عم جبرائيله ديديكه اشبو قوم بني تكذيب
قلدقلرى بني محزون قلور جبرائيل عم ديديكه بونلر كذبه نسبت اتمزلر بلوررلر كه سن
صادقسن ٥ اما كندويلرك عناديدر كه مصر اولديلر دوملزلر چون جبرائيل رسوله
اسمالت ويروب كتدى حق تعالى دن دخي اسمالت ايچون بو آيت كلوب بيو
بيورديكه ٥ ولقد كذبت رسل من قبلك فصبروا على ما كذبوا واوذوا حتى
اتاهم نصرنا ولا مبدل لكلمات الله ولقد جاءك من نباء المرسلين ٥ يعني
يا محمد يالكز بو قوم سني يالانلمديلر بلكه سندن اول كلن رسوللرى دخي
هپ يالانلديلر نتكم سني يالانلديلر اما انلرك قومي انلره صبر ايلديلر اول يالانلرى
قلدى اوزره دخي انجتدكلرينه صبر ايلديلر تا انلره بزم نصرمز ايرشنجه كه
انلرى عذاب ايله هلاك ايلديك الله تعالينك حكم تغيير اولماز وعده سنه
دخي خلاف اولمز بدرستي سكا خبرلر ويلدك اول رسوللرك قضيه لرندن كه
انلرك قومني نيجه هلاك قلدق وانلرى نيجه قورتاردق سن دخي انلرك سيرتن
عادت ايدن انلره اقتدا ايله وصبر ايدوب تحمل قل كه تا سكا دخي نصرتمز ايرشنه
چون حق تعالى رسولي و رسول عم نصرت وعده قلدى اصحاب اول وعده
تعجيل قلوب ديلديلر كه اول كافرلر تيز جك هلاك اوله لر حق تعالى بو آيتي اندروب
بيورديكه ٥ وان كان كبر عليك اعراضهم فان استطعت ان تبتغي نفقا
في الارض او سلما في السماء فتاتيهم باية ولو شاء الله لجمعهم على الهدى
فلا

فلا تكونن من الجاهلين ٥ يعني بو آيتده اكرچه خطاب رسوله در
اما مراد اندن اول اصحابدر ٥ يعني يا محمد اكر اول كافرلرك ايماندن اعراض
ايدوب سني يالانلدقلرى اولو كلوب صبر ايده مزسك اكر كوچك يتر ايسه كه
يرالتنده قووق بولوب يول بولاسين ياكوكه چقمغه بر نردبان بولاسين
تا كه يره اينوب ياكوكه چقوب انلره بر علامت كوستره سين آني اشتكله كه
سن بونلرى ايمانه كتورنجك دكلسين اكر حق تعالى اويله خبر ويرردى وقهر ايله بو
نلرى اسلامه اوزرينه جمع ايدوب هدايت ويوبدى اما اتمدى لكن اسلامه
امر ايدوب كندو اختيارلرى اوزره قودى سن اول بلمزلردن اولمغل كه جنكك
وشرك تقديرى الله تعالى دندر اكا توفيق ويرلدى ايمان واسلامه لايق
اولدى اول سكا ايمانه كلوب و دخي ايمانه كلوركه اكا توفيق ويرلمدى ايمانه كلمز
نتكم حق تعالى بيورردى ٥ انما يستجيب الذين يسمعون والموتى يبعثهم
الله ثم اليه يرجعون الاية ٥ يعني بدرستي يا محمد سنك دعوتك اول
كمسنه لر اجابت ايدرلر كه سكا مطيع اولوب سندن كلام ٥ هدايت كوكل
قولاغيله دكليه قبول اتمكيچون ٥ واشتدوكنه تصديق ايده ٥ اما انلرك
انكار ايله قولاق طوته مراد قبول اتمك اولميه اول شول صغيرلردن اولور
كه اصم موته اولشمشدر انلر اولولردر نه چون حياتلرينك كندولره منفعتي
يوقدر پس اولولرى حق تعالى بعث ايدر اولدكدن صكره انده جمع اولور
واره جق يرلرى الله تعالى حضريدر كه نه قلديلر ايسه انلرك مجازاتني
بولالر بوندن صكره حق تعالى بيورديكه ٥ وقالوا لولا نزل عليه اية من
ربه قل ان الله قادر على ان ينزل اية ولكن اكثرهم لا يعلمون ٥
يعني هيچ بردير ٥ يعني بو كافرلر ديرلركه نيچون هر آيت بر نشان ايله
اندورلمز اول محمدك اوزرينه كه انونك رسالتنه بو علامت اوله سن دخي
بلنه ايت سن انلره يا محمد كه ٥ الله تعالى قادردر كه آيت علامت
اندوره لكن بونلر بونلرك چوغي بلمزلركه اول آيت اتمكده انلره نه او
ليسر واكر بز اول دكلرنلين آيت اندروز انلركورو ايمانه كلميه لر اويله

اولیجق انلرکو عذابه مستحق اولورلار دکم اناری ایلرو کجنلر کبی کم انلری دخی ○
عذاب ایله هلاک ایلیه وزو دخی حق تعالی بیوردیکه ○○ وما من دابة فی الارض
ولا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم ما فرطنا فی الکتاب من شیء ○○
ثم الی ربهم یحشرون الایه ○○ یعنی هیچ بر دیره نور حیوان یوق کم
یرا اوزرنده وبر اوچر قوش کم هواده یوق الا انلرکلسی سزجلین بو طایفه
در یرادلمقده واولمکده هر بری ادلو آدیله بلنمشدر سزجلین بر لوح محفوظ
ده هیچ بر نسنه قومدق بیان ایلدیک ○ شوندن که خلقک اکا احتیاج وار دیو
بوندن صکره کل بو بهایملر ودابه لر وقوشلر ○ الله تعالی حضرتنه جمع اولیسولر
در قیامت کوننده قصاص اولمغیچون اندن صکره کرو طپراق اولورلار ○
ابو هریره دن رضی الله عنه دن ○ روایتدر که یارین قیامتده الله
تعالی بعث ایدوب جمع اید بو کلی حیوانلری جنسلو جنسیله کندو عدلن [لن]
اظهار اتمکیچون تا که ○ بر بوینوزسز قیونک حقینی تا که بر بوینوزلو
قیوندن آلیویره که اول دنیاده آنی اینجدوب سوسمشدی یا بر حیوان ○
بر حیوانی دیمشدی یا ایصیرمشدی انلردن قصاص ایدوب حقلرین الیویرن [یرن]
صکره کرو حکم ایلیه طپراق اولالر ○ اکر دیولر که بو نلرک اوزرینه قلم جاری
اولمادی بونلر اهل تکلیف دکللر پس بونلر افعاللریله مؤاخذه اولمق جایز
اولمیه اما بو مثل بر تهدید ایچون اولا بز جواب ایدوز بو کلام حقیقت
اوزره در مثل وجهیله دکل زیرا بو نلره قلم جاری اولمیوب تکلیف اولنمدقلری [ی]
[اتی] احکام ایچنده در نتکم انسانه اولندی اما بونلر دخی بر بری اراسنده قولده
قلدقلری الالا ایچون عقوبت وقصاص اولنورلر بو قول صحیحدر بوندن
نصکره کرو حق تعالی بیوردیکه ○ والذین کذبوا بایاتنا صم وبکم فی الظلمات
من یشاء الله یضلله ومن یشاء یجعله علی صراط مستقیم ○○ یعنی شونلر
که قرآنی ومحمدی یلانلدیلر شول صاغرلردر کم کلام ○ هدایة اشتمزلر وانلر شول

دلسوزلردر کم کلام خیری سویلمزلر کفر وضلالت قراکولقی ایچنده
قالمشلردر کیمی دیلرسه حق تعالی مخذول ومقهور قیلور اول کفر وضلالت
اوزره اولور ○ کیمی دیلرسه توفیق ویرور اول ضلالتدن چقرور انی هدا
یته کتوردر نور اسلام ایله انلرک ظاهرین وباطنین منور قیلور ودخی حق
تعالی بیوردیکه ○ قل ارایتکم ان اتیکم عذاب الله او اتتکم الساعة اغیر
الله تدعون ○ ان کنتم صادقین بل ایاه تدعون فیکشف ما تدعون الیه
ان شاء وتنسون ما تشرکون الایه ○○ یعنی یا محمد آیت بو کافرلره که
خبر ویرک بکا که ○ اکر سیزه الله تعالیدن عذاب کلورسه ویاخود قیامت
کلمسی اولورسه کم انکله وانوک احوالنه واقع اوله اسز الله تعالی حضرتندن
غیریه یلوارسزکه سزدن اول عذابی کشف اید اکر بو سوزده کوجکسز
کوز الله ایله بر معبود دخی وار دیرسزه اول بلکه حقیقتا بلا وشدتدن وقتنده
اول الطو تدوغکوزی اونودورسز انکا یلوارسز که سزدن اول بلایی دفع اید
واول محنتی اوزریکزدن کشف اید ○ اکر دیلرسه سزی بو بلادن قورتاروب
نجات ویره اول الله تعالینک فضلی در حق تعالی فضلنی کیم دیلرسه اکا ویرور
وبوندن صکره ○ اول یجن امتلرک حاللرندن خبر ویروب بیوردیکه ○○
ولقد ارسلنا الی امم من قبلک فاخذناهم بالباساء والضراء لعلهم
یتضرعون ○ فلولا اذ جاءهم باسنا تضرعوا ولکن قست قلوبهم
وزین لهم الشیطان ما کانوا یعملون ○ یعنی تحقیق سندن ایلرو یا محمد
بو نیجه رسوللر کوندردم هر امته کم انلری هدایته دعوت قلدیلر اول قوم
انلری یلانلدیلر بز دخی انلری بلالرله ویاوز حاللرله براقمغله واجلغله وما
للوین السمک ایله مؤاخذه قلدق تا که بزدن یکادونوب تضرع ایدهلر
ضلالتدن تونه قلوب ایمانه کله لر ایچون اول بزوم بلالریمز وشدتلریمز انلره
کلیجک انلر بزه تضرع قلمیه لر واول ضلالتی ترک ایدوب ایمانه کلمدیلر کم
انلردن اول عذاب دفع اولیدی ○ یعنی اکر تضرع قلوب ایمانه کلسه لر عذاب

انلردن كتوروليدى لكن كوكللرى قتى اولوب وقوردى اولوب شيطان انلره
اول صنمه طاپوب عبادت قلمغى كوكجك كوستردى كه اول ضلالت اوزره مصر اولوب
قالديلر ودخى حق تعالى بيوردى كه فلما نسوا ما ذكروا به فتحنا عليهم
ابواب كل شيء حتى اذا فرحوا بما اوتوا اخذناهم بغتة فاذا هم مبلسون
فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين الايه يعنى
اول طايفه لركه چون اول بلالرله اوكوتلنوب اول ضلالتلرندن ترك اتديلر اول
حالدن عبرت الوب دونمكى ترك اتديلر بزدخى انلره كلى بوللق و نعمت قپولرين
اچه ويرديك انلره عقوبت اولمغيچون استدراج يونندن تا كه انلر انوكله
عبرت الالر انلر اول ويرلن نعمتله دخى مغرور اولوب فرح قلديلر اول حال
انلره خوش كلوب دخى بتر حاصل قلديلر انوكله دخى عبرت اولوب اوكوتلنديلر
بزدخى انلرى اول غرورا يچنده ايكن الكسوزين عذابمزله ايله طوتدق كيم دكلو خيردن
اميدلرى كسلوب قتى حسرتله هلاك اولديلر شويله كيم اول ظالم قومك اصلى
هب منقطع اولدى هيچ بركمسه باقى قالمدى چون انلرك هلاك ايلدى قوللاره
تنبيه قلدى ايتكل آخرتك اكاحمدايدلر بونكله بيوردى والحمد لله رب
العالمين يعنى شكر ايدك اول الله تعالى يه كيم جميع عالملرك رزق ويريجيسى
اولدر انلر اوزره كه قادردر ودخى دوشمنلرنى اصلينه هلاك ايلر انلردن انتقام
الور هيچ بركمسنك قدرت يتمزكه اندن انتقام ايده ودخى بوندن صكره حق
تعالى بيوردى كه قل ارايتم ان اخذ الله سمعكم وابصاركم وختم على قلوبكم
من اله غير الله يأتيكم به انظر كيف نصرف الايات ثم هم يصدفون الايه
يعنى ايت يا محمد بر فكر ايدوب بكا خبر ويرك كه يا مكه اهل اكر الله تعالى سزك
اشتمكلكوزى السم هيچ نسنه اشتمسه كوزوكورمكلكوزى السم نسنه كورمسه كوز
ولوكلكوزه دخى مهر اورسه هيچ برنسنه فهم وفكر ايده ميوب احليو مسم
كوز اللهدن غيرى كيم اوليدى كه كروزه اشتمكلك وكورمكلك ويا خود كو
كلكوزه اكلمقلق ويره ايدى نظر ايله كور يا محمد بز بونلره نيجه حجتلر
ودليلر

دليللر بيان قلوروز تا كه فهم ايدوب ايمانه كله لروكوكون سنكله بونلركوواندن
اعراض ايدوب هيچ بوعبرت المازلرهمان عنادلرى اوزره مصر اولوب قالورلر دخى
حق تعالى بيوردى كه قل ارايتكم ان اتاكم عذاب الله بغتة او جهرة هل
يهلك الا القوم الظالمون الايه يعنى ايت يا محمد خبر ويرك بكا بلمزميسز
بلكه نكز الله تعالى دن الكسوزين يا اشكاره بلانكلسه هلاك اولماز اول عذاب
ايله الا اول قوم كه ايمانى ترك ايدوب كندولرينه ظلم ايلديلر كاول سنوا اول حال ترك
يلكه خلاص بولاسز ودخى حق تعالى بيوردى كه وما نرسل المرسلين الا مبشرين
ومنذرين فمن امن واصلح فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون هيچ بز كمسيه
مرسللردن كوندرمديك بز مرسل كيم واروب كندو قتلرنده دلولرسه ديه لر
بلكه بز انلرى اندن كوندورر زكه بزم خبريمزى انلره بلدرلر انلرى تصديق
ايدوب بزه مطيع اولان قوللره جنت ورحمتله بشارت قلالر وانلرى يلانليوب
بزه عاصى اولنلره قورقوده عذابله ومحنتله پس بو دعوت يرينه كلوب
بيان اولندقدن صكره هر كه ايمانه كلدى رسوللر بيان قلدوغى يول سلوك اتدى
طريق ظلالتى ترك ايلدى اول ايمانه كلدكندن صكره عملنى اصلاح ايلدى وهم
اخلاص ايلدى انلر كه اوزرلرينه يارين قيامت احواللرندن قورقو يوق
وصوكلرنده قيوب كتدكلرى ايچون غصه يوق الله تعالى انلردن دوكلى قورقو
قوى كتوروب كلى غصه لردن ازاد ايدر ودخى حق تعالى بيوردى كه
والذين كذبوا باياتنا يمسهم العذاب بما كانوا يفسقون يعنى انلر كيم
قرآنى ومحمدى يلانلديلر اكا اجابت اتمديلر تحقيق اول كفرلرى سببيله
انلرى عذاب طوتسرزيرا هيچ كمسه كناه سز عذابه مبتلا اولمزالا كندو فعلنك جزا
اندرلكا اولنور ودخى حق تعالى بيوردى كه قل لا اقول لكم عندي خزائن الله
ولا اعلم الغيب ولا اقول لكم اني ملك ان اتبع الا ما يوحى الي قل هل يستوي الاعمى
والبصير افلا تتفكرون الايه يعنى ايت يا محمد بن سزه ويرمزمكه رزق خزينه
لرينك مفتاحى بنم المده در يا سز عذاب نوقتده اينجكلر اني بلم يا بن ديمزم كه
فرشته يم كوكدن ادم اوغلنى كوردمه يكن بن كوروزم تحقيق بنك سزك كبي بر ادم

اوغلانی ین وین متابعت اتمزم الاشول نسنه یه که ٥ قرآندن بکا وحی اولنور ٥
انی سزه خبر ویرورم اول که طریق حقدر انی کوسترورم اله قولاغی اولان اشیدر
وکوزی اولان کورور انکم کوکلی کوزی کوردر اول نسنه کورمز اکوای الکوکم هیچ ٥
کورور ایله کورمز بو میدر فکر ایدوب اکلامزسز بو قرآن اشارتلریله و نصیحتلر
یله عبرت الاسز و دخی اوکوتلنمزسز و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وانذر به ٥
الذین یخافون ان یحشروا الی ربهم لیس لهم من دونه ولی ولا شفیع لعلهم ٥
یتقون الایه ٥ یعنی قورقوت بو قرآنله شول نلری که بعث اولنوب حشر ٥
اولنجقلرین بیلورلر و دخی قورقارلرکه آخرتده الله تعالی حضرتنه جمع اولالر
و دخی بیلدرانلره که آخرتده الله تعالی حضرتندن ارتوق انلره بر ولی یوق کیم ٥
انلری دنیا عذابندن قورتاره یا آخرتده شفیع اولا تا کم سنوک انذار دکله ٥
اولا تا کم سنوک انذار دکله او لا که قورقه لرکفردن و شرکلردن صاقنوب اسلام ٥
اوزن ثابت اولالر زیرا انلر ثابت اولمیجق انلری نه دنیاده قورتاریجی وار و نه
آخرت عذابندن قورتارمغه شفیع وار و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ولا تطرد
الذین یدعون ربهم بالغدوة والعشی یریدون وجهه ما علیک من حسابهم
من شیء وما من حسابک علیهم من شیء فتطردهم فتکون من الظالمین ٥ ٥
سعد بن وقاص ایدر بو آیت بنمله اصحابله التی کیشی حقنده انمشدر و اول
التیدن بری دخی اولدر که عبد الله بن مسعوددر و دخی بری بلال حبشی و صهیب
رومی در بونلردن غیری رسول علیه السلام قتنده اوتورورد قریشک اشر ٥
فلری واولولری کلوب بر طرفه اوتورد یلر دیلر رسوله که بزسنک قومکک ٥
سیدلری و اشرفلری یوز بن بزی قودکه شمدی قتنده بر درویش بر فقیر بر
جمری واریسم قیوله دوشوروب انلری بزم یرومزه مقرب قلدک اکر انلرک
یرینه بزی مقرب قلسه ایدک بزسکا ایمان کلوردک دد یلر رسول علیه السلام ٥
حون بونلردن بوکلامی اشتدی نوعا کوکلنه اویله واقع اولدیکه انلرک ٥
اسلامنه طمع ایدوب بو درویشلری قتندن رد ایده ٥ اما جواب و
ویرمیوب بر زتوقف قلدی تا که کونه ٥ و دخی نته اولور ٥ فی الحال الله
دن جبرائیل علیه السلام کلدی ٥ بو آیتی اندوروب خبر ویروب دیدیکه یا محمد

یا محمد قتکدن سوروب کدرمه شول نلری کم اول دیلر بینه کیجه ده کوندوزده
خالص الله تعالی رضا سیچون عبادت ایدرلر اکر انلر اسلامه کلمزلر یسه انلرک
کناهندن سکا ضرر یوق یا سنوک عملک حسابی انلرک اوزرینه دکل و اولادر
ویشلری رد ایلیمه کل کیم انلرک درقلرین سنوک اوزرینکه واجب قلمدق لکن ٥
رزقلری الله تعالی اوزرینه در اکر سن انلری مجلسکدن طرح ایدرسین ٥
کندو نفسنه ضرر ایدنلردن اولورسین و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ٥
وکذلک فتنا بعضهم ببعض لیقولوا اهؤلاء من الله علیهم من بیننا الیس
الله باعلم بالشاکرین ٥ یعنی بز بو نجلین ایش قلورز و که بایلری یخسالرلر
وکافرلری مؤمنلرلر ٥ یعنی بعضلره ایمان ویروب اسلام جواهرلری ایله
غنی قیلورز و بعضلرین دنیا متاعیله غنی قیلوب اسلامدن در ٥
ویشن قلورز تا که اول غنای بقایه کیم لا یقدر و بو اخس دنیایه کیم لا ٥
یقدر آنی ظهوره کتوره وز که بز بیلوردک بشر آنی بالمزدی تا انلرک بو حالی
اوزره مقالاتلری دخی نه اولیسر در آنی دخی ظهوره کتوره وز زیرا بونلر ٥
اول غنای دنیای صاتوب انوکله عزت طوتوب فخر ایدرلردی انلرکه ٥
غنای ابدی حاصل قلیدررلر متاع ایمانله که انلرک غناسنک نهایتی
اولمجق دکلدر ٥ اما فقیرلر بینک نهایتی واردر که مادت اجل تمام اولسه بر ٥
کون هر نه حالده اولسه کیجه ٥ اما اول دنیا غناسی منتهی دکلم اجل ایرجک ٥
الدن قوت اولیور صوکی بر مفلس ابدی حاصل اولورکه نهایتی بولنمز ٥
پس بونلر بر فج کون اول فانی غنایه مغرور اولوب اول بر قاچ کون فقر ٥
حالنده اولنلره تفوت ایدوب دیرلرکه اشبو نلرمدرلرکه الله تعالی بزم
ارامزده احتیار ایدوب ایمانی بونلره عطا قلدی اکر اول محمده اویوب ایمانه
کلمکدن خیر اولیدی بونلر اول خیره بزی اوغرمیه لردی چونکه بونلر بو کلامی
الله تعالی آیتک ابتلاسیله ظهوره کالدی حق تعالی بیوردیکه الله تعالی ٥
بلیجی دکلمی و بونلردن کیم که توحیده لا یقدر انلرک شاکرین یرینه کتوریجی

کیمدربلکه عالمدربیلورکیمدن نه کلورخیردن وشردن آنوکی مالنه کوره انوکله
معامله قیلوروبوندن صکره دخی حق تعالی بیوردیکه ۰ واذا جاءك
الذین یؤمنون بایاتنا فقل سلام علیکم کتب ربکم علی نفسه الرحمة انه من عمل
منکم سوءا بجهالة ثم تاب من بعده واصلح فانه غفور رحیم الایه ۰ چون
بوآیت ایدیکه بیان ایلادیک عمر رضی الله عنه رسول علیه السلام کلوب
عذرایلدی اندن اوتوروکه اول قریش اولولاردینک خبرنی اول رسول ع م
اولدکوررردی پس بوآیتک دخی سبب نزولی بوایدیکم برقوم اولوکناه
اشلمشدی جمع اولوب رسول ع م کلدیلرتوبه قله لر رسول ع م انلری کورد
یحک اعراض ایلدی حق تعالی بوآیتی اندورب بیوردیکه یا محمد قچن سکا
کلسلرشونلرکه بزم کتابمزه ایمان کتوره دیوسن انلره آیتکل سلام علیکم سزه ک
دیلکوزواجب قلدی کندواوزرینه که سزدن توبه کوزقبول ایدوب سزه رحم
قله بونکله که هرکه سزدن بویامزعمل قیلم بلمزلکله که اول کناه دریاخود کناه
اولدغن بیلورلکا مصرّاولمشدر اول اصراردن خبری یوق اندن صکره الکا
توبه قلسه عملنی اصلاحه کتورسه بدرستی اول الله تعالی غفوردرکناهلری
عفوایدررحیمدرتوبه قیلنلری اسیرکرتوبه سین قبول ایدرقچنکه اخلاص
ایلیم اولا ودخی حق تعالی بیوردیکه ۰ وکذلك نفصل الایات ولتستبین سبیل
المجرمین الایه ۰ یعنی بزاشبوتخلیص ایاتلریمزی بوبوندن صکره تفریقلا اندق
اندروب بیان قیلورزتاسن یا محمد بله سنکه اول مشرکل ایمان کتورمدکلک
طریقی ندرزیرا قچن انلرکوررسم لرکه کندولردن اوکی اول ضعیفلر اول درویشلر
مسلمان اولورلار انلر عار ایدوب امتناع ایدرلرکلوب مسلمان اولمزلرودخی حق
تعالی بیوردیکه ۰ قل انی نهیت ان اعبد الذین تدعون من دون
الله قل لا اتبع اهواءکم قد ضللت اذا وما انا من المهتدین الایه ۰ یعنی
ایت یا محمد بن نهی اولندم که عبادت قلیم شونلره کیم سز عبادت قیلورسز
الله تعالی دن غیری اول صنملره دخی ایت ایستریکم بن سزک طریقکزه طوتوب وسزک

دینکون

دینکون کرمزن که فقرا کرویه قوویوب کندومی انلردن ایراق طوتم ۰
اکر بن انی ایدجك اولورسم پس هدایت یولونی ازمش اولورم حقه اوزان
اولمزم ودخی حق تعالی بیوردیکه ۰ قل انی علی بینة من ربی وکذبتم به
ما عندی ما تستعجلون به ان الحکم الا لله یقص الحق وهو خیر الفاصلین
۰ یعنی ایت یا محمد که بن ربمدن ظاهر حق دین اوزرینم که قران بیان ۰
قلدی سز انی یلان دیکوز ۰ قضیه بویدیکم نضر ابن الحارث دیردیکه یا محمد
اکر دیدیکک حق ایسم بزه اول وعده قلدیغك عذاب کتور آندن بوآیت اینوب
بیوردیکه بنم حتیار دمده وبنم حکممده دکل اول نسنه که عذابدن سز انی یوستطلب
ایدرسز دکلدر حکم اول عذابی اندرمک الا الله تعالینك در حقی بیان ایدر
وعذاب اتمک حکم ایلدرکه اول حاکملرکه خیرلوسیدر دیکوکی اول بیلور ودخی ۰
حق تعالی بیوردیکه ۰ قل لو ان عندی ما تستعجلون به لقضی الامر بینی
وبینکم والله اعلم بالظالمین ۰ یعنی یا محمد ایت کیم اکر اوبونی استه دوکوکز
عذابی بنم ادآ دیمک وحکممده اولیدی اول عذاب ۶ وعقوبت بنم وقت نازل او ۰
لیسر حکم ۶ اولونیدی سزکله بنم ارامده ۰ اما الله تعالی اعلمدرکه بوظالملره ۰
عذاب حکم دکلا بوقادوده مجاری وحق تعالی بیوردر ۰ وعنده مفاتح الغیب
لا یعلمها الا هو ویعلم ما فی البر والبحر وما تسقط من ورقة الا یعلمها ولا
حبة فی ظلمات الارض ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین الایه ۰ یعنی بر
لروکوکلر خزینلرینك مفتاحی ودخی رزقك وعذابك انمکلك وباقی غیبلر ۰
که وآر کلنك علمی انوك قتنده در آنی کیمسه بلمز الا اول بیلور ودخی برلو ۰
ایجنده نقدر نبات وآر ونقدر حبه وآر ونقدر جلودك وآر درکه طیراق
ایجنده اورتلمشدر بتوب ظهوره کلسر ودخی دکز ایجنده نقدر دابه وار
هرجنسدن ودخی اول دکزلرك صوینك مقداری ندر اول بیلور ابن عباس
رض ایدر هر کزالله تعالی یراتدوغی مخلوقاته فرشته دن چوق مخلوق ۰
یوقدر وهیچ براغج بتوب یر یوزینه چقمز الا کابر فرشته موکل ۰
در اول بیلور ودخی دیمشلردرکه هر ادم اوغلنی براغج کبی درواول

واعضالری بداق کبی در اول اعضالریله قالدوغی حرکت یپراق کبی در هر آد
آدمک اشهر وقتده نتیجه حرکت قالدوغن کلی بیلور و دخی یدی قات یپروک
التنده قره قیانک التنده قره کدی یوردینک بیلور قرآکو یرده بتن دانه
چوغنی بیلور و دخی یریوزنده نقدر صو واردر و نقدر طاش و نقدر
عمارت و نقدر خراب واردر و شهرلردن و کویلردن کلیسنی بیلورکه
اول لوح المحفوظنده یازلمشدر و دخی قرآن ایچنده قلیل و کثیر هیچ بر نسنه
یوقدرکه انده بیان اولنمشلی اولا مقصود بوندن بودرکه جمیع نسنه
الله تعالینک علمندن طشره دکل عقل اولن اندن حذر قلمق کرک و قتنده
حاضر اولوب سکون و حرکات انوک رضاسی ایچنده اولمق کرکدر و دخی
حق تعالی بیوردیکه ○ وهو الذی یتوفیکم باللیل ویعلم ما جرحتم
بالنهار ثم یبعثکم فیه لیقضی اجل مسمی ثم الیه مرجعکم ثم ینبئکم بما کنتم
تعملون الآیه ○ یعنی اول الله تعالی درکم کیجه لرده اویقوکوزا ایچنده سزدن
روحکوزی قبض ایدر سزی اولدرر و کوندوزده خیردن و شردن نه
کسب ایتدیکوزی بیلور اندن اول اویقو اولومندن کوندوزین سزی
دیرکوردر و روحکوزی بدنکوزه کیویرور تا که اول حکم اولنان اجلکوز
تمام اولا و اول عمر آخرینه دکین سیزه اول مقدر اولنان رزقکوزی بیوب
دوکله ده سز اوقت ○ موت حقیقی اولا زیرا دیمشلردر قچن آدم اویویه
روح بدندن چیقرا ما حیوة یرنده باقی قالور اول اویقو ایچنده نفس
ویروب حرکت قالدوغی اندندر اما قچن عمر آخره ایروب اولسه روح چیقیجق
حیوة دخی منقطع اولور نه حرکت قالور نه نفس ویرمک ○ سؤال اکر دیرلر
سه نیچون اویخوده بو روح چقمز ایچون بدنده بر زحمت و آجی حاصل اولمز
جواب بونده بودرکه اویقو وقتنده جان کندو رضاسیله چقمز و هم کرو
دونوب کلجکن بیلور انکیچون ایچی اجیمز ○ اما آخر عمرده دیلر دیلمز چقر و هم
کرو دونوب کلمیه جکنی بلور انکیچون آجیر مثلا شول کشی وطنندن
سوریلور کبی زیرا کیشی مادام که کندو وطننده اولا اندن کندو

دیلکیله

دیلکیله چقوب سفره کتدوکنه یا بر مصلحت چقوب اوندن بر قچ کون
یا بر ذوقت ایرلدوغنه اجمز چون او مادکه اوینه کرو کلمه ○ اما کوجیله
قچنکم ایروب مکانندن بر ایو وقت مکانه سورسلر اول وقت اجیر زیرا
کرو کلمیه جکنی بیلور متوجع اولور اویقو ایله اولوم دخی بو نجلیندر
اما بعضیلر دیدیلرکه بو اویقو الله تعالی امری ایله بر نقلتدر آدمه
واقع اولور بدنه استراحت ایچون و یدوکی عدالری حضم اتمک ایچون
بدنه قوت حاصل اولا اما صحیح قول بودرکه بو اویقو دخی بر امردر
انوک حقیقتنی الله تعالی حضرتندن غیری کمسه بلمز نتکم روحک حقیقتی
معلوم دکل الله بیلور ایچون و دخی بیوردیکه سزک کلیکوزک دونوب واره
جق یرلی اخرتده آندن بکادرکه انده سزه خیر و بو خیردن و شردن نه
قلدیکوز ایسه اندن انکله سزه مجازات و مکافات قیلم و دخی بوندن صکره
بیوردیکه ○ وهو القاهر فوق عباده ویرسل علیکم حفظة حتی اذا
جاء احدکم الموت توفته رسلنا وهم لا یفرطون ثم ردوا الی الله مو
لیهم الحق الا له الحکم وهو اسرع الحاسبین ○ یعنی الله تعالی قدر
تیله عالمی در قوللری اوزرنده که انلرک اوزرینه صقلیجی فرشتهلر موکل
قیلور هر آدمه ایکی فرشته کیجه ده و ایکی فرشته کوندوزده موکل اولور
بری خیرین یازر و بری شرین یازر قچنکم اول قول یورویه اول ایکی فرشته آنک
بری اوکنجه و بری اردنجه یورر قچنکم اوتوره بری ساغنه و بری صولنه اوتورر
هرنکم اشلیه یا سویلیه فی الحال یازرلر تا اکا دکین که سزدن بریکوز عمری آخره
ایریشوب وقت وقتی کله اول بزم رسوللرمز که ملک الموت در اعوانیله کلو
انوک روحنی قبض ایدرلر شویله که بر ساعت تاخیر ایدوب الله تعالی امرنده
تقصیر قلمزلر و دخی دیمشلر هر کیم اولورسه اولوم وقتنده یتمش رحمت فرشته
سی یتمش عذاب فرشتهسی کلور قچن بر مؤمن مطیعک جان قبض اولنه
ملک الموت انی اول یتمش رحمت فرشتهلرینه تسلیم ایدرکه انی رحمت ایله

بشارت قيلورلر اندن الوب كوكه چقرلردر ايدرلر اول مقامنه كه عليين در
يعني بو عاصي و كافرجاني قبض اولنسه آني اول عذاب فرشته لرينه تسليم ايدرلر
لركه اكا عذاب ايله بشارت قيلورلر انی قتی قورقويه براغورلر اندن الوب كوكه
چقرورلر اكا كوك قپوسي اچلمز دوندره دورلر اول مقامه اندورورلر كه سجين
قپوسي در يدی قات يرك التنده اندن صكره عاقبت انلرك اوموزلري
رد اولنور الله تعالى يه كه حق مولادر بلكه حاكم اول الله تعالينكدر قيامت
كوننده بونلرك اره سنده حاكم ايديسر در حساب وقتنده تيز جلد حساب
عدل ايله حكم ايليجي اولدر و دخي حق تعالى بيورديكه قل من ينجيكم من ظلمات
البر والبحر تدعونه تضرعا وخفية لئن انجينا من هذه لنكونن من الشاكرين
يعني ايت يا محمد بو كافرلره سزي بو قورقولولرك افتلرندن و بلالرندن
و دكزلرك خطرلرندن و احواللرندن قورتارجي كيمدر رشول وقتنده كه كزلو
اشكاره سا تضرع ايله اكا دعا قيلوب يلوارورسز ديرسزكه اكر بو خطرلردن
بو شدتلردن بزي قورتاره سين بزده سني بوليوب سكا شاكرلردن اولا
وز و دخي حق تعالى بيورديكه قل الله ينجيكم منها ومن كل كرب ثم انتم
تشركون يعني ايت يا محمد اول الله تعالى سزه نجات ويروب اول بلالر
دن و خطرلردن كه قوروده و دكزده واردر صقلار و قورتارور و دخي اندن
غيري غصه لردن فرح روزي قيلور و همان سز اولكه شريكونه دونوسز
عهده وفا قلميوب انوك نعمتنه كافر اولورسز و دخي حق تعالى بيورديكه
هو القادر على ان يبعث عليكم عذابا من فوقكم او من تحت ارجلكم او يلبسكم
شيعا ويذيق بعضكم بأس بعض انظر كيف نصرف الايات لعلهم يفقهون
يعني ايت يا محمد اول الله تعالى قادردركه شونك اوزرينه كيم اوزريكوزه
انواع دورلو عذابلر كونده ره ديلرسه اوزريكوزه طاش ياغدوره هلاك ايده
لوط قومي كبي ياخود آلتيكوزدن سزي يره خسف ايده ياخود يقادودن آشغه
دن صو حواله ايده غرق ايليه نوح قومي كبي اكر تكبرلك ايدوب كفر اوزره
مصر اولا

مصر اولاسز و سز دخي بنم رسولمي يالانليه سز نيتكم نوح قومي ايلدي
يا لوط قومي اشلدي ياخود سزي بونده دورت يانكوزدن مخالف هوالر
غالب قلمغله نيتكم بني اسرائيله قلدي اكر رسولكوز امرين ترك ايدوب
هوالوزه متابعت ايدرسكوز نيتكم بني اسرائيل متابعت قلدي طادون
حق تعالى سزك بعضكوزه بعضكوزك عذابني قليج التنده اولدر مكلم
نيتكم ايلولركي اوستلره اشلدي اكو سز دخي انلر جليين ايدرسكوز چون بو
آيت اندي رسول عم جبرائيله ديديكم يا جبرائيل بو نسنه لر اوزره بنم
امتمك بقاسي نه اولا جبرائيل ديديكم يا محمد بنده سنجليني بو قوللم دعا
قيل امتك حقنده حق تعالى حضرتندن ديدكده حضرت رسول عم طوري
كلدي پاك ابدست الدي خضوع وخشوع ايله كوركلو نماز قلدي اندن
دعايه مشغول اولدي همان دم كرو جبرائيل كلدي ديديكه يا محمد الله تعالى
دعالي سنك اجابت قيلوب اشتكي ايكي نسنه دن خلاص قلدي بو اوزرلوندن
كلن عذابدن و بو التندن كلن عذابدن رسول عم ديديكه يا اخي جبرائيل
بنم اومتمك نه بقاسي اولا ايچون ايچلرنده مختلف هوالر اولا و الوندن قتال
اولوب بعضسي بعضيني اولدره پس رسول عم بيورديكه بني اسرائيل
قومي دينلرنده يتمش بر بولك اولوب بر برينه مختلف طريق طوتديلر اما
بنم امتم تيز اولا كه يتمش اوچ بولك اولوب مفرق اولالر كاسي طاموده
اولالر الا اولالر الوندن بري اهل جنتدن اولا ديديلركه يا رسول الله اول بر
بولك كه جنتده اولالر در ديدي انلردركه بن و بنم اصحابم سنتكه اوزر
ينه اولورسا و زانلر دخي آنوك اوزرينه اولا يعني سنتله و اجماع امتله
عمل ايليه اندن حق تعالى بورديكه يا محمد نظر قيل كوركه بنا اول ايتلوكيزي
بلالردن و شدتلردن نيجه بيان قيلورز واول قران ايچنده نكم اولا بونلاني
فهم ايليار كنده ولوحالاري احليه لر بوندن صكره حق تعالى بيورديكه
قومك وهو الحق قل لست عليكم بوكيل لكل نبإ مستقر وسوف
تعلمون يعني يا محمد سنوك قومك اول قراني تكذيب اتديلر حال بو

بو درکه اول قرآن حق در سن ایت آنلره که بن سزك اوزریکزه حفیظ
ومسلط دکولم هر خبرك وهر فعلك حقیقتی وارکه اول ظهوره کلور واول
قرآن خبرلرینك تحقیقی دخی ظاهر اوله جق وقتلری وارکه کمی دنیاده وکمی
آخرتده اول دنیاده اولجغی دخی تیز اولاکه کوره سن واول امر قتال در دخی
اشراط ساعتدر که ظهوره کلیسر واولکه آخرتده اولیسر در اول دخی
تیز کوره وتیز اولاکه بیله سن اما اول بلماوك فایده سی اولمیه ودخی
حق تعالی بیوردیکه واذا رایت الذین یخوضون فی آیاتنا فاعرض
عنهم حتی یخوضوا فی حدیث غیره واما ینسینك الشیطان فلا تقعد
بعد الذکری مع القوم الظالمین یعنی یا محمد چون کورسن شونلرکه
بزم کلاممزی استهزا قلمغه مشتغلدرسن انلره وکله اوتورمغی ترك ایلکل طوروب
کتکل تا کالادك کیم اول قرآن قیوب بر غیری کلامی استهزا قلمغه مشغول
اولالر والر شیطان حق تعالی وصیتن اوتوتدرة سی اولورسه که انلره
کله اوتوره سن مجلسه الحاسن الدقدن صکره اوتورمه غل طوروب کتکل واول
ظالملرله مجالسه قلمغل بو آیت ظاهر دلیلدرکه کیم بر یرده فسق وفساد
ایشلنسه بالکذب وغیبت ویا فواحش سویلنسه منع اتمك الدن کلمز اولسه طوروب
اندن کتمك کرك که دیننده سلامتلك اولا والا کتمکه ضرورت اولمیوب
اوتوراسی اولورسه اولدخی کناهده شریك اولور مؤمن اولانه اویله کرك کیم بو
کلامی صقلیه الر ایماننك قدرن بیلورسه ودخی حق تعالی بیوردیکه وما علی
الذین یتقون من حسابهم من شیء ولکن ذکری لعلهم یتقون یعنی
بو آیتك سبب نزولی بو ایدیکیم چون حق تعالی رسولنی منع ایلدی اول مشرکلوله
اوتورمقدن مجلسه اصحاب دیدیلر که یا رسول الله الر بونلر سویلدکجه بز
قالقوب کیدیسی اولورسه اوز هیچ حرمده اوتورمغه وبیت الله طواف قلمه
قلمغه بزه مجال بولنمز زیرا هر وقت اول سوزدن انلر حالی خالی اولمازلر که قرآنه طعن
ایدرلر پس بو حال بزه اولا اول وقت بو آیت اینوب کورو رخصت بیان
ایلدی بیوردی شول کمسه لرکه شرکدن وکبایردن کندولرین صقلیه لر انلره
کلمه اوتورمقدن انلر کسب اتدوکی کناه ایله اول اوتور انلره ضرر اولمز لکن
انلرك

انلرك اوزرینه لازم اولورکه قرشو انلر قرآن خبرلرین الدوریوب
وعظ ونصیحت قلیه انلری اول اشلرندن منع ایدلر اولاکه اول قرآنه استهزا
قلمقدن قورقه لر وصاقنه لر ودخی حق تعالی بیوردیکه وذر الذین
اتخذوا دینهم لعبا ولهوا وغرتهم الحیوة الدنیا وذکر به ان تبسل
نفس بما کسبت لیس لها من دون الله ولی ولا شفیع وان تعدل کل
عدل لا یؤخذ منها اولئك الذین ابسلوا بما کسبوا لهم شراب من حمیم
وعذاب الیم بما کانوا یکفرون یعنی سبب نزول آیت اولدرکه قریش
کافرلری بتلرینی مسجد حرمده طوره غوردیلر قوللقلرنده جواهردن کوپه لر
ایلمشلردی وبوینلرینه دوه قوتشی یمورطاسی اصمشلردی رسول علیه السلام آنی
کوروب ملول اولمشلردی بو آیت اندورلدی بیوردیکه یا محمد قو ترك ایلیم
شونلری که دینلرنی اویون ایدنمشلردر عقلسز اوغلنجقلر کبی ولهو
طوتمشلردر سویسنورلر دکلولر کبی که اصلا بر بونلردن منفعت اولمیه
دکولکه اما کلبی ایدر حق تعالی هر قومه بر کونی عید قلدیکه اول قوم اول
کونه تعظیم ایدلر انوکله ایجنده الله عبادت ایدوب نماز قیلالر اما هر قوم
اول عیدلری کوننده اویون وباطل فرحلر طوتدیلر الا امت محمد علیه السلام اول بایراملر
آمارونی تعظیم ایدوب انوکله ایجنده الله تعالی یه نماز قلدیلر وفقرایه صدقه قیلدیلر
وتکبیر وتهلیل ایتدیلر که اول اوچ کونده بری جمعه وبری عید فطر وبری
عید قربان درکه مشهوردر پس انلر اول عیدلرینی ودینلرینی لعب ولهو
طوتدقلری انده درکه دنیا حیاتی انلری مغرور قلدی حیاتی باقی اونوتدیلر
یا محمد انلره وعظ ونصیحت قلوب قرآن ایله اول آخرت الدوردی ویورکه بن
هر نفس آلده کناه سببیله طاموده وهلاکه بولورینه تسلیم اولنور لر تحقوقلو اولو
شویله که انلره هیچ بر نصرت ایدیجی بولنمیه الله تعالیدن غیری انلردن نکره
عذاب منع اوله یاخود بر شفاعت ایدیجی اولمیه که انلره شفاعت قیله وهر
نفس کندو برابری بر نفس کتورسه که انوك یرینه آنی الوب کندوی قیو

قيوويره‌لو يالخود يريوزنك نه وارية كلنى كتوديسه كندو يوينه فدية قلق
ديلسه كندوى عذابدن خلاص قلمغيچون اول اندن قبول اولنوب آلنسر
دكل پس انلوله كنا هلرى سببيله طاموية تسليم اولنديلر وهلاك كلك يرينه
دشديلر انلوه ايجك شراب واردر كه غايت قاينمش صودنكه ايچك
ايچروسني طوغره يوب بطشره دوكر ودخى قتى ايجدوجى عذابلر دن انول
جزاسي كه دنياده حقه انكار قلديلر و بوندن صكره حق تعالى بيورديكه
قل اندعوا من دون الله مالا ينفعنا ولا يضرنا ونرد على اعقابنا ٥
بعد اذ هدينا الله كالذى استهوته الشياطين فى الارض حيران له ٥
اصحاب يدعونه الى الهدى ائتنا قل ان هدى الله هو الهدى وامرنا لنسلم
لرب العالمين وان اقيموا الصلوة واتقوه وهو الذى اليه تحشرون ٥
يعنى بو آيتك سبب نزولى بويديكه ملكه كافرلرى مسلمانلردن بر جماعته
عذاب ايدوب كفره دعوت قيلورلوردي الله تعالى اول مسلمانلره امر ايدوب
بيورديكه ايدك بو كافرلره بز عبادت قلوب طيبالمى اول نسنه‌لره الله‌دن
غيريكه بزه نه آخرتده آسيلرى واروبه دنياده ذيان اشدرمكه كوجلرى
يتر بزكرو كفره وشركه مى دونه‌لم الله تعالى بزه هدايت ويردكدن صكره
طريق اسلامه الوبز اول اسلامى قيوب سزه متابعت قيلورسه وبزم
مثليمز شول كمسيه بكزر كه بو قوم ايله طوغرى يولادو شوب كيدردى ناكاه يولني صا
پتدى يولداشلولرندن ايرودو شيدى شيطان انى متحير قلدى حيرده تربراقدى
قنده كيده‌جكن بلمز حال بودر كه آنوك يولداشلرى قغررلركه اوش طوغرى
يول بزدن يكا كل اول قجى يولداشلرينه كلمز بزم دخى مثلمز اشبو بجليى اولور الو
محمد عم دينينى ترك ايده وز ودخى شونلر كه طريق هدايتدن ازوب ضلالته
وفسقه وظلمه مشغول اولمشلردر شيطانلر انلرى طريق حقدن چقروب كمراه قاويدر
هيچ قولاغينه وعظ ونصايح اوازى كيرمز قغروب حق يولادو نمزلر انلوك
دخى مثلى شول كافرلرمنا فقلر شاننه دخمشدر قودقوواذكه بوحال الله آخر
وقتل

وقتنك ايمانى يغمايه ويره ابدى جهنمى اولا نعوذ بالله پس حق تعالى
بيوردركه ٥ ايت يا محمد كه دين حقيقى دين اسلامدر بنده اويله
امر اولنديكه الله تعالى يه ليوب عبادت اكا خالص قيله وز ودخى بيورديكه ٥
قورقل اول الله تعاليدن آنى بولكز واكا مطيع اولوب عبادت ايلك كه عاقبت
آنوك حضرتنه جمع اولورسز عملكوز ايله سز مجازات ايديرو بوندن صكره
كندو صنعنى اظهار قيلوب دليل بيورديكه ٥ وهو الذى خلق السموات
والارض بالحق ويوم يقول كن فيكون قوله الحق وله الملك يوم ينفخ ٥
فى الصور عالم الغيب والشهادة وهو الحكيم الخبير الاية ٥ يعنى اول الله
تعالى دركه كوكلرى ويرلرى يراتدى آنوك وحدانيتى ظهورى كلمات ايچون
واكا نظر عبرت قيلوب آنوكله استدلال ايدوب حقه توجه قلمغيچون ٥
پس امدى بو صنع حقه نظر قيلوب اول كوينى آنوك كه حق تعالى امر ايده اول قيامت
قوپه خلق شويله چلوكه كبى سنله رندن چقوب بوللد بوللد هر برى بر يكا يوز ٥
طوتوب پراكنده اولالر اول كونك هيبتندن پس حق تعالينك قولى حقدر
وعدت قالدوغى اولسه كركدر ودخى ملك حكم خاص آنوكندر شول كوندكه اسوا ٥
فيل نفخ صور ايده ارواح اجساملره جمع اوله حق تعالى قاضى عادل اولوب هر ٥
قوله عملنه كوره مكافات بيوره ٥ زيرا اول قوللرينك افعاللرينك كزلوسين ٥
واشكاره سين دخى بيلور دنياده وآخرتده نه اولدى ونه اوليسردر كلى بيلور
حكيمدر نيجه ديلرسه حكم ايدر وخبردر امر آخرتى بيلور ودخى قوللرى
نه كه اشلديلردى وقتله بيلور بوندن صكره عبرت الماغيچون ابراهيم
عليه السلام ٥ قصه سندن خبر ويروب بيورديكه ٥ اذ قال ابراهيم لابيه
آزر اتتخذ اصناما آلهة انى اراك وقومك فى ضلال مبين ٥ يعنى چونكه ٥
ابراهيم اتاسنه دركه يا اتاسن بو صنملرى كه آله ديو طپرسين بونلر آله دكل ٥٥
تحقيق بن سنى وقومنكي دخى آشكاره ضلالت ايچنده كوردورم ٥ اما بعضلر
ديلوكه ابراهيمك اتاسى آدى تارح در آخوزا وغلى آزر اول بت دركه
اكا طپارلر آزر ديمكا انلوك لغتنجه ايكى يولن ازغمش كمراه سن اول بتلرى

معبودمي طوتنور سنكه اولام معبودلغه لايق دكل و بوند نصكره
بيوردي كه وكذلك نري ابراهيم ملكوت السموات والارض وليكون
من الموقنين يعني ابراهيمه كوكلرو يرلري كوكلري عجايبني نتكيم نمرو
دك ديني باطل لغن و دين اسلامك حقيقتني اكا كوسترديك شول وقت
كه اتاسي ديندن بيزار اولدي حق تعالى حجابي كوزندن كتوردي نظر
قلدي سمايه عرشه دكين و يره نظر قلدي تا ثرايه دكين كوردي اندن اوتور
يكه يقيني اوزره ثابت اولا مومنلردن اولا و دخي عطادن اولا و دخي
روايت اولنور كه ابراهيم عم عالم ملكوته كوتورلدي تا كوكلر عجايبني تفرج
قيله كوتورولوب كيدركن بركشيي يه ايوشديكه اول زنا ايدردي دعا قلدي
هلاك اولدي اندن بر دخي كوردي اكا دخي دعا ايتدي اول دخي هلاك
اولدي حق تعالى وحي ايدوب بيوردي كه سكون اوزرينه اول سنوك
دعاك مستجابدر ديلو مسنكم قوللرومزي هلاك قيله سيني بدرستي اول
كناه اشليني قوللوم اوج حالدن طشره دكل يا توبه قيله توبه سني قبول ايليم
يا صلبندن بر صالح اوغل وجوده كتوردم بكا عبادت قيله يا اول اشني
ترك اتميوب اوله بن اكا جزا قلمغه قادرم دون كرو يا ابراهيم كه قوللروم سنوك
دعاك ايله هلاك اولمسونلر و دخي روايت ايدلدكه اول منجملر وكاهنلر كنعان
اوغلي نمروده سنوك ملكتكده اشبو ييل ايجنده بر اوغلان وجوده كليسر
در و ملكنده سنوكله منازعه قليسر نمروده آني ديدلر اشدوب امرا
ايلديكه اول ييل ايجنده طوغن اوغلاني اولدوره لر بعضيلر ديدلوكه
نمرود لعين دوشنده كوردي كه بر قوج آنوك بوينوزي ايله تختيني سسدي
اندن معبرلره دوشني خبر ويردي معبرلر تعبير قلديلر شول ديكموز
ليني پس اندن صكره ابراهيمك اتاسي حامل اولدي اما حمل ظاهر اولمدي
كمسه انيي بلمدي كه حامل در تا اكا دكين كه طوغه جق وقت اولدي اول اغو
سي بلوزدي چقدي طاغلردن بر طاغه واردي انده بو مغاريه كيردي
ابراهيمي

ابراهيمي انده طوغوردي چقوب اول مغارەنك اغزينه بر طاش
بركتدي ابراهيمه كلوب جانور زيان ايلمسون ديو قوردي كتدي
في الحال جبرائيل عم باش برماغن اغزينه قودي شهادت برماغيله
كوركتدي ابراهيم باش برماغني صيوررردي سودي كلوردي و شهادت
برماغني صيورردي بال كلوردي تا از كونده بو بيودي ايو شدي بعضيلر
ديدلوكه اناسني كلوردي كيدردي امزوررردي تا كه بيله دكين قرشو
اكا طعام كتوروب يدوررردي تا اكا دكين كه اياغي اوزرينه يورويوب
صاوت حالنه ايو شدي مغارەدن طشره چقوب يرلره وكوكلره و
طاغلره نظر قلدي وكندو نفسنه دخي فكر ايلدي ديديكه اشبونلرك البت
بر خالقي واركه بونلري يراتدي و بونلري يراتدن بني دخي يراتدي
اول فكر ايچنده ايكن ناكاه كوزينه بر يلدوز كورندي غايت روشنكه اول
مشتري يلدوزي ايدي ابراهيم آني بيلور ديكه الله تعالى دوكلي نسنه
لردن عالى در مخلوقدن هيچ اكا بر نسنه بكزه مز پس اول يلدوزي
كوردي كه دوكلي نسنه لردن بوجه ودخي كوركلودر و دخي ديديكه بو بنم
ربم اولا فكر سوز بو سوزي سويلدي سهو ايدوب ذلته واقع اولدي نتكيم
حق تعالى بيوردي فلما جن عليه الليل رآى كوكبا قال هذا ربي فلما
افل قال لا احب الافلين يعني كون طولنوب كيجه قرهكوسي ابراهيم او
زرين بوردي دخي اول يلدوزي كوردي غايت نورلي ديديكه بو بنم ربم اولا
بعضيلر ديديلركه اول آني استفهام اوزره ديدي يعني اشبو بنم ربمدر دكل د
يمك اولور چونكه اول يلدوز اينوب طولندي ابراهيم آني كوروب ديديكه
بن سومزم اول ربي كه حالندن متغير اولوب زائل اولا اكل رب اولمغه يرامز
اول طولوندي آيي طوغدي نتكيم حق تعالى خبر ويروب بيوردي
فلما رأى القمر بازغا قال هذا ربي فلما افل قال لئن لم يهدني ربي
لاكونن من القوم الضالين يعني چون يلدزدن صكره ابراهيم آيي
كوردي كه سحره قتنكه طوغدي انجه رك ذيفا آيك آخرينه يقين ايدي كرو ديديكه

اشبو بنم ربم می اولاجون اولدخی محو اولدی ایو ته اغونجه نوری یلوز شواولدی
ابراهیم ددیکه ٥ اگر ربم بنم کوکلمی هدایت اوزره ثابت قلوب صقلمز سه بنی
معبود دیمی طوتارم بو لنسنه کداول آلرا اولمغه یرامزچون بوز وقت یجدی ٥
کون طوغدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥٥ فلما رای الشمس بازغة قال ٥
هذا ربی هذا اکبر فلما افلت قال یا قوم انی بریء مما تشرکون ٥٥٥٥
یعنی ابراهیم چون کونی کوردیکه مشرقدن طلوع ایدوب نوری ایله ٥
عالمی منور قلدی ددیکه بنم ربم بو می اولا کم قمودن بیوک یوزی نوری ٥٥
عالمی طولدردی چونکه اول دخی طولندی ابراهیم بلدیکه اول دخی معبود ٥
اولمغه لایق دکلدر بو حال ایچنده تدبیر ایدوب طورورکن اناسی ٥
کلدی انا سن صور دیکه بنم ربم کیمدر اناسی ددیکه بنم ابراهیم ددیکه ٥
سنک ربک کیمدر ددیکه بنم ربم اتا کدر ینه ابراهیم ددیکه اتا مک ربسی ٥
کیمدر اناسی ددیکه اتا کک ربسی نمرود در ابراهیم ددیکه نمرودک ٥
ربسی کیمدر اناسی ددیکه سکوت قیل بو سوزی سویلمیه ابراهیم ددیکه
اول نمرودک صفتی نه در بکا دیور یرمی ایچرمی و یا توب اویورمی اتاسی
اتاسی ددیکه یر ایچر وهم اویور ابراهیم ددیکه بونک کبی کمسه معبود
اولمغه لایق دکل اناسی اول کلامی اشدوب دوندی ازرقته کلدی ٥
ابراهیمی اندن قودی ینه اندن ابراهیمک سوزلرین جمله ازره حکایت
قیلیوردی اتاسی طوروب ابراهیم قاتنه کلدی ابراهیم اناسنه قلدیغی
سؤالی بربر اتاسنه سویلدی اتاسی دخی کلدی انه سی کبی جواب ویر
دی انره جوابی ویردکدنصکره ابراهیم ددیکه کل یا اتا شول معبوده
طیالم کم سنوک وبنم ونمرودک دخی خالقی اولدر اتاسی وانا سنی اشدوب
غضبنک یالدیلر دونوب کتدیلر کتمش ایکن اتالق شفقتی دیوه تشوب ٥
کروندی کلوب ایتدی یا ابراهیم کل بزم شهره وار ملوم اندن بزم
بیله بیله اول پس ابراهیم دخی اتاسنک سوزینه مطیع اولوب بیله کلوب
شهره

شهره کوردی کوردیکه قموشهر خلقی صنمه طپرلر ابراهیمی دخی صنمه
طپمغه دعوت ایتدیلر ابراهیم اول وقت جواب ویروب ددیکه یا قوم
بن بیزارم اول سزک طپدوغکز دایکه الله تعالی یه اورتاق قتلو سیز صور
دیلر ابراهیمه کسن کیمه طیارسین معبودک کیمدر ابراهیم انلره جواب
ویردی سویله نتکم حق تعالی بیورودیکه ٥٥ انی وجهت وجهی ٥
للذی فطر السموات والارض حنیفا وما انا من المشرکین ٥ یعنی ٥
یا قوم بن دینمی خالص قلوب و عملمی اخلاص قلوب ظاهرمی و باطنمی ٥
یونلتدم اول الله تعالی یه کم یرلرک وکوکلرک خالقی اولدر اکا انابت ایتدم
دینمده مستقیم اولوبن وبن سزوک دینکز طوتوب مشرکلردن اولمزم
ودخی اهل تحقیقک بعضیلر ایتمشلر که ابراهیم اول یلدوزی وآیی کونشی کوردیکی
وقت اشبو بنم ربم در ددیکی تحقیق دکلدر بالله استهزا یونندن ددی
یا انلرک خطالرین ودخی جهالتلرین بلدرمکلکن اوتوری ایدی زیرا ٥
انلرک بعضیسی یلدوزه وبعضیسی آیه کونشه طپرلردی چون یلدوزی
کوردی ددی که اشبو بنم ربمدر اول یلدوزه طپانلر اویله صاندیلر که ابراهیم ٥
اولکندو صندو قلرینه طپر چونکه یلدوز طولندی غایب اولدی ابراهیم ٥
ددیکه بن غایب اولوب متغیر اولانی سومزم انلره تنبیه ایدوب خبر ٥
ویردیکه طوغوب طولونوجی معبود اولمغه لایق دکلدر آیی وکنشی ٥
دخی کوردیکی اویله ددی اول انلره طپنارو تنبیه قلمغیچون که اول ٥
ایله کنتیلر دخی انلره بلروهیچ نسنه یه معبود اولمغه صلاحی یوقدر ٥
معبود اولدرکه اکا تغیر وزوال اولمزنتکم ٥ روایتدر عیسی پیغمبردن که
کندو اصحابندن برنی کوندردیکه بربیوک پادشاهنه که آنی دینه ده ٥
دعوت قیلچون اول رسول اول ملکه ایرشدی کوردیکه انلر دعوتله ٥
کلجک قوم دکل قتی عناد اهلی در وار دی انلرک صنملرینی قتنده نماز ٥
قلدی سجده ایلدی انلره کندوکی اویله کوستردیکه صنمه سجده ایلو...

انوک خود مرادی الله تعالی حضرتنه در بو حالی ایله اول پادشاه قتنده قربت
حاصل ایلدی هر اشیایه الحاد انشدی ناکاه اول وقتله پادشاهه بر دوشمن پیلوردی
اول بک وزیرلریله جمیع اولوب اول رسوله ددیلرکه بزه بو اشده بر مصلحت
کوستر که بز آنی اشلیهلم دوشمنه غالب کلهوز اول رسول ددیکه کلک اشو طیدو
غمزه واروب شفاعت طلب ایدهلم تا که بزه نصرت ایلیه واردیلر انلوک
اوکنده سجدهلر دعالر ایلیوب قربانلر تضرعلر قلدیلر انلردن شفاعت طلب
ایلدیلر هیچ بونلره اول صنملردن بر جواب کلمدی امیدلری کسلوب ددیلر
که بوندن بزه بر منفعت حاصل اولسی دکل رخصت بولوب اول رسول ددیکه
پس نیچون طپادوز یرلمسیه که بوردن بو بلای دفع اتمک اللردن کلمیه کلک بز بر
کمسیه طپالم کیم بزه بو بوبله محالده منفعتی ایریشه انلر ددیلر که کیمه
طپالم انلی اول رسول ددیکه کلک کوک تنکرسینه طپالم بشالدی اول
رسول حق تعالی یه تضرع بوله دعا قالدی انلر دخی دعالر قلوب الله
تعالی یه یالواردیلر حق تعالی اول غصهدن انلره نجات ویروب اول
دوشمنی دفع ایلدی انلردن بعضیسی اول سبب ایله ایمانه کلدیلر
پس ابراهیم عم دخی اول یلدوزه و آیه کنشه ربم ددیکی بو وجهله ایدی
که انلره اول الله تعالی قیوب ایووغه طپدوقلری قبیح و خطا ایدیکنی
بلدوردی اولا که بر ودنم لرجونکه دونمدیلر ددیکه یا قوم بن سزوک
طپدوقلوزدن بیزارم بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه وحاجه
قومه قال اتحاجونی فی الله وقد هدان ولا اخاف ما تشرکون به الا ان
یشاء ربی شیئا وسع ربی کل شیء علما افلا تتذکرون یعنی اول ابراهیمه
الله تعالی حقنده وانوک دیننده مجادله قیلوب جکیلشدیلر ابراهیم انلره
ددیکه بنمله الله حقنده و دین اسلامده مجادله می قلورسز که اول الله تعالی بکا
طریق هدایت بیان قیلدی انلرک معبودلرنی ذم ایدوب عیب ایدردی
ددیلرکه یا ابراهیم قورقمزمسن که بو الهلریمز سنوک عقلکی یا بر اعضاکی ضایع ایدر
ایرشدوب سنی هلاک ایدلر ابراهیم ددیکه بن قورقمزم اندنکه انوک
اشتمکالی

اشتمکالی بو قدر و کوردکلی اولمیه سز آنی الله تعالی یه شریک قتاسز انلردن
مکا ضرر ایرشمز الا ما که بنم ربم بکا بر بلا و بر شدت تقدیر اتمش اوله
انوک دلکیله اولا بنم ربم وسع کل شیء علما یونندن هیچ بر نسنه انوک علمندن
طشره دکلدر کزلو و اشکاره اکا معلومدر نولدی سز کیم بر ولو تلنوب ایمانه
کلمزسز بعده دخی حق تعالی بیوردیکه وکیف اخاف ما اشرکتم ولا تخافون
انکم اشرکتم بالله ما لم ینزل به علیکم سلطانا فای الفریقین احق بالامن
ان کنتم تعلمون یعنی ابراهیم ددیکه یا قوم بن نته قورقم سزک اول صنملر
یلوزدن که انوک ایله الله ترک ایدرسز حال بو دارکه سزلر قورقمازسزکه اول بر جماد
الا شریک قیلورسز الله تعالی سزه بر کتاب و بر حجت اندورمدیکه اول صنمه
لیموق حقنده که انوکله حجت ایدهسز بو موحد مؤمن ایلمکه هیچ اول مشرکلرکه
عجب بو ایکی طائفهدن قنقیسی امین اولوب قورقمقلق لایقدر بیان
ایدوب بیوردیکه الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم اولئک لهم
الامن وهم مهتدون یعنی الله تعالی ابراهیمدن خبر ویروب بیوردیکه
جون ابراهیم اول قومه ددیکه بو موحد ایله مشرکلردن امینلک قنقیسنه لایق اولدی
بیلدیلر جون جواب ویرمدیلر ابراهیم جواب ویروب ددیکه شونلرکه ایمان
کتوردیلر الله تعالی نک برلکنه تصدیق اتدیلر اول تصدیقلرینه ظلم و شرک
قارشدرمدیلر انلر غیریه طپمدیلر عذابدن امین اولمق انلروک ایجوندرکه ضلا
ضلالت ترک ایدوب هدایت ایرمشلردر عبدالله ابن مسعود ایدر
اول وقتکه بو آیت اندی اصحاب اوزرینه قتی مشقت کلدی ددیلرکه یا رسول
بزدن قنقمز اولا که اول نفسنه ظلم اتمش اوله پس بزه امان اولمیسرمی
رسول عم بیوردیکه اشتمدیکوزمی که لقمان اوغلنه ددیکه بدرستی
شرک کی اولو نسنهدر بو آیتده مراد اول ظلمدن شرکدر شول کیه
شرکدن بریدر اکا امن واردر بوندن صکره بیوردیکه وتلک حجتنا آتیناها
ابراهیم علی قومه نرفع درجات من نشاء ان ربک حکیم علیم
یعنی اول کلاملریله ابراهیم عم قومیله قالدی اول بزم برهانلرمزدرکه

ابراهيمه الهام قلوب اول قوم اوزره آني غالب قلدوق فضل بز ٥
مدركمي ديلرسه وزدنياده حجت وبرهان ايله مرتبه سني عالي قلورز
آخرتده دخي ثواب يوندن درجه سني رفع ايدرز تحقيق سنوك
ربك يا محمد حكيمدر امرنده نيجه ديلرسه حكم ايدر وعليمدر كه بيلور ٥
نبوتركيم لايق در وقوروقودن كيم امين در ودخي حق تعالى بيان ٥
بيورديكه ٥٥ ووهبنا له اسحق ويعقوب كلا هدينا ونوحا هدينا
من قبل ومن ذريته داوده وسليمان وايوب ويوسف وموسى وهرون
وكذلك نجزي المحسنين الايه ٥٥ يعني حق تعالى بيورركه بز ابراهيمه
عطا قلدق اوغلى اسحق شول وقتده كه يوز يكرمي ياشنده ايدي
وعورتي ساره طقسان طقوز ياشنده ايدي صكره اوغلى اسحقه
ويعقوب ويرديك حق اوزره انلري ثابت قلدق اندن اوكدن ٥
نوحه نبوت ويرديك هدايت اسلام ايله واول ابراهيمك ذريتي در
داود پيغمبر دخي سليمان كه داود اوغلي در وموسى هارونله قرنداشلر
در عمران اوغلنلري در بز احسان اهلي اولنلره اشبونك كبي ثواب ٥
ويرورز كه حق تعالى بيورديكه ٥٥ وذكريا ويحيى وعيسى والياس
كل من الصالحين ٥ واسمعيل واليسع ويونس ولوطا وكلا فضلنا على
العالمين الايه ٥ ودخي اول ابراهيمك ذريتندندر زكريا ويحيى كه زكريا
اوغلي در ودخي عيسى والياس كه اسمعيل اوغلانلرندندر بونلرك كلسي
صلحالردندر رسللر ومرسللردندر ودخي يوشع كه الياس شاكردي در كندو
دن صكره خليفه سيدر ودخي يونس متى اوغليدر ودخي لوط پيغمبر بونلرك
كلسني رسالت ايله نبوت ايله زمانلري ايچنده خلق عالم اوزرينه
تفصيل قلدي فضلمز ايله ودخي بونلرك اتالرينه قلدوغي فضيلتي بيان
قلوب بيورديكه ٥٥ ومن اباءهم وذرياتهم واخوانهم واجتبيناهم
وهديناهم

وهديناهم الى صراط مستقيم ٥ ودخي بونلرك اتالرينك بعضيسنه و
اوغلنلرينك وقرنداشلرينك بعضيسنه كذلك قيلوب ورسالت ويردك
يعني آدمه ونوحه وادريسه وهوده وصالحه كلنه دين اسلامه هدايت ٥
ويردك عليهم الصلوة والسلام صراط مستقيم اولدر ودخي حق تعالى بيورديكه
٥ ذلك هدى الله يهدي به من يشاء من عباده ولو اشركوا لحبط عنهم
ما كانوا يعملون ٥ يعني اول دين اسلامه حق تعالى قتنده مقبولدر اولنمشدر
الله تعالى دين اسلام ايله اكرام ايدر قوللرندن كمي ديلرسه اكر اول پيغمبرلر
شرك كتوروسلر دنياده قلدوغي عمللري كلي انلردن ضبط اولنوب كيدرردي
الله تعالى انلري ساير خلق اوزره مفضل قلدوغي اول طاعتلر ايله در ودخي
حق تعالى بيورديكه ٥٥ اولئك الذين آتيناهم الكتاب والحكم والنبوة
فان يكفر بها هولاء فقد وكلنا بها قوما ليسوا بها بكافرين ٥٥ يعني ٥
اول پيغمبرلر انلردر بز انلره كتاب ويردك وعلم وفهم وفقه ويردك ودخي ٥
نبوت ايله حكم ويردك اكر اول پيغمبرلرومزه بو اهل مكه انكار ايدوب كافر ٥
اولورلر ايسه بز اكرام ايلدك اول پيغمبرلره بر قومه كه اولر انلره كافر دكللردر
ودخي اكر اول بزم آيتلريمزه بو مكه قومي كافر اولوب انكار ايدرلر ايسه
بز اكرام ايلدك اول آيتلريمز ايله بر قومه كه اول پيغمبرلر در بزم آيتلريمزه منكر
دكللردر ودخي حق تعالى بيورديكه ٥ اولئك الذين هدى الله فبهديهم
اقتده قل لا اسئلكم عليه اجرا ان هو الا ذكرى للعالمين ٥ يعني اول پيغمبرلر
انلردركه حق تعالى انلري طريق هدايته ثابت قلدي يا محمد سن دخي انلرك
سنتلري وسيرتلري اوزره متابعتلريك قيل انلرك عمللري اوزره قايم اول وبو
آيت دلالت ايدر انوك اوزرينه كه ايلروكجن انبيالرك شريعتلري اوزره ٥
اقتدا قلمق بزه دخي واجبدر مادامكه نسخ ظاهر اولميه قرآن ايچنده
ثابت اولا يا خود رسول ديلندن بزه بيان اولنه زيرا حق تعالى امر ٥

انرایلدی بونه که انلرک طریقنه اقتدا قیله وز انلرک هدا آیتی توحید
والحکام شریعی اوزنه واقع اولور ودخی بیوردیکه یا محمد ایت کل اول
مشرکلره که بن سزیجی ایمانه دعوت قیلوب احکام قرآنی سزه بیلدردوکمدن
حق طلب اتمزنکز بکا اوجرت ویره سز دگلدر اول قرآن الا وعظ ونصا
یحدر عالم خلقنه که اهل تکلیفدن الاجنله انس کبی ودخی بوندن ۝
صکره حق تعالی بیوردیکه ۝ وما قدروا الله حق قدره اذ قالوا ما ۝
انزل الله علی بشر من شیء قل من انزل الکتاب الذی جاء به موسی
نورا وهدی للناس تجعلونه قراطیس تبدونها وتخفون کثیرا ۝
وعلمتم ما لم تعلموا انتم ولا اباؤکم قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون ۝
یعنی بو آیت اول مالک بن ضیف حقنده نازل اولدیکه اول یهودیلرک رئیسی
رئیسیدی رسول ع م غایت ایله انکاری وار ایدی حق معاند ایدی طوروب
بو جماعتله مدینه دن مکیه گتدی تا که اول عنادا اوزره واروب رسول ع م ۝
نسنه سؤال ایلیه کندیجی غایت تنعم وبیومشدی تننی غایت سمز تمشدی
عبادت کندویه کتاب حکمنجه ترک اتمشیدی چون مکه یه رسول ع م قتنه
کلدی کوردی رسول ع م آنی غایت مجسم سمورمش دری رسول الکاکه یا ۝
مالک اندویریرم سکا اول الله عزیچون خبر ویریکا کم هیچ توراتیده ۝
بو آیتی بولدمی که حق تعالی بیوردی ۝ ان الله یبغض الحبر السمین
۝ یعنی حق تعالی کوریه کورور دوشمن طوتار شول عالمی که سمیز اولا ۝
مالک ددیکه بلی بولدم رسول ع م ددیکه اول سمیز عالم سنسین که ۝
یکلکه سمورمشسین حق تعالینک مبغوض اولمشسن رسول ع م مدن
بو کلامی اشتدیجا یجون بسنده کیلر کولشدیلر اول مالک خجیل و ۝
سرمسار اولوب مالک بینه انکار ایلدی ددیکه الله تعالی بشره ۝
اوزنه هیچ نسنه اندورمدی بو کلامی بشر در بو خبرا اول یهودیلر

ایوشدی

ایوشدی انوک اول قولنه انکار ایدوب ددیلر که یا مالک بونه سوزدر ۝
که سویلدیک تنکری کتابنه انکار ایلدیک مالک انلره ددیکه اول محمد ۝
بنی قاقیتدی بنده دخی اول غضبله سویلدم اول یهودیلر ددیلر که هر ۝
قاقدیغجه حقه انکار ایدوب دینکی ترک می ایتسک کرکدر وار دیلر اتفاق
ایتدیلر رئیسلکدن چقردیلر ودخی کعب بن اشرفه ویردیلر ۝ بو آیت ۝
انلره نازل اولدی ۝ بیوردیکه تعظیم ایدمدیلر اول الله که تعظیم ۝
اتمک کرک وانوک عظمتنی بلمدیلر شویلکه بلمک کرک ایدی که انول ۝
عظمتنی بلمدکلرندن ایدیکه آنوک اندوردیکی کتابنه انکار قلدیلر ۝
ددیلر که الله رسول اوزرینه کتاب اندرمدی ۝ ایت یا محمد اول ۝
انکار ایدنلره که کیم اندوردی اول کتابی که موسی آنی کتوردیکه
اول نورایتدر کفر ظلماتنی دفع اتمکله بو خلایقه اولا نورا ولدخی ۝
ضلالتدن حقی بیان ایدیجی اولیدیکه سز آنی صحیفه لره یازدیکوز ۝
واول صحیفه لری اظهار ایدوب حکمنی ویردیکز اما چوغنی کزلیوب
بیان قلمدیکوز که اول محمدک صفتاری در ع م حقیقتی انوکیله ظاهر
اولور ودخی رجم آیتی وخمرک حراملغی آیتی کتم ایتدیکوز بو حکمی
انده تغییر قلدیکوز حرامه حلال دیوب نیجه حلالی حرام قلدیکوز دخی بلدردی
توریت ایچنده ورسول دیلنده شول نسنلریکه اول بلمزدیکوز تا که نه سیز
ونه اتالریکوز وده لریکوز ۝ اگر جواب دیرلرسه که آنی الله اندرمدی کفرلری
ظاهر اولوب ملزم اولالر ۝ والا اول عنادی ایدوب طورلرسه سن ایتکه آنی
موسی اوزره اندورن الله تعالی در بوندن صکره سنی تصدیق اتمزلرسه
قوغل انلری اول باطل حاللری ایچنده غفلت وغرور ایله وافترا ایله بجسنلر
عاقبت حاللری نیه ایردوکین کوره لر ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝
وهذا کتاب انزلناه مبارک مصدق الذی بین یدیه ولتنذر ام القری
ومن حولها والذین یؤمنون بالاخرة یؤمنون به وهم علی صلوتهم

محافظون ○ يعنى اشبو كتاب اول قراندركه بو آنى محمد ع م اندردك
اول مباركدر و بوكتى چوقدر شونلرکم انوكله عمل قيلالر ودخى منفعتلودر
كه ثوابلو ايشلره دلالت ايدر معصيت اولجق يولردن منع ايدر انوك ○
بوكاتنك وخيرينك عددى محصور دكل هر بنه دكلو افت و بلالر و رنجلر
ايرشمشلر بينه اقورسه صدقله عافيت و شفا بوله قنغى اودهكم اول اوقونسه
شيطان انده قرار طوتميه و دخى حق تعالى اول قرآن كرچكليكه رسول كتاب
لرى كه كندودن اول مرسلره اندرلدى انلرك حقيقتنه اول شاهددر
ودخى حق تعالى ديدى كه يا محمد اول قرآن سكا اندن اوتوريكه نازل اولدى
كه انوكله مكه اهلنى دخى مكه نك چوره سنده كى اولان قومى قورقوده سين
شونلركه آخرته ايمان كتوردلر انلردركه قرانه تصديق ايدرلر ودخى ○
شونلركه الله تعالى علمنده مقرردر انلرك ايمانه كلمكلرى انلر دخى ايمانه
كلوب اول قرآنى تصديق قيلسونلر اولر انلردركه كوردكلو ابدست الوب ○
وقت كونه دركه خصوص قلبله ركوع سجود و قيام قرائتن رعايت ايدوب
نمازلرنى ادا قيلالر و بوندن هكسى حق تعالى بيوردى كه ○ ○ ومن اظلم ممن
افترى على الله كذبا او قال اوحى الي ولم يوح اليه شيء ومن قال سانزل مثل
ما انزل الله ولو ترى اذ الظالمون فى غمرات الموت والملائكة باسطوا ايديهم ○
اخرجوا انفسكم اليوم تجزون عذاب الهون بما كنتم تقولون على الله
غير الحق وكنتم عن اياته تستكبرون الايه ○ بو ايت دخى مسيلمه ○
الكذاب حقنده نازل اولدى اندوردى كه محمد نبى وحى اولنور بكا ○
دخى اويله وحى اولنور ○ اما محمد اشارك اولوسين بيان قلمغيچون كوندر
لدى بن اشلرك حقيرده غن بيان قلمق ايچون كوندرلدم اوزرمه وحى ○
حق تعالى انى بلا انلمق ايچون ○ بو ايت كوندوروب بيوردى كيمدر شول
شوندن قتى ظالمترق ايدبنم اوزرمه وحى اولنور حال بودر كه اكا نسنه
وحى اولنما مشدر ودخى كيمدر ظالمترق كم اولا شوندنكه ديه تيز اول كلام كه اول
الله اندردكى كبى بندخى اندورم بو كلامى سويلين عبد الله ابن سرح ايدى كه

اول

اول كاتب وحى ايدى قريشدن وحى اوليان اياتلرى رسول ع م اكا يازدرر ايدى ○
اما قجن رسول ع م اكا ديدى كه ○ سميعا عليما ياز اول آنوك يرينه ○ عليما حكيما ○
يازدى قجن عليما حكيما يازمغه امر اتسه اول ○ سميعا بصيرا ○ ديو يازدى ○
اكا شيطان اويله تلقين ايدردى اول اويله ظن ايدردى كه حقدن اكا وحى ○
اوليان بو نكله دردى ايدى كه محمد انزل ايلى كبى بكا دخى اندورلدى بو ○
سوزايله اول مرتد كافر اولوب مشركلره اولاشدى ○ پس حق تعالى بيوردى ○
ديدى كه يا محمد اكر سن اول كافرلرى شول اولم شدتلرنى دورت يانندن ○
قايلادوغى وقت كوريدك شول حالتده كه فرشتهلر اوزادوب ○
عمودلر ايله آنلرى دوكرلر ديرلركه ديكل اول خبيث جانلريكوزى چقروك ○
تنكرينك عذابندن بكا انتلم ○ ابو هريره روايت قلور رسول ع م اول
بيوردى كه قجن بر مؤمن حالت نزعه وارسه اكا رحمت فرشتهلرى
كلورلر اوچماق حريرلرى ايله كه ايچنده آنوك مسكى واردر دوتسنا ايله ○
جنت رياحينلرى وار ملك الموت آنوك روحن شول خميردن قيل ○
چكن كبى زحمتسز الوردى اولنورا اول روحكه اى روح وارى حق امر ○
ينه مطيع اولوب دولنمش حيان چقغل سكا انكدن بر حالده كه سن الله ○
قتنده خوشنودلو و سندن دخى الله تعالى خوشنودلر و سن دخى الله تعالى ○
تعاليسكن راضى چقوب اولشغل الله تعاليك رحمتنه و آنوك قتنده ○
غى كرملره قجن اول روح بدندن چقسه اول فرشتهلر آنى الوب اول مسك ○
و ريحان ايچنده قيوب اول حرير صارهلروايلتوب اول عليين مقا ○
منه قورلر اما قجن بر كافر حالت نزعه كلسه اكا عذاب فرشتهلرى كلور
لر هيبتلو صورتله طامويلاسلرين كتورلر ايچى اود قوغلر آنوك ○
جانينى قتى زحمت ايله چكلر شول ياش يونكه چنكال اوروب چكر كبى ○
ديرلركه چقغل اى خبيث جان تنكرينك خشمنه و عذابنه قجن كه

اولجان چقه الوب آني اودا يجنك قوردلر اندن ايكلدورلر وزاريله چقر
اول بلا ي صويوب دخي ايلتوب آني سجين مقامنه قورلر دخي حق تعالى
بيوردديكه تجن قيامت كوننده بعث اولنسر انده ديناله كه بكون اول كوه
درك قتي عذابلرله جزا اولنوب اهانتلر واقع اولا سزه كه وشوندن او
توروك دنياده ديلكوز لم الله تعالى يه شرك كتوروب آنوك اندوردكي
كتابه وكوندوردكي رسوله استكبار ايدوب متابعت قلمزديكوز ودخي
حق تعالى بيورديكه ۝ ولقد جئتمونا فرادى كما خلقناكم اول مرة وتركتم
ما خولناكم وراء ظهوركم وما نرى معكم شفعاءكم الذين زعمتم انهم
فيكم شركاء لقد تقطع بينكم وضل عنكم ما كنتم تزعمون ۝ يعنى قيامت كون
كونده دينلسه كركدر شونلره كه دنيايه كوكاللرى مطمئن اولوب آخرته انكار
قلديلر انكچون بر استعداد اولنوب كندولردن اوك آنده بوزواده كوندرمديلر
تحقيق سزايي غافللر كلديكوز بزه كروشول يره آتدغمز لين كه انا رحمندن دنيايه
كلديكوز نه اهل اولاد وارثه ملك ومال هيچ اول دنيا كوزدن بر نسنه سزو
كله بيله يوق اول سزه ويرديكمزدن ياد ان تولديكه سز كلمزدن اولدو تورلك
بريوزنجي كوندرمديكوز شمدى كلديكوز بونسنه بالله طوته كلمديكوز كلسني
ادديكوزنه اتوب قوديكوز كلديكوز اول آله طوتدوغكوزكه دنياده شفاعت
جموزدر ديو اعتقاد ايدر يكوز آني دخي سزكله بيله كورمزوز آني بزه شريك
قلوب انلردن شفاعت اوماديكوز شمدى تولديكه انلروك مؤدت محبتي سزدن
كسلدى سزدن اعراض ايتديلر اول طيدوقلو يكوز اول ظن اتديكوز ذهب باطل او
اولوب ضايع اولدى ودخي حق تعالى بيورديكه ۝ ان الله فالق الحب والنوى
يخرج الحي من الميت ومخرج الميت من الحي ذلكم الله فانى تؤفكون ۝ يعنى بدرستي
الله تعالى قوروداني لرى ياروب ايچندن يشل يبراقلر چقر بجيدر وهر چكردكلرى
ياروب ايچندن تان اغجلرني بتوروجيدر ودخي اولو يموردطدن
درى ياور دخي چقر بجيدر اولو نطفه دن درى آدم چقروب دخي درى

ادمدن

آدمدن اولونطفه وردى قوشدن اولو يمورطه چقر بجيدر بو معناى
ظاهردر ۝ اما اولكه معناى باطندر كافردن مؤمن كتوردر ومؤمندن
جاهل كتوردر جاهلدن عالم عالمدن جاهل كتوردر بو دخي همان اول
اولودن ديرى ديريدن اولو كبي در زيرا كه جاهل ايله عالم اولو ايله
درى كبي در كافر ايله مؤمن دخي انوك كبي در پس اشبو نسنه لرى
فعله كتورن در سزك اول الله كه سز اني تنته يلانليوب انكار ايدر
سز الله تعالى اول الله لرينك عيبلرين ونقصانلرين ذكر ايلدى
اندن بو آيتلرله كندونك وحدانيتنه دلالت قيلور نسلوكي بيان
بيوردى ۝ فالق الاصباح وجعل الليل سكنا والشمس والقمر
حسبانا ذلك تقدير العزيز العليم ۝ يعنى اول الله كيجه قرم كونني
ياروب ايچندن صباح آيدنلغين چقرور قدرتني بوله ودخي كيجه خلقه
ساكنليك وقتى قليويردى كوندوز يورغونلوغندن وهر نسنه دن
راحت اولمغيچون ودخي اى وكنشى محل حساب قلديله ايلرك و
بيللروك حسابي انلروكله معلوم اولور كندولره دخي منازل وفلكده
سير ويوردى حسابله تا كه اندن تجاوز قلميلر انوكله عالم نظامه كله
حلل واقع اولميه اشبو فعللر كلسى اول حالقكدركه ملك ايچنده عزيزدر و
هر نه يبادرسه بيلور عليمدر هيچ اول اصناملر يكوزك بوا ورتاده بر فعل
يوقدر ودخي حق تعالى بيورديكه ۝ وهو الذى جعل لكم النجوم لتهتدوا
بها في ظلمات البر والبحر قد فصلنا الايات لقوم يعلمون ۝ يعنى اول الله
دركه سيز ويچون يلدوزلرى يراتدى تا انوكله قوروده ودكزده وقرانكو كيجه
لرده يولو كوزنى اكليه سز حطرلوه دوشميه تحقيق بز الله تعالينك و
حدانيتنه دلالت قيلوب علامتلر بيان قلدق شول قوم ايچون
كه آني بلوب تصديق ايده لر اول كلي الله هدندر ودخي حق تعالى

بیوردیکه ۝ وهو الذی انشاکم من نفس واحدة فمستقر ومستودع ۝
قد فصلنا الایات لقوم یفقهون ۝ یعنی اول اللهدرکه سزی
انشا ایدوب کلیکوزی بر نفسدن وجوده کتوردیکه آدمدن پس
بعضیکوزکه آتا صلبنده قرار طوتمشیدی کتوروب انا رحمنده ودیعت
قودی بر زمان انده قرار طوتمش ایکن کوچوروب دنیاده ودیعت قودی
عمرندن مقدر اولدوغی قدر اندن دخی کوچوروب قبر ایچنده ودیعت
قودی اجل معلوم دکل اندن دخی کوچوروب اول قرارکاه آیلتوب که اندن
اوته بر انتقال ایده جک بر دخی یوقدر ابدی مقرر اولور یا ثواب یوننده
یا عقاب اوینده تحقیق بز علامت وحدانیت بیان ایلدک شول کمسه
لر ایچون که عقل وفهم اسیتی در اشدیکنی ادراک ایدر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ۝ وهو الذی انزل من السماء ماء فاخرجنا به نبات کل شیء
فاخرجنا منه من اعناب والزیتون والرمان مشتبها وغیر متشابه خضرا
نخرج منه حبا متراکبا ومن النخل من طلعها قنوان دانیة من اعناب وجنات
انظروا الی ثمره اذا اثمر وینعه ان فی ذلکم لایات لقوم یومنون ۝
یعنی دخی اول اللهدرکه کوکلردن بولوتلردن یغمورلر اندردی دخی
خبر ویردیکه بز اول یغمورلر کلی نسنه یردن بتوروب چقردق تا که بو
خلقه سبب معاش اوله دانه لردن ویمشلردن دخی تا که بونلرک مثلی واردر
ودخی چقردق بز اول تازه یشل اوتلرکه کمی انسانه غدا اولور کمی باقی دابه
لره یراق که اکلا یوردن باش قالدروب دانه دن چقراندن بر سبیله بتو
روب لر زیاده دانه لری بربری بوکی او زرینه بندروب ترکیب وترتیب
ایدروز ودخی اول یغمور ایله خرما اغجلرینک بداغندن خرما چقروب
بر برینه یقین قیلورزکه صادقا ربداغی اشغه ایلر طورن دخی اونوران
دخی ایر یشور و اول سلقوملری یره یقین اولوب دیرنلره اسان اولور
ودخی چقردق بز اول یغمور ایله بوستانلری باغلرکه انواع اوزملری
بتوردکه انلری وانارلری کمی یره یقین کمی اغجه در ودخی اول صوین

زیتون

زیتون اغجلری بتوردک وانار اغجلرین بتوردکه انارلری بعضیسی
بعضیسنه بکزر شکلنده ویپراقده واکولرده بو بر برینه مشابه دکل
کمی طاتلو کمی اکشی کمی آجی چون بو کونه لذت حلاوت حاصل ایدر ۝
پس اندن عبرت الوک وبیلک که انلرک البته بر خالقی واردرکه
قادردر هر نه قوروا وتلری تازه ادردیلر سه هر نه اولور سه بلور
وهر نه دیلرسه اولور وبلور اشلروا کا دخی قادر درکیم اغجلری اولدو
کندن صکره کورودیلدوب یردن چقرم شول قوروا وتلری تازه قلدرو
غنلین وقوری اغجلری یشردوب چچکلر وانواع یمشلر ویردکنلین
دخی بدرتسی اشبو نسنلرده علامتلر ونشانلر واردکه ایمانی اولنلر آنی
کوروب تصدیق ایدرلر دیرلرکه بو کلی اول خلاق واحدک صنعیدر
که قدرتیله وجوده کلور ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ وجعلوا
لله شرکاء الجن وخلقهم وخرقوا له بنین وبنات بغیر علم سبحانه
وتعالی عما یصفون ۝ ودخی سبب قضیم اولیدیکه جهینه قومیدر
دیلرکه فرشتهلردن بر نوع فرشته وار که انلره جن دیرلر انلر الله
تعالینک قزلریدر دیرلر دخی زندیقلر دیدیلر که الله تعالی دخی ابلیس
ایکی قرنداشلردر دیدیلر لعنت انلره دخی ابلیسم دخی بلی آدم اوغلنی یر
ادن دخی دابه لولم الله تعالی دریر بجیارلری ویلانلری وعقربلری یا
رادن ابلیسدر دیدیلر هوزه سویلدیلر انلرک قولنی ردایلمک ایچون
حق تعالی بو آیتی اندروب بیان بیوردیکه اول کافرلر شیطانک تسویلا
تنه مطیع اولوب انلرک عملرنی کوتجات کوستردی اول جنی بزه شریک
قلورلر ودخی اول کندی الیله دوزوکلرنی بزه شریک طوتلرلر ودخی
اول الله اوغل قز ایله وصف ایدرلر جهللرنجه تاری دلیلری یوق حق
تعالی عالیدر منزهدر اندنکه آنی انلر وصف ایدرلر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ۝ بدیع السموات والارض انی یکون له ولد ولم تکن له صا
حبة وخلق کل شیء وهو بکل شیء علیم ۝ یعنی اول الله تعالی یرلرک
کوکلرک مبدعیدر یوغیکن یرادوب اوارقلدی اکا اوغل قزنه مدن

قرنه‌دن حاصل اولور حال بودر که آنوك چفتی یوق کل نسنه اول یرا
تدی آنك مخلوقیدر عیسی دخی مریم دخی کلی ملایکه دخی آنوك قولاریدر
که اول یرا تمشدر مجموع یراتدغنی اول بیلور علیمدر هر بر نسنه آنوك ○
علمندن طشره دکل و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ذلکم الله ربکم لا اله الا
هو خالق کل شیء فاعبدوه وهو علی کل شیء وکیل ○ یعنی اولکم قمو ○
منصوعاتی صنعله وار قلدی سزك الهکوز و ربکوز اولدر که اندن ○
غیری معبود یوقدر الا اولدر و دخی کلی مخلوقك خالقی اولدر آنی بر ○
لیوب اکا مطیع اولول کیم کلی نسنه اوزره حفیظ اولدر و رزقلرینه دخی
کفیل و وکیل اولدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ لا تدرکه الابصار
وهو یدرك الابصار وهو اللطیف الخبیر ○ یعنی اول الله تعالینك
عظمتی اویله در که کوزلر آنی کورمز دنیاده زیرا دوئیت اخرتده ○
وعده اولنمشدر و اخرتده دخی کورمجك کوزلر انوك حقیقتینی و کیفیتی
ادراك اتمز حالی بودر که کوره طوررلر ○ اما اول جمیع ابصاری ادراك ایدر و
علمیله احاطه قیلور زیرا آنوك کورمکی مخلوق کورمکی کبی دکل که بونلر بصیر
حقیقتنی دخی ادراك ایده مزلر بلمزلر کم بو کوز کورمك نه نسنه در که انسان
آنی کوزیله کورور آیروق بر اعضایله دخی کورمز حال بودر که کوز دخی بو
اعضالودن بر اعضادر اتله قاندن در یدن یرآدلمش اغله قره‌دن ایکسی
بر یره جمع اولمش و اول قره‌نك دایره‌سی ایچنه بو مرجمك دکلی نسنه
قونمش جمیع یرلر و طاغلر کوکلر یاقجق کلی انوك ایچنه صیغر بر آینه
مقدار ده یوز اول دکلو اولا بر اغاجه و یا بر قیایه قرشو طوسك شول
دایره‌سنه بللیکم ایچنه مخیل و مشکل اولنور ذیاده اولمازیسی شول مخلوقلم
بر مخلوقك حقیقتنی ادراك اتمیه که کورمکدر اول خالقك حقیقتنی قنده
ادراك ایده‌لر پس شول الله تعالی لطیفدر که انوك صونعندن بو
نك کبی چوق لطیف افعاللر کلور دل آنی حصر اتمز زیرا که اول خبیردر
جمیع دقایقی اول بیلور اکا خفی نسنه یوقدر و دحق تعالی بیوردیکه ○○

قد جاءکم بصایر من ربکم فمن ابصر فلنفسه ومن عمی فعلیها وما انا ○
علیکم بحفیظ ○ یعنی تحقیق سیزه اول ربکوزدن قران کلدی که دو ○
کلی بیان انوك ایچنده در حقی باطلی کوستروردر که اول قرانله حقی بلدی
آنی تصدیق ایدوب ایمان کتوردی انوك ثوابی و منفعتی کندو نفسنه
در و هر کیم بصیره‌تی کورا اولوب حقی اکلمادی و انکا تصدیق ایدوب ○
ایمان کتورمدی و محمدی یلانلدی انوك جزاسی و عقابی کوروا انوك ○
نفسی اوزره در بن سزك اوزریکوز مسلط دکول کیم البتده سزی جبر بله
ایمانه کتوردم بو کلام قتال آیتی کلمزدن ایلرو یدی قتال آیتی ایله بو منسوخ
اولدی و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ وکذلك نصرف الایات ولیقولوا
درست ولنبینه لقوم یعلمون ○ یعنی اشبو تحلیل بز بیان قلورز قران
ایچنده آیاتلری هر وجهله تا که ایده‌لر سن بونی اوکرندك اول جنبله یسار
دن که آنلر ایکی قولدی غیر انیدن مکه اهل دیرلردی که اول محمد خبر و یردکن
اندن اوکره‌نور یعنی بر نسکا بو آیتلری تحقیق که بیان قلورز اما عاقبت
شقاوتلری اکا متودی قلور که سنی تکذیب ایدرلر اما بزانی بیان قیلورز
اول قوم ایچونکه قتکد محاضرلودر انلرك علمی وار جاهللر دکلو بوندن ○
صکره حق تعالی بیوردیکه ○ اتبع ما یوحی الیك من ربك لا اله الا هو
واعرض عن المشرکین ○ یعنی یا محمد کافرلرك دعوتنه اویه سن عمل ○
ایله شول نسنه ایله که امردن نهی‌دن سنوك اوزرنکه انوالدی ○
ربکدن که سنوك اوزریکه اندن ارتق معبود حق یوقدر سن یونوکی ○
اکا توجه ایله اول مشرکلر کلامندن اعراض ایله قوانلری اول ضلالتلریله بلم
لرکه عاقبتلری نه اولیسودر کو و حق تعالی بیوردیکه ○ ولو شاء الله ما
اشرکوا وما جعلناك وما انت علیهم بوکیل ○ یعنی الله تعالی دیلسه ○
جمیع قوللرنی مومن یرادیدی هیچ بری اکا شرك کتومیلردی اما ارادت
انلی تبدیل او لمق اولمازکه کمی اهل یمین اولدی کمی اهل شمال اولدی بو اول
اسرار الهی در که هیچ بر بشره بو کشف اولمدی الا ملکا اول حبیب مقربه که

اشرف موجود اندر اما دخی دستور اولمدی که کمسیم اول اسراردن کشف
ایده واول رسول ع م ه بیوردیلکه بن سبی انلرك اوزرینه کوزنجی مسلط
قلمدم تا که موحد اولمسلر جبرله ایمان کتوره سین ودخی حق تعالی بیورد
دیکه ه ولا تسبوا الذین یدعون من دون الله فیسبوا الله عدوا بغیر
علم کذلك زینا لکل امة عملهم ثم الی ربهم مرجعهم فینبئهم بما کانوا
یعملون ه یعنی بسبب قضیه بو ایدیکه رسول ع م صحابیله اول کافرلرك
صنملرینی یوامزیتسنه ایله ذکر ایدوب عیب ایدردی آنی اشیدوب
اول مشرکلر دیدیلرکیم یا سز بو الهلریمزی عیب وشتم اتمکله المغی ترك ایدوب
یغلنمز یاخود بزدخی سزك الهکوزه سوکوز پس الله تعالی نهی ایدوب
بو آیت اندرب بیوردیکه ه سز اول کافرلرك معبودلرینه سوکمك
انلرجاهللردر اعتدا ایدوب عداوت یوننددن انلر دخی الله سوکرلر
سز اکا سبب اولاسز آنوك عقابینه راجع اولا ه بو آیتده دلالت واشارت وار اکا کیم بو مکسه امر معروف ونهی منکر دیلسه قلمق قورقسم کیم اول
بیوره جنی کشی بونك سوزینه قاقیوب دخی ارتوق فساده واقع اولور
یا اکا سوکر یا دوکر یا دیلر اویله کورکیم آنی اول حالا وزره قویه تا که فساده
دخی زیاده اولمیه ودخی بیوردیکه اشبو تخلین تزیین قلوبرك هر دین
اهلنه دنیا ده ضلالتلرنی عقوبت یولندن اول کفرلوینه مجازات یو
نندن اندن صکره انلروك دونب وارجق یرلری آخرتده اول خالقلرندن
یکادرتا که انلرینه اشلدیلر سم بر انلرنده هب خبر ویرور واما مواقع
جزالرین قلم ودخی خبر ویروب بیوردیکه ه واقسموا بالله جهد ایما
نهم لئن جاءتهم آیة لیؤمنن بها قل انما الایات عند الله وما یشعرکم
انها اذا جاءت لا یؤمنون ونقلب افئدتهم وابصارهم کما لم یؤمنوا به
اول مرة ونذرهم فی طغیانهم یعمهون ه بو آیتك سبب نزولی بو ایدیکه
حالت جاهلیتکه تجق انداینجه لرتا الرینه وبتلرینه اندا یجرلردی دخی انلرکله

بیله

بیله الله دخی انداینجرلردی بوکه جهد الیمین دیو اد قومشلر ایدی یعنی
که قوتلو اندلردرکه الله ایله بیله غیرینی شریك اتمشلر در بو اول وقت ایدیکه حق
تعالی بو آیت اندرمشدیکه ه ان نشاء ننزل علیهم من السماء آیة ه یعنی
اکر بز دیلسوز بونلرك اوزرینه کوکلدن بر ملامت نشانی اندره ایدیك بونلر
اکا بیون ویروب مطیع ومنقاد اولالردی بو کافرلر دیدیلرکه اندور اول آیتی
والله بز سکا ایمان کتوره لم مسلمانلر دخی دیدیلر اندوره اول آیتی اولا که بونلر ایما
نه کلهلر پس حق سبحانه وتعالی بو آیتی ایندوروب بیوردیکه بونلر الله والله
دن غیری یه دخی جهد اوز ایدوب انداینجرلر اکر بونلره آیت کلسی اولورسم
بونلر اکا ایمان کتوره لردیکل سن یا محمد که بندرستی آیتلر اندورمك الله تعالی
قتنده در دیلرسم اندوره دیلرسم اندورمیه کرو حق تعالی ایدر یا مؤمنلر
نسنه وار درکه سزه بالدر مشدر اکر اول آیت انسه تحقیق بونلر اکا ایمان کتور
مزلر بز بونلرك کوکلی کوزنی دوندوروب ویوروز شویله متحیر قورورز نته کیم اول
اولکی حالیدر توفیق بولمیوب شول ایمانه کلمش کبی اوکورلار یعنی اول
وقت کیم آی ایکی پاره اولدی یره اندی کرو یرینه واردی جمیع عالم خلقی آنی
کوردیلر اندن نچون بر عبرت الوب ایمانه کلمدیلر حق تعالی انلرك اوکللرینه
مهر اوردیکه انلرکرو کفرلری اوزوره ثابت اولدیلر انوکیچون حق تعالی
بیوردیکه بز انلری اول ضلالتلری ایچنده ترك ایدرز شویله تحیرده
وتردوده قالورلار وبوندن صکره دخی بیوردیکه ه ولو اننا نزلنا
الیهم الملائکة وکلمهم الموتی وحشرنا علیهم کل شیء قبلا ما کانوا
لیؤمنوا الا ان یشاء الله ولکن اکثرهم یجهلون ه یعنی بو آیت جوا
بیدر شول کافرلر سوزینکه ددیلر نیچون اول محمد بر فرشته اینمدیکه
انوکله بیله بو خلقه نذر اولیدی حق تعالی بو آیتی اندروب بیوردیکه
اکر بز انلر ددکلری فرشته اندورسم وزکه سنوك رسولك اولدوغینه اول
فرشته طانقلق ویرسه یاخود هر جنسدن مخلوق که وار کلسین بو
نلرك اوزرینه جمع اتسه وزکلوب سنوك رسالتوکه طانقلق ویرسه
لر بونلرانی معاینه کورسه لر بونلر ایمان کتوردکلردرسن بونلردن

ایمان اومغل الاسنول ممکنلرکه ایچلرنده ایمان اهل اولالر انلر محق تعالی
توفیق ویرورکه ایمانه کلهلر وکلورلردی لکن بونلرک اچوق قلری جاهللردر
بلمزلرکه اول علامت کلدوکندن صکره اکر بونلر ایمانه کلمیه‌لر انلروک کللنه
سبب اولور جهلله کندولرک هلاک لکین دیلرلر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥
٥ وکذلک جعلنا لکل نبی عدوا شیاطین الانس والجن یوحی بعضهم
الی بعض زخرف القول غرورا ولو شاء ربک ما فعلوه فذرهم
وما یفترون ٥ یعنی یا محمد نتکم سکا سنوک امتکه انسک جنک شیا
طینندن دوشمنلر قلدق ابوجهل لعین کبی اصحابله ودخی ابلیس کبی
اتباعیله که بونلر خلقی ازدورجیلردر هر پیغمبره دخی سندن ایلرو
بونجلین دوشمنلر قلدق که انلره زحمت ویروب اغوا قلورلردی زیرا
که بوخلقی ازدورن یالکوز ابلیس دکل بلکه وهم آدمیلر شیطانی دخی وارکه
شیاطین وجنله بله ازدورلر مجن شیاطینی جندن بوسی شیاطین
انسم اوغرانسم بریسی دخی برینه دیرکه بن یالکوز شونی ازدوردم
اشبو وجهله سن دخی جهد قلکه اول صاحبکی بونجلین ازدوره سین
بر برینه سویلیوب ازدرمغه یلینو ویرورلر عازمه ایدرجنک شیاطینی
دخی وار درنتکم انسک شیاطینی وار در زیرا هر کمسه کیم عاصی وهم تمرد
اولا اول همان شیطاندر در ابوذر غفاریدن ٥ روایتدرکه ایدر بن رسو
رسولک ع م اوزرینه کردم که رسول ع م مسجدده ایدی بکا بیوردیکه
ایکی رکعت نماز قلم قلدم دخی کلدم اوتوردم قتنه بکا دیدیکه یا اباذر
صقین البته شیاطین اسندن ودخی شیاطین جندن بن دیدمکه یا رسول
الله انسدن دخی شیاطین اولورمی رسول ع م ٥ ایتدی یا اباذر حق تعالی
نک اوقولن اوقومادکمی که ٥ بیوردی شیاطین الانس والجن ٥ یعنی
آدم شیطانی وجن شیطانی بعضیسی بعضیسنه القا ایدر شول دوزمجه یلان
باطل سوزلریکه اشیدنه کوکجک کلوب انی مغرور ایدرتا که انوکله نیجه
لری الدایوب هلاک ایدر ٥ الوسنوک ربک دیلسه یا محمد اول وسوسه دن
انلری

انلری منع ایدردیکه اشلمزلردی لکن حق تعالی قوللرنی آنوکله ابتلا
قیلور اول علمنده کی ظهوره کلمکیچون زیرا حکمتنه اول لایقلدر ثواب
جمیل اولقله قوغل یا محمد سن بونلری اول افترالری وقول غرورلریله
تیز اولا که آنوک مکافاتن انلره ایرشم ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥
٥ ولتصغی الیه افئدة الذین لا یؤمنون بالاخرة ولیرضوه ولیقترفوا
ماهم مقترفون ٥ یعنی بز اول وسوسه منع اتمدیکمز دخی اندن اوتوردر
که اول آخرته اعتقاد اولمینلرک کوکللری اول دوزمه غرور سوزلی قولق
طوتوب اشیده میل ایلیه دخی اول سوزلری شیاطیندن قبول ایدهلر دخی
اول اول کسب ایلدکلری معاصی کبی کرو معاصی یه مشغول اولالر تاکه ٥
اول سبب اولاکه تحلیل عذاب آنوک نهایتی بولنمیه ودخی حق تعالی ٥
بیوردیکه ٥ افغیر الله ابتغی حکما وهو الذی انزل الیکم الکتاب ٥
مفصلا والذین آتیناهم الکتاب یعلمون انه منزل من ربک بالحق فلا
تکونن من الممترین ٥ یعنی یا محمد ایت کیم بن الله تعالی حضرتندن غیری
یمی طیابین یا آنوک حاکمندن غیری حاکمی طلب ایده‌ین حال بودرکه سز ٥
قرآن اندروب ایچنده امر ونهی ووعد ووعید قلان اول الله در ودخی شونلره
کیم بز کتاب اندروک یعنی یهودیله نصاری انلر دخی بلورلرکیم اول قرآن سنوک
تحقیق ربکدندر عدلله وحقی بیان قلمغله اندرلمشدر سن بوقرآن حق ایدو
کنه واول اهل کتاب دخی اوانوک حقلغن تحقیق بلکادرینه شک ایدیجیلردن
اولمغل اما ایمان کتورمدکاری عنادلرندن وحسدلرندندر الله تعالی اکرچه خطابی
بونده رسولنه قیلور ٥ اما مرادی مؤمنلردر که اشدوب یقینلری دخی
محکم اولالر اول قرآنه شک کتورمیالر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وتمت کلمة
ربک صدقا وعدلا لا مبدل لکلماته وهو السمیع العلیم ٥ یعنی یا محمد ٥
سنوک ربک قولی واجب اولدی صدق یوننددن شونداکه وعده قلدی حالم
رسوللرینه ومؤمن قوللرینه نصرتله واهل طاعته جنتله وکافره هزیمتله
وتخلیلده عذابله ودخی عدل یوننددن شونده که حکم ایلدی انده ظلم وحیف
یوقدر آنوک اول قولی تبدیل وتغییر اولجق دکلدر که وعده قلدی عاصیه

ومطيعه ومؤمنه وكافره كلى هر نه كاسه كرك كه اول سيمعدر وبونلرك نه
ددكلرين اشيدور ودخي عليمدر نه اشلدكلرين بيلور ودخي حق تعالى
بيوردیکه ۝ وان تطع اكثر من فى الارض يضلوك عن سبيل الله ان
يتبعون الا الظن وان هم الا يخرصون ان ربك هو اعلم من يضل عن سبيله
وهو اعلم بالمهتدين ۝ يعني يا محمد اكر سن بو يرا اهلنك چوقنه كه كافرلر ومشركلردر
مطيع اولسى اولورسا يشوندكه اتالرى دده لرى ملتنه دعوت ايدرلرسنى
دين اسلامدن دونده رورلركه طريق حقدر بوكافرلر متابعت قلمزلر حقيقتا كه
اول تبعيت قلدقلرى حقدر يا باطل انوكله ميته يمكى كندولرى حلال كورديلر
كلدر بونلر بو ميته يي حلال كورمكده الا مجاز بادر اكر ديكلرسه كه چون بونلرك
متابعتی ظنله ايمش يقين اوزره دكلمش بونلر نيچون عذاب اولنه لر جواب
ايدروزكه معذب اولدقلرى اندن اوتورى دركه انلر اول جهل ظن اوزره
اقتصار قلديلر اول اولورينك هوالرينه متابعت قلديلر فكر ايدوب حقى
طلب اتمديلر اول ميته حلال كورديلر بر باطل حجتله كندولر دوزديلر زير ديولر
كه آنى كه بز اليموزله بوغزلروز اول بزه يمك حلال اولور حق الله تعالى اولدردكى
دخي يمكلر حلال اولسه كرك پس حق تعالى بيوردیکه يا محمد تحقيق سنك
ربك جملدن يكرك بليجيلدركه طريق حقدن ضال اولوب شرايع اسلامدن كم اعراض
اتمشدر ودخي هدايت اوزره اولنلر كيمدر اول يكرك بيلور بوندن صكره حق تعالى
بيوردیکه ۝ فكلوا مما ذكر اسم الله عليه ان كنتم باياته مؤمنين وما
لكم الا تاكلوا مما ذكر اسم الله عليه وقد فصل لكم ما حرم عليكم الا ما اضطررتم
اليه وان كثيرا ليضلون باهوائهم بغير علم ان ربك هو اعلم بالمعتدين
۝ يعني ميته يمك سيزه حرامدر اندن يمك بلكه شول نسنه دن يكسه كه الو
كوزلر بوغزليوب اوزرينه الله آدين ذكر ايدرسز اكر انوك آيتنه كرچك
مصدقلر سكوزنه اولدى سزه كم شول نسنه لردنكه اونوك اوزرينه
الله ادى ذكر اولنمش اولا اندن ييمزسز ۝ والله آدى ذكر اولنميندن

يوسز

يوسز حال بودركه حق تعالى سزه بيان قلدى شونيكه سزه حرام
قلدى ۝ سورۀ مائده ده دخي وغيرنده ۝ الا ما كه اچلق غالب اولوب
سزى ضرورته براغه اول وقت ميته يمك حلال اولا شول قدركه
هلاك اولقدن خلاص بولاسز بدرستي چوقلر بو خلقى ضلالته براغور
لركندو هوالرينه متابعت قلوب ميته حلال قلورلر انوك كبى او
زرينه كه سزكله مناظره ومجادله قلورلر دليل سز وحجت سز تحقيق
يا محمد سنك ربك يكرك بليجيدر انيكى حراملره اول حلالدن تجاوز قلمشدر
ودخي حق تعالى بيوردیکه ۝ وذروا ظاهر الاثم وباطنه ان الذين
يكسبون الاثم سيجزون بما كانوا يقترفون ۝ يعني سزز نانك كزلوسن
دخي اشكاره سن ترك ايدك بوندن اوتورى كه اهل جاهليتك زنانك
اشكاره سن حرام كوررلردى سرلو اولانى قايرمزدرلردى پس الله تعالى
امر ايلديكه انوك سرين وعلانيه سن بيله ترك ايدك لر بعضلر ديدلركه
ظاهر اثم زنادر وباطني نظر ايدوب يا ايتمق واويماقدر ودخي ديدلركه
ظاهرى معصيتك هر قنغيسي يله مرتكب اولمقدر وباطني فريضه لرى
ترك اتمكدر بدرستي انلركه كزلو واشكاره زنا قلديلر وكلام فواحش سويلدلر
ترا اولاكه اول كسب ايتدكلرى معصيتلره عقوبت اولنه لر ودخي نهى
ايدوب بيوردیکه ۝ ولا تاكلوا مما لم يذكر اسم الله عليه وانه لفسق
ان الشياطين ليوحون الى اوليائهم ليجادلوكم وان اطعتموهم انكم
لمشركون ۝ يعني يمك سزز اول نسنه دنكه اول بوغزلنمش اولميه يا خود
اوزرينه الله آدى ذكر اولنميدن بوغزلنه اندن يمك فسقدر الله تعالى
عاصى اولوب امرندن چقمقدر ورانى يمكى حلال كورمك كفردر بدرستي
ابليس اتباعيله وسوسه قلوب حجتلر القا ايدرلر اول دوستلرينه كه مشركلر
درتا محمد ايله واصحابى ايله مجادله قلالر اول ميته حقنده ديه لركه سز بوغز
ليوب اولدردكوز چون حلال اولا حق تعالى اولدردكى نيچون مردار وحرام
اولا اكرسز اول مشركلره مطيع اولسى اولورسكوز اول ميته يمكدن وانى حلال

كورمكله تحقيق سز دخي انلر حيليني اولور سز زيرا شول نسنه‌كه الله تعالى
حرام قلمشدر اولا انى حلال كورن مشرك اولور ودخي حق تعالى بيورديكه ٥
اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشي به في الناس كمن مثله في
الظلمات ليس بخارج منها كذلك زين للكافرين ما كانوا يعملون ٥ يعنى
شول كمسه كيم ضال وكافردى بز انكا اسلام وتوحيد توفيق ويروب هدايته
كتوردك انوك كوكلنه معرفت وايمان نورن براقدك كه اول نور آنى دلالت
قلور سبيل خيراته انوك كه شعله لنوب مؤمنلر له يورر انوك حالى برابر
مدر شول كمسه لر حاليله كه انكا كفر تقدير اولنوب اول كفرا يجنده مخذول
اولوب قالديكه آندن چقسه دكل بونلر برابر دكل اشبو بجيليني مختوم القلب
اولمغله عقاب اولنور شونلر كم كفرى ايمان اوزرنه اختيار قلديلر اول فعللرى
مقابله سنده جزا لنور ودخي حق تعالى بيورديكه ٥ وكذلك جعلنا في
كل قرية اكابر مجرميها ليمكروا فيها وما يمكرون الا بانفسهم وما يشعرون ٥
٥ يعنى نته كيم مكه نك فاسقلرى وجابرلرى اولولريدركم كوكلان ادنالرن
انلر ضال ومكراه قلورلر هر قريه ده انلر حيليني اولولريني ومنعلريني اول قريه نك
مجرملرن جابرلرن قلدن تاكه انلر مكر ايدوب خلقي دين اسلامدن منع ايدرلر
تكبرلك ايدوب اول رسوللرى يلانچيلرلر انلر مكر ايدوب الا مكرلرينك وبالى
كروانلره راجع اولور اما انلرك اندن خبرى يوق ودخي حق تعالى ٥
بيورديكه ٥ واذا جاءتهم آية قالوا لن نؤمن حتى نؤتى مثل ما اوتي
رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالته سيصيب الذين اجرموا صغار
عند الله وعذاب شديد بما كانوا يمكرون ٥ يعنى قجن مكه اهلنه
بر علامت ظاهر اولسه آى ايكي پاره لدوغى كبي يا دخي غيرى كبي بزا ولا آيتي
كوجليوب سنى تصديق اتمزز تا بنه دخي ويرلمينجه شول نسنه كه الله
تعالينك رسوللرينه ومحمد ويرلدى ٥ قضيه بو ديديكم وليد بن مغيره
٥ وابو مسعود سقفي ديدلركه اكر الله تعالى دلسه كه وحي اندريدى
الله تعالى بيورديكه الله يكرك بلجيدركه رسالته كم قابلدر وكم قابل
دكل

كم قابلدر وكم قابل دكل درتيزا ولا كه ايرشه شونلره كم الله تعالى يه شرك ٥
كتوردلر خورلقلر وصغارتلر الله قتنده اول استهزا قلنلرده دخي قتى عذابلر ٥
شونلرده اوتوروركم رسوللرى يلانچيلرلر ومكر ايدوب ايرقلرى دخي اذدر ٥
ديلر ودخي حق تعالى بيورديكه ٥ فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره
للاسلام ومن يرد ان يضله يجعل صدره ضيقا حرجا كانما يصعد في ٥
السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين لا يؤمنون وهذا صراط
ربك مستقيما قد فصلنا الايات لقوم يذكرون ٥ يعنى هر كمسه كه دلسه ٥
حق تعالى توفيق ويروب اسلام ايچون وهدايت ويره كندو دينه انوك
كوكلني كيات ايدر ويو مشدكی ويرر دعوت اسلامى قبول اتمك ايچون
تاكه اول نور اسلام انوك كوكلنه كيره وحلاوت ويروب انكا رغبت ايدرون
عبد الله بن مسعود دن روايتدر اول وقت كه بو آيت اندي ديدلركه
يا رسول الله بو آيتك معناسي نته در ديديكه اول نور قجن كوكله كرسه ٥
اول كوكلك ايكي كوزي اچلور ديدلركه يا رسول الله هيچ انوك بو علامتى وار
مدركه انكا دلالت ايدر رسول عم ٥ بيورديكه بلى واردر علامتى اولدركه
بو دار غرور محنتدن كوكل ايراغ اولا دار خلوددن يكا انابت قله اولوم
كلمزدن اول انوك يراغنده اولا ودخي حق تعالى بيورديكم هر كمى كيم الله
تعالى ديلسه اول طريق اسلامدن كمراه اولوب قله دينى اسلام قبول اتميه آنى
شويله نورسز قورتوك ايدر كوكلنى طاريلور كيكلي كيدر شك ايدنجي اولور
شول ضيق اغاج كبي كه بودقلرى بوبرينه كچوب بيرا قلوله بورمشدر هيچ
بر نور طوقنور وبجاء يوبولنماز انوك كبي كوكلنه كيجن اسلام دعوت
قلنسه اول اندن طارلنوب زحمته اوغرركه صانسن بركمسه البته تكلف
ايدرلركه چوق ديوا انوك اكا طاقتى يتشمز اول دخي اسلام قبول قلمقده الجلين
طارلغه اوغرز اشبو بجلين طارلقرله عذابلره بو اغور شول كمسلرى كه ٥
ايمان كتورمزلر اوله كفر خلاوتنده قالورلر ايمان حلاوتن بولمزلر يا محمد ٥
شول دينكه سن آنوك اوزرينه سن طغرى دينى اولدر قائمدر كه ربك ٥

اندن راضیدر و دخی تحقیق بز بیان قلدق شول آیتاریله کوکلرده هدایت
ضلالت امرنه متعلقدر شول قوم ایچونکه الله تعالی انلر وحدانیتنه فکر ایدر
متقظ اولالر یعنی هیچ برکمسه یه عذر یوقدر که ایماندن تخلف ایده الله
تعالی طریق هدایتی بیان قلوب علامتلرن اظهار قلمقدن صکره شول
نك کم عقل تمییزی واردر بوندن صکره بیوردیکه مؤمنلرك آخرتده
درجاتلرین بیان ایدوب حق تعالی بیوردیکه ۵ لهم دار السلام عند
ربهم وهو ولیهم بما کانوا یعملون ۵ یعنی خاصلردر اول مؤمنلره مولا
لری قتنده اول دار سلامتکه جنتدر انده کونلر انواع مرضلردن و افتلردن
و قورقولردن ویرا ولوب ضعیف اولمقدن و اولمدن و زوالدن سلامت
اولورلر الله تعالی انلرك حافظلری و ناظرلری اولور و آخرتده انلری عو
ضلندرر و اولو ثوابلرله اول عملری مقابلسنده و دخی حق تعالی بیوردیکه
۵ ویوم نحشرهم جمیعا یا معشر الجن قد استکثرتم من الانس وقال اولیاؤهم
من الانس ربنا استمتع بعضنا ببعض وبلغنا اجلنا الذی اجلت لنا
قال النار مثواکم خالدین فیها الا ما شاء الله ان ربك حکیم علیم ۵ یعنی
اول قیامت کوننده بن جنلری انسی کلی حشر ایدوب بربیره جمیع ایده وز انلره
دینلر که یا جنلر جماعتی تحقیق سز بو ادمیلردن چوقلری ضلالته براقدکوز
اول جنلرکم آدم از دوردی آنلرك ولیاری دیدیلرکه ای بزم ربمز بزم بعضمز
بعضمزله منفعتلندی جنیلر بزم ملر بز جنیلرله ادمك منفعتی جنیلرله بوایدی
بوایدیکه اهل جاهلیتك ایچون برسفره بولمسه انلردن سفره کتسه لر دخی بو اسر
یرده اخشم ایریشه اول کیجه ده قورقسالر دیرلردیکه صغنورز بز بو یرلر اهلنك
سیدنه و بونك قومنك سفیهلرندن بز انلرك سیدنی آنلرك جوارنه اندوروب
تا صباحه دکن اول قومنك شرندن امین قلم و استمتاع جن دخی انسلر بوایدی
دیرلردیکی بزی سید قلدك جنه دخی انسه و قومز ایچنده دخی بزه شرف و
و عزت ویردك بعضلر دیدیلرکه ۵ یعنی بزم بعضمزی بعضمز الدادی
سنك دینوکه کرملکدن بزی مغرور قیلدی ضلالته براقدی ایرشدك او

شقاو

اول شقاوتمزه بزی تقدیر اولندی الله تعالی دیه که سزلك مکانکوز و مقامکوز ۵
اوددر که آنوك ایچنده مقیم و دایم اولاسز و مخلد اولوبن الا شو انلرکم علم سابقده
انك خروجی مقدردر توحیدله که انلر اسلامه کلوب موحد اولدلر بدرستی سنك
ربك حکیمدر حکم ایلر اندن چیقمغه شونلره کم توبه تصدیق ایتدیلر علیمدر ۵
انلر هر بریسنك کوکلنده خیردن و شردن نه وار و دخی حق تعالی بیوردیکه
وکذلك نولی بعض الظالمین بعضا بما کانوا یکسبون ۵ یعنی جنلر انسی بو بیری
اوزرنه مسلط قلورز ۵ یعنی جنیلر کافرلرینی آدمیلر کافرلری اوزرنه مسلط
قلورز و ظالملری دخی دنیاده بربیری اوزرنه مسلط قلورز تا انی هلاك ایلیه لر
یلخود ذلیل قلولر آنك قهرینه کتوره لر بو کلام تهدیددر که ظالملر اوزره که ۵
ظلمدن امتناع ایده زیرا ۵ اکر امتناع قلمیرسی اولورسه آنوك اوزرینه حق تعالی
بر ظالمی مسلط قلورکه اول انی قهر ایلر بو آیت حکمنده داخلدر شول کمسنه لر دخی
که رعیتی اولا ظلم ایلیه یا تاجر اولا تجارتنده خلقه ظلم ایلیه شراده ارتوق الملکه
یا متاعنك عیبینی کزلمکله یلخود اوغرو اولا غلم مسلمانلرو مالنه ضرر کورده
دخی غیری بونلرك کبی بوندن اوتوری ددی فضیل که قچن کوره سن بر ظالمک
بر ظالمدن دخی انتقام الورطوررانده تعجب ایدوب نظر ایله حق تعالینك
حکمتنه الحلیمسن و دخی ابن ۵ عباسدن مرویدر که قچن حق تعالی بر قومدن ۵
راضی اولسه انلرك اوزرلرینه خیرلولرن ولی و حاکم دیلر که انلرك امورلرین ۵
عدلله ضبط ایده لر و اما قچن بر قومه سخط قلسه انلرك اوزرلرینه شرلولرین
ولی و حاکم دیکور تا انلر ظلمله و جفاله انتقام ایده لر ۵ مالك ابن دینار بن بعض
حکمتده ایله اوقودم که الله تعالی ایدر بن اول اللهم و نکه جمیع پادشاهلرك پادشا
هیم کلی پادشاهلرك کوکلی بنم قدرتم الندهدر جمیع بنم مسخرمدر هر قوم که بکا ۵
مطیع اولالر اول امیرلرینك کوکلنی انلرك اوزره مرحمت ایدیجی قلوردم و هر قوم
که بکا عاصی اولالر اول امیرلرینك کوکلنی انلرك اوزرینه ظلمله دوندری ویودر
مکه انلردن انتقام الورلر پس قچن بجلردن ظالم کورسکز انلره سوکمکله ویاوز
دعا قلمغه مشغول اولمك توبه ایدوب بندن یکا دونك که انلرك کوکلنی سنه

سنی توحید قلمغه دوندردم و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ یا معشر الجن والانس
الم یأتکم رسل منکم یقصون علیکم آیاتی و ینذرونکم لقاء یومکم هذا قالوا شهدنا
علی انفسنا وغرتهم الحیوة الدنیا وشهدوا علی انفسهم انهم کانوا کافرین
٥ یعنی یارین قیامت کوننده دینله که ای جنلر انس جماعتی سنی کروه سز
رسول کلمدیکه سزه اوزریکوزه بنم آیاتلریمزی که قرآنده در اوقیه لر عرض
ایده لر سزی اشبو کونه واقع اولمغلوز بلدوره لر قورقوده لر بو جن وانس
دیه لر که بلی بز اقرار ایدرز که اول رسوللر بزه کلدیلر خبر ایرشدردیلر
امّا بز اول رسوللری یلانلیوب کافر اولدق بونلر بو نفسلرینی اوزره اقرار
ایتدکلری اول اللری وایقلری وکوزلری و قولقلری طانقلق و یردکلر
صکره اولسر جادنیا جار الله تعالی دیه که بونلری مغرور قلدی اول دنیا ٥
حیاتنک فانی لذتی و اول زینتلرکه معرض زوالده ایدی شمدی کندو نفسلرینه
طانقلق یوردلر که بونلر دنیاده کافر اولدیلر حق تعالی اول وقت دیه که واردی
امدی سزک مقامکوز اودرکه انده مخلد اولاسز و بو آیتلر اولی الحاد لالت
قاورکه جنیلره دخی جنیلردن رسول کلمش نیته کم ٥ مقاتل دیمشدر بعضلر
دردیلر کم جنیلرک رسوللری اول طقوز شخص ایدیکه ٥ رسول علیه السلام کلدیلر
قرآنی رسولدن اشتدلر دخی دونوب وارو قوملرینی انذار ایتدیلر دد
یلمکه ٥ یا قومنا اجیبوا داعی الله ٥ یعنی ای بزم قوممز اجابت ایدوب
مطیع اولک سزی الله تعالیدن یکا دعوت قلنلره ٥ اما ابن عباس
رضه ایدر رسول علیه السلام کلی آدمه کوندرلدی الا بزم رسولمز الجق جنله انس
بله کوندرلدی مخصوص جنه رسول کوندرلمدی و دخی حق تعالی بیوردیکه
٥ ذلک ان لم یکن ربک مهلک القری بظلم واهلها غافلون ٥ ولکل درجات
مما عملوا وما ربک بغافل عما یعملون ٥ یعنی بو جنه وانسه رسول کوندرمکیچون
اندن اوتوری ایدیکه ٥ تا الله تعالی بلدوره که هیچ بر شهری و بر کوی قومنی

صوچ

صوچ ییره غافل ایکن عذاب کوندروب هلاک ایتمز تاکه انلره اولا رسول کوندروب
اظهار حجت قلمیانجه وانلره دعوت قلوب حق بیان قلمیانجه ٥ امّا انلرکه دعوت
اولوب ایمانه کلدیلر انلرک هر برینه جنت اجرنه فضیلتلو وار که بعضینک درجه‌سی
بعضسندن یوجه‌رکدر وصدقنه وعملنه کوره ودعوتی اوچماین کافرلرک دخی
طامودده درکاتلری وار بعضسی بعضسندن اشد در عذاب یوننده کفرینه
وعصیاننه عنادینه کوره یا محمد سنک ربک غافل دکل مطیعلرک طاعتندن وعاصیلرک
معصیتندن بو کلی عالمدر بلور هر نفسه عملنه کوره مجازات قاوره دخی حق تعالی
بیوردیکه ٥ و ربک الغفور ذو الرحمة ان یشا یذهبکم ویستخلف من بعد
کم ما یشاء کما انشاءکم من ذریة قوم آخرین انما توعدون لات وما انتم ٥
بمعجزین ٥ یعنی یا محمد سنک ربک غنی در بو خلقک عبادتندن که هیچ
بر وجهله انلره احتیاجی یوقدر دخی رحمت ایسیدر که انلری اسرکیوب
تعجیل عقوبت ایتمز و توبه‌یه دکین اسرکوصوجنی عفو ایدوب الحاصل
یا ازلغو اکر دیلسه که حق تعالی سزی هلاک ایدوب کیدرردی و سزدن
صکره سزک یوروکونه ملی دیلرسه کوردیکیدی یا سزک مثلکوز اولیدی
یاخود سزدن دخی مطیعراق اولیدیکه نته کم سزی اسرکیوب هلاک بر قومک
ذریتندن سزی یرادوب انلرک برینه خلقت قودی قوندن صاروج بر قومک
آخر دخی کتوریدی لکن حق تعالی سزی اسرکیوب هلاک قلمدی تاکه
بر انصافه کلوب توبه قلوب اندن یکا دونه سز بلدرسیتی تحقیق شول
وعده لرکه وعید [illegible] قوانده آخرت عذابلرندن بیان قلندیچی
البته اوله اولسه کرکدر انکا خلاف یوقدر سز الله تعالینک تقدیرینی
سزه ایرشمسکد منع ایده بیچی دکلسز اول خبیث عمللرکوزنایله ایلرو وارهسی
دکلسز و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ قل یا قوم اعملوا علی مکانتکم انی
عامل فسوف تعلمون من تکون له عاقبة الدار انه لا یفلح الظالمون ٥ یعنی
آیت یا محمد یا ملک قومی هر بریکوز مکانلوسکانلوده دورشک شول
حال اوزره که اولدوکوز نقدر دیلوسکوز بنم هلاکلکم ایچون سعی ایدک

که انکله جزا الله سز بندخی بکا وحی اولانه عمل ایلیه یین تبیغا ولاکه بله سزکه
دنیاده عاقبت خیرلغی کیمکدر ۝ و آخرتده جنت دخی کیمکدر بدرستی یا محمد ظا
لملر فلح بولجق دکالرکه الله تعالی یه شرك ایتدیلر ودخی بوندن صکری حق تعالی
بیوردیکه ۝ وجعلوا لله مما ذرأ من الحرث والانعام نصيبا فقالوا هذا
لله بزعمهم وهذا لشركائنا فما كان لشركائهم فلا يصل الى الله وما كان ۝
لله فهو يصل الى شركائهم ساء ما يحكمون ۝ یعنی بو اهل جاهلیتده
اول الله تعالی انلره بیوردیکه اکیندن بر بخش وقیوندن وصغردن دوه
دن بر بخش بو الله ایچوندر دیو کندولر زعمنجه بر نصیب قورلردی الله بیور
مدن وبر بخش دخی کندو بوتلر ایچون قورلردی الله ایچون قودقلری نصیبی
تصدیق ایدرلردی وصنملری ایچون قودقلری نصیبی یرنده طورسه دیولر
دیکه الله بوندن مستغنیدر بوکه احتیاجی یوق ۝ اما بزم بوتلر عزه نفقه
کرك الورلردی آنی اول بوتلرینه خرج ایدرلردی نجنکه الله ایچون قودقلری
نصیب تلف اولوب هلاك اولسه اول بوتلری نصیبی یرنده اولسه دیرلردی
الر الله دیلسه کندو نصیبی زیادهده قلوب صاقلیادی هیچ اول بوتلری نصیبندن
الوب انلره یوبینه قوماز لردی بوندن اوتور حق تعالی بو ایتی اندوروب ۝
بیوردیکه بوکافرلر الله ایچون نصیب قورلر شول اکینلرندن وقیونلر
ندن وصغرلرندن ودوه لرندن که الله تعالی یراتدی بتوردی دیدلرکه ۝
بو الله ایچون اولسون شول نصیبلرکه صنملر ومز ایچوندر اولا اول الله نصیبنه
قارلمیه اما اولکه الله نصیبی اولا صنملر ومز نصیبی فوت اولسه اندن الوب
انلره خرج ایده وز حق تعالی ایدر نه یاوز حکم درکه بونلر قلودلر الر اول الله
ایله شرك وارمش بس نتکم بونلر دیرلر قسمته حددن تجاوز قلمتم لردی ۝
۝ ۝ الله ایچون اولان نصیبی صنملرینه نفقه قلمیه لردی ودخی حق تعالی
وكذلك زين لكثير من المشركين قتل اولادهم شركاؤهم ليردوهم وليلبسوا
عليهم دينهم ولو شاء الله ما فعلوه فذرهم وما يفترون ۝ یعنی اول
افعال قبیحلرلیکی که نصیبده اشلدیلر تزیین ایلدوب کوبجاك کوستردی

اول

اول مشرکلرك چوغنه اول شریکلرکه شیاطیندر اوغوللرین قزلرین
دیلمکی که انلر اولادلرین قتل ایتدیلر درویشلك قورقوسندن ودخی عار ۝
وحمیت یوزندن قزلرینی دریکه یبره دفن ایدرلردی شیطان انلره انی ۝
خوش کوستردردی نیتکم اکنلرین وطوارلرین حرام قلمغی خوش کوستردی
آنوکله هلاك قلمق ایچون تاکه نسللر منقطع اولا ودخی اول ابراهیم واسمعیل
دینی انلره قاوشندرب تلبیس قلمغچون الرحق تعالی دیلسه انلرکی اول ۝
اشدن منع ایدردی دیلر دیلمز قهرایله انلرو هلاك ایدردی اما انلر ایچون ۝
الله تعالی قدرتی یتر کن ترك ایلدی بر وقته تاخیر قلدی سن دخی بوتلری ۝
اول کذبلریله ترك ایدوب قوغل اول وقته دك که بونلرکله قتال اولنه
سن ودخی بونلرك الیناه وعده کاهی وار درکه انده حساب اولنور ۝
بونلره جزاسن قلیسردر ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ وقالوا هذه ۝
انعام وحرث حجر لا يطعمها الا من نشاء بزعمهم وانعام حرمت ظهورها
وانعام لا يذكرون اسم الله عليها افتراء عليه سيجزيهم بما كانوا يفترون
یعنی دیدلرکه اول مشرکلر اشبو قویندن صغردن دوه دن دخی اکینده ۝
بعضیسی حرامدر آنی طعام ملنمز الاشو انلرکه بز دیلر ذارنلردن عورتلردن ۝
دکل بو حکملری انلره الله تعالی بیورمدی نتکم سوره مائده ده ذکر ۝
ایلدی اول تخیره ودنیاسه وحام قضیه لرن آنده مطالعه سزبلکه بو حکمی
بونلر کندو رایلر قلورلردی اولر ۝ مالك بن عوف بو حرام بو حلال د ۝
یو آنلره فتوی ویردی کندو رای برله الله تعالی حلال قالدوغنی حلال
وحرام دیردی وحرام قالدوغنی حلال دیردی ودخی دوه دتکی کوشکی بنویه
یرایدیجی دیرلردی که شمدیدن کرو بوکه بنمك حرام اولدی الا حرام تسمیه ۝
قلدب فتوی ویردلردی نه یرده دیلرسه اوتلنور صولنور دیو رردی و ۝
دخی اول قیویدن وصغردن ودوه دن ۝ بعضیسی نی بوغزلیجق و
قت اوزرینه الله آدن تسمیه قلمزلردی اودلیه یقرلردی اول اله لر یکون

دیلولردی بوکم بحیره دیرلردی یاخود بیجاك وقت دخی الله تسمیه قلمز
لردی الله اوزرنه افترا ایدوب یلان دوزب دیرلردی که بونی بزه
الله تعالی ۵ بیوردی تیزا ولاکه الله تعالی اول یلان فعللرینك عقو
بتن آنلره ایره شدوره ودخی حق تعالی بیوردیکه ۵۵ وقالوا ما فی
بطون هذه الانعام خالصة لذکورنا ومحرم علی ازواجنا وان یکن
میتة فهم فیه شرکاء سیجزیهم وصفهم انه حکیم علیم ۵ یعنی
دخی دیدیلرکه آشبو دوه الرادکی کوشك کتورمجك اولورسه که دری
اولا انوك انی خالص بزدن ارنلر ایچون درر دخی دوه نك سودی دخی وبو
ایکسی عورتلره حرامدر قچنکم اول دوه نك کوشکی اولو طوغه آنك انته ۵
ودوه نك سودنه دخی عورتلر ومزله مشترك اولورتیزا ولاکه حق تعالی ۵
اول لذبار یلم انلره عقوبت قله که اول حکیمدر انلری عذابله حکم ایلر ودخی
علیمدر آنلرك افترالرینی قالدقلرینی بلور انلره مجازات قلور ۵ بوآیت
احادلالت قلوردکم عالملره کوکدر که انوك قولنه مخالفت قلانی نه درکه خلقم ۵
بللدون واول مخالفت قلانه دخی بللدون الوا اشیدوب طوتمزایسم دخی تاکه
سوزینك فسادی بلنه وکندو اولادنه مخالف اولنلرك قولی وحجتی ندرد
الکونه ایلم انی مذهب ایدنوب دوتمزسم دخی انوك قولك وفسادن بلمکیچون
دخی انوك حجتنه جواب نوجهاله رد اتمك کرك انی بلمك ایچون اندن صکی
خلقی قوردیا انلره متابعت قلمقدن بزالله تعالی رسولنه ع م وانوك ۵
اصحابنه رضه بلدردی اول زمانلری ایچنده مخالف اولنلرك قولنی تاکه ۵
انلرك قوللری فاسد ایدوکی بلله انلرك کلامن جواب صوابله رد ایده ۵
ودخی حق تعالی بیوردیکه ۵۵ قد خسر الذین قتلوا اولادهم سفها بغیر
علم وحرموا ما رزقهم الله افتراء علی الله قد ضلوا وما کانوا مهتدین ۵
۵۵ یعنی تحقیق زیان کارلر اولدلر شونلرکه اولادلرن دیلدلر و قزلرین دریله
یره دفن ایلدلر اولدردیلر سفاهت وجهالت یوزندن هیچ بر اولدرمکه

حجتلری

حجتلری ودلیللری یوق بونلر اول ربیعه ومضر قبیله سندن ایدی
قزلرین اره ویرمکه عار ایدوب حمیت یوزندن دریله یره کومب ۵
اولدررلردی ۵ روایت اولندیکه رسولك ع م اصحابندن بر کشی دایم ۵
رسول ع م قتنده اوتوردی محزون وغصیله طوررردی رسول ع م انی صور
دیکه نولدی سکا که سنی دایم محزون کوروررم اول کشی دیدیکه یا رسول الله
بن جاهلیتده بر اولو کناه اشلدم قورقرمکه اول کناه بندن یارلغنمیه اکر
چه بن دخی مسلمان اولمیسه دخی قورقرم رسول ع م دیدیکه بکا خبر ویرکه
اول کناهك نه ایدی اول کشی دیدیکه یا رسول الله آنلری دنلکمه که قزومی
دریله دفن ایلدم اولدردم وبنم بر قزم طوغدی یا رسول الله عورتم بکا شفا
عت بر له یلواردی اولدرمه دیو قودم آنی اولدرمدم تاکه بیودی ارشدی
غایت جمیله اولدی آنی بندن دیلدیلرکه چفتلنلر ایچونه حمیت کردی ۵
لوکلم طاقت کتوردمدیکه آنی لمسیم چفتلندرم یاخود انی او ده چفتلندرمدن ۵
اولکو بخر قوم عورتومه دیدمکه بن فلان قبیله یه قومومه صلهٔ رحمه ۵
کیدرم بو قزیمی بنمله بیله کوندر اول عورت الحاسوینوب طورو کلدی ۵
کوزکلو طونلوله وزینتله آنی بزه دی بکا آندلر ویروب عهد ایلدیکه ۵
بوکا خائن اولمیه سن دیو الدم آنی بر قیو اوزرینه کلدم اول قیوا نحه
نظر ایلدم اول قزجوغز احلدی بلدیکه بن انی قیویه برا قمق دیلرین ۵
بنك بکا صارمشوب اغلیوب دیدیکه یا اته بنمله نیلمك دیلرسن ۵
ایچومدن ترحم کلدی اسرکدم اندن کرو قیویه بقدم ایچومدن کرو
حمیت قویدی دیلدمکه براغم کو کرو صارمشوب اغلدی دیدیکه یا اتا انکر
امانتی ضایع اتمه بن کاه قیویه ایقادم بنه ترحم ایدوب اسرکدم تاکه
شیطان بنم اوزریمه غالب اولدی انی باشی اشغر قیویه براقدم چاغردیکه
یا اتا بنی دپلالتطوردم اول ادادن کتمدم تا اواز کسلنجه اندن دوندم

کندم رسول علیه السلام آنی اشیدوب آنده حاضر اولان اصحابه اغلشدلر رسول علیه السلام
دیدیکه یا کشی اکر بکا اول جاهلیتده اسلمه نن نسنم ایچون عقوبت قلمفه دخی
بویرق وار ایمش سز نشمدی سزکا عقوبت ایدردم اول فعل ایچون ودخی
حق تعالی ایدر قتی زیانکارلردر شونلر کیم الله تعالی انلره حلال قلدوغی
رزقی انلر حرام قلدیلر یلان دوروب الله تعالی اوزرینه دیدیلر
که بونی بزه الله تعالی حرام قلدی تحقیق انلر طریق هدیتدن اولمدیلر مخذول
و مقهور اولدیلر بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه وهو الذی
انشاء جنات معروشات وغیر معروشات والنخل والزرع مختلفا اکله و
والزیتون والرمان متشابها وغیر متشابه کلوا من ثمره اذا اثمر واتوا حقه
یوم حصاده ولا تسرفوا انه لا یحب المسرفین یعنی اول الله درکه بستانلر
یراتدی که بعضیسی یره یایلب اوزدکی اوزن طورمز آنی حرکه المانیجا اوزم
چبوغی کبی وقبق کبی وبعضنک اوزدکی وار قایم اوروطوردر باقی یمش اغجلری
کبی ودخی خرما اغاجن یراتدی اولدر ودخی اکینلرده دانه لر یراتدن اولدر و
دخی اول یمشلرکه لذتی وطعمی مختلف کمی الشی وکمی طاتلو وکمی آجی ودخی زیتو
زیتونلر وانارلر یراتدیکه صورتده بربرینه مشابه اما الذتده مختلف
هیچ مشابهتی یوق پس قچن اول اغجلر یمش ویره اول یمشلردن ییک وآنی
کسوب بچوب کتوردکلوکز وقتده حاصلندن اوننده بره کوره یا تمام عشردن یا
نصف عشرن تمام ویرک اسراف ایدوب حاصلکوزک کلنی ویرملکله اهل
عیالکوزن نفقه سز قالمه ثابت بن قیس بشیوز اغاج خرماسی واریدی
کلیس دیروب برکون ایچنده فقرایه تقسیم ایلدی کیچه اوینه کلدی آلی بوش
اهل واولادی ایچون اسراف قلدی الله تعالی مسرفلری سومز بو آیتوک حکمی کلی
خلق اوزره عامدر بعضیلر دیدیلرکه اسراف ایتمامکدن دیدوکی بودرکه یعنی
معصیت اولجق یره خرج ایتمک زیرا دیمشلردرکه اکر ابو قیس طاغی اغوجه التون
ولو کومش صدقه قلسک الله تعالی دیدوکی یره اول اسراف اولمز واکر بر اقچه

شیطان

شیطان دیلکی اولدوغی یره خرج ایلسک اول اسرافدر واسراف ایدنلری
الله تعالی سومز وکوردیلر سه که اول ثابت بن قیس الله رضاسی اولدوغی
یرلرده تصدق قلدیدی پس آنی نیچون اسراف دوتوب نهی ایلدی بونکا
جواب ایدوررزکه رضاء الله آنده ایدیکه اهل عیالنک نفقه سن کفاف
قدر یونده قویه ایدی اندن زیاده اولوردیسه تصدق قلیایدی زیرا صدقه
مستحبدر اهل عیال نفقه سی فرض در واجبدر پس فرض ترک ایدوب
استحبابی یرینه کتورمک الله تعالی قتنده خوشنودلق فعل دکلدر اول
اهل اولادنه قدرتی یترکن آچ قیوب محتاج قلماق معصیتدر ایله او
لجق اول صدقه سی معصیت اولمش اولوردی انوکچون اسراف اولوردی دخی
حق تعالی بیوردیکه ومن الانعام حمولة وفرشا کلوا مما فی الارض رزقکم
الله ولا تتبعوا خطوات الشیطان انه لکم عدو مبین یعنی اول
الله درکه یراتدی سزکچون اول انعامدن بعض یوک کتورمکه قادر
دوه لرک صغورک بیوکی کبی بعضیسی فرشدر یوک کتورمکه طاقتی
یتمز قیون کبی دوه دن وصغردن اوشغی کبی که بنویه ویوکه صلاحی یوقدر
اول حق سزه رزق ایتدوکی حلالدن ییک کرک آندن ویمشدن کرک انعام
دن شیطان ضلالت ایتدوکی یوله یورومک که حق تعالی حلال قلدوغی نه
حرام قلمه سز یا حرام قلدوغی نه حلال قلماسزکه اول شیطان سزه ظاهر دشمندر
آتا کوزی حسد برله اوجماقدن چقردی وجفر مشدر سزه اول خیر صاحبی دکل
درودخی حق تعالی بیوردیکه ثمانیة ازواج من الضأن اثنین ومن
المعز اثنین قل الذکرین حرم ام الانثیین اما اشتملت علیه ارحام الانثیین
نبئونی بعلم ان کنتم صادقین یعنی بو آیتک سبب نزولی اولیدیکه مالک
بن عوف اصحابه دیدیلرکه اشبو انعامک قرننده نه واریسه خالص بزم اد
ارککلرومزا ایچوندر عورتلرومزا اوزرینه حرامدر اولمشدر پس بو آیت

دلالت قلوردکه علماء مناظره واردرزیرا حق تعالی پیغامبرینه بیوردیکه ٥
انلرکله مناظره قلوب قوللرینك فسادن بیان قله ودخی بونده دلیل ٥
وارکه هیچ بونسنه قیاسله ثابت اولسه اندن انوك اوزرینه نص وارد اولسه
اول قیاسله قول باطل اولور یاخود اول قیاسك ناقصی وارد اولسه زیرا الله
تعالی انلره بیوردیکه حرام بیان قلن لرقیاس صحیحلرن ودخی بیوردیکه
انلرعلتلرین ارادن چقرملراول حرام قلدقلرینك وجهی ندر بیان ایدینلر ٥
پس سبب انوك حرام اولمغنه یا ارکك اولمق یا دیشی اولمق یا ارحام آنوك ٥
اوزرینه مشتمل اولمق اولور اگر حرام لغه سبب انوك دیشی اولمغسه گرك دوکلی ٥
دیشی حرام اوله زیرا ارککلك علتی انده ثابتدر اگر سبب حرمت رحم اشتمال ٥
قلمغسه گرك کلی ارکك ودیشی هپ حرام اوله زیرا آرحم اشتمال قلمق ٥
علتی کلیسنده موجود دیس حق تعالی انلرك علتلری تناقضنی وقوللری
فسادن بیان قلمق ایچون بو ایتلری اندورب بیان قلدی و بیوردیکه ٥
سکزجفت قیوندن ایکی ارکك بردیشی وایکی دخی کچیدن برارکك بردیشی ٥
ایت یا محمد بونلره که بو حرام اولق قنقی قبیله دندر بو قیونیله کچینك ارکلی
ارککلری قبیلن دیمیدر یوخسه بو ایکینك دیشلری قبیلن دیمیدر یاخود اول
رحم دوشب رحم انی ایچنه الدوغی قبیلندمیدر اگر اندن ایسه اول رحم خود ارککی
دخی مشتملدر دیشی دخی مشتملدر خبر ویرك بکا اگر بونی حق تعالی حرام قلدی
دیدوکوکوزده گرچك سکوز سبب تحریم ندندر ودخی ایکی دوه دن نتکم حق تعالی
بیوردیکه ٥ ومن الابل اثنين ومن البقر اثنين قل الذكرين حرم ام الانثيين
اما اشتملت عليه ارحام الانثيين ام كنتم شهداء اذ وصيكم الله بهذا فمن
اظلم ممن افترى على الله كذبا ليضل الناس بغير علم ان الله لا يهدي القوم
الظالمين ٥ یعنی اول حرام قلدوغکوز ایکی دخی دوه دن برارکك بردیشی
وایکی دخی صغردن برارکك بردیشی ایت یا محمد بونلره که بو حرام اولنان بو ایکی
جنسك ارککلری قبیلندنمیدر یوخسه دیشیلرندن یاخود اول رحم اشتمال قلدوغی
ندنمیدر قنقی جهتدندر بکا بلدرك اگر بونك حراملغنی اثبات قلمغه قدرتكوز

یتمزسم

یتمزسم عقلکوزله گتوردك یاخود اول رحم اشتمال برکتابکوز واردیسه که بونلرك
حراملغنه طانقلق ویره که آنی سزه الله تعالی بیوردی بونی اشدوب اول
مالك بن عوف متحیر اولوب سکوت قلدی نطقی طوتلدی جواب ویره مدی
رسول علیه السلام اکا دیدیکه نولدی سکا که سویله مزسن سویله بنی اشیده یین پس
رسول علیه السلام حق تعالی خبرندن اکا سویلدی دیدیکه نعم اولا اندن ظالمرق که
الله تعالی اوزرینه افترا قلوب بلاسوز دوزه دلیلسز و برهانسز بو
خلایق ازدوروب تنکری حکمندن دوندرملیچون جهله یدرکنی الله تعالی
ظالملره توفیق ویرمز ٥ هدایت یولینه مادامکه کفر اوزرینه اوله لر اول
کفرلرینه مجازات قلورنی بوندن صکره اول حرام اولنانلرندر آنی بیان قلورنی
بیوردیکه ٥ قل لا اجد فيما اوحي الي محرما على طاعم يطعمه الا ان يكون ميتة
او دما مسفوحا او لحم خنزير فانه رجس او فسقا اهل لغير الله به فمن اضطر ٥
غير باغ ولا عاد فان ربك غفور رحيم ٥ یعنی یا محمد ایت بن بولمدم
بکا اندوریلن قراننده هیچ بنسنه که اول یینلره یدوکی حرام اولنمش
اولا الا ملکر اول یینلره میته اوله یاخود شول بوغزلنمش طواردن اقان
قان اوله یا طوکوز اتی اوله که اول مرداردر حرامدر یاخود معصیت
اوله که الله دن غیری نسنه ایله بوغزلنمش اوله ابن عباسدن
روایتدرکه اهل جاهلیتك عادتلری بوایدیکه برنجه نسنه لری ییرلردی و
برنجه نسنه لری یمزلردی الله تعالی پیغمبرینی کوندردی وانکا قرانی اندردی
دی اولکه حلال ایدی حلال قلدی اولکه حرام ایدی حرام قلدی شوندنکه سکوت
ایتدی انکا بر حکم ایتمدی اول عفو اولندی بو ایت اوقیوب خبر ویردی
پس اول نسنه نك که تحریمنه بیان کلدی اول مباحدر بو ایتك ظاهریله
وبعض طایفه حجت قلورلر بو آیتیله که وبو آیت ایچنده ذکر اولنانلردن ٥
غیری کل مباحدر لکن بو ایدو ردرکه حق تعالی بو آیتی کوندروب ایچنده ذکر
اولنانلردن غیری دخی نسنه لری حرام قلدی آنی رسول الله دلی اوزره بیان
قلدی اول حرام اولندی بوبیسی از ولو ییرتجی جانورلر ایتدر وقینقلو بیجی

قوشلودر زيرا الله تعالى بيوردي كه ٥ اتيكي رسولم سن بيوردي طوتك
واندنكه نهي ايتدي سز يغلنك پس رسول حلمي همان الله حلمي در زيرا كه
اول نه سويلرسه وحيله سويلر ودخي بيوردي كه هر كمسيه كه اجلق غالب اولا
بونلردن غيري بيجك بولميه مضطر اولا شول قدر بيه كه هلاك اولمغي دفع اولا
دخي حددن طشره تجاوز اتميه سنك ربك غفوردر اول قدري يارلغور رحيمدر
بيجاره قالمشلري يارلغر اسركر انلره رخصت ويرر ودخي حق تعالى بيوردي كه
٥ وعلى الذين هادوا حرمنا كل ذي ظفر ومن البقر والغنم حرمنا عليهم شحو
مهما الا ما حملت ظهورهما او الحوايا او ما اختلط بعظم ذلك جزيناهم
ببغيهم وانا لصادقون ٥ يعني شول نسنه لركه اول ايته ذكر اولندي انلر
اصلندن حرام اولمشدر اما بو ايچ نسنه لر دخي كه اصلنده انلر حلال ايدي
انلري دخي الله تعالى يهوديلر اوزرينه حرام قلدي معصيتلري سببندن
انلر دبو ليسي هر حيوانلردركه انلرك طباني واو مدور كبي ودوه قوشي كبي و
قاز واوردك كبي ودخي قيوندن وصغردن انلرك اوزرنه ايچلري ياغن حرام
قلدي الا شونكه ارقالري اوزرنده ياغ اوله انى حلال قلدق يا خود حاد
حاديسنده اولا يعني سكوكه ياپشمش اولا يا ايچنده طاشنده بو نسنه لري
انلره حرام قلدق عقوبت بونندن ايدي اول شركلري وظالملقلري سببندن
تحقيق بز قولمزده صادقوز كه بو نسنه لركلي اصلي حلال ايدي يهوديلر ٥
اوزرنده حرام اولدق زيرا انلر ديدلركه بو نسنه كلي اصلنده حرامدر بز دخي
انى اندن اوتوري حرام قلدق ودخي حق تعالى بيوردي كه ٥ فان كذبوك
فقل ربكم ذو رحمة واسعة ولا يرد باسه عن القوم المجرمين ٥٥٥٥
يعني يا محمد اگر بو كافرلر تكذيب ايدرلر سه بو حرام وحلالي بيانندن
سن ايت انلره سزك ربكوزك رحمتي كلي نسنه دن بولدر انلرك اوزرينه عقو
بتني تعجيل اتمز اما عاقبت اول مجرملردن حق تعالى نك عذابي رد ٥
اولنماز هيچ بر كمسنه انكا مانع اولمز ودخي حق تعالى بيوردي كه ٥

سيقول الذين اشركوا لو شاء الله ما اشركنا ولا اباؤنا ولا حرمنا من شيء ك
كذلك كذب الذين من قبلهم حتى ذاقوا بأسنا قل هل عندكم من علم فتخرجوه
لنا ان يتبعون الا الظن وان انتم الا تخرصون ٥ يعني تيزا اولاكه اول
بني شرك ايدنلر ديه لركه اگر الله ديلسه ايدى بز يا اتالرومز دده لرومز اگا شرك
كتورميه وز ودخي بر نسنه يي حرام قلمزدق لكن اول ديلديكه بزاني ايلدك قلاوز
دخي بزه اول ايلمه امر ايلدي كه بونلرك مذهبي جبريه در كلي باطلدر اول كچن
امتلر ودخي رسوللرين شويله تكذيب ايتديلر نتكم بونلر سني تكذيب ايتدر
ايتديلر الله تعالى انلري تكذيب قلدي زيرا انلر اول سوزلريني استهزا او
وجهيله ديرلوردي تحقيق اوزره دكلدي نتكم منافقلر سن رسول سن ديو
بن طانقلق ويرلوردي تسخير ايد وبن الله تعالى انلرك قولن دخي يلان
لدي پس اول كچنلر دخي تكذيب قلديلر تا كه طاديلركه بزم عذابمز انلره اير
شدي كورديلر بو كلام بونلره تهديد يلوردر تاكه اندن عبرت الوب ايمانه كلور و
دخي ديدكه ايت يا محمد انلره هيچ قتولكوزده بو كلاملرو كونه بر بيان وارمدر
كه الله تعالى دن كم بو نسنه يوق كرو حرام قلدي چقارك اول بياني كتورك
بز دخي بلهم بالكه سزك بو قولكوز دكلدر الا ظن ايله كمانله دركه انده يقيني يوق
يا بو حجت وبرهان يوق دكلسز الا الله اوزره افترا قلجيلر سز وبوندن صكره
حق تعالى بيوردي كه ٥ قل فلله الحجة البالغة فلو شاء لهديكم اجمعين
قل هلم شهداءكم الذين يشهدون ان الله حرم هذا فان شهدوا فلا
تشهد معهم ولا تتبع اهواء الذين كذبوا باياتنا والذين لا يؤمنون
بالاخرة وهم بربهم يعدلون ٥٥ يعني ايت يا محمد بدرستي حق
تعالى نك قوي محكم حجتلري ودليللري واردكه اول قرآندر انلر كه حرام
ودخي حلالي دخي بيان قلدي حرام اولدركه انلر بيان قلدق انلري بلدردي
باقي سزك افتراكوزدر واگر سز اسلام اهلي اوليدكوز حق تعالى سزك جمله كوز
كندو دينينه توفيق ويروب هدايته كتوردمكله الزام ايديدي اما چون

سز الله یولنده شویلکم کورکدی اجتهاد قلمدکوز اندن اتوروسن توفیق
ویرلمدی ودخی ایت یا محمد کتوردک اول طانقلریکوزکه طانقلق ویرلر شونلر
اوزرنه کم بو حرام قلدغکوزی سزک اوزریکونه الله تعالی حرام قلدی الرکمسه
انلردن طانقلق ویرسی اوکوده آنولک حراملغی اوزرینه سن انلرکله باله طا
نقلق ومکل که اول حرامدر دیو انلرک شهادتلری باطل ظنله دردکه هو الربنه
متابعت قلماغل دخی شونلرکم انلرک اخرته وبعثه ایمانلری یوقدر بو کلسیله
انلر الله تعالی یه شرک کتوردب مثل نظیر دعوی قلودلر ودخی تعالی بیوردیکه ۝
۝ قل تعالوا اتل ما حرم علیکم ربکم الا تشرکوا به شیا وبالوالدین احسانا ولا تقتلوا
اولادکم من املاق نحن نرزقکم وایاهم ولا تقربوا الفواحش ما ظهر منها وما
بطن ولا تقتلوا النفس التی حرم الله الا بالحق ذلکم وصیکم به لعلکم تعقلون ۝
۝ یعنی ایت یا محمد اول مالک بن عوف اصحابیله الله تعالی حرام قلدی دخی ایتدیکه
قالمدوغی نسنه‌لری کندو نفسلرینه حرام قلدکوزکاک سزه بیان قلاین شول نسنه
که ربکوز سزک اوزریکوزه حرام قلدی دخی ایتدیکه سن بیوردی اول بیوردی دخی
نسنه‌لردن بوسی اول درکه اکا شرک کتورمیه‌سز واتاکوزه اناکوزه عاق اولمیوب
احسان ایده‌سز انه دیورلرسه حق اوزره مطیع اولاسز بله سن الله شرک کتورماک
واتیه انیه عاق اولمق سزک اوزرکوزه حرام اولنان نسنه دردر ودخی بیوردیکه
سزکه اولادکوزی درویشلک قورقوسندن اولدرمیه‌سز ودخی کزلو اشکاره
زنا قلمیه‌سز یقین وارمیه‌سز بونلوی اشلمککه بونلر حرامدندر ودخی بیور
دیکه اولدرمیه‌سز برلمسنه ناحق یره الا مکرکه حقله اولدوره‌سز مؤمنی
اولدرمکه حق یا آدم اولدرمش اولا حقسز یره یرینه قصاص ایده سن
یا اولو اولوب زنا قلسه طاشله رجم ایده‌سز یاخود دیندن دونوب مرتد
اولا اولدوره‌سز مؤمنی اولدرمکه حق اولان بو اوچ نسنه سببیدر حق
تعالی سزه اشلمکه امر ایتدوکی بونلردر وحرام قلدوغی دخی بونلردر
قران ایجنده اولا که بر فهم ایدوب اکایه‌سز بو بو یوغیکه حرامی تمییز

ایده

ایده‌سز باله سزکه بو آیتلر اول قرآنک محکماتندندرکه ام الکتابدر ۝
توریتده وانجیلده وزبورده وفرقانده بو آیتلر اصلادر بونلرک ۝
اوزرینه نسخ وارد اولمزکه حکمی تغییر اولنه ودخی حق تعالی بیوردیکه
۝ ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ اشده واوفوا الکیل
والمیزان بالقسط لا نکلف نفسا الا وسعها واذا قلتم فاعدلوا ولو کان ذا ۝
قربی وبعهد الله اوفوا ذلکم وصیکم به لعلکم تذکرون ۝۝ یعنی اول الهک
امرندن بو دخی بودرکه یتیم مالنی یمکه ال اوزتمیه‌سزکه مرادکوز اتلاف
ایتمک اوله الا مکرکه آنی اصلاح ایدوب باشه معیجون اول اله صقلیه‌سز اوله ۝
بالغ اولنجه ضایع اولمیه بونک تحقیقی سوره نساده ذکر اولندی ودخی بیور
دیکه ترازوی واولچکی المقیمه وصانمقده تمام طوته‌سز مسلمانلر حقنده
عدل ایده‌سز ظلم وحیف ایدوب ویلدن یعنی عذابنه مبتلا اولمیه‌سز ۝
بونک تحقیقی دخی اشفه سوره ویل للمطففین‌ده بیان اولنه ان شاء
الله ودخی حق تعالی ایدر بز هیچ برنفسه کوجی یتمدوکی نسنه بیورمزز
عدل اتمکده الامانکا امر ایده‌رزکه طاقتلری یتر یعنی کیمسنه برنسنه
طاقتی یتدوکی قدر اولچله ترازوده صاقسنه اولی اداده سهل نسنکه ادنوق
اکسک واقع اولا آنی حق تعالی فضل ایدوب عفو ایدر اول قدرکه مواخذه ۝
قلمز ودخی بیوردیکه قچن برکمسنه حقنده سوز سویله‌سکوز حق اوزره
سویله‌یکز کذب اتمک اکر اول سویلدوکه کوزلمسنه‌نک سزه قرابتی دخی
وار ایسه آنی قورتلم دیو خلاف حق سویلمک کمسنه‌نک حقنی اندن نسبت
ایله منع ایلمک سوکله الله اراسنده اولنان عهده دخی وفا ایدک وخلقله
سزول ارا کوزده دخی وفا قلمک کرک اول عهد دخی یادن سؤال اولنسه ریبی بوندن
بلوک کم ظلمله یتیم مالنی یمک واولچکده وترازوده خیانت اتمک وحق سویلجک
یرده حقی قویوب باطله وارمق قرابت نسبت ایچون یاخود برمودن دعایت
دعایت قلمغیچون دخی عهد ایدوب وفا تولک اتمک بونلرکلی قران ایجنده

حرام اولنمشدر اشبو نسنه‌لردر که حق تعالی سزه وصیت قلوب بیوردی
اولا که سز بونی اشیدوب بر اوکوتلنه‌سز اول اوزدکوزه حرام اولنان نسنه‌لردن
یغلنه‌سز ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه و
ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله ذلکم وصیکم به لعلکم تتقون ٥ یعنی
اشبو دین اسلام که بن اندن راضیم که طغری محکم طریقدر اولدر اول یوله متابعت
قلوکه مراده واصل اولاسز زیرا بو طریق اسلام سنت جماعتدر واول مختلف
هوالره متابعت قلمك که انلر اهل سنت جماعت یولندن ازیدوب هوای نفس
یولنه دوشمشلردر قچی سز انلره متابعت قلمه‌سز که سزی انلر الله تعالی طریقندن
ایرالتدر قلوب ازدوروب شقاوته براغور اشبو نلردر که الله تعالی سزه وصیت
قلوب بیوردیکه سز الله تعالیدن قورقوب اول هوای مختلفه‌یه متابعت
قلمقدن یغلنه‌سز ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ثم آتینا موسی الکتاب تماما
علی الذی احسن وتفصیلا لکل شیء وهدی ورحمة لعلهم بلقاء ربهم
یومنون ٥ یعنی ایت یا محمد انلره کم دخی سزه بیان ایده‌یین حق تعالینك
اول قولنی که بیوردی دخی بز موسی‌یه توریت ویردك ودخی جبل طوره
واردقده الواح ویردك تمام احسن علمله وحکمتله کندویه ودوکمز علمله ٥
ایلروکیلره ویردیلر علمی بله ودخی آنوك اوزرینه زیاده اتمام یوننده نسنه‌لر
ایچون که انبیالردر دخی مطیع مؤمنلردر ودخی بیان یوننده کلی نسنه‌لر
یکه آنده شبهه قالمیه دخی هدایت اولمق ایچون ضلالتده قالمیله دخی رحمت
ونعمت اولماغیچون عذابدن قورتلمغه تا اولاکه انلر بعثه ایمان کتوروب
آخرته تصدیق ایده‌لر بوندن صکره بیوردیکه ٥ وهذا کتاب انزلناه مبارك
فاتبعوه واتقوا لعلکم ترحمون ان تقولوا انما انزل الکتاب علی طائفتین
من قبلنا وان کنا عن دراستهم لغافلین ٥ یعنی اشبو قرانده که بز اندر
دك بونك برکتیدر ومبارکدر شونلره که ایمان کتوردیلر اکا اینانديلر ٥
دخی آنوك ایحندکی کناهلردن یارلغامق وارسنا انوك حکمنه متابعت

ایدوب

ایدوب ایحندیکیله عمل ایلك امرنی یرینه کتوروب نهیندن یغلنوب
قورقمق حذر قلمك تا که ترحم رحم اولنوب عذابندن قورتولهلر ودخی بز اندردك
اشبو قرانی تا دیمیه‌لر که بزدن اسکی اندورلدی کتاب بزدن اوکدین اول ایکی
طائفه‌یه اوزره که یهود ونصاریدر بز انلرك اوقیدقلری کتابلرك ایحندکی
کندن غافلوز الله تعالی هلاك ایلسلون اول یهودیلر که پیغامبرلری
یبنی نیته یلانلدیلر والله اکر بزه یرندر کلیدی یا کتاب اندوریلیدی
بز انلردن یکرك هدایت اوزره اولوردق پس الله تعالی قران اندر
دی انلرك اوزره حجت اولماغیچون ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ او
تقولوا لو انا انزل علینا الکتاب لکنا اهدی منهم فقد جاءکم بینة
من ربکم وهدی ورحمة فمن اظلم ممن کذب بآیات الله وصدف
عنها سنجزی الذین یصدفون عن آیاتنا سوء العذاب بما کانوا
یصدفون ٥٥ یعنی بز اول قرانی اندردك شوندن اوترو که دیمیه‌سز
اکر بزم اوزریمزه کتاب اندوریلیدی بز انلردن صوابلورق اولیدق
دین یوننده تحقیق سزه ربکوزدن حجت کلدیکه اول قراندر دخی محمد
در واول هدادر که طریق ضلالتدن قورتیرر ورحمتدر عذابدن راحتدر
کوردیسکم اولانلاندن ظالمردر که الله تعالینك آیاتلرینی یلانلیه واکا ایمان
کتورمکدن اعراض ایده تیز اولا بوجزا اندوررز شونلره که بزم آیتلریمزدن
اعراض ایدرلرقتی یاوز عذابلرله اندن اوتورو که ایماندن اعراض ایدرلر
ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ هل ینظرون الا ان تاتیهم الملائکة او
یاتی ربك او یاتی بعض آیات ربك لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن
آمنت من قبل او کسبت فی ایمانها خیرا قل انتظروا انا منتظرون ٥
یعنی چون بز بونلره حجت طفرلتدق وکتاب اندردك بونلر
ایمانه کلمدیلر پس بونلر دخی ینه منتظردکلردر الا احکام فرشته کلوب

بو نلری قبض ایلیه یاخود اول ربك ایتلری وعدء قلدوغی عقوبت کله ۵
یاخود اول ربك آیاتلریك بعضیسی کله که کون مغربدن طوغه یسی اول ۵
آیت ظاهر اولوب کون مغربدن طوغدوغی کون هیچ بر نفسه ایمانی نفع
اولمیجق دکل جون اندن ایلرو ایمانه کلمش اوله یعنی اکر اول کونده کافر ایمانه کلسه
اول کون انوك ایمانه قبول اولنماز زیرا انجق بر مرتفع اولدی آنی کوزلرکله کور
دلو ایمان خود بالغیب کرکدر پس اول ایمان اعتبار اولنمیه ودخی توبهسی و
عملی قبول اولنمیه اول مسلمانك که اندن اول قبول اولنه جق عملی اولمیه اندن
صکره دخی قبول اولنماز و هر کیمك اندن ایلرو قبول اولنور عملی اولا اندن ۵
صکره دخی عملی قبول اولنور ۵ صفوان بن عسالدن ۵ روایتدر و قتلرده بر و
قت رسول علیه السلام بیورد یلکه ۵ توبه نك مغربده بر قپوسی وار اوزونلغی
یتمش یللق یولدر شول حاله اوزره اچقدر تا اکا دك ربك بعضی آیاتی
ظاهر اوله کونش مغربدن طوغه ۵ و اباذردن دخی روایتدر آیدر بر
کون رسول اکرم اشکینه بنمشدی بن بیله آردینه بنمشدم اکننه بر آق کلیم ۵
کیمش ایدی کون طولندی دخی کونه نظر ایدوب بکا دیدیکه یا اباذر بلورمیسن
منلکه بو کونش نره یه واروب طولنور بن دیدم که الله بلور و انوك رسولی بلور
آندن رسول اکرم دیدیکه اول کونش قیناربکارلیك یا بچینه طولنور کیدر اندن
تا عرشك التنه وارد که انده ربینه سجده ایلیه قچن طوغجغی وقت یقین
اولسه حق تعالی دستور ویرور روب مشرقدن کوطوغر ۵ اما قچن دیلیه که
آنی مغربدن چقاره کونشه اوچ کون مقداری دستور ویرمز حبس ایدر کوندر
ایدرکه یا ربی سیر ایده جك یوم ایراقدر الله تعالی ده دیکه وار قندن کلدکیسه
کرو اندن طلوع ایله کلوب اول وقت مغربدن طوغه ۵ عبد الله بن عباس
ایدر اول وقت کافرك ایمانی قبول اولنماز ملوکه بکی و بالغ اولمدق اوغلان
اولا اندن صکره ایمانه کله اول قبول اولنور اما اول وقت واکر کونهکار مومن
کناهندن توبه قلسه توبهسی قبول اولنماز و دخی حق تعالی ایدر رسولنه
یا محمد ایت اول کافرلره که ربك سزه منتظر اولك عذابه بز دخی سزکله

بیله

بیله منتظر اولالم کورهلم که قنقمزك حالی سعادته ایرشور و دخی حق
تعالی بیورد یلکه ۵ ان الذین فرقوا دینهم وکانوا شیعا لست منهم
فی شیء انما امرهم الی الله ثم ینبئهم بما کانوا یفعلون ۵ یعنی شونلر
دینلرینی ترك ایتدیلر بعضی رسول اکرمه اولدیلر ایمان کتوروب بعضسنه
ایمان کتورمدیلر بولك بولك اولوب مختلف اولدیلر کمی یهودیه کمی ده
نصرانیه کمی مجوسیه کمی صابئیه اولدیلر سن امر اولنمدك که بونلر کله قتال
ایده سن سکا لازم اولن انجق تبلیغ رسالتدر انلری توبهیه کتورمك یا عذاب
ایتمك سنوك الوکدن دکل بونلرك امری و حکمی الله قتندهدر استلرینه کوره
ایلرو مجازات اولنه ۵ بو آیت حکمی منسوخ اولنمشدر قتال ایتیله که سورهء
برائتده کلور ۵ اما بو آیتك اولندن مؤمنلری قندرمق وار اتك اوزرینه که
دینلرینه محکم اولوب سوزلوکی بر اولاسنت اوزره قایم اولوب لنداولر بدعت
بر طورغو دمیم کردینده درلو طریقلر طوتمیه لر و دخی حق تعالی بیورد یلکه
۵ من جاء بالحسنة فله عشر امثالها ومن جاء بالسیئة فلا یجزی الا مثلها وهم
لا یظلمون ۵ یعنی هر کیم کلمهء شهادت ایدوب ایمانه کلسه دنیاده نقد خیر
عمل بلو عمل اشلر یسه آخرتده اکا اون اولقدر ثواب ویره و هر کیم کلمهء کفر سویلیسه اکا آخرتده
جزا اولنمز الا انوك مثلی اولور که طاموده مخلد اولقدر زیرا اکنا هارده شوکدن اولو
کناه یوقدر و عقوبتلرده دخی او عذابدن اولو عقوبت یوقدر پس اعظم
کنه مقدور اولا کا مثل اولور اما علما بو مثلده اختلاف قلدیلر بعضلر دیلر دیدیلر که
دنیاده نقد صالح عمل اشلدیسه آخرتده اون اولقدر اکا ثواب ویریله و بعضلر
دیدیلر که هر عملنه اون ثواب ویریله و بعضلر دیدیلر که یدی یوز حق تعالی بر ینه
ون وعده قلدی انوك کیفیتی کرو الله بلور کرنته اولا سن عمل اشله الله اصول
ینه وار انجق وعده قلدوغی سکا خلاف سز بر ینه کتوره ۵ اکر سؤال ایدرلرسه بو
آیتده اون ذکر ایلدی ۵ و بر ایتده دخی بر ینه یدی یوز و دخی بر آیتده اضعاف
مضاعف دیو ذکر ایلدی که مقدار معلوم دکل بونلرك ادا سنده توفیق
نه اولا اهل علم جوابی ایله دیمشلر که بره اون عوام خلقی ایچون در و بره

وبره یدیبوز مؤمنلرك صالحاری ومتقلری ایچون دروا اضعاف
مضاعفت سابقلره مقلربلره ایچوندرکه اولیالر ومشایخلردر ٥ اما انبیالره اجر
بغیر حساب در ودخی بعضلر دیدلرکه برینه اون شرط اولندی جمیع حسناتدن
اما برینه یدیبوز ٥ الله تعالی یولنه خرج اولینان یرده درکه اندن ارتق عوض
اولمیه خاص وعام بونده برابردر ودخی حزیمدن ٥ روایتدرکه رسول عم بو
بیوردیکه ٥ عملر التیدر ایکیسی واجب قلجیدر برسیی مثلا بمثل در بری برن
برحسنه در وبر دخی برینه اوندر وبری دخی برینه یدیبوزدر اما ایکی
واجب قلانوك بریکه اولدرکه هر کمسه که اولسه هیچ بر نسنه ده الله شرك
کتورمشی اولسه انکا اوچماق واجب اولور وبری اولدرکه کم الله تعالی یه شرك
کتوردیسه اولسه انکا طامو واجب اولور ٥ اما اول مثلا ولاکه اولدرکه مؤمن
کناه اشلیه توبه سز اولا اول کناه قدر جزا اولنور ودخی هر کم بر خیر ایلمك
قصد ایلسه کوکلنك انکا غایت رغبتی اولسه نیته صادق اولسه اشلمدن
انکا بر حسنه یازیلور وکر اشلسه اون حسنه یازیلور ٥ اما اولکه بری یدیبوز
در اول الله یولنه خرج اولاندر نیتکم دیدك هیچ بونلر بو عملرنده
ظلم وحیف اولنمازنه ثوابلردن اکسك نه کناهلردن زیان ودخی حق تعالی
بیوردیکه ٥ قل اننی هدانی ربی الی صراط مستقیم دینا قیما ملة ابراهیم
حنیفا وماکان من المشرکین ٥ یعنی بو ایته سبب نزول اول ایدیکه
مکه اهلی رسول عم دیدیلرکه سنده بر جیلیك بر ادم اوغلنی سن بو فضیلته
سکاندن لایق اولدیکه ٥ اگر بو اشی بزم مله مال طلبندن ایسه تورو اشارسك
نقدر دیلرسك سکا مال ویرهلم تا که بو سوزکی بزدن کسه پس حق
بو ایتی اندوروب ٥ بیوردیکه ٥ ایت یا محمد انلره که الله تعالی بکا
توفیق ویروب دین اسلامه وطریق هدایته دلالت قلدی انوك
دیندرکه طوغرودر قائمدر هیچ انده اگریلك یوقدر ودخی بنی ثابت قلدی دین
ابراهیم اوزرنه که اول خالص دین اوزرنه دریاطله مایل دکلدر وعشرکلر زمره دخی
دکل ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ قل ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله
رب العالمین لاشریك له وبذلك امرت وانا اول المسلمین ٥ یعنی

ایت

ایت یا محمد بنم کلی نمازم وکلی عبادتم قربانم وحجم ودنیاده حیاتدن
صکره مماتم دخی کلی اول الله ایچوندرکه عالملرك ربی اولدر انوك شریکی
ونظیری یوقدر اول بکا اندوردیکی قران ایچنده بن انکا بویرولدم که اینی برلیم وبنی
انکا عبادت قلام اول یوم میثاقده وسکه اهلی ایچنده دخی الله اول مطیع
ومنقاد اولان بنم ودینم اوزره اخلاصله ثابت اولان بنم وبوندن صکره
حق تعالی بیوردیکه ٥ قل اغیر الله ابغی ربا وهو رب کل شیء ولا
تکسب کل نفس الا علیها ولا تزر وازرة وزر اخری ثم الی ربکم مرجعکم
فینبئکم بما کنتم فیه تختلفون ٥ یعنی ایت یا محمد بن اول الله دن
غیری ربمی طلب ایلدم که انکا طابام بو حالده که کلی موجوداتك ربیسی
وخالقی اولدر بلکه بنم معبودم وربم اولدر جمیع عبادتم انوکچوندر هر
کمسه نه کسب ایدرکه کندو نفسی ایچوندر خیر اشلرسه منفعتی کندویه
شر اشلرسه ضرری کندویه هیچ بر کمسه بر کمسه نك کناهیله معذب
اولمزدیك سزنه اشلرسکوز اشلك که عاقبت دونب واره جق یرکوز
اولدر بکوز حضرتیدر اول دنیاده دینکوزده اختلاف قلدوغکوز حقدن
باطلدن جمیعنی اول سزه بیان ایدی وبن کوستلم حق اوزرنه کیمدر
وباطل اوزرنه کیمدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وهو الذی جعلکم خلا
ئف الارض ورفع بعضکم فوق بعض درجات لیبلوکم فیما آتیکم ان ربك سریع
العقاب وانه لغفور رحیم ٥٥ یعنی اول الله درکه سزدن ایلروکی
امتلری هلاك ایدوب انلرکی یرینه خلف یویروزند انلرك یور
تارینه ومقاملرینه سزی ساکنلندردی زیرا محمد عم جمیع پیغامبرلرك
خلقی وختمیدر وانوك امتی دخی جمیع امتلرك خلقی وختمیدر اما سزك بعضکو
بعضکوزی بعضکوز اوزره تفضیل قلدی مالله وجاهله ورزقله تا اول

وبودوكي نسنه ايله سزى ابتلا اقلم بايلرى ماالله ابتلا قله انلردن
شكر طلب ايليه دروشلري محتاجلغيله ابتلا قله انلردن صبر طلب
ايليه ايت يا محمد بونلره كه سنك ذبحك عقوبت قلمقلغي تيز دربونلر
آني كبي صناصونلركه هركلجاك نسنه تيز كلور ايراق دكلدر قيامة
قوپمقلغي الماكوز آچوب يوم مشيحه در ودخي خبر ويركه ربك غفور رحيم
شونلره كه بايلقده يوخسلقده انوك امرينه مطيع اولالر بايلق ودرو
يشلك حقن يرينه كتوره لر سخاوتله شكري بايلر وصبرله قناعتي دروشلر
كلي وقتده رعايت ايده لر اما عقاب دخي تيزدر انلره كم بايلقده شكري
ترك ايدوب مال حقن ضايع ايده لر ودرويشلكده صبرني ترك ايدوب
حرصله الله دن شكايت ديلني اوزاده لر اما كرو غفور در انلكم بو حالدن توبه
قلوب اندن بكا توجه ايدرينر رحيمدر اسركر رحمت ايدر فضليله ان شاء
الله تعالى ٥ سورة عراف بمكية وهي مائتان وست آية ٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥

مطالب

بسم الله الرحمن الرحيم ٥ المص ٥ ابن عباس رضي الله عنه ايدر
بوحروف معنسي متشابهاتدندر مراد بوندن ندر الله بلور اما كا اشا
رت قلورلكه حق تعالى ايدر بن اول الله ونلم جميع امور خلايقي بكورك
بليجي بن دخي جميع مخلوق ايجنده يورده وكوكده بوا ولان امورلري واحكامي
وتقديرات تقدير ايدوب حكم ايدن مدبر بنم كه هيچ بوتد بير خلقده بر
شريكم يوق هر جنس مخلوقدن ارحام ايجنده تصوير ايدن بنم اندن دنيايه
كتوروب هر مصالحدن اكا قوت ويروب ناصر دخي اولان بنم بعضلر ديدلركه
بو قسمدر الله تعالى بوحروفلر انداكبر الفله لام الله اسمنه اشارت
قلور پس معنى بو ايله اولوركه اول الله حقيچون كه جميع مخلوق انوك
صورتني اوزرنه تصوير ايدر اما بوندن بودا غي ضعيف دخي ديولكه اولده
الف يزاركه اسم احده اشارت اولا ولام اسم جلاله اشارت اولا وميم محمده
اشارت اولا وصاد انوك صدقنه اشارت اولا پس معناي قسم بو ايله
اولاكه اول الله حقيچونكه احددر شريكي يوقدر واول محمد حقيچونكه صادق

قدر

قدر قولنده خلاف يوق ٥٥ كتاب انزل اليك فلا يكن في صدرك
حرج منه لتنذر به وذكرى للمؤمنين ٥ يعني اشبو كتابدر اول
كه سكا كتابدركه سكا اندن اندرلدى يا محمد اول الله دن اندرلدى
كنم سنك كوكلكه اول قرآنه شك واقع اولمسون ٥ اكرچه خطاب رسوله در اما
مراد بوندن بوامتدر بعضلر ديدلركه ٥ معنى ايت بودر يا محمد بوقرآن
سكا الله قتندن اندرلمشدر اول كافرلوسني تكذيب ايدوب مخالفت قلد
قلرى سنك كوكلكي طارلغندرمسن بز اول قرآني سكا انزل ايچون اندردك كه
انوكله سن اول قومي قورده سن اول وعيد آيتلرين انلرك اوزرنه اوقيه سن ودخي
اول قرآن وعظ ونصيحت اولا اول مؤمنلره كه سكا متابعت قلديلر
بوندن صكره كرو حق تعالى بيوردي كه ٥٥ اتبعوا ما انزل اليكم من ربكم
ولا تتبعوا من دونه اولياء قليلا ما تذكرون وكم من قرية اهلكناها فجاءها
بأسنا بياتا اوهم قائلون ٥ يعني اى اهل مكه تصديق ايدك
اول كتابه كه ربكوزدن سزك رسولكوز محمده اندرلدي انوك احكامنه مطيع
اولوب انوكله عمل ايدك تاثير اتمزهيچ آني فكر اتمزمسنكه سزدن ايلرو نيجه شهر
لرى اهلنه نصيحتلر وعظ ايلدك اوكوتلمدلر السوزين بوم عذابمز انلره كلدى
كيجده ياتورلكن يا كوندز قوشلق وقتنده انلرى اول تكذيبلريدن اوتورى هلاك
ايلدك اكر سز دخي بو قرآني تكذيب ايدوب انوكله متعظ اولمياسى اولورسكوز
يا كيجه ده ويا كوندزده سزده الحلي عذابه ايريشوب هلاك اولورسز نوندن
صكره اول هلاك اولنلرك حالندن خبر ويرون حق تعالى بيوردي كه ٥٥ ٥٥
فما كان دعويهم اذ جاءهم بأسنا الا ان قالوا انا كنا ظالمين ٥ يعني اولمدي
اول قوملك سوزلري شول وقتده انلره عذابمز اندى هلاك ايلدى چاره بولمديلر
الا اول اولديكه تضرع ايدوب ديدلر تحقيق بز ظالملردن اولدق كه كندو نفسمزه
ظلم ايلدك دنمزبولمكي واكا طاعت قلمغي ترك اتمكله پس بوسوزلري عذاب

كلدكدن صكره انلره هيچ منفعت قلمدى بو حالدن عبرت الوب كه سن دخى
فائده ايدر ديو دكل نقدر تضرع ايدرسكوز چون عذاب كله بوندن صكره
قيامت كوننى حالندن خبر ويروب بيورديكه ۝ فلنسئلن الذين ارسل
اليهم ولنسئلن المرسلين فلنقصن عليهم بعلم وما كنا غائبين ۝ يعنى
حق تعالى قسم ايدر بيوردركه عزيم جلاله حقيچون البته بو صورى بيز
شول امتدنكه انلره دعوته پيغامبر كوندردك اول سزه كلن رسوللرمز يوم خبر
مز سزه ايرشدردلرمى يوخسه يوق وسز انلره نيچون اجابت قلمدكوز دخى
عزم جلاله حقيچون انلرى دنياده نه كه عمل قلديلر ايسه برر انلره بيان ايدوب
اندن اوتورى دكل كه بلميه وز يابلماسايچون صوره وز بلكه رسوللرومز
تبليغ رسالت قلدقلرينى دخى باورزا انلر نوجهله قبول اتميوب رد ايتد
كلوين دخى باورز لكن صورد وغمز انلرك اوزرينه حجت محكم ولماغيچوندر
كه يلدلرانلرك اوزرينه عذاب حق اولديكى عذاب اتمكه دخى مجال بولميه وهم
ترازودن خبر ويروب بيورديكه ۝ والوزن يومئذ الحق فمن ثقلت
موازينه فاولئك هم المفلحون ومن خفت موازينه فاولئك
الذين خسروا انفسهم بما كانوا باياتنا يظلمون ۝ يعنى اول قيامت
كوننده عمللر طارتلمغى البته طارتلسه كركدر هم كسه نك كه ترازوده حسنات
كفه سى كه اغر كله سيئات اوزره انلر فلح بولوب نجات تحصيل ايدر سعادته ايرشورلر
اما انلرك كم سيئات كفه سى ترازوده حسنات اوزره غالب كله
انلر دركه كندو نفسلرنده مغلوب اولدلر انوكله كه قرآنه انكار ايتديلر
الله دن دكلدر ديدلر اما علما بو عمل طارتلمقده اختلاف قلديلر بعضلر
ديدلر كه طارتلن اول صحيفه لردركه دنياده اول حفظلر انده قوللرك عمللرين
يازديلر بعضلر ديدلر كه حق تعالى اول عمللرى بر صورت اوزره تصوير
ايدر

ايدر آنى ترازويه قورلر بعضلر ديدلركم حق تعالى وزنه اعمال ديو ذكر
ايلدكى بزلره ايمان كتوردوزنكه نه حقدر آنوك كيفيتنى الله تفريض
ايدرز ۝ حذيفه روايت قلور پيغامبردن عم ۝ بيورديكه بلدركستى
جبرائيل عم قيامت كوننده صاحب ترازو اوليسر حق تعالى انكا ديه كه
يا جبرائيل طارتغل بونلرك ارالرسنده توابلرينك وكناهلرين بعضك
حقنى بعضندن الوب صاحبنه رد ايلكل اول كونده هيچ بردرهم يا بر التون
كمسنك برالكوا اوزرنه حقى حقيه لا اولظالملرك حسناتندن الوب اول مظلوم
رد ايدلر اكر حسنات بولنميه اول مظلومك كناهندن اول مقدار اولظالم
اوزرنه رد ايدرلر اولظالم دونر اول حالده كه اوزرنده طاغ كبى كناه اوله ۝ ابن
عباس ايدر عمللر طارتله شول كونده كه قيامت كونيدر بر ترازو ايله كه
آنوك دلى وار وايكى كفه سى وار بر كفه سى نوردن وبر كفه سى ظلماتدن اوله واول
نوردن اولن كفه يه مؤمنلرك حسناتنى قورلر كوركلو صورتله واول ظلما
تدن اولن كفه يه مؤمنلرك سيئاتلرين قورلر قبيح صورت اوزره ۝ اكر مقدار
حسنات غالب كله سيئات اوزره اول نجات بولوب سعادته ايرر اكر
اول قدر سيئات حسنات اوزره غالب كلسه اول الله تعالى مشيتنده
قالور ديلرسه فضل ايدوب عفو ايليه ديلرسه اول قدر انكا عذاب
ايليه وبوندن صكره حق تعالى بيورديكه ۝ ولقد مكناكم فى الارض
وجعلنا لكم فيها معايش قليلا ما تشكرون ۝ يعنى چون ترازو ايله
تهديد قلدى بو كزدوروب انعامنى ذكر ايلدى كه تا اندن او تنوب
معصيت قلمقدن الچكلر بيورديكه تحقيق بز سزى يره اوزرنده
ساكن قلدوروب بر نچه ييل عمرلر ويردك اول يرده سزنده سنى دانه لر و
يمشلر بيتوروب سزى انلر كله رزقلاندردق ۝ اما سزك بو نعمتلره
شكر ايدنه ديكوز ازدركه بنم نعمتم يوسز بندن غيريه عبادت ايدرسكوز دخى

حق تعالى بيورديكه ○ ولقد خلقناكم ثم صورناكم ثم قلنا للملائكة
اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابليس لم يكن من الساجدين ○ يعنى تحقيق
بز سزوك اتاكوزى يرادق بالچقدن انى مصور قلدق اندن صلبنه سزى
انوك نطفه سندن واتالر صلبلرندن نطفه لر قلدق اول نطفه لرى انا
لرى رحملرنده مصور قلوب دنيايه كتوردك وفرشته لره بيورددك كه
اول اتاكوز آدمه سجده تحيت قلك جميع انجا سجده قلديلر الا ابليس كه انكا
قلنلودن اولمدى نتكم حق تعالى بيورديكه ○ قال ما منعك الا تسجد
اذ امرتك قال انا خير منه خلقتنى من نار وخلقته من طين قال
فاهبط منها فما يكون لك ان تتكبر فيها فاخرج انك من الصاغرين
○ يعنى حق تعالى بيورديكه يا ابليس چون بن بيوردم سكا كه آدمه سجده
قلاسن نه نسنه منع ايلدى كه سنى آدمه سجده قلمدك ابليس لعين
ديدى كه آنوكچون سجده قلمدم كه بن اندن يكرك بنى اوددن يراتدك انى
بالچقدن يراتدك اود نورانى طپراق ظلمانى نورانى ظلمانيه نچون
سجده ايليه اول لعين امرنك قياسه مشغول اولدى حال بوكه
نصده قياس باطلدر زيرا چون آنى اقرار قلديكه اولادمى يرادن الله در
پس انكا دخى اقرار قلمش اولوركه بدرستى الله تعالى امرى انوك اوزرينه
واجب اولدوغنه دخى اقرار لازمدر انكالم البته الله امرينه مطيع
اولاهرنه اولورسه بوكلسى بله بر نسنه قياس دخى فاسددر زيرا طپراق
افضلدر اوددن زيرا جميع انواع يمشلر ودانه لر اندن بتر وجميع الوان معا
دنلر وقيمتلى نسنه لر انوك ايچنده حاصل اولور وعمارتلر ومعابدلر و
مساجدلر اندن حاصل اولور وجملة انبيانك واوليانك وصلحانك
ومؤمنلرك تنلرى جواهرى انوك ايچنده دفن اولنمشدر اول يير
الله تعالينك خزينه سيدر اما اود خود بر محرق يافيجى خراب ايدجى

مهلك

مهلك نسنه در البته نيه كه ايرشورسه اتلاف اتمكرك پس چون ابليس بو قياس
فاسد له الله تعالى يه عاصى اولوب سجده ترك ايلدى حق تعالى بيورديكه
اين يا لعين بنم جنتمدن وكوكلرمدن اشغه يره خور وحقير اولوب ويره
لر مده دخى قوللرم اراسنده وطنلنمه واردكولر جزيره لرينه ايرش انده
وطنلن ○ كلبى ايدر كوم اول ارايه الآشوله اوغرو كبي اوزرنده اسالى طون
كزلو بويله ايچنده يورر خلقى اغوا ويرر پس حق تعالى بيورديكه سكا
ايله كركمزكه يريوزنده يوريوب آدم اوغلنلرى اوزره تكبرلك ايدسن
چوق كوكلرمدن ذليل وحقير اولوبن ودخى حق تعالى خبر ويروب بيور
ديكه ○ قال انظرنى الى يوم يبعثون قال انك من المنظرين ○ يعنى
چون اول لعين حضرتدن مردود ومطرود اولدى ددى كه الهى چون
بنى رد ايلدك ديلرمكه بكا مهلت ويرسن اولدرميه سن تا اشول كونه دككه
بو خلايق سنلرندن باش قالدرب طوردى كله لر ○ ابن عباس رض ايدر
اول خبيثك مرادى بو ايديكم اولوم اجيسن طاتميه ○ اما حق تعالى
ددى كه سن مهلت ويرلمشلردن سن تا اكادك كه اول صور چالنه اول وقت كوكلر
كه اولدخى اولنتا كه اولكيلر وآخركلر نقدر اولوم اجيسن طاتديسه اولدخى
اول قدر اجيلر طادة اندن جان ويره ودخى حق تعالى بيورديكه ○ قال فبما
اغويتنى لاقعدن لهم صراطك المستقيم ثم لآتينهم من بين ايديهم
ومن خلفهم وعن ايمانهم وعن شمائلهم ولا تجد اكثرهم شاكرين
○ يعنى اول ابليس لعين ددى كه يا رب نيچون بنى دعوت قلدك بر نسنه يه
كه بن انوكله اغوا اولندم چون سن بنى بو ضلالته براقدك عزتك حقى بن
دخى اول سنك طوغرو يولك اوزرنده اوتورمكه طريق اسلامدر بو خلقى
اول يوله يورومكدن منع ايدم اندن انلرك اوكلرندن كلم واردلرندن كلم وصاغلرندن
كلم صوللرندن كلم هر جهتدن بونلرى اغوا ايدوب آزدورمكه سن بونلرك چوغنى

سكا شكر ایدیجی بولمیه سن ۵ کلبی ایدر دوایلیه که اوکلرندن کلم دیدوکی یعنی
آخرت قبلندن کلم بونلره آخرته و بعثه انکار قلمغی ترغیب ایدلم و یوم دیمکله
بعث یوقدر وطامو یوقدر وارد لرندن ددکی یعنی دنیا قبلندن کلم دنیای
انلرك کوزنه تزیین ایدوب کوکللرینه آنی سودورمکله هیچ بر حقی یرینه
کتورمیه لر وصاغلرندن ددکی یعنی دین قبلندن کلم ضلالت اوزرنه اولو
رسم انیدخی انلره کورکلو کوستروب رغبتلرین ارتوری ویرم ۵ والوهدا
یتدع اولورك انلره واحاللرینی تلبیس ایدی ویرم انلری شکه براغم وصو
للرندن کلم ددکی یعنی لذات شهوات قبلندن کلم انلری مختلف غوالی براغم اول
نهی اولنان اشلری انلره تزیینی ایدوب انلره رغبت ایتدرمکله بو آدم
اوغلنلری سنك نعمتلرکنه شکر ایدیجی اولمیه لر ودخی حق تعالی بیوردیکه ۰
قال اخرج منها مذؤما مدحورا لمن تبعك منهم لاملأن جهنم منكم اجمعين
یعنی حق تعالی بیوردیکه چق یا ملعون اول جنتدن شویله عیبلو خور مطرو
د اولوب الله تعالینك رحمتدن بدرستی شول کمسه که سنوك دعوتکه
اجابت ایدوب سکا مطیع اولا عزم جلالم حقیچون اول جنتدن وانسدن سکا
مطیع اولنلر یله ودخی سنکله البته جهنمی طولدورم ودخی بیوردیکم ۵
ويا آدم اسكن انت وزوجك الجنة فكلا من حيث شئتما ولا تقربا هذه
الشجرة فتكونا من الظالمين ۵ یعنی حق تعالی ایدر بن ایتدك آدمه
که یا آدم ساکن لن سن دخی عورتك جنت ایچنده بیاك ایچاك کیکوز هر قنقی
نعمتدن ارزو ایدوب دیلوزکه سز ایکیکوزك اوزرینه آنی بول قلورم اما
ایکیکوز دخی اشبو بغدای اغاجینه یقین کلوب اندن یمیو ویرماك که اگر
بیمیسی اولورسکوز کندی نفسکوزه ظلم ایدوب ضرر ایدیجیلردن اولورسز
ودخی حق تعالی بیوردیکه ۵۵ فوسوس لهما الشيطان ليبدي لهما ما و
وري عنهما من سوآتهما وقال ما نهاكما ربكما عن هذه الشجرة الا ان
تكونا ملكين او تكونا من الخالدين وقاسمهما اني لكما من الناصحين
فدليهما بغرور ۵ یعنی اول ابلیس لعین چون اول حسد قلدوغی آدمی

جنت

جنت ایچنده کوردی کندونی مردود و مطرود کوردی صبر ایده مدی
حیله یه مشغول اولدی که اول ایکسنی دخی اندن چیقره کلوب حاللرین
انلره تزیین ایدوب وسوسه قلدی دیدیکه اول اوزرلرنده که لباس
جنت کتوردیله کید عورتلری اچوق قله کلوب انلره ددیکه سزك ربکوزه
سزی بو اغجدن نهی ایتمدی الا اندن اوریکه اگر سز اول اغجدن یمیه ایدیکوز
دخی فرشتهلر کبی اولوردکوز ابدی الولمزدیکوز و فرشتهلر یلدکلرین
سز دخی علم حاصل اولوردیکه خیر و شرین دربلور ایدیکوز ۵ اگر فرشتهلر
کبی اولمازسکوز دخی باری مخلدلردن اولور ایدیکوز ابدا اولمزدیکوز و بو
وسوسه سیله قومدی بلکه دخی یالان ایدلر ایچوب انلره ددیکه بن
سزه خیر صانوب نصیحت ایدرن که اول اغج شجر خلددر اندن بیینلر ابد
اولمز آدم انکا اینندی بلمدیکه کمسه یلان یمین الله ایله ایجردی انلری
اول لعین غرور باطلله اول اغجه یقین ایلدی رغبت ایتدردی که
اندن یینلر تنکم حق تعالی بیوردی ۵۵ فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سوا
تهما وطفقا يخصفان عليهما من ورق الجنة وناديهما ربهما الم
انهكما عن تلكما الشجرة واقل لكما ان الشيطان لكما عدو مبين ۵ یعنی
اول آدم ایله حوا ایکسی دخی اول اغجدن یدیلر ایسوب معدهلرنده قرار قلدی
همان دم اول لباسلری بری بری اردنجه انلرندن کتوردولوب کتدی ایکسینك
دخی عورتلری ظاهر اولدی اجلایب ۵ ابی ابن کعب روایت قیلور که
رسول عم بیوردیکه بدرستی آدم شول خرما اغجی کبی بوی اوزوندی
و باشنده صاجی چوق ایدی چون اول خطاب واقع اولدی عورت اجلدی
اندن اوکا اول عورتنی بلمك کورمزدی چون کوردی اوتاندی واوتاندغندن
اوچماق ایچنده قاجدی اوچماق اغچلرندن براغج اکا صارمشوب طوتدی
اول رب اکا ندا قلوب ددیکه یا آدم بندن می قچرسن آدم ددیکه یا رب
اوتاندوغمدن قچارم بس بشلدی آدمله حوا انجیر اغجی یپراغندن

يرا قلوالوب انوكله اوديولرين اورتديلر بوتده دليل واركه ستر
عورت واجب اولدغي آدمدن بويدر زيرا اول انلو ستر اتدیلر پس اول
ایکسنه حق تعالى ندا قلوب دیدیکه یا آدم بن سزي اول اغجدن یمكله نهي
اتمدمی وسزه دیمدیمی که شیطان سزوکز دوشمنکوزدر نیچون قولنه مطیع اولکوز
بکا عاصی اولدیکوز حق تعالی کووانلردن خبرویروب بیوردیکه ٥ ٥
قالا ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين ٥
يعني آدم ایله حوا ایکسی دیدیلرکه ای بزم ربمز کندي نفسمزه ظلم ایلدك
سنوك امرك سیوب اول اغجدن یدیك بزي سن یارلغیوب صوچمزلي بغشلهكل ٥ اگر سن بزي اسرگیوب بزم بوگناهمزي عفو اتمیه سين اولور
سك والله بز زیانکارلردن اولورز پس حق تعالی انلرك توبه سن قبول
ایلدی نتکم سورهٔ بقرهده بیان ایلدیکه ٥ اما ایکیوز ییل اغلدقد نصکره
ودخي بو آیتده دلیل وار آنوك اوزرینه که الله تعالی عذاب ایدر قوللرینه
جکنه گناهلرینه مصر اولالر توبه بز اولر ٥ اما قچن توبه قیلوب رجوع اتسه لر
دی انلردن عفو ایدر فضیله زیرا ابلیس مصر اولدی توبه قلمدی اندن
مهلت دیلدی عاقبت کندو یوزی جهنم قالدی اما آدم توبه قلوب رجوع اتدی
حق تعالی توبه سنی قبول ایلدی اندن عفو ایلمدی ودخی بیوردیکه ٥ قال
اهبطوا بعضكم لبعض عدو ولكم في الارض مستقر ومتاع الى حين قال
فيها تحيون وفيها تموتون ومنها تخرجون ٥ ٥ يعني حق تعالی بیوردیکه
یا آدم ویا حوا ویا ابلیس انوك كوكدن یره بوحالتده بعضكوز بعضكوزه
دوشمن ابلیس آدمه وحوایه دوشمن واول ایکسی ابلیسه دوشمن واردر
سنزکه اول یر ایجنده قرارطوته سز تمتع ایده سیز ومعیشت ایده سیز تا او
لوم وقتی کلنجه پس معشلوکز شمدن کرو اول یر ایجنده اولسه کرکدر واولو
ملوکز دخي اول یر ایجنده اولسه کرکدر وقیامت کوننده سیله کوزدن کورو
حقسم کوزلرکلدرکه سوال وحساب اولنه سز ودخی حق تعالی بیوردیکه
یا بنی آدم قد انزلنا علیکم لباسا یواري سوآتکم وریشا ولباس
التقوى

ولباس التقوى ذلك خير ذلك من آيات الله لعلهم يذكرون ٥ يعني
يا آدم اوغلنلری تحقیق بز کوکدن یرا اوزرینه یغمورلر اندردك که سزك
ایچون کتان ویا پنبوق بتوره تا سزك عورتلریکوزی اورتمكله لباس اولا اما
ودخی سزه وسز اولجق قیمتی طونلر قالدك یوکدن قیون وددورلر قسند
ندر وسبب معیشته دخی مال ویردوك ٥ اما بو طونلري و ردول اما بودن
دخي خیرلي طون سزه تقوی که بوطوندرکه الله تعالی یدن اورتنه سز ومعا
صیه ترك ایده سز تا ظاهر عیبلریکوزی کشف اتمیه سز زیرا بومسلرکه فاجر
اولا اول کمسه نقد کورکلو طونلر کیرسه معنیده دخي عریان در زیرا آنشیدن
قبیح افعال وفواحش اقوال ظهوره کلمك اول خلق ایچنده عورتي کشف
اولمقدن دخي خبیثدر فصاحت یونندن الله تعالی قتنده مجاهد
ایدر عربدن بر طائفه بیت الله عریان طواف ایدرلردی حق تعالی
بو آیتي اندروب بیوردیکه بز سزلیچون طونلر یراتدق کم انوکله عورتکوزي
کشف اتمیه سز ودخي ستر ایده سز ودخی مالار ویردك کم انوکله معیشت ایده
سز دخي سزه حیا ویردیك که انوکله اورتنوب عورتکوزي اورتاسز پس
اول طونلی کیوب طواف اتمك خیرلیدر سزاني ترك ایلمك که عریان طواف ایدر
سز اول طونی یراتمق ستر عورت ایچوندر وحق تعالی نك نعمتلرندندر خلق
اوزرینه وانوك مصنوعاتنك عجایبلرینه دلیلدر تا اولکه بونلره نظر ایدوب
متعظ اولاسز وبوعنادیکوزي ترك ایده سز ودخی حق تعالی بیوردیکه
٥ يا بني آدم لا يفتننكم الشيطان كما اخرج ابويكم من الجنة ينزع عنهما لبا
سهما ليريهما سوآتهما انه يراكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم انا
جعلنا الشياطين اولياء للذين لا يؤمنون ٥ یعني یا آدم اوغلنلري
صاقنك کم شیطان سزي ازدروب بنم طاعتمدن چقرمسون که اونوکله
سزي جنته کرمکدن منع ایلیه نتکم اتاکوز آدم ایله اناکوز حوای جنتدن
چقردی شول سببله که بکا طاعتی ترك ایدیلر ودخی خذر ایدکه دکوز
اول طون امرنده که اوزریکوزدن انی چقره عورتکوزي اچه یا انجق سزي

طواف ایدوب نتکم اتاکوز اناکوز انالری ایله اشلدی انلری فتنه یه
براغوب طونلرینی اوستلرندن کیدردی عورتلرین کشف ایلدی زیرا
معصیت بو شوم نسنه در که صاحبنه دنیاده ضرر قیلور عیبلرنی آخر
وآخرتده رحمت و مغفرت طونندن عریان قیلور ایکی جهانده فضاحت
بولور پس کیم فتنه‌دن حذر ایدرکه اول سزی تشویش کوزر شول حیثیتله
که سز انی کورمزسز زیرا انوک وسوسی طمرلرده وکوزده شول قان
یوروریکی یورر که خبر یلوزا اولمزو دخی ذکر اولندیکه چون ابلیس لعنت
اولنوب مردود اولدی دیدیکه یارب سن بو آدم اوغلنلرینه رسوللر
وکتابلر کوندردک بنم رسوللرم کیمدر حق تعالی ددیکه سنوک رسوللر
ک غیبلردن سویلیجیلردر اربه صالحیلردر وصوبه بقیجیلردر ومنجملردر
وطالع مولود طوتیجیلردر و دیدیکه کتابم ندر دیدیکه کتابک شول
عورتلردرکه قولنه آلنه لوایله بوچوبدایلیه کوکلی اوردقلریدر ابلیس
ددیکه قرآنم ندر حق تعالی ددیکه قرآنک شوردرکه الکزی ایدوب
ایولرلودیکه مسجدم ندر دیدیکه بازار صوقاقعیدر ددیکه مؤذنم
ندر ددیکه چالغوجیلار لاردر ددیکه اوم قنقی در ددیکه حمامدر ددیکه
دوزقاپم ندر ددیکه اولیحق دوزاقلرک عورتلردر ددیکه طعامم ندر
ددیکه طعامک هر نسنه درکه اولکه ایچه‌نک وییه‌نک عقلنی الورچون
الله تعالی بونلری خبر ویردی دخی بیوردیکه بو تحقیق اول شیطان
لری دوست و یولداش قلدق انلره که آخرتده انلرک ایمانی یوق وانلره
علامتی دخی اولدرکه اشبو ذکر اولنان عملاره و افعالاره مشغول اوله‌لر که
شیطانه مخصوصلردر بونلری اشلیین الله تعالی حضرتندن ایراقدر
شیطانه یقیندر مقربدر و بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ۝
واذا فعلوا فاحشة قالوا وجدنا علیها اباءنا والله امرنا بها قل ان
الله لا یامر بالفحشاء اتقولون علی الله ما لا تعلمون ۝ یعنی اول
مشرکلر کندی نفسلرندن الله تعالی حرام قلدیغی معناسی حلال قلدیلر

وحلال

وحلال قلدوغن حرام قلدیلر بیت الله‌یی یالیکچق طواف ایدرلردی ارلری
کوندوز و عورتلری کیجه‌ده ذیترلر شول طونلرله که بز کناه اشلدک اونونکله
یا بنجسی طواف ایدلم قچن عورتلری کوندوز طواف قلسلر بریارن بربر جوکری
اودبولرینه طوتارلارایدی و یوروددکلری وقت عورتلری اچلوردی
قچن آنلره دینلسه که نیچون بویله طواف ایدرسز دیرلردیکه اتالریمزدده
لریمزدن اشبونکا اوزرینه بولدق که اشلرلردی ۝ الله تعالی بیوردی
بنی بونسنلری حرام قلمغه و بو بیتی عریان طواف قلمغی حق تعالی سولنه
بیوردیکه یا محمد ایت بدرستی الله تعالی هیچ برملسنة معصیته بیور
مدی سز الله تعالی اوزرینه افترامی قیلورسز بلمدن جهالتله خبر ویر
ویورسز و بوندن صکره بیوردیکه کناه و بیوردوغنی بیان ایدوب
بیوردیکه ۝ قل امر ربی بالقسط واقیموا وجوهکم عند کل مسجد
وادعوه مخلصین له الدین کما بداکم تعودون فریقا هدی وفریقا حق
علیهم الضلالة انهم اتخذوا الشیاطین اولیاء من دون الله ویحسبون
انهم مهتدون ۝ یعنی حق تعالی ایدر یا محمد آیت بو مشرکلره که
بنم ربم عدالله صوابلو اشلره امر ایلدیکه انوک حضرتنده خشنودلر اوله
وکلمه توحیده بیوردیکه انوک برلکنی تصدیق ایده‌لر و دخی امر ایدوب
بیوردیکه هر نماز وقتی کلسه قنقی مسجدده اولاسز و یوزلوکوزی
قبله‌ن یکا دوندورک اخلاص‌له انکا عبادت قلوک که دین حق انوکدر و
بونی اندن اوتوری دیدیکه اهل جاهلیتده تلبیه لرنده الله شریک
قلورلردی ۝ لبیک اللهم لبیک لا شریک لک الا شریک هو لک تملکه و
ما ملک ۝ یعنی اجابت ایتدک سنوک دعوتکه اول اجابتده نصاری بردخی
ای چلبوم سنوک شریکک یوقدر الا شول شریککه اول دخی سنوکدر انکا دخی
مالکسین چون بونلر بویله دیرلردی حق تعالی امر ایلدیکه عبادتی انکا خالص
ایده‌لر و دخی بو ملسنه انکا شریک طوتمیه‌لر و دخی بیوردیکه نتکه سزی میثاق
کوننده وارقلدی بعضیکوز مؤمن و بعضیکوز کافر بعضیکوز سعید

ويعضيكوز شقي كوراولمكوز دخى آنوك اوزرينه اوليسردر بو بولك سوزدن
هذيت بولديلكه مؤمنلردر الله تعالينك علمنده انلر مطيعلردر حق تعالى انلره
معرفتلرين الهام قلدى و بر بولوك كم انلره ضلالت واجب اولمشدر الله تعالى
علمنده انلر عاصيلر ايدى حق تعالى انلرى محروم قلوب توحيد كرامتندن ايراق
قلدى زيرا انلر شياطيني كندولره دوست مطيع اقلديلر اويله ظن ايتديلر
كم انلر هدايت اوزره در و دخى حق تعالى بيوردى كه ○ يا بني آدم خذوا زينتكم
عند كل مسجد وكلوا واشربوا ولا تسرفوا انه لا يحب المسرفين ○ يعنى اول مشر
كلر عريان بيت الله طواف ايدرلردى و اتى ياغني دخى كندولره حرام قلمشلرادى
حق تعالى انلردن نهي ايدوب بيوردى كه يا آدم اوغلانلرى هر نماز وقتنده طو
نلروكوزى كييك و دخى عورتلروكوزى ستر ايدوك و دخى حق تعالى حلال قلدو
غنى معنالرى ييك و ايچك حرام قلمقده اسراف اتمك و اسراف اولدر كه حلال
اولميني نسنه ييه لر ياخود حاجت مقدارندن زياده ييه لر بيدرستى الله
تعالى مسرفلرى سومز پس مسرف اولدر كه الله تعالى حلال قلدوغن
اول حرام قيله ديمك اولورلر اى آدم اوغلانلرى الله تعالى سزه حلال قلدو
غن اول حرام قيله ديمك اولورلر اى آدم اوغلانلرى الله تعالى سزه حلال قلدوغن
سز كندويلون حرام قلمك زيرا الله تعالى حلال قلدوغن حرام قلمق حرامنى حلال قلمق
كبى در بو سنن ديالةحكم ربوبيته منازعه قلمقدر بو عظيم اولولق در نعوذ
بالله من ذلك و دخى حق تعالى بيوردى كه ○ قل من حرم زينة الله التى
اخرج لعباده والطيبات من الرزق قل هى للذين امنوا فى الحيوة الدنيا
خالصة يوم القيمة كذلك نفصل الايات لقوم يعلمون ○ يعنى چون اول
لچن آيت كلوب بيوردى كه هر نماز وقتنده طونلرين كيه لر چونكه طونلرين
كيوب طواف قلديلر مشركلر انلرى توبيخ ايدوب تعييب قلديلر حق تعالى
بو آيتي اندوردب بيوردى كه ايت يا محمد كم حرام ايلدى اول طونى كيوب
ستر عورت قلمغى كه حق تعالى اول لباسلرى قوللرى ايچون بيراتدى ياخود
كم حرام قلدى اتك ياغني وسمزني يمكلكى بز حلال قلدى قلوب رزق اتدى
تا مؤمنلر يمكلكى و دخى آيت يا محمد اول درلو طيبات بو دنيا حياتنده مؤ
وكافرلر اسنده مشتركدر ○ اما ياردن قيامت كوننده اول مؤمنلره اولس

اولسركه

اولسركه كافرلره اندن نصيب اولميه پس بز اشبو نجليق بيان قيلورز
انى كه حلال قلمق وانى كه حرام قلمق و دنياده و اخرتده نم اولدى و نم اولسر
شول قوم ايچونكه انلرك علملرى وار بيلوركه بن اول اللهم و نكه بنم شريكم يوقدر
و بوندن صكره اول حرام قلدوغن بيان ايدوب بيوردى كه ○ قل انما حرم
ربى الفواحش ما ظهر منها وما بطن والاثم والبغى بغير الحق وان
تشركوا بالله ما لم ينزل به سلطانا وان تقولوا على الله ما لا تعلمون
○ يعنى حق تعالى ايدر يا محمد ايت تحقيق حرام قلدى بنم ربم زنايى كزلو
سنى و اشكاره سن و خمر ايچمكى دخى حرام قلدى و بلرلكل ايذا و بخلقه
ناحق يره ظلم اتمكى دخى حرام قلدى والله شريك كتورمكى حق تعالى هيچ بولكنا بدن
الحاجت انيدرمديكه سز انوكلان عذر ايده سز و دخى حرام قلدى انكله الله
اوزرينه افترا قلوب بلمدين نم كرسم سويليه سزدو نوب كوو تحقيق ايدوب
بيوردى كه ○ ولكل امة اجل فاذا جاء اجلهم لا يستاخرون ساعة ولا
يستقدمون ○ يعنى هر دين اهلينك بر معين وقتي واردكه اكا تاخير
اولنمازدر عذاب او لمفلحون اول عذاب الله وعده قيلينى وقت ايرشه بر ساعت
دخى اول وقتدن صكره تاخير اولنماز و بر ساعت دخى اول وقتدن ايلرو
اولنمز البته اول وقت ايچنده حكم قادر ايرشسه كركدر بوندن صكره غافل
اولمك و دخى بيوردى كه ○ يا بني آدم اما يأتينكم رسل منكم يقصون
عليكم اياتى فمن اتقى واصلح فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون ○ يعنى حق
تعالى ايدر يا آدم اوغلانلرى وقتى كه سزه جنسكوزدن سزه بر رسول
كلوب سزلر اوزرينه بزم آيتلرمزى اوقيوب احكاملرمزى عرض
ايده لر هر كم انى اشيدوب اول رسوله مطيع اولسه شركدن صاقنوب
عملنى اصلاح اتسه الله تعالى نهي ايتدوكى ايشلردن ايراق اولسه و امر اولنان
ايشلرى بو بينه كتورسه آنلره قيامت احوالندن و عذابلرندن قورقو يوق
دنياده قيوب كتدكلرى خلفلرى ايچون غصه دخى يوق حق تعالى انلرك
امرن دخى كفايت ايدر بوندن صكره او عملرن اصلاح اتميانلرك حاللر
ندن خبر ويروب بيوردى كه ○ والذين كذبوا باياتنا واستكبروا

يا بني آدم

مطلب

عنها اولئك اصحاب النار هم فيها خالدون ۝ يعني انلركم بزم وير
دیکمز قواتی و محمدی بلاندیلی الحا ایمان کتورملری اولنوب تکبر لک قلدیلر
ایمان کتورمدیلر انلرک حالسی اصحاب ناردندر که انوک ایچنده مخلد اولورلر
ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝۝ فمن اظلم ممن افترى على الله كذبا او كذب
باياته اولئك ينالهم نصيبهم من الكتاب حتى اذا جاءتهم رسلنا
يتوفونهم قالوا اينما كنتم تدعون من دون الله قالوا ضلوا عنا
وشهدوا على انفسهم انهم كانوا كافرين ۝ يعني كيمدر اندن قتی
ظالمرق اول الله اوزرینه یلان دوزوب انوک شریکی وار دیم دخی اول
قرانی یلان ایلیم اکا انکار ایلیه انلر نلو درکم قران ایچنده وعد ابدن وعده
اولنان نصیبلری وهلاک اولملری دنیاده آخرتده ایریشور انلره شول
وقتده رزقلری واجللری تمام اولا دخی اول بزم رسوللرومز ایلیه که ملک
الموت در اعوانیله انلره کله لر و اجللرنی قبض ایتمله دیه لر انلره کیم
قنی اول الله قویوب انکه طوتوب طپد قاریکوز کاسه سزه یاردیمجی طوتو
نه یعضلو دیدیار که بو کلام انلری طاموینه کرمزدن اول طاموخزینه دارلری
دیلرکه قنی اول اللهدن غیری اله طوتوب طپدو غکز کلسه سزی بو عذابدن
قورتارسه نه انلر دیه لرکیم انلر دخی کندو نفسلرینه مقیددر و مشغوللردر
که بزم قیومز قاطمشدر طانقلق ویرودلر کندو نفسلری اوزره که بونلر
دنیاده کافر اولدیلر دیکاسز اقرار ایدیلر چونکه دیرلر که کندولر اوزن
هب اعضالری طانقلق ویرور و دخی حق تعالی بیوردیکه ۝ قال ادخلوا
في امم قد خلت من قبلكم من الجن والانس في النار كلما دخلت امة
لعنت اختها حتى اذا اداركوا فيها جميعا قالت اخراهم لاولاهم
ربنا هؤلاء اضلونا فاتهم عذابا ضعفا من النار قال لكل ضعف ولكن
لا تعلمون ۝ يعني اول طاموخزینه داخل اولدی انلره دیه که کروک شول اوده عذابله
اولان امتله که جندن انسدن سزدن مدهبکمز او زره عمل ایدوب گیدیارهم
جماعتله کوره کندودن ایلروکره نه لعنت قالله که کندو جنسدن اولا یعنی

يعنی مشرکه مشرکه ویهودی یهودیه و نصرانی نصرانییه لعنت
قلم زیرا هر ملتک اولا اولر طاموبه اولولرندن اول دیننه دعوت
قلنلردن قوبالر فرعون وهامان کبی و نمرود کبی نتکم دیمشلر اول طاموبه
کورن قابیل اولا که اول کافر اول اولدی دنیاده قرآنی عنا تحبیله که
عوج انا سندن تالک مجموع ملت آنده جمع اولالر اولولری واتباعلری
چون اتبار عارمی صکره کوروب اول اولولرنی بولالر دیه لرکه ای بزم ربمز
اشبونلر ایدیکه دنیاده بزی هدایت یولندن ازدروب ضلالته برقدیلر
بونلره عذابنی زیاده قیلیویر الله تعالی دیه که انلرک هر بر بیک عذابلری
زیاده اولنمشدر ۝ اما سز بلمزسز انلرک اوزرنده نه عذاب وار ودخی حق
تعالی بیوردیکه ۝ وقالت اولیهم لاخریهم فما كان لكم علينا من فضل
فذوقوا العذاب بما كنتم تكسبون ۝ يعني اول طاموبه کیرن اولولاری
صکره کیرن اتباعلرینه دیه لرکیم سزک بزم اوزرمزه نه فضلتکز وار بز کافر
اولدق اول سز دخی اول عذابلرکی بزجلاین اول کفر اختیار ایدوب ایمانی ترک
ایتدکلکزدن اوتوری حق تعالی بیوردیکه ۝۝ ان الذين كذبوا باياتنا
واستكبروا عنها لا تفتح لهم ابواب السماء ولا يدخلون الجنة حتى
يلج الجمل في سم الخياط وكذلك نجزي المجرمين لهم من جهنم مهاد ومن فوقهم
غواش وكذلك نجزي الظالمين ۝۝ يعني تحقيق شونلرکیم بزم کلامیمزی
ورسولمز محمدی تکذیب ایتدیلر واندن استکبار ایدوب قبول ایتمدیلر و
اکاهیچ التفات قلمدیلر انلرک عملری چیقمق ایچون کوکلر قپوسی اچلمز زیرا
که انلرده عمل صالح یوقدرکه حضرته لایق اوله لایق قادری کتوردیلر اولدکلری
وقت جانلری ایچون دخی اول قپولر اچلمز زیرا روح خبیثدر حضرته لایق دکل
انلر او جماعته کرمزلر تا دوه اکنه یوردو سنه کروب چیقنجه يعنی نته که دوه
یوردو دن چیقمه محال انلر دخی جنته کرمک محال ابدی کورسی دکلر بز مشرکلره
اشبونلرکبی عقاب ایدروز او لشرکلری جزاسی دخی حاصلدر انلره جهنم
اودندن دوشکلر واوستلرینه دخی اوددن اورتولر یعنی اود بونلری

اوستندن التندن قیلیه نتکم زیاده کفر وشرکله قیلنمشلردر پس بزه
کافر اولان کافرلره وظالملره اشبو بللو جزا ایدهرز دیو نلرکلی تهدید و
وعید درکه اشیدوب اولاکه بزه ایمانه کله لر بوندن صکره اهل ایمان مرتبه
لرن بیان وعیان ایدوب حق تعالی بیوردیکه ٥ والذین امنوا وعملوا
الصالحات لا نکلف نفسا الا وسعها اولئك اصحاب الجنة هم فیها خالدون
ونزعنا ما فی صدورهم من غل تجری من تحتهم الانهار وقالوا الحمد لله
الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدینا الله لقد جاءت رسل
ربنا بالحق ونودوا ان تلکم الجنة اورثتموها بما کنتم تعملون ٥ یعنی
انلرکم کتابمزی ورسوللرمزی تصدیق ایتدیلر دخی صالح عمللر اشلدیلرکه
بز هیچ بر نفسی ایماندن صکره طاقتلری یتمجك عمللرجی بیورمدق بلکه
طاقتلری مقداری بیوردق آنی دخی اشلمکه توفیقله معاونت قلدق
بونلرکلی اصحاب جنتدن اولدیلرکه انده ابدی دائم اولالر ودخی بز انلرك
صدرلرندن غل حسدی وهم صفتلری چقروب گیدرورزکه کوکللری
پاك اولور ابن عباس ایدر ٥ بو آیت ابوبکر صدیق وعمر فاروق وعثمان
ذی النورین وعلی المرتضی رضوان الله علیهم اجمعین حقنده نازل
اولدی دخی انلرك حقنده که اصحاب رسولدر رضوان الله علیهم اجمعین
وانلره متابعت قلوب انلرك سنتی وطریقلری اوزرینه اولنلردر تا قیامت
دکن پس بونلر بونکلکله جنته کروب اول بوستانلرده واول کوشکلرده
قرار طوتالرکه انلرك انهاری التندن ادیقلر اقار ودخی کوشکلری یانندن
وایچندن نجون اوجماق اهلی اوجماق قپوسنه یقین وارهلر انده بر اغاج کوره
لرکه دبندن ایکی بیکار چقار وارهلر انك بریندن ایچورهلر حق تعالی انوکله
انلرك ایچندن غل وغش وحقد وحسدی گیدرکله اول شراب طهوردر
ایچنلرك کوکللرنی بر مزصفتلردن اریدر پاك ایدر اندن دخی بر بینه وار
وب غسل ایدهلر الله تعالی انوکله دخی طشره بدنلرنی پاك ایدوب
اریلیه انلرك اوزرینه تا نه کلک وار بلکه جاری اولاکه ارتق صچلرنی
قارشمیه ویوزلری توزلنمیه وبدنلری تغییر اولمیه اندن اولنا وکلک

کرمتی

کرمتی ونعمتی اوزرینه الله حمد ایدوب دیه لرکه الحمد لله شکر ایدروز اول
الله که بزه توفیق وهدایت ویروب اشبو کرامتلره ایرشدردی و
بو بیکارلری بزه میسر قلوب بونلرکله بزم ایچیموز وطاشیموز پاك قلدی
اگر اول بزه بو نسنه لره توفیق ویرمسه بز بو کرامته وبو مرتبه یه نیدن
ایرشوردك پس بیللرکه اول انلره ویریلن عطالرکه ویرلدی کلی الله
تعالینك فضل واحسانیله درکه انوك رسوللری بزه کلوب حقی بیان
قلدیلر بز انوك عنایتیله انلره تصدیق ایدوب بو مقامه نزول ایتدك اندن
اوجماق خزینه دارلری انلره قرشو کلوب ندا قیله لرکه اشبو جنتلری بز
حاصل قلدیکوز الله تعالی کتابن ورسولن تصدیق ایتدیکوز ایله در اما
بو مرتبه بزه تقسیم اولندی اول دنیاده کی عمللریکوز مقداری نتکم خبرده
کلمشدر یا دنی قیامت کوننده بو اهل جنته دینلرکه کچوك صراطدن بنم
عفوم ایله کیرك جنته بنم رحمتم ایله نصیبلو نصیبلوز الوك دنیاده عمللوکوزه کوره
ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ونادی اصحاب الجنة اصحاب النار ان
قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقا فهل وجدتم ما وعد ربکم حقا قالوا نعم فاذن مؤذن
بینهم ان لعنة الله علی الظالمین ٥ یعنی مدارقله جنت اهل طاموا اهلنره که
یا اهل نار تحقیق بزه ربمز وعده قلدوغی ثوابلری وکرامتلری هب بولدق شویلکه
بیوردی خلافسز بلکه دخی زیاده سز دخی اولدیکوزمی سزه وعده قلدوغی عذابلری
حق بولدیکوزمی دیه لرکه بولدق اقرار ایدلر لکندی نفسلری اوزرینه بر وقت ایچند
اول اقراردن انلره ذره قدر منفعت یوقدر پس اوجماغله طاموارسنده
ندا قلیجی ندا قیله که جمیع اهل جنت واهل نار اشیده لر وندا سی بولاکه
الله تعالینك رحمتی محنتلره در وعذاب عقوبت کافرلره در ودخی حق
تعالی بیوردیکه ٥ الذین یصدون عن سبیل الله ویبغونها عوجا
وهم بالاخرة کافرون وبینهما حجاب وعلی الاعراف رجال یعرفون
کلا بسیماهم ونادوا اصحاب الجنة ان سلام علیکم لم یدخلوها وهم
یطمعون ٥ یعنی الله تعالینك عذابی شول ظالملره درکه خلقی
منع ایدرلر دین اسلامه کرمکدن که اول دنیالری واولولادی درکه
اتباعلرنی ایمان ایدر ایماندن منع ایدرلر ملت اسلامه طلب ایدرلرکه

تفسیر ایدوب باطلی ایلرو یه کتوره لر عبادت الله دن غیریسه قیله
لر شول نسنه که تعظیمه لایق دکل اکا تعظیم ایدرلر بو حالده که دخی انلر
اخرته منکرلردر و دخی اوجمق اهل ایله طامو اهلی ارا سنده بر دیو
دار اوله که یوجه خروس ایبکی کبی که اکا عروف دیرلر اول دیواره اعراف دخی دیر
لر انوک اوزرنده ارنلر اوله ۵ روایت قلنورکه رسولدن عم اکا اول اعراف
قومندن صوردیلر که انلر کیملردر رسول عم بیوردی انلر اول قومدر که
اتالرندن دستورسز غزایه واردیلر انده شهید اولدیلر اول الله یولنده
دیلندکلری انلری اول طامویه کرمکدن منع ایلدی و اول اتالرینه عاصی
اولوب دستورسز کتدکلری انلری اوجماغه کرمکدن منع ایلدی اعرافده انوک
انوک عقوبتی برینه کلمک ایچون برزمان محبوس اولورلار و اتادن دستو
رسز علم طلب اتمکه کیدنلر دخی جمله انلردندر جهنم اتا و انا انوک حذمتنه
محتاج اولالرو بعضیلر دیدیلر که اول انلردرکه تراظوده ثوابلری کناهی
برابر کله نه زره قدر ثواب زیاده کله که جنته کره ونه زره قدر کناهی
زیاده کله که طامویه کره پس اول اعرافده برزمان حبس اولنه اول
اعراف اهل یوجه یردن نظر ایدوب اول بللک بالشا وجماعه وطامویه کیدن
خلقی علامتلرندن بیلورلر که اوجماق اهلنی یوزلری اقلغندن بیلورلر که بونلار
اوجماق اهلدر وطامو اهلنی یوزلری قرالغندن بیلورلر جن اول اوجماق
اهلی جماعتی اوغرایوب کچسلر اول اعراف اهلی ندا قلوب انلره دیه لر که سلام
علیکم هنوز اعراف اهلی اوجماغه کرمدیلر اما اول ارزوی قیلورلر که کرلور
حق تعالی بیوردی که ۵ واذا صرفت ابصارهم تلقاء اصحاب النار قالوا
ربنا لا تجعلنا مع القوم الظالمین ۵ یعنی نجن بو اعراف اهلنک نظرلری
بو اهل ناردن کسنیه طوقنسه دعا قلوب دیرلر که ای بزم ربمز بزی بوکا
فرلار کله طاموده جمع ایلمه ۵ ونادی اصحاب الاعراف رجالا یعرفونهم بسیماهم
قالوا ما اغنی عنکم جمعکم وما کنتم تستکبرون اهؤلاء الذین اقسمتم لا ینالهم الله
برحمة ادخلوا الجنة لا خوف علیکم ولا انتم تحزنون ۵ یعنی ندا قیله او

اعراف

اعراف اهل اول اوداجنده عذاب اولن ادنلره که انلری نشانلرندن بیله که
اول اباجهلدر و دخی ولیددر دیلر و دیه لر که یا اباجهل و یا ولید نری
عذابدن نسنه قورتارمادی اول دنیاده جمع ایتدیککوز ماللرو کوز و
یاخود اول تکبرلک ایدوب ایماندن اعراض ایدوب ایمانه کلمدیککوز
شمدی سزه نسنه فایده قلمدی که حور و حقیر اولوبن عذاب اچنده
مبتلا اولدوکوز اشبونلر اول صهیب و بلال و سلمانلر که ضعیفلرنجد کلمیه
اندایجوب دیو ایدیکوز که بونلره تنکرینک رحمتی ایرشمز و بونلر جنته
کیرمز یابونلره نسنه رحمت بولوب جنته کیردیلر بو کلام ایله انلره توبیخ
ایلیه لر اندن صکره حق تعالی اول اعراف اهلنی دخی عفو ایدوب بیوره که
کیروک اول جنته بو حالده که سیزه ایروق غصه اولمیه جمیع حزندن سلامت
اولاسز و بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ۵۵ ونادی اصحاب النار
اصحاب الجنة ان افیضوا علینا من الماء او مما رزقکم الله قالوا ان الله
حرمهما علی الکافرین الذین اتخذوا دینهم لهوا ولعبا وغرتهم الحیوة
الدنیا فالیوم ننسیهم کما نسوا لقاء یومهم هذا وما کانوا بایاتنا یجحدون ۵
یعنی ندا قیله طامو اهلی اوجماق اهلنه که بزم بغریمز صوسوزلقدن یندی
و اجلق بزی هلاک ایلدی قنی اول سزکه بزم ارامزده دخی پاشلک کله
دنیاده وار ایدی نولا اول حالی کوروب بزی بجا سرکه کوز و اول
ایجدیککوز صولردن بزه دخی صوادسه کوز و اولا اوجماق یمشلرندن
بزه دخی ویرسکوز اوجماق اهلی دخی انلره بویله جواب ویره لر که بدرستی
الله تعالی اول جنتک طعامن و شرابن دخی کافرلره اوزرینه حرام قلمشدر اندن
ونوردیکه انلر دینی اسلامی لهودن و باطلدن طوتدیلر اسلامدن غیری دینه
کیردیلر اول دنیا حیاتنک معیشتی انلری مغرور قلدی اخرته ملاقی اولجقلرین
اونوتدیلر بو کون بز دخی انلری او دعذابی اچنده ترک ایدروز ابدی نتکم
انلر بو کون ایچون استعداد قلمغی ترک ایلدیلر و بزم ایتلریمزه انکار قلوب
دیدیلر که بو الله تعالی دن دکلدر و دخی حق تعالی بیوردیکه

و

ولقد جئناهم بكتاب فصّلناه على علم هدى ورحمة للمؤمنين لقوم
يؤمنون ○ يعنی بز بونلره الزام ایدوب قرآن ایتدردك انوك ایچنده
بونجه آیاتلوله حرامی وحلالی بیان قلدق امر ونهی بلدردك وانوك اوزرینه وعد
وعید قلدق بز علم ایله تا که انلره هدایت اوله اضلالندن چقالر ورحمت ونعمت
اوله عذابدن قورتلهلر شول قوم ایچون که اکا ایمان کتوروب تصدیق ایدهلر
امّا بونلر بزم لطف وکرمزی بلمدیلر اکا ایمان کتوروب تصدیق ایتمدیلر
پس مستوجب رحمت انلر اولدیلر که اکا تصدیق ایتدیلر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ○ هل ینظرون الّا تاویله یوم یاتی تاویله یقول الذین نسوه من
قبل قد جاءت رسل ربنا بالحق فهل لنا من شفعاء فیشفعوا لنا او نرد فنعمل
غیر الذی کنا نعمل قد خسروا انفسهم وضل عنهم ما کانوا یفترون ○ یعنی بونلر
منتظر دکللر الّا اول عاقبتلرینه که الله تعالی انلره اندن عذاب وعده قلمشدر قرآن
ایچنده اول قیامت کوننده اول عاقبتلری انلره ایریشه اول دنیاده آنی اونوددیلر
انوکیچون ایمانی وعملی ترك ایدنلر دیدیلر که تحقیق بزه دیمزك اول رسوللری
حقله کلدی بو کونده امرنده بزه مخبر ایونشدردی بز انلری تکذیب ایلدك
چون عذاب معاینه کورنهلر قالدیلر پشیمان اولالر کوردیلر اول ایمان
اهلنه که بربرینه شفاعت ایدوب قورتارهلر بونلر دیدیلر که هیچ بزم
ایچون دخی شفاعت قلیجیلر دخی وارمیدر که بزه شفاعت قیله کرانلر
جواب ویروب دیدیلر که کفر وشرك اهلنه شفاعتجی اولمزاندن دیدیلر که ای
بزه کوردونوب اول دنیاوارمق یوقمیدر که اول رسوللری تصدیق
لینلردن اولایدق اول شرکی ترك ایدوب ایروق کوزلکلو عمل ایلیدك الله
تعالی ایدر که بونلر کندو نفسلرینك حظندن مغبون اولدیلر ضایع اولدیلر
بونلردن اول ما افتروا قلوب الرحم طوتوندقلری که بزم الله قتنده شفیعلرومز در
دیدیلر دکی اول امیدلری دخی باطل اولدی وبوندن صکره حق تعالی بیوردیکه
○ انّ ربکم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ایام ثم استوی
علی العرش یغشی اللیل النهار یطلبه حثیثا والشمس والقمر و
النجوم مسخرات بامره الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمین

یعنی

یعنی بو آیتك سبب نزولی بو ایدیکم رسول علیه السلام اول کافرلرك بتلرینه طپدقلری
نی تعییب ایدوب توبیخ قلدی انلره خبر ویردیکه بونلرك بونسکه نیراتمق
اللرندن کلمز الکدوکلری دریلوب جمیع اولورلرسه دخی بونلری بطیوب بو
نلردن منفعت اوقمق ستول اوروبچك اوی بنیاد کبیدر که ثباتی یوقدر
چون اول کافرلر بونی اشتدیلر رسول علیه السلام صوردیلر که سنوك اول ربك کیمدر
که اول عبادتنه دعوت ایدرسین صوردقلرندن مرادلری اول ایدیکه آنوك
اسمندن یا افعالندن طعن ایدجك بر نسنه بولالر دخی طعن ایدهلر دیحق
تعالی انلرك سوالنه جواب بو آیتی اندردی انلر اشیدوب تعجبه قالدیلر
جواب بولمادیلر یعنی حق تعالی خبر ویردیکه تحقیق سزك ربکوز اول الله
در که یرلری وکوکلری یراتدی التی کونده آخرت کونلریله که هر کونی مقداری
دنیانك بیلی قدردر ○ بو ابن عباس قولیدر ○ امّا حسن بصری دیمشلر دنیا
کونلری ایله التی کوندر وبعضیلر دیدیلر که التی کون ایچنده التی ساعتك یرا
تدی الکردیلسم بو کاسنی بر ساعت ایچنده ویا خود بر کوزاچوب یومنجه
یراردی وبو تمخه قادر ایدی لکن بونده حکمت بو ایدیکم قوللرینه تعلیم
ایلدی تا ایشلرنده وتدبیرلرنده تانی ایدهلر که صواب اولوا ولا تعجیل ایدوب
ایو میلرکه صواب دوشمیه دخی صکره پشیمان اولالر وکروتداریکی دخی اولمیه
ودخی بیوردیکه چونکه کوکلری ویری ویرلری یراتدی استوی اولدی
عرش اوزره بعضیلر دیدیلر که بو استوی علی العرش اول متشابهلردندر که
انوك تاویلنی الله دن غیری کمسه بلمز اکا ایمان کتوروب کیفیتنه مشغول اولمق
کرك دکلدر ○ نتکم برکشی کلوب ○ انس ابن مالکه بو استوی معنسندن اوتوری
سؤال صوردی انس ایتدی دیکه استوی معنسی معلومدر وکیفیتی مجهو
لدر عقل انده تصرف اعتز ولکن اکا ایمان کتورمك واجبدر واندن سؤال اتمك
بدعتدر بن سنی ظن ایدرینله کمراه سینی امر ایتدی آنی سوردیلر چقر دیلر
امّا بعضیلر لفظ استواینی استولا معنسی اوزره تفسیر قلدیلر دیدیلر که معنسی
بودر که یرلری کوکلری حلمنی عرش اوزره غالب قلدی نتکم یرلری وکوکلری خالقیدر
عرشك دخی مالکیدر لکن فکان ایچنده یو تمشدر عرشدن دخی یوجه در نتکم
یردن وکولدن یوجه در عرشه آنوك احتیاجی اولوب یوا تمدی بالکه انی دخی

بوقولری مصلحتیچون یراتدی که تاکه دعالرینک قبله‌سی اولا دعا وقتنده
کوکل یولنی اکا یونلته‌لر نتکیم یریوزنده کعبه‌یی یراتدی انلرک عبادتنه انی
قبله ایلدی تا عبادت وقتنده بوتن یولنی اکا دوندره‌لر و دخی بیوردیکه
سزک ربکوز اولدر که کوندوزله کیجه‌یی قیلار و کیجه ایله کوندوزی قیلار کوندوز
کلسه کیجه‌نک قرانکوسنی سوردر کیدر زوالده و شنلغیله قچن کیجه کلسه کوندوزک شنلغنی
سوردر کیدر ظلماتله قیلار بربرینک اردنجه سورعتاله بربرینی طلب ایدر
و دخی اولدر که ای کنشی و یلدوزلری یراتدیکه کلی انوک امرینه مطیع و
منقاد اولوب فلکلرنده سیر ایدر و دخی سلکلم جمله مخلوقاتک خالقی و خلاق
اولدر و کلسنه حکمی نافذدر که هیچ مانعی یوقدر و اول الله تعالی عالیدر یوجه
درستو هدر اندنکه بو ظالملر انوک حقنده سوز سویلدیلر و اول جمیع
خلقک سیدی و مولاسی در کلی نسنه‌لره انوک برکتی کثیر در چون انوک
آدی اننده استعمال اولنه و دخی حق تعالی بیوردیکه ادعوا ربکم تضرعا
وخفیة انه لایحب المعتدین ولاتفسدوا فی الارض بعد اصلاحها وادعوه
خوفا وطمعا ان رحمت الله قریب من المحسنین یعنی سز عبادت
قیلک و دعا ایلک اول الله‌که بو جمیع مصنوعاتی صنع ایله وار قیلدی سزک
مصالحکوز ایچون هر حالده کیجه‌ده و کوندوزده سرله و اشکاره ایدوب دعا
قلوبنی زیرا حق تعالی حددن تجاوز ایدنلری سومز یعنی حلال اولمیان نسنه‌لری
دیلمک یا برکمسنه حقنه نامشروع دعا قلمک یا انوک کفرین دیلمک یا انوک لعنتله
ونکبتین دیلمک و دخی بیوردیکه یریوزنده الله تعالی‌یه عاصی اولوب جور و
ظلم ایلمکله یریوزنی انوک خراب قیله سز تا جماعتی ترک ایدوب مسجدلری
قویه سز زیرا یریوزنک قیامی عدل ایله‌در پس عبادت قلک اول اول الله و قورقوک
و دخی دارلق و بوللق و یسرت حالنده دعا انوک عذابندن قورقجی اولوب و
رحمتندن اومیجی اولوب اکا دعا قلوک یکوانکه تحقیق انوک رحمتی و مغفرتی
و جنتی محسنلره‌در هر اشارکی و هر سوزلری کوزکلوا ولا الله تعالی‌یه لایق
اولا و بوندن صکره حق تعالی دخی بیوردیکه وهو الذی یرسل الریاح بشرا
بین یدی رحمته حتی اذا اقلت سحابا ثقالا سقناه لبلد میت فانزلنا به الماء
فاخرجنابه

فاخرجنا به من کل الثمرات کذلک نخرج الموتی لعلکم تذکرون یعنی اول
الله درکیم یغموردن بشارت یللرین اسدرر تاکه بولتلری جمع ایدر اول بو
لتلر چونکه یغموردن تمام یوکلرین طوتارلر اندن امر ایدر دیله که انی سوردر
کیدرر شول یره که انده یشورداوت قالمشدر قورومشدر بز اول بولتدن
اول مکانه صولر اندر دورز اول صو ایله اندن انواع النلر واوتلر و یمشلر بتورر و
رز نتکم دنیاده بونلری یغمورله بتوررز اخر قیامت کوننده دخی بو
نجلیین بو خلقی یغمورله بتوروب دری قیلاروز خبرده کلمشدر کیم
صکره نفخ صوردن حالنمزدن اول قرق کون تمام کوکدن یغمورلر یغه شول ادملر
منیسی کبی یغه اندن ایچوب قنا اندن بو ادمیلرک جسدلری انوک کله بتوب
اعضالری یرلو یرینه کله اندن صکره نفخ صور حالنه کلی اولولر دیریلوب یردن
باش قالدروب طوری کله‌لر پس حق تعالی اولا ولولر دیرلمکی اول اولمش
یرلری یغمورله دیرلتدوکنه تشبیه قیلدی اولا که بونکله متعظ اولوب عبرت
الاسز اول بعث کوننه انکار اتمیوب انوک استعدادنده اولاسز بوندن صکره
کافرلرله مؤمنلر حقنده ضرب مثل ایدوب بیوردیکه والبلد الطیب
یخرج نباته باذن ربه والذی خبث لایخرج الا نکدا کذلک نصرف الایات
لقوم یشکرون یعنی شول مکانکه یری دن پاک اولا یومشق اولا طتلو صولو
خالص طپراق اولا اکا یغمور ایرشیجک سلر کوکرچک اوتلر بتورر انلر یتی انوک که
خلق منفعت طوتارلر مؤمن دخی بونجلییندر که قچن اکا وعظ و نصیحت
ایریشه کوکلنه سکله انی عمله کتوروب منفعتلر حاصل ایدر شول یغمور اول
کورکلو یرلرینه نیجه منفعت قیلورسه قران دخی اویله منفعت قیلور اما شول
یرکه خبیث اولا طپراغی چورق اولا اندن اوت بتمز و یغمورلر اکا سلمز بتورسه
دخی یشورکبی اولورکر و قورور کافر و منافق و عاصی و مصر دخی انجلییندر
که نقدر وعظ و نصایح اشیده کوکلنه سکلمز نه کافر ایمانه کلور و نه خود منافق
اخلاصه دونر نه عاصی و مصر توبه‌یه کلوب ندامت ایدر چون شقاوت غالب
اولمشدر والا اول عاصیلردن بریسی طاعت و عبادته کلورسه دخی کرهت ایله
تکلیف ایله اولور الله تعالی رضاسی ایچون اولمز پس بز ایتلر و علامتلر و
مثللر اشو بجلیین بیان قیلورز شو قومیچون که ایمانه کلوب بو نعمتلره مولا

خالقه شکر ایلر و بوند نصیحت کرو عبرت المفیجون اول کچن پیغمبرلر قضیه
لرندن خبر ویروب بیوردیکه ۝ لقد ارسلنا نوحا الی قومه فقال یا قوم
اعبدوا الله ما لکم من اله غیره انی اخاف علیکم عذاب یوم عظیم قال الملاء
من قومه انا لنریک فی ضلال مبین ۝ یعنی تحقیق بز نوح رسالتله اول قومنه
کوندردک کلوب اول قومنه دیدیکه کلک یا قوم اول الله بر کلمه سزی یرادن
اولدر اندن ارتق سزکا ربلوز و معبود دکلدر یوقدر الکزکا ایمان کتوره سز
قورقارنکه برا اولو عذاب کونی کله سزکا اوزریکوزه هلاک اولاسز اول قومک ۝
دیلولری و شریفلری که غنیلر ایدر تکبر ایدوب جواب ویردیلرکه یا
نوح بز سنی خطاده کورورز سنکله کلوب بزی دیندن قدیمیمزدن دیندن جادن
دعوت ایدرسن حق تعالی نوح پیغمبر علیه السلامدن خبر ویروب بیوردیکه ۝ ۝
قال یا قوم لیس بی ضلالة ولکنی رسول من رب العالمین ابلغکم رسالات
ربی وانصح لکم واعلم من الله ما لا تعلمون ۝ یعنی نوح پیغمبر علیه السلام انلره
جواب ویروب دیدیکه یا قوم بنده ضلالت و خطا یوقدر لکن بن بسین
رسولم اول عالملری یرادن خالقدن سزه بن ربمک وحی خبرلرین ایرشدورورم
و سزه خیر صانوب نصیحت ایدرم فساددن منع ایدوب خیره و توحید
یلترملم طریق نجات اولدر وسعی ایدوب سزی عذابدن قورتارمغه دیرم
زیرا الله تعالی بکا بلدردکن سزه بلمدیکی بن بلورم الکزسزه بوحالکوز
دن توبه ایدوب دونمیه سز اولور سالوز سزه عذاب کلورا هلاک ایله
هلاک اولورسز اما سزکا بوندن خبر یکوز یوق بلمزسز چون بونلری اشیدیلر
اول اولولری و غنیلری ددیلرکه زنهار الدانوب بوکا اویمکوزکه بودخی سز
جلین بر آدم اوغلانیدر حق تعالی نوحا جوابندن خبر ویروب بیوردیکه
۝ او عجبتم ان جاءکم ذکر من ربکم علی رجل منکم لینذرکم ولتتقوا ولعلکم
ترحمون ۝ یعنی عجبلانمیز آیا کم سزکا ربکوزدن کتاب دخی رسالت ویریله
سزکا ایچیکوزدن بر کمسه یله سزکا انوك نسبنه انکار ایلوز وجهلکوز یوق تا که
اول سزی اوده و عذابله قورقوده تا سز دخی انی اشیدوب اول شرکدن ۝
و کفردن صاقنه سز اکا مطیع اولوب تصدیق ایده سز و لا اول سبب ایله
رحمت اولنوب عذابدن نجات بولاسز و دخی حق تعالی بونلردن خبر ویروب
بیوردیکه

بیوردیکه ۝ فکذبوه والذین معه فی الفلک واغرقنا الذین کذبوا
بآیاتنا انهم کانوا قوما عمین ۝ یعنی اول قوم نوحی یالانلدیلر ۝
نوح انلری اوزادینه طوفان انددلر اول نوحی ایمان کتوردنلر و مؤمنلر
له کمی به بندوروب اول طوفاندن قورتاردق و اول بزم ایاتلرومزی
و رسولمزی یلینلری طوفانله غرق ایلدیک انوکیچونکم اول قوم حقه
نظر قلمقدن کوز اولدیلر انوکله بینه مطیع اولمیوب باطلی ایلدویه
طوتدیلر نزول عذابدن قورقادیلر عاقبت هلاک اولدیلر بونک قضیه
سی تمام هود صوزسنده بیان اولنه ان شاء الله تعالی و دخی حق
تعالی بیوردیکه ۝۝ والی عاد اخاهم هودا قال یا قوم اعبدوا
الله ما لکم من اله غیره افلا تتقون ۝ یعنی حق تعالی ایدرنتکم ۝
نوحی کوندردیک قومنه انجلین هودی دخی کوندردک عاده کم انوک
نسبندن ایدی عاد یمنده بر ملکک آدیدی اکا متابعت ایدن قومی
اکا نسبت ایدوب کلسنله عاد درلر چون هود علیه السلام انلره کلدی ۝
ددیکه یا قوم الله تعالی بزم و سزوك زبلکوز اولدر دخی خالقکوز
اولدر دخی رازقلکوز اولدر اندن غیری سزکا الهکوز یوقدر نولدی
سزه کم اندن قورقوب اول شرکدن صاقنمزسز حق تعالی انلردن
خبر ویروب بیوردیکه ۝۝ قال الملاء الذین کفروا من قومه انا
لنریک فی سفاحته ولکنی رسول من رب العالمین ۝ یعنی
اول هود قومنک اولو شریفلری و اولولری دیکه کافرلر ایدیلر ددیلرکه
یا هود بدرستی بز سنی احمقلردن و جاهللردن کوروزکه سن ۝
یالانجیلردن سن رسولم ددیکله هود علیه السلام انلره جواب ویروب ۝
ددیکه یا قوم بنده نه سفاهت واردر نه جهالت واردر لکن بن
سزه رسول کوندرلدم اول عالملرک ربندن و ما کلدرنکه سزی ضلا
لتدن هدایته دعوت قلم و دخی بیوردیکه ۝ ابلغکم رسالات
ربی وانا لکم ناصح امین او عجبتم ان جاءکم ذکر من ربکم علی رجل منکم لینذرکم
واذکروا اذ جعلکم خلفاء من بعد قوم نوح وزادکم فی الخلق بسطة

فاذكروا آلاء الله لعلكم تفلحون ٥ يعنى هود عم ديدى يا قوم بنى
سزه ديمكه خبرلرين ووكيلون ايو ستدر يحيى بن وسزه خيرصاحبلردن
سزه بكا تهمت قاورسنى اسما زسزكوبن شيمديه دك ايحيلوزده امين
ايدم شيمدى تهمتلومى اولادم عجبا مسلوزكه سزك ايجلوزدن برينه
اول ربلوزدن وحى رسالت اولنه سزى قورقتماغچون حال بودركه آنوك
نبيى ايجلوزده معلوم دركه اكولى انى كه حق تعالى نوح قومنى هلاك
ايدوب سزى انلرك يرلرينه خلق قلدى وانلرك يوردنه ساكنلر
دى سزلك قامتلوزى انلرك طولى يوللندن زياده قلدى ٥ ابن عباس
ايدركه كي بويلولرى يوز ارش ايدى وقصه لرى التمش ارش ٥
ايدى ودخى ديمشلركه ٥ آدمدن نوحه كلنجه عم اون اتا زمانى يحيى
كلسى اسلام اوزده ايدى ادريس نوح اتاسنك دده سيدى آدمدن
نوحه كلنجه هيج بر مرسل پيغمبر يوغدى ادريس دخى پيغمبر ايدى ٥ اما ٥
اكا خلقى دعوت اتمك بيورلمدى بعضيلر ديدلركه اكا ايكرمى صحيفه اندى
خلقدن چوق كشى اكا ايمانه كلدى ٥ اما هود پيغمبر نوحله ابراهيم ٥
اراسنده ايدى عم چون كلوب قومنى دعوت ايلدى انى تكذيب ٥
ايتديلر اول انلرى انذار ايدوب ديديكه يا قوم حق تعالى سزلكا اوزريكوزه
عذاب يلنى حواله قليسركه سزى انوكله هلاك ايدى انلر انى مسخره يه طو
توب ديديلركه قنغى يلى سز بزم اوزريمزه قادر اولورسز ديديلر هود ديديكه
تور قلكا اول اللهدن واكول اول نعمتلرنى كه سزه عطا قلدى انوك شكرين
يرينه كتوركا اولا كه آنوك عذابندن نجات بولاسز ودخى حق تعالى
كوزخبر ويروب بيورديكه ٥ قالوا أجئتنا لنعبد الله وحده ونذر
ما كان يعبد آباؤنا فأتنا بما تعدنا إن كنت من الصادقين ٥ يعنى
اول هود قومى ديديلركه يا هود كلدكمى بزه آيتمى بيورسين كه اول بر الله
عبادت ايلوز اتالريمز دن دده لرمزدن طيا كلديكمز معبودلرمز
ترك ايلوز هود عم ديديكه الربن سزه بيوردغمى طوتميه سى اولور
سكور

سكوز سزه عذاب كليسر انلر ديديلركه يا هود واركتور اول قورقود
غك عذابى اكر اوليسن رسوللر ديدكده كوچكلا ايل حق تعالى كور بيوردىكه
٥ قال قد وقع عليكم من ربكم رجس وغضب أتجادلونني في أسماء ٥
سميتموها أنتم وآباؤكم ما نزل الله بها من سلطان فانتظروا إني معكم
من المنتظرين ٥ يعنى هود انلره ديديكه تحقيق واجب اولدى سزلك
اوزريكوزه اول ربكوزك عذابى وغضبى بنمله مجادله ومخاصمه قيلورسيلوز
شول صنملر ايچون كه اتالريكز دخى سز انلره مخالف ادلر ويروب اله طو
تديكوز كندو قولكوزى واتالريكوز قولنى حجتمى طوتادرز الله تعالى
قتنده بر حجت ثابت اولمدن والله تعالى سزه اول صنملر يكوزه طپدو ٥
غكز ايچون بر علت بيان قلمديكم انى حجت ايدينه سز ديك سز بنم هلاكيمه
منتظر اولك بن سزلك هلاككوزه ياسزلك تصديق اولنه يا بنم بوندن صكره
دخى حق تعالى بيوردىكه ٥ فأنجيناه والذين معه برحمة منا وقطعنا
دابر الذين كذبوا بآياتنا وما كانوا مؤمنين ٥ يعنى چون اول قوم هود
تصديق اتمديلر حق تعالى امر ايلدى يلك خزينه لرى موكللرينه كيم اول
عقيم يلندن بر بوزك خلقه سنه صيغجق مقدارى قيو ويرديلر كلدى
انلرى ونقدر دابه لرى وارسيه كلسنى شول يراق كبى كتوروب
هوايه صوردى هيچ لمسنه باقى قوميوب اصليله هلاك ايلدى انكچون
بيوردى حق تعالى كه بز اول هودى كناويه ايمان كتوردنلر يله قورتاردق
يومر الغامز ايله كه انلره قلدق واول تكذيب ايدنلرى هلاك
قلدقاله صوكلرنى قطع قلدق چونكه ايمانه كليوب سزكلرى اوزن ٥
ثابت اولديلر بوندن صكره حق تعالى بيورديكه ٥ وإلى ثمود أخاهم
صالحا قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من إله غيره قد جاءتكم بينة من
ربكم هذه ناقة الله لكم آية فذروها تأكل في أرض الله ولا تمسوها
بسوء فيأخذكم عذاب أليم ٥ يعنى هودن صكره اول ثمود قومنه
كندو نسبلرندن صالحى كوندردك كه اول بر قبيله ايدى وبر كوى اولمشلر
دخى صولرى ازايدى اندن اوتوردى ثمود قومى ديرلر ايدى بو قيو

بو قبولی وار ایدی انجق صالح کلوب انلری دعوت قلوب دردیکه
یا قوم اعبدوا الله دیو بیوب اکا عبادت قلوک لم اندن غیری سزک معبود
یکوزیوقدر انلر انی یلانلدیلر قصد ایتدیلرکه آنی همان اولدوره‌لر برکون
انلر دریلوب بیراملرینه چقدیلر صالح کلوب انلری الله‌ه دعوت ○
قلدی انلر ددیلرکه یا صالح اگر سن حق پیغمبر ایسه‌ن بو اشبو قیادن اون
آیلق بر بوکلو دوه چقر بز سکا ایمان کتوروب تصدیق ایده‌لم صالح طوردی
کلدی ایکی رکعت نماز قلدی اندن اول دعایه کتوردی دعایه مشغول اولدی
اول قیا حرکته کلدی یارلدی اول دوه دد کلری نکلبن چیقه کلدی لر و اول قوم
ایمان کتورمدیلر اول دوه کوشکلدی بونلرکه اوزرینه اول دوه محنت و بلا
اولدی و اول دوه غایت مجسم نسنه ایدی قچن اول قومک اوتلقلرینه وارسه
طوارلری اورکولر ایدی طاغلره اولردی اوتلمیوب اج قالورلردی و صولرینی
کلسه جمله‌سنی ایچردی ایلر صوسز قالورلر ایدی صالح پیغمبر صوی ○
انلر و کله دوه آراسنده قسمت قلدیکه برکون انلر ایچه برکون دوه
ایچه اول کونکه دوه ایچیدی انلر دوه‌نک صاغوب سودین ایچرلردی کل
سنه یتردی اول قبیله‌نک ایچنده طقوز کیشی وار ایدی غایت فساد
اهلندن ایدیلر دریلوب اول دوه‌یی اولدرمکه اتفاق قلدیلر صالح پیغمبر
انلره ددیکم بو ایشی ترک ایدک لم بو دوه سزه حق تعالیدن آیات بینه
درکه بنم پیغمبرلیگمی اظهار اتمکیچون آنی قیادن چقردی تاکه اندن عبرت ○
الله تعالینک وحدانیتنی تصدیق ایده‌سز قوک بو دوه‌یه که بو ارض حجرده
اوتلسونلر اکا یاوز قصد طوتمک که سزی دخی ایچدیجی عذاب طوته کلاک
اولاسز انلر اول سوزه اعتبار قلمیوب کلوب اول دوه‌نک یولنده طوردیلر
اوکدیار چون دوه کلوب اول صویه یجدی انلردن بری که مصدع دیر
لردی او قاله اول دوه‌یی اتدی اوق واروب قیچ سکرینه طوقندی دوه
واروب صویه کتدیکلرو کلوب اوغرادوغی وقتین اول قومک اشقیسی
که قزار بن سالف ایدی چیقوب قلجلدی دپلدی اتنی اول کوی

اهل

اهل قسمت قلدیلر چن بصیر ایدرچون ثمود قومی اول دوه‌نک سکرین
قروب دپلدیلر اول کوشکلی وار آدی طاغه چقدی اوچ کز چغروب دردیکه
انام قنی ○ بو قضیه‌یی صالحه خبر ویردیلر صالح کلوب انلره دردیکه یا قوم
حاضر اولوک که اوچ کوندنصکره سزه عذاب کلور انلر ددیلرکه انوک ○
علامتی ندر صالح ددیکه اول کونده یوزوکوزلرکز صاری ایکنجی کونده قزاره
اوچنجی کونده قره بو چون بونلره بو خبری دکوردیکه کندو اول ایمانه
کلمدیلر الوب چقدی الوار الرندن کتدیلر بو اول اول کونده ایکنجی کونده
اوچنجی کونده ذکر کلدیکی جمله اول علامتلر ظاهر اولدی اول صالح دخی اندن
قرازدی اندن قرادردی بربرینه قرشو ویروب کوستررلردی اوچنجی
کون یقینی بلدیلرکه هلاک اولورلار دریوب جمع اولدیلر حق تعالی جبرایلی
کوندردی کلوب انلره بر صیحه اوروب چقردی کاتسی هلاک اولدیلر
دیلر اما بعضیلر ددیلرکم اودکلوب تموسیزی هلاک ایدوب کوندردی
نتکم حق تعالی خبر ویروب بیوردی ○○ واذکروا اذ جعلکم خلفاء
من بعد عاد وبوّأکم فی الارض تتخذون من سهولها قصورا وتنحتون
الجبال بیوتا فاذکروا آلاء الله ولا تعثوا فی الارض مفسدین ○ یعنی
صالح پیغمبر نصیحت برله انلره ددیکه یا قوم اول ایمانی کم حق تعالی عاد قومنی
هلاک ایدوب سزی انلرک یرینه کتوردی خلف دکدی کم سزی بو ارض حجرده
یورتلندردی که کورکا ویرلوده کوشکلر ایدوب اندن یاپیلرسز و طاغلری
اویوب اولر ایدرسز اندن قیشلارسز اول اول نعمتلر که سزه حق تعالی
انعام واحسان قلدی انوک شکرینی یرینه کتورک یر یوزنده فساد و ○
معصیت‌له یورومک و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ قال الملأ الذین
استکبروا للذین استضعفوا لمن آمن منهم اتعلمون ان صالحا مرسل
من ربه قالوا انا بما ارسل به مؤمنون قال الذین استکبروا انا بالذی ○
امنتم به کافرون ○ یعنی اول ثمود قومنک اولولری و بایلری ددیلر اول
کندولردن اشغه ضعیفلره کم صالحه ایمان کتورمشلر ایدی سز تصدیق

قیلورمیسز اول صالحی کیم ربندن سزه مرسل کوندرلمشدر اول مؤمنلر دیدیلر
که تحقیق اول ویرلدوکی نسنه‌یه بز تصدیق قیلورز کوکچکلر وزاول منکرلر
وظالملر دیدیلر که بدرستی بز اول سز تصدیق قلدیغکوزی بز تکذیب ایلروز
انکا صدقمز یوق ودخی حق تعالی خبرویروب بیوردیکه ٥ فعقروا
الناقة وعتوا عن امر ربهم وقالوا یا صالح ائتنا بما تعدنا ان کنت
من المرسلین فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فی دارهم جاثمین ٥
یعنی صالحه مطیع اولمیوب ربلرنی بلمکدن اعراض ایتدیلر انو[?]نی
ترک اتدیلر اول دوه‌نک ایکلرین قروب اولدردیلر سه‌شنبه کوننک
ایکندسندن چهارشنبه کیجه‌سی الله تعالی انلری هلاک ایلدیکی
جمعه ایرتسی ذدیلرکه یا صالح اول تزکی قوردقوتدوغک عذابی وارکتور
بزه اکر سن کرچک مرسللردن ایسک چون انلر ایله ددیلر حق تعالی ٥
اول معلوینه زلزله ویردی اندن جبرائیل عم بر صیحه اوردی کلیسی
منزللرنده هلاک اولدیلر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ فتولی عنهم
وقال یا قوم لقد ابلغتکم رسالت ربی ونصحت لکم ولکن لا تحبون
الناصحین ٥ یعنی اول قوم چون انی یلانلدیلر صالح انلرک ارا سندن
چقدی کتدی ددی اول قومه که یا قوم بن سزه ربمک رسالتنی هب دکوردم
وسزی توبه‌دن یکا دعوت قلدم نصیحت ایلدم عذابدن سزی حذر
ایتدردم لکن سز اول نصیحت قیلانی دوشمن طوتوب دعوتنه مطیع
اولمدیکوز کوردوکز ایمدی سزه نه کلیسرز زیرا مادامکه [?] رسول اول قومک
ایچنده اولا اول قومه عذاب کلمز انوکیچون عذاب وقتنده حقرلر
کیدرلرچون اول قوم هلاک اولدیلر صالح پیغمبر حقوب مکه‌یه واردی
تادوچی قبض اولنجه انده طوردی بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ٥
ولوطا اذ قال لقومه اتأتون الفاحشة ما سبقکم بها من احد من العالمین
انکم لتأتون الرجال شهوة من دون النساء بل انتم قوم مسرفون ٥ یعنی
حق تعالی ایدر یا محمد فکر ایله اول لوطی دخی که بز انی قومنه کوندردکده

ددیلکه

ددیلکه انلره یا قوم اشلرمیسز اول لوطه که فعل فاحشه در سزدن ایلرو بو عالم
اهلندن برکمسنه بو فعلی اشلمدی بدرستی سز وارکلرله جمع اولمغه ارزولرون اندن
خرج ایدرسز اول عورتلریکوزی قورسزکه محل شهوتکوز انلردر سزه اولرکه
ایله جمع اولمق ارزولرون انلردر واول عورتلردن بلکه بو اشلرده مسرفلرسزکه
شهوتکوزی عبث یره معصیته خرج ایدرسز نسلکزی قطع ایدرسز حلالدن
حرامه تجاوز ایدرسز قورقوکز اول اللهدن که سزه عذابی کلور ودخی حق
تعالی اول قومدن خبرویروب بیوردیکه ٥ وما کان جواب قومه الا
ان قالوا اخرجوهم من قریتکم انهم اناس یتطهرون ٥ یعنی اولمدی
اول قومک جوابی لوطه الا بو اولدیکه ددیلر بربرینه که چقرک قریه‌کوزدن
ایچندن بونلریکه بونلر بزم فعلمزی کریه کوردیلر بونلر ادمیدر قوملر دربو سوزی
استهزا وجهیله ددیلر چون انلر اول لوطه مطیع اولمدیلر انلره دخی
حق تعالی عذاب کوندروب هلاک ایلدیکی نتکم خبرویروب بیوردیکه ٥
فانجیناه واهله الا امرأته کانت من الغابرین وامطرنا علیهم مطرا
فانظر کیف کان عاقبة المجرمین ٥ یعنی چون اول قومه عذاب کوندردک
اول لوطی ایکی قزیله قورتردق بوی زعور بوی رشایدی الا عورتی
که واعله در اول هلاک اولنلرله اول باقی قالوب صکره اول دخی بیله هلاک
اولدی کافره وخاینه ایدی دخی بز انلرک اوزرینه طاش یاغدردق
نظر قیل یا محمد کوردکه اول مجرملرک عاقبت الامر اشلری نیه ایرشدی
سکا مطیع اولمیانلرک دخی احوالی بویله اولیسردر وبوندن صکره
دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ والی مدین اخاهم شعیبا قال یا قوم
اعبدوا الله ما لکم من اله غیره قد جاءتکم بینة من ربکم فاوفوا الکیل
والمیزان ولا تبخسوا الناس اشیاءهم ولا تفسدوا فی الارض بعد اصلاحها
ذلکم خیر لکم ان کنتم مؤمنین ٥ یعنی بو کوندردک شعیب اول مدین قومنه
کندو نسلرندن ایدی بو قوم اول مدین نسلیدرکه اول ابراهیم پیغمبر اوغلیدر
دیوا ابراهیم عم لوط قزی رشیاکه چفتلندی اندن مدین طوغدی

واول مدینلرن نسل اوره یوب چوغلدی انلر کلی الله کافر اولدیلر اولچکی
وترازوی اکسیك طوتدیلر صاتمق وقتنده والمق وقتنده ارتق طوتدیلر
وخیانتلکلرین اشکاره اتدیلر بر شهر یاپدیلر آدینی مدین قودیلر و
اول قومه دخی آل مدین دیدیلر پس حق تعالی شعیبی انلره رسول کوندر
دیکه انلرک نسب یوننددن کی افضل وسوز یوننددن کی اصل قید رواحن
صورت یوننددن کی حسن دره ٥ شعیب شویلدیکی الله تعالی قورقوسندن
شوال قدر اغلدیکه عاقبت کوزسز اولدی کلوب اول قومنی دعوت قلوب
ددیکه یا قوم بر بلوک اولیا الله که اول سزک خالقکوزدر اندن غیری سزک
دخی بر الهکوز یوقدر تحقیق سزه ربکوزدن علامت بینه کلدی مطیع
اولکز ٥ بعضیلر ددیلرکه بینه دیدوکی شعیب کندو کلدوکی ایدیکه کلوب
انلری دعوت قلدی اندن ارتق بینه ظاهر اولمدی ٥ اما بعضیلر ددیلر
که هیچ بر رسول کلمدیکه اندن بر معجزه وبر علامت ظاهر اولمیه اول رسو
رسولک قولنی تصدیق ایلمک ایچون ٥ اما حق تعالی بعضینک علامتی
بیان قلدی وبعضینک قلمدی ٥ پس شعیبک دخی بوننده علامتی بیان
قلمدی هم قول صحیح دخی بودر ٥ پس شعیب کلوب اول قومه ددیکه
یا قوم اولچکوزی وترازوکوزی المقده وصاتمقده تمام قلک بر بریکوزک
حقنه خیانت قلمک بیع وشرا عدد حق عدل اوزره اولکز خلقک حقلرین
نقص اتمک یر یوزنده فساد لو معاصی کسب اتمکله یوروملر اندن صکره
حق تعالی سزه طریقی حلالی وحرامی بیان قلوب حقی وباطلی سزه معلوم
ایلدی باطلدن نهی ایدوب امر اتدیکی سزه که اکا مطیع اولاسز پس
سزه خیرلودر کیل ایله کوزی وترازوکوزی تمام طوتاسز ویر یوزنده
فساده سعی اتمکی ترک ایده سز اکر الله تعالی حرام قلدوغی نسنلری کر
چکلیجی مؤمنلر دنسکوز ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ولا تقعدوا
بكل صراط توعدون وتصدون عن سبيل الله من آمن به وتبغونها عوجا
واذكروا اذ كنتم قليلا فكثركم وانظروا كيف كان عاقبة المفسدين ٥

يعني

یعنی یوللر کونه دوروب اوتورمک که هر یولدن ایمان کتورمکه کلنی قتل ایله
وضرب ایله قورقوده سز الله یولنه طریق اسلامه کلمکدن انلری منع
ایده سز انی طلب ایده سز که باطلدر انلر که حقی ترک ایده سز ایمان اهلنی چقده
منع ایدوب قورقوده سز اکر انی کم سزه صاعشلو زا ولا ازدی حق تعالی سزی
نسللوز ایله سزی چوغلتدی ودرویش ایدیکوز حق تعالی سزه مال ویروب
سزی غنی قلدی فساد قولی انوک شکرین یرینه کتورک بر نظر ایدوک
کوروک اول سزدن ایلرو نوح قومی وصالح قومی فساد لو ایکه اول رسوللرینک
امرینی صیوب تکذیب اتمکله نیه ایرشدیلر سز دخی انلردن عبرت الوب کندو
کزی هلاکدن کله بر اتمکز ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وان كان طائفة منكم آمنوا
بالذي ارسلت به وطائفة لم يؤمنوا فاصبروا حتى يحكم الله بيننا وهو خير
الحاكمين ٥ یعنی شعیب دیم اول قومنه ددیکه اکر سزدن بعضیلر بنی
کتوردیکم رسالته تصدیق ایدوب بعضیکز اکا انکار ایدوب تصدیق اتمزه
سکز صبر ایدوک بر کون اکلدکلنه الله تعالی سزک اراکوزده بز مله حکم ایلیه که
حاکملرک کی عادلی دخی اول وقت کوروزکه مؤمنلرک عاقبتی افضل اولدیغو خصم
کافرلوک دخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ قال الملأ الذين استكبروا من قومه
لنخرجنك يا شعيب والذين آمنوا معك من قريتنا او لتعودن في
ملتنا قال اولو كنا كارهين ٥ یعنی شونلرکه اول قومک اولولاری و
متکبرلری ایدی ددیلر که یا شعیب البته بزی ودخی اول سنوکله ایمان
کتورنلری بو شهریمزو قریه مزدن سوروب چقرسم وذکرک یا خود
بزم ملتمزه دونوب قورتلاسز شعیب انلره ددیکه البته اول ملتکوزه
ودخی دینکوزه دونمکه بزه جبر می اتسکوز کرکه بز اکا دونمکی کریه کورر کن
ددیلر بلی جبر ایدروز حق تعالی شعیبدن دیم خبر ویروب بیوردیکه ٥
قد افترينا على الله كذبا ان عدنا في ملتكم بعد اذ نجانا الله منها وما
يكون لنا ان نعود فيها الا ان يشاء الله ربنا وسع ربنا كل شيء علما
على الله توكلنا ربنا افتح بيننا وبين قومنا بالحق وانت خير الفاتحين ٥

یعنی شعیب مؤمنلرله دیدیلر اول کافرلره که تحقیق الله تعالی اوزرینه بر
یلان دوزمش اولورز اگر سزک ملتکوزه کرودونه سیز اولورسوز نتکیم سز یلانن
سویلرسز الله تعالی بزه اسلامیله اکرام قلوب بزی اول باطل ملتکوزدن
قورتلدقدن صکره کرومی دونروز بیزه هرکز بو دونمک اولمق دکلدر الا مکر الله
تعالی مشیتنده وار اولا بو دنیاله معرفتی نزع ایده بزم ربمز علمی واسعدر
بزدن دخی و جمیع خلقدن دخی نه اولدی ونه اولور جمیعنی بلور بز امریمزی
اول الله تفویض قلدق که جمیع نسنه ده اول بزه کافیدر پس شعیب اول
مؤمنلریله دیدیلر که ای بزم ربمز سن حکم ایدوب بو مشکلی بزمله بو قوم اورتا
سینده فتح ایلدی ویرله هر مشکللری فتح ایدنلرک خیرلوسی سنسن سنوک
قتلکده جمیع مشکللر آساندر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ قال الملأ الذین
کفروا من قومه لئن اتبعتم شعیبا انکم اذا لخاسرون ○ یعنی اول قومک ریشلری
ومتکبرلری که دیدیلر اول ایمان کتورنلره که اگر سز اول شعیبه ایمان کتوروب متا
بعت ایدوب مطیع اولورسکوز تحقیق سز جاهللردن و زیانکارلردن اولورسز
چون شعیب انلره وعظ و نصیحت قلدی قبول اتمدیلر دونوب بو دفعه
عذابله قورقودوب دیدیکه کلوک الله حکمنه مطیع اولوک بکا متابعت قلوک
والا سزه عذاب کلور هلاک اولورسز نتکیم سزدن ایلرو کافرلره اولدی بو سوزی
دخی تصدیق اتمادیلر هیچ اعتبار اتمدیلر پس شعیب اول مؤمنلرله بونلرک
اراسندن چقیوب کتدی حق تعالی اول قومک اوزرینه غایت ایسی حواله
قلدی قتی یکدن طارلغندن یار طاقت کتوره میوب کویلرندن چقدیلر یقنلر
نده بر بیشه لی یر وار ایدی انوک اراسنه طاغلدیلر حق تعالی اود کوندر
دی اول اغچلری کلی اود طوتدی ایچنده اول قوم دخی بیله کویندی نتکیم
حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ○ فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فی دارهم
جاثمین الذین کذبوا شعیبا کأن لم یغنوا فیها الذین کذبوا شعیبا کانوا هم
الخاسرین ○ یعنی چون شعیبه مطیع اولمدیلر حق تعالی اول قومه زلزله
ویردی وقتی اود حرارتندن انلر سحواله قالدی جمیع کوینوب هلاک اولدیلر
منزللو منزللرنده دوشوب هلاک اولدیلر شونلرکه شعیبه یلان دیدیلر انلر
هلاک اولدقدن صکره کورنلر ظن ایلدیلر که هیچ بو مکانده کمسه یوریمدی

یابونده

یابونده تنعم سوروب بر عمارت قلمدیلر انلر اول مؤمنلره دیدیلر
دیلکه اگر سز شعیبه متابعت قلورسکوز خاسرلردن اولورسز بولکز اول
شعیبی تکذیب ایلدنلری مغبون اولوب دنیا و آخرتده اولدیلر مؤمنلره
ددکلری کندولره واقع اولدی و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ فتولی
عنهم وقال یا قوم لقد ابلغتکم رسالات ربی ونصحت لکم فکیف آسا
علی قوم کافرین ○ یعنی شعیب انلرک اراسندن چقدی کتدی چون
انلر هلاک اولدیلر انلرک دیارلرینه کلدی بقدی کوردیکه هیچ بر کمسنه قالمشی
تحزنله دیدیکه یا قوم تحقیق بن سزه ایرشدردم اول ربک خبرلرینی وعذاب
کلجکینی سزه خبر ویردم و سزه وعظ و نصیحت قلدم اعتبار قلمدیکوز
اشبو حاله اوغرادکوز پس نیچون ملول اولوب غصه یه یم بو قومک هلا
کندن او توردیکه بونجه نصیحتمه راضی اولمیوب هلاک اولدیلر و دخی حق
تعالی بیوردیکه ○ وما ارسلنا فی قریة من نبی الا اخذنا اهلها بالبا
ساء والضراء لعلهم یتضرعون ○ یعنی نه هیچ بر قریه یه بر پیغمبر کوندر
مدک الا انلر انی تکذیب قلدیلر بز دخی انوک اهلنه عقاب قلدق قورقولق و رزق
لرین قحط اتمکله وماللرین اتلاف اتمکله و نفسلرنی زحمتلره اوغراتمغله تا که
اول معبودلرینک عاجزلغن بلهلر و رسولمزه تصدیق ایدوب ایمان کتورن
لر تضرعلری بزدن یکا اولا بونلر ایمانه کلمدیلر و دخی حق تعالی بیوردیکه
○ ثم بدلنا مکان السیئة الحسنة حتی عفوا وقالوا قد مس آباءنا الضراء
والسراء فاخذناهم بغتة وهم لا یشعرون ○ یعنی چون انلر اول
زحمتله شدتیله دوا اتمدیلر بز دخی استدراج قلوب انلرک زحمتنی راحته
بدل قلدق قحطی کتوروب بوللق قلدق تا که عاقبت بوللق بولوب
غنایه ایرشدیلر ماللری ونعمتلری چوغالدی انوک شکرنی یرینه کتورمدیلر
دیدیلر که بو زمانه طبیعت بویله در که کاه قاتلق اولور بایلق اولور کاه بلا و شدت
اولور کاه نعمت و رحمت اولور نیجه نیجه بونوک کبی واقعه لر اتالریمزه و ددهلر
مزه واقع اولمشدر ○ اتا همان شمدی یالکوز بزه اولمدی چون انلر بو حالله
مغرور اولدیلر انلرک هیچ خبرلری یوق ایکن الله سوزنی عذابله طوتدق
شویله که موسین هلاک ایلدک پس دیمشلردر که قچن بر بلا عام اولسه

اول تنبيه زجرا ايچون اولور انلرى كوردن اول حالدن عبرت الوب معاصيدن
كندوى چكمه عبادته مشغول اولا والر نعمت عام اولسه اول استدراج اولور
انوك ايچون كه اولور كه اكا مغرور اولوب الله اونوتمق كرك ○ والر نعمت
خاص بولمسيه اولسه اول دخى تنبيه ايچوندر غافل اولمق ايچوندر انوك
حقن رعايت قلمق كركدر كه اول سبب نجات اولا والا عاقبت انوك دخى
صوكنده بو ندامت عقوبت يواقلمشدر ايو شسه كركدر ○ نتكم روايت
روايتدر حق تعالى مناجات وقتنده موسى پيغمبره ديم ديديكه
يا موسى چون كوردكسندن يكادر ويشلك اقبال اتيسة بو حكلوم صالحلر
نشانسيدر وچون كوردكسك بايلق اقبال ايدر وبيلكم بو كناهم عفو
بتندر تعجيل اولندى فى الجمال كشى هر حالده مغرور اولوب غافل اولمق
كركدر ودخى حق تعالى بيوردديكه ○ لو ان اهل القرى امنوا واتقوا
لفتحنا عليهم بركات من السماء والارض ولكن كذبوا فاخذناهم بما
كانوا يكسبون ○○ يعنى حق تعالى ايدر اكر اول قريه اهلى ايمانه
كلوب الله تعالينك بر لكنه تصديق اتسه لروا اول شركدن وكفردن صاقنسه
لرايدى كوكلر قپوسن انلره اچاردق كوكلردن يغمورلر يغدوروب يرلردن
انواع رزقلر وتلرود انلره يمشلر بتوردردك لكن بر انلره كوندرديكمز ○
رسوللرى يلانه ديلر بز دخى انلرى عقوبت ايله طوتدوق اول فعللرينك
جزاسى كه انلردن حاصل اولدى ○ بو ايت اكا دلالت قلوردكه كشينك رزق
كفاف قدر اولمق اشرى سعادتندر ... شاكر اولا وهم شاكر اولميه اول اكا
عقوبت اولور وبوندن صكره حق تعالى بيوردديكه ○ افامن اهل القرى
ان يأتيهم بأسنا بياتا وهم نائمون اوامن اهل القرى بأسنا ضحى وهم
يلعبون ○ يعنى حق تعالى ايدر امين مى اولور بو كويلر اهالى اندنكم بزم عذا
بمز انلره وارا وزرينه اول حالده كه كيجه انلر اويور اولالر دخى اصليله هلاك اولا
لريا امين مى اولورلر اندن كه بزم عذابمز انلره كوندوزين ايريشه اول حالده
كه اندن انلر غافل اولالر ودخى حق تعالى بيوردديكه ○ افامنوا مكر الله

فلا يأمن

فلا يأمن مكر الله الا القوم الخاسرون اولم يهد للذين يرثون الارض
من بعد اهلها ان لو نشاء اصبناهم بذنوبهم ونطبع على قلوبهم فهم
لا يسمعون ○○ يعنى حق تعالى ايلدز بو قوم امين اولور لاد حق تعالينك
عذابندن امين اولمزلر الله تعالينك عذابندن الا انلر كه دنياده واخر
تده زيانكارلر ومغبونلردر كه حاصللرى عقوبتدر ودخى حق تعالى بيان
قلمديمى شونلره كه ملك اهلى درانلردن ايلروكى امتلرى نيجه هلاك ايدوب
انلروك يرلرينه سالنلندردى هيچ اول هلاك اولان قوملك معبودلرى ○
قورتارمغه قادر اولمديلر اكر بز ديلسه وز عذابمزى بونلره دخى ايرشدورب
هلاك ايدردك اول كناهلرى شومندن نتكم ايلروكيلرى هلاك ايتدك اول ○
كذبيلرندن اوتوركى ودخى بونلرك كوكللرى اوزرينه مهر اوروب ○
اول خبيث عمللرينك عقوبتندن اوتوروكى حقى اشتمزلر وعظ ونصيحت ○
قبول اتمزلر ودخى حق تعالى بيوردديكه ○ تلك القرى نقص عليك ○
من انبائها ولقد جاءتهم رسلهم بالبينات فما كانوا ليؤمنوا بما كذبوا من قبل ○
كذلك يطبع الله على قلوب الكافرين ○ يعنى اول قريه اهللريكه بز انلرى
هلاك ايلديك سكا قوانده انلرك قصهلرندن خبر ويرديك تحقيق انلره اول رسوللرى
انلره علامت وحجت قاطعه بر له كلديلر كه الر انلر اندن عبرت الايلردى كلى
هدايت بولالردى اما بونلر چونكه رسول كلمزدن اول وعذاب كلمز
دن اول بلا نالديلر رسول كلوب وعذاب كلدكدنصكره دخى اول كوناون ○
ترك اتمزلر اول رسول وعذاب كلدوكى هيچ انلره منفعت قلمز زيرا انلر انلر
دركم ميثاق اولده دخى انكار ايلديلر همان اول انكارلوكيا اوزره محكم طورمشلردر آنى
قرانه تبديل اتمزلر حق تعالى شويله مهر اوروب طبع ايدر اول كافرلوك
كوكلرى اوزره اول كفرلرينك جزاسى كه اكا ثابت اولديلر ودخى حق تعالى ○
بيورديكه ○ وما وجدنا لاكثرهم من عهد وان وجدنا اكثرهم ○
لفاسقين ○ يعنى شول امتلرك كه بز هلاك ايلدك عذاب ايله انلروك هيچ
برنى عهد قبول ايدر بولمدق كم كلن رسوللر انلره خبر ويرديلر ○
وبيورديلار احكام وليرين يوينه كتوردسلار وفاقلر بولمدق ايمدى

تحقیق جمله سی عهد صیبجیلردر ودخی بیلورلر حکمنی ترك ایدیجیلردر انلردن
بولدوق اندن اونوردی هلاك قلدق ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ ثم
بعثنا من بعدهم موسى باياتنا الى فرعون وملائه فظلموا بها فانظر
كيف كان عاقبة المفسدين ○ يعنى اول بجن ذكر اولنان رسوللردن
کوندردیکمزدن صکره انلرك قوملرین تکذیبلرکلرندن اونوردی هلاك قلدق
بزکو موسی عم کوندردك فرعونه قرنداشی هارون ایله اول فرعون که مصرك ملکیدی ○
انوك ادی ولید ابنی مصعب دی اول برا ولوجبارایدی وعاصی بکیدیکه مصرده
ظاهر اولدی ویلایتی مصره مستولی اولدی حق تعالی موسی اکا حواله ایلدی
اول آیتلرله که عصا یدی دخی یدی بیضا یدی البتی بقاسنه صقوب چقروردی
اق نور اولوب شعله ویروردی کلدی اول فرعونه دخی انوك اتباعنه واعوانته انلر
مولالری قبوسنه دعوت قلدی بونچه ظاهر واضح معجزات اکا کوسترردی انلر
اول آیتلره انکار ایدوب کندولره ظلم ایلدیلر نظر قل یا محمد که اول مفسدلرك
عاقبت امورلری نیه ایرشدی ○ ابن عباس ایدر رض اول ایت عصا یدی
که موسی کلوب انوکله فرعونك قپوسن اوردی انوك هیبتندن فرعونك صاجی
اغردی خلقندن اوتانوب کاه کاه قرا ایله بویاردی اول قرا ایله صقلن بویاین فرعون
ایدی اول سنت اندن قالدی ابن عباس رض ایدر اول ایت عصا یدی که موسی
کلوب انوکله فرعونی دعوت ادردی واول عصانك اوزونلوغی اون ارشیدی موسی
بونچه اوچماغك مرسنی اغاجندن ایدی فخر بیو اورسم اوردوغی بودن تانی
اوت باتوردی ودخی الله تعالی بیوردیکه ○ وقال موسى يا فرعون انى
رسول من رب العالمين ○ يعنى موسى ايله هارون عم کلوب فرعون اوز
دینه کردیلر موسی دیدیکه یا فرعون بن اول عالملرك پروردگاری پادشاهك
الجسی بن سکا کوندرلدم سنی انوك عبادتنه دعوت قلم فرعون انی تکذیب
ایدوب دیدیکم یالانسین موسی اکا جواب ویردی نتکم حق تعالی بیوردی
○ حقيق على ان لا اقول على الله الا الحق قد جئتكم ببينة من ربكم فارسل
معى بنى اسرائيل قال ان كنت جئت باية فأت بها ان كنت من الصا
الصادقين ○ يعنى چون فرعون موسینك تکذیب قلدی موسی دیا

بنم

بنم اوزریمه واجب بودرکه سویلیم الله اوزرینه الا آنی که کلام حقدر یعنی
بن سکا دلیلسز برهانسز کلمدم بلکه اول نبوتم اوزره علامتله کلدم اول ربکوز
دن کم رسول ربکوز والهکوزدر خالقکوزدر اول بنی اسرائیلی نبوماله کوندر
که بو نیجه دن برو سن انلره اهانت ایدوب زحمتلو ایشلرله ظلم ایدوب قوللا
نورسن فرعون اکا دیدیکه ○ اگر سن بو نبوتکه بر علامت و برهانله کلدك
بو رسوللکده دیدیککده کرچك اسك کتور اول علامتكی کوره لوم ○ فالقى موسى
عصاه فاذا هى ثعبان مبين ونزع يده فاذا هى بيضاء للناظرين ○ پس
موسی عصاسن الندن یره براقدی برا ولو اژدرها یلان اولدی اکاك
صادو قولاقی الا ایدی باشی فرعونك کوشکنه برابر اغزین اچوب اول فرعونه
قصد ایلدی فرعون تخت اوزرندن اوینور مشدی فی الحال سیح یوب تختندن
اینوب قچدی جمیع خلایق طاغلوب قچدیلر موسی یه چاغرشدیلر طوت
یا موسا انی آنی بزدن دفع ایله موسی کلدی عصاسنی طوتدی
کتوردی همان کرو الندن اولکلین عصا اولدی اول قوم اکا باقوب کولو
شورلردی موسایی استهزا ایله الوب ○ پس فرعون دیدیکه بوندن
غیری بر علامت دخی وارمیسه کتور موسی الن جیبنه صقوب کرو
چقردی شویله اق اولدی شویله منور اولدیکه کنش نوری اوزن
انوك شعاعی غالب کلدی ناظرلر اکا کلی تعجب قلوب متحیر قالدیلر
اندن جیبنه کرو النی صوقدی چقردی همان الی بیاغی الدی اندن
صکره حق تعالی بیوردیکه ○ قال الملأ من قوم فرعون ان هذا الساحر
عليم يريد ان يخرجكم من ارضكم فماذا تأمرون قالوا ارجه واخاه وارسل
فى المداين حاشرين يأتوك بكل ساحر عليم ○ يعنى اول فرعون قومنك
اولولری و متکبرلری دیدیلر که اشبو موسی ساحردر کولی حاذق اوستاد
جادوردر کلدی دیلرکه بو مصر بلادندن چقره کندو یورتلرنه انلر چون
کلامی قالدیلر فرعون دیدیکه ○ پس بونك اخرنده بوکا نه مشورت
ایدرسز ونه صواب کوررسز دیدیکه آنی اشلیلیم انلر دیدیلرکه یا مالك
بونی قرندشیله طوتوب حبس ایله اولدورمکی تعجیل ایتمه دخی ایله ذیوا
ن شهری بونلر ویلاتلره خلق ایچنده ظاهر اولمدین اول لوسی

اولورسك اولا كه بعض خالق بونلري ظن ايده لركه بونلر قولنده صادقلردر
يعني يلانلري ظاهر اولا خلق كلي بلهلر اول وقتي ديه ليم سين ۵ پس
نشهري صواب بودركه انلري حبس ايده سين چون شهرلره عوانلري
كدن يمسلر كوندره سين واره لر خلقي جميع ايده لر كتوره لر نقدر اوستاد
حاذق ساحرلر وار ايسه جميع ايدوب سكا كتوره لر بونلر كله مقابل قلم
سين تا كه انلرك كذبلري ظاهر اولا وارديلر بو تدبيري قلديلر موسي
ايله هاروني حبس ايلديلر اندن جمله اطرافه يارلوه آدم صالوب نقدر
ساحر وار ايسه جمع ايدوب فرعونه كتورديلر نتكم حق تعالى خبر و
يروب بيوردي كه ۵ وجاء السحرة فرعون قالوا ان لنا لاجرا
ان كنا نحن الغالبين قال نعم وانكم لمن المقربين ۵ يعني چون اول
ساحرلر جمع اولوب فرعون قتنه كلديلر ديديلر كه يا فرعون ۵ اگر بز موسي
اوزرينه غالب كلهسي اولورسوز بزه آنقول آجري مال ومنال ويره مسين
فرعون انلره ديدي كه بلي متاع دخي ويررم سز بنم قتمده مقربلردن اولاسز انه
وقت ديلرسكوز كره تسيز چقه سيز ملسه سيزه مانع اولميلر چون بويله
عهد قلديلر اول نودوز كوننه وعده قلديلر كه انده چقالار خلق دخي
انده وارهلر جمع اولالر نظر ايدوب شاهد اولالر چون اول كون اولدي جميع
ساحرلر سحرلري ايله جمع اولديلر اولوغجي باي ومخسول انده حاضر كلد
يلر موسي پيغمبر قرنداشي هارون ايله حاضر قلديلر نتكم حق تعالى
خبرو يروب بيوردي كه ۵ قالوا يا موسى اما ان تلقي واما ان نكون
نحن الملقين قال القوا فلما القوا سحروا اعين الناس واستر
هبوهم وجاؤ بسحر عظيم ۵ يعني اول ساحرلر ديديلر كه موسي اول
سنمي براغور سين اول عصاكي بز اوزرينه يوخسه اول براغجي بزمي اولالم
موسي انلره ديديكه اول سز براغوك ۵ پس اول ساحرلر اوزغانلر وعصالر
برقديلر خلقك كوزلرين سحر ايلديلر تا كه خلقك كوكلنه قورقو براغ
لر اول اوزغانلر وعصالر خلقك كوزينه يلانلر كبي كوردنديلر كه ح

حركتة كلديلر ديالديلر بونكله خلقك كوكلنه قورقو دوشه خلق
دخي بونلري كورنجه كوكلرينه فزع دوشدي ۵ ابن عباس رض
ايدر اول ساحرلر اوتوز بيك بوق دخي ساحرلر ايدي هر بونيك بر عصاسي
وار ايدي انلري براقديلر وبر دخي دلمه ايپلر ايدوب طشني بوزن اولي
ايپلر وار اوديدوب قلايلديلر واوجلرني زيوه ايله طولدرديلر تا كه قچن
براغه لر يلانلر كبي اولوب حركت ايليه زيرا بر يرده قرار طوتمز چون تاكه
انلري براقديلر اوزرينه كون طوغوب طوقندي يلانلر كبي انلر حركته
كلديلر موسي اكا نظر قلوب كورديكه ديره ديه طوبطلو يلان اولدي
ايچنه بر زقورقو واقع اولدي زيرا طبع بشر در بر هولناك نسنه كورنجك اول
دفعه ده بر كوكل اوركمكنجه اولمز بو خلق دخي كلي اكا نظر ايدوب قورقديلر زيرا
انلر اول خلقك كوزينه اول سحر كوستر ديلر خلق اكا باقوب ديديلر كه فرعون
عزتحقي بز موسي يه غالبوز حق تعالى خبر ويروب بيوردي كه ۵
واوحينا الى موسى ان الق عصاك فاذا هي تلقف ما يافكون فوقع
الحق وبطل ما كانوا يعملون فغلبوا هنالك وانقلبوا صاغرين ۵ صاغرين
يعني حق تعالى ايدر بز موسي يه وحي ايتدك كه يا موسي عصاكي براق
چون موسي عصاسين يره براقدي بر اولو يلان اولدي كه جميع يلانلردن
عظيم ودخي قورقونج في الحال اول براقدقلري يلانلري سحرلري بر لقمه كبي
يوتدي دخي فرعونه قصد ايلدي كه كوردكي هلاك ايله موسي يه چاغردي
موسي عصاسين الينه الدي همان كر وعصا ايدي اول ساحرلر كندو سحرلر
ينه نظر قلوب كورديلر كه هيچ بر اثري قالمش قو موسي محو اولمش پس
چون حق كلدي ظاهر اولدي كه اول سحر دكلدر قمو هلاك اولوب محو اولدي
موسي غالب اولدي اول ساحرلر مغلوب اولدي اول وقت ايچنده
خوار حقير اولوب دونديلر بريره جمع اولوب ديديلر كه ۵ اگر بو موسي
نك عصاسي دخي سحر اولسه بزم سحريمز ۵ اگر چه باطل اولديكي لوكه ايلر ويمز
محو اولميوب يرلرنده شويله معطل قاليديكي ۵ پس بو سحر دكل موسي نك
الله دن معجزه دركه اثبات نبوت قيلور مجموع ساحرلر موسي يه ايمان

کتوروب تصدیق ایتدیلر نتکم حق تعالی قران عظیمنده خبر ویروب بیوردی
فالقی السحرة سجدین قالوا امنا برب العالمین رب موسی وهرون ○
○ یعنی اول ساحرلر فی الحال یوزلری اوزره قپوب سجده قیلدیلر چون الله
تعالی انلره توفیق ویردی کندویه دوندیلر دیدیلر که بز عالملر تکریسنه
ایمان کتوردک فرعون انی اشیدوب ددیکه اول عالملر تکریسی دیدیکلرکز
مرادکوز بنمی دیلرسکز یعنی مقصودکز بو ایدیکه اول کورقلانی قومنه
انلرک حالن تلبیس ایدیدی انلر صنالر دیکه انلر دوکی عالملرک تکریسی
بو فرعون دردیه لر پس انلر جواب ویروب ددیلر که یوق بزم مرادمز
موسی ایله هارون تکریسیدر فرعون انی اشیدوب صوردوغنده پشیمان
اولدی زیرا صورمش ایسه شویله خلق اوزره مبهم قالوردیکه اول
رب العالمین کیمدر ظاهر اولمزدی اکثر خلق اوله ظن ایدرلردیکه
اول فرعوندر اولاجون صوردی انلر معلوم قلدیلر موسی وهارون
تکریسیدر خلق ایچنده هب بلندی ظاهر اولدی فرعون هم قومی ایچنده
مخذول ومقهور اولدی بولکز اول ساحرلره غضب کلدی نتکم حق تعالی خبر
ویروب بیوردی ○ قال فرعون امنتم به قبل ان اذن لکم ان هذا
لمکر مکرتموه فی المدینة لتخرجوا منها اهلها فسوف تعلمون لاقطعن
ایدیکم وارجلکم من خلاف ثم لاصلبنکم اجمعین ○ یعنی فرعون اول
ساحرلره دیدیکه سز موسی یه ایمان کتوروب تصدیقمی ایدرسز بن سزه
بیورمزدن اول که موسی یه ایمان کتوردکدیو اشبو سزنه سزدن بر مکر
وحیله درکه موسی ایله اتفاق ایدوب شهره دوندیکوز دخی دیلدیکز
یلوزکه سحریکوز ایله بو شهرک خلقنی شهردن چقره سز مکانلرینه سز
مقر اولاسز اما تیز اولا بله سزوکه بن دخی سزه نه عقوبت ایدرین
الیتلن سزو اصلغ الکوز برله صول ایقلریکوزی کسم اندن مصادرتنا
غینک کنارندن جمیعکوزی اصه قویام چون فرعون بو عتابی انلره
قلدی انلر دخی جواب ویروب ددیلر شویله که حق تعالی بیوردی
○ قال الملأ من قوم فرعون اتذر موسی وقومه لیفسدوا فی الارض ویذرک
والهتک

والهتک قال سنقتل ابناءهم ونستحیی نساءهم وانا فوقهم قاهرون ○
یعنی اول فرعون قومنک اشرافلری واولولری ددیلر که یا ملک قور
مسنی بو موسی ای قومیله کو بو یریوزنده فسادلر ایدیلر اشیده
اول ساحرلر اکا کلی ایمان کتوردیلر اگر قویه حق اطورسک مصر ایچنده
وار قومی اذا اکا ایمان کتوررلر اتباعی چوغالوب اکا معاونت قلورلر
یریوزنده فسادلری چوغالور سنوک دینکی بو مصر ایچنده تغییر ایدر
لر سنی الهه که یا لکوز قورلر زیرا که فرعون [illegible] دوزمشدی
اول قوم ایچون انلر اکا طپرلر ایدی انلری دیر [illegible] دیکه بونلر سنوک
کی تنکریکوزدر بن اولو معبودیکوزم ○ ابن عباس ایدر فرعون کمسیه طپمزدی
ولکن خلقی کندویه طپدررردی چون اول قوم اویله ددیلر فرعون انلره ددیکه
بز انلرک اولوایدلم کیم انلرک طوغن اوغلنلرین اولدوره لم اما قز طوغنن قویالم
بز انلرک اوزرینه قهر ایله مسلطز بنی اسرائیل انی اشدوب موسی یه
اندن شکایت ایلدیلر موسی انلره جواب ویردی نتکم حق تعالی کلام
مبیننده خبر ویروب بیوردی ○ قال موسی لقومه استعینوا بالله
واصبروا ان الارض لله یورثها من یشاء من عباده والعاقبة للمتقین
یعنی موسی اول قومنه ددیکه ○ اکر اول سزه جفا قیلورسه الله تعالی
دن دیلکه سزی صبرلو قیلوویره انوک ازاسی اوزره صبر ایدیه سز تا اول
وقت کلنجه که اندن خلاص بولاسز زیرا بو یرلر الله تعالینک ملکیدر کیمه
دیلرسه قوللرندن اکا ویرور که عاقبت نصرت وظفر شول متقیلرکدر که
لور ایمان اوزره الله تعالی یه طاعت قیله لر الله تعالینک عقوبتندن
قورقوب وثوابندن اوموب ○ روایت اولنور دیکه مسیلمه کذاب
رسول علیه السلام حضرتنه کتاب یازوب کوندردی ددیکه بو کتاب مسیلمه دن
در که رسول الله در اول محمد که اول دخی رسول الله در بوندن صکره
بله سنکه بو یریوزی سنوکله بزم ارامزده تنصیف اولنمشدر که نصفنه
سن رسول اولاسن نصفنه بن رسالت ایدرکودم ○ اما بو قوم عرب بکا
ظلم ایدرلر رسول علیه السلام اکا کتاب یازدیکه بو کتاب بو محمد رسول الهدن

رسول آلهدن دراول مسیلمه‌ء کذابه ○ اما بوندن صکره بلکل که یوبر کلی
الله تعالینک ملکیدر قوللریندن کیمه دیلرسه اکا ویرور وعاقبت الامر
نصرت متقیلرکدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ قالوا اوذینا من قبل
ان تاتینا ومن بعد ما جئتنا قال عسی ربکم ان یهلک عدوکم ویستخلفکم فی
الارض فینظر کیف تعملون ○ یعنی اول موسی قومی موسایه دیدیلرکه یا موسی
بو فرعونیلر سن کلمزدن اول بزه عذاب قیلورلردی شمدی که کلوب رسالت
کتوردک کو عذاب قیلورلر زیرا اول فرعونیلرک هیچ بر ایشده فراستلری یوغیدی
که فکر ایله بر ایش ایده‌لردی ○ اما بو بنی اسرائیل قومی هر اشده فراستلولر ایدی
نه دیلرلرسه فکر ایله اشلرلر ایدی انلردن اوتوری اول فرعونیلر ظلم ایدوب بد اختلو
اشلری انلره اشلدرلردی هیچ بر اجر وجه ورمزلردی چون موسایه شکایت قلدیلر
موسا هم انلره ددیکم صبر ایدرک اولا که حق تعالی اول سزک دوشمنانکز فرعونی
قومیله هلاک ایلیه سزی انلرک یرلرینه خلق دیکوب ساکلندره سزی دخی
اول نعمتله ابتلا قیله نتکم بر زمان شدتله بلا ایله ابتلا قلدیکی تا سزک عملکوزی
ظهوره کتوره نعمت وقتنده دخی شدت وقتنده وبوندن صکره دخی حق تعالی
بیوردیکه ○ ولقد اخذنا آل فرعون بالسنین ونقص من الثمرات
لعلهم یذکرون فاذا جاءتهم الحسنة قالوا لنا هذه وان تصبهم سیئة
یطیروا بموسی ومن معه الا انما طائرهم عند الله ولکن اکثرهم لا یعلمون
○ یعنی حق تعالی ایدر بز عقوبتله طوتدوق اول فرعونی قومیله که انلره
قحط ویوب اجلق حواله قلدی یمشلرین اکسلدوک ودوزقلرین قیت قلدوک
وایللوک تا اولا که انوکله اوکوتلنوب بزه ایمانه کله‌لر دخی اوکوتلنمدیلر
قچن انلره بوللق ووسعت واقع اولسه دریلرکه بز بوکه اهلوز وحقلوز
قوزله دائم بز بوللق اولاوهر قچن قحط وشدت کله درلرکه بو حال بزه
موسایله اکا اویان قومک شوملغندن درکه ایریشور بالله اول بونلره
ایرشن الله تعالی قتندندر که کندولرک فعللری جزاسیدر لکن بونلرک
چوقلری بوندن جاهلدر خبرلری یوق که بو ایش بونلره کندو فعللری
سببیله ودخی بلمزلرکه آخرتده نه محنتلر اولسه کرکدر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ○ وقالوا مهما تأتنا به من آیة لتسحرنا بها فما نحن لک بمؤمنین
فارسلنا

فارسلنا علیهم الطوفان والجراد والقمل والضفادع والدم آیات مفصلات
فاستکبروا وکانوا قوما مجرمین ○ یعنی اول فرعون قومیله موسایه
دیدیلرکه یا موسا هر نه وقتکه سن بزه بر علامت ایله کله‌سین تا او
نوکله بزم کوزومزی سحرلیه‌سین بز سکا ایمان کتوررزدکلوز موسی
آنی اشیدوب غضبه کلدی دعا قلدی حق تعالی انلره بر بلا ویریه دیو
پس حق تعالی دعاسین اجابت ایدوب انلرک اوزرینه طوفان
کوندردی تا بر جمعه ایرته‌سندن بر جمعه ایرته‌سنه دک کیجه کوندوز
یغمور یغدی تا که بنیادلری یقلدی لمسه‌لر کوندردیلر کوزدیلرکه ویو
یوللری کسلدی یقین اولدیکه مصر دکز اولایدی پس غرق اولمقدن
قورقدیلر موسایه دل بیلورلمسه‌لر کوندردیلر ددیلرکه بو بلایی بزم اوزریمزدن
رد ایله بز سکا ایمانه کلهلوم وبنی اسرائیلی دخی سکا کوندررلوم موسی دعا
قلدی حق تعالی اول بلایی بونلرک اوزرندن دفع ایلدی بر ییل کوندردی
اول ساعت اول یرلری قورتدی اوتلر بتوردیکه هیچده انجلین اولمغن
کوردکلری یوغیدی ددیلر بو زحمت که بزم واقع اولدی بزه آنی تشرصانور
دق بو خود بزه کلی نعمت ایمش والله بز سکا ایمانه کلوب تصدیق
ایدوب بنی اسرائیلی دخی سکا کوندررمزز پس کرو عهدلرین سیوب
الله عاصی اولدیلر برآی آنول اوزرینه یکدی موسی عم کرو یاوز دعا
قلدی حق تعالی انلرک اوزرینه شول کیجه قرالوسی کبی چکرکه کوندردی کلوب
بونلرک قیلادیلر شویلکه انلرک چوقلوغندن نه یر کورینوردی نه
کوک اول یر بتوردیکی اوتی کلی ییدیلر هر کز یر یوزنده بر بیشار نسنه
قالمدی کرو کلوب موسادن یکافریاد قیلوب ددیلرکه یا موسا دعا
قیل ربکدن دیلکه بو عذاب بزدن دفع ایلیه بز سکا ایمان کتوروز
بنی اسرائیلی سکا کوندررز موسی عم دعا قلدی حق تعالی بر ییل کوندر
دی اول چکرکه‌ی سوروب دکیزه دوکدی اول مصر بوندن اصلا بر چکرکه
چکل قالمدی فرعون اول قومنه دیدیکه بو نظر ایدک کوردوک اوتدن اکیندن
باقی نسنه قالدیمی کوردیلر اکیندن بویل یمجک نسنه وار ایدی چون آنی

کوردیلر کوو وعدهلرین صیوب ددیلر که یا موسی والله بز سنی تصدیق
اتموزوز بنی اسرائیلی دخی سکا کوندرمزز کوو براکی بو حالی اوزره قالدیلر
موسی کوو دعا قالدی حق تعالی اناره نمله حواله قالدی شویله که اول
دخی لنهدن بر جنسدر داوار دخی مصر بوندن بر بیشادوریواغی قومادی
کلی یدی شویله که مدیکی صنایدک بر سیلدر اقرهرکزا اوددن یمشدن بر نسنه
قومادی یدی فریادله کوو موسایه کلدیلر ددیلر که یا موسی بو دفعه
دخی ربکه دعا قل بو عذابی بزدن کشف ایتسون سنکله عهدمز محکم اولسون
ایناملی سکا ایمان کتوره وز البته بنی اسرائیلی سکا کوندره وز موسی
کوو دعا قلدی حق تعالی بر آشی نیل کوندردی انی جمله کوییندروب هلاک
ایلدی شویله که بری قالمدی اول ییل انی سوروب دوکدی موسی انلره
ددیکه کوندرک بنی اسرائیلی بنمله وعدهیه وفا قلوک انلر کوو موسایه دد
یلر اول بزه اندوریلن واقعه دفع اولندی اش قالمدی بز شمدن کرو سکا
نیچون ایمان کتوروز یا بنی اسرائیلی سکا کونده وز وار کوجک یتوسسه
بزه ضور ایو کوره سین اشاله کوو براکی بو حال اوزره قالدی موسی عم
کوو دعا قلدی حق تعالی انلره قوربغه حواله قالدی دکزدن چقوب کلدیلر
شول قوالوکیچه کبی انلری قاپلادیلر اولره کیردیلر و اولرا چندره اودتولوق
یلری اچنده و دوشکلرینه وکیدوکلری طونلرینه طولدیلر تالی کیچه دبرسی
اویانسه کورردیکی دوشکی قوربغه ایله طولمش قچن بر سی بو سینه بر
سوز سویلمه لی او کسه ایدتی اغزین کتوروب اول بر نسنه قولاغنه
اوروب اندن سویلر دی قوربغه اوننک چوقلوغندن هنکامهسندن
قولقلری طوتلوردی واشید لمزدی کوردیلر که قتی طارلغه واقع اولدیلر
ناچار کوو موسی یه کلوب یلواروب ددیلر که یا موسی الکه بو قوربغه
بزدن دفع ایده سی اولورسک البته بوکز سکا ایمان کلورز بنی اسرائیلی
دخی سکا کوندرورز موسی ترحم ایدوب کوو دعا قالدی الله تعالی
اول قوربغه دخی انلردن دفع ایلدی موسی کوو انلره ددیکه بنی
اسرائیلی بنمله کوندرک انلر ددیلر که بنی اسرائیلی سکا ویره کوم الحق
اما مالکرین وطوارلرین ویرمزز که بله الوب کیتهلر موسی انلره
ددیله

ددیکه الله تعالی بکا امر ایلدی که انلری الوب چقم هیچ ماللرینه طوارلرینه
بر نسنه قومیم صوکلوینده انلر کوو ددیلر که والله ننکن بز سکا ایمان کتوروروز ونه
خود بنی اسرائیلی کوندروزلر کوو براکی بو حالا اوزره قالدی موسی دعا
قالدی حق تعالی اول قومک آقن ارمقلرینی قانه دوندردیکه هیچ بر صو
بجاره بولمدیلر نه ایچوونه طتلو اما بنی اسرائیلی قومی کوو بیاغی کبی اول
ارمقدن الورلار ایدی صافی طتلو صو ایچرلردی واول فرعون قومی
کلوب بنی اسرائیل قومی الدوغی صودن الدیلر دستارینه قویسه لر صو
ایدی بردقلرینه قویسه لر کوو قان اولوردی حال بودرکه اوکندن
واردندن اقن صو ایکن اول فرعون قومنک اشرفلری ایتلنوب فرعون ایله
بنی اسرائیلک ارمقلرینه کلدیلر کوردیلر که طتلو صافی صوا قاردر فرعونه
بر ملسیم امر ایدوب بیوردیکه کوو اول صودن الالوجون اول کشی الن
صویه اوردیکم اوجیلاله الا ایچه اول صوا وجا ایچنده کوو قانه دوندی
یدی کون تمام بو حال اوزره قالدیلر صو بولمدیلر که ایچه لر قان ایچرلردی
اول حالده چوق قلدی قرلدی کوردیلر که چاره یوق کوو موسی یه کلوب
فریاد ایله دلرو فرعونیلر ددیلر که یا موسی اول سنک الهکه قسم ایدر
وایده وزکه سنکله الوبو بلایی بزدن دفع ایده سی اولورسنک سکا ایمان
کتوروب بنی اسرائیلی سنوکله کوندوره وز موسی عم ینه دعا
قالدی حق تعالی کوو ایو مقلریکی طتلو صویه دوندردی کوو عهدلرینی
صیوب اول کفرلری اوزره ثابت اولدیلر حق تعالی ایدر بز انلری بوننک
کبی ظاهر واضح ایاتلر کوندردک انلر ایمانه کلمکدن استکبار ایتدیلر
اوکفرلری اوزره قائم اولدیلر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ولما وقع
علیهم الرجز قالوا یا موسی ادع لنا ربك بما عهد عندك لئن كشفت
عنا الرجز لنؤمنن لك ولنرسلن معك بني اسرائيل فلما كشفنا عنهم
الرجز الى اجل هم بالغوه اذا هم ينكثون ○ یعنی قچنکه اول عذاب
انلرو اول اوزرینه واجب اولوب حلول ایلهدیلر که یا موسی دیکه
ربکدن شول عهد یله که سکا قلمشدر دعا قلسک اجابت ایلیه
الرانشبو عذابی بزدن دفع ایده سی اولورسک بز سکا ایمان کتوروب

بني اسرائيلي سنكله كوندرەلوم حق تعالى ايدرچون بزانلردن اول عذابي
كشف ايدە وز تاخيرا تمكيچون اول وقتلرينه دك كه غرق قلە وعدە اولنمشدر
كورەسن كروعهدلرين نقض ايددلركه موسايالە قلديلردى ودخي
خبرويروب بيوردياكە فانتقمنا منهم فاغرقناهم في اليم بانهم كذبوا
باياتنا وكانوا عنها غافلين يعني چون انلرەعهلە وفا قلمديلر بز دخي
انلودن انتقام ايدوب دكزە انلرى غرق ايلدك يعني چون انلرە غرق وقتي
كلدى الله تعالى موسايە امر ايلديكە بني اسرائيلي الوب كيجەدە مصرگ
يرندن چقروب كيدەموسى عم آني قومنە يلدردى بني اسرائيلك
عورتلوني واروب فرعون قومنه واول قومك عورتلرينك زينتلرين عاريتي
ديليوب الديلردولونە كيدروزديوچون كيجەنك اوقلي اولدى موسى قوميلە
قوسيلەچقدى كتدي كه انلرچالدعورت التيوزبيك كشيدى آني فرعونە
خبرويرديار فرعون دخي براقالنديكه انلروك اردنجە چيقه چون صباح
وقتي يقين اولدى فرعون اتلندي يالەسنده بيك كزيوز بيك دخي ايكيوز
بيك كشي وار ايدي كنش طوغدوغي وقت ايرشديلر موسى دكزە ايرشدي
عصايلە اوردى دكزدن اون ايكي يول اولدي زيرا بني اسرائيلك
دخي اون ايكي سبطيدي يعقوب پيغمبر عم اون ايكي اوغلنك
نسليدى هر براوغلنك نسلي باشنە برسبط اولمشيدي هر سبط اول
يولك برندن اوغرادي كچدي فرعون دخي قوميلە ايرشديلر اول يرە
موسى قوميلە كچدكي كوردي صوايچي يول اولمش طوردر انلر دخي كر
ديلركچرلر اول موسا قومنە ايرشه لر تمام جملەسي كيريچ صوشويالە يول
اولوب طوردى تمام صوكي كروب اولي چقمغە بشليچه حق تعالى امريلە
صوشويالە يول اولوب طوردي تمام صونە كروب اولي چقمغە بشليچه
حق تعالى امريلە صوا قوب روان اولدي بربرينە قاوشدى جملەسنى
ايچنە الوب غرق ايلدكيحق تعالى خبرويرديكە بزانلري صويالە
غرق ايلديك وهلاك قلدق اندن آوتوروكي انلر بزم ظاهر قلدغمز الله
آيتلرنە انكار ايدوب يالان ايلديلر اندن اعراض ايدوب غافل اولديلر فل

ايدوب

ايدوب اندن عبرت المديلر انوكلە اوكوتلنوب ايمانە كلمديلر ديو هلاكە
كتدن نجات بولمديلر چون انلر هلاك اولديلر فرعون اوازي كسلدي
موسي دونوب بني اسرائيلي الدى كلدي ديارى مصردە انلروك
يورتلرين سالكندە ايلر نتكم حق تعالى بيوردى وأورثنا القوم
الذين كانوا يستضعفون مشارق الارض ومغاربها التي باركنا
فيها وتمت كلمة ربك الحسنى على بني اسرائيل بما صبروا ودمرنا
ما كان يصنع فرعون وما كانوا يعرشون يعني فرعون بز قوميلە هلاكە
ايلديكز اول انلروك الندە ضعيف قومە ميراث قودق ويرك مشرق طرفلرن
كه اردنلە فلسطين درشويلەكه اول يرلرى انلرە صولرى ويمشلري
چوق قلوب برلتلندردك سنول ربكك اول كوركلو نصرت وعدەسي
تمامنه ايردي بني اسرائيلي فرعون اوزرە غالب قلوب انلرك يرلوينە
انلرى مكانلندردي دنيادە اخرتدە جنتي عوض ويردى اول صبرايدوب
جفالوينه قتلنوب انلرە دونمدكلرندن اوتوري ودخي بز هلاك ايلدك
فرعوني قومني وانلروك مكرلرين وحيلەلوين دخي اشلديلر جميعين
باطل قلدق ودخي اول يوجە يايدقلرى بينالويني دكلكلرى باغلرى تني
ودخي خراب قلدق ودخي حق تعالى بيوردي يعني حق تعالى ايدر
چون بز بني اسرائيلي خلاص ويروب نصرتلە دكزدن كچوردك كلوب برقومە
اوزرنە كچديلر كورديلركە اول قوم بر صنمە اوزرنە ملازم اولوب عبادت ايدر
لردي اني كوروب اول بني اسرائيلك ديلركه ياموسى بزە دخي بر معبود
دوزو ويركه اكا عبادت قلەلم نتكم بوقومك الهلرى واردر اكا عبادت ايدرلر موسى
انلرە ديدي يا قوم تحقيق سز بر سوز سويلرسزكه اول سوز جاهللر و
وعقلسزلر كلاميدر بو ايشك عاقبتندن سز جاهلسز خبريكوز يوق بدر
ستي بو قوم كلسي هلاك اولمشلردر شول اشلودن اوتوروكي اول صنمە طبرلو
انلرك جميع اشلەكلري باطلدركه اندمخبر بوقدر انلرك عاقبتي عقاب و
عذاب در ودخي حق تعالى بيورديكه قال أغير الله أبغيكم الها وهو
فضلكم على العالمين واذ انجيناكم من آل فرعون يسومونكم سوء العذاب
يقتلون ابناءكم ويستحيون نساءكم وفي ذلكم بلاء من ربكم عظيم يعني
موسى اول قومە ديديكە يا قوم يعني سزە اللهدن غيري معبودمي

طالب ایدی بن که سز واروب آنی آله طوتنوب طپاسز بو حالده که اول سزی زما
نکوز قومی اوزره تفضیل قلوب انعام واحسان ایلدی سز انک احسانینی ونعمتینی بلمز سکز
دیلر سنوز کیم انوک عبادتن قویب اندن غیرینه طپاسز دونوب اول الله تعالینک انعاملر
نی اناره ذکر ایدوب نسخیر ویر دیله انلر دخی متنبه اولالر دیه آنی الوک که حق
تعالی سزی فرعون قومنک شرندن خلاص ایلدی که سزه قتی مختلف عذاب
قیلورلردی اردوغان اوغلنجقلر بیلوزی اولدروب قزجغزلرینی کوری قوللقجی اند
ایدنمکل ده دیکز سزه بلای عظیم ایلدی وانلری هلاک ایدوب سزی قورتاردی دخی
دیکلوزدن سزه اولو نعمتدر انوک شکرنی صقلك اولو نعمتدر اکا کفران نعمت
اولمک که قیوایروغه طپاسز ودخی حق تعالی بیوردیکه ۵ وواعدنا موسی
ثلثین لیلة واتممناها بعشر فتم میقات ربه اربعین لیلة وقال موسی
لاخیه هارون اخلفنی فی قومی واصلح ولا تتبع سبیل المفسدین ۵ یعنی حق
تعالی ایدر بز موسایه وعده قلدق مناجات ایچون که اوتوز کون اوروج طوته
بغ آنی اون کونلر دخی تمام قلدق یعنی اوتوز کون ذی القعده آینده اون کون
دخی ذی الحجه آینده مناجات بیرام کونی ایلدی بعضیلر دیدیلر که اوتوز کون
ذی الحجه ایندن اون کون محرم آیندن ایدی مناجات عاشورا کوننده ایدی
چون اول اوتوز کون موسی اوروج طوتدی اوتوزنجی کون صباح اغزینه
خرنوب اغجیله مسواک قلدی فرشته‌لر اکا دیدیلر که یا موسی بز سنک
اغزیکدن مسک رایحه‌سین بولوروق سن آنی مسواک ایله یویوب فساده ویر
دیک پس اندن اوتوزنجی امر اولندی موسی اون کون دخی اوروج طوت
که جمله‌سی قرق کون بوده فعه‌سی اوتوز بر دفعه‌سی اون پس موسی دیلر
قرق کون وعده‌سین تمام ایلدی جبل طوره کتمزدن اول موسی قرنداشی
دیدیکه یا هارون سن بنم خلیفم اول بو قومم اوزرینه بن کلنجه بونلری اس
صلاقم دعوت قلوب الی الرندکه اصلاح قلغل عاصیلر ومفسدلر طریقنه
متابعت قلمغل خیرا وزره اول فساد ایشه رضا ویرمکل مطیعلر طریقنه
سلوک ایتکل چون موسی قومنی الله تعالی یه اصمرلدی سبب بو ایدیکه
اول قومنک بعضیسی اول طوردن ایکن سامری اوبوب بوزاغویه
طپدیلر بوندن اوتورکی رسول علیه السلام کندی استنی الله اصمرلدی کمه
کندویه خلیفه دمدی کندو اختیاریله قودی اما الله تعالی خلقک

افضیلی

افضلی که ابوبکر صدیق ایدی آنی حبیبنه نصکره امت اوزرینه خلافته
روا کوروب رسولنه عم بیوردی انوک دلکیله خلیفه دیلدی تا که امت
ایچنده الله تعالی معاونتیله اصلاح ایلیه ودخی حق تعالی بیوردیکه
ولما جاء موسی لمیقاتنا وکلمه ربه ۵ قال رب ارنی انظر الیک قال لن
ترانی ولکن انظر الی الجبل فان استقر مکانه فسوف ترانی فلما تجلی
ربه للجبل جعله دکا وخر موسی صعقا فلما افاق قال سبحانک
تبت الیک وانا اول المؤمنین ۵ یعنی موسی چون بزم قرق کون میعاد
مزی تمام ایدر ایکن قلدوغمز وقتده کلدی اول زبانی سویلدی اول وا
سطه‌سز کلامی موسی اشتدی اشتیاق غالب اولدیکه متکلمک لقاسی
مشاهده قیله تا که لذت کلام دخی مؤثر اولا اندن اوتوری دیدیکه یا رب
بکا لقاکی کوستر که سکا نظر قیله‌یم دیدی اکا دیدیکه یا موسی سن بنی دنیاده
کورمزسین زیرا اول کوزکه فنا ایچون یرادلمشدر لقای بقایه نظر قلمغه
طاقت کتورمز لکن نظر ایله اول اولو طاغه که جبل مدین در اکر اول یرنده
قرار طوتاسی اولورسه تیز اولا که سنوک دخی بنی کورمکه طاقتک یته می
یعنی اندکه بنی کورمکه طاغ طاقت کتورمیه سنوک دخی بنی کورمکه
هیچ طاقتک یتمک دکل چون حق تعالی کندی ذات نورندن بر ذره نوری اول
طاغ اوزرینه القا ایلدی طاغ انوک هیبتندن اضطرابه کلدی انوک قورقوسی
اول طاغی سکز پاره ایلدی یرندن اتلوب یر الکنده اولدی اوچی مکه یره دوشدی
ایکیسی شامه دوشدی ۵ اما بعضیلر دیدیلر که ازیلوب طپراق اولدی
یومچوسی کیدوب یر ایله برابر اولدی ۵ وهب بن منبه ایدر چون
موسی ربنه نظر قلمق دیلدی حق تعالی امر ایلدیکه دومان کلوب
اول طاغی احاطه قلدی الله تعالی امریله دخی کوکلر فرشته‌لری اندیلر
موسانک بندلکلری شیشلوب اعضالری کوشدی صورتی ولونی
متغیر اولدی جبرائیل علیه السلام ددیکه یا موسی صبر ایله اول نسنه ایچون که
دیلدن دیلدک تا سن اول چوقدن بو وادیده قلدوغن نسنه کورمه سن چون
اول الله تعالی حضرتینک نوریله اول طاغه القا اولندی طاغ قپلدی

دوکلی نسنه‌لر ساکن اولدیلر فرشته‌لرک اوآزی کسلدی الله تعالی قورقوسندن
اول طاغ اریدی پاره پاره اولدی موسانک عقلی کیدوب دوشدی زماندن صکره
چون کندویه کلوب ایله دیدیکه الهی سنی تنزیه ایدرم هر نسنه‌دنکه سنوک
شانکه لایق دکل اول سوزمدن دوندم توبه قلدم اول ایمان کتورن بنم اکاکه
سنی دنیاده کورمک محالدر تا قیامته دکین دنیاده ○ وبعضیلر ددیلر که توبه
قلدم ددوکی بو معنی اوزره درکه ایرق سندن دیلمیم نسنه‌که اول سؤال
محال اولا پس موسی اقرار قلدی اکاکه اول دیلدوکی وقتنده سؤال ایدی
زیرا اول آخرتده وعده اولنمشدر که دوستلرینه جنت ایچنده دیدارینی
مشاهده قلدی رع الله تعالی جمیع مؤمنلره میسر قیلیونه فضلیله آمین
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ قال یا موسی انی اصطفیتک علی الناس
برسالاتی وبکلامی فخذ ما اتیتک وکن من الشاکرین ○ یعنی یا موسی
بن سنی تحقیق اختیار قلدم بنی اسرائیل اوزره سکا بنی رسالت ونبوت ویر
دم دخی سنی رسولم اداسنه مخصوص قلدم واسطه‌سز کلام اتمکله سکا ویر
دیکم نسنه ایله عمل ایله واول ویردیکم نعمتلره شاکرلردن اول ودخی حق
تعالی بیوردیکه ○ وکتبنا له فی الالواح من کل شیء موعظة وتفصیلا
لکل شیء فخذها بقوة وامر قومک یأخذوا باحسنها ساءریکم دار الفا
سقین ○ یعنی ابن عباس ایدر رض الله تعالی موسی‌یه توریت ویردی
یدی لوح ایچنده یازلمشدی زبرجددن انوک ایچنده هر احکامک بیانی
وار ایدی ودخی وعظ ونصیحت وار ایدی وهر لوحک اوزونی اون ارش
ایدی وهر بر حلال وحرام انوک ایچنده بیان اولنمشدی ○ جابر ابن عبد الله
ایدر اشتدم رسول الله دن ع م ایدردی حق تعالی موسی‌یه ویردیکی
الواح اون باب وار ایدی اولکی بو ایدیکه یا موسی الله تعالی‌یه
هیچ بر نسنه‌دن شرک کتورمه کل تحقیق بالله بنم کلامم واجب اولدی
انوک اوزرینه که البتده مشرکلری یوزلری اوزره ناره براغم ودخی بکا شکر
ایله وآتا اناکا حقینی رعایت قل انلره عاصی اولمه تا الله سنی هلاک قلدیر
یرلردن صقلیم وعمرکی دخی زیاده ایدم ودیریلدم سنی حیات طیبه ایله
دنیادن سنی کوندروب لیکن دخی خیردن بکا ایلتم ودخی اوکدرسه بر نفسی
که آنی

که آنی الله تعالی اولدردمکی حرام قلمشدر الا حقله والابوی کلکیلر اوزریکه سنوک
طارغملور ولوکلردن قطع لوکلملی دخی انا ولوردوتوب واتمحق یرولی بنم سنخطیمه
اودا اولور ودخی بنم ادمیله یلان یوه انما ایچکل دخی بدرستی بن ظاهر وباطن قلمزم
شول کمسه‌یه که اول بنی تنزیه اتمیه وبنم آدمه تعظیم قلمیه ودخی هیچ بر کمسه‌یه حسد
قلمغل الله تعالی انلری فضلندن قلدوغی عطا ایچون انکیچون که حسود بنم نعمتمک
عدوسیدر بنم حکمم رد ایدوب قسمتی سنخط ایدیجیدر که قوللرم اراسنده رزقلرنی
وجاهلرنی قسمت ایلدم ودخی طانقلق ویرمکل شول نسنه ایله که قولاغک انی
اشتمش وکوکلک صقلمش اولمیه بدرستی بن اول طانقلق ویرنلره قیامت کو
ننده اول شهادتلرندن سوال ایدرم ودخی زنا اتمه وسرقه قلمه که سندن
عنایتمی ورحمتمی دوندرورم کوکلردن برکت قبولرینی سندن یکا بیارادم
ودخی کندو نفسوکه نه نسنه صانور سک کوقلان خلقه دخی انی صان وبنم رضامدن
غیری ایچون قربانکی بوغازلمه بنم ادم انوک اوزرینه ذکر اولنمیان قربانی قبول
اتمزم وانی یملکی دخی حلال قلمزم ودخی جمعه ایرتسی جمیع اهل بیتکله بنم عبادتم
ایچون جملردن فارغ اول غیری شغلکی ترک ایله تا که رسول ع م بیوردی حق
تعالی سبت کونینی موسایه عید قلدی جمعه کونینی بزم ایچون اختیار انی بزه
عید قلدی ○ پس چون حق تعالی موسایه الواح کوندردیکه یا موسی
سکا ویرلن اول الواح ایچنده بجد له طوتوب عمل ایله ودخی قومکه بیوردکه
نوکله عملرینی کوردکلو فلانلری حلالنی حلال وحرامنی حرام بلسلر خیر ایله عمل قلوب
شرلردن امتناع قلسلر بوندن اونوردو ددیکه موسی مندن کندو اشده
ایدی عبادته ملازمت قلمغه ودخی بیوردیکه تیز اولا که اول بنم امریمز
طوتمینلرک واره جق یرلرینی سزه کوسترورم که اول جهنمدر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ○ ساصرف عن ایاتی الذین یتکبرون فی الارض بغیر الحق وان یروا
کل ایة لا یؤمنوا بها وان یروا سبیل الرشد لا یتخذوه سبیلا وان یروا سبیل الغی
یتخذوه سبیلا ذلک بانهم کذبوا بایاتنا وکانوا عنها غافلین ○ یعنی حق تعالی
ایدر بن کندم دوندوررم کوکلرنی منع ایدرم امر دینده تفکر اتمکلرندن وبولو
کوکلر عجایبندن سیر قلمقدن نظر ایدوب عبرت المقدن شونلرونکم یر
یوزنده تکبرلک ایدوب اولونلر ایمانه کلمکلردن قاجدیلر واخرتده دخی

انلری مومنلرم ویردیکم نعمتلردن عطالردن دویدودم اول کفرلری مقابله سنده
عذاب ویرم زیرا اول نقدلرله آیتلرو علامتلر کورنلر امتناع ایدرلر ایمان
کتورمکدن ایچون والوکه طریق حقی کورسه لرکه دین اسلامدر آنی اول کندو
لره دین طوتمزلر اما کجناکه طریق ضلالت وکفرلری کورنلر آنی کندولره
دین ایدرلر اکا متابعت ایدرلر اندن اوتوری درا اولکه قرانمزه ودخی
رسولمز محمده انکار ایدرلر اندن اعراض ایدوب انوکله عملی ترک ایدر
لر ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ والذین کذبوا بایاتنا ولقاء الآخرة
حبطت اعمالهم هل یجزون الا ما کانوا یعملون ○ یعنی شونلرکم
قرآنه ومحمده وآخرته وبعث اولنمغه انکار ایدوب تکذیب ایتدیلر
انلرک جمیع حسناتلری باطل اولدی زیرا انلر جزا النمزلر دنیاده آخرتده
الا انوکله اشلدیلر اگر خیر واگر شر دخی اولورسه دخی خبر ویروب موسی
قومندن حق تعالی بیوردیکه ○ واتخذ قوم موسی من بعده من حلیهم
عجلا جسدا له خوار الم یروا انه لا یکلمهم ولا یهدیهم سبیلا اتخذوه وکانوا
وکانوا ظالمین ○ یعنی اول موسی قومی موسی طوره کتدکدن صکره
اول کندولره زینت اولنان التوندن بر بوزاغو دوزدیلر که انوکله ماقمسی وار
دی ملردی قضیه بوایدیکه موسی چون طوره کیدجک قومنه اوتوز کون وعده
قلدی که کلیدی اول وعده یجدی کلمدی اول قومی ایچنده بر کشی واریدی
اکا سامری دیرلردی قوینجی ایدی اول موسی قومنه ددیکه یا قوم سز اول
فرعون قومندن زینتلرینی عاریتن الدیکز اکا خیانت قلوب ویرمدیکوز
حق تعالی اندن اوتوری سیزه عقاب ایدوب موسی بزه کلمکدن منع
ایلدی واروک اول الدیغکوز زینتلری که التوندن کمشدن کورو جمع ایدوب
کتوروک آنی اوده یقالوم اولا که حق تعالی موسی کرو بزه کوندوره اول
قوم واروب اول زینتلرینی جمع ایدوب اول سامری یه کتوردیلر اول قومک اعیانی
واشرافندن ایدی اول التونلری اناروب قننده اود قیوب اودخنه یراقدی
ددیکه واروک ایمدی شمدنکرو موسی سزکله انلر کتدی سامری اول
التونلردن بر بوزاغو دوزدی جمیع اعضالری برلو برلو یخته اول وقتکه
فرعون غرق اولدی سامری انده جبرائیلی کورمشدی که اول فرعون قومنی

اولکیجه

اولکیجه دلیل اولوب اول صویه کرمکله کیدردی بر آته بنمشدی اکا فرس
حیات دیرلردی ایاغنی بصدوغی یردن فی الحال نبات اوت بتردی اول وقت
سامری جبرائیلک آتی بصدوغی یردن بر اوچ طپراق الوب صقلامش ایدی
چون بو بوزاغوی دوزدی اول طپراغی بوزاغونک اوزرنه صچدی اول
بوزاغو سلهدی اول قوم اشتدیلر تعجب قلدیلر انلر اول قوم ایدیکه
موسایه ددیلردی که بزه بر اله دوزو ویرسک بزا کا طپناوز سامری
بیلوردیکه اول قومک انوک کبی بر نسنه یه رغبتلری واریدی سامری
اول قومه ددیکه یا قوم سزک دخی موسانک دخی الهی بودر انوک سوزینه
الدانوب غرور ایله اول جاهل قوم اول بوزاغویه سجده قلوب اکا طاپ
دیلر الله تعالی ایدر کورمزلرمی بو جاهللرکه اول طاپدقلری نسنه انلره
سویلمکه قدرتی یوق ویر یوله دلالت قلمق انوک الندن کلمز بونلر انی
کندولره معبود طوتوندیلر کندو نفسلرینه ظالم اولدیلر اکا طاپنمغیله
بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ○ ولما سقط فی ایدیهم ورأوا انهم
قد ضلوا قالوا لئن لم یرحمنا ربنا ویغفر لنا لنکونن من الخاسرین ○ یعنی
انلر چون اول اشلرینه ندامت قلدیلر اللرنی باشلرینه اوروب تحیر ایله
مغبون اولدیلر بالدیلر کندویلرکه طریق هدایت قیوب ضلالته دوشدیلر
دیدیلرکه الر اولدی رحم بزی اسرکیوب مغفرت قلمزسه اولورز تحقیق بز
زیانکارلردن اولورز ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ ولما رجع موسی الی
قومه غضبان اسفا قال بئسما خلفتمونی من بعدی اعجلتم امر ربکم والقی
الالواح واخذ برأس اخیه یجره الیه قال ابن ام ان القوم استضعفونی
وکادوا یقتلوننی فلا تشمت بی الاعداء ولا تجعلنی مع القوم الظالمین ○
یعنی چون موسی دونوب جبل طوردن کلدی قومندن بکا کوردی انلرک
بعض دینلرینی تغییر ایتمشلر غایت غضبه کلوب غصه لندی ددیکه یا قوم
نه یاوز اش اشلدیکوز بندن صکره اول ربکوز وعده سی یرینه کلدی کلنجه
ابوری ایو دیکوزمی که بویله دینکوزی تعجیل الله فساده ویردیکوز امرینه
عاصی اولدیکوز غضبندن اول الواح اللندن براقدی اول الواح اوانیدی
اوزرنده یازینک بعضسی محو اولدی کتدی شولکه احکامدن دکل ایدی

اولکه احکامدندی ضایع اولمدی ثابت ایدی یا بیندی قرنداشنک صاچنه
چکدی کندودن یکا دیدکه یا هارون یا ابن ام اوغلی بو قوم بنی زبون ایدوب
قهر ایتدیلر یقین اولدیلر که بنی اولدوره لر ایدی بنی سندخی ذلیل ایدوب
دخی دوشمنلری بنم اوزریمه شاد ایتمکل که اول ظالملرک فعلنه بن رضا ویرمش
اولام موسی آنی ایشدوب قودی دعا قلمغه شروع ایتدی نتکم حق تعالی
خبر ویروب بیوردیکه ○ قال رب اغفرلی ولاخی وادخلنا فی رحمتک
وانت ارحم الراحمین ○ یعنی چون موسی دونوب ددیکه یا رب بنی یارلغه
اول لوحی براقدیغمدن اوتوری قرنداشم هارونه ایجندیکمدن اوتوری که سنک
دینک غیرتنه غضب ایدوب اشلدم و قرنداشم هارونی دن اولان قصوری دخی
سن یارلغه کا الهی اول بوزاغویه طپنلی جرات ایدوب منع ایلمدی رحمتکله بزی
جنتکه کیورله بزه کندی نفسیمزدن وانا مزدن سن یکرکسن
اسرکیجی سنسن و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ان الذین اتخذوا العجل سینالهم
غضب من ربهم وذلة فی الحیوة الدنیا وکذلک نجزی المفترین والذین
عملوا السیئات ثم تابوا من بعدها وامنوا ان ربک من بعدها لغفور رحیم
○ یعنی شونلرکه بوزاغوی کندولرینه اله طوتوندیلر تیز اولاکه انلره ربلری
ندن غضبله عذاب ایریشه و دخی دنیاده حقارت اوله که اوناس نفسلر
نفسلرین اولدرسلر توبه لری قبول اولمغیچون یا خود اول یهودیلرکه
بزم رسولمز عصرنده اول بو بوزاغو عبادتنه شروع ایتدیلر انلره دنیاده
اهانت جزیه ویرمک اخرتده دخی غضبیله عذاب ایدر حق تعالی ایدر
بزه افترا ایدوب یلان دوزدیلر بویله عقوبت ایدروز اما آنلرکه
اول یاوز عملری ایشلیلرکو دنوب اول شرکلرندن وکفرلرندن دونوب
ایمانه کلدیلر الله ورسولی تصدیق ایتدیلر بدرستی یا محمد اول شرکلرندن
دونوب توبه قلدقلرندنصکره غفور درباز لغفار رحیمدر اسرکیجی
ایدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ولما سکت عن موسی الغضب اخذ
الالواح وفی نسختها هدی ورحمة للذین هم لربهم یرهبون ○ یعنی
چون موسانک غضبی ساکن اولدی سکوت ایتدی طوروب اول الواحی
کروالدی اول بقیه سندن انوک بیانی هدایتی وار یعنی ضلالتدن
دخی رحمتی وار یعنی عذابندن شونلرکه اللهدن قورقرلر اخرت
ایچون

ایچون عمل ایدرلر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ واختار موسی قومه ○ ○
سبعین رجلا لمیقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال رب لو شئت اهلکتهم
من قبل وایای اتهلکنا بما فعل السفهاء منا ان هی الا فتنتک تضل بها
من تشاء وتهدی من تشاء انت ولینا فاغفرلنا وارحمنا وانت خیر
الغافرین ○ یعنی ابن عباسدن روایت در رسول و قتاده موسی حق
طورطاغنه مناجاته واردی اکا امر اولندی قومندن یتمش کشی اختیار
ایدوب میقاته طوته کیده واردی هر سبطدن التی کشی اختیار ○
قلدی یتمش ایکی کشی اولندی موسی ددیکه بن یتمش کشی یه امر ○
اولندم سزک ایکیکوز لوریه دونسون تا که اول اند حاضر اولنلره نعمتدر
ثواب اولودم اول ایکیسن دخی اولقدر ثواب اولا پس انلردن یوشع بن ○
نون ایله کالوب بن قالوردوندیلر موسی پیغمبر اول یتمش کشی ○
ایله جبل طورنه کتدی انلر طلعه یقین یرده طوردیلر موسی واروب مناجات
ایدوب کروبونلره کلدی اول قوم دخی موسی یه ددیلرکه سن واروب ربکله ○
سویلشدک بز بوندنه والدق پس اول الله بزه دخی اشکاره کوستر بزده ○
کورلم سن کوردرسن چون بونلر اول کلامی سویلدیلر کولدن فی الحال ○
صیحه واردی انلری یاقدی کل ایلدی موسی انلر ولیه هلاک اولدوقلرین ○
کوروب ددیکه یا رب چون دیلردیک که بونلری هلاک ایدیدیک ○
چون که بونلری هلاک ایدم سن نوله ایدیک که بوکوندن اول هلاک
ایدیدیک و بنی دخی بونلرکله بیله هلاک ایدیدیک یا رب بنی
و بنی اسرائیل قومنک ملامتی ایچنده می براغورسین بو جاهللرک
عملندن اوتوری چون موسی بو کلامی ددی حق تعالی کروانلری ○
دیری قلدی ○ روایت اولنور موسی اول یتمش کشی ایله طوره ○
کتدیکی اندن اوتوری ایدیکی اول بوزاغویه طاپدقلرینه عذاب دیلر ○
ایدی حق تعالیدن و دخی موسا ددیکه یا رب دکلدر بو خلق بوزاغویه ○
طاپدقاری الا سنوک ابتلا کلدرکه اکا روح ویوردیک بر جماد جسد
ایکن اول سفیهلر فتنیه واقع اولدیلرمی دیلرسک اول فتنه ایله ضلا
لته براغورسین لمی دیلرسک صقلرسن ○ هدایت اوزره ثابت قلورسن
بزم حافظمز و ناظریمز سنسن بزم کناهلریمزی یارلغی ویر دخی بزی

اسرکه عذاب قلمه که کناهلرینی وکناهلریمزی باغشلیحیلرک یکره کی سنسن
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ واکتب لنا فی هذه الدنیا حسنة وفی الاخرة
انا هدنا الیک قال عذابی اصیب به من اشاء ورحمتی وسعت کل شیء
فساکتبها للذین یتقون ویؤتون الزکوة والذین هم بایاتنا یؤمنون
○ ودخی موسی دعا قلوب ددیکه یا رب بزه دنیاده حالم حسنه
عطا قلمغله که اول علم وعبادتدر ودخی نصرتدر ورزق حلال ایله دخی صل
عورتاله دخی آخرتده دخی ظفر عطا قلکه اول جنتدر ایجنده کی نعمتلرله
تحقیق بز رجوع ایدوب اقبال قالدق سزدن یکا حق تعالی ددیکه اشوب
عذابمی بن مخصوص قلدم قوللرمدن کیمه دیلرسم انکا اهل اولا ایتانکه
رحمتم واسعدر عامدر دنیاده هر نسنه یه وهر مسلیه لوک کافر مؤمن کرک
فاجر کرک مطیع اوله رحمتم مخصوص در قیامت کوننده شرکدن وکفردن
ومعاصیدن صاقننلر اولورو قتاله بوآیت اندکی ابلیس دخی امید طو
توب بیون اوزاتدی ددیکه اول نسنه لردن بر نسنه دخی بنم که بکادخی
رحمتدن نصیب اولا حق تعالی آنوک امیدنی قطع ایدوب محروم ملعون
بالدرملک ایچون ددیکه بز اول رحمتمزی واجب قلوب حکم ایدروز انلر
که معصیتلرندن صاقنیلر وزکوة ویرلر بزم آیاتلرومزه ایمان کتورن
تصدیق ایده لر چون ابلیس بونکله امیدی قطع اولدی بو کز یهودی
ونصارا باش قالدروب ددیلرکه بز آیاتنه ایمان کتوردک که ○ توراتیدر
وانجیلدر وزکوة دخی ویردک رحمت دخی بزمدر وبزم ایچوندر الله
تعالی انلری دخی بلا انلیمغ ایچون بو آیت اندروب بیوردیکه
○ ○ ○ الذین یتبعون الرسول النبی الامی الذی یجدونه مکتوبا فی التوریة والانجیل
یامرهم بالمعروف وینهیهم عن المنکر ویحل لهم الطیبات ویحرم علیهم
الخبائث ویضع عنهم اصرهم والاغلال التی کانت علیهم فالذین امنوا
به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذی انزل معه اولئک هم المفلحون
○ یعنی بو رحمتمزی شونلره واجب قلدق که انلر تصدیق قلوب
متابعت ایلدیلر اول رسوله که امی پیغمبردر یازو یازمز کتاب اوقومز
دخی اول رسوله متابعت قلمنجه که انوک صفتلرنی کندولر کتابلرنده یازلی

بولدیلر اول بونلری شرایع اسلامه وتوحیده بیوردر وشرکلدن وکفردن ومنکرا
تدن نهی ایدرو رخصت ویرورلکه اتدن ویاغدن بونلره یازردخی واریسه
حلال اولان نسنلردن بیه لرو دخی بیان قلور حرام اولان نسنلوبکه میته در
قاندرو طوکوز اتیدر وخمردر ودخی بونلردن کتوردی بو اقدکی شول زحمتلر
وحمللری که اول شریعتده وارایدی زیرا انده کناهدن توبه قلمق آدم اولدرمک
ایدی وطونه نجاست دکسه یومغیله اقلمازدی ودکلن یرنی کسوب براقمق
کرک ایدی نتکم بقره سوره سنک آخرنده بونلری ذکر ایلدک ودخی وضع
ایلدی بو اقدکی بونلردن اول مشقتلو اشلری که اول شریعتده واریدی
کانه اول اشلر انلره شول بیون دمری کبی ایدیکه الله کی بو بونلرینه
تقلو اولا شونیله طار لعنورلردی بونلر جمله انسان اولندکی دخی بزم
رحمتمز انلره درکه اول رسول تصدیق ایلر انکا تعظیم ایدوب حرمت قلور
وانکا معاونت ایدوب آنوکیله بیکه قلیج اورهلر ودخی متابعت قاله لر
اول نوره که اول قرآندر انکا اندورلمشدر و بو دیلکا اولنان صفتلرله موصوف
اولنانلردر آخرتده نجات بولورلر واول بول رحمت دخی انلره حاصل اولور
ودخی بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ○ قل یا ایها الناس انی رسول
الله الیکم جمیعا الذی له ملک السموات والارض لا اله الا هو یحیی ویمیت
فامنوا بالله ورسوله النبی الامی الذی یؤمن بالله وکلماته واتبعوه
لعلکم تهتدون ○ یعنی حق تعالی ایدر ایت یا محمد بو کلی خلایقه که
یا قوم بن سزلک جمله کوز عرب وعجم وتورک روم وجن وانس که واردر
رسول کوندرلمشم که طریق حقه دعوت قلم شول اللهدن یکا که اندن غیری
الله یوقدر الا الله دردنیاده دریلوری اولدرر آخرتده اولولری دیرکوررر واولو
نطفه دن دری آدم یرادر واجلی کلنجه اولدرر واولدوررر پس سز تصدیق
ایدوک اول اللهکه بودر شریکی یوقدر واول رسوله دخی که نبیدر امیدر
الله تعالی تصدیق ایدر وانوک کلماتنی تصدیق ایدرکه قرآندر سز اول محمده
متابعت قلیک تا که ضلالتدن قورتلوب هدایت بولاسز وکرو موسی
قومندن خبر ویروب بیوردیکه ○ ومن قوم موسی امة یهدون
بالحق وبه یعدلون ○ یعنی حق تعالی ایدر موسی قومندن بر قوم

وارکه انلر بربرن حقه وطریق هدایته دعوت قلورلر ودخی اول حقله
عمل ایدرلر ودخی انلر بر قومدر که ماوراء چینده در اتار قومندن اوته در
ابن عباس دن روایت ایدرلر که معراج گیجه سی کروایندوکده رسول علیه السلام
حضرت جبرائیل ایله اول قومه اوغرادی انلرکله مکالمه قلدی جبرائیل
انلره دیدی که بو سویلشدیکوز کیمدر بلورمیسز دیدیلر که یوق بلمزز جبرائیل
دیدی که اول محمددر که نبی وامی در دیدیلر که یا جبرائیل اول پیغمبرك نبوتی
زمانی اولدیمی جبرائیل دیدی بلی اولدی پس اول قوم کلی کلوب اکا تصدیق
ایدوب دیدیلر که یا رسول الله تحقیق عیسی بن عمران ندرستی بزه وصیت
قلدی که سزدن قنقلوز که اول رسوله ایرشه نکوز بندن دخی سزدن دخی سلام
ایده سز رسول علیه السلام موسی علیه السلامك سلامنه جواب ویروب واول قومه
دخی واندن دونوب رسول علیه السلام انلردن صوردی که کورورم سزی بوا ولریکوز
کلی برابر ندر ندر دیدیلر که یا رسول الله انیچون که بربریمز اوزرینه یاغمسی
دکلوز کوکلمزکی برابر وساویدر رسول علیه السلام دیدی که کورورم اولریکوزك قپو
یوق دیدیلر که یا رسول الله بز بربریمزه ضرر اتمزز رسول علیه السلام ایتدی که هیچ
بریکوزی کولر کورمزم ندندر دیدیلر یا رسول الله اندن اوتورو که حق
تعالی کتابنده بزه جهنمی خبر ویردی که انی مشرق ایله مغرب اراسنجه در
ودخی یدی قات یورك اشغنجه در بوکا سیله حق تعالی انداچمشکه
انی البته ادمیله جنیله طولدوره پس بو حالده ادمه کولمك نجه میسر
ونته لایق اوله رسول علیه السلام کرو صوردی که هیچ اولنلریکوز اوزرینه اغلادیغمز
میسز دیدیلر که یوق یا رسول الله اوزرینه نته اغلیالم کلی ولولوروز اول بوله
البته کتمیز اوغراسم وزلوك الله ویروردکرو الور رسول علیه السلام صوردی
هیچ حسته اولورمسز دیدیلر که یوق یا رسول الله حسته شول کمسنه اولور که انوك
کناهی وخطاسی اوله اکا کفارت اوله انی اول تنکری رسول موسی نك دعاسیله
کناهدن معصوممز رسول علیه السلام دیدی که چون حسته اولمازسز یا اولوسه انلر دد
ددیلرکه یا رسول الله بچن بزدن بریمزك رزقی تمام اولسه ملك الموت کلوب
انی نه حالده بولورسه یوردکنی طوررکنی یاتوردکن جاننی قبض ایدر اول اولدوکی
یرده بز انی دفن ایدروز رسول الله علیه السلام دیدی که بچن سزدن بریکوزك قزی طوغسه
هیچ ملول اولورمیسز یوق یا رسول الله ۵ اما بوایی انوك شکرانه سی اوروج

طوتادوز

طودوزنا اوغلان طوغسه ایکی آی اوروج طوتادوز رسول علیه السلام دیدی که هیچ
انا الوزده یلان وعقرب اولورمی دیدیلر وار در یا رسول الله لکن بزه انلروك
اوزرلرینه یوروزز انلر بزوم اوزریمزه یورورلر نه بز انلری انجدروز ونه
انلر بزی انجدورلر انلر اوزن بزلر امینوز بزلردن انلر امینلردر رسول علیه السلام
دیدی که هیچ سزك یوردکوزده طوارلریکوز وارمیدر دیدیلر بلی یا رسول الله
انلروك یونلرینی کسه روز کیمینی اولرکیمینی طون ایدروز وکفاف قدر انلردن
یروز بو قریه اهلی کلی انده مساویدر قلمزدیلرسه بوغزلرهب بیله یرلر
بنم وسنك یوقدر رسول علیه السلام دیدی که هیچ سزدن کمسنه زنا قیلورمی دیدیلر
که یوق یا رسول الله بچن بر کمسنه بزدن انی اشایه شویله یقین بلورز
که الله تعالی کوکدن اوداندورن انی کویندره یاخود یا انی آشغه جالدر
یا رسول الله بچن بزم بو یموزك بوقوزی اولسه انی تیز جلد چقنلندررز الله رضا
ایچون که غفلت حاصل اولا زنادن صاقنله رسول علیه السلام دیدی که هیچ نه اطو طوتار
میسز که طارته سز ویرم سز یاخود طارته سز الاسنز دیدیلر که نه تراز و طو
تاروز که طارته وزنه اولچه طوتادوز که اولچه وزنه نسنه صاتون الورز
ونه نسنه صتاروز رسول الله دیدی که یا سبب معیشتکوز ندر دیدیلر که یا
رسول الله چقرالکن الروز الله تعالی کوکدن یره یغمور یغدروب انی بتوردر
تمام بچین وقتی اولنجق انی چقروز بچروز دیوشوررز بو ارادایه قویه قورروز
هر قنقمزه کرك اولورسه وارور اندن کفاف قدر الورز کرو قلانی یرنده طوردر
رسول علیه السلام ایتدی یا انسالریکوزیله جمع اولورمیسز دیدیلر که بلی یا رسول الله
بزم بر قراکوچه اوتمزوامه زردر دخی اول حال ایچون ایروجه طوتمز واردر قچن
جمع اولمق دیلسه وناول طونی کیوب اول قراکوه کوررزنه اردعوتنکا ودیورینه
مطلع اولورلرنه عورت ادینك او دیورینه مطلع اولور رسول علیه السلام دیدی که
هیچ التون کمش جمع ایدوب یغرمیسز دیدیلر یوق یا رسول الله انلری
اول کمسه لر جمع ایدر که انوك الله اعتقادی اولمیه وانوك رزقنه کفیل اولدو
عنه ایناغمیه اما بزم الله اعتقادیمز وتوکلیمز محکمدر بیلورزکه بزم
رزق اندندر انی جمع اتمزز چون رسول بونلرك حالنه مطلع اولدی قرا
قراندن اون سوره انلروك اوزرینه اوقودی ماله ده انمشدی هنوز

اول وقت دخی نماز ایله زکوةدن غیری نسنه فرض اولمشدی رسول علیه
السلام انلره کورکلو یردن انلره قرآن اوکرتدی نماز و زکوة بیوردی که یرینه کتوردیلر
دوندی کروا و کیجه منزلنه کلدی ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ وقطعناهم
اثنتی عشرة اسباطا امما واوحینا الی موسی اذ استسقاه قومه ان اضرب
بعصاک الحجر فانبجست منه اثنتا عشرة عینا قد علم کل اناس مشربهم و
ظللنا علیهم الغمام وانزلنا علیهم المن والسلوی کلوا من طیبات ما رزقنا
کم وما ظلمونا ولکن کانوا انفسهم یظلمون ○ یعنی بز بنی اسرائیلی اون
ایکی بولک قلدوق چون اول یته واقع اولوب صوسز قالدیلر کلوب موسادن
صو طلب قلدیلر بز اندن وحی ایتدک موسی یه که عصالی طاشه چال چون اول
عصایی طاشه چالدی اندن اون ایکی چشمه روان اولوب اقدی بنی اسرائیلک
هر بولوکی انوک برندن صوالدیلر بر بلوکی الدوغندن بر بولوکی دخی المدی
بر برینک چشمه سی معلوم ایدی دخی اسیدن شکایت قالدیلر که کولکه
یوغدی بولت کوندروب انلری کولکه قالدق ولذتلیلن ایله بلدرجن یاغدر
دق بشوب بویان اولمش قدره تمزله ددک انلره کم اول رزقدن اتکموز حلال دن
یک یارین ایچون ذخیره قلماک انلر امر من خلاف ایدوب اول اندن ذخیره قالد
یلر اول قودقلری قوقدی انلر اول مخالفت قلمقله بزه ضرر قلمدیلر بلکه کند
ولره ظلم ایتدیلر ذرقلری نقصان اولدی ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ واذ
قیل لهم اسکنوا هذه القریة وکلوا منها حیث شئتم وقولوا حطة وادخلوا
الباب سجدا نغفر لکم خطایاکم سنزید المحسنین ○ یعنی یا محمد اشبو قومک
بو مخالفتلرین دخی ذکر ایله که بز انلره بیوردق وارولر اول اری شهرینه کیرولر
انده ساکن اولنک و اول یوک نعمتلرندن دیلدکجه دیلرسکوز اما کم قپودن کیره
کرسکوز شول دکلو ع ایدرکبی بوکولوب کیرولر دخی سوزکوز بو اولسونکه
حطة دیم بز تا بزانوکله سزک خطالریکوزی یارلغیم وز احسان اله که
عصیان قلمامشیدی اولری انعاممزی انلره دخی زیاده قلورز ودخی حق تعالی
بیوردیکه ○ فبدل الذین ظلموا منهم قولا غیر الذی قیل لهم فار
سلنا علیهم رجزا من السماء بما کانوا یظلمون ○ یعنی چون انلر واردیلر
اول اری یه کردیلر اول انلردن ات ذخیره قلمقله ودوناغویه طمعله
کندولره ظلم ایتدیلر و مخالفت قلوب سوزلرنی دیللرنجه حطه یرینه

حنطه

حنطه دیدیلر بز دخی انلرک اول مخالفتلری جزاسی انلره کوکدن
عذاب اندوروب هلاک ایلدیک ○ بعضیلر ددیلرکه و باطلدی قیلدیلر
و بعضیلر ددیلرکه اوداندی کوینذردی هلاک ایلدی ○ یس حقه
مخالفت قلمغک جزاسی دنیاده و مکلدر اخرتده عذابه مستحق اولمقدر
قول اولانلر کرکدرکه مولایه مطیع اولا تاکه انوک قتنده سعادته ایرشه
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ واسئلهم عن القریة التی کانت حاضرة
البحر اذ یعدون فی السبت اذ تأتیهم حیتانهم یوم سبتهم شرعا ویوم
لا یسبتون لا تأتیهم کذلک نبلوهم بما کانوا یفسقون ○ یعنی یهود
یهودیلر ددیلرکه بزابراهیم اوغللرندنوز الله تعالی دوستی
اوغلنلرینه عذاب اتمز ایدرلرسه شول بوزا غوید طید قلری قدر
ایلدر حق تعالی ایدر یا محمد اول قریه اهالنه صوردکه ذکر کتاریده در
یا سکا خبر ویرهلرکه الله تعالی انلره نته عذاب قالدی اول کنا هلر
ندن اوتوروکه چون انلر جمعه ایرتسی بالق اولاماغی هلالی کوروب کندو
لره ظلم ایتدیلر اندن اوتوروکه اول راحت اولدقلری کون جمیع صوا وز
رینه کلوب جمع اولورلارایدی اشکاره اولورلاردیدی ○ اما اول سبت
کوننن غیری کونده ایله اولمازدی ازبلور لوردی حق تعالی ایدر
بر شویله ابتلا قلورز انلری اول امری ترک ایدوب عاصی اولدقلری
ایچون ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ واذ قالت امة لم تعظون قوما الله
مهلکهم او معذبهم عذابا شدیدا قالوا معذرة الی ربکم ولعلهم یتقون ○
یعنی اول قریه اهل اول وقت اوچ بلوک اولدیلر بر بلوکی سبت کونی آولولریر
لوردی بر بلوکی انلری وعظ و نصیحت قلوب اول اشدن منع ایدرلردی
انلر اول وعظ ایدنلره هیچ اعتبار قلمزلردی و بر بلوکی اولمقدن آل حکمتلر
دی ○ اما اول او لیان قومه اوکوت ویروب نهی ایدب جماعتی ملامت
قلورلردی دیرلردیکه نیچون وعظ ایدرز بر قومه که حق تعالی انلری یا
هلاک یلخود قتی عذاب ایله مبتلا قیلور ذیرا انلر اول فادلون ترک ایدر

قوم دكل پس اول وعظ ايدن جماعت اول ملالت قلان بكولره دديكولره بز
انلره وعظ ونصيحت ايتديكمز اندن اوتوروركه انلره امر معروف قلمق
بزه واجب اولمشدر اكر اتميه وز حق تعالى بزه دخى عقوبت ايدر پس
بو ايتديكمز اول ديكون بزدن عذابي وملامتي كيدرمك ايچون درركه انلرول اوزرينه حجت
اولا بو دخى عقوبته اوغرامياوز ودخى حق تعالى بيورديكه ○ فلما نسوا
ما ذكروا به انجينا الذين ينهون عن السوء واخذنا الذين ظلموا بعذاب
بئيس بما كانوا يفسقون ○ يعنى چون اول وعظ اوليان جماعت انلركيله
اوكوبلمكى ترك ايتديلر اول اوكوتلنوب انلرى فسادلرندن منع ايدنلرى
عذابمزدن قورتاردق اول امر ومنهيي ترك ايدوب نصيحتلر قبول اتمينلر
ايدبله كندولرى ظلم ايلديلر قتى عذاب ايله عقوبت قلدق حقه عاصى اولوب
حكمه مخالفت قلدقلرى ايچون در ○ عكرمه دن روايت ايدر بن ابن عباس قتنه
واردم مصحف الوب قران اوقوردى اغلردى قتى يقين واردم مصحفك
ايكى طرفن اللرمله طوتدم ددم الله خير ويره سنى اغلدن ندر اغلمغزسنى الا
اشبو ورقلرده يادلمش خبرلر اودوغى سوره اعراف نكادديكه يا عكرمه قوبنى ايله
نولدكى بلورمسين ددم بلى بيلورم ددى ○ ابن عباس ايدر الله تعالى قوم
يهوديدن ايله بو قوم بسا كنلندرمش انلرى بالق اولامغيله ابتلا قلمش
وحرام قلمش لكه سبت كونى اولامينلر كوو قلان كونلرده اولامسنى حلال قلمش
ايچون اولامق حرام اولدوغى كون كل بالق صو يوزينه كلورمش واولايلجق كونه
لرده تموصو دينه كيدرمش بالق استينلر صو دبينه طالوب چقرورلر ايمش
پس اول قوم جمع اولوب اختلاف قلمشلر اول قريه ده بر بولكى دديلركه سبت
كوننده سنى حرام اولنان بالق اولامق دكل سبت كونى اولاك غيرى كونلرده
ايرو بالق ياك ○ بعضلرده دديلركه سنى حرام اولنان اولامقدر سبت كونى
يغلمديلر واردیلر ایچ شبهه كورديلر اول انلرى نهى ايدنلر انلر وكله بيله
كرملدن امتناع قلديلر طشره ده قالديلر چون صباح اولدى شهير قپوسى
اچلدى بو طشره كيلر دديلركه عجب قضيه ندركه قپو اچلمدى طشره دن
اچرو كله قوم چغرديلر هيچ برلمسه اچرودن جواب ويرمديلر بونلر
دديلركه اولا كه الله تعالى انلرى يرى خسف اتمش اولا يا خود اوزرلرينه
طاش ياغ

ياغدروب هلاك اتمش اولا بوكشى چقروكل بوقادى قلعه كه بونلرك حالنه ناظر
اولا انته اولدى بيلينه برنردبان كتوروب اوردیلر بر كمسه يقادى چقوديلر يقار
دن اشغه انلرك نظر قلدى كوردى دوكلى قويرو قلى ميمون اولمشلر بو طشره غيلره
خبر ايلدى ويروب قپوى قوديلر اچرو كروب هر كيمى كندو منزللرنده واردیلر بو
نلرى كورديلر اول حالده اما نسيلو نسبان بلمديلركه فقى فنقسيندر زيرا
دوكلى برصورده ولمشلر اول وعظ ايدن انلره دديلركه بز سزى الله عاصى
اولمكوزدن نهى اتمزمدك وسزه نصيحت قلمزمدق سزبزم سوزومزه اعتبار
قلمز ديكوز انلر ملو باشلرى ايلهم اشارت قلوب كوزلرى ياشنى دخى يحاقلرنى
اوزره اقادردى ○ ابن عباس ددیکه یا عکرمه ○ الله تعالى بوني يو دورقلرده
خبر ويرمشكه اول منع ايدنلرى قورتاردق اول ظلم ايدنلرى هلاك ايلديك
اما بلمزمكه اول منع اتمينلر وكه حالى نه اولدى عكرمه ددیکه الله تعالى
انلرى دخى هلاك ايلدى زيرا منع ايتدنلرى قورتردم ددى ايله اولجق اول
ايكى بولك هلاك اولديلر ○ ابن عباس عكرمه يه بو كلامدن اوتورى ايكى بورد
باغشلدى ودخى حق تعالى انلرك حالندن خبر ويروب بيورديكه ○
فلما عتوا عما نهوا عنه قلنا لهم كونوا قردة خاسئين ○ يعنى چون انلر
ظلم ايدوب اول نهى اولنان ندن يغلمديلر وعظ ونصيحت قبول ايلمديلر بز
انلره دد ككه ميمون اولك الله تعالى رحمتندن ايراق اولوب خور حقير
اولديلر ودخى حق تعالى بيورديكه ○ واذ تأذن ربك ليبعثن عليهم
الى يوم القيمة من يسومهم سوء العذاب ان ربك لسريع العقاب و
انه لغفور رحيم ○ يعنى يا محمد تحقيق سنوك ربك سكا بلدردركه يادن
قيامت كوننده انلروك اوزرينه كه بنى اسرائيلدن ايمانه كلمديلر اول
كمسه لر مسلط قلورنكه قتى عذابلر قلور دنياده دخى البته كملر
حواله ايدر ونكه تا قيامته دكن جزيه ايله دخى هلاك ايدوب سبى عذاب
عذاب ايدملو يدرستى سنوك ربوك تيز عقاب ايديجى دراتلوكه كفرو شركه
اوزره مصر اولالر ودخى غفور در توبه قلنلرى بارلغار ورحيم در انلر
كيوب رحمت ايدر ودخى حق تعالى بيورديكه ○ وقطعناهم فى الارض
امما منهم الصالحون ومنهم دون ذلك وبلوناهم بالحسنات والسيئات

لعلهم يرجعون ○ يعني بز اول بني اسرائيلي يريوزنده تفريق ايدوب
بلوا بلولرم قلدق انلردن بعضيلري صالحلر ايدي كه ماوراء چيننده درلر
يقارنده ذكر ايلديلر و بعضيلر ظالملر ايدي كه كفر و معاصي ايچنده قالديلر
بز انلري ابتلا قلدق كه بعض وقت اوجوزلقله و نعمتي بول قلمغله و بعض
وبعض وقت قحط ايله و قتلغله انولي برلم ضرت الوب كفردن ايمانه كله لر
اندن نصيب دراولمديلر و بوندن صكره حق تعالي بيوردي كه ○ فخلف
من بعدهم خلف ورثوا الكتاب يأخذون عرض هذا الادنى ويقولون سيغفر
لنا وان يأتهم عرض مثله يأخذوه الم يؤخذ عليهم ميثاق الكتاب ان لا يقولوا
على الله الا الحق ودرسوا ما فيه والدار الاخرة خير للذين يتقون
افلا تعقلون ○ يعني اول بني اسرائيلدن صكره يرلرينه برياوز خلق اولديلر كه
توريت انلر اوقوديلر حكمني ضايع قلديلر اشبو متاع دنيادن حرام اولمغه حلال
كورديلر كه اول حاكم اوزره رشوت المقدر آني الوب ديرلر كه بو بزدن تيز جك
عفو اولنور يادلغينه و الركوا انلردن بر ابخاليني متاع دنيادن حرام دخي
اللرينه كلورسه آني دخي قبول ايدرلر ايدي انول اوزرينه مصر اولوب توبه
قلمزلر ديرلر كه كوندز اشلديكمزه كيجه عملي كفارت اولنور و كيجه اشلديكمزه
كوندز عملي كفارت اولور الله تعالي ايدر بونلردن كتابلرنده عهد و ميثاق
التمديمي كه بونلر الله تعالي اوزره افترا قلمية لر الا اول كه حق در آني سويليه لر
حال بو در كه بونلر اول كتاب ايچندم كيني اوقوديلر كه دار اخرت خيرلودر
شول كمسه لره كه شركدن و كفردن صاقنورلر عجبا سز فكر ايدوب اكلامزميسز
آني كم كتابده اوقورسز تا كه حلالي حلال و حرامي حرام بيلوب اندن صاقنه سز يا آني
بلمز ميسز كه بو كناه اوزره مصر اولوب اشلمك علامت غفران دكلدر سز انو
انو كلمه بجه اومارسز كه مغفور اولاسز و دخي حق تعالي بيوردي كه ○○○○
والذين يمسكون بالكتاب واقاموا الصلوة انا لا نضيع اجر المصلحين ○○○
يعني انلر كه اول توريت ايله عمل ايدرلر آني يرندن تغيير ايدوب ايورق
احكام قوسيلر اوزرلرينه فرض اولنان عبادتي تمام ادا ايده لر بز اول صالح اوزره
اولان موحدلرك عمللريني ضايع قلمزز دنياده دخي آخرتده دخي حق
تعالي بيوردي كه ○ واذ نتقنا الجبل فوقهم كأنه ظلة وظنوا انه واقع
بهم خذوا ما آتيناكم بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون ○ يعني

يعني اول

يعني اول بني اسرائيل چون امتناع قلديلر توريت حكمن قبول اتمكدن امر
ايتدمكه بو طاغي اصليله قوپرديلر و اوزرلرينه كتوروب طوردغوردلير
شول بولت كلوب كولكه ايلر كبي يقين بلديلر كه اول طاغ اوزرلرينه و
اقع اولور ديلدي انلره كيم عمل ايلك حكمني طوتوك اولسزه و يرلن توريتدن
قتي جد له ملازمت قلوك اني ضايع اتمك انتوك ايچنده نه وار ايسه عمل كتوروك
اولا كه معاصيدن صاقنه سز چون بو حالي بونيله كورديلر اول توريتي
اندن قبول ايتديلر و دخي حق تعالي بيوردي كه ○ واذ اخذ ربك من
بني آدم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم الست بربكم
قالوا بلى شهدنا ان تقولوا يوم القيمة انا كنا عن هذا غافلين ○ يعني
ذكر ايت يا محمد آني كم سنوك ربك تحقيق بو آدم اوغلنلرينك ارقه لرندن
وذريتلرندن الدي انلري كندو نفسلري اوزره طانوق طوتدي انلره
خطاب ايدوب ديديكه سنوك حالقكوز و رازقكوز دكلميم انلر كلي اول
بوبيتنه اقرار ايدوب ديديلر كه بلي سن بزم خالقمزسن كه برسز شريكك يوق
بز طانوق طوتدق قوشهلري كه انلر دخي ديديلر بز انلرك اقرارلري اوزره طانقوز
تا كه ديمية لر قيامت كوننده بو عهد ميثاقدن غافلر و دخي ابن كعبدن
روايتدر ايدر بو آيت معنيسي بودر كه الله تعالي بو ذريتي كلي جمع
ايلدي انواع صورت اوزره اندن انلره ديديكه بن سزك ربكوز دكلميم
انلر ديديلر كه بلي بوطانقلق ويرورز كه سن بزم ربمزسن حق تعالي ديديكه
بن سزه رسوللر كوندريرم و سزلر اوزريكوزه كتابلر اندوريرم اول رسو
رسوللريمي تكذيب ايتمك و علم لريمزي تصديق ايدوك ديديلر كه بلي ايده لم
بونلردن حق تعالي بو رسمه عهد و ميثاق الدي آدم اول وقت ذريتنه
نظر قلدي كوردي كمي غني كمي فقير كمي احسن صورت كمي قبيح ديديكه يا رب
نولا ايدي بونلرك كلي برابر اوليدي حق تعالي ديديكه يا آدم بن آني سودم
ملك بكا شكر اولنه بوندن بنم اسرارلرم واردر سنوك آكا اطلاعك يوق پيغمبرلر
اول وقت شول چراق كبي نورلر ويرورلر حق تعالي دخي انلردن عهد و ميثاق
الدي كه اول ذريتنه تبليغ رسالت ايده لر تقصير اتميه لر ○ بوندا دخي اسبط
روايتي بودر كه چون حق تعالي آدمي جنتدن چقردي دخي كوكدن ير

ایمدن یدی قدر تاله آدم ادقه سنک صاغ طرفن صغادی اندن بو ذریت چقدی که
آق انجو یه بکزر شعله لو اناتی ددیکه بونلر جنته اولیسون بنم رحمتمله وصول
طرفن دخی صغادی اندن دخی بر ذریت چقدی که قیقره ظلماته بکزر ایدی
ددیکه بونلر طامو یه کیروک بنم غضبمله که هیچ قیرمنم اصحاب یمین و اصحاب شمال
ایله ددکلری بو اعتبار ایله در پس بونلره ددیکه بن سزک ربکز دکلمیم اول
اصحاب یمین بلی دیو جواب ویردیلر طاعتله و اول اصحاب شمال جواب
ویردیلر کراهتله سؤال دیرلرسه کیم حق تعالی دیدیکه آدم ارقه سندن چقر
چقردم ددیکه آدم اوغلنلری ارقه سندن چقردم هنوز اول وقت دخی آدم
اوغلنلری یوغیدی آدم یالکوز ایدی پس بونک کیفیتی نتر اولا جواب بز
ایدروز کیم یکرکی الله بلور ○ اما حق تعالی اول آدمک صلبندن کلجک ذریتی
چقردی اندن اول ذریتک صلبندن کلجکلر چقردی اندن انلرک کلجکلر
تا قیامته دکین بری برینک ارقاسندن وجوده کتوردی اندن خطاب
قلدی سؤال اکر دیرلرسه که حق تعالی بو ذریتی ذرکبی یعنی که او وجه حق
قرنجه کبی یراتدی دیو ○ روایت قیلورلر بو ذریته خطاب اتمک
نیجه سی جائز اولا بیلور ایدی دیرسه بونده ایکی وجهله جواب احتمالی وار در
بری بودر که نیجه لکده ذرکبی اولالکن انلره حق تعالی عقل قسمت اتمش اولا
خطابنی ادراک ایدوب جواب ویره لر نتکم اول نمل سلیمان علیه السلام کلامی ایله
مکالمه قلدی سلیمان عم آنی فهم ایلدی ایکنجی احتمال بودر که ذره کبی
ددوکی بو اعتبار ایله در کثرت اولا ازدحام بونندن اما حلقتلری شمدیکی
خلقتلری کبی اولا پس حق تعالی بیوردیکه سزلر اوز ربکوزه طانوق طو
توب سزدن عهد و مشاق الدق تا قیامت کوننده دیمیه سزکه بز بو میثاق
دن غافلز و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ او تقولوا انما اشرک اباؤنا من قبل
وکنا ذریة من بعدهم افتهلکنا بما فعل المبطلون وکذلک نفصل الایات
ولعلهم یرجعون ○ یعنی بز سزدن عهد و مشاق اندن اوتورو الدق
که انلردن صکره کلدلر که دیمیه سزکه بزدن ایلرو اتالرمز شرک کتوردیلر
اول عهدلرنی بوزدیلر بز خود بر ذریتوز که انلردن صکره کلدک عهدن
بزم خبریمز یوق اول اتالرمزک باطل اشلرکی ایله بزی دخی هلاک ایدر
سز پس بو کلالو نا وزه حجت اولمیجون جمیعکوزدن عهد و مشاق

الدق

الدق بونا شیونخلیغ بیان ایدروز بو عهد و مشاق الدغمزی بیلمه سز تاکه
اولا که اولکه کبی اقرار ایکوزه دونه سز اول انکار ایکوزدن توبه قلمه سز
و بوندن صکره کروانلره تهدیدا و طوق ایچون بو قضیه دخی خبر ویروب
بیوردیکه ○ واتل علیهم نبأ الذی اتیناه ایاتنا فانسلخ منها فاتبعه
الشیطان فکان من الغاوین ولو شئنا لرفعناه بها ولکنه اخلد الی الارض
واتبع هواه فمثله کمثل الکلب ان تحمل علیه یلهث او تترکه یلهث
ذلک مثل القوم الذین کذبوا بایاتنا فاقصص القصص لعلهم یتفکرون
○ یعنی یا محمد اوقو بونلره بو عهد و میثاقی ذکر اتمکله متعظ اولوب دو
تمزلرسه اوقی بونلره اول اوزنه شول لمسرنک خبرلرینی کیم بزانکا الزام ایدوب
علم توردتیله اسم اعظم ویردوک اقلا اول ایتی سهل کوروب قدرین قیمتن
بلمدی صبر بالدی جقدی اندن ایلان سول قابندن چقر کبی انوک عزتن برنکا
قودی شیطان انوک ازدنجه اویوب کیدله مغرور قلدی دلی آزغونلردن و
کمراهلردن اولدی بعضیلر دیدیلر که اول بلعم بن باعورا ایدی که بنی اسرائیلک
عابدلرندن ایدی که دعاسی مستجاب ایدی حق تعالی اندن ایمان نزع
ایلدی موسانک دعاسیله قضیه بویدر که موسی عم اول جبارلره که
قوم فرعون قالمش ایدی قتال اتمکه کیدردی اول قوم کاهنلر و ساحرلر جمع
ایلدیلر که بزه یاردم قلوک بو موسی قوم اوزرینه انلر دیدیلر که بزم کاهنلر
تمزلکی سنوک یقینالک بو دعاسی مستجاب کشی وار اکا بو کشی کوندرسک
اندن یاردم دیلسک مصلحت وار پس افلر مالک بلعمه ادم کوندروب موسا اوز
نه معاونت طلب ایلدیکه اول قبول اتمدی بولز انوک عورتنه اول مالک چوق
هدیه لر کوندردی طلب ایلدیکه اول اذینه ملازم اولوب قومیه اولاکه
اجابت ایدی اول عورت طوروب اربنه کلوب ددیکه بز بو ملکک جوارنده
یوز او زرمزده قونشولق حقی وار البته کرکدرکه سن اکا معاونت ایچون
اجابت ایدسن واره سین اول عورت سوزیله طوردی کلدی بو دیشی
اشکی وار ایدی بندی انلردن یکاسیز ایلدی چون بو زیول کتدی کیدرکن
اول اشک یاتدی اول بلعم انی نقدر اوردی طور غور مدی ایکن الحاج
ایدوب اوردیکه حق تعالی امریله اول اشک سویلدی ددیکه یا بلعم کو
که بو بلعم نظر ایلدی کوردی جبرائیل طورر ددیکه یا بلعم یعنی چقدک

کبد رمن بو بو که الله وارمق سکا دروا دکل چونکه جقدک باری حق سویلکل
باطله میل اعکل چون بلعم اول ملک فتنه کلدی اول ملک اکا حرمت ایدوب جوق
التونلر و خدمتکارلر و اتلر ویه بیوردی اول دخی الوب قبول ایالدی اول
ملک ددیکه بن سنی انکچون دعوت قلدم که بوکلن موسی لشکری اوزره
بویاوز دعا قله سن که انلر هلاک اوله لر بلعم ددیکه یاربی دعا قلم چونکه
وعده کونی اولدی اول لشکر قومی بر برلرینه ملاقی اولدیلر باشلدی بلعم که
موسانک لشکری اوزره بویاوز دعا قله حق تعالی انوک دلنه بوکلامی
اجرا قلدیکه ددی بدرستی بنی اسرائیل موسانک امتی در ملعوندر
شونلرکم بونلره لعنت قله مبارک اولور شونلرکم بونلری مبارک
کوره اول قوم ددیلرکیم نیلدیک یا بلعم کروبزی نفصله زیانلغه قودک انلره
خیر دعا قلدک بلعم ددیکه شول لوردیکلوزدن غیری یه نیم قدرتم یتمدیکه
سویلیم لکن بوندن بر ایش قالدیکه سکا بیورم الرآنی اشلیه سی اولور
سک انلره خورلق اولا و سکا نصرت اولا وارک کورکلو جمیلهٔ عورتلر
چقار وک کورکلو زینتله و کورکلو قوقولر ایله تمام انلری اول لشکره ایچنه
قویو ویروک الر انلردن برسی الر انلر کله زنا قلسه انلره تمام اهانت
حاصل اولور واردی اول ملک انوک دد لکی اشیالدی موسی قومندن لمسه انلره ابی
قویو واروب الصوغمدیلر لا اول انا ذللوردن و خبیثلردن زنا انلری الا اوزادوق
زنا قلدیلر همان ساعت انلروک ایچنه وبا واقع اولدی اول کونده یتمش
بیک کشی وفات قالدی موسایه قضیه یی خبر ویر دیلر اول بلعم حقنه
بایاوز دعا قالدی حق تعالی اندن ایمان نزع ایلدی دنیادن ایمانسز کتدی
نعوذ بالله و دخی حق تعالی ایدر اکر بز دیلسه وز اول بلعمک اخرتده دخی
مرتبه سن علی قلوردق واول و یوردیکمز علم سببیله لکن اول دنیایه میل ایدوب
اکا راضی اولدی نفسنک هواسنه اویدیکه عورت سوزین قبول ایدوب
الله تعالی امرن ترک ایلدی اخرت دنیایه سیدل قالدی انوک مثلی شول
کلب مثل کبی اولدیکه قوواسک دخی صولماسنی قوماز قومزسک دخی
قوماز پس بلعم دخی انجلین اولدی اوکتلرسک دخی اولوت طوتمز اولمزسک
سک دخی عقلله فکر ایدوب بر ایش ایلمزنتا کلیلسه رادی سلول لورمادی

پس

پس اول سکوکی کوک التون سنیله قیوب اوکنه قوکوک سویرو وندو
که بوراغی ویرا اولا ایکیسی انول قستند بر در چون رغبت سلوکه در
التوندن و مزبله دن فراغت وار چون بلعمک دخی مادی بر خسیس
دنیا ایدی الله لکیر دیکی اکا حرمت و رغبت ایدوب اول عالم حرمتدن
ولخرت سعادتندن دخی فارغ اولدی اول سببیله ایمان خلعتین دخی
صیوب الدیلر ابدی جهنمی اولدی حق تعالی ایدور اشبو ذکر اتدیکمز
مثلدر شول قومارکه بزم کتابمزه انکار ایدوب رسولمزی تکذیب
ایدرلر سن انلره وعظ و نصیحت قیل کرک قالمه ایکیسی دخی برابر در اما
سن بو قضیه لکی انلره اوقو اوزرینه اوقیوب خبر ویرا اولا که انجلرنده
برلمه وارا اولاکه اول مثالیله متعظ اولوب ایمانه کله لر و بوندن نصلکی
حق تعالی بیوردیکه ۝ ساء مثلا الذین کفروا بایاتنا وانفسهم کانوا
یظلمون من یهد الله فهو المهتدی ومن یضلل فاولئك هم
الخاسرون ۝ یعنی نه یاوز در مثلی شول قومارکه انوک مثلی شول کلب
مثلی کبی اولاو بلعم صفتنی صفتلنه یعنی چون بو ماله اهالی دخی بزم
کوندردیکمز کتابمزه انکار ایدوب محمدی تکذیب ایدوب دنیا خوار و غرارلو
ایدی عذابه کرفتار اولودلر پس شول کمسه لره لرحق تعالی کندو دینی
طریقنی ارشاد ایدوب ۝ هدایت کوستردکی ضلالتدن قوردلوب هدایت
یولن الدی شونی که طریق هدایتدن کمراه قالدی دنیایه مطمئن اولوب
اخرتی ترک قالدی و غی ایچون اول مقهور و محذول قالدی ابدی عقوبت
چکنده زیانکار اولدی و دخی حق تعالی بوندن صکره خبر ویروب بیوردیکه
۝ ولقد ذرانا لجهنم کثیرا من الجن والانس لهم قلوب لا یفقهون
بها ولهم اعین لا یبصرون بها ولهم اذان لا یسمعون بها اولئك
کالانعام بل هم اضل اولئك هم الغافلون ۝ یعنی حق تعالی ایدر
جهنمی بر اتدق انلکچون جندن و انسدن جوق اهل یراتدق که
انلروک کوکللری وار اما عقللری یوق که حقی ادراک ایدوب باطلدن
تمیز ایدلر و دخی کوزلری وار اما طریق هدایتی کورمزلر ضلالت غباری
کوزلرینی اشتدن یکا ایجدرمز اکلایوبله لر و دخی انلرک قولقلری وار

اما هدایت بولنه دعوت اولنان کلام حکمتی اشتمالده صاغرلر دراشتمزلر دونوب
بوندن دخی اشغیله انلری تمثیل قلوب دیدیکه بلکه انلر شول انعام کبیدر
که هیتلری علده وایجمالده یتمقده وطورمقده اولمشلردر دغیتلری حقدن
یکا ازدر انلر دخی اشیدر کوردور اما کندولره ضرر نفع ندن اولور نسنه
عقللری یوقدر فهم ایده لر همان فرقلری صورتده درکه فعالده وصنعتده
انسانه بکزمزلر اما بوکافرلر ایچه صورتا انسانه بکزرلر ولیکن معنای
زهنده وطبیعتده انعامه بکزرلرکه امردن نهیدن وعددن وعیددن
غافللردر صناسنکه بواولنان خطابلر یا حجره ویا شجره اولور که هیچ
قتلرنده اعتبار یوقدر بلکه بوکافرلر یولدن ازمقده اول انعامدن دخی
لمراهدر زیرا اول انعام که حیواندر قچن یولدن ازدوغن بلسه وادوب
چتلفولره کروب یارلردن اوجماز دونوب کرو یوله چقر بوکافرلر اول ادکلو
دخی ادراکی یوقدر یولدن ازیدوب طامودره لرینه دوشمشدرکندویی
یاردن یاره اوجوردرکر و دونوب طریق حقه کلمزلرکه تهلکه دن کندویی
خلاص قله پس بونلر الله تعالینک عذابندن غافللردر نصیحتلردن
بلورلرینه خود منفعتلرو یوق ٥ ودخی روایتدر ابو الدردادن ایدر رسول
بیوردیکه حق تعالی بوجن طایفه سن اوچ نوع اوزره یراتدی برنوع
ایلان وعقرب وبرنوع حیوانجقلر صورتنده یرقوو قلرنده اولورلادر
وبرنوع یل کبیدر هواده یوردرلر وبرنوع صورت انسان مشابهدر
انلر مکلفدر امرونهی وعدو وعیدا وزرینه انلره دخی ثواب عقاب
واردر وبوادم اوغلنلرین دخی انلر جلین اوچ نوع اوزره یراتمشدر برصنفی
بهایم کبی درکه صفتنی بیان ایلدیکی وبرصنفی اولدرکه جسدلری ادم جسد
جسدینه بکزر اما ازواحلری شیاطین کبی درکه دایم همتی ضرر اولدر
درکسه نفع طوقنمز وبرصنفی دخی اولدرکه قیامت کوننده عرش الته
حق تعالی التجا سنده اولا هیچ خوف وحزن کورمیه الله تعالی یه ورسوله
اطاعت قالنلرندن اوتوری ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ اولم
یتفکروا ما بصاحبهم من جنة ان هو الا نذیر مبین اولم ینظروا فی
ملکوت السموات والارض وما خلق الله من شیء وان عسی ان یکون
قد افترت

قد اقترب اجلهم فبای حدیث بعده یؤمنون ٥ یعنی فکر اتمزلرمی بو
بوملة قومی شول نسنه کم محمد انلره بیوردرخالقلرینه عبادت ایدلر
وانلره رزق ویره نه وانلردن بلالری دفع ایده نه طیبالر شول مسیح طمیم
لرکه هیچ برنسنیه قادر دکل اشبونلرکبی نسناره بیوردن مجنون می اولور
یاخود بونلر اول محمدک رسالتنه دلالت قیلان معجزه لرنده فکر ایلمزلرمی
که اندن استدلال ایدوب بلهلرکه اولداعیلرینک جنتی یوق دکلدر اول
الااشکاره قورقودجیدر بوندن نصلکه انلره نصیحت ایدوب عبرت المق
ایچون صنعندن خبر ویروب بیوردیکه خبر المزلرمی بوملة قومی بو
یرلر وکوکلری یراتدلماغنده ودخی شول نسنلردهکه حق تعالی کولکه یراتدی
ایدن وکلستدن ویلدزلردن ودخی شول نسنلرکه یرده یراتدی طاغلردن
دکزلردن ودخی بونلرک کبی تاکه بو عبرت الوب ایمانه کله لردیلرکه اشبو
کوردکلرمزی یرادن دکلدر الا اول ذات واحددر که انونک شریکی یوقدر ودخی
بونلر نظر قلمزلرمی شول نسنه ده که شاید بونلرک هلاکلری اوجیق وقتلری یقین
کلمشدر اولا بونلر بوقرانه ایمان کتوروب تصدیق ایمیجک ده دوکلی اندن دیکن
کتابلرک اخریدر ایروق بوندن صکره نینه تصدیق ایدرلرکه دخی برکتاب
انسر دکل ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ من یضلل الله فلا هادی له
ویذرهم فی طغیانهم یعمهون ٥ یعنی هر کمسه یکه حق تعالی مخذول و
مطرود قیله عناد واصراری مقابله سنده اکا برکمسه ناصر اولوب طریق
ارشاده دلالت قلمز الله تعالی انی ترک ایدر اول دلالت ایچنده شویله
متردد و متحیر قالور ٥ الراول تردد وتحیردن ایلرلوب ایمانه کلمزدن اولسی
اولورکم ابدی عذابده مبتلا اولوب قالور ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥
یسالونک عن الساعة ایان مرسیها قل انما علمها عند ربی لا یجلیها
لوقتها الا هو ثقلت فی السموات والارض لا تاتیکم الا بغتة یسالو
نک کانک حفی عنها قل انما علمها عند الله ولکن اکثر الناس لا یعلمون
یعنی یا محمد سندن کلودلر صوردرلرکه اول قیامتک وقتی نه وقتدر سن
ایتکله انوک نه وقت قوپه جغنک علمی بنم ربم قتنده دربنم اندن علم یوق
اول بجابلدرلمدی انوک وقتنی وقیامتی هیچ برکمسه یه کشف ایدوب

ظاهر قلمز الا اول بلورآني بالمكلك علمي خفي اولدي دخي دوشوار اولدي
كوك اهل ويراهل اورر بنه امر عظيم اولدغندن اوتورو كلمز اول قيامتك
قوبمغي وقتي سزه الا السوزين سكا صورر لر صانور لر كه سن آني عالمسين
دايم صورو جن بلمكي طلب ايدر سن ديكل كه انوك علمي الله قتنده در اول بلور
كه نه وقت قوپر لكن خلقك چوغي بلمزكه اول قيامت البته اوليسر ايمان
كتوروب تصديق اتمزلر و نوندن صكره حق تعالى بيوردي كه ۝ قل لا املك
لنفسي نفعا ولا ضرا الا ما شاء الله ولو كنت اعلم الغيب لاستكثرت
من الخير وما مسني السوء ان انا الا نذير وبشير لقوم يؤمنون ۝ يعني
ايت كه يا محمد بنم قدرتم يتمز كه خير لو نسنه لري جلب كتورم يا شرلو نسنه لري
كيدرو مدن ابواع ايدم يجنلم بكا نازل اولا پس قيامتك وقتنه نسنه بلمكلكه
نجن قادر اولام الا بكا خيردن شول نسنه ايرشور كه حق تعالى دیلر و شر
و شردن شول نسنه دفع اولنور كه حق تعالى انوك دفعن ديلر يعني بودر
كه اگر بن غايب بلسيدم كندوم خيردن و شردنكه نه وقت كلور كندومه
خير ايرشدرمكي جوق قلور ايدم ۝ والر بليدم ماله يرالتنده كنوز نه وار
جقاريدم هيچ بكا فقير واقع اولميايدي دكلم الا بني نذيرم وبشيرم و
مطيعلره جنت ايله ورحمت ومغفرت ايله و دخي حق تعالى بيوردي كه
۝ هو الذي خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ليسكن اليها
فلما تغشيها حملت حملا خفيفا فمرت به فلما اثقلت دعوا الله ربهما
لئن اتيتنا صالحا لنكونن من الشاكرين ۝ يعني اول الله در كه سزي
آدمك نفسندن يراتدي واول آدمك صول ياني ايه كوسندن عورت حواي
يراتدي تا كه كوكل اكا ميل ايدوب انوكله جمع اولا چونكه اكا ميل ايدوب
انوكله مجامعت قيلدي حوا حامله اولدي طوردي اوتوردي اول حمل اوزره بر
وقت مستمر اولدي كجدي بلمزدي كه حامله مدر يوا حمه دكل چون زمان كجكله
حوانك حملي ظاهر اولوب اغر اولدي ايكيسي دخي اول ربلرينه دعا قلديلر سبب
بو يدي كه ابليس لعين كلوب ديدي كه يا حوى بو قرنكده كي نه نسنه در حوا
ايدر بلمزم ابليس ايدر يا حوا قورقارين بو قرنكده كي بهيمه اوله ابليم الله
قتنده سزلكم و مرتم وار اگر بن دعا قلور سم كه اول سنك قرنكده كي آدم

اولا وصالح ولد اولا اگا نيم آدم ويوه سن حوا ددي بلي ويوم سنولي ادكي ندر
ابليس ددي كه آدم عبد الحارث در يلان سويلدي ۝ پس حوا ايله آدم دعا
قلديلر حق تعالى يه كه ۝ اگر بزه بر ولد ويره جك اولور سك كه اعضالري
برلو برنجه صحيح اولا بز سكا شاكر لردن اولاوز ۝ ابن عباس ايدر
آدمك نقدر اوغلي اولوردي طورمازدي ابليس لعين كلدي ددي كه
سوز منكه سنك طوغان اوغلك طورو اولميه آدي عبد الحارث قوزيوا
كه شيطان لعين لعنت اولدوغي زمان آدي حارث ايدي ديديكه اولي
اوغلان اكا منسوب قلا امر ايتدي حوا يه كه طوغنجق اوغلان عبد الحارث
قويه چون طوغدي اكا اول آدي قوديلر بر قج كون دركي اولوب وفات
ايلدي تخبر ويروب حق تعالى بيوردي كه ۝ فلما اتيهما صالحا جعلا له
شركاء فيما اتيهما فتعالى الله عما يشركون ايشركون ما لا يخلق شيئا
وهم يخلقون ۝ يعني چونكه حق تعالى آدمه حوا يه صالح ولد ويردي
علا انسان اعضالري كامل برلو برنجه آدمله حوا اني اسم ويرمكده الله
شريك قلديلر يعني عبد الواحد ديوب عبوديت الله نسبت قلمق كركي
ايدي شيطانه نسبت قلديلر اسمده الله شريك قوشديلر عبادتده
شريك قلمديلر حق تعالى بو نكله كافرلري ضرب مثل قلدي ۝ يعني نتكم
آدمله حوا يه حق تعالى بر ولد صالح ويردي اعضالري صحيح انلر اني
اسمده الله شريك قلديلر بو كافرلر دخي حق تعالى يرادوب رزقلرين
ويردي بونلر الله عبادتده شريك قلديلر پس حق تعالى كندو ذاتي
شريكلردن تنزيه ايدوب ددي كه ۝ الله تعالى نوجه درو اولوردر اندنكه
اول شريكله وصف اولنه ۝ يعني بو مشركلر الله تعالى يه شريكمي اول
الله طوتدو قلرني كه بر نسنه يراتمغه قادر دكلدر بلكه كندولر دخي
بر عاجز مخلوقدر كه الله ياد يونلر دوزدلر آني معبود طوتونورلر
حال بو در كه هيچ بر نسنه يرا تمسي ايو شدرمكه و بر بلا دفع اتمكه قدرتلري
يوق نتكم حق تعالى بيوردي كه ۝ ولا يستطيعون لهم نصرا ولا انفسهم
ينصرون وان تدعوهم الى الهدى لا يتبعوكم سواء عليكم ادعوتموهم

او انتم صامتون ○ یعنی اول آلهه طوتدیغکز قالرینک قدرتی یوقدر که اول
طینلو ایچون خیر و شردن بر یاردم ایریشدیره بیله انلر کندولره واقع اولان
بلایی دفع ایتمکه الندن کلمز انلره خود قنغی اولا ایچهمالله اهل اگر سز اول
الهه لریکوزی برامره و بر مصلحته چاغروسی اولورسا انلره بو حاجت
اولوب دلك ایدوب واروب یلوارسکوز انلردن سزه اجابت
اولمز و نکا ایلوزه جواب کلمز زیرا صامتلردر حیلتلری کولکسز انلره دعا
قلق یلوارمق که انلر کولکدونملمی ایلسی سزه برابردر که انلردن سزه متابعت
کلمز و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ان الذین تدعون من دون الله عباد
امثالکم فادعوهم فلیستجیبوا لکم ان کنتم صادقین ○ یعنی شول اصناملر
که سز اللهی قیوب انلره طاپارسز انلر دخی سزلر کبی برر مخلوقلردر عاجز معبودلر
دکلدر دیلایمدی انلری بر ایشه دعوت ایلك اگر سزه اجابت ایلسنلر یا
خود انلردن بر دیلك دیلك سزه بر جواب ویرسنلر اگر اول آلهه دیو دعوی
دعوی قالدیغلوزده کرچاسلوز و دخی انلرك نقصینی و عیبنی اظهار
و عیان ایدوب بویله خبر ویروب بیوردیکه ○○ الهم ارجل یمشون
بها ام لهم اید یبطشون بها ام لهم اعین یبصرون بها ام لهم اذان
یسمعون بها قل ادعوا شرکاءکم ثم کیدون فلا تنظرون ○ یعنی حق تعالی
توبیخ ایدوب اول کافرلره دیولکه ایا عقلسزلر اول آلهه طوتنوب طپدقلریکز
یلوزلک شول ایاقلریمی وار که یوریه لر سزک حاجتلریکوزی کوروب ویا قوریه
ویا طوتاجق اللریمی وار که سزه نسنه ویره لر یاخود سزدن بر زیانی
منع و دفع ایده لر یا کورر کوزلریمی وار که سزك عبادتلکوزی کوره لر یا بر
منفعت ایرکوره لر یا ایشیدر قولقلریمی وار که سزك دعا و تضرعلریکوزی
اشیده لر اسوکیه لر حق تعالی بو ایتله انلرك معبودلرینك ضعفینی و عجزینی
بیان قلوب بیلدردیکه انلر بر نسنه یه مشغول اولمشلردر که هرکز فایده و
منفعت حاصل اولمجق دکل بوندن اشارت و تنبیه وار که الحق قیوب
التجا ایلیم مالکی قویه مخلوقه قول اولمه زهی عار سلطانی قیوب کلوب کلب
قول اولالر زیرا نفس بر کلبدر که دنیا جیفه سنه یاپشوب آنوکلا و زلر

حریص

حریص اولمشدر یا کا متابعت اندن کلب قولیدر الله قیوب آنوک کبی کشیلره
اعتماد قلمق کلب قولیلک قولی اولورلر بوندن خسیس دخی نه اولا بوندن صکره
حق تعالی بیوردیکه امت یا محمد مالله کافرلره که سنی الهلریله
قورقودرلر چغروک اول الهلریکوزی جمع ایدیك که بزك شریکلریکوزدر
[illegible] که یاردملشوب بکا نه دیلرسکوز مکر یلوزدن اشلك هیچ بر کون
و ساعت مهلت ویرمك کوریکم نه ایشی باشه التورسز و دخی
حق تعالی بیوردیکه ○ ان ولی الله الذی نزل الکتاب وهو یتولی
الصالحین ○ یعنی و دخی دیکل یا محمد بنم حافظم و ناصرم اول الله در که
[illegible] ان انزردی سزك کید و کوزی بندن منع اندرکه مومنلرك ولیسی
[illegible] ولدور حفظ ایدر انلری خیر نه اصمرلمز و دخی حق تعالی بیوردیکه
والذین تدعون من دونه لا یستطیعون نصرکم ولا انفسهم ینصرون
وان تدعوهم الی الهدی لا یسمعوا وتریهم ینظرون الیك وهم
لا یبصرون ○○○ یعنی اول اصناملر که معبود طوتوب طپارسز الله
عبادتن قیوبن قدرتلری یوقدر که سزدن بر مضرت دفع ایده لر بیله کندولر
دن دخی دفع ایتمکه قادر دکللردر و اغزلرندن سکلی قوروییه بیلالر یعنی
کافرلر یالی کتوروب اول صنملرینك اغزلرینه قویارلر ایدی سکلر
[illegible] اوشردی دفع ایتمکه چاره لری یوغدی انکیچون دردی حق تعالی که
[illegible] ندن دخی دفع ایتمکه چاره لری یوق و دخی دیدیکه ○ اگر سز اول صنملریکزه
عاقللر سز انلردن بر هدایت اومادسز انلر اشتمزلر که سزه اجابت قیلالر کوردکن
[illegible] که کوزلری اچوق بقرلر حال بودر که کورمزلر یا محمد بو ماله کافرلری دخی اول
[illegible] کبی نسنه تعقل ایتمزلر نقدر که سن انلری هدایته دعوت قیلاسن
[illegible] کوزلری کورر سندن نظر ایدرلر اما هدایت کورمالکه کوزلری یوقدر
[illegible] و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ خذ العفو وأمر بالعرف واعرض عن
الجاهلین واما ینزغنك من الشیطان نزغ فاستعذ بالله انه سمیع علیم ○
یعنی یا محمد طریق سوی طوتغل خلقك اخلاقندن قبول ایتمه و کتورد
[illegible] لردن استقصا ایتمکل انلری توحیده طلب ایله سنوکله جاهلك ایدنلرکه
[illegible] اللرندن سن اعراض ایله ○ اما بو امرکه قتال بیورلمزدن ایلرو ایدی

که عفو ایدوب مقید اولمیادی ابی ابن کعبدن روایتدر ایدر
اول وقتکه بو آیت اندی رسول عم بوناك معنیسندن جبرائیله صوردی
دیدیکه یا محمد اول عالمه عرض ایدینجه دیوب حضرت عزته عرض ایلدوب
کلدی دیدیکه یا محمد الله تعالی حضرت بیوردیکه سکا ظلم ایدندن
سن عفو ایده سن وسندن قطع اولانه سن اولاشیجی اولاسن و سنی محروم
قوب حاجتکی ویرمینی سن محروم قلمیوب حاجتنی ویره سن وبو
آیت رسول علیه السلام تعلیم اخلاقدر حق تعالی حضرتندن دیمیا امرونکی
قلمقده الله تعالییدن قورقمق وار و صلت ارحام وار و بعض بعض وار دیاله کوزلی
ینی حرامدن منع ایده اول جاهللردن اعراض قلمقده علم وار و نفس تزکی
قلمق وار وسفیه کرینه یلخود یارجو قلمقدن و لحوج جلرله مناذعه قلمقدن و
و معروف دیو احادیثلرکه هر کشی انوله کوردکلو اولدوغنی بیله بو لمسنه آنی
منکر کورمیه جون بو آیت اندکی رسول عم دیدیکه یا رب پس بو غضب
وقتنده نته یم اولا حق تعالی بیوردیکه قجن سکا ایرشسه شیطاندن بو فتنه
یا بو وسوسه که سنی غضبه یلتیه سن اندن الله استعاذه قالکه اول
سنك دعاکی قبول ایدیجیدر شیطانك نوجهاله وسوسه قلدوغنی بلور
آنی دفع ایدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ان الذین اتقوا اذا مسهم
طایف من الشیطان تذکروا فاذا هم مبصرون واخوانهم یمدونهم فی الغی
ثم لا یقصرون یعنی شونلرکه شرکدن و فواحشدن صاقندیلر قجن
انلره شیطان قبلندن بر کناه حاصل اولسه انلر تذکر قلورلرکه بو معصیتدن
و بونك عاقبتی الله قتنده عقوبتدر اول حاللرنده میصر اولوب آندن
استغفار ایدرلر یغلنورلر پس ایمدی اول کافرلرك قرنداشلری شیاطین
انلره وسوسه لرین چوغالدی ویروب الحاحله اول کفر وضلالته دعوت قلور
لر اندن اول اضلالنرنده مصر دخی اولمزلرکه امتناع ایدلر نتکم مومنلر کناهند
ه میصر اولوب امتناع ایدرلر ودخی حق تعالی بیوردیکه واذا لم
تاتهم بایة قالوا لولا اجتبیتها قل انما اتبع ما یوحی الی من ربی هذا
بصائر من ربکم وهدی ورحمة لقوم یومنون یعنی اول کافرلر کلو
حضرت رسولدن عم نسنه سوال قلدیلر رسول جبرائیلك کلمسنه منتظر
اولدی انلره جوابی وعد قلمدی اول کافرلر دیدیلرکه کندو دایکیله جوق

ویرسنکه

ویرسنکه الله تعالی بو آیتی اندوب بیوردیکه یا محمد قجن بو کافرلر
سندن نسنه صورسالر سن انلره فی الحال جواب ویرمیك دیولرکه نیچون
کندولکندن بر جواب دوزوب ویرمزسین ایتکل قجن بکا بر نسنه
رحمدن بیوریله بن انی ایشلرین فاما بکا بیورلمین اکثنی ایشلمزن اشبو
قرآن بیاندر سزه ربکزدن وهدایتدر ضلالتدر ودخی رحمتدر عذابدن
ندن قورتلمغه نعمت وکرامتدر شول قومه که انلرك ایمانی وار قرآنی
ورسولی تصدیق ایدرلر ودخی حق تعالی بیوردیکه واذا قری القران
فاستمعوا له وانصتوا لعلکم ترحمون یعنی مسلمانلر نماز قلوردکن نمازده یکره
سویلشورلردی بو آیت کلمدن حق تعالی اول کلامدن منع ایدوب سکوت
بیوردی دیدیکه قجن بز نمازه طوروب رسوله متابعت قلسکوز اول قرآن
اوقودوغی وقت سز بیله اوقومیك ایروق کلام دخی قلمیك سکوت ایدوب
اول اوقونن قرآنی دیکلك اولا که سزه رحمت اولنه ابن عباسه بو آیتدن
صوردیلرکه بو سکوت بر اوقو یجنك اوقودوغی وقتنده میدر ابن عباس
جواب ویردیکه یوق بو اول فرض اولنان ایچنده در اما مجاهد ایدر
سکوت ایکی یرده کرکدر بری نماز ایچنده امام اوقودکن بری جمعه کون خطیب
خطبه اوقودکن ودخی حق تعالی بیوردیکه واذکر ربك فی نفسك تضرعا
وخیفة ودون الجهر من القول بالغدو والاصال یعنی اوقو یا محمد قجن
کندو نفسوکله امام اولسك یومشقلغله دخی قورقویله بعضلر دیدیلر
وقورقلغلی جهریله قلغل یا محمد ایوته نماز ایچنده ودخی اخشامله وینسوده
اویله ایکیله ایکندوده دخی اوقومقدن غافل اولمغل اما جهریله دکل انلر
الله طوپلرانار اشیده لر بعضلر دیدیلرکه یا محمد سن ربکی ذکر ایله سترله کوکلر
ایچنده اشکاره اتمکلکه فتکلره کیلر اشیده لر نتکم رسول عم بیوردیکه بر
الله تعالی ذکر ایلك شویلکه ذکر حامل اوله دیدیلرکه یا رسول الله ذکر حامل
ندر دیدیکه کزلو ذکر اتمکدر ایمدی بو حدیث دلالت قلمزکه ذکر جهر ممنوع
اولا اما دخل ریادن احتیاط در بو افضلیت یوننددر انلرلکه طریق
اخلاصه قدم ثابت قلمامشدر اما اهل اخلاص اولنه هر وجهاله جائزدر
نتکم کوخبرده کلور ذکر و قرات سترله اتمك رسوله صدقه ویرمك
کبیدر پس نتکم صدقه ایکی وجهاله خیرلودر ذکر و قرات دخی ایکلینده

کشینك چون نیتی ریا اولانه سوندن خیر وارنه جهوندن کوك ذکرده اولسون
کوك صدقدن اولسون اما چون نیتی خالص اولا جهرده وسرده خیردر
عاقل اولنلر بونکته فهم ایدنلر تطویل و تفصیله حاجت دکل ودخی حق
تعالی بیوردیکه ولاتکن من الغافلین ان الذین عند ربك لایستکبرون
عن عبادته ویسبحونه وله یسجدون یعنی بوآیة سبب نزولی بوایدی
یکه سوره فرقانده نجی سجده آیتی کلوب امر ایدیکه وامر اولندیکه
رحمانه سجده قلك کافرلر دیدیلرکه رحمان نه نسنه دركه بز سنوك بیوردوك
بیوردوغکله اکا سجده قلمدیلر حق تعالی
رحمانه سجده قلهوز تکبرلك ایدوب اکا سجده
بوآیتی اندوروب بیوردیکه الویروزند بوکافرلر اولرحمانه سجده
قلمقدن تکبرلك ایدرلرسه یا محمد سنوك ربك قربنده اولان فرشتهلر انولر
عبادتندن استکبار قلمزلر اکا تسبیح وتقدیس ایدوب انکچون سجده
قلورلر پس مؤمن اولنلر بوآیتی اوقویجق کرکدرکه اول کافرلر غمنه فرشتهلر
شتهلر موافقت ایدوب الله تعالی حضرتنه سجده قلهلر انوکله حق
تعالی حضرتنه جل وعلا تقرب کسب ایدهلر والسلام ٥ بسورة الانفال
فی مدینة وهی سبعون وخمس آیة ٥ بسم الله الرحمن الرحیم ٥
یسئلونك عن الانفال قل الانفال لله والرسول فاتقوا الله واصلحوا ذات بینکم و
اطیعوا الله ورسوله ان کنتم مؤمنین انما المؤمنون الذین اذا ذکر الله و
جلت قلوبهم واذا تلیت علیهم ٥ بوآیت انمکنه سبب بوایدیکم بدر غزاسنده
مال غنیمتده اختلاف قلدیلر یکیتلر دیدیلرکه مال غنیمت بزمدر زیرا محاربه
بز قلدق وپیرلر دخی دیدیلرکه بزسزه معاونیی ایدیك له رسول الله عم صف
طوتمش ایدق وطورمش ایدوك بزه اوقه لنوب بز دخی محاربه قلوردق
دیلوز الر منهزم اولیدیلر بزدن یکا جمع اولوردیکوز پس بزه بوقدر
مال غنایمی الامزسز بونلر اختلافله کلوب رسول عم صوردیلرکه بومال
غنایم کیمکلدر حق تعالی ٥ بوآیتی اندروب بیوردیکه ٥ الرسندن صورلر
لرسه بومال غنایم کیمکلدر یا محمد سن ایتکم بومال غنایم الله ایچون در دخی رسو
ایچوندر قورقوك الله دن الله حکمنده مطیع اولك بوامر غنیمتده وار اولوب
خلافکوزی اصلاح ایدوك قسمت غنیمتده الر مؤمنلر سکز یعنی محادله قلمغی ترك

مطلب

ایدوك بوقسمته وغنیمته الله ایچون در آنوك حاکمی انلرك قسمتده درنیجه
که انلر دیلرلر اویله اولور اما بو کلی غنایم الله ایچون و رسول ایچون اولمقلغی
منسوخ اولدی آیت خمسله که اوش بوسوره ده کلسر پس رسول عم اول
مال قسمت قلدی جمله سنك حضورنده بوندن صکره حقیقتا مؤمنلر کملردر
حق تعالی آنی بیان ایدوب خبر ویردی آیاتیه ٥ آیاته زادتهم ایمانا و
علی ربهم یتوکلون الذین یقیمون الصلوة ومما رزقناهم ینفقون
اولئك هم المؤمنون حقا لهم درجات عند ربهم ومغفرة ورزق
کریم ٥ یعنی کرچك مؤمنلر و مصدقلر انلردرکه قچن انلره امر
غنیمتدن یا خود بر خیریدن امر اولنسه الله تعالی قبلندن دخی اول
حکم انلره ذکر اولنسه انلروك کوکلنه الله عقوبتندن قورقو دوشوب
اول حکم قبول ایدهلر ودخی قچن انلروك اوزرینه امر و نهی ایتلری
اوقونسه صلح حکمنده یا غیرنده انلروك تصدیقلری زیاده اوله کر
آیت ناسخ اولسون کرك منسوخ اکر دخی تصدیق ایدهلر فی الجمله الله
تعالی قتنده بونلروك اوزرینه نه حکم اولنورسه انلر انی تصدیق ایدوب
یقینلری زیاده قلهلر و اشلرنی الله تفویض ایدهلر اعتمادلری الله اولا
اول اللرندهکه مال غنایمه اولمیه یقین بالهلرکه رزاق حق تعالی درنه یوردن
دیلرسه انلره رزق ویرور ودخی حقه مصدقلر انلردرکه وقتلریله
فرض نمازلرینی اداقلهلر جمیع شرایطلرینی وارکانلرینی وواجباتلرینی
سنتلریله رعایت قلهلر منهیاتدن و مکروهاتدن و مفسداتدن
احتراز ایدهلر و انلره رزق اتدیکمز مالردن الله یولینه تصدیق
قلهلر بیلهلوکز ذکر ویروب قومیهلر ودخی حق تعالی بیوردیکه
کما اخرجك ربك من بیتك بالحق وان فریقا یعنی بو وصف ایدیکمز
مسلملر ذلك الله قتنده خالص مؤمنلردر بونلره حاصلدر اولو مرتبهلر
و بوجه منزللر آخرتده اوله دیلری ودنیالری قتنده اعماللری مقداری
دخی کناهلری مغفور اولوب کورکلو ثوابلر وعوضلر جنت ایچنده بو
لر و بونلرکلدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ من المؤمنین لکارهون

یجادلونك فی الحق بعد ما تبین کانما یساقون الى الموت وهم ینظرون
یعنی یا محمد امضا قل دیکلی حکمنی مال غنیمتده کیم دیلرسك ویر اکرچه مؤمنلر
مؤمنلردن بعضیسی آنی خوش کورمزلر سن دخی بنم اولا جبرائیل سکا واروب
اول قریش کاروانندن خبر ویردیکی وقت که انلر اوك محاربه سیچون سنی
اوکدن اول دیکلی حکمی چقردی اول وقت دخی بعض مؤمنلر آنی خوش کورمدیلر
زیرا بلورلردیکه البته انده مقاتله اولسه کرك ایدی سنوکله یا محمد مجادله
قلورلر حق امرینه انلره امر قتال بیان اولندقدن صکره اویله وقتی کوریه کورر
دیلر اول قتال کانما شویله سوروب اولومه ایلتورلر بو مجادله قالدقلری
و بدردن یکا یه چقدقلرندن صکره ایدی بدر غزاسی رسول عم مدینه یه
کلدوکنك ایکنجی یلنده ایدی اول یل ایجنده ایدیکه قبله دخی بیت مقدسدن
مسجد حرامه دوندرلدی که و بدر غزاسی رمضان ایجنده واقع اولمشدری
بونك قضیه سی بویدیکه رسول عم خبر ایرشدیکه قریش قبیله سنك
کاروانی شامدن چقدیلر مکه دن یکا انلرکله بیله ابو سفیان بن حرب و مخرمه
بن نوفل اولولر ایدی انلردن غیری تجارلردن انلرکله قرق کشی وار ایدی
دخی زیاده دك رسول عم آنی اشدوب ددیکه یا اصحاب اوش ابو سفیان
کاروانی اقبال ایدوب کلی یورلر انلردن یکا چقوك اولاکه حق تعالی
سزی غنیمتاله دوندوره دوشمان اوزره ظفر بولوب جهاد ایده سز جبرائیل
کلوب رسول عم بو خبری دیوردی و ددیکه البته سکا اول لازمدر که بو
ایکی طائفه دن برینه چقسه کرك یا کاروانه یا اولکا فرولره جمع اولمش لشکر
چون اول کاروان بدره یقین کلدیلر مکه دن اول ایچلیر و صایحیلر و تجارلر
چقوب بدره کلدیلر انلره منتظر اولدیلر بازار قوردیلر الحق صاتمق
ایتدیلر رسول عم طلحه ایله جعفری طیا دی کوندردیکه واره لر اول کاروانندن
خبر صوردیلر اول بدرك قیوسندن صوا یجدیلر خبر ویردیلر که کاروان
هنوز کلمدیکی ٥ اما کلمکی یقین اولدی طلحه ایله جعفر کرو دونوب مدینه
یه کلدیلر رسوله خبر ویردیلر اول کاروان قومی دخی رسول عم مدن
و اصحاب عظامندن زیاده قورقارلردی ابو سفیان کاروانه وارمزدن
اوك

اوك بدر قیوسنه آدم کوندردی تا اول بدر اهلندن صوره که هیچ
کمسه کلوب انلردن کاروانك خبرین صوردیلرمی چون اولکشی ایرشوب
صوردی خبر ویردیلر که اشبوندن کلوب و ایکی کشی کلدیلر و اکوکلو
دوه لوله قیودن صو دخی ایجدیلر کاروان دن خبر صوردیلر کرو دوند
دوندیلر اول خبر کلدیکی ابو سفیانه دکدیکی ابو سفیان طلحه ایله جعفرك
ایزن ایزلیوب آدم کوندردی کتدیلر تا که یولده انلرك دوه لری
قفن بولدیلر اول قفنی الوب کلدیلر و اول قفنی اوغدیلر کوردیلر که ایجنده
خرما چکردکی وار آندن بلدیلر که اول کلنلر مدینه دندر زیرا دوه یه
دوکولمش خرما چکردکن علف ویرمك مدینه قومنك عادتی ایدی چکلوب
آنی ابو سفیانه خبر ویردیلر ابو سفیان کاروانی مدینه یولندن دوندر
دی جده یولندن مکه یه کتدیلر مکه یه خبر کوندرمشلر ایدیکه بو قافله
ده کمسه سی اولان یا متاع قریش چقه واردی کعبه یه خبر ایره دیکه محمد
کاروانه اصحابیله قصد ایدوب یولی طوتدیلر اولا که کاروانه ایرشلر آنی
اشیدوب جمع ایلدی اصحابنی دخی حنظله بن ابو سفیان جمع اولدیلر تا که
بیلدن ارتوجق کشی اولدیلر عربك اعیانلرندن و اولولرندن چقوب
متوجه اولدیلر بدر قیوسندن یکا ابو سفیان جده یولندن مکه یه ایرشدیلر
کوردیلرکه اعیان عرب اوغلی حنظله ایله انلره استقباله کتمشلردی پس
اندن انلره آدم صالدیکه اوش بز سلامتلکله مکه یه ایرشدوك سز دخی
کرو دونه سز ابو سفیان کتنسیی انلره دکدی انلر دخی بدر قیوسنه یقین
وارمشلردی چون ابو سفیان خبری انلره دکدیکه انلر دخی بدر قیوسنه دن
دونه لر ابو جهل و عتبه و ولید و حنظله دخی بونلرك غیری دانشوب ددیلر
که الکی بز اشبوندن کرو دونه سی اولورسق محمد اصحابیله اوی الحظ ایدرلر که بز
دن قچوب دوندیلر و بزدن قورقدیلر کلوك وارهلم بدر قیوسنده قونالوم
انده خمر ایچوب اویون تماشا ایده لم اندن کرو یه دونه لم حکیم بن حزام انلره
ددیکه بو اشی ایشلمك کرو دونك اولا که اول اشکوزه دشمان اولا سزه کا
قناعت ایدك که کاروان کوز سلامتلکله وطنلرینه ایردیلر ابو جهل

ابوجهل لعين اکا دديکه سنوك اوبكنك بلندي مكرانوكلرکه عادتجه بوسوز
يعني ايچيك قورقدي ديمك اولور حكيم بن حزام اکا دديکه يا ازن سکا
كيمك اوبكني بلنديکي معلوم اولا اول بوكلامي فراستيله خبر ويردی چون
اول ارادن دونمکه قصد ايتديلر شيطان لعين سراقه بن جشم صورتنه
كيروب بونلروك اوزرينه چيقه کلدی انلره دديکه نونيه دونكز ناوش
بن سزه کلدمکه ياردم ايليم محمد ايله اصحابي اوزن بني زهره نك دخي سنجاغي
دخي بنمله بيله در يعني اول قبيله دن چوق وهم شوكتلو عرب ايچنده
قبيله يوعيدی پس ابليس لعين انلره دديکه بن اول قوميله بيعت
قلدمکه محمد له واصحابيله محاربه قله لر اوش بنم ايلو مجه کلب يورر لرکه يار
دم ايده لر اول ابليس لعينك ابتلاي اسلامده قدرتي وار ايديکه کندوي
ادم صورتنه کيرمك ديلسه کوردي هرنه شکله ديلرسه الله تعالى اني
اکا دوندرردي ابتلاي خلق ايچون که اول انوکله کلوب اغوا ايدردي هر
آدمك جوهرنده نه وارايسه متابعتدن ومخالفتدن ظهوره کلوردی
شويلکه الله تعالى علیه وارد صلى الله تعالى اني اول صورتلره دونوب
کورونمکي منع ايلدي قوللرينه احسان ايدوبن بو امت محمددن تاکه
آنوك اشکالي اول وجهله کلوب تلبيس قلدوغي شرندن سلامت اولالر
پس اول لعين سراقه صورتنه کروب انلره کلدوکنه سبب بو ايديکه
اول سراقه عرب ايچنده فتی مبارز وبهادر کشي ايدي قريش اني بيك
اتلو يرينه صايرلردی شول وقتکه رسول عم مدينه دن يکا هجرت ايتدی
مکه اهلي اول سراقه يه چوق مال ويروب اجرته طوتديلر رسول عمي ادنجه
کونندرديلر وارەباشن کتوره چون سراقه کلوب رسوله ايرشديکه
ابوبکر ياله کيدرلردی ابوبکر دديکه ايرشديلر بزه يا رسول الله حضرت
رسول دديکه ايرشمزلر قورقمه يا ابابکر دديکه چون سراقه دخي شول قدر
ايرشديکه سلوسي ايرشمکه سهل قالدی رسول عم اندن يکا ايلکي
برمغيله اشارت قلدی اتنك ايقلري يره کچدی سراقه آني کوروب
رسولدن امان ديلدي رسول کروا اشارت ايلدي يره آتي قيوويردي
سراقه رسول عم کروقصد ايلدی رسول عم کرو اشارت ايلدی

اتنك

اتنك ايقلري يره کچدي سراقه کروامان دلدی رسول عم اشارت ايلدي اتنك
ايقلرين قويوويردي سراقه يالديکه بدرستي محمدك امري يوجلوب شان
عظيم اولسروادي رسول الله دن بر خط نشان طلب قلدیکه الوسن ماله
اهلنه ظفر بولوب فتح ايده سبي اولوديسنانيا اولکوندن بني واهلمي و
اتباعمي الحمايه سن رسول عم ابابکره بيوردیکه اکا بر خط نشان ويره
ديلر کتديلر اول سراقه اول وقتدن بروا وتانده وغندن دونوب ماله
اهلنه وارمشدي انلروك طعنندن قچوب پس ابليس لعين کندوي
اکا تشبيه ايدوب بو مکري قلوب دديکه ياقوم بن بو بجه دن برو ايچلوزه
وارمادوغم اندن اوتوردوا يديکه بر بوننك کبي واقعه يه منتظرا ولمشدم
تا نفسمي يولکوزده فدا قلام اول اولکه تجاالتم عذرني بيرينه کتوردم اول
اهلمکه دديلرکه ياسراقه بز دخي سندن بويله اومادوق کورکلو واردك
ايو ايتدك ابليس لعين بو حيله ايله انلري محاربيه قندردي تاکه کرو
دونميوب قيوا اوزرينه جمع اولديلر صحتياندن الاجيقار قورديلر
اوتورديلر رسول عم دخي مدينه دن چقدي مومنلردن اوچيوز اون
اوچ کشي وار ايدي بيله سنده اما خالص مومنلر ايدي نفاق اهلندن
کمسنه يوغدي کلوب انلر دخي روحايه قونديلر هيچ انلرکله سلاحدن
يا اتدن نسنه يوغدي اوچ کشيدن غيري همان الالرنده عصالري وار ايدي
اکحليري وار ايديکه کتوردلردي زيرا اول کاروانا نيتنه چقمشلاردي نه
بلنسلرکم محاربه اولیدي جبرائيل کلوب خبر ويرديکه يا محمد کاروان فوت
اولدي انلر منزلنه ايردي اما انوك يرينه سزه حرب لازم اولدي
طوروك وار لم اکا بعض اصحابيله رسول بو خبري اصحابه ديوردي اما
البته بزه حرب لازم اولدي اصحابله کيدرلردي اما ايرقلري بيله
اولمادوغنه کراهتله کيدرلردي طارلغنورلردي بو دکلکه محاربه يه
خوش کورميلردي منافقلر کبي حق تعالى اول ايتدي بيوردغي کبي
مومنلروك بعضيسي اول حربه چقدوغي وقتن دخي کراهتله کدرلو
دديکي بو معني ايديکه رسوله ديولردي يا رسول الله ايچون بزه

بزه بوجهدن خبر ویرمدك که یراغمز ییله الایدق رسول الله ددیکه
الله تعالی بکا وعد قلدی اشبو الیدن برینه که باکا دبانله بولشمق
اولا یا الشاولده طورشمق اولاچون کاربان فوت اولدی الیتدن حرب لازم
اولدی کتدیلر رسول ءم اصحابله نا کلوب بدره ایرشدیلر کوردیلرکه دوشمن
بونلردن غلبه انلروك شوکتلری ارتوق قیونك اوزرنه یورتلمشلر رسول
کلوب اصحابله قوم اوزرنه قوندیلر نه صو وار نه سلاح شیطان کلوب انلره
دخی وسوسه قلدی که اکر سز حقیقت حق اولیدیکوز سزوك دخی صو بیلوز
شوکتکوز سلاحکوز ویرك قاتنسی سنه اولیدی بو کللاناره اولدی سز قوم او
زرنده صوسوز ویراقسز قالدیکوز اولکجه انده یاتلر ضعف اوزره بعضیلر
ینه احتلام دخی واقع اولدیچون صباح اولدی طوردیلر هر برسی قونده ار
ارسلان کبی کوکللرنده دوشمان قورقوسی یوق خوش فرح ایکندن حق
تعالی یغمور دخی کوندردی یری طوپورو تصلابت حاصل اولدی ایق بتمز
دی اول احتلام اولنلر دخی غسل ایلدیلر قربه لوین وضو قابلرن طولدوردیلر
دخی شیطان وسوسه‌سی انلردن زائل اولدی الله تعالیدن دوشمان اوزرینه
نصرت دیلدیلر حق تعالی انلره نصرتله وعد قلدی بالله فرشتهلوله اناره
مدد ایلوکوردی پس اول ایکی لشکر بربرینه قتال ایچون قرشو طوردیلر رسول
بیوردیکه هرکیمسه‌که کافرلردن برکیمسه دیلیه اوزرنه اولان اسباب انوك
اولا اوچ کشی کافرلردن چقوب قتال برینه کلدیلرکه مقاتله قاله لرمکو برعتبه
وبری شیبه بری ولید اوچ دخی انصاردن مؤمنلردن دخی چقدیلر انلروکله
قتال ایتدیلر عتبه انلره دیدی نسبلوزیکم دیك لمز انلر نسبلرین خبر
ویردیلر اول شیبه وعتبه ددیلرکه بز قومك کوامتارندنوز لکن قریشدن دخی
بزم متکلمز استروز پس اول اوچ کشی کرویه دوندیلر انلره بورلشی حمزه وعلی
وعلی وجعفر رضی الله عنهم اوچی چقدیلر هر بری کافرلر اوزرینه کیندولری
فخر ایدوب مدح اندیلر پس حمزه ددیکه بن بر یوزنده اسد الله ون علی
ددیکه اتام بکا ارسلان دیواد ویرمشدر ایکی لشکر بربرینه قرشو اولدیلر
بربلوکی الله رضا سیچون سعی وانوك وحدانیتن اثبات ایدرلر برحق
تعالی معاونتیله اول اوچ مؤمن اول اوچ کافری دیلدیلر پس کولدن
فی الحال بیاض فرشتهلر کلدیلر هر برنده بر علامت وار ایدی پس ابلیس لعین
انده جبرائیلی کوردی ارتق طوزمدی قچن قچن قجمغه باشلدی اتنی طوتدی

ددیکه

ددیکه ای عهدن صیجی غدار دون کار اسکاله بزی مغرور قلدك ددك
که بن کوردم شول نسنه‌که سز انی کورمزسز امته ددیکه یثرب اوغلنلرندن
ارتق نسنه کورمزسین الا انلر در دیو بونلر بو سوزده ایکن فی الحال جبرائیل
ایرشدی ابلیس لعین فریاد ایدوب الین اوردی امته دن یوز دوندر
وب انلری یرنده قودی بجدی فرشتهلر تموال قلیچه قودیلر کافرلسکر ینك
ایکنه کیردیلرکه طقوز یوز اللی قالمشلردی احمد بن شریف کندو انیله
بجدی جناله طورمدی طلحه ایدر بن ظاهر ایلدسکه فرشتهلر بزه یاردمه
کلدیلر شونکله که بن قصد ایلدم بر کافرك بوینن اورمغه دخی بن قصنه
وارمدن کوردمکه اول کافرك کله‌سی تننندن ایریلوب اقطاد لدی بالله
انی فرشته چالدی وجبرائیل ءم ابوجهل لعینك کوکسندن بر سکو اوردی
ارقه‌سندن چقدی اقطادلدی ٥ ابن مسعود انیوب باشنی کسدی واول
لیجم یارند سو حرب اولیسردی اماد رسول ءم ددیکه لم اولاله واره بزه دوشما
دوشمان لشکرندن خبر کتوره که نقدر در ولیملر درسالله وز طلحه بن وارین
یا رسول الله دیوب قلیچن حمایل ایدوب بر مشکل اولو موزنه بنا غوب کتدی
وارووب اول کافر لشکرینك چون نسنی طولاشدی کوردیکم هر بری ایرو
اوردیا قمشلوتاله کوزنلرا ویله صانه لوکه هر اودك اوزرنده بو جماعت
وار اولا انلوی هب نشانه الی بدر قیوسنه کلدی مشکلنی طولدروب
کرولشلردن چقرکن بر غلامه راست کلوب اول غلامك الین الوب رسول
اوکنه کتوردوب وانده واروب نیجه قالدوغن بر بر راست خبر ویردی
اول غوبك اعیانلرندن طلحه یتمش کشی یه دکن ضایدی خبر ویردی
ادلوا دیکه رسول ءم ددیکه عرب چوکز لونی هب بزم اوزرمزه برقدی
یعنی عربك ادا اعیانلری دخی بویتمش کشیدر بشارت اولسون سزوکه اول
یتمش کشی دخی دیلیه‌نز وبویتمش کشی انلردرکه چون رسول ءم مکه‌دن
چقوب مدینه‌یه کتدی انلر انی ایزلیوب ارد ینه دوشدیلر لوله طوتوب
کرو دونلرنده لوچون کلوب رسول ءم ارشدیلر رسول ءم بردن بر اوچ
طبراق الوب انلردن جانبنه صاچدی اول طبراغی حق تعالی جمله سنك کوزلرینه
یتشدی وانلر کوزلرینه مشغول اولنجه رسول ءم یوروب وادی تلم اوش
بیانی کلسن بو یتمش کشیدیکه اولکونده کلسی دیلندیلر باشلرین کوب

کسوب اندن بر و بروان قیوو ادیدی اکا برا قدیلر رسول علیه السلام طوروب اصحابیله اول
قیونک اغزینه کلدیلر رسول علیه السلام انلره ندا قیلوب یا فلان یا فلان بزه ربمز نه که وعده
قلدی حق بولدق سزه دخی ربکز وعده قلدیغنی حق بولدیکزمی اصحابدن
بعضیسی دیدیلر که یا رسول الله بونلر سنوک خطابکی نه بلورلر که جانی بونلردن
ایرلمشدر رسول علیه السلام دیدیکه اول الله حقیچون که بنی خلقه حق پیغمبر کوندردی
بونلر بن نه دیدکم بلورلر الا انجق جواب ویرمکده عاجزلردر چون حق
تعالی نصرت ویردی اول کافرلر منهزم اولدیلر رسول علیه السلام دیمشدیکه هر کم بر کافر
اولدیررسه انوک سازو سلبی انوک اولسون وهر کمسه که بر باش کتوررسه
انکا شو قدر نسنه ویرلسین دمشدی سعد کلدی الندہ بر قلیچ وار اول حربده
اصحابدن بری کشی اولمشدی بوی سعدک قاین اتاسی ایدی سعد دیدیکه
یا رسول الله اشبو قلیچک صاحبی بن اولدردم بونی بکا ویر رسول علیه السلام بیوردیکه
یا سعد بو غنیمتک حکمی موقوفدر اکا دکین که کوره وز حق تعالیدن حکم نته
اولور سعد انی اشیدوب ملول اولدی بری اولکه قاین اتاسی اولدی
و بری اولکه قلیچ الله کرمدی اول وقت بو سوره نک اول ایتی نازل اولدیکه
بیان ایلدک رسول علیه السلام سعدی چغروب کرو قلیچی اکا ویردی بز دخی بو قصه
دن بعضیسنی بیان قلدق شو قدر که آیت تفسیری معلوم اوله پس حق
تعالی بو آیتده بیان قلوب بیوردیکه ٥ وان یعدکم الله احدی الطائفتین
انها لکم وتودون ان غیر ذات الشوکة تکون لکم ویرید الله ان یحق الحق
بکلماته ویقطع دابر الکافرین ٥ یعنی حق تعالی ایدر یا محمد آیت بونلر
که سزوک بو حربی خوش کورمیوب کریه کوردکوز نه ایچون دربن سزه وعده قلدم
دیدمکه اشبو ایکی طائفه که بو برینه سزه نصرت وارددک یا کاروان اولا یا لشکر اولا
ثوابی سوزسزکه وسزه اول طائفه اولاکه اندہ شوکت وحرب وجنک اولمیه انتا
حق تعالی دیلرکه وعده سی ایله حقک حقیقتی معلوم قیله وکافرلری اصل
و کولیله هلاک ایده اول حربله حقی اشکاره ایدوب باطل محو ایلیه که باطللر
الیوجه لم اول کافری خاسرلر بخوش دخی کلمز ودخی بیوردیکه ٥ لیحق
الحق ویبطل الباطل ولو کره المجرمون اذ تستغیثون ربکم فاستجاب
لکم انی ممدکم بالف من الملائکة مردفین ٥ یعنی ذکر ایله شول

وقت

وقت که ال کتوروب دعا قلوب بزدن مدد و نصرت دیلدیکوز دعالو
یکوزی دیکوز سزدن اجابت قلدی بو نکله که بیک فرشته ایله سزه
بریری اردنجه مدد ایرکوروب نصرت ویردی پس الله تعالی دعالو
کوزی قبول ایدوب فرشتهلرله سزه مدد ایرکوردی و نصرت ویروب
کافری منهزم قلدوغی دکول ایدی الا سزه بشارت ایچوندر وهم الله
تعالینک وعده لوینه کوکلون مطمئن اولوب دولتمکیچون ودخی
بله سزلکه دلدر دولت وظفر نصرت هیچ برلمه دن الله تعالیدندرکه
تحقیق الله تعالی عزیزدرکه وغالبدرکمسنه انوک اوزرینه غالب اولمز
حکیمدر و دستلولنه حکم ایدر نصرت ایله ودوشمانلرینه حکم ایدر قهر
بله ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ وما جعله الله الا بشری ولتطمئن
به قلوبکم وما النصر الا من عند الله ان الله عزیز حکیم اذ یغشیکم
النعاس امنة منه وینزل علیکم من السماء ماء لیطهرکم به ویذهب
عنکم رجز الشیطان ولیربط علی قلوبکم ویثبت به الاقدام اذ یوحی
ربک الی الملائکة انی معکم فثبتوا الذین امنوا ساُلقی فی قلوب الذین
کفروا الرعب فاضربوا فوق الاعناق ٥ یعنی یا محمد ذکر ایلدک
انی که اول بدره کلدیکاوز نیجه یوریلوب ضعفالیه وقورقوایله وکراهتله
کلدیکوز یا اند یکلوز وصوبکوز وسیجلوز یوق بزسزه اویقو ویروب
اویوتدوکله بعضیکوزه شیطان وسوسه قلوب احتلام دخی واقع
اولدی اما بز سزه اول اویقویی امن وراحت قلدق وبولدن سزه یغمور
دخی کوندردک تا که انوکله صولنه سزویرولکز دخی صلب اولا اوزرینه
ایاغلوز دریه بتمیم وابدستی اولمیان ابدست الا وجنابتی اولان
اندن غسل ایلیه واول شیطان وسوسه لرن سزولک اوزریکوزدن کیدره و
کوزکلوکوزده ایمان محکم اولا یقینکوزی زیاده قیله وزوال قوتی ایا
غلوز الننده قتحرق قله وز و یورو ماکه قولای کله بوکلی الله تعالی
نک نعمتلوی دردکه سزه عطا قلدی تا که آنی بلوب شکرن یربینه کتوره
سز ودخی الوک یا اول حق تعالی نک اول عطاسنک ایچون خوب کونی اولدی
یا محمد سنوک ربک فرشتهلره دخی قلدیکه یا فرشتهلر بن سزلکه معینم

وظهیرم وناصرم واوك نصرتاله مؤمنلره بشارت قلوك ثابت اولالر
چون كلديلر بو فرشته صفنك اوكنجه يورويوب ديوردي كه بشارت اولسون
سزه كه سزك صاغنلوز دوشماندن ارتوقدر دوشمان آزدر الله تعالى
يار ومجيددر حق تعالى ايدر بن تيزا ولاكه كافرلوك كوكلنه رسولدن
ومؤمنلردن قورقو بواغم اول قورقو ايله انلري زبون قلام سز غالب كله
سز پس سزاوك قلجلر وكزي انلرك بيونلري اوذرينه ورودخي
هر اعضالري كه سزه قولاي كله قلجلر كزله پومقلريني اولسون كورك
غيري هيچ بو وجهاله انلره ترحم قلمك واسبو توجهي تورك ايدوب اوروب
دپلمك اندن اوتوري دركه انلر الله وانوك رسولنه مخالفت قلسه
الله تعالينك انلره عقابي قلمقلغي محكم قتي اولور پس قتل عذاب
سزه دنياده اولاندرطا ذلك كورك كه بونكله قورتلاسي دكاسن چونكه
كفرا وزره كيتديلوز عاقبت وارهجق يولري كافرلوك اودعذابيدر
جهنم الحنده ودخي حق تعالى بيوردي كه ○ واضربوا منهم كل بنان
ذلك بانهم شاقوا الله ورسوله ومن يشاقق الله ورسوله فان
الله شديد العقاب ذلكم فذوقوه وان للكافرين عذاب النار ○
يعني انلرله ايمان كتورديلر ايچين اول كافرلرله مقاتله قرشو اولسلوز
انلرله مقاتله قلمقدن اعراض ايدوب يروكوزده ثابت اولك هركم بدر
كوننده ياغيري وقتده حربده يوز دوندروب قچسه الا مكر كه آت جولاندر
وب بر طرفدن دخي قتاله حمله قلمغه قصد ايليه يا صول طرفنده دونوب صاغ
صاغ طرفنه ياردمه واره يا صاغدن صوله دونه انلره ياردم قلمغ ايچون
يا بو جماعته دخي واروب خبر ايتمك ايچون كه كلوب انلره ياردم قلالر ولا بو نيتله اولميا
اولياسي اولورسه كه قچوب دونمش اولا تحقيق اول الله تعالى حضرتينك
غضبيله سخطيله دونر بعضيلر ديديلر كه ○ بو آيت اكا اشارتدر قلور كم بر
كشي بر كشيدن يوزن دونوب قچمق جائزدكلدر اما بر كشي بر جماعتدن و
بر كشي سلاحسز ولا سلاحلولر كشيدن قچمق عيب دكلدر كناه اولمز قچنله مسلما
نلر لشكري كافر لشكرينك نصفنجه اولسه وسلاحلري دخي اولسه روادكلدر
كافردن قچمق بو كبايركناهدندر ودخي بعضيلر ديديلر كه قچن مسلمانلر

اون ايكى

اون ايكى بيك اولسه سلاحلري بيله اولسه جائزدكلدر انلر كافردن قاچمق
الي يوز بيك دخي اولسه واولور زيرا رسولدن روايتدركه بيوردي
واصحابك افضلي دوردر ولشكرك افضلي دورت يوزدر واندن يوقا
روجري دورت بيكدر اون ايكي بيك اوذرينه اولانه غالب اولمز قچنله
سوزلري بر واتفاقلري بر اولالر كدركه سوزلريني بر ايدوب مقاتله
ايدهلر تاكه حق تعالى انلره نصرت ويره ودخي حق تعالى بيوردي كه
○ يا ايها الذين امنوا اذا لقيتم الذين كفروا زحفا فلا تولوهم الادبار
ومن يولهم يومئذ دبره الا متحرفا لقتال او متحيزا الى فئة فقد باء بغضب
من الله ○ يعني بو آيتك سبب نزولي انلچوندركه كافرلري چونكه
بددره منهزم اولوب هلاك اولديلر مسلمانلر لشكري باشليوب ديرلر
ديديكه بن فلاني اولدردم بن فلاني ديديلرده حق تعالى انلري عجيبه دوشمنلر
غزالري ثوابي باطل اولمسون ديو بو آيتي اندردوب بيوردي كه انلري
سز اولدرمديكوز ودخي بلكه الله تعالى اولدردي كه سزه نصرت ويروب
قوتلهله مدد ايرشدردي غالب اولديكوز ودخي رسولنه عم بونكي
خطاب ايدوب بيوردي كه يا محمد سن اتمدك بر اوج طپراغي كه اتدك
لكن اني حقيقتا الله تعالى اتديكه جميع كفارك كوزينه ايرشدردي
سنوك اتماغك اول جهتدن بو طپراغي صاوردي ويريك ايدي اما كتنه ايرشدر
مك بزدن ايدي پس دخي حقيقتي بزمدر سنوك دكل بونده دخي خطاب
وار الوجه رسولنه در اما مراد بوندن مؤمنلردر عجب ايتميه لر زيرا رسول
بونك كبي صفتلردن پاكدر ايدر پس حق تعالى بو نصرت وظفر فالدوغي
مؤمنلره اندن اوتوريدكه انلره نعمت وارانوكله ظفر ونصرت ميسر قيله
دخي انلري بو نعمتله ابتلا قيله كوردكلولكا اوذره تا قوللق ظهيرندن نه وار
انوكله ظهوره كله تحقيق الله تعالى سميعدر رسولنك دعاسني اشيدوب
اجابت قلور عليمدر نه ديرلرسه بلور ودخي حق تعالى بيوردي كه ○
ومأويه جهنم وبئس المصير فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم وما رميت
اذ رميت ولكن الله رمى وليبلي المؤمنين منه بلاء حسنا ان الله
سميع عليم ○ يعني حق تعالى سزه ظفر ونصرت اولوب كافرلر منهزم

اولوب هلاك اولدقلرى ايدن اوتورو دريكه بددستى الله تعالى كافرلرك
كيدنى واشلرين ضعيف قلدى بو كلام ابو جهله توبيخ دركه اول دعا قلوب
درديكه اي بنم چلبم اگر بو ايكي جريدن قنقسي سنوك قتوكده عزيزدر
وسوكلو ايسه سن اكا نصرت ويوردى دعاسى قبول اولدى چون انلر
بو رسمه دعا قلديلر حق تعالى بو ايتى انددوب بيورديكه اگر سز
فتح طلب ايتديكوز دعاكوز قبول ايدوب فتح ويوردك واگر محمد ايله
قتال ايتمكدن كرو طورورسڭز اولورسكوز سزه اول خيرلودر قتال ايتمكدن
واگر كرو دونب گروسز محمدله قتال ايده سز اولورسكوز بز دخى سزه جهز
يمتله دوندروب سنوله هلاك ايدرز دكله اول اسكجو قلقى فايده ويرمز
زيرا الله تعاليڭ نصرتى ومعاونتى مؤمنلرله در دخى حق تعالى بيورديكه
ذلكم وان الله موهن كيد الكافرين ان تستفتحوا فقد جاءكم الفتح وان
تنتهوا فهو خير لكم وان تعودوا نعد ٥ يعنى اكى تصديق ايدن مؤمنلر
الله تعالى يه واتوك رسولنه مطيع اولك اول مال غنيمت امرنده ودخى
كفارله مصالحه قلمقده اول نه حكم ايدرسه مطيع اولك مخالفت قلماڭز بو
حالده كه سز قران ايچنده مواعظ ونصايح اشيده طوررسز وذنها درسز
شونلر جلبي اولمڭ كه اشتدك دديلر اما حقيقتي فهم اعتديلر واكا عمل ايجون
فكر صواب قلمديلر وكلبى ايدر بونلر بونلر بنى عبد الدار قبيله سيدر
كه انلردن انجق ايكي كشي مسلمان اولدى برى مصعب بن عمير برى سعد
هدبن حويلد ا بارقيلرى عاصي اولوب كفر اوزره ثابت اولدى ودخى
حق تعالى بيورديكه ٥ ولن تغني عنكم فئتكم شيئا ولو كثرت وان
الله مع المؤمنين ٥ يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله ورسوله ولا تولوا
عنه وانتم تسمعون ٥ يعنى يوز ينده يوروين دابه لرك بلى شرلو
الله تعالى قتنده سول ادم اوغلانى دركه كلام هدايتى اشتمكدن
قولاغى صاغر اوله وكلام حق سويلمكدن دلسز اوله وايماندن كفر ارا سنده
تعقل ايدوب فكر ايتمديلر يعنى اول بنى عبد الدار قبيله سى مسلمان اولمديلر
واگر حق تعالى انلرك ضميرنده صدق يقين قومش اولسه انلره ايمان
عطا قلوب اول ايماننه انلر الوام ايدردى واگر اسلامه انلره الوام قليدى انلر

اول

اول ايماندن كرو اعراض ايدرلردى چون علم ازلده انلرك ايمان سبقت ايتمدى واگر
انلرك خير وار متشبس انلر صوردقلرى نسنه لرك جوابنى حق تعالى انلره
اشتدره ايدى واگر اول كوكللرنده حركت قلن شبهه لرنى حق تعالى انلره
بيان قلوب اشتدرسه كرو اول عنادلرندن اوتورى انلردن اعراض
ايدرلردى پس بوندن اوتورو دركه ايمان كرامتنى قبول ايتمزلر ودخى
حق تعالى بيورديكه ٥ ولا تكونوا كالذين قالوا سمعنا وهم لا يسمعون
ان شر الدواب عند الله الصم البكم الذين لا يعقلون ٥ يعنى
اي انلركه ايمان كتوردڭز حق تصديق قلديڭز اجابت ايدوب مطيع
اولك الله تعالى حكمنه قتال امرنده دخى غيرنده ورسولنه دخى اجابت
مطيع اولك تجنّاله اول رسول سزى دعوت قلوب قران ايله عمل قلمغه كه
اولمش كوكللرى اول ديركم كرو جيدر ودخى اول امرخبردن يكا كله سزه
حيات ابدى بولهده عزت وكرامت حاصل ايدر واشكوزى اصلاح ايدر
ضعفلوزى كيدروب قوى قلور ٥ وهدايت اوزره ثابت قلوب
سرمدى قلور آخرت نعمتلرى ايچنده ودخى بلوكه حقيقت كه الله
تعالى مانع اولور هر نسنه كوكلى اراسنده ٥ ابن عباس ايدر بو
بو آيت معنسنده بيورمشدركه الله تعالى مؤمنلرك كوكلى اراسنده مانع
اولور اول معاصيلردن كه انى حكلوب سوروب جهنم عذابنه ايلتور كافرله
كوكلى اراسنده مانع اولور قولا اراتى اراسنده جنته ايلتور وبعضلر
ايتوجوندركه قولك اراديى واقع اولمزا البته حق تعالى اراديى اولور ودخى
دديلركه مانع اولور قول الله املى وسانحى اراسنده السوزدن اجل كلوب
املى ايرشدرمز وبونى دخى بلڭ حقيقت كه جمله كوز الله تعالى حضرتنه
جمع اولسرز عملڭوز عملكوز له جزا ولسرز ودخى حق تعالى بيورديكه ٥ ولو علم الله
فيهم خيرا لاسمعهم ولو اسمعهم لتولوا وهم معرضون ٥ يعنى روايتدر
كى ذر دديكه عمر بركون الكز طوتدى قصدى اباذر الحاددديكه اليمى صالبويربا
فتنه كليدى عمر الحاددديكه بوفتنه كليدى ددكل بلدونه معنيدر و اباذر ددبكه
بركون سن كلدك رسول قتنده عم قومڭ اردينه اوتورديك رسول عم ددبكه
اماد املكر اشبوعمرو سزوك ايجكوده اولاسوه فتنه ايرشميه پس اويله اوجق

بن فتنه كليدي بن كه فتنه لر قپوسي سنك صاتكله كلتلمشدر اجلنز الاسندن
صكره پس ايت معنيسي بو دركه سزه فتنه لر واقع اولمقدن صاقنك كه فتحن
اول فتنه واقع اولور مخصوص اولور ظالملره دكل بلكه كلي ظالمه و مظلومه و عاصيه
و مطيعه بله عام اولور ظالملر و عاصيلر ظلمندن و معصيتلرندن اوتورو و
و مطيعلره انلره قدرتلري يتوب ظلمدن و معاصيدن منع اتمدكلري ايچون
ددي بلوك كه الله تعالينك عقابلري قاتيدر دلمه نكر اكا طاقتي يتمز اول
سبب عقوبت كه معاصيدر اندن حذر ايدك كه فتنه لره واقع اولميه سز و دخي
حق تعالى بيوردي كه ٥ يا ايها الذين امنوا استجيبوا لله وللرسول اذا دعاكم
لما يحييكم واعلموا ان الله يحول بين المرء وقلبه وانه اليه تحشرون ٥٥
يعني الوك صاقلك حق تعالينك اول نعمتلريني كه سز عدده از ايدوكز و مكه ده
مشركلر اراسنده ضعيف اولمشديكوز كه قورقرديكوز كه اول مكه كافرلري
الكسوزبن سزي اهل بيتكوز له قاپوب هلاك ايده لر سزي حق تعالى مدينه
قومنه اولاشدردي و سزه قوت ويروب معاونت قلدي بدر كوننده
كندو نصرتيله سزه اول مال غنيمتدن حلال رزق ويردي تا سز دخي اكا شكر ايدوب
امرينه مطيع اولاسز اول نعمت اندن بلا حوز كه دخي زياده ايدن سزه معطالواير
ايوسيله و دخي خبر ويروب بيوردي كه ٥ واتقوا فتنة لا تصيبن الذين
ظلموا منكم خاصة واعلموا ان الله شديد العقاب ٥ يعني سبب نزول
ايت بو ايديكه كلوب رسولدن عم اوتوروب كلام ايشدرلردي چقوب
اني سويلشوب فاش قلورلردي اول اخبر واروب مشركلره ايرشوردي
حق تعالى اندن نهي ايدوب بيوردي كه اي ايمان اهل مؤمنلر سز الله تعالى يه
و رسولنه خاين اولمكز هر مؤمن الله تعالى فرض قلدوغي نسنلر اوزرينه
امين ديكلمش ديلر پس اني كوزكلوا ادا ايدوب عهده سندن قورتلسين
ديلر پس اكا خاين اولسون جزاسن بولسون خيانت ديو اكا ديولر كه بن
امين ديكلر بر نسنه اوزرينه صاقلمق ايچون اول قصد له اني ضايع قلاكي
قدريني بيلمكوز پس مؤمنه عاصي اولا اكا دخي خاين ديولر اندن اوتوري
كه اني دين امري اوزره امين ديكلر كه طاعتله عبادتله قلعه سي ايچنده
صاقليه اول معصيت طاشلريله اول قلعه يي اتوب يقوب خراب ايلدي

اول دين

اول دينن امرين كلي فساده ويروب ضايع ايلدي بعضيلر ديديلر كه الله و
رسولنه خاين اولمق اولدر كه ظاهرلرنده بو حال كوستره لر كه اندن الله
و رسول راضي اوله جق نسنه اوله اما باطنلري اكا مخالف اوله امنافقلر
كبي كه ظاهرده ايمان و طاعت نشاني كوستره لر باطنلري كفر و ضلالتده
اوله پس حق تعالى بوندن نهي ايتدي ديدي كه اول خيانتي ايدرسز
حال بو دركه خيانت ايدوكز دخي بلورسز و دخي حق تعالى بيوردي كه
٥ واذكروا اذ انتم قليل مستضعفون في الارض تخافون ان يتخطفكم
الناس فآواكم وايدكم بنصره ورزقكم من الطيبات ٥ بو ايتنك دخي سبب
نزولي اول ايديكه رسول عم خندق غزاسيندن صكره واروب بني قريضه
قومني خيبرده محاصره ايلدي قلعه قپوسنه واروب ندا ايلديكه اي
خنزيرلر و ميمونلر قرداشلري كلوك اينوك الله و رسولي حكمي اوزرينه
اول قلعه ايچنده التي يوز يهودي وار ايدي قريشدن دخي كندولره
باردمجي طوتمشلردي چون رسول عم اول ندا ايلدي انلر چقدي انلر
ديديلر كه يا محمد سن فحش سويلجي دكلدك نته بونك كبي كلام ايلديك
رسول عم كوردي انلر ايله حجته باشلديلر ابا لبابي رسول انلره ايلچي
كوندردي كلدي يهوديلر اوزرينه كوردي اما انلره كوكلي ميل ايلدي زيرا
انلرده دخي مال و اوغلنجقلري اول بني قريضه ايچنده ايدي ديديلر اكا كه
يا ابا لبابه بزه نه بيوررسنك واروب اول محمدك اينانه وز ابو لبابه اليله
بوغازينه ايشارت قلديكه ٥ اكر محمدك ايناننه وارسكوز جمله كوز بوغازلنور
سز ابا لبابه ايدر چون بن انلره بو كلامي قلدم اول تنكري حقيچون كه بنم جانم انوك
قدرت الندهدر هنوز ايقلرم يرمدن ايرلمدن بلدم كه بن الله و رسولنه
خيانت قلدم پس چقوب اول ندامتله كلدي كندوي انوك عفو بتيچون
مسجدك بر ركننه محكم كندويي بغليوقودي ديديكه والله بن نفسمي بو
بوندن خلاص قلمزم تا بكا توبه ايتي كلمينجه حق تعالى بو يجن ايكي ايتي
اندردي بو ايكسي بيان قلدق اما اول برينك دخي معنيسي بو دركه
بيلوك اي مؤمنلر تحقيق مالكوز و اوغلكوز قزلكوز سزوكا اوز ديكوز
فتنه و بلادر كه انلروكا اوجندن الله و رسوله خاين اولوب

دینکوزی فساده ویروکز بدرستی الله قتنده اولو عوضلرکه اول جنتدر
فم نعمتلرله شونلرو کچون درکه صبر ایلدی دیننده خیانت قلمدی پس
ابالبابه اول اشدن رجوع ایدوب کرو توبه یه کلدی و دخی حق تعالی
بیوردیکه ○ یا ایها الذین لا تخونوا الله والرسول وتخونوا
اماناتکم وانتم تعلمون واعلموا انما اموالکم واولادکم فتنة وان الله عنده اجر
عظیم ○ یعنی ایمان اهلی مؤمنلر اکر الله تعالی یه مطیع اولوب معصیتلردن
صاقنقلیغی اولورسکوز که آنوک عقابندن قورتلورسز الله تعالی سزی دوکلی
طارلقدن وشبهه لو نسنه لردن فرج قلیویره نجات بولوب قورتله سز
و دخی دین امرنده نصرت امرنده و دنیا و اخرت بلالرندن قورتره دخی کناهلر
وکزی سزدن عفو ایلیه و عیبلروکزی ستر ایلیه که اولو فضل اسی در قوللار
ندن تجاوز قلمغه رحمتی وکرمی بولدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○○○
یا ایها الذین امنوا ان تتقوا الله یجعل لکم فرقانا ویکفر عنکم سیئاتکم ویغفر لکم
والله ذو الفضل العظیم ○ یعنی بو ایتک سبب نزولی بویدیکیم قریش کافر
لری بر مقام یاپمشلردی خلوت یرده ایدی اکا دارندوه دیوادقومشلردی
قچنکه بر سوزه دانشقلری اولسه اکا کروب دانشوق ایدرلردی دیلدیلرکه
رسوله ع م بر مکر و حیله ایده لر وارد یلر بوجمع کافرلراندهٔ جمع اولدیلر بیری عمرو بن
حشام بیری ابو البختری و بیری ابو جهل لعین دخی بونلردن غیری بر قاچی انده
کوردیلر قیوبی برکتدیلر دیلدیلرکه رسول ع م امرنده بر شکایت ایدوب بر
مشاوره قلالر انوک هلاکیچون ابلیس لعین بر پیر صورتنده اوزرنده اسکی
طون کیمش کلدی انلرو کلمه بیله او توردی انلر دیدیلرکه یا شیخ دخی بو
دانشقمزه سنی بزم خلوتمزه کیم قودی ابلیس دیدیکه بن اهل نجددن
بر کشی یم سزک کوردکلو صورتکوز و کوکجک قوقوکوزی کوردم دیلدیمکه
اول طتلو کلاملروکزی دخی اشیدم سزدن یکا فایدهٔ لر اولا بونده کرمکدن
مرادیکوز نه در الر بیله اوتوردغم خوش کلمزیسه چقه یین کیده یین انلر
انلو ده بر بر ینه ددیلرکه بو بیر اهل نجددن ایمش بو ارض تهامه دن
دکلمش بزه اندن زیان یوق او توتر سون آنی قودیلر کندولر مشورتلرینه
شروع ایتدیلر نه وجهله حضرتی رسول ع م بو ضرر ایدوب هلاک
ایدلو

ایدهلر اولا اولا حشام دردیکه بن اویله صواب کوردم کیم اول محمدی طوتوب
بر اوده قویه لر قپوسنی صووغه یالکزکاه کاه صو اتمک ویرملیچون بر دلوک
قویه لر توکه ایدهٔ لر آنی او نو دملرتاکه انوک ایچنده اولنجه یه دکن ابلیس لعین
آنی اشدوب در دیکه نه یاوز تدبیر قلدک که هیچ بونده صواب یوق
اصلا سز قصد اتدیکوز بر کشی یه که آنوک اهلی بیتی و قوم قبیله سی
ایچلو زطولو وچون کوزی قیامشی انلرکه چون آنی اشتدیلرکه طوتوب
محبس ایدرسز انوک اهلی بیتی سزوکله اوزریکوزه هجوم ایدرلر سزکله مقاتله
قلوب بالجمله جمعتکزی فساده ویروب طاغده لر انلر دیدیلرکه والله
شیخ نجدی کرچک سویلدک اول مکری قودیلر بولر ابو البختری سو
سویلدی ددیکه بن شویله صواب کوردم که آنی طوتالر بر دوه نک او
زرینه محکم بغلیه لر بو سزک ایلکزدن چقروب بر غربیلک وا ستیزیوده
التهلر قیوویره لر اراج وصو سزاولوب کیده هلاک اولا ابلیس لعین ددیکه
بو دخی صواب دکل آنی واروب بر تنهایرده قیوویره سز انوک حاتی و
فصاحتی کوروب اشیدن قوم آنی قیو ویرم آنی طتلو دیلیله دو دوت
یانندن اکا الدانوب کرو فتنه قوبه بر جماعت جمع اولالر لر لروهب
جماعتکزی فساده ویره لر دیدیلرکه فالله شیخ نجدی کرچک سویلدی
بولر ابو جهل لعین سویلدی ددیکه بنم تدبیرم بودر که هر بر غیری
قبیله دن بر آدم چقادوز هر بریکه النده بر قلچ ویره وز هجوم ایده
لر محمدک اوزرینه قلچ اوشون لر اولدورلرکم اوروب اولدوردیکی کیمسه
بلنمیه قریش قومیه دیتنی ویره وز ابلیس لعین بونی اشدوب
والله بو تدبیر صوابلودر و بو جملکوزدن بویکیدک عقلی دوکلمز
دن خوش فکرلوین بونک اوزرینه محکم قلوب طاغلدیلر پس حق
تعالی رسوله ع م هجرت بیوردی تا مکه دن مدینه یه کیده بو ایتی
اندوروب و مشرکلرک مکرندن خبر ویردی که یا محمد اول مشرکلر سکا
مکر اتدیلر دیلدیلرکه سنی بر اوده حبس ایده لر یاخود مکه دن چقاره لر
یا نانه سوره لر یاخود قلجله سنی اولدوره لر انلر سکا مکر و شر ایشدر مکر

استرلرکه هلاك ایده لر الله تعالى دخى دیارکه اول مکرلری جزاسن بونلره
کتوروب انلری هلاك ایده که شوله طوتوب عذاب ایرشدریجیلرلکی
قوی الله تعالى حضرتی درجون رسوله مرا امر اولدی حجرت قیله
امر ایدوب علی یه کلوب اولکیجه یوند یاتدی اهل مکه کلوب اوی
دورت یکادن بکلیوب دیلر یارلکه رسوله چقه ده فجمیه اویله صانور
لردیکه اول ایچنده در هان چقد وغنلیین اوزرینه هجوم ایدیلر کورد
دیلرکه صباح اولدی چقمزاوه قیولدیار کوردیلر یوند علی یاتوردیلر
که یا علی قنی محمد علی دردیکه بلمزم چقوب دورت جانب استدیلر دخی
فارغ اولدیلر ودخی حق تعالى خبر ویروب بیوردیکه ○ واذ یمکر بك الذین
کفروا لیثبتوك او یقتلوك او یخرجوك ویمکر الله والله خیر الماکرین ○
یعنی بو آیت نضر ابن حارث شاننده نازل اولدیکه اوداتم ایلرو عجملر
قضیه لرندن خبر ویروردی رستم واسفندیار حکایتلرندن دخی دیردی
اول محمد سزه خبر ویردوکی آشوبنم خبر ویردکلمین اول کیلوك یلانلرندن
در عثمان بن مطعون آکا دیکه قورق تنکریدن یا نضر بدرستی اول محمد
سویلمز الا حق سویلر یعنی بو آیت کلوب بیوردیکه فحین اوقنسه بو
بونلروك اوزرلرینه بزوم آیتلریمز دینلکه قراندر دیرلرکه بن اشتدك سوز
سوزولر اکر بز دخی سویلمك دیلسه وز بو سنوك سوزولکبی سویلروز دیر
بو سویلدکك سوزلر دکلدر الا اولکیلرك حکایتیدر که یازلمشدر
اوکرنوب خبر ویرورسن ودخی خبر ویروب بیوردیکه ○ واذا
تتلى علیهم آیاتنا قالوا قد سمعنا لو نشاء لقلنا مثل هذا ان هذا الا اساطیر الاولین
واذ قالوا اللهم ان کان هذا ○ یعنی اول وقتکه نضر بن حارث قرآن
حقنده ورسول حقنده کذب ایدوب انکار قلدی عثمان ابن مطعون
انی منع ایدوب دیدیکه قورق الله تعالى دن که رسولم هر نه سویلر
سه حقدر کذب دکلدر اول وقت نضر اصحابیله دیدیلرکه ای جاهلر
اشبو محمد دیدوکی سوزلر حق ایسه سنك قتکدن کلمش کلام ایسه
بزه کوکدن طاش یاغدور یاخود بزه بو دردلو لرك عذابی کوندر حق
تعالى خبر ویروب بیوردیکه ○ هو الحق من عندك فامطر علینا
حجارة

حجارة من السماء او ائتنا بعذاب الیم ● چون اول نضر عذاب دیلدی
حق تعالى سورة سأل سائل اول آیتی اندروب بیوردیکه سأل سائل
بعذاب واقع الآیه ○ اول نضر دیلدیکی بوزدن بو عذابی که اول عذاب
البته واقع اوله جقدر اول کافرلره که هیچ بولمیه انلری الله تعالینك
عذابندن قورتاریجی اولمیه ○ پس اول نضرك دعاسی قبول اولدیکه
بدر کوننده دوکلی دیکدیلر ○ سعد بن خبیر ایدر بدر کوننده ○
رسولم اوچ ملم اسیر ایدوب اولدردی بری اول نضر ایدی بری
اول مطعم بن عدی وبری عقبه ایدی ○ اما نضری مقداد اسیر
ایتمش ایدی کلوب رسولم دیدیکه یا رسول الله اسیرمی بکا ویر
رسولم آکا دیدیکه یا مقداد اول اسیرك دیولله الله ایچون ورسوله
رضاسیچون بنی صالیویروك سن نه دیرسن مقداد دیدیکه یا رسول
الله اسیرمی بکا ویر ایاله دیجك رسولم دعا قلدی دیدیکه یا رسول
ای چلبم فضلوکله سن غنی قل مقداد دیدیکه یا رسول الله بنم دخی
مرادم اشبونك کبی دعا ایدیکه قلدك پس اول وقت بو آیت اندروب
حق تعالى بیوردیکه یا محمد الله تعالى بونلره عذاب ایدر دکل مادام که
سن بونلرك ارهسنده سن اول نضیر دیدوکی وقت مکه ده ایدی
رسولم دخی انلروك ایچنده ایدی حق تعالى خبر ویردیکه انلره
عذاب قلمزنکه سن ایچلرنده سن تاسنی بونلرك ایچلرندن چقروب
کیدرمینجه نتکم سندن ایلوکلان پیغمبرلرکی قوملوکی ایچندن چقو
ینجه انلره عذاب قلمدی ودخی الله تعالى دیدیکه بونلره عذاب ایدیجی
دکل مادام که بونلر توبه استغفار ایدوب نماز قلیجی مؤمنلر اولا و
ابو موسی اشعری ایدر یر یوزنده ایکی امان وار دیدیکه خلق انلر
که عذابدن صقلنورلر دکی اتوك بریسی کوتورلدیکه رسولم
ایچلرنده اولمغدی وبری قالدیکه اول استغفار دراول کتورلسم بلا
بلا عام اولوردی دخی حق تعالى بیوردیکه ○ وما کان الله لیعذبهم
وانت فیهم وما کان الله معذبهم وهم یستغفرون وما لهم الا یعذبهم

وما لا يعذبهم الله وهم يصدون عن المسجد الحرام وما كانوا اولياءه
الا المتقون ولكن اكثرهم لا يعلمون ٥ يعنی نه اولدیکه حق تعالی انلره
عذاب قلمیه چون رسول عم اصحابیله انلرك آرالرندن چقدی
ولکندی حالا بو درکه انلر مؤمنلری مسجد حرامدن منع ایدرلر قومازلر
لرکه واروب طواف ایدهلر بونلر تنکرینکه دوستلری دکللرکه عذاب
انلردن منع اولنه دکلدر حق تعالینك دوستلری الا اول متقیلردر
که شرکدن ومعاصیدن صاقنديلر ولکن بونلرك چوقلری بلمزلرکه الله
دوست اولان مؤمن وموحددر ایرو قچی دکل ودخی حق تعالی
بیوردیکه ٥ وما كان صلوتهم عند البيت الا مكاء وتصدية فذوقوا العذاب
بما كنتم تكفرون ٥ یعنی نیچون حق تعالی انلره عذاب قلمیه که دکلدر انلرك
صلوتی وعبادتی بیت اللهده چونکه سنن الاصفلق وایه قوصمقدر
اللریله چونکه رسول عم انده نماز قلاه پس حق تعالی ایدر اول بدر کوننده
مؤانکوه دیدیك طادك اول دیلدیکلوز عذابك زیاده اوللذتی قلج
التنده هلاك اولمقدر آخرتده خود عذابکز ابدیدر نهایتی یوق
ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ان الذين كفروا ينفقون اموالهم ليصدوا
عن سبيل الله فسينفقونها ثم تكون عليهم حسرة ثم يغلبون والذين كفروا
الى جهنم يحشرون ليميز الله الخبيث من الطيب ويجعل الخبيث ٥ ابن عباس
ایدر بروایت بدر کوننده اول بدره حاضر اولنلر نفقه ویروب رسولك
عداوتی اوزره وقتل اوزره قیندردی ومؤمنلرك حقنده نازل اولمشدرکه
انلر اون ایکی کشیدر کافرلرك دیشلرندن که هر بری بر کون نوبت قلمشلردر
طعاملندرمغیچون انلردن بری ابو جهل لعین ایدی وقرنداشی حارث
وعتبه وشیبه ومنبه ونبیه دخی بونلرك غیریسی پس حق
تعالی ایدر شونلرکه قرانه ومحمده تکذیب ایدوب مالارین خرج ایدرلر الله
یولنه کلنلری حقدن منع اتمکیچون تیزاولاکه انی اوده قزدوروب انوکیله
انوکیله اد قمرلرین ویا نارین طلعیلو دنیاده دخی مغلوب اولنوب منهزم
اولالر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ بعضه على بعض فيركمه جميعا

فيجعله

فيجعله في جهنم اولئك هم الخاسرون قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم
ما قد سلف وان يعودوا فقد مضت سنة الاولين ٥ یعنی شونلرکه کافرلر
در انلرك دنیاده دیلندکلری ومنهزم اولدقلری وبلالی اوغرادقلری
وما للری کیدوب اهل واولادلری اسیر اولدقلری اول شرکلرینه کفارت اولمز
که آنوکله قورتلهلر نیتکیم مؤمنلر کناهلرینه کفارت اولوریکه انلر کلی جهنمده
یانهجقلر اولسونلر تا که حق تعالی انوکله تمییز قله اول کافرلری خبیث نفسلر
ی وعلمنی ودخی مؤمنلرك طاهر نفسلرنی وعملارنی بر بریندن آندن خبیث
کافرلری وخبیث عملاری ایله باله بوبیری اوزره جمع ایدوب جهنمه اتالر
که انلرا شیلرنده ایکی جهانده دخی زیانکارلردر ودخی حق تعالی بیوردیکه
٥٥ وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة ويكون الدين كله لله فان انتهوا فان الله
بما يعملون بصير وان تولوا فاعلموا ان الله موليكم نعم المولى ونعم النصير
٥ یعنی یا محمد اول ابا سفیانه اصحابیله دخی انلرکم الکوجلین کافراولادیلر
تا قیامته دکن الوکه اول شرکلرندن کیرو طوروب ومحمدله وجمیع مؤمنلرله
قتال اتمکی ترك ایدرلر یا دلفنه کلی بجن کناهلری وکفرلری نجات بولوب
سعادته ایرهلر واکر کرودونوب اول محمدله ومؤمنلرله قتال ایدرلرسه بدر
سنی اولدن سنت وقاعده درکه حق تعالی انبیالرینه واولیالرینه نصرت
قلوب اعدالرینکه کافرلردر منهزم قلوب کمن قتل ایتدوره کمن اسیر ایده
ومالارن مؤمنلره غنیمت قله واولادلرین خدمتکار قیله اول کفرلری
جزاسی بوندن صکره مؤمنلری قتاله تحریض ایدوب حق تعالی
بیوردیکه ٥٥ واعلموا انما غنمتم من شيء فان لله خمسه وللرسول
ولذي القربى واليتامى والمساكين وابن السبيل ان كنتم امنتم بالله وما
انزلنا على عبدنا يوم الفرقان يوم التقى الجمعان والله على كل شيء
قدير ٥ یعنی سز اصحابکله بیله کافرلرینه وغیریلرینه مقاتله ایله
ایله یا محمد تا که یریوزنده شرك اولمیه والله شریك طوتمیلر اولمیه
دین اسلام ظاهر اولوب کلی انی دینی طوتونه لر دینی مرضی ومقبول

اولدر اندن ابو وهب باطلدر اكرشركلدن واكر محمد له مومنلر قتال
اتمكلدن يغلنجق اولورلاديس الله تعالى نم اشلرمكلرين بلوراول
عملرنك ثوابن ويرور اكرسطيع اولميوب ايماندن امتناع ايدرلرسه
اى مومنلر بلورك تحقيق الله تعالى سزك مولاكوزدر وحافظكوز
درومعاونكوزدر كوزكلو حافظ وناصر اولدروكوزكلو مانع اولدرودخى حق
تعالى بيوردى ايله اذانتم بالعدوة الدنيا وهم بالعدوة القصوى والركب
اسفل منكم ولو تواعدتم لاختلفتم فى الميعاد ولكن ليقضى الله امرا كان
مفعولا ليهلك من هلك عن بينة ويحيى من حى عن بينة وان الله
لسميع عليم يعنى حق تعالى بو ايتله غنيمت قسمتى بلدردى ديدكه
يا محمد بلك تحقيق شول نسنه كه سزا فى غنيمت الورسز انوك خمسى الله ايچون
دردورت خمس الله يولينا غزاده حاضر اولنلر ايچوندر پس امر ايلديكه
قسمت اوزره نصيب اولنه ابوالمعالم رسول عم مال غنيمت بشر نصيب
قلوردى دورت نصيبنى انده حاضر اولنلره اندن اول بر بخشى دخى التى
بخش ايدردى هر برينى الله ايچون كعبه خرجنه قوردى بر بخش كندوالور
دى اهل وعيالى نفقه ايچون وبر نصيب كندوقرابتيچون الوردى بر نصيب
يتيملر ايچون وبر نصيب مسكينلر ايچون بو دخى ابن سبيل ايچون كه كليجيلر
كيديجيلر غريبلر ومسافرلردر اما رسول عم وفاتندن صكره رسول
نصيبى ايله ذوى القربى نصيبنده اختلاف قلديلر بعضيلر ديديلركه
خليفه نك قرابتى اما اجماع امت انوك اوزرينه اولديلر اول ايكى نصيبى
آلته والات سلاحه ويره لر وشويله كه آتى اسبابى اولميه لازم كلديكه
غزايه وسبيلنه ويره لر انوكله الله يولنده غزا قله ابو بكر ايله
عمر رضى الله عنهما خلافتنده دخى بو قاعده اوزره ايدى ودخى
رسولدن صكره ابو بكر وعمر وعثمان وعلى رضى الله عنهم اجمعين
اوچ سهم اوزره قسمت قلديلر بر سهم يتيملر ايچون وبر سهم مسكينلر
ايچون وبر سهم ابن سبيل ايچون امام ابو حنيفه اصحابيله بو قول
طوتمشلردر

طوتمشلردر كه مال غنيمت اوچ سهم اوزرينه قسمت اولنه ودخى
ذوى القربانك غنيلرينه نسنه ويرميه لر فقيرلرينه ويره لر كوكو
فلان فقيرلركبى يتيملر دخى ايچلرين وابن السبيل دخى بونلردن بو ايله
در پس حق تعالى ايدر اكركوجك مصدقلرسز الله تعالينك
بولكتى وقرانى ومحمدى وبو امر قسمتدن بيوردغمى طوتوب قبول
ايدوك مال غنيمتدن ودخى اول نسنه كه بز قولمز محمد اوزرينه انديردك
بدر كوننده كه انوكله حقى وباطلى فرق ايلدك ايكى لشكر بر برينه مقابل
اولدوغى كون كه اهل اسلامه نصرت ويردك واهل كفره هزيمت ويردك
اكر انا كوجك مصدقلو زوادريسه الله حكمنه امر قسمتده اطاعت قلوك بلوك
كه الله تعالى قديردر قدرتى يتر مومنلره نصرت ويروب كافرلرى منهزم
قلمغه وبوندن صكره حق تعالى بيوردى ايله اذ يريكهم الله فى منامك
قليلا ولو اريكهم كثيرا لفشلتم ولتنازعتم فى الامر ولكن الله سلم انه
عليم بذات الصدور واذ يريكموهم اذ التقيتم فى اعينكم قليلا
ويقللكم فى اعينهم ليقضى الله امرا كان مفعولا والى الله ترجع
الامور يعنى ذكر ايدوك اونوتما اول نعمتى كه سز بو درنكه كنارنده
ايديكوز مدينه طرفندن يكا انلر دخى اولردن ناك بو طرفنده ايدى مكه دن
يكا اولكادبان سزدن اوچ ميل قدر اشغرف ايدى دكز كنارنده شول وقت اله
شاه اقبال الوسز واول مشركلر اول اجتماعه وعده قلمسه ايديكوز اورتا
ده مخالفت اوليدى انده جمع اولنميه دكزلكن هيچ وعده سز حق تعالى سزى
ايله جمع ايلديكه تا حق تعالى اول حكمتى بر برينه كتوره علم سابقده مقدر
اولمشدى اول وقتده اولكونده كه مومنلره حصومت كافرلره هزيمت
اولا دخى هلاك اولمغيچون شونلركم هلاك اولديلر كفرا اوزره الله دن
انلره بيان كلدكدن صكره وباقى قالميه اولكونده ايمان اهل الا ايمانى اوزره
ثابت اولا الله دن انلره دخى بيان كلدكدن صكره بعضيلر ديديلركه
بو وعيدر حق تعالى دن اول مالك اهلنه ديمك اولوركه كفراوزره
قايم اولمسون شول مسلمكه ديلر قالم اولا حق تعالى الحامد دكوننده

بیان اولدقدنصکره که بو آیتده حق باطلدن تمییز ایدوب فرق ایلدیك
و دخی قایم اولمسون ایمان اوزره شول لمسم که دیلرکه ایمان اوزره قایم اولا
بیغامبر رسول کوندروب انوك او زرینه حجت طوردغوردغمزدنصکره
که هیچ بر دخی عذری و بر شبهه سی قالمیه ایدی که حق ایمان اهلندهدر
ایمدی کفرك امری هب باطلدر پس تحقیق الله تعالی سمیعدر
قوللرك کلامنی اشیدر علیمدر نه اشلدکلرینی بیلور اکا کوره مکافاتی
قلور و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ یا ایها الذین امنوا اذا لقیتم فئة
فاثبتوا واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون واطیعوا الله ورسوله و
لا تنازعوا فتفشلوا وتذهب ریحکم واصبروا ان الله مع الصابرین
٥ یعنی سبب نزول ایت بودر که رسول علیه السلام حق تعالی دشمانله ملاقی
اولمزدن اول انلری اکا کوستردی رسول علیه السلام طوروب اصحابه خبر
و یردیکه دوشمان جماعتی آزدر انلر دخی دیدیلرکه رسول علیه السلام دوشی
حقدر انی تصدیق ایتدیلر حق تعالی ایدر اگر اول دوشمن کثیرلرن
سکا چوق کوستریدم سز انلردن قورقوب صف قتال طوتمیه ایدیکز رسولك
امرنده اختلاف دوشردیکوز لکن الله تعالی مسلمانلرك امرنی تمام
قلدی دوشمنلری اوزرینه کافرلره هزیمتله حکم ایلدی الله تعالی علیمدر
بلور که هر کیشی کوکلنده نه کزلمشدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥
ولا تکونوا کالذین خرجوا من دیارهم بطرا ورئاء الناس ویصدون
عن سبیل الله والله بما تعملون محیط ٥ یعنی حق تعالی ایدر اکوکه
اول نعمتلرکه اول بدر کوننده کافرلرله ملاقات اولدوغوز وقت انلری
سزوك کوزوکوزه آز کوستردوك تاکه قورقوب انلردن اعراض
ایتمیه سز و سزی دخی انلرك کوزینه آز کوستردك تاکه انلروك دخی
سزوکله مقاتله ایتمکه جرأتلری اوله بو کیسی اندن اوتوردرکه
بزم حکمیز یرینه کله مؤمنلره نصرت کافرلره هزیمت اولا حق
باطلدن بونکله ظاهر اوله که جمیع ایشلروك عاقبتی الله
تعالی

الله تعالی یه راجعدر خیر و شر کلی آنك معلوم اولور هر کیشی فعلنك
جزاسن آنده بولور بوندن صکره مؤمنلری قتاله تحریص ایدوب
بیوردیکه ٥ واذ زین لهم الشیطان اعمالهم وقال لا غالب لکم الیوم
من الناس وانی جار لکم فلما تراءت الفئتان نکص علی عقبیه وقال انی
بریء منکم انی اری ما لا ترون انی اخاف الله والله شدید العقاب ٥
یعنی حق تعالی بیوردکه ای شول مؤمنلر که ایمانلرنده صادق اولدیلر چون
کافرلردن بر جماعتله ملاقی اولسکوز قتال اولمق ایچون قدمکوزی انلردن
یکا ثابت قلوك کوکللوزده یقینکوزی محکم قلوك رسولکوزه اقتدا قلوك
مقاتله قلوك اول قتال وقتنده الله چوق ذکر ایدوك تاکه انوك برله ظفر
بولوب امین اولاسز و دخی الله تعالی یه و رسولنه مطیع اولك شول
نسنه ده که بیوردیلر قتال امرنده وغیرنده اختلاف ایدشمك بربر
بکوزا اسنده اول قتال امرنده تاکه اولدوشمانکوزدن انوکله تاکه
ایچکوزه قورقو دوشمیه اول حربده دولتکوز قوت بولا اول منازعه
نك سبیله پس صبر ایدوك اول عدا ایله مقاتله قلمقده که تحقیق
الله تعالی معیندر ناصردر و حافظدر انلره که صبر ایدرلر بوندن
صکره حق تعالی بیوردیکه ٥ اذ یقول المنافقون والذین فی قلوبهم
مرض غر هؤلاء دینهم ومن یتوکل علی الله فان الله عزیز حکیم ٥ ٥
یعنی حق تعالی بیوردکه یا رسولك اصحابی مقاتله که ایدرسز الله رضاسی
ایچون ایدوك خلق رضاسی ایچون نایلمك اول مکه اهل کبی اولمك که دیارلرندن
چقدیلر اول اللونده کی نعمتلری بیلوب طاغی اولوب خلق ایچنده انلودك
ادی چقوب سیر آتدکلری سویلنما ایچون در ٥ محمد ابن اسحق ایدر
بو ایتی الله تعالی ایندردیکه سبب بو ایدیکه قریشدن طقوز یوز اللی کیشی
قتاله چقدیلر ایکیوز اللی ات بیله لرنده یدکلری وارایدی و دخی مغنی
جاریه لربیله لرنده دف چالوب تغنی ایدرلردی مسلمانلر حقنده هجو ایدوب
هزنه لر سویلرلردی و دین اسلامه کومالکدن خلق منع ایدرلردی حق تعالی

انلروك حالني مؤمنلره ذم ايدوب اول اشدن منع ايلديكه بونلرده انلر
جلين ايلميلر ودخي تهديد ايدوب ديديكه الله تعالي انلروك نه اشلدوكني
علميله احاط قلمشدر بلور وجزا كوننده انلره مجازات ايدر ودخي بونلردن
صكي حق تعالي بيوردديكه ○ ولو ترى اذ يتوفى الذين كفروا الملائكة
يضربون وجوههم وادبارهم وذوقوا عذاب الحريق ذلك بما قدمت
ايديكم وان الله ليس بظلام للعبيد كدأب آل فرعون والذين من قبلهم
كفروا بآيات الله فاخذهم الله بذنوبهم ان الله قوي شديد العقاب
○ يعني حق تعالي خبر ويرورلكه چون شيطان ماله اهلنه سيولرنده و
عملارني انلره تزيين ايدوب كومجك كوستردي انلري غرور بر اغوب
هلاك ايلدكي سبب آيت بودركه اول ماله اهل اولسرودله قتاله
چقدیلر چریسی كورزوب قورقدیلر دیلدیلرکه كرويه رجوع ايدلرماله
دن ابليس لعين كندوني سراقه شكلنده انلره كوستردي ديديكه دو
نمك مقاتله قلوك كه سز انلري اصليله هلاك ايدرسز زيرا سزچوقسوز
انلر ازدر بكون سزوك اوزرينزه هيچ لمسه بو خلقدن غالب كلمليدكلدراوش
اول چوقلوغلر دن غيري بن دخي كلدم سزه معاونين وبني كنانه قبيله سنك
قومي دخي اوشن اردمجه كله يوردرلريسي ابليس لعين بوسوزايله انلري مغر
ور قلديله انلر قتال عزم اتديلر اكا اعتماد ايدوبن چون مؤمنلر جنديجي
ايله كافرلر چريسي بربرينه قريشق اولديلر ابليس لعين قچنه دونديلر
قچه حارث بن هشام اكا ديديكه قنى بزمله قلدوغك عهد بچون
كيدرسن شيطان اكا ديديكه بن سزدن بيزارم دكولن بن شول
نسنه كوروزنكه سز اني كورمزسز حارث ايدر كورمزمسن الابر
بلوك مدينه مفلسلري شيطان خود بوقدر قرشهلر ايله جبرا
جابر ايلك كلدكلين كوردشدي ديديكه الله تعالي عقابي قتي
دربن قورقرم ابن عباس ايدر ابليس لعين قورقدوغي اولمدن
ديلمكلدن اونوتدي دكل ايدي زيرا ابود ديكه قيامت دكن اكا
اولومدن

اولومدن امان ويرلمشدر فاما حبر ائيل بني اسرائيلمسين ديوب
قورقاردي خلقه كوستي ديوتاله كافرلر انوك كلم اولدوغن كوروب
بلميوب وانوك سوزين طوتمقدن كروطورميار چون ابليس
لعين رجوع قلدي كافرلر ديلوركه سراقه لشكري صندي مسلمانلر
غالب كلوب كافرلري قوديلر ما اللرين الديلر بعض قچوب سلامت قور
تلنلر مكيه اير شديلر اول سراقه ابن مالك دخي مكيه كلدي ديدلر اكا كه يا
يا سراقه بو نه اشدركه سن بزه قلدك وبزي مغرور ايدوب كندك
قچدياك سراقه ايتدي انلره والله بن سزوك حالكوزدن خبردار دكو
لم صنديغكوز خبري بكا هنوز دكدي كلدم ديديلر شول فلان كون
فلان وقتده بزه كلن سن دكول ميدك انده ايجديكه هركز بن انلره حاضر
اولمدم پس اول وقت يقين يلديلركه اول ابليسدر ○ بو اينده عقلي
عقلي اولنلره نكته واشارت واركانه دخي حق تعالي ديركه اي
قوللرم شول كافرلر كه اتباع شياطين درو بالكليه اكا اعتقاد ايدوب
منقاد اولمشلردر اول كندويه دولت اولوب متابعت قلدلري
كودك دنياده اغواسيله نچه هلاك ايدرسن اكا مخالفت ايدوب هواسنه
متابعت قلمدك مؤمن موحد اولدك انوك اولو عدوسي اولدوك
نتكم انوك مكرندن امين اولوب فارغسن قورقمزسنكه سني دخي
اغواسيله غرور بر اغوب هلاك ايليه سن اندن غافل اولمه
حضر اوزرنه اولكه نجات بولاسن ودخي حق تعالي بيورديكه ○
ذلك بان الله لم يك مغيرا نعمة انعمها على قوم حتى يغيروا
ما بانفسهم وان الله سميع عليم ○ ابن عباس ايدر بو آيت
انلروك حقنده دركه مكه ده اسلامه كلديلر هجرتده رسوله
مخالفت قلوب بيله كتمله ديلر چون بدركوني اولدي مكه
مشركلري ديلر ديلمز انلري دخي بيله دديلر چون بدره كلوب
مؤمنلرك ازلغن كورديلر ايمانلرنده شكله دوشوب منافق اولديلر

حق تعالی انلردن خبر ویروب بیوردیکه شول زمانکه منافقلر در
لوکالوندن شک ومرض اولنلری واذ دراول مؤمنلری کوروب دیرلرکه
دینلری بونلری مغرور ایلدی بو قدرجه عسکر ایله بو چوق لشکرله
مقاتله اتمکه کلمشلردر دیرلر ایدی حق هلاک اوللر انلر بو کوز جوله
اول مشرکلرله مقاتله ایدیلرجمله مؤمنلرک قلبی التنبه هلاک اولا
اولدیلر انکچون در حق تعالی که هر کمسه کم اول اعمادنی الله تعالی یه
قیله غیریندن امیدنی قطع ایده بدرستی الله تعالی عزیزدر انتقا
انتقام ایدر اعدا و شمان اولنلره و حلیمدر حلم ایدر مؤمنلره نصرتله
کافرلره هزیمتله ودخی بیوردیکه ○ کدأب آل فرعون والذین من
قبلهم کذبوا بایات ربهم فاهلکناهم بذنوبهم واغرقنا آل فرعون
وکل کانوا ظالمین ○ یعنی سن کوردیک یا محمد شول کافرلریکه جا
نلری قبض اولنور وفرشتهلر انلری نیجه سوکلرلر و کارندن و ادبار
ندن انلرک حالندن تعجب قلیدیک وقیامت کوننده دخی اول عذاب
فرشتهلری انلره دیه لرکه طادک اول کویندورو دوجی عذابنده ایووق
ابدی اندن سز مخلاص یوقدرودخی بلک که بو عذابلرسزه اول کسب
ایلدیکوزلکفردن و تکذیب ندرله اعمانزتوک اتدیکوز لا اله الا الله تعالینک
هیچ بر قوله ذره قدر حقی یو قدر کنا قلنمز کمسیه عذاب اتمز و کناهندن
زیاده دخی قلمز و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ان شر الدواب عند الله
الذین کفروا فهم لا یؤمنون الذین عاهدت منهم ثم ینقضون
عهدهم فی کل مرة وهم لا یتقون ○ یعنی حق تعالی ایدر بونلرک
دخی کوکللری انکارده و تکذیبده اول فرعون قوم کبیدرلر ودخی
انلردن ایلرو کچن امتلر کبی درلر الله تعالینک عذابی اندوقلنه
انکار ایدرلردی خبر ویرن رسولی تکذیب ایدرلردی الله تعالی
انلره اول کناهلری شوملوغندن عقاب ایدوب عذاب کوندردی
هلاک ایلدیکه تحقیق بلهلر الله تعالی شدید العقابدر هر کیمکه
عذابله طوته لکی قتی طوتکله اکا هیچ نسنه مانع اولمز بس اول

عذابادکه

عذابلرکه انلره انلدی لدکی حیتی یره دکولدیکه ظالم اولادیوا
حق تعالی بر قومه اوزره عطا قلدوغی نعمتی محنته تبدیل اتمز
تا که اول قوم حاللرینی خیردن شره تبدیل اتمیدنجه کورمزمیسنکه
حق تعالی مکه اهلی اوزرینه رسول عم اولو نعمت و احسان اتدی
قلدی اول قوم اول نعمتک قدرینی بلمیوب کافر اولدیلر حق
تعالی انلروک الندن الوب مدینهیه نقل ایتدردی اول
انصارلره انعام قلدیکه قدرن بلوب شکر لو ایلدیلر پس
حق تعالی هیچ بر نعمتی قولدن سلب ایلمز تا که اول قول نعمتک
شکرین ضایع ایدوب اکا کافر اولمادنجه الله تعالی سمیعدر بونلرک
مقالاتلرینی اشیدر وعلیمدر که جمیع افعاللرینی بلور هر برینه
لایق مجازات قیلور ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ واما تثقفنهم
فی الحرب فشرد بهم من خلفهم لعلهم یذکرون ○ یعنی حق
تعالی بیوردیکه یا محمد چون سنوک قومک عادتلری انکارده
آل فرعون دخی انلردن ایلرو کچن عادتینه دوندی بزم دخی عادتمز
هلاک اتمکدر سنوک قومکله فرعون قومی هلاک اولدوغی کبی
اولور انلر نتکم رسوللرینه و اکا اندوردیکی کتابه تکذیب ایدرلر
بو اول کناهلرکی شومندن انلرک هر برین بر دورلو عذاب ایله هلاک
اتدک اما فرعونی الیاله صویه غرق ایلدک ربوبیت الوهیت دعوا
سنی قلدوغیچون والنبی دخی الله قیوب غیرینه طپدوقلری
ایچون انلر کلی ظالم اولدیلر بر مخلوق خالقه شریک قلمدقلری ایچون
پس بوندن معنالی ایت نجن ایت معنا سنه اشارتدر
بونکله که حق تعالی اول فرعونه دنیاده عز و مملکت ویردی اول نعمتی
اندن تغییر ایدوب کیدرمدی تا که حق تعالینک آیاتلرینی و رسولنی
تکذیب اتمینجه چون انکار ایدوب موسایی تکذیب قلدی الله تعالی

اول نعمتلرني محنته تبديل ايلديكي قوميله كندوني صويه غرق
ايلدي ودخي حق تعالى بيوردي كه ٥ لا تخافن من قوم خيانة
فانبذ اليهم على سواء ان الله لا يحب الخائنين ولا يحسبن
الذين كفروا سبقوا انهم لا يعجزون ٥ يعني بو يير يوزنده حركت
ايدن مخلوقده هيچ الله تعالى قتنده كافردن شرلو نسنه يوقدر
كه بونلر ايمانه كلمزلر اما بونلردن غيريكي نقدر مخلوق كه قره ده ور
ودكزده وار هر جنسدن مجموع الله تعالى حضرتلرينك وحدانيتنه
اقرار ايدوب اكا مسبحلر در عاصي دكوللر او جماعه كرمزلر سرطامويه
دخي كيرمزلر بو روايت بني قريظه حقنده نازل اولدي كه كعب
بن اشرف قدر اصحابيله نيوا كه انار دسواءيم ايله حق عهد ايدوب
كرو صديلر مكه اهلنه معاونت ايدوب سلاح بغلفدبلر رسول
اوزره قتال اتمكه كلديلر اندن دديلر كه عهدمزي اونوتمشوز تا
ثانيا بر عهد دخي ايلديلر اول عهدي دخي صديلر بوندن اوتو
رو دخي حق تعالى كه خلقك اك شرلوسي الله قتنده شونلر
در كه شونلر كه عهد ايتديلكوز انلر صديلر هر بركز ايلدكلري
عهدي اول عهدلريني صيمقدن تناريدن قورقمديلر ودخي حق
تعالى بيوردي كه ٥ واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن
رباط الخيل ترهبون به عدو الله وعدوكم وآخرين من دونهم
لا تعلمونهم الله يعلمهم وما تنفقوا من شيء في سبيل الله يوف
اليهم وانتم لا تظلمون ٥ يعني اكر قتال ده ظفر بولوب اير شيجك
اولورسا ير شوللرك لي سنوكه انوكا ان سنده عهدوار سي انلي
عقوبتله براتيش ايسكه له اني كودروب اولاردنده غي عدولر متصر
متصرف اولوب طاغلولرا اولا كه انلر دخي اوكوت الوب اوكوتلنه
لر واكر كه بر قومدن خيانت بلورسا سنك عهدكه اميني قالمه لر

كرو

كرو اول عهده وفا قلميوب بصيدلو سن دخي انلره بلدركل حربله
ونقض عهد له دكل بن دخي نقض عهد ايلديك حربه حاضر
اولك تا كه انلر ده سزده بلماله بر ابر اولا ايكي طرفدن غافلك
اولميه بو طرفدن بو طرف نقض عهد ايدوب انلره بلدرمدن
اوزرلرينه قتاله وارمق خيانتدر بدرستي الله تعالى خا
ينلري سومزكه اوغورلين عهد نقض ايده لر ودخي حق تعالى
بيوردي كه ٥ وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوكل على الله انه
هو السميع العليم وان يريدوا ان يخدعوك فان حسبك الله هو الذي
ايدك بنصره وبالمؤمنين والف بين قلوبهم لو انفقت ما في الارض
جميعا ما الفت بين قلوبهم ولكن الله الف بينهم انه عزيز حكيم ٥
٥ يعني حق تعالى ايدر كه اتمون شونلر كه عربدن يا غيريدن كافر اولوب
الله تعالى نك وحدانيتنه انكار قلديلر اول حيثيت عاجز قلمزلر انلره
عمللري فوت اولا كيده انوك عقوبتي انلره ايرشميه تحقيق انلر حق
تعالىيي عاجز قلمزلر انلرك عقوبت اتمكدن بلكه اول عقوبتي انلره ايريشور
ودخي حق تعالى بيوردي كه كوجلو زيتدوكي قدر اول كافرلوله حربيجون
يراق دونانك اوقدن وياير دن وسلاحدن وقلعه يا يقدن واتلر بغليوب
بسلمكدن تاكه اول سلاحله قور قوده سز الله تعالينك دشمنلريني ودخي سزك
دشمنلكوزي كه كفار عربدر ودخي بو غيري قوم بونلردن ارتق كه ايچلوز
ده وار در كافرلودن ومنافقلردن سز انلري بلمزسز الله تعالى انلري بيلور
نه نسنه كه الله تعالى يولينه سز خرج ايده سز ات وسلاح الوب يرا
قاردوزه سز انوك ثوابي سزه كامل ايريشور ضايع اولمز وعملكوزك ثوا
بندن زره قدر نقص اولمز ودخي ديمشلر دركه هر براوده اوق وياي بولنسه
اولا و مجنلو كيرمزو دخي خير ويروب حق تعالى بيوردي كه ٥ يا ايها
النبي حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنين ٥ يعني حق تعالى
بيوردي كه يا محمد اكر انلر صلح اتمكه ديلسلر واكا رغبتلري اولوب
ميل ايتسه لر سن دخي انلره وكله صلح اتمكه ميل ايكل يقينك محكم ايكل

واكر انلر عهدلرینی کو وصیه سی اولوردلرسه بن سکا نصرت قلورز سنی
مخذول قلمزن که اول سنوک اللهک سمیعدر انلروک مقالاتنی اشیدر که نیجه
عهد ایدرلر و دخی علیمدر انلروک نقض عهد اتدکلرین بیلور آنوک اجزا
سنی قیلور ○ امام ابو اللیث بیوردیکه صلح جایز اولدوغی شول
وقت درکه مسلمانلرده قوت قتال اولمیه اولالر وکافرلر غالب
اولالر اما انجنانکه قوت قتال اولا صلح اتمک روا دکلدر لکلدکه مقاتله
ایده لوتا انکادک که مسلمان اولالر یا جزیه ویره لر مطیع اولالر الا عرب
کافرلری دکولسه زیرا عرب کافرلرینک جزیه وضعی اولنمز غیری کافره و
وضع اولنور اندن اوتوروکه رسولک علیه السلام نسبتنده کفر باقی قالمیه زیرا
قبایل عرب کل انوک نسبیدر انلر وکله مقاتله کرک تا انکادک که مسلمان
اولالر یا خود اصلح ایله قیره لرکه نسبلرندن کافر اوره یوب کفر ایجره
باقی قلمایه و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ علی القتال ان یکن منکم
عشرون صابرون یغلبوا مائتین وان یکن منکم مائة یغلبوا الفا من
الذین کفروا بانهم قوم لا یفقهون الان خفف الله عنکم وعلم ان فیکم
ضعفا فان یکن منکم مائة صابرة یغلبوا مائتین وان یکن منکم الف یغلبوا
الفین باذن الله والله مع الصابرین ○ یعنی حق تعالی ایدر یا محمد
اکر صلح اتمکلکه سنوک کله الدشمق دیلرلرسه الله تعالی کافیدر سکا نصرت
ویرمکلکه اول الله دراول که سکا نصرت ومعاونت قلوب قوی قلدی
کندو نصرتیله ومؤمنلرله دخی نصرت قلدیکه انصار لردر انلر ایکی
قبیله در بری اوس و بری خزرج انلروک اره سنده جاهلیت وقتنده
هیچ عداوت کتمزدی الله تعالی انلروک اره سندن عداوتی کتوروب
بر بریلرینک کوکلنه الفت طوتدردی حق تعالی ایدر یا محمد اکر یوزینک
بینک مالنی ومتاعنی کلی خرج ایتسک اول ایکی قبیله حلقنک کوکللرین
بر برینه الفت طوتدرمق ایچون طاقتک یتوب ممکن اولمیه ایدی
الفت طوتمیلردی لکن الله تعالی انلره الفت طوتدردی اسلام ایله

کراول عزیز

کراول عزیزدر حکیمدر حکم ایدر القتاله انصیاد اراسنده وحاکم ایدر
نصرتیله انلروک اعدا اوزرینه بو ایتده الله رضاسیچون بر بربون
دوست طوتنه لوکه بو برینه کوکللری الفت طوتنه مؤمن اولدر
که اول الفت طوتوجی اولا اسلام حقنی رعایت ایدیجی اولا خیر
یوقدر انده که نه کندو کمسه ایله الفت طوته نه کمسنه کندو ایله
الفت طوته و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ ما کان لنبی ان یکون
له اسری حتی یثخن فی الارض تریدون عرض الدنیا والله
یرید الاخرة والله عزیز حکیم لولا کتاب من الله سبق لمسکم فیما
اخذتم عذاب عظیم فکلوا مما غنمتم حلالا طیبا واتقوا الله ان الله غفور
رحیم ○ یعنی حق تعالی ایدر که یا محمد الله تعالی یتر سکا معاونت
ونصرت ویرمکه دخی اول مؤمنلرکه سکا متابعت قلدیلر انصاردن
بعضلور دیلوکه ○ بو ایت اکلی بو سورده مخصوص درکه مکه ده انزل
شول وقتکه عمر رضی الله عنه اسلامه کلدی عمردن اول اوتوز کشی
اسلامه کلمشدی اما دخی اسلامی ظاهر ایده مزلردی چون عمر اسلامه
کلدی انوکیله قرق کشی اسلامه کلدیلر تمام انوک اسلام سبب اول
دیکه اسلام ظهوره کلدی انوک هیبتیله وجرأتیله و دخی بیور
دیکه ○ یا محمد تحریض ایدوب یلته یوروبرکل مؤمنلری کافرلرله مقا
تله قلمغه یلدرکل انلره که اکرسزدن یکرمی کشی اولورسه که قتال
اوزره صبر ایدیجیلردن اولوب ثابت قدم اولورلرسه کافرلردن
ایکیوز کشینک اوزرینه غالب اولالر اکریوز صبرلو کشی اولورسه
بیک کشی اوزرینه غالب کله لر اول کافرلردن زیرا انلر بر قومدر که الله
تعالی امرینی ادراک ایده مزلر مجاهد ایدر بو مخصوص ایدی بدر
کوننده که اون کافره بر مؤمن اولا مؤمنلر اشیدوب چاغرشدیلر
تضرع ایله دعا قلدیلر بزم بوومز اون کشی یه نته مقاومت
قله حق تعالی بو ایتی ایندروب انلردن تحقیق قلوب حق
تعالی بیوردیکه ○ یا ایها النبی قل لمن فی ایدیکم من الاسری ان

بوتكم

ان يعلم الله فى قلوبكم خيرا يؤتكم خيرا مما اخذ منكم ويغفر لكم والله غفور رحيم
وان يريدوا خيانتك فقد خانوا الله من قبل فامكن منهم والله عليم
حكيم ٥ يعني حق تعالى ايدر سمدى الله تعالى سزك الوزر يكونه
قتال امرني تخفيف وتسهيل قليوير دخي اندنكه بلدركوننده سزن فرض
قلديدى قتالدن بالدبكه سزده عجز وار بو يكونه ايكى كشى قلدى
اكر سزدن بريكوز صبرلى ثابت قدم كشى اولورسه الله تعالى ايلدن
ثواب اوموجى اولوب جهاد ايدلولمسرك اولردن ايكيوز كافره غالب
كله لر اكر بيك كشى اولورسه كافرلردن ايكى بيكينك اوزرينه غالب
كله لر الله تعالى امريله وانوك نصرت بوله كه الله تعالى نك
عون ونصرتي صابرلوله در پس لازم اولديكه بر مؤمن ايكى كافردن قجميوب
دخي بر قوم كندو قدر قومدن قجميه كه انلروك صاغشندن نقدركه اولقدر
حق تعالى دن نصرت اريكسيلور ودخي حق تعالى خبر ويروب بيورد
بيورديكه ٥ ان الذين امنوا وهاجروا باموالهم وانفسهم فى سبيل
الله والذين اووا ونصروا اولئك بعضهم ٥ يعني جايز دكلدر
كه پيغمبرلرك اسيرلرى فديه الوب قيوويره لكن سيفله قتل
ايليه تا اكادك كه يريوزنده دوشمان اوزره غالب اوله تا فديه
الوب دنيا عرضني ديلرسزقوي الله ديلر ابن عباس ايدر رسوله
وقت كه اسيرلركه كلدي رسول عم ابو بكر وعمر ره دانشيدى
رض بو اسيرلري نتمك كرك وصواب نه در ابو بكر ديدكه بونلر
كلي قوم قبيله در بن بونلري اويله صواب كورورمكه بونلردن
فديه الاسين اني كافرلرا وزرينه سلاح التنه خرج ايده وز اولا كه
حق تعالى بونلره دخي هدايت ويره ٥ اما عمر اويله ديديكه بن
ايله صواب كوروسكه بونلره بويچوالله قاله سن جمله سنك
بوينن اوره وز رسول عم قصد ايلديكه ابو بكر ديديكي ايليه
عمر ايدر اولكون كجدى يارنده سي كون كلدم كوردم كه رسول عم

وابوبكر

وابوبكر اوتوروب اغلرلردي دمكه يا رسول الله نه اغلرسز رسول عم
ديديكه انونيچون اغلرم كه سنك صاحبلرك بكا ايله عرض ايلديلر كه
بو اسيرلردن فديه الم اما كه حق تعالى انت اندروب بيورد
ديكه يوقدر بيغمبره كه اسيرلردن فديه الادخي قويويره تا
بريوزنده اسلام غالب اولمينجه دياسزكه دنيا عرض الادنز
بوحالده كه الله تعالى ديلردين عزتنا ولا كافرلر قتل اولنوب
ذليل وحقير ولا الله عزيزدر ملكنده حكيمدر اخرتده بحجه
ديلر حاكم ايدر ودخي حق تعالى بيورديكه ٥ اوليا بعض
٥ والذين امنوا ولم يهاجروا مالكم من ولايتهم من شيء
٥ يعني حق تعالى ايدر اكر الله تعالى نك علم سابقده حكمي مال
غنايمي بلمك حلال قلدوغي دكولمه ايدي فديه الديغلوز سزه اولو
عذاب ايرشيدى ٥ پس غنيمت حلال دلولدي سزه غنيمت اولدي
پس حق تعالى اني حلال قلوب بيورديكه ياشولنسنه دركه هنوز
مال غنيمت اولدي كه كافرلردن قهير بيله الديكوزا وليسز حلالدر
سزنا اولوقته دك كه هنوز مال غنيمت حلال دلولدي علب پس كوكلدن
اودانوب يا قردي ٥ بوندن اوتوروردي رسول عم بكا بيش نسنه
ويوديكه بندن اول كلناره ويرمدي بريسي بن جميع جنه وانسه
رسول كوندرلدم بري بوكه بوندن بر ايلق نوله دك قورقو ونصرت
ايله ويرلدم كه بني وار دمدن كافرلركوكلنه بر ايلق يولدن قورقو دوكر
ايكلي منظر اولور لر بري دخي مال غنايم بكا حلال اولدي وبري
دخي جميع يريوزي بكا مسجد قلندي هر نه يرده ديلرسم نماز قلم
بري دخي امتيمچون بكا شفاعت ويرلدي قيامت كوننده پس
حق تعالى بيورديكه اول مال غنايمدن يك قورقولك اول الله تعالى
دن سز بيوردوغني بو بنا كتورك اكا مخالفت ايدوب الله عاصى
اولمك بدرستي الله تعالى غفوردر قوللرندن صوجلرين عفو ايدر
اول مال غنايمدن حلالا اولمزدن اول الدقلريچون عقوبت اتمز رحيمدر

استرکو اکو اول الدقلرن دخی حالرک قلورودخی حق تعالی بیوردیکه ٥
حتی یهاجروا وان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر والاعلی
قوم بینکم وبینهم ٥ یعنی بو آیتك سبب نزولی بودیکم رسول عم
چون اول اسیرلره فدیه وضع ایلدیکه هر بری قرق وقیه التون
ویره لر رسولك عموسی عباس وانوك قرنداشی اوغلی دخی بیله
اسیر اولمشلردی اول عباس اوزرینه وضع اولنان فدیه نك یکرمی وقیه
سن ویردی یکرمیسن ویرمدی آنی الدیلر فدیه صایمدیلر اول التونلری
الوب بیله سنه چقمشیدی دیلردیکه آنوکله خلق طعاملندوره ابن ٥
عباس دخی اول اون کشیدن بری ایدیکه نفاق قلمشلردی کوندن
بری اول بدر اهلنی طعاملندرردیلر مؤمنلرله قتال اتمکیچون اول
کونلك طعام نوبتی عباسه دکدی قتال اولدی انلری طعاملندر
مدی تا اله النجه تم وادیس الدیلر کلدیکی عباس رسوله سویلدیکه
اول فدیه سندن یکرمی وقیه سن بغیشلیه رسول عم راضی اولمدی
دیدیکه بو مالکه سن الوب کلمه سن آنی کافرلره نفقه ایدسن بزم ایله
مقاتله اتمکیچون بن آنی سکا قومزین قرق وقیه التون سنلیچون
ویر قرق وقیه دخی قرنداشك اوغلی ایچون ویردوندیکی عباس
ایدر یا محمد دیلرسنکه عموکی شویله مفلس قویه سن الن اچوب
خلقدن دیلنه رسول عم ایدادیدیکه یا عمو قنی اول التونکه ام الفضله
ویردك دخی اشبونك کبی کلام سویلدیك عباس دیدیکه بونی سکا
کم خبر ویردی رسول عم دیدیکه حق تعالی خبر ویردی عباس انی
اشیدوب فی الحال اسلامه کلدی قرنداشی اوغلی عقیله دیدی
دیدیکه سنده مسلمان اول اول دخی مسلمان اولدی اسلامه کلدیلر
بو آیت اول وقت نازل اولدی بیوردیکه ایت یا محمد اول عباس
وقرنداشی اوغلنه که اسیرلردندر اکر الله تعالی سزك کوکلکون
اول مصرفتدن صدقه یقین بولجق اولورسه که تردد کلزا اولمیه سزه
کرو دنیاده اول الکوزدن الناندن دنیادن یکروك دنیا ویره دخی
کناهلر

کناهلروکوزی یارلغیه که اول الله تعالی غفوردر شرك ایچنده
اولان نسنه لوکی ایمانله عفو ایدر ٥ رحیمدر اسلام ایچنده اولان
کناهی دخی یارلغر قچنکه توبه ایده ٥ ابی صالح ایدر کوردم که عباس
اندن صکره یکرمی قولی وار ایدیکه تجارت ایدرلردی هر برینك
النده اون بیك درهم سرمایه سی واردی عباس ایدردیکه حق
تعالی بکا قلدوغی ایکی وعده نك برسیکه دنیاده قلاجقو ایدی
یرینه کتوردی امیدم وارکه اخرتدکی وعده دخی یرینه کتوره
وبوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ٥ مشاق والله بما تعملون
بصیر والذین کفروا اولیاء بعض الا تفعلوه تکن فتنة فی الارض
وفساد کبیر ٥ یعنی انلردن قنقسی یلکه سکا مخالفت قیله
اسلامدن صکره کرو کفره میل ایلیه تحقیق انلر بوندن ایلرو دخی
الله عاصی اولوب کافر اولمشلردر الله تعالی سکا قدرت
ویروب انلروك اوزرینه غالب قلدیکی بدر کوننده تا که سن
انلری قهر ایدوب اسیر ایلدیك الله تعالی علیمدر بو خلقك
احوالن بیلور حکیمدر سکا انلروك اوزرینه مسلطنت احکام
ویرور الوسکا خاین اولوب کرو مخالفت قیله لر اول بدرده نتم
قلدکسم بو نلری دخی انی اشلکل بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه
والذین امنوا وهاجروا وجاهدوا فی سبیل الله والذین اووا
ونصروا اولئك هم المؤمنون حقا لهم مغفرة ورزق
کریم والذین امنوا من بعد وهاجروا وجاهدوا معکم
فاولئك منکم واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض فی کتاب الله ان الله
بکل شیء علیم ٥ یعنی حق تعالی ایدر بدر سنی شول کسنه لرکه ایمان
کتوردیلر الله بولیوب قرآنی ورسوله تصدیق ایتدیلر ومکه دن
مدینه یه رسول عم قتنه کوجوب واردیلر دوشمانله مجاهده قلدیلر

مطلب

حاللريله ونفسلريله الله تعالى رضاسى اولدوغى يرلرده سعى ايتديلر
ودخى شونلركم رسول ايله عم اول هجرت ايدوب وارنلرى قبول ايدوب
كندولره ضم ايتديلر اولونده سالرندروب يرلرنده انلره دخى نصيب
قلديلر ورسوله ياردم قلديلر كافره قلج اورماغيله انلر بعضيسى
بعضسنك وليسى در ميراث له بربرندن ميراث يرلر ديرا ابتداء
اسلامده بعده رسول حضرتى وفات قلدى بونده بيان قلنمدى كه انولك
اولنده بسم الله يازه اول حال اوزره قونلدى يازلمدى پس حق تعالى
بيوردى كه ۵ براءة من الله ورسوله الى الذين عاهدتم من المشركين فسيحوا
فى الارض اربعة اشهر واعلموا انكم غير معجزي الله وان الله مخزي ۵
الكافرين ۵ يعنى سبب نزول ايت بو ايديكه مشركلر له رسول عم السنلر
عهد واردى اول مشركلر وعده تمام اولمدن رسولك عهدلرن صدلير حق
تعالى دخى رسولنه بيوردى كه شول مسلملر له عهدلرى دورت ايدر
انولك اوزرنه قرار ايدكه كورتا اول دورت اي يچيلك انولك عهدى دورت
ايدن ارتوقدر انى دورت ايه اندورلر پس حتى اول مشركلر نقض عهد
ايتديلر حق تعالى بو ايتي اندوروب بيوردى كه اشبو ايت الله تعالى
بوايتي الله تعالى دن ورسولدن بنا اندر يعنى عهد نقض اتمكلدر
شول مسلملره كه مشركلردن انلر كله عهد ايتدوكلرى دونب مشركلر
حطاب ايدوب بيوردى كه شول دورت اى كه اشهر حرمدر سز
يوريوندة سير ايدوب قورقمسز امينلكله يوروك له اندن صكره سزه
امان يوقدر بلكه الكرچه اول دورت اى اجل اولندى انده سزكله مقاتله
اولنميه اول وعده اولنمق الله تعالينك عقابيني سزدن فوت ايتدرمز
ودخى بلوك كه تحقيق الله تعالى كافرلرى دنياده وعذابله خور ايدر
اخرتده اودعذابله خور ايدر ودخى بيوردى كه ۵ واذان من الله
ورسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله برئ من المشركين ورسوله فان تبتم
فهو خير لكم وان توليتم فاعلموا انكم غير معجزي الله وبشر الذين كفروا
بعذاب اليم ۵ يعنى الله تعاليدان اعلامدر ودخى رسولندن اول ملك
اهلنه حج اكبر كوننده كه ۵ روايتدر ابا هريره دن اول ايدر بن على ايله

بليدم

بليدم شول وقت كه رسول عم مكه يه نقص عهد اتمكه كوندردى
خون واردى اول قوم دديلركه نه نسنه قفردرسن على دديكه بونى
قفر دورن كه جنته كرمز الا مؤمن كيرر ودخى بيت الله عريان كشى
طواف اتمز الا احراملر ودخى كمك كه رسول الله انولك ارا سنده عهد
وار انولك مدتى دورت ايه دكند رقچن اول دورت اي تجم بلسون كه
الله تعالى مشركلردن بريدر ورسولى دخى بريدر كه عهدا ورتادن
كوتولور محاربه يه دستور اولور ودخى بويلدن ارتوق مشركلر حج
اتمزلر ودخى امر ايتدى على يه كه بو ايتلرى انلرك اوزرنه اوقيه
شويله كه جميع اشده لر اول حج اكبر كوننده كه بيرام كونيدر زيرا انده
طواف زيادت وار قربان بوغزلمق وصاچ يولتمك وار بر روايت دخى
له اوقيه تحقيق الله تعالى كفر اوزره طورمقدن والكر اسلامه تناع
دخى مشركلردن بريدر والكر بو شركلردن رجوع ايدوب دونرسكز
اول سزه اول خيرلودر الوا ولا ايدب اعراض ايدرسكز اول كفر اوزره
قائم اولوب منع ايدب صنملره عبادت ايدرسكز بلوك كه سزه الله تعالى
نك عذابني سزدن فوت اتدرمزسز ياخود كلوردسم منع ايدمزسز
شتوله يا محمد اولوقت انجدجى عذابله شونلره كم حقم انكار
ايدوب كافر اولديلر اول عذاب انلرى دنياده قليچ التنده ديلنمكلردر
اخرتده ابدى اودعذابيدر بونلردن استثنا قلوب بيوردى كه
الا الذين عاهدتم من المشركين ثم لم ينقصوكم شيئا ولم يظاهروا
عليكم احدا فاتموا اليهم عهدهم الى مدتهم ان الله يحب
المتقين يعنى الاشول مسلملر له مشركلردن سز انلركله عهد ايتدو
كوكه اول كنانه وبنى ضمره قبيلهسيدر انلر اندن عهدلرن نقض
ايتمديلر صقلديلر يابر كمسنه يه موافقت ايدب انلره ياردم ايچون
سزك اوزرنه كلمديلر سز دخى انلر كله عهدلرى تمام ايلمك
تا مدتى يتنجه كه الله تعالى عهدن صقلنلرى سيور ودخى
بيوردى كه ۵ فاذا انسلخ الاشهر الحرم فاقتلوا المشركين حيث
وجدتموهم وخذوهم واحصروهم واقعدوا لهم كل مرصد

فان تابوا واقاموا الصلوة واتوا الزكوة فخلوا سبيلهم ○ ○ ○ ○
ان الله غفور رحيم ○ يعني حق تعالى ايدر يجين اول حرم ○ ○ ○ ○ ○
ايلري يچه كه انلره وعده قلنوب طوردرسني ديلك اول مشر ○ ○ ○ ○ ○
مشركلري هر قنده كه بولورسنز چلده او لسون حرمده اولسون ○ ○ ○
شول مشركلري كه انلره بوندن صكره عهد يوقدر دخي انلري ○
طوتب اسير ايدك محل بندله بغلك الوطشيره ده ظفر بولميسكز ○
قلعه لرنده محاصره قلوك ودخي هر يول كه انلرك اوغرايجق يوللري
دركو زجيلو قوك كوزه دوك كه طوتب اله كتوره سز واگر طوتدوه ○
غلر دن صكره شركلرندن توبه قلورلرسه دخي نمازك وزكاتك فريضه
لغنه تصديق ايدب اشلمكه اطاعت ايدرلرسه قويو ويوك يوللرنه
انلري اولدرمك كه الله تعالى غفوردر شركك اجنك اولان گناهلري
يارلغر ورحيمدر اسلامه كلنلري رحمتي بوكه اسركرجون على رضي
بوسوزلري ادا قلدي مشركلردن بري ددي يا علي الوم مدت
كجدكدن صكره بزدن برو مزاول محمدك كلامن اشتمكه يا بو حاجتي اولوب
انده واراسه اول محمداني اولدورمي علي ددي يوق اولدرمز حق
تعالى بيورديكه ○ ان احد من المشركين استجارك فاجره حتى يسمع كلام الله
ثم ابلغه مأمنه ذلك بانهم قوم لا يعلمون كيف يكون للمشركين عهد
عند الله وعند رسوله الا الذين عاهدتم ○ يعني يا محمد الومشركلردن بري
سندن امان طلب اتسه سن اكا امان ويروب امين قلغل تا كم قرآني سنوب اوري
او قيوب عرض ايلسك تا سندن اول كلام الله اشيده اولا كه تصديق ايدب
ايمانه كله والا اسلامدن امتناع ايده سي دخي اولورسه اني اولدرمك فوغل
اني كه نه يردن كلديسه كوكرواول مأمننه ايوشه بو نسنه سكا امر اتدوكز انلر
اوتردكه بونلر جاهلمنده جاهللردر بو ايت دلالت قلور كه بو خرني امان
دار الحربدن دار الاسلامه چقسه اول امين اولور تا كرو اول سنكرلنه ايدبجه ○ ○
بوندن صكره تعجب وجهيله اوزره بيورديكه ○ عند المسجد الحرام
فما استقاموا لكم فاستقيموا لهم ان الله يحب المتقين ○ يعني حق
تعالي

تعالي توبيخ ايدوبن بيورديكه نته عهد وامان اولا اول مشركلر ايجون
الله تعالى قتنده كه انلر الله تعالينك وحدانيته وقرآنه ورسوله انكار
ايدرلر هيچ انلره الله ورسول قتنده عهد وامان يوقدر الا شونلر كيم سز
انلر كلم عهد قلدوكز مسجد حرام قتنده كه انلر بني كنانه وبني نضيره قبيله سيدر
عهدلرن صاقلديلر الله تعالي امر ايلديكه انلرك عهدلريني وقتي تمام
ايدلر مادام كه انلر عهدلرنه وفا قلوب قائم اولالر سز دخي انلر ايجون ○
عهدلرن طاقلمغه قائم اولك مدت تمام اوالنجه بدرستي الله تعالى دن ○
قورقب عهدلرن صيملنلري سور بوندن صكره حق تعالى بيورديكه ○
كيف وان يظهروا عليكم لا يرقبوا فيكم الا ولا ذمة يرضونكم بافواههم
وتابي قلوبهم واكثرهم فاسقون ○ يعني نه عهدي اولا اول مشر
مشركلرك كه انلر سزك اوزرلكزه معاونلر طوترلر كه ظفر بولوب سزه
غالب اولالر هيچ برسزك حقكزده قرابت وعهد صقلمزلر ديللريله منافقلر كبي
سزه طتلو كلام ايدرلر كه تا جك صانورسز اما كوكللريله انكار ايدروب عداوت
قلورلر اصلا سوزلرينك حقيقتي يوقدر انلرك چوقلري فاسقلردر كه
عهدلرنه طورمزلر ودخي بيورديكه ○ اشتروا بايات الله ثمنا قليلا
فصدوا عن سبيله انهم ساء ما كانوا يعملون ○ يعني بونلر ايمانلريني
واخرتلريني از بهايه صاتديلر كه اول بوني دخي دوشوك ياوي قلديلر الكيدن
بله زيانكار اولديلر اخرتي دنيايه صاتان حالي بودر عقلي اولانلر بو ايتدن
الكارلر ○ بو ايت ابا سفيان حقنده نازل اولدي كه دائم عادتي اتمشدي
دوه وطعام ويرزدي رسوله عم متابعت قلمقدن خلقي منع ايدردي
اندن اوتوردي حق تعالى كه ايمانلرن دنيايه صاتديلر الله تعالى بولنه
كوملدن خلقي منع اتديلر بدرستي بونلر ياوز اش اشلديلر كه الي جهان
سعادتندن بله زيانكار اولديلر ودخي حق تعالى بيورديكه ○ لا يرقبون
في مؤمن الا ولا ذمة واولئك هم المعتدون فان تابوا واقاموا الصلوة
واتوا الزكوة فاخوانكم في الدين ونفصل الايات لقوم يعلمون ○ يعني
بونلر هر كز مؤمنلر حقنده نه قرابت صقلرلر نه عهد صاقلرلر بونلر حدن
تجاوز قلمشلردر عهدلرن صيمقده والله امرن توك اتمكده سز بونلره
امان ويرمك طوتك هر قنده بولسكز اولدورك اگر توبه ايدوب شركلر

شركلرندن دونولوب نمازك وزكاتك فرضيتنه اقرار ايدرلوسه قيو وتوك
انلودين ايچنده سزك قرداشلرڭز در سزحلين انلر دخي مؤمنلردر
بز دخي شونيله بيان قلورز بر قومه كم انلر بلورلر بو كلام الله تعالى دندر
كه اطاعت كتورب حكمنه منقاد اولورلر ودخي حق تعالى بيوردي كه ○
وان نكثوا ايمانهم من بعد عهدهم وطعنوا في دينكم فقاتلوا ائمة
الكفر انهم لا ايمان لهم لعلهم ينتهون ○ يعني انلر عهدلرين صيا
نت اولورلر بس عهد ايتدكلرندن صكره مدتلري تمام اولمدين وبو دين
اسلامه سزه طعن ايدوب عيب ايدرلرسه سز انلرك اولو اولولريني ديلك
كه انلرك عهدلري يوقدر اولاكه قورقالر اول عهدلرين صيمقدن
يغلنه لر بوندن صكره مؤمنلري تحريض ايدب اول كافرلري قرمغه
مكه فتحي اولمدين بو ايتي بيوردي ○ الا تقاتلون قوما نكثوا ايمانهم
وهموا باخراج الرسول وهم بدؤكم اول مرة اتخشونهم فالله احق
ان تخشوه ان كنتم مؤمنين ○ يعني حق تعالى ايدر سز مقاتله ايتمز
ميسز بر قوماكه عهدلرين صرايحوب دن اول عهدلري بونلر صد
يلكه قلدي ○ هنوز مدت تمام اولمدن ودخي قصد ايدرلوكه قتال الله
رسول عم اوزرنه كتورلر اول خود ٦ بني بكر قبيله سني كندولره معا
ون ايدوب وبني خزاعه اوزرنه كلالو بونلردن قورقمزميسز كه بونلركه مقا
تله قلمزسز الله تعالى حقلا شوركه اندن قورقاسز امرني توك ايتميز
اگر الله تعاليڭز وعدسيني ونصرتني تحقيق كورجكلدوكونسر بوندن صكره
نصرتله وعده قلوب بيوردي كه ○ قاتلوهم يعذبهم الله بايديكم ويخزهم
وينصركم عليهم ويشف صدور قوم مؤمنين ويذهب غيظ قلوبهم ويتوب
الله على من يشاء والله عليم حكيم ○ يعني حق تعالى ايدر اي مؤمنلر اولو
مشركلرلكم مقاتله ايدك تاكه الله تعالى سزك قوللرڭز التنده اولدرمكله وطاعه
غنيمتلر انلره عذاب ايدوب رسواي ايدب منهزم اولوب خور وحقير قله سز
انلرك اوزرنه نصرت ويره وفرح قله اول بني خزاعه قومنك كوكللريني كه مؤمنلر
در وبو ايتده دليل ظاهر وار رسولك عم نبوتنه بونكله كه مؤمنلره وعد
قلدي رسول ديلندن كه كافرلره انلرك قوللريله عذاب قله انلري هزيمتله
ذليل قله انلرك اوزرنه نصرت ويره اول وعده لريني يرينه كتوردي وعده قلدوغنك
خلافن بولمدي عكرمه دن ○ روايتدركه چون رسول عم مكه اهليله مواعده
قالديلر

قلديلر اول بني خزاعه رسول الله عم ايله انتشمشلردي جاهليتده واول بني بكر دخي
قريش ايله انتشمشلردي خزاعيله بني بكر اراسنده قتال واقع اولدي قريش اول
بني بكره مدد وياردم قلديلر سلاحله وطعاملر انلرك اوزرنه معاونت قلديلر
اندن قريش قورقديلركه بوك شكرله وعده لريني بوزلمش اولور عذر ايدوب ابو
سفيانه ديديلركه يا ابا سفيان يوري محمده وارتكلركه عهدي ومزي يكلم هيچ
بو قدر بر قوم بو قومي طعاملندردي نقض عهد اولمدي طوروب ابو سفيان
كتدي اول خبر كلجون مدينه دن يكا قصد ايلدي رسول عم اصحابه خبر
ويرديكه سزه ابو سفيان كلور اما حاجتي برينه كلمدين تيز كرو دونر پس
ابو سفيان كلوب مدينه يه ايرشدي اول ابا بكره ايتدي عهدي ومزي يكليه تاكم
خلق اراسنده اصلاح ايت يا ابا بكر الحاصل دديكه حكم الله تعالينكدر اندن
رسولكدر طوروب عمره كلدي ابو بكره ديدوكنيكي عمره دخي ديدي عمر ديدي اگر عهد
نقص اتدوكونز اسكي اولديسه شول سنه كه شمدي اول عهددن بك
اولا اولا دخي كوواخره ايدوب اسكر ونقدر كه محكم عهد ايدرسڭز الله تعالى
اني قطع ايدر كوزه بو عهددن فايده يوق شوندن غيري كه مسلمان
اولسڭ ابو سفيان الله دديكه بن بوكون سنك كبي هيچ قومنك هلاككنه طا
نقلق ويور رلمه كورمدم اندن دخي طوروب فاطمه يه واردي رض دديكه يا
فاطمه هيچ بو ايشي اشليه مشكه بوكون انوكله قريش عورتلري اوزرنه سيادت
حاصل ايده سن پس اول سوزني فاطمه يه دخي خبر ويردي فاطمه دخي ديدي
حكم اللهڭدر رسولكدر اندن طوروب علي قاتنه كلدي اول كلامي اكا دخي
عرض ايلدي علي اكا دديكه بوكون بن كشي كوردم كه اول سندن اصلاح
اولماسن خلقلر سيدي پس سن عهدكي يكله اصلاح قل خلق اراسنده
پس ابو سفيان صاغ الني صول الي اوزرنه قودي دديكه بن خلقي خبردن
امين قلدم كه بعضسي بعضسني هلاك قلمه اندن دونب كرو قومنه
واردي انلر قلدوغني انلره خبر ويردي انلر ديديلر بز بوكون هيچ سنوك كبي
كورمدك والله سن بزه تحقيق بر صلحله كلمدك كه امين اولاوز يا بللو
حرب ضربله كلمدك كه حذر ايدوز بز دونب كرو عكرمه سوزني كلالم كه
اول خزاعه قومنك رسول عم الچيلري كلوب شكايت قلديلر رسولدن

رسولدن عم نصرت طلب ایتدیلر رسول عم انی اشیدب مکه دن بکا کوجکلر
ام ایلدی قسم قلدیکه والله البته بن قریشه غزا قلم ودخی والله بن نصرت
اولنمیا بن الکوزه نصرت ایتمزسم پس رسول عم مکه دن بکا یونلدی اون
بیک کشیله تا که کلوب دمالدع قوندیلر ابو سفیان مکه دن طشره چقدی کور
دیکه اودلو بینا دلتلو قونب اوتورر ابو سفیان ایتدی که بونه کشلو اولا
ددیلرکه بنی تمیم اولا ابو سفیان ددیکه والله بو لشکر منا قومندن دخی
چوق جون بلدیکه کان رسول الله در کندوی کزلیوب اوغرلین لشکره
کلدی بوکشی یه ددیکه عباس قندر بکا کوستردی ویوالوب عباسه کلدی
عباس دخی انی الوب رسول عم قتنه کتوردی رسول انکا ددیکه یا ابا سفیان
مسلمان اولکه سلامت اولاسن ابو سفیان ایتدیکه لات عزی حقیچون که بن
بونی اشتمزم سعید بن جبیر ایدر بدرستی عمر رسولک عم اولوقته قلیجن حمایل
قلوب قپوسنک قتنده طوردردی طشره دن ابو سفیانه جواب ویروب ددیکه
وادنجیانه اول لات عزی او ذدنغ والله اکر شمدی طشره اولیدک بن سکا اول
اکسن ایدا کومزلر ایدم سفیان ددیکه بو سویلین کیمدر ددیلرکه عمردر فی الحال
اول عمر سوزیله ابو سفیان اسلامه کلدی عباس انی الوب کورسنغ لیثم کلدی
اول کیجه عباسله ولدی اولدخی جون نصلح اولدی کوردیکه اول خلق کالی ابدست
المغه مشغول اولدیلر ابو سفیان دخی اناره باقوب ابدست الدی دوندی عباسه
ددیکه یا ابا الفضل بو خلقه نسنه مجی بیورلدی عباس ددیکه یوق للکن بونلر
صبح نمازن قلمودلر عباس الدی انی کوره رسول قاتنه کلدی رسول عم جون نمازه
طوردی کلی بله طوردیلر رسول عم تکبیر ایتدی انلر دخی ایتدیلر رکوع ایتدیلر
سجده ایتدیلر جمله بله ایتدیلر جون نمازدن فارغ اولدیلر ابو سفیان ددیکه
یا ابا الفضل هیچ بن بو کون کوردکم کبی طاعت کورمدم بر قومده نه فارسده ونه
رومده که بونجه قرنلر بجشدر حماد بن زید ایدر اعلم مدن بو بیله دوایتدر که
سفیان عباسه ددی یا ابا الفضل بو قرداشک اوغلی اولو پادشاه اولدی عباس
ددیکه بو ملک دکلدر بلکه مرتبه سی نبوتدر که رسالته جمیع عالمه
کوندرلمشدر سفیان ددیکه ایله ایسه وای قریشک هلاکلکنه اندن عباس
ددیکه یا رسول الله اکر بکا دستور ویرسک وارایدم اول قریشی دعوت
قیلسام اناری امینلکله یلتایدم ودخی ابو سفیان اچلون بر منزلت ذکر

ایدیدم که اول انوکلم اکیلیایی رسول علیه السلام ددیکه یا رسول الله
اتی وار یا عمی طوردی عباس رسولک عم قاتنن بندی واردی مکه یه
کردی چاغردی یا مکه اهلی اسلامه کلوک سلامت اولوک بدرستی
کلدی سزه زبیر مکه نک غلاسندن اوش خالد کلدی اسفلندن زبیر
ددوکم نه درک بلوک که هرکم مسلمان اولدی امیندر هرکم سلاحن براقدی
حرب ترک ایلدی اولدخی امیندر وهرکم ابو سفیان اوینه کردی اولدخی
امیندر هرکم قاپوسن یاپدی اولدخی امیندر اندن صکره رسول عم انلرک
○ اوزرنه غالب اولدی جمیع خلقی امین قلدی الا بنی بکر قومی کنانه
خذاعه قبله سندن اوتروا عمین قلمدی خذاعه انلرکله نصف نهاره
دکن مقاتله قلدیلر حق تعالی اول کجی ایتی انده ایندوروب بیوردیکه
سز بونلرکله مقاتله ایلدوکز که الله تعالی بونلره سزک الوکز دم عذاب
الیم وخور وحقیر قلاوسزه انلرک اوزره نصرت قلروبره واول مؤمنلر
ک کوکلنه فرح ایره کوره واول حق ایدوکنه وار جمیعنی کیدره مصعب
ابن سعد ایدر اول کون که مکه فتح اولدی کلی خلق ایمانه کلوب امین
اولدی لا التی کشی بوی ابو جهل اوغلی عکرمه بوی عبد الله بن
○ احطل وبوی مقیس ابن خبابه وبوی عبد الله سعد الکی دخی
عورت اما عبد الله بصره یه امیر ایدی عثمان رضی الله عنه
○ عثمانک رضیعیدی کاتب وحیدی کوه کفره دونمشدی فتح مکه ده
عثمان دیلدیکه اکا رضیع اولدوغیچون شفاعت قله تا که دیلنمیه رسول
ددیکه دیلمات اول ایمانه کلمینلری اکر کعبه اورتوسنه یاپشوب دخی طورر
اندن اول قریشک اعیانلری مشرکلردن دریلوب کعبه حرمنه کوردیلر شویله
اعتقاد قلمشلر دیکه بونلردن قلیج کوتولمیه دوکلنی قوالوبسی رسول
بیت الله طواف قلدی اندن ای رکعت نماز قلدی اندن کلوب قپوسنک
○ اکرسوا سینه یاپشوب دخی ددی یا قوم نه دیرسز ظننلرنزدا ول ددیلرکه
بو ایدر ذکه سن کریم قرداشن وعمزا اوغلیسن حلیمن رحیمن رسول

رسول عم دديلر كه بن ودخي سزه بوكون اول يوسف قرداشلرينه ديدوكي كبي ديرم
كه بوكون سزه تعيير وتوبيخ يوقدر الله تعالى سزك كناهلريكزي عفو ايليه
اول قوم جون رسولدن عم لطفلر اول بشارت خبرين ايشتديلر صانكه اولملر
اولمشلر ديرلديلر كلي اسلامه كلديلر رسول عم وادب خرمالرله صفادن
بحا قيوب نذر جقديلر صفا اوزرينه طورب الله تعاليدن انعاملرين
واحسانلريني ذكر ايلديلر اول انصار كه مدينه قومدر رسولدن عم اشفاق
طورمشلر دي بوبونه دديلر كه كوردكزمي بوكشي قومنه نيجه ترحم ورافت
ورافت قلدي اول قرابتنه رغبتي دوشدي رسول عم انلره دديكه بونلر كبي
سوزمي ديرسز والله بن الله تعالينك حق رسوليم بنم ديرلكم دخي سز
كلم بله اجوكزده در اول قوم دديلر كه يا رسول الله بز اول كلامم بايوب
سويلمدك شول قورقودن كه بزدن ايريلوب كروا اول قوم قرابتنه اختيار
ايده سن رسول عم دديكه سز والله رسول قتنده دخي صادقلرسز پس حق
تعالى بوآيتي ايندورب بيورديكه ○ ويتوب الله على من يشاء
والله عليم حكيم ○ يعني الله تعالى مكه اهلندن كيم ديلرسه دين اسلام
هدايت ويروب الله تعالى عليمدر خلقدن كيم ايمان كتوردكن بابور عوض
ويرور ودخي حكيمدر قوللري ارا سنده كيمه نصرتله حكم ايدرسه بيمنه
حكم ايدرو بوندن صكره حق تعالى بيورديكه ○ ام حسبتم ان تتركوا
ولما يعلم الله الذين جاهدوا منكم ولم يتخذوا من دون الله ولا المؤمنين
وليجة والله خبير بما تعملون ○ يعني سبب نزول آيت بودر كه جون
حق تعالى مؤمنلره قتال بيوردي كافرلرله مؤمنلرك بعضينه اول مشقت
كلدي حق تعالى بوآيتي ايندورب بيورديكه اي مؤمنلر ايا ظن ايدر
دوكزكه همان شول ايمان اوزره قونيلورسز قتال الله قلنميه سز اول قتال سزه بيورديكه
بيورلميه جهاد اتمكدن نفلكز الله تعالى بولنه بو رحمت جلمكدن وارسز
كيدسز يا حق تعالى سزدن مجاهد ايدن كيمدر تميني كيمدر تمييزا تميه معلوم
قلميه ياخود كزدن قنقلري الله دن ورسولدن ومؤمنلردن ادتوقع تمسنه
كافرلردن دوست طوتو قنقلري طوتمزلر تمييز قلميه الجه الله تعالى سزل قلدي
غلزونه قلاجقلودذن خير كلم وقنقلري دن شركلو جهاده كلمه مطيع اولنور
كم مخالفت قايسو واول اهل كفردن كم دوست طوتمير هنوز بيوا تمدي دخي

بلوردي

بلوردي اماكندو علم غيبنله بلمكله بونلر اجماع مستحق اولمزلردي تا اول جهاد
وباقي افعال خيري بونلردن ظهوره كلمينجه پس بو احكام دين قول اوزره بو
ندن اوتترو بويله ديلكه اول اسباب دخول جنت واسباب دخول نار هر برينك
اهلندن ظهوره كلوب كله ايو كله جنت اهلي ونار اهلي تمييز اوله ودخي حق
تعالى بيورديكه ○ ما كان للمشركين ان يعمروا مساجد الله شاهدين على انفسهم
بالكفر اولئك حبطت اعمالهم وفي النار هم خالدون ○ يعني بوقدر كه
كافرلرله كه اول مسجد حرامي عمارت ايده شول حالده كم كندو كفرلريني اوزره اقرار
ايدر اول الوجوندنه ايمانلري اولميه اول عمللريندن انلره آخرتده فائده اولان
اول عمللرينك ثوابي باطل اولوركند ولر طاموده مخلد اولورلر بعضلر دديلركه
بوآيت عباس حقنده نازل اولدي اول بدر كوننده كه اسير اولدي مهاجرلر
دن بر جماعت قوشو وادب الا توبيخ ايدوب تعيير قالدبلولركه دديلر پس رسولك
عمي اولاسن لايقمديكه صلة رحم قطع ايدوب الا قتاله كليدك عباس انلره
ددي نولديكه سزه كم بزم ماومزي ذكر ايلدكز ايو فعلمزي كزلرسز على دديكه
سزك ايو فعلكز دخي وارمدر عباس كه بلي واردر بز مسجد حرامي عمارت قلورز
واني حج ايلدوز وحجه كلنلري صو ايرورز واسيرلري آزاد ايدرز وفديه ويروب
اسيرلري صاتون الورز قيبو ويرورز وقور قالوكشيلري قور قوسندن قور
تورز وقونقلري طعاملندرورز اولوقت ○ بوآيت اينوب بو حكمي
بيان ايلديكه انلره اندن ثواب يوق جون بناسي ايمان اوزره اولميه
بوندن صكره حق تعالى بيورديكه ○ انما يعمر مساجد الله من آمن بالله
واليوم الآخر واقام الصلوة وآتى الزكوة ولم يخش الا الله فعسى اولئك
ان يكونوا من المهتدين ○ يعني بدرستي مسجد اولكمسه عمارت ايدر
كه اول الله تعالى نك وحدانيتنه تصديق ايدوب يوم بعثه اقرار
اتمش اولا زيرا مسجد عمارت قلمق انده جمع اولوب عبادت اوزره قائم
اولمقدر انلر خود انده جماعت اولوب نماز اقامت اتمزلر پس اني عمارت
دخي اتمش اولمزلر اندن اوتترو ددي حق تعالى مسجدي عمارت ايدركه
نماز قلور پس وقتنده انوك اوزره دائم اولوب اركاني برله شرطلرين
رعايت ايدوب وقتنده ادا قلالر ومالرندن فرض اولنمش زكوة فوت
اتميوب ويره لر الله دن غيري كمسه دن قورقميه واني بوليوب الا عبادت

قلدیلر بونلر درکه دینلرینده هدایت بولدیلر اول قلدقلری عمله کوره دخی ثواب بونلر
بولدیلر که اصل مبیندرکه ایمان اوزره ودخی بیوردیکه ○ اجعلتم سقایة
الحاج وعمارة المسجد الحرام کمن آمن بالله والیوم الآخر وجاهد فی سبیل الله
لا یستوون عند الله والله لا یهدی القوم الظالمین ○ یعنی بدرستی
اول سقایه اهلی که حاجیلری صواردرلر اول الله ایمان کتوردنلر ایله برابرمی کوردر
سز یا اول آخرته ایمان کتوروب الله یولنده جهاد قلنلری واول مسجد حرامی
عبادتله عمارت قلنلری سز کلدوکنز بیقیفن یایوب عمارت قلدوغکزله وجهادکز
له برابرمی کوردرکز انلرکه بونلرک عملی وثوابی الله تع قتنده برابر دکللر
الله تعالی مشرکلره هدایت ویرمز جهت حقلری وانلر معرفتلری الله
الوام اتمز مادام که کفر اوزره اولالر الامهات الامولرکه کفری ترک ایدیلر و
دخی حق تعالی بیوردیکه ○ الذین آمنوا وهاجروا وجاهدوا فی سبیل
الله باموالهم وانفسهم اعظم درجة عند الله واولئک هم الفائزون
یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان وجنات لهم فیها نعیم مقیم خالدین
فیها ابدا ان الله عنده اجر عظیم ○ یعنی انلرکه الله تعالینک وحدا
نیتنی تصدیق ایتدیلر ومالی دن مدینه یه هجرت قلدیلر والله رضاسیچون
کافرلر ایله جهاد قلدیلر بونلر اعظمدر ثواب یوزندن واعلیدر درجه یوزندن
الله قتنده جنت اجرو شونلردن که ایمان کتوردیلر مسجدی عبادتله
عمارت قلدیلر اوندن قورتلوب ابدی سعادته التلر یورن دخی بونلردر
ودخی الله تعالی انلره دنیاده اولم وقتنده وآخرتده کوروقوبر قالوری وقت
کندونک رضاسیله ورحمتیله بشارت قلور دخی اول جنتلرله کم انوک ایچنده
ابدی نعمتلری دایم که هیچ انقطاعی یوق بو حالده که انده انلر مخلد اولالر
حقیق وعزل اولمق یوق بدرستی تحقیق الله تعالی قتنده دا ولو ثوابلر
انلرکه جدله الله رضاسنده سعی ایتدیلر وبویندن صکره حق تعالی
بیوردیکه ○ یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا آباءکم واخوانکم اولیاء
ان استحبوا الکفر علی الایمان ومن یتولهم منکم فاولئک هم الظالمون
○ یعنی بو آیتک سبب نزولی بو دیدیکه چون رسول عم مکه دن مدینه
یه اصحابیله هجرت بیوردیلر کیمنک مکه ده کافره عورتی وکافر قرداشی
وکافر اوغلی یا اتاسی ویا قوم قبیلسی واریدی وارب انلره خبر ویردی

ویردلو

ویردلو دیکه بزه امر اولندیکه مدینه یه کیدوز اول قوم قبیله وانا
اوغل وقرداش عورت انلرک اوزرنه اوشوب دریکلادن یا بیشوب
دیرلردیکه بیزی بونده قویوب کیدرمیسز که بز بونده ضایع اولاوز
انلرک اول حالنه باقوب کوکلندن قویوب شفقت ایدرلردی کتمکی ترک
ایدوب الله تعالی امرینه مخالفت قلورلردی پس حق تعالی اندن نهی
ایدوب بو آیت اندروب بیوردیکه ای انلرکه ایمان اوزره کفری اختیار
وکافرلرله اوتورمغی اختیار ایدوب انلر ظالملردن اولدیلر کندو نفسلرینه ضرر
ایدیجی اولدیلر دنیا وآخرت بلاسنه اوغراتمغله ودخی حق تعالی بیوردیکه
○ قل ان کان آباؤکم وابناؤکم واخوانکم وازواجکم وعشیرتکم واموال اقتر
فتموها وتجارة تخشون کسادها ومساکن ترضونها احب الیکم من
الله ورسوله وجهاد فی سبیله فتربصوا حتی یاتی الله بامره والله
لا یهدی القوم الفاسقین ○ یعنی ایت یا محمد اول هجرت ترک ایدنلره
اکر سزم اتالرکز واوغلانلرکز وقرداشلرکز وعورتلرکز وقوم قبیلهکز
واول مالکزکه مکه ده کسب ایتدوکز دخی اول متاعکزکه کساد اولامدینه
دکیمیه دیو قورقرسز ودخی اول اولرکزکه مکه ایچنده اوتوروب اقامت
اتمکی سزه خوش کلوب بونلر کلی سزه الله دن ورسولدن والله یولنه
جهاد قلمقدن سوکلوراک اولدیسه منتظر اولوب کوزطوتک تا کلدکی که
اول سودوکلرکز قومی الوکزله دیا یمکالله حاکم کلوب ومکه فتح اولا یاخود
اولم کلمه اولسز کوزولکز انده اجل کوز آسزکه الله مخالفت قلمغه جزاسی نته
دراپس چون سز الله حکمنی ترک اتمکله فاسق اولدکز الله تعالی خود فا
سقلره طریق رشده هدایت ویرمز مادام که اول فسق اوزره ثابت اولا
لار مکر که توبه ایدوب اول فسقدن رجوع ایده لر ○ بو آیت ظاهره حجتدر
هر مؤمنه کم فاسق کافری ترک ایلیه لر صله رحم دخی اتمیه لر الله رضاسیچون
انلردن فرقت ایدلر نقدر کندو یه یقین قرابتی دخی وار ایسه ودخی بر شهرده
که فساد وضلالت غالب اولا اولولری احکامی اولا ابقا اولوطورلرکو جاری
ایتر کن منع اتمیه لر کشی اول شهردن دینی مصلحتی ایچون قویب بریره

دخی كتمك كرك انده نقدر باغ و باغچه سی و كوركلو مسكنلری دخی وار ایسه انلرك محبتی
اوزره الله تعالی و رسول مجتبی اختيار ايده و اول قوم قبيله سی رضاسنی اوزره
اللهم و رسول رضاسنی اختيار ايده ظالملغی كندويه روا كورمیه و دخی حق تعالی
بیوردیكه ◯ لقد نصركم الله فی مواطن كثيرة و يوم حنين اذ اعجبتكم كثرتكم
فلم تغن عنكم شيئا وضاقت عليكم الارض بما رحبت ثم وليتم مدبرين ◯ يعنی حق
تعالی ایدر تحقيق بر سزه چوق یرلرده نصرت قلدق یوم بدرده و بنی قريضه
غزاسنده و خيبر كوننده و مكه فتح اولدوغی كونده خصوصا كه حنين كوننده
چوقلغوكزی عجب كوردی دشمنی حقير كوردكز بزم نصرتمزی اونوتدكز
كزاول چوقلغوكز سزك الله تعاليناك حكمنی و قضاسنی منع ايدامدی
كه دشمان سزه غالب اولدی یر یوزی كيكلكيله سزه طار اولدی طوره میوب
قيچه كرو دوندوكز بو ◯ آيتك سبب نزول قضيه سی بويدی كه رسول عم
اون ايكی بيك كشيله حنين غزاسنه چقدی همیشه مدينه دن اول ایكی بيك كشيله
كيدردی چونكه مكه فتح اولدی مسلمانلردن بوری اولاجری چوقلغنه باقوب
دديلر بو كشمدی دن كرو ايوق آز القدن او تتو غالب اولنميا و زجری چوغلدی
اندن كرو بز غالب اولورز سزيه كه وار دورچون اولكشی اورتاده الله نصرتی
اونودب جريجی چوقلغنه كه عجب ايدوب اكا اعتماد قلدی حق تعالی حكمی ايله
اولديكه كافرلر انده غالب كلوب رسول عليه السلام لشكری مغلوب اولدی
بو قضيه دن تنبيه اشارت وار كه بو كشينك شر شومی بو نجه ادمیض رايدر
منشی كرك كه كشی شولو كشيلر مصاحب اولمقدن تحذر قاله سوزلكه شولردن
خلاص بوله بس فتح مكه اولدوغی بيل كه رمضانك كلدی يارمی كونی
كچوب اون كونی قالمشدی كه حنينه يراق ایتدیلر رسول عم محكوص ایلدی كه شوال
ايی كيردی بنی سليم بر كشی كوندردی كه اكا عبد الله ابن ابی صدرد دیرلردی
واردی حنينه كوردی انلرك ارسنده يوردی كه انلردن بو خبر الاشتدی اول
مالك ابن عوف دن كه اول قومك ملكيدی اصحابنه خبر ويروب ددیكه سز بو كون
جمله كوز درت بيك كشی سز قچنكه دشمانه ملاقی اولاسز جمله كوز بو يردن جمله
ايلكوز قلیچلرولكز قنلرنی آو واذك قلچلری قينلرنه قويماسه والله درت بيك قليچ
يالی ايده سز هيچ برنسنه یه اورميه سز الاكرك سزه اندن بو فتح اولامالك ابن
عوف هرازين اوزره اولوردی اول خبری اشيدب ابن ابی حدرددن رسول عم

كلوب

كلوب خبر ويردی اول مؤمنلردن بوری ددیكه فوالله يا رسول الله
بز بو چوقلغمز له بو كون دن كرو غالب بودر رسول عم انی اشيدب ملول
اولدی انوك اول سوزنی خوش كورمدی انس رضی الله عنه ايدر
چون رسول عم وارب حنين دره سنه ايرشدی كه اول تهامه دره لريندن بر دره
در بايولری و طرجق يولری چوق قدر اول هوازندن بر سنه استقبال ایتدی
والله بن كورمدم اول زمانده هر كز انجلين بر سواد و چوقلق مجموع ماللرنی
و عورتلرنی و اوغلنلرنی و قزلرنی بيله هب رسوله كلمشلر صف صف اولمشلر
ارتلرصفلرينك اردنده عورتلرصفی دوه لر اوزرنده كلديلر جميع دوه لری
و قيونلری ارتلرنجه بيله تا كه دونب قاچميه لر چون بنا اول سوادی كوردك
ايله صاندق كه كلی ارتلردر چون اول دره يه اشوب قوندق كه اول قونق
یریدی بنا اول حال اچنده قونمقده ايكن السوزنی كشتواواذن اشتدك
اول دره اغزندن اوزر و مزه چقه كلديلر بر يردن كلی بر جمله قلديلر اول
قوريش قومی مكه ده رسول عم دن طلب قلديلر دیكه بيله كليه لر رسول
رسول عم انلره سكوت ايدوب جواب ويرمديدی كاهوك يا كلمسه يمد
ديمديدی انلر كندولكلريله چقوب بيله كلمشلردی اول جری كلدوك
كورجك اول دونب قچن اناكز اولدی انلری كوروب لوكلنی قوم دخی هيچ
برنسنه یه التجا اتميوب هم و منهزم اولديلر انس ايدر اشتدم رسول
دن اول كون ضاغنبه صولنه التفات ايدوب ندا قلوردی كه يا الله و
رسوله يار د مجيلری بن الله تعاليتك قوليم و رسوليم جميع قومم اندن
حربه سن النه الوب اول قومك يا ننه كلدی بقدی النی ايد او اول تنكری
سقيجون كه انی حق رسول كوندردی بر قليچ و برسكلوا ورمدق تا كه حق تعالی
اول لشكری منهزم قلدی اندن دونب رسول عم لشكره كلدی امر
ايلديكه اول حنين جرينك اردنجه قوو الوار دكلوری ايوده كوجابری
يندولكن اولدوروليس اول هوازين قومی يوز دوندرب قاچمغه باشلديلر
اول مسلمانلردن قچنلر دونب كرو رسوله كلوب توبه قلديلر ام سليم
اول كون قادنی اوزره بر طون بغليوب مقاتله ايدردی كلوب ددیكه
يا رسول الله كورمزمسن بو قومی كه مسلمان اولديلرسنی قويب قاچديلر

پس بونلرك صوچن عفو ایلمكلك الكن الله تعالی سكا بونلرك اوزرینه
مكنت ویردی شول مشركلری قودقلری كبی بونلری دخی قوغل رسول
دیدیكه یا ام سلیم الله تعالینك عفوی بولاندر پس الله تعالی انلری
اول كونده مدد ایدوب كوندردی بش بیك فرشته ایله مشركلر منهزم اولدیلر
مسلمانلر اول مشركلرك مالارینی غنیمت قلدیلر اول كونه یوم اوطاس دیو تسمیه
قلدیلر حق تعالی اول ایكی نصرتینی اول وقت ایندردی تا قوللری متنبه اولالر
بیله لركه اول غالب اولمق الله تعالی نصرتیله در ازلغله دكل تا كه عجب ایدوب
الله تعالی یه اعتماد قلمیالر اول بیدا ایوكوردوكن انلره ذكر ایدوب حق تعالی بیوردی
بیوردیكه ○ ثم انزل الله سكینته علی رسوله وعلی المؤمنین وانزل جنودا
لم تروها وعذب الذین كفروا وذلك جزاء الكافرین ثم یتوب الله من بعد ذلك
علی من یشاء والله غفور رحیم ○ یعنی اول مؤمنلر منهزم اولدقدن ○
صكره حق تعالی رسول اوزره دخی اول مؤمنلر اوزره فضل ایدوب نصرتن
اندردی بش بیك فرشته لشكرین اندردی كه انلری كورمزلردی قتل اتمكله
وهزیمتله اول كافرلره عذاب ایلدیكه اول قتل وهزیمت كافرلرك دنیاده جزالریدر
اخرتده خود عذاب باقی اولسر وبو ایتده دلیل وحجت وار كه كشی كبیر كناه
اشلمكله ایماندن چقمازمش زیرا اول مسلمانلركه صف قتالدن قاچدیلر اولسر
كبائردندر بحال بودر صاغلری كافرلردن چوغدی بو ایكن ایكن حق تعالی انلری
كو مؤمنلر دیو ذكر ایلدی اكر ایماندن چقمشلر اولسالردی كفرله ذكر ایدیدی اندن
حق تعالی كیمه دیلرسه هدایت ویروب اسلامه كتوردی اول مالك بن عوف اصحابی
اصحابندن شونلری كه اول اسلام اهلی اولا محمد بن قرطبه ایدر چونكه ما
مالك ابن عوف منهزم اولدی اوچ بیك كشیله دوندی لیدردكن اول اصحابنه
دیدیكه دیار مسزكه محمددن ماله ایوشنه تردیلر بلی دیلر مالك بن عوف
رسولنه ادم كوندروب دیدیكه بن دیلرم وارم مسلمان اولام بكا نه ویرورسن
رسولهم اول خبر كوندردیكه سكا یوز دوه ویرایم كوردجیلری بیله اولا پس
مالك دونوب كلدی مسلمان اولدی اكا اوچ كون انده طوردی مسلمانلرك ○
دقتلرن وزهدلرن وطاعتده اجتهادلرن كوروب انوك دخی كوكلنه رقت
وشوق زیاده اولدی رسول علیه السلام دیدیكه یا مالك اول سنوكله قالدو عمر شرط

وفاقلسه

وفاقلسه وزا ولامی مالك ایتدی رسول الله بنجلین بو كمسه وارمیكم
اسلام اوزره نسنه اجرت الامن دین اوزرینه اجرت المزم پس اولاما
لكن اندن صكره شونلردن ایدیلم جمیع شام ولایتی فتح ایلدی رحمت
ومغفرت بولدی الله تعالی غفور در مشركلر اسلامه كلدكلرندن صكره
جمیع شركله اشلدكلری كناهلری یارلغر ودخی دار اسلام ایچنده دخی
كناهلرنی عفو ایدر قچنكه توبه كلرلر بوندن صكره حق تعالی بیوردیكه ○
یا ایها الذین امنوا انما المشركون نجس فلا یقربوا المسجد الحرام بعد عامهم
هذا وان خفتم عیلة فسوف یغنیكم الله من فضله ان شاء ان الله علیم
حكیم ○ یعنی بو ایت دخی اول ایتلردندر كه علی رضی الله عنه مكه ده
اوقودی نتكم بیان ایتدك یعنی ای انلركه ایمان كتوردیلر تحقیق بلوك كه
مشركلر نجسلردر اشبو یلدن صكره مكه حرمنه كرمسونلر مالك ابن
انس ایدر جایز دكلدر كافرلره كه مسجدلره كیره لر چونكه نجسلردر نتكم جنب
ولان كرمك جایز دكلدر اما ذو فوایله شافعی دیدیلر كه مسجد حرامدن غیریه ○
كیردیسم واردر زیرا نهی مخصوص صدر مسجد حرامه امام ابو حنیفه ایله اصحابی
دخی دیدیلر كه جایزدر مسجد حرامدن غیرینه زیرا قچنكه كافردن الچی كلسه مدینه یه
انلر مسجده كیرلردی چون حق تعالی اول مشركلری مسجد حرامه كیرمكدن منع
ایلدی اول كافرلرك تاجرلری مكه اهلنه دیدیلر كه بزاندن وارمیحق پس سوه
ایمك كیم كتوررنه دن یورز حق تعالی بو ایتده بیوردیكه اكر فقردن واحتیاجدن
قورقسكوز بو زمانده حق تعالی سزی رزقله غنی قلسه كرك فضلندن وا
انی كندو دیلكیله سزه دایم قلیویره بونی اشیدب اهل مكه كلی فرح بولدیلر
پس اول جده اهل اسلام كلدیلر دخی یمن اهلندن بر طائفه دایم دلودن فوج
دن مكه یه طعام طاشدیلر حق تعالی اول مكه اهلنی كافرلر تجارلرندن مستغنی
قلدیكه هیچ انلره محتاج اولمدیلر بدرستی الله تعالی علیمدر خلقك نیه
احتیاجی وار بلور حكیمدر حكمیله مقصودلرن یورینه كتوررر دخی
حق تعالی بیوردیكه ○ قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله ولا بالیوم الاخر
ولا یحرمون ما حرم الله ورسوله ولا یدینون دین الحق من الذین
اوتوا الكتاب حتی یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون ○ یعنی

یعنی حق تعالی ایدرسز مقاتله ایدک شونلرکیله که انلر الله تعالی واحدلغنه تصدیق
اتمزلر و دخی انکار ایدرلر الله تعالی اندردوکی کتابلری اجنده حرام قلدوغی بونلر
حرام قلمزلر حق دینه بویون ویروب منقاد اولمزلر شونلردن که بونلر اهل کتابدر
کلمه شهادته اقرار اتمزلر ٥ یعنی بونلر موحدلر کبی ایمان کتورمزلر زیرا اهل
کتاب الله اقرار ایدرلر لکن دیرلر که ولدی واردر و قویمغه دخی اقرار ایدرلر لکن
جنتک نعمتنی انکار ایدرلر زیرا انلر جنتده یمک و ایچمک و جماع قلمغه اقرار لری
یوق تصدیق اتمزلر نته حق تعالی بیلدروب خبر ویردی اول حکم اسلامی بدلمزلر
پس حق تعالی امر ایلدیکه انلر کیله قتال ایدلر تا اول حداکه مسلمان اوله لر و یا جزیه
قبول اوله لر تمیه اوله لر مقهور اولوب جزیه ویرمکه راضی اوله لر و خوار ذلیل و حقار
تله امام فقیه ایدر کفار له مقاتله قلمق اوچ نوع اوزره در بوی اولدر که
قتال ایده لر تا اول حداکه مسلمان اوله لر و جزیه قبول اوله لر تمیه اوله لر عرب مشرکلری
یدر و عربدن مرتد اولنلر یا غیریدن ایکی وجه اوزره در که قتال ایده لر تا اول حداکه
که مسلمان اوله لر یا جزیه ویره لر بونلر یهودیلر و نصاری لر و مجوسیلر در بو
یهود و نصاری حکمی ٥ بو ایتله ثابت اولدی مجوسیلر حکمی خبر رسول الله علیه السلام
نته بیوردی ٥ سنوا بهم سنة اهل الکتاب ٥ یعنی بونلره دخی اهل
کتابدن طریقنی وضع ایدک که یا اسلام در یا جزیه در و اوچنجی وجه اختلاف
اوزره در که اهل عربدن غیری مشرکلر در دخی اهل کتابدن غیری بیک هند کبی
بونده امام شافعی دیدی که بونلردن جزیه المق جائز دکل اما ابو حنیفه قولنده
اصحابیله بونلردن جزیه المق جائزدر نته مجوسیلردن جائزدر زیرا بونلر دخی
عربدن دکل و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ وقالت الیهود عزیر ابن الله
وقالت النصاری المسیح ابن الله ذلک قولهم بافواههم یضاهئون
قول الذین کفروا من قبل قاتلهم الله انی یؤفکون ٥ یعنی یهودلر دیدیلر
عزیر ابن الله در و نصاری دخی دیدیلر که عیسی ابن الله در اما یهود دیدیلر
بو وجهله دیدیلر که شول وقتکه بخت النصر بیت المقدسی خراب ایلدی
نقدرکه توریت واردی دوشوردی اوده یاقدی اول قوم یهود اندن
او توز غایت محزون اولدیلر عزیر اول وقتده دخی اوغلان ایدی چوق
یورونده سیاحت ایدردی جبرائیل علیه السلام کلدی اکا دیدیکه یا عزیر
نویه

نویه کیدرسن عزیر دیدیکه علم ستیورکیدرم جبرائیل اول اراده توریتی
ازبرلندی عزیر دونب یهودیلره کلدی ازبرندن توریتی انلره یازدی
اوکرندی اما اول یهودلرک کومکلنده بو ازقور قورواردی اول انده اکسمشی
ولا یازیاده قلمشی اولا بونلر بو حال اوزره قالمشلر ناکاه بر کومکلو کوب بولدیلر
اجدیلر اچنده بر توریت بولدیلرده فنی اولنمش الدیلر اول عزیردن یازیلی
توریت ایله مقابله ایلدیلر نه بر حرف ارتوق کلدی نه اکسک اول وقت
دیدیلر که عزیر بونی اوکرنمدی الا اللهدن بلکه اونک ولدیدر ٥ اما نصارا
اینلر دخی عیسی حقنده تنگرینک ولدیدر دیدکلری اندن اوتروایدی
اولوی دیدی قالوردی و ابرصاری و کوزسزلری و دلسزلری صاغ
ایلردی انی کوروب دیدیلر که بو ایشی ایشلمز الا اوللکه الله در پس انونک ولدیدر
دیدیلر بونلردن او تورو دیمشلر درکه هر نسنه افراط ایدوب حددن کچمک دخی
مذموم در زیرا نصاری عاشق سومکده افراط ایتدیلر انونک حقنده هر زه
سویلیوب کافر اولدیلر یهودلر عزیر حقنده افراط قلدیلر انلر دخی هرزه
سویلیوب کافر اولدیلر و قوم رافضی علی محبتنده افراط ایتدیلر بالله اندن
بلیوی دشمان طوتب کریه کوردیلر بو سوز اناک اغزنده بو کلامدر که دلیل
برهان یوق و بو صاغ دیمک معنسی یوق نه دنیاده نه اخرتده ضرردن
بیری فائده سی یوق بونلرک بو سوزلری اول کافرلر سوزنه بکزر که بونلردن
اول دیدیلر فرشته لر بنات الله در الله تعالی بونلری لعنت ایدوب
ملاک ایلدی اشونکه بونلری بو سوزی سزدن چقروب یلاان سویلر
الله تعالی حقنده افترا ایدرلر و دخی بونلرن نصلکه حق تعالی
بیوردیکه ٥ اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله والمسیح
ابن مریم وما امروا الا لیعبدوا الها واحدا لا اله الا هو سبحانه عما یشرکون
یعنی بونلر عالملرنی و زاهدلرنی و عابدلرنی کندولره رب طوتندیلر که انلره
اطیع اولوب الله تعالی یه عاصی اولورلر عدی بن حاتم ایدر اشتدم رسول
الله دن که بو ایتی اوقوردی دخی دایر دیدیکه اکاه اولوب
براءت سوره سنده بو ایتی اوقوردی دخی بو نسنه حرام
بلوک که والله انلر انی معبود طوتنوب طپمزلردی لیکن حق بو نسنه حرام
دیسلر انی حرام کوروب امتناع ایدرلردی الله تعالی حکمنه فعلم کتوررلردی

مخالفدر کانه انلری الله دن غیری حکمنده کندولره رب طوتمشلردی نه دیرلرسه
مطیع اولمورلردی ودخی مریم اوغلی عیسی الله دن غیری رب طوتندیلر محال
بودر عیسی بیوردمدی انلره الا انی که طایوب عبادت ایدرلر معبود وا
حده که اندن غیری معبود حق یوقدر الا اولدر یعنی دیدیکه بولکر و
عبادت ایدرلر قلوک اول الله که بنم دخی سزک دخی ربکز اولدر پس حق تعالی
کندوی تنزیه ایدوب بیوردیکه اول الله تعالی پاک منزهدر و
مستغنیدر شونلردن که بولمسنه عبادتده اکا شریک قتالرو دخی حق
تعالی بیوردیکه ○ یریدون ان یطفئوا نور الله بافواههم ویابی الله
الا ان یتم نوره ولو کره الکافرون هو الذی ارسل رسوله بالهدی
ودین الحق لیظهره علی الدین کله ولو کره المشرکون ○ یعنی یهودلر
ونصاری دیلرلرکه اول کلام توحید نورنی اغزلرندکه کلام شرکلر بلوردن قلر
دین اسلامی تغییر ایدوب قرانی تکذیب ایدرلر الله تعالی رضا ویرمز منعو
ایدر البته کندو دیننی اظهار ایدر اول اسلام نورنی جهانه نشر ایدر اگر
الرچه کافرلر انوک ظهورنه کلدوکن وتمامنه ایردوکن دیلمزلرسه دخی اول
الله در اول که کوندردی رسول محمدی قرانله که حقدر اول ضلالت بولنلر
یوردینلره هدایت ایدر و دین حقله کوندردیکه اول دین اسلامدر تاکه کلی
دین اوزره حجتله وقهرله وکافرلرکه کوکلنه قورقو براغوب اهل اسلام
غالب قلمغله اگرچه مشرکلر انی دخی خوش کورمزلرسه ودخی حق تعالی بیور
بیوردیکه ○ یا ایها الذین امنوا ان کثیرا من الاحبار والرهبان لیاکلون
اموال الناس بالباطل ویصدون عن سبیل الله والذین یکنزون الذهب
والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم ○ یعنی ای
ایمان اهلی مؤمنلر حقیقت بلوک که بو یهودلرک ونصارانک عالملرینک
عابدلرینک چوغی بو خلقکماللرنی حقسز یره ظلمله یرلر الله بیوردیغی
حکملری بیورلر و بیوردیغی تغییر ایدرلر الله تعالینک اول ماللره بو خ
بو خلقی دین اسلامدن باطله دوندررلر ودخی انلر شونلردرکه التون کمش
جمع ایدرلر الله تعالی اول ماله واجب قلدوغی حقی منع ایدرلر اهانه ویرمز

اکنز

الا کنز ایدرلر ○ ابن عباس ایدر رض کنز دیوا اول ماله دیرلرکه انوک زکوتی ○
ویرلمیه الرچه یوز ننده ظاهر دخی اولورسه زکات ویرلن ماله دیمزلر ○
اگر یر التنده دخی گزلو اولورسه پس حق تعالی رسولنه امر ایدر اول ○
مالی کنز ایدوب زکات منع ایدنلره بشارت قل یا محمد بو عذاب الیله که ○
غایت بجیع مؤلمدر بو آیتک حکمی عامدر جمیع مؤمنلر اوزره که مالی
اولا زکوت ویرمیه اول معذب اولور نتکیم حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه
○○ یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم
هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون ○○ یعنی عذاب اولنور
اول کنز اهلنه شول کونده کیم اول مالی یخشی تحته ایدوب جهنم اودنی ایچنده
قزدوره لر شویلکه اوده داونم اندن انوکله طاغلنه وانلرکی دوستلری
دونوب یوزلرن دوندروب کتدوکیچون اندن یانلری داغلنه محتاجلری
ونجک یانلرن دوندردکلریچون اندن ارقالری داغلنه فقیرلر کلوب سنه
لابجاک ارقاسن دوندروب کتدکلریچون اول عذاب فرشته لری دیرلر لیم
اول نفسلریچون جمع ایتدوکلرز مالی دیک امدی بو طادلرلذتنی کورلکه
اول لذتندن اوترو قیامز دوکز لمسیه براقجه ویرملک یدوکلر ○ ابن مسعود
روایتدر والله اول تنکری حقیچون یا بر التون که اندن
غیری معبود یوقدر اول کشی براقجه مالیله عذاب اولنمشویله
ویحق دکلکه براقجه اوزرنه اولا یا بر التون بر التون اوزرنه اولا ○
بلکه اول التون واقجه سی صفاجق قدر یو یوبه تاکه اقجه سی والتونی
شویله بو بو بوی یوزی یانینه قویه لرکه کلی کوده سی اوزره اولا تاکه
دوکلنک اجنی بله طاد منتلم دنیاده اکا ملسی بله لذت ویرلردی
پس عقلی اولان الله تعالی حکمنه مطیع اولوب هواسنه مخالفت ○
ایله اوزرنده مال حقنی قومیه الله بیوردیغی یرلره ویره کندوی اود ○
عذابندن خلاص ایدوب دولتمز ابدی کنجلر حاصل ایده دار بقاده
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ ان عدة الشهور عند الله اثنا عشر شهرا
فی کتاب الله یوم خلق السموات والارض منها اربعة حرم ذلک الدین

ذلك الدين القيم فلا تظلموا فيهن انفسكم وقاتلوا المشركين كافة كما يقاتلونكم كافة
واعلموا ان الله مع المتقين ۝ يعني حق تعالى ايدر رسول ايلوكه مسلمانلر
چالوبن وبيو املرين واوردجاريني وزكوتلريني ووقتني اتوكه حساب ايدرلر اول اون
ايكي ايدر الله تعالى قتنده فلكنده دور ايدر اي منزللريني اوزره وقت اولور
اول ايچلري وصوملري وعيدلري قيش وقتنه كلور ووقت اولور صيف و
قتنه كلور دور ايدر ايلر اما كتاب اهلي بيلي املريني اول عبادتت قالدرقلري بو يده
يللري ايچنده كنش دوري حساب اوزره در هر يللي اوچيوز التمش بش كوندر
مومنلر كه ايلري حساب هلال قمرله قالديله اولت دخي هلال الدن نصفنه دك
كمال حاصل ايدر اندن كو ونقصه رجوع ايدر ا اخري كوا ولي كبي هلال اولور
اول هلال اوزره كو وطلوع ايدر تمام اون ايكي آيدر بو بيل بو حساب ايله الله
تعالى كتابنده لوح المحفوظده شول كوندن بروكه حق تعالى يولري كوكلري يار
تدي اول اون ايكندن درد اول حرمدن قلدي كه حج ايلريدر ودخي جاهليتده
وابتداي اسلامده مقاتله قلمق حرام ايدي اول دردت ايدن بوي رجبدر
وبوي ذوالقعده وبوي الحجه وبوي دخي محرمدر حساب مستقيم در وزلسنده
بو درلكه زياده نقصان اولمز وظاهر حكم دخي بودر وحق تعالى بيور مشدركه
سز بو ايلر ايچنده كناه اشليوب كمسيه ظلم اتمك له اوز ظلمات عقوبتي كيندو
نفسكزه راجع اولور ودخي بو دردت آي ايچنده ظلم اتمك دوكندن مراد بو دكل كه
ايرق آيلر ايچنده اتمك حلال اولا دوكلي وقتده ظلم ومعاصي حرامدر اما بو
آيلر ايچنده اولمقدن عقوبتي ايرق ايده اولمقدن زياده اولوركه شرفدن اوتري
نتكيم خمر ايچمك وزنا قلمق هر يرده وهر وقتده حرامدر اما مسجدده اشلسه
اول اشي بياندن اشلمك عقوبتندن اتوك عقوبتي دخي قتي در وزياده اول
اولور اول مسجد حرمتني ترك ايتدوكيچون عاقل اولنلر بوندن چوق معنلر
ادراك ايدر ودخي بيوردي كه مشركلرله جميع وقتده قتال ايدرلر بلوك كه
الله تعالى سزه عون ونصرت شركدن وكناهدن صاقنوب تنكري يدن قورقان
قتلوله دور بو آيت بيان ايلمشدر اول اشهر حرمده قتال اتمك حلمني كه كجدي
بوندن صكره حق تعالى بيوردي كه ۝ انما النسئ زيادة في الكفر يضل به
الذين كفروا يحلونه عاما ويحرمونه عاما ليواطئوا عدة ما حرم الله فيحلوا

ما حرم

ما حرم الله زين لهم سوء اعمالهم والله لا يهدي القوم الكافرين ۝
يعني بدر كه حق تعالى معين قلدوغي حرم آيي حج اتمكيچون تاخير ايدوب
دخي بو ايده قلمق اول كافرلرك كفرلري ايچنده دخي زياده اثم ومعصيتدر ۝ اما
مجاهد ايدر يعني اول كافرلر كندولر معاودت قلديلر كه ايكي يل حجي ذي القعده
اينده قلورلر ايدي اندن صكره ايكي يل محرم اينده قلورلر ايدي اندن صكره ايكي يل
صفرده قلورلر ايدي بو رسمده هر يلده هر ايده ايكي كز حج ايدرلر ايدي تا كه ابو بكر حج
ايتدوكي اول ايكي يللك آخر يللنه واقع اولدي كه ذي القعده اينده رسول عم
ايچندن صكره حجة الوداع يلي رسول عم حج ايتدي ذي الحجه اينده اندن خطبه
وقيوب بيوردي كه ۝ الا ان الزمان قد استدار كهيئته يوم خلق السموات
والارض الحديث ۝ يعني زمان دور ايلدي كو ووقتيچون اول هيئت
اوزره كلدي كه حق تعالى ان آيلري يولري كوكلري يرادييللدن برو
شمديدن كو وبو وقتدن تاخير ايدوب بر غيري وقتده قلماسز بو رسم
وعظ ونصيحت ايلدي بو احكاملري بلدردي ۝ اما سدي روايتي
دخي بودركه مالك بن كنانه قبيله سندن بوكشي واردي ادي تمامه دي بو
ايلر اول تاخير ايدردي بو عرب قومي دخي اول اوچ اي كه اشهر حرمدر
ذي القعده وذي الحجه ومحرم اول اوچ آيده حبجا ايدمزلر دي كه قاتلنه لرو
وارب بو بورني غارت ايدب اورب يقالرقچن ديا سلرو كه بو بوني غارت قلالو
ول تمامه كنانى منا كوننده خلقه خطبه اوقيوب ديو ديلر بن سزه محرم
اينده قتال اتمكي حلال قلدم وليكن اتوك يوننه صفر آيني سزه حرام قلدم كه اينده
قتال اتميه سز اتوك سوزنه اطاعت ايدب محرمده قتال ايدرلر دي صفر آيي
كلنجك قلبجلريني قيلنلر قاتوب سلولريني دمرباديني بچقار رلر دي قتالدن
فارغ اولورلر دي دخي بو يل طورب كرو خطبه اوقيوب ديو ديلر بن محرمي
حرام قلدم صفري حلال قلدم بوندن اوتو بيوردي حق تعالى كه بو بيل
ول محرمده قتال اتمك حلال قلورلر وبو يلده حرام قلورلر بو نكله كافرلو ضلا
لتلرين دخي زياده قلورلر بو بو آيي حلال قلدقلري آنوك يوننه اندن اوتو ودر
تاكه اول الله تعالى حرام قلدوغي عدده موافق اولا كه درت ايدر اندن زيا
زياده ونقصي اولميه پس انلر حلال قلورلر شول كه حق تعالى حرام قلدي

اول قبیح عمللری انلره کوزکلو کلدی که اشلدیلر الله تعالی طریق هدایتنه ارشاد
ایتمز اول کافرلری بلکه کفرلری اوزره مصر اولورلر اول کفرلری جزاسیچون و بوندن
صکره حق تعالی بیوردیکه ۝ یا ایها الذین امنوا ما لکم اذا قیل لکم انفروا
فی سبیل الله اثاقلتم الی الارض ارضیتم بالحیوة الدنیا من الاخرة فما
متاع الحیوة الدنیا فی الاخرة الا قلیل ۝ یعنی بو ایتک سبب نزولی بودر
یدیلر رسول عم خلقه بیوردیکه تبوک غزاسنه چقالر اول وقت صیف کونلری
ایدی اسیلو قتی ایدی یمشلر ادرشمشدی خلقه کوکللرنده اوتورمق غایت
خوش کلوردی اول اسیده چقوب سفر قلمق انلره ثقیل کلدی حق تعالی انلری
عتاب ایدوب بو ایتله بیوردیکه ای انلر که ایمان کتوردیکز نیچون اولدیکز
که سزه دینلسه کیم لکوچک الله یولنده جهاد قلمق ایچون سزه اول ثقیل کلوب
یره کوزده اوتوردکز چیقمزسز اول دنیا غملرینی سز اختیار می قلدیکز اخرت عملی
اوزره دکلدر اول دنیا منفعتی اخرت منفعتی قتنده الا ازسنه دراول
ازلغلبر دخی فانیدر باقی دکلدر اخرت منفعتی چوقدر و باقیدر پس عاقل
اولان شونی که چوق اوله و باقی اوله انی سچملو قله شول نسنه اوزره که فانی
اوله بوندن صکره تهدید ایدوب بیوردیکه ۝ الا تنفروا یعذبکم عذابا
الیما ویستبدل قوما غیرکم ولا تضروه شیئا والله علی کل شیء
قدیر ۝ یعنی اکر رسولکز له بله غزایه چقمیه سز اولورسکز حق تعالی اول
دشمنانکزی سزک اوزرکزه مسلط قلور سزه انوکله عذاب الیم قلیر یا
خود سزی هلاک ایدوب یرکزه بر قوم کتوره که اول سزدن خیرلودر
اوله الله و رسولنه مطیع اوله و سز دخی هلاک اولمقله یا خود یرکزده
اوتوروب جهاد قلماغله انوک ملکنه نقص ایرشدرمزسز الله تعالی دوک
نسنه لر اوزره قادر در قدرتی بویله که سز دخی اول رسولنه نصرت ویر
دشمان اوزره غالب قله و سزی دخی بر ایرو قوم استبدال ایده سکانک
کوزی انلری وطنلرنده و دخی حق تعالی بیوردیکه ۝ الا تنصروه فقد
نصره الله اذ اخرجه الذین کفروا ثانی اثنین اذ هما فی الغار اذ یقول

لصاحبه

لصاحبه لا تحزن ان الله معنا فانزل الله سکینته علیه وایده بجنود لم
تروها وجعل کلمة الذین کفروا السفلی وکلمة الله هی العلیا والله عزیز
حکیم ۝ یعنی اکر سز اول رسولکزه نصرت قلمزسکز وانوکله جهاده تبکسز
بله اول ارمزسکز الله تعالی انکا نصرت ایدر نتکیم نصرت قلدی شول وقت که
مکه کافرلری انی مکه دن چقردیلر که اول وقت رسولک الی اشنا بریدی
بری ابو بکر رض بر دخی اولیدی که اول ایکیدن غیری بر کمسه بیله لرنده
یوغیدی حق تعالی اول ایکسنه نصرت قلدیکه انلر مغاره ایچنده ایدی
سبب قضیه بو یدیکیم اول مکه کافرلری جون اول دار الندوه ده مشاورت
قلدیلر که رسولی عم اولدوره لر دیدی رسول هجرت ایتدی مکه دن مدینه یه
اولا طوروب ابو بکری اوده بولمدی اوتوردی تا کلنجه چون ابو بکر کلوب
رسولی اوده کوردی اول مبارک باشندن اوپدی ددی بنم اولدیکه اتام
وانام سکا فدا اولسون رسول عم ددیکه یا ابا بکر بن قریشی کوردمزم الا
شویله که بنی اولدرمکه قصد اتمشلردر ابو بکر ددیکه سنوک قانک
یرینه بنم قانم دوکلسون سنوک بدنک یرینه بنم بدنم هلاک اولسون تا بن سنوک
قتوکله اولمنجه سکا نسنه ایرشمسون رسول عم ددیکه یا ابا بکر بنمله خلوت
اول ابو بکر ددیکه یا رسول الله بوندن جاسوس یوق همان ایکی قزلرم وار که
اسمایله عایشه در رسول عم ددیکه مکه دن چقمغه امر اولندی سن بنم
دیرسن ابو بکر ددیکه یا رسول الله بنم قاتمده ایکی دوه وار که الی قومشم
بچماغیچون بونی سن الروبی ویرنی بن بنا بنی رسول عم ددیکه ~~دوه ناقه قصوا~~
دریس رسول عم ددیکه بنمزین تا که ثمنی بندن المینجه رسول علیه السلام
اول دوه نک بهاسن ویروب صاتون الدیکه اول دوه ناقه قصوا در پس رسول
۝ بیوردیکه اول کیجه یونده علی رض عنه یته اندن رسول علیه السلام ابو بکر له
۝ چقدیلر مکه دن تا که مکه نک التنده جبل ثوره کلدیلر ۝ روایتدر عمر دن
۝ رض عنه بیوردی والله ابو بکرک بر کیجه سی وار در عمرک الندن دخی یکودر
دردیلر اول نه کیجه در ددی اول کیجه در که رسول عم مکه اهلندن چقوب
قاچدی ابو بکر اله متابعت قلدی کاه رسولک اوکنجه یوردردی کاه اردنجه

اردنجه یوردی کاه صاغندن و کاه صولنده یوردی رسول عم اکا ددیکه یا
ابابکر بونه درکه بویله یوررسن ابوبکر ددیکه یا رسول الله اوکونمزده کوزجی
اولابول کوزادرا اولا اندن اوترو اوکلنجه یورودم و کوواکادم که اردومزجه
طالب اولا اندن اوترو اردنجه یورودم کاه صاغلکله کاه صولکله یورودم سندن امین
اولیمزم که بو طرفدن بو طالب ایریشه رسول عم اول کیجه مبارك قدمسنك بر
مقلریی اوزره یوردی تاکه قدمنك ایزی بلورمیه چون یالن ایاق یور
یوب یورلدی ابوبکر رسول عم چکینه الوب کوتوردی تا انوکله یاوردی
تا مغاره نك اغزنه کلدی رسول چکنندن اندردی ددیکه یا رسول الله
اول تنکری حقیچون که سنی حق رسول کوندردی بو مغاره یه اول بن کو
میایجه سن کرمک الو انوك اچنده حیه دن و عقاربدن یا خود بو غیری
موذیاندن سنه وارسه اول بنا واقع اولا ابوبکر کیردی ایچرو نظر قلدی
سنه کودمدی اندن رسول عم کتوروب ایچرو کیوردی بعضلر ددیلر که
اول مغاره ده مشهوردی که انده هوامدن موذیاندن واردی ابوبکر یا
باشلدی اول مغاره ایچنده نقدر بو قوووغی وارسه اغزنی برکتدی اکا قو
قوووق قالدی الا بو کیدجک نسنه بولمدی اول قوووق اغزنه اکی اوکجه لونی طوتدی
قودی تا صبح اولنجه چون اوکجه سنی اکا اوردی انده بو حیه واردی کلوب انی
اوکجه سنده اوردی بر اوروب قومدی اغزنه الوب اغولدی طوردی انوك
غایت شدت والمندن ابوبکرك کوزلوی یاشی یاکقلریی اوزره اقودی
رسول عم دیو دیکه غصه لنمه یا ابابکر الله تعالی الینك نصرتی و عونی بیزمله
دربس الله تعالی طمانینه اندردی ابابکره که کوکلی مطمین اولوب ساکن اولدی
پس مالکدن ٥ روایتدرکه بیوردی اول کیجه رسول الله مغاره ده ایدی حق
تعالی امریله اول مغاره نك اغزنده بر اغاج بتردی رسول عم یوده لدی بو زبیر
ادالتی قالدی حق تعالی بجاور یجلسکوندردی کلوب اول اد الغه نی فی الحال اغ
کوردی و دخی حق تعالی امریله ایکی وحشی کوکرجن کلوب اول اغاجه اورمجك
اراسنده بر یووه یایوب یومرطه لدی لو اول قریش بلتلوی حربه لوله واوق
یایلر ایله و چو مقلر ایله سراقه او کلرنجه دلیل اولوب صباحه دك کتدیلر شول قدر
کلدیلر که رسول الله انلرك اراسی یوز ادیش یر قدر قالمشدی چون صباح اولدی

سراقه

سراقه او کلرنجه دلیل اولوب صباحه دك کتدیلر شول قدر کلدیلر که رسول الله اما
ابوبکره انلرك اراسی یقین کلوب ابابکر انلره ددی شول دلوکه دخی کورده
کوروددیکه بیلمزم ایاغی ایزنی نیه باصدیغی اولیایتلر ددیلر که کیجه ده ایزلدك
خطا اتمدك شمدی صباح اولدی سه یاوبی قلدق ینه سراقه ددیکه مغاره ده
کورك اول قوم ایلرو واردیلر شول قدر که مغاره یه اللی ادیش قدر یر قالدی
نظر قلوب کوردیلر که اورمجك اغی مغاره اغزنی قاپلمش اکا وحشی کوکرجین
انده یووه یاپمش بلدك که انده کمسه یوقدر رسول عم انلرك کلامنی اشتدی بلدیکه
الله تعالی اول اورمجکله و کوکرجنله دشمانك شرینی دفع اتدی اندن رسول
علیه السلام اول کوکرجنلره دعا قلدی برکتله الله تعالی انلری مکه حرمنده جمع ایلدی
انده یاوروالدیلر هنوز دخی انلرك نسلی منقطع اولمدی حرمدن شمدی دخی واردر
و دخی ابوبکرك بر چوبانی واردی عامر ادلو اکا اصمر لمشدی که قیونی کیجه لرده اول
جبل ثوره کتوره یعنی مغاره یه اول عامر دخی کوندزده مغاره دن اراق یرده کودر
دی کیجه لرده قواکوسنده انلره یقین کلوردی و ابابکرك اوغلی عبد الله دخی اتا سنه
و رسوله کیجه ده کلوب مکه اهلندن خبر کتوردی اوچ کیجه انوك اچنده اولدیلر
هر کیجه اول قیونلردن دیلدکلری قدر صغرلر دیلر ایچرلر دی چون انلری طلب ایدجیلر
ساکن اولدیلر عبد الله بونلره خبر ویردیکه اسمکلردن فارغ اولدیلر رسول
چقدی ابوبکرله و عامر دخی بیله بنی هذیلدن بر کشی بولدیلر اوجرته طوتدیلر
که مدینه یولنه بونلری دلالت قله اکا عبد الله بن اریقط درلردی الدی بو
نلری مکه نك التی یانندن کتدی تا که کلوب بجده یه یقین چقدیلر یول اوقوو
عسفانه یقین کلدیلر سراقه انلرك ایزن بولوب فی الحال سلاحن کیدی اتنه ایلدی
اتلیندی ایزلوینر دوشب رسولك اردندن ایرشدی رسول عم یوه اشارت قلدی
اتنك ایقلری یره بچدی کوردی سراقه طوتلدی ددیکه یا محمد دعا قل بو اتمی
صالیویرسن بر دخی سنی بن ایله ظن ایدرم که قبیله یه نه اردنجه طلب ایدرلر بر کسی
بن سنوکچون اولو خیرات کوررم که دوونم اردنجه کلنی خالقی سندن کودوندرم
رسول عم دعا قلوب ددیکه ای محلیم اکر بو سوزنده کرچکسه بونك اتنی صالیویر
پس بو اتی قیوویردی ددیکه یا محمد ماتوکشمه دن بر اوق ویرین وار
دولومه اوغره نشان کوسترسك بر دوه ویرسونلر کوك بنوت دوه سن ال

کوک سدلودوة السواقه کورودندی اول خلقه صاتشدیکه رسول عم طلب ایدرلو
دی سواقه انلوه ددیکه دونکره زحمت چکمک بوطرفی بن چوق اذلدم و استدم
بوطرفده دکلدر سوزده بلورسزکه بن نجه سبی اصاس ایدرم آدم ایوزنی فوق یدب
مطلع اولودم اکر بوطرفده اولسه بن بولوردم اول قوم دخی انوک سوزنه
اعتماد ایدوبن کورودندیلر رسول عم ابوبکر صدیق ایله مدینه یه کلدیلر
پس حق تعالی ○ بو ایتده ثانی اثنین اذ هما فی الغار اذ یقول لصاحبه لا
تحزن ان الله معنا ○ ددوکی بو ذکر اولان قضیه یه اشارت ایدر و ابوبکرک
قورقسی دخی کندو نفسیچون دکلدی بلکه رسول عم نفسیچوندی و دین
اسلام بلکورسنه اولوب کلمهٔ توحید کوتولمدیو قورقردی رسول عم اکا
ددیکه یا ابابکر قورقمه عصه لنمه که الله تعالی بزمله در انلوی دفع ایتمکده
پس حق تعالی دوکلکلک اندردی ابوبکرا و ذره که کوکلی ساکن اولدی والله
بدر کوننده و حنینده و احزاب جمعنده نصرت قلدی برلشکرله که
انلوانی کورمزلردی و اول کافرلرک شرک کلمه سنی اشغه بوغوب خور و حقیر
قلدی اوالکه الله تعالینک وحدانیتنی اثبات قلور کلمهٔ توحید ظاهر اولمد
غلبه و کلمهٔ شرک باطل اولماغلو دخی ○ درکی غالبدر قلوب رفع ایلدی الله تعالی
عزیزدر کندو کلمه سنی ایدن قوللرن عزیز ایدر حکیمدر و محکم ایدر کلمهٔ توحیدی
حق تعالی بیورد دیکه ○ انفروا خفافا وثقالا وجاهدوا باموالکم وانفسکم
فی سبیل الله ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون ○ یعنی حق تعالی ایدر چقوک
غزایه رسولکزله یکتابوکز و یایلر اولکز و پیرلوکز و یخسوللرکزله دیلرسکز نشاطله
شوقله دیلرسکز کراهتله ثقلتله البته بزم دیله کومزا ولسه لوک سزک ارادتکز
اولمز چقوک مجاهده قلوک که اول جهاد قلمق سزه خیرلودر بوننده اوتورمقدن
اکر بلورسکزکه اول اوتورمقدن جهاد یکدر و اکا تصدیق ایدرسکز بیلیدکز و
بیرکوز شغلی اولانکز و اولمیانکز کلتوکز چقوک ○ و بو ایت حکمی اکا اشارت
قلورکه بو نفیر و عامدر اندن اوترو کلنه چقمقی لازم اولدی و دخی حق تعالی
بیورد دیکه ○ لو کان عرضا قریبا وسفرا قاصدا لاتبعوک ولکن بعدت
علیهم الشقه وسیحلفون بالله لو استطعنا لخرجنا معکم یهلکون انفسهم
والله یعلم انهم لکاذبین ○ بو ایت منافقلر حقنده نازل اولدیکه حق
تعالی

تعالی انلوک کذبنی اظهار قلدی حق تعالی ایدر یا محمد بو یقینجق یرده
مال غنیمت اولسه یاخود بو اسان سفر اولسه بونلر سکا متابعت ایدرلردی
لکن سفر بونلره ثقیل و مشقتلو اولدی چقمق استمزلر اندا یچرلرکه اکر بزم مالمز
و نفقه ده وسعتمز اولسه والله سزکله بله چقردق دیرلر کندو نفسلرن اول
یلان اندله هلاک ایدرلر الله تعالی حود عالمدر بلورکه انلر قادر تمزلر و استعداد
دمز یوق دیو انداچکلری یلاندر مالکری ذواده لوی دخی وارد لکن
مرادلوی اولدرکه مخالفت قلوب چقمیه لرکو و حق تعالی بیوردیکه ○○
عفا الله عنک لم اذنت لهم حتی یتبین لک الذین صدقوا وتعلم
الکاذبین ○ یعنی قضیهٔ ایت بویدیکم منافقلرک بعضیسی ایلم
اجوب قدرتمز یتمز دیو دستور دیلدیلرکه اوتکورلو غزایه چقمیه لر حال بودر
هیچ عذرلوی یوغدی رسول عم انلری کوچک صنوب اندلرینه معذور اولور
اوتورمغه دستور ویردی حق تعالی رسول عم ددیکه یا محمد الله تعالی
سندن صوچکی عفو ایلدی عقاب اتمز نیچون دستور ویردک انلوه
که اوتورلو سنوکلمه بله چقمیه لرتا کوچکلرنجی یلانلر بلنمینجه کی بو انلر
عذرلو حقمیدر یوقسه باطل دیمشلر که رسول الله دن دستورسزن ایش
اشلدی حق تعالی اندن اوترو عتاب قلدی اما عفونی عتابندن مقدم
قلدی رسولنک عم خاطرن رعایت قلوب در زیرا انلو حق تعالی قولینا اول
عتابله باشلسه نیچون بونی بویله اتدک دیو اول عتاب هیبتنه انوک یورکی
دوبلیه فوقت اولیدی هلاک اولیدی پس عفوینی مقدم قلدی تاکه کوکلی
ساکن اولا دهشته واقع اولمیه و اول ایکی ایش که دستورسز اشلدی ددیلر
بوری بدر ده اسیرلودن فدیه الدوغیدر بیری اوش تبلده منافقلو علامتی بیان
ایدوب بیوردیکه ○○ لا یستاذنک الذین امنو یؤمنون بالله والیوم
الاخر ان یجاهدوا باموالهم وانفسهم والله علیم بالمتقین انما یستاذنک
الذین لا یؤمنون بالله والیوم الاخر وارتابت قلوبهم فهم فی ریبهم
یترددون ○ یعنی یا محمد عذر اولمدن سندن دستور دیلمزلر قوشونلرکه
الله تعالی تصدیق اتمشلردر و اخرته ایمان کتورمشلردر ظاهر لوندر

باطنلرنده ايمانلري اوزره ثابتلردر يقينلرنده تردد يوقدر اندن اوتورو كه
ماللريله ونفسلريله جهاد قلملوكرهتله قلميه لر الله تعالى بلوركه مخلص
قنقي قوللر كيملردر يدرستي سندن دستور ديلرلركه اوتورب تخلف قلهلر
جهادده سنوكله چقميه لر اناركه الله تعالى يه ايمانلري يوقدر وآخرته دخي
تصديق اتمزلر كوكللرنده وشكلرنده همان ايمانلري ظاهرده در اما قلبلري
شكله نفاقله طولمشلردر اول شكلى نفاق اجندن حيرتده قالمشلردر دونب توبه
ايدب اول حالي اخلاصه دكشدرمزلر فوز ونجات بولالر بوندن صكره حق تعالى
بيوردديكه ○ ولو ارادوا الخروج لاعدوا له عدة ولكن كره الله انبعا
انبعاثهم فثبطهم وقيل اقعدوا مع القاعدين ○ يعني يامحمد اگر بونلر
سنوكله چقمق ديلرلر ايمش اولسلر ايدي اولكندو نفسلريچون بر سلاح وبر آلت حرب يرر
يوراغي ايدرلر ايدي اول يوراغي ترك ايدب مقيد اولمديقلري دلالت قلور
كه چقمق ديلمزلر ايلان انداجرلر يعني چقمق ديلمكه قصدلريچون بونلر
ده محكم ومصمم اولدي بلولكز مانع اولمدي بلكه الله تعالى دخي ديلمدي
كه انلر سنوكله چقالر اول خبائتلرندن اوتورو وقبيح نيتلرندن اوتوري
انلري اوتورب حزوجدن منع ايلدي اول اوتورمق حلاوتني كوكللرنه بوا
براغوب انلره خوش كوستردي كه اوتورالر اول فعللري انلره تزيين اولندي
كانه انلره ايله حيال اولنديكه دديلر اوتورك اول مخالفت ايدوب اوتور
نلوله بوندن صكره حق تعالى خبر ويرديكه انلرك چقدوغندن مسلمانلره
منفعت يوق بلكه مضرت واردر حق تعالى بيوردديكه ○ لو خرجوا
فيكم مازادوكم الا خبالا ولاوضعوا خلالكم يبغونكم الفتنة وفيكم
سماعون لهم والله عليم بالظالمين ○ يعني اگر اول منافقلر سزكله بيله
چقلر سزه انلر ارتورمزلر ايدي الاشر وفساد ارتورلر ايدي و دوه لوني
يلدوروب اراكزده كيرلر ايدي سزه طوقنوب اذا اتمكيچون ودخي سزه سزك
هزيمت طلب ايدرلر ايدي ودائم عيبلر كزي ديلرلر كه فاش ايده لر سزك
اچكزده اول منافقلرك كوزجيلري وجاسوسلري واردر كه سزدن نه حال
اولورسه انلره ايشيدرلر اونلر دخي اونلره مشركلره خبر ولشدوره لر الله
تعالى بلور

تعالى بلوركه منافقلر كيملردر يارن انلره جزاسن قلورو دخي حق تعالى
بيوردديكه ○ لقد ابتغوا الفتنة من قبل وقلبوا لك الامور حتى جاء الحق
وظهر امر الله وهم كارهون ○ يعني انلر تحقيق سزه فتنه طلب ايتديلر
تبكدن ايلرو زيرا انلر قصد ايتديلر رسولك قتلنه مؤمنلر چوغلمزدن
اوكدين درلو ايشلر وتدبيرلر دوندردب سنوك هلاكوكه حيله لر قلديلر
تا الحدك كه مسلمانلر چوغلوب اسلام قوت طوتدي الله تعالى نك ديني
غالب اولدي بو حالده انلر آني خوش كورمزلر ايدي ودخي حق تعالى بيوردديكه
○ ومنهم من يقول ائذن لي ولا تفتني الا في الفتنة سقطوا وان جهنم
لمحيطة بالكافرين ○ يعني سبب نزول آيت بو ايديكم جد ابن قيس منافقلر
دندي رسول عم انى غزايه چقميه قنندردي اول دديكه يا رسول الله بنم قوم
بلورلركه بن عورتلرله جمع اولمغه قتي حريص قوررقرنكه الوحقچق اولورسم
صبر ايدميم زنا كناهنه واقع اولام بني شهوت فتنه سنه براقمغل اول بني
اصفر قزلريله واول بني اصفر بوكشيدي جنشدن روم ناحيه سنه ملك اولدي
روميلردن بر عورت چفرتلندي اول عورتدن چوق قزلري اولدي اول قز
لوده اتالورينك قوالغي وانالورينك ياقلغي جمع اولدي انلره حق تعالى اول اوداللك
لوني جمع ايدوب بر حسن ويرديكه كورنلر فتنه يه دوشرلردي انلرك محبتله
يس اول جد ابن قيس رسول عم ددكه بني اول اصفر قزلريله فتنه لندرمه
بن قورقرون كه صبر ايدميم الوم حرامه صوبونم بكا دستور ويركه اوتورم اولو
وقت بو آيت اندوريلوب بيوردديكه يا محمد بو منافقلردن كمسلر واركه
ايدر بنم حالم اشبودر ديو آندخي اجريلان سويره ديوكه بني فتنه يه يوقمه
دستور وير اوتورايين اكاه اولغل بلكه انلر كفر ونفاق فتنه سنه دوشمشلر
دركه بدرستي جهنم عذابيله انلري قبايجدر كه انلر كافرلردر ودخي حق
تعالى بيوردديكه ○ ان تصبك حسنة تسؤهم وان تصبك مصيبة يقولوا
قد اخذنا امرنا من قبل ويتولوا وهم فرحون ○ يعني يامحمد قچنكه سكا نصرت
غنيمت ايرشه اول نسنه انلري ملامته يوراغور اگر سكا بو شدت زحمت وهز
هزيمت واقع اولسه ديولركه بز چقمغه حذر ايدوب اوتورمق اسلدوكمز

اشبو مصیبتدن اوتوریدی دیوب فرح وسرور ایله دونوکه سجلا مصیبت
ایرشدي دیو سی حق تعالى بیورر دیکه ٥ قل لن یصیبنا الا ما کتب الله
لنا هو مولینا وعلى الله فلیتوکل المؤمنون ٥ یعنی آیت یا محمد که بزه ایر
شمز خیردن وشردن الا اشول نسنه که الله تعالى تقدیر قلمشدر بزم ولیمز وحافظ
وناصرمز اولدر مؤمنلر اوزرنه البته لازمدر که اعتماده ایلیه قلوب اشلرنی اکا
تفویض ایده لر کافی اولدر و دخی حق تعالى بیورر دیکه ٥ قل هل تربصون بنا
الا احدى الحسنیین ونحن نتربص بکم ان یصیبکم الله بعذاب من عنده او
بایدینا فتربصوا انا معکم متربصون ٥ یعنی ایت یا محمد بزه کوزطوب
منتظر اولورمز الا که ایکی خیردن برینه زیرا سزکله قتال ایتدوکمزدن بزه ایکی وجهله
دخی خیر در اولورسوز شهادت مرتبه سن بولورز واکر غالب اولورسوز سزی
قهر ایدرز غنیمتدر بو السی دخی بزه خیردر اما بز سزه منتظر اولدوغمز
دکلدر الا ایکی شردن برینه یا بودر که الله تعالى کندو قتندن عذاب کوندره
کما کلدی اول اشوا ابدی بلایه اوغریه سز یا اول عذاب بزه بزدن ایرشدره که قلیچ
التنده هلاک ایدوز بزم انتظارمزله سزک انتظارکز اراسنده فرق عظیم وار
در اما بزم بزم هلاکمزه منتظر اولکه بز دخی سزک هلاککزه منتظر اولالم کورلم
فوز ونجات کیمه اولور و دخی حق تعالى بیورر دیکه ٥ قل انفقوا طوعا او کرها
لن یتقبل منکم انکم کنتم قوما فاسقین ٥ یعنی ایت یا محمد اول انفاق که خیر دیو
ایدرسوز کوکلکز سزا انی طوع علم ایدلکرک کرهله ایدلک اول سزدن قبول اولنمز زیرا سز بر
قومسکزکه الله تعالى امرینه مطیع دکلسز انی و دخی بیان قلدیکه انلرک نفقه لری منع
اولدوغنه سبب نه در بیورر دیکه ٥ وما منعهم ان تقبل منهم نفقاتهم الا انهم
کفروا بالله وبرسوله ولا یاتون الصلوة الا وهم کسالى ولا ینفقون الا
وهم کارهون ٥ یعنی منع ایتمدی الله قتنده انلرک نفقه لری قبول اولنمقدن
الا اول کفرلری الله ورسوله تصدیق ایتمدیلر قرانه انکار ایتدیلر کوکلریله اکرچه
ظاهرده اقرار ایتدیلر خلاص نفسیچون کندولری قلبیدن قورتارورلر و دخی کلمزلر نمازه
وجماعته الا که هللغه شویله که اول نماز انلره ثقیل کورنورلر و دخی جهاده اتفاق
ایتمزلر ثواب اومجی اولوب الا کوجله کریه ننوب اتفاق ایدرلر و دخی حق تعالى
بیورر دیکه ٥ فلا تعجبک اموالهم ولا اولادهم انما یرید الله لیعذبهم
بها

بها في الحیوة الدنیا وتزهق انفسهم وهم کافرون ٥ یعنی یا محمد
سنوک کوزوکه خوش کورنمسون انلرک ماللری و اوغلانلری و قوللری چوق
اولمقلغی بدرستی حق تعالى دیلرکه انلری دنیاده مال چوق اولمق سببیله
اخرتده عذاب ایلیه بلالر و محنتلر چوغنه و قاتینه اوغرده و جانلرین قبض
ایدب هلاک ایده اول کفرلری اوزره و دخی انلرک نلرون بیان ایدب بیورر دیکه
٥ ویحلفون بالله انهم لمنکم وما هم منکم ولکنهم قوم یفرقون ٥ یعنی
یا محمد اول منافقلر اند ایچرلر که انلر دخی مؤمنلردندر خلقلرندندر دخی انلر
اول سوزلرنده کاذبلردر انلر باطنده سزک دینکز اوزره دکللر لکن انلر بر قومدر
که قورقرلر ظاهرده ایمان کوستررلر باطنده کفرلرین نفاق کزلرلر ٥ لو یجدون
ملجأ او مغارات او مدخلا لولوا الیه وهم یجمحون ٥ اکر بولسه لر صغنجق یر
بولالوردی کلسی سزدن اعراض ایدوب سرعتله اکا کیروه لوردی هیچ بری
قاتکزده قرار طوتمیلر و دخی بیورر دیکه ٥ ومنهم من یلمزک فی الصدقات
فان اعطوا منها رضوا وان لم یعطوا منها اذا هم یسخطون ٥ یعنی سبب
نزول آیت بودر که وقتلرده برکون رسول عم نسنه قسمت ایدردی ابن
ذی الخویصره کلدی دیدیکه عدل ایله یا رسول الله رسول عم دیدیکه وای سکا
یا ابن خویصره عدل ایتمیجک یا دخی کیم عدل ایلیه عمر دیدیکه یا رسول الله بکا
دستور وبر که بو منافقک بوینی اورم رسول عم دیدیکه قوانی بدرستی انوک
اصحابی وار که سزدن بروکز انوک صلاتنی کندو صلاتی قتنده حقیر کورر و
واو دخی اوروجی قتنده حقیر کورر انلر دیندن چقرلر نتکیم اوق یایدن
چقر انلرک اچنده بر اسود کشی وار انوک کوکسنک برسی عورت کوکسی
کبیدر انلر شول وقت که خلق اراسنده فترت اولا بو ایت انلرک حقنده
نازل اولدی ابو سعید ایدر بن حاضر ایدوم که بو سوزی رسولدن عم اشتدم
و دخی علی ایله بله حاضردم که علی انلری دیلدی رسول عم وصف ایتدو
کنلین بولدی کتوردیلر پس بو ایت معنیسی بودر که یا محمد بونلردن کیملر
وار که سنی بو قسمت صدقه ده عیب ایدب طعن ایدرلر اکر اول صدقه دن
انلره دخی ویرلسه اول قسمت راضی اولورلر واکر انلره اول صدقه دن ویرلمزن
کوراسن انلری که اول قسمت سخط ایدب راضی اولمزلر و دخی حق تعالى

بیوردیکه ○ ولو انهم رضوا ما اتیهم الله ورسوله وقالوا حسبنا الله
سیؤتینا الله من فضله ورسوله انا الی الله راغبون ○ یعنی اگر انلر حق
تعالی رزق ایتدوکنه و رسول غنیمتنه راضی اولسه لر دیسه لر که بزه الله تعالی
کفایدر بزی غنی قلاو رسولی دخی مال غنایمدن تیغا ولاکه بزه نصیب ویره
قجن وسعتی اولا بز الله دن اوما درز رجامز انوک فضلنه در دیسه لر انلره خیر
ایدی بوندن صکره محل صدقه کیمدر انی بیان قلوب بیوردیکه ○ انما الصدقات
للفقراء والمساکین والعاملین علیها والمؤلفة قلوبهم وفی الرقاب والغارمین
وفی سبیل الله وابن السبیل فریضة من الله والله علیم حکیم ○ یعنی یا محمد
انلر بکون دکلدر که سنی لمز ایدب عیب ایدرلر بلکه لو بدر که سنی بو صدقه لر فقرانک
و مسکینلرکدر فقیر اولدر که انوک النده نسنه سی اولمیه یورر یوب خلقدن
الحاح ایدب نسنه دخی دیلمیه مسکین اولدر که بوازه نسنه حاجت اولا منفعت اولا خلقدن
دیلمیه و دخی صدقه اول عامللرکدر که سعی ایدب انی جمع ایدر حاجتلری قدر
انلره دخی ویره لر و دخی مؤلفة قلوبهدر انلر بر قومدر کع رسول علیه السلام انلره ویرر
دی کوکللرنی اسلامه الفت طوتدرمغچون ویردی هر قبیله نک رئیسلرندن انکه ایکی
سفیان بن حرب در دخی اقرع بن حابس و عیینه بن حصین و عباس بن مرداس
و صفوان بن امیه دخی غیرلری بونارک کیرچون رسول الله واصل اولدی کلدیلر
ابو بکردن دخی اول نصیبی طلب قلدیلر ابو بکر انلر ایچون بو ات یازوب الو یرینه
و یوردیکه وارب عمره حاضر اولالر عمر نه دیر کوردلر عمر کلوب بنی صوندیلر عمر دردیکه بونه
نسنه در دیدیلر که صدقه دن نصیبمیز دیلرز عمر بتی یرتدی بیانه اتدی دردیکه
رسول علیه السلام انلر ایچون ویردی که اسلامه الفت طوتدوره بوکون خود اسلام عزیزدر
و غالبدر اگر اسلام اوزره ثابت اولور سکز خوش والا اولمز سکز کلم بزم ارامزده
قلیجدر بونیکلر اورا اوزدوب اندن ابو بکره کلدیلر دیدیلر که خلیفه سنمی یوقسه
اولمدر ابو بکر دردیکه اولدر دیدیلر پس اولدر پس انلرک سهمی انده باطل اولدی
و بردخی اول صدقه دن مکاتبلردر که انلرک رقبه سن رقیتدن خلاص اتمک ایچون
ویرلر و دخی بورجلولردر که اول بورجی فسادیچون واسراف یوزه اتمش اولا اگر محمد
مجاهد ایدر بو بورجلولردن مراد اوچ کشیدر بری اولدر که مالنی سبیل الحقده
اولا و بری اولدر که اوینه اود دوشب مالنی هلاک اتمش اولا و بری اولدر که
عیالیدر

عیالیندر النده مالی یوق بو سببلردن او ترو بورجلو اولدیلر که نفقه ایدینه
لر و بری دخی اولدر که غزایه چقالر اللرنده نفقه لری اولمیه و بری دخی
مسافرلردر که ماللرندن ایرو دوشمشلردر پس بعضلر دیدیلر که صدقه
کرکدر بو سکز طائفه نک کلنه بیله قسمت اولنه که حق تعالی ذکر ایلدی
اما بزم اصحابمز دیدیلر که بو سکز طائفه دن بر صنفه دخی ویررسه جایزدر
پس بو صدقه بو قومچون وضع اولدوغی فرض یونندن که الله تعالی بلور
علیمدر و دخی انلره قسمت اتمک بیان ایدب حکیم ایدر بوندن صکره بیوردیکه
○ ومنهم الذین یؤذون النبی ویقولون هو اذن قل اذن خیر لکم یؤمن
بالله ویؤمن للمؤمنین ورحمة للذین امنوا منکم والذین یؤذون
رسول الله لهم عذاب الیم ○ ابن عباس ایدر بو ایت منافقلردن
بر جماعت حقنه نازل اولدی که بری جلاس بن سویددر و بری مخشی
بن خویلددر و بری ابو یاسر بن قیس در بونلر او توروب بری برینه رسوله
غیبت ایدرلردی انلردن بریسی دردیکه قوک اشبو سوزی سویلمک بوقور
قورز که بو خبر اکا ایرشه جلاس دردیکه بزنه دیلرسوز اول سویلرز اول بر
اشتدر ولکن قبول ایدیجی کشیدر کوره قتنه وارورزنه دیرسوز بزه اینانور ایت
یا محمد اگر اول محمد دردو کوزلینه سوزه صلاح وارد که عقوبت اتمز لکن اول الله
دروغلنه اینانور و کوجک مؤمنلره اینانور اول بو نعمت رحمتدر شونلره کم سوزدن
کوجک ایمانه کلمشلردر ظاهرلرنده باطنلرنده دخی ○ اما شونلر کم اول رسول
غیبتله انجدر انلره یارن غایت انجدیجی عذاب وار بوندن صکره کلوب رسول
فتنه اند انجدیلر که بز نسنه دیمدک خبر ویردیکه بونلر یلانجیلردر نتکم
بیوردی ○ یحلفون بالله لکم لیرضوکم والله ورسوله احق ان یرضوه
ان کانوا مؤمنین ○ یعنی بو منافقلر الله اندا جرلر اول بزدن طعن و
عیب خبرلرن بز دیمدک مقصودلری بودر که اول یلان اندله سزی کندو
لردن خشنود ایده لر ایمانه کلوب سزلرنده دخی اخلاص اوزره اولالر نفاقی ترک
ایدلر اگر مؤمنسوز ددکلرنده حقیقت مصدقلرسه و دخی بیوردیکه

الم يعلموا انه من يحادد الله ورسوله فان له نار جهنم خالدا فيها ذلك الخز
العظيم ○ يعني بلمزلومي اول منافقلر كه تحقيق شونلر كه الله تعالى امرينه و
ورسول حكمنه مخالفت قلالر فرض وسنتيله عمل اتميالر دشمان طوتةلر يدرستي انلرك
ما وسي جهنمدر بو حالده كه انده مخلد اولالر چيقمغه رجا اولمية پس اولوقت
عذاب اوداجنده انلرا ولور فضاحت اولا اول فعلكلري مقابلةسنده
ودخي حق تعالى بيوردي كه ○ يحذر المنافقون ان تنزل عليهم سورة
تنبئهم بما في قلوبهم قل استهزءوا ان الله مخرج ما تحذرون ○ يعني اول
منافقلردن بعضيسي التهكرا وجهله ديو ديكه الو بكا يوز الحاح حدا ورلوري
اول سوكلو بيدي اندن كه بوزم حقمزه بونته اينه سوزمزي كشف ايدب فضيحت
حاصل اولا حق تعالى بو ايتي اندوردب بيوردي كه اول منافقلر قورقوله انلر
كه اوزرنه بر سوره اينه انلرك كوكللرندكه نفاقلرني خبر ويره يا محمد كه
ديكه سز استهزا قلوك قيوردمز الله تعالى اول قورقدوغكز نفاقلري
ظهوره كتوره جيدر سوره بوايله ودخي بيوردي كه ○ ولئن سألتهم
ليقولن انما كنا نخوض ونلعب قل ابالله واياته ورسوله كنتم تستهزءون
لا تعتذروا قد كفرتم بعد ايمانكم ان تعف عن طائفة بانهم كانوا مجرمين
○ يعني سبب نزول ايت بو يديكه رسول عم اولوقت كه تبوك غزاسندن
دوندي اول درت منافق اوكنجه سكير ايدب اشبويله خبر ويرر ديولو ديكه
يدرستي بو محمد ديركه بزم اولو قودشلر ومز حققنده كه مدينه ده تخلف ايدب
قلديلر كلمديلر انلر كجون شنه انمدي ديو اشبويله خبر ويرر ديو سويلشوب
قرانى استهزايه الورلودي جبرائيل كلدي رسول عم خبر ويردي كه رسول عم
عمار بن ياسري انلره كوندردي ديكه وار انلره صور سويلشوب كولشد
وكوندردكل رسول عم عماره خبر ويردكه انلر قرانى استهزايه الوب
كولشورلر عمار چونكم انلره كلدي ديكه سز وكز كلجو كوندردنيم كولشورسز انلر
ديديلر كه بو سفرده اتلولرك عادتيدر كه سير ايدرلكن سوز بطالوب لطيف
ايدرلر كوكلشولر خاطرلري اكلنمك ايجون بز دخي اول كلامده ايدك بر بر مزله
عمار ديدكه سزدن الله سوزي ورسول سوزي كوجكمدر الله تعالى رسوله
خبر ويردي كه سز اشبوني سويلديكز الله تعالى سزكا اوزركوه غضب قلديكز
سز هلاک

سز هلاک اولدوكز انلر ديه لوكه بز كلامه طلب لطيف قلوردق بر بر مزله
سن ايت انلره كه الله ايله وانوك كلاميلن ورسوليله مي استهزا قلورسز
عذر ديلمك كه عذركوز مقبول دكل زيرا تحقيق سز ظاهرده ايمان كتوردكدن
صكره سوكوزده نيه كافر اولدوكز اول اوكلى كفركز اوزره قائم طوردكز همان
اشكاره دلوكوزده بو اقرار دراحق كه اندن فائده اولمز انلرك اچنده بر
مخلص مؤمن واردي اول نسنه سويلمدي همان اول كلدكلرنه كولردي حق
تعالى ديدكه سزدن بو طائفه عفو ايدرسوز اصلاصندن اوترو بو طائفه
عذاب ايدرز نفاقندن اوترو كه انلر مجرملردر كافرلردر سزلرنده
ايمانلرنده اخلاص يوقدر بولنرا اول منافقلريدن خبر ويرب بيوردي كه
○ المنافقون والمنافقات بعضهم من بعض يأمرون بالمنكر وينهون
عن المعروف ويقبضون ايديهم نسوا الله فنسيهم ان المنافقين هم الفاسقون
○○ يعني اول منافق ادنلو ومنافقه عورتلر كلي سلونده بر دين اوزره در
شونكه الله تعالى حكمته مخالفدر ودرسول امرينه مخالفدر بر برينه بيوردر
لوكه شلية لوا اول ايش واول سوزكه الله تعالى ورسول بيورمشدر انى
اشلمكدن وسويلمكدن منع ايدرلر والله يولنه انفاق اتمكدن امساك ايدرلر
الله تعالى طاعتني ترك ايدرلر الله تعالى دخي انلري عطاموده ترك ايدر
انده ابدي قلالر انوكجون كه اول منافقلر الله تعالى امرندن طاشره دركلي فا
○○ سقلردر بس حق تعالى نه وعده قلمشدر انى بيان ايدب بيوردي كه
وعد الله المنافقين والمنافقات والكفار نار جهنم خالدين فيها
هي حسبهم ولعنهم الله ولهم عذاب مقيم ○ يعني الله تعالى وعد
قلدي اول منافقلره كه مدينه ده واردكن وعودتدن انلرك مذهبلرن طوتولوتا
قيامته دكن واول مكه كافرلونه دخي وهركمسيه كم انلرك حالي اوزره اولا جنهم اوردي
اودي ايجنده عذاب قلمغى ابدي كه اول جنهم عذابي انلره كفايت قلور كفرلري
جزاسي ودخي انلري لعنت قلوب رحمتندن اراق قلدي وانلره عذاب مقيم
واردي هيچ زائل اولجق دكل ودخي حق تعالى بيوردي كه ○ كالذين من قبلكم
كانوا اشد منكم قوة واكثر اموالا واولادا فاستمتعوا بخلاقهم فاستمتعتم
بخلاقكم كما استمتع الذين من قبلكم بخلاقهم وخضتم كالذي خاضوا اولئك حبطت

اعمالهم فى الدنيا والاخرة واولئك هم الخاسرون ۝ یعنی حق تعالی دخی بو
منا ایدرسزک دخی فعللری رسوللرنه اولرسزدن اییلو وکچنلرک فعلی کبی اولدی
رسوللرنه الله تعالی دخی بومنافقلره لعنت ایدب هلاک ایلدی وبونلره
دخی ایلدی عذاب اولسرنتلم اول ایلو وکچنلره اولندی که انلر سزدن ارتوغدی
قوت یوننده ودخی مال واولاد یوننده هیچ انلره اول قوتلری ومالری واولاد
لری بر منفعت قلمدی که حق تعالی عذابنی انلردن منع ایدیدی سزلره دخی
الحلیق منفعت ایدجاکدکل انلر اخرتده استمتاع ایدجک نصیبلریله دنیاده
تمتع قلدیلر سز دخی اخرتده تمتع قلمق نصیبلرکزی دنیاده ایتدکز اول سزدن
انلروکیلار تمتع قلدوغی کبی دنیاده اخرتده نصیبلرله ودخی طالدکز اول باطل اشلره
رسوللرنه بلا انلر طلنتلم سزدن اییلو وکلر قلدیلر ورسوللرن تکذیب ایتدیلر
انلرکه بو صفت اوزره کلدی اخرتده دخی اولدیلر انلرک عمللرینک ثوابی
دنیاده واخرتده هب باطل اولدی زیرا بناسی ایمان اوزره ۷ انلر زیان اچنده
در ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝۝ الم یاتهم نبؤا الذین من قبلهم قوم نوح
وعاد وثمود وقوم ابراهیم واصحاب مدین والموتفکات اتتهم رسلهم با
البینات فما کان الله لیظلمهم ولکن کانوا انفسهم یظلمون ۝ یعنی بو انلره
کلدی قوانده شول کمسلرک خبری که رسوللرنی تکذیب ایدیلر وبز دخی انلری که نه
اشلدک اول نوح قومنی طوفانله غرق ایلدک وعاد قومنی ریح عقیم ایله هلاک
ایلدک وثمود قومنی صیحه ایله هلاک ایلدک وابراهیم قومنی که نمرود دلسکی
یدی بر ضعیف چبن مخلوق قلدی هلاک ایلدک که سوری سکلدرو شعیب قومی
که اصحاب مدین دربولره ایله عذاب کوندرب هلاک ایلدک ولوط قومنی
یره کچوروب طاش یاغدرمقله هلاک ایلدک اندن اوتورو که رسوللری
انلره ظاهر حجتلر ایله کلدیلر باطلدن منلردن نهی ایدوب الله قتنده
خشنود لوایش دعوت قلدیلر انلر اول رسوللره اطاعت قلمیوب انکار قلدیلر
قلدیلر بز دخی انلرک هر برن بر نوا ایله هلاک ایلدک اما الله تعالی انلره حیف
اتمدی که کناهسز عذاب ایده لکن کناه ونفسلرنه ظلم اتدیلر که بزم امرومزه مطیع
مطیع اولمدیلر رسوللرمزی تکذیب اتدیلر وال فعللرینک جزاسی اولیدیکه
دنیاده قلدیق اما اخرتده غی باقی عذابلره دخی واقع اولسرلر بونلرن نقصان
مومنلری بیان ایدب بیوردیکه ۝ والمومنون والمومنات بعضهم

بعضهم

بعضهم اولیاء بعض یامرون بالمعروف وینهون عن المنکر ویقیمون
الصلوة ویؤتون الزکوة ویطیعون الله ورسوله اولئک سیرحمهم الله
ان الله عزیز حکیم ۝ یعنی مومن اردلر ومومنه عورتلر دخی بعضلری
بعضسنک دوستلریدر که کلسی اسلام اوزره در بر برنه طاعتده معاونت
قلورلر الله بوملکه ورسوله متابعت قلمغه وخیرلو اشلره یلترلر وافکارلرن
وانکاردن تلذذیدن وباخی بوامر اشلردن منع ایدرلر ونمازک فضیلتنی اقرار
ایدب وقیلیرلر ادا ایدرلر وزکاتلرن دخی ویررلر الله تعالی یه مطیع اولوب سنتیله
فرائضنی یرنه کتوررلر ورسولنه مطیع اولوب سنتیله عمل ایدرلر حق تعالی بو
صفتلو مومنلره تیز اوله که رحمت ایدب عذاب الیمدن نجات ویره
الله تعالی عزیزدر حکیمدر انتقام اتمکه شونلردن که الله مطیع اولمدیلر حکیمدر
امر ندع مومنلر مجتیلکه حکم ایدرکه فرلوم اوده وعذابله حکیم ایدر ذکلو اولندی
اباسعید فاد ابیدن که ایدر حق تعالی بوصفتلو مومنلره بش موضعده
رحمت ایدر بری اولم سکراتی وقتنده الثنی قبرظلماتنده اوچنجی حواسی اوقیوب
حسرت بیدوکی وقتنده دردنجی ترازوده ثوابلری طارتلوب بشمان بیدوکی وقتنده
بشنجی الله تعالی حضرتنده طوروب سوال اولندیغی وقتنده ودخی حق تعالی ۝
بیوردیکه ۝ وعد الله المومنین والمومنات جنات تجری من تحتها الانهار
خالدین فیها ومساکن طیبة فی جنات عدن ورضوان من الله اکبر ذلک هو الفوز
العظیم ۝ یعنی الله تعالی کندوی ورسولنی تصدیق ایدن مومنلره ارنلره
وعورتلره وعده قلدی شول باغچه لره که اغاجلرینک وکوشکلرینک التندن ویانلر
اندن ادمقلو اقاربو حالده که انلر انده مقیم ومخلد اولالر ودخی انلره کورکلو منزللر عطا
قلدی جنات عدن اچنده که نفس کورجکانی شاد اولور قصوردرکه دوردن
ویاقوتدن یرادلمشدر امیر المومنین عمر رضی الله عنه منبر اوزرنده بو آیتی
اوقدی حصوردیکه جنات عدن ندربلورمسز اول بر شهردر التوندن جنت
اچنده آنوک بشیوز بیک قپوسی وار هر قپوسنده یکرمی بش بیک حوریلر وار کومز
لوالا الاینبیا میرکیرد مبارک اولسون قبرا هلنه دیو اشارت قلدی رسول عم
دوهمسنه ودخی الصدیقلر کیررلر ودی وشهیدلر قتنده بولور عمر اول شهادت
مرتبه سن ودخی حق تعالی نک رضاسی که اولور حاصل اول مقامده اول جنتک

نعملرندن اولوردر و فوز کاملدر و عزّ وافردر بوندن صکره بیوردیکه

یا ایها النبي جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم ومأویهم جهنم وبئس

المصیر ○ یعنی یا محمد جهاد قل کافرلره سیفله و منافقلره اقامت حدودله

که انلرك اوزرنه حد اقامت ایده سن سوزکی ادلکله و یوزکی توش اتمکله دیو بنکل

اول کافرلره دخی اول منافقلره دخی که انلرك منزللري جهنمدر انلرك دوز

وارجق یری کبی یک کی شرلو یدر بلاسی محنت سرمدیدر فلاحم و خلاصی امکانی

یوق و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ یحلفون بالله ما قالوا ولقد قالوا کلمة الکفر

وکفروا بعد اسلامهم وهموا بما لم ینالوا وما نقموا الا ان اغنیهم الله ورسوله

من فضله فان یتوبوا یك خیرا لهم وان یتولوا یعذبهم الله عذابا الیما فی

الدنیا والآخرة وما لهم فی الارض من ولی ولا نصیر ○ یعنی سبب نزول آیت

بویدیکم برکون رسول عم تبوکده خطبه اوقیوب وعظ قلدي منافقلري ذکر ایلدي

انلري رجسدر دیو تسمیه قلدي جلاس بن سوید دیدیکه اکر بو محمد دردوکی کرچك

تحقیق بز اشکلردن دخی شرلویز عامر بن قیس اشتدي والله محمد نه که دیو حقدر

کوچک ادسز اولر اشکلردن شرلوسز چون دوندیلر رسول عم قتنه کلدیلر عامر بن قیس

انی رسوله عم خبر ویردي جلاس اول دردوکنه انکار ایدب دیدیکه عامر بنم اوزرمه

افترا قلدي بن بو کلامي دیمدم رسول عم امر ایلدي انوك الکسنه که منبر قتنه

اند اچه لر جلاس طوردو کلدي اند اجدي دیمدم دیو عامر دخی اند اجدي سوزمده

یلان دکولم بن انوك اوزرنه کذب اتملم اندن عامر الن کوتروب دیدیکه ای

چلبم اندرر رسولکه بو نسنه که بزم قتنمزه صادق در بیان اولنه رسول عم جمیع

مؤمنلرله آمین دیدیلر هنوز طاغلمدن جبرائیل عم کلوب بو آیتي کتوردي

که بیوردي یعني بونلر الله اند اچرلر که دیمدیلر تحقیق انلر انی دیدیلر اسلام

اقرار قلدقدن صکره ظاهرلرنده کرو باطنلرنده کافر اولدیلر قصد ایتدیلر بر

نسنه یه که انلر اکا ایرشمدیلر یعنی عامر بن قیس اولدرمکه قصد ایتدیلر

بشارعیدیلر و دخی بونلر محمدي طعن ایدب عیب اتمزلر الا اندن او توروکه بونلر

طار لقده ایدي اتمزلر بنمزلوردي مال غنیمت جمع اتمزلوردي چون رسول عم

بونلرك اچنه کلدي بونلر غنا حاصل ایتدیلر و معیشتلري بول اولدي

بولز محمدي ایدرلز بلمزکه اول حالده انلر حق تعالی نك فضلیله و محمد کیوامتنده سیر

قاملشدر

قاملشدر اکر اول شرلکدن و نفاقدن توبه قلوب دونرلرسه انلره خیرلودر نفاق

اوزره اولمقدن و اکر توبه دن امتناع ایدرلرسه که اول نفاقلري اوزره ثابت

و لاالوالله تعالی انلره دنیاده اخرتده عذاب ایلر دنیاده حاللرن اشکاره قلوب

فضیحت حاصل اولماغله اخرتده اودله انلر وکجون یر یوزنده بر معاون یوقدر

که عذابدن انلري منع ایلیه چون بو آیت کلدي جلاس بن سوید توبه

قلوب اخلاصني کوردکلو قلدي و بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه

ومنهم من عاهد الله لئن آتینا من فضله لنصدقن ولنکونن من

الصالحین فلما آتاهم من فضله بخلوا به وتولوا وهم معرضون یعني

روایت ثعلبه بن حاطبه حقنده نازل اولدي که انصاردندي یوقسول فقیر

محتاجدي طوردي رسول عم قتنده دیدیکه یا رسول الله دعا قل که حق

تعالی بکا مال رزق ایلیه رسول عم دیدیکه وای سکا ثعلبه شول از که شکرن

یتوره کتوراسن یکرکدر اندن که چوق اولا شکري یرینه کلمیه دونري کرو

دیدیکه یا رسول الله دعا قل حق تعالی بکا مال رزق ایلیه رسول عم دیدیکه

ویل سکا یا ثعلبه راضی دکلمسن که الله ک رسولي مرتبه سنده اولاسن

والله اکر دیلسم بو طاغی التون و بو طاغی کمش ایلیوب بکا اقدیدی اما

دیلمزم کرو ثعلبه دیدیکه یا رسول الله دعا قل بکا مال رزق ایلسون والله

اکر حق تعالی رزق ایدرسه اولورسه اول مالدن اوزرمده هیچ بر حق قومیم

مجموعن یرینه کتورم کوردي رسول عم که چاره یوق دعا قلدي دیدیکه

الهي چلبم بو ثعلبه یي مال روزي قل حق تعالی اکا قیون رزق ایلدي شویله

اتدیکه اول قیونلري صایدك شول جیفه یر قوردر دوشمش کبي مدینه نك

صوقاقلرینه صغشمزدي بجوب اندن اراغه کتدي تا که رسول عم جماعته

کوجله ایرشدي که نمازي قلدي درویشلكي مسجددن طشره چقمزدي

دایم معتکف ایدي وار دیجه قیون دخی شول قدر زیاده اولدیکه مدینه

اولقلرینه صغمدي کوجدي دخی اراق یره کتدي تا که رسول عم بس

وقتده حاضر اولمغه باشلمدي هفتده بر جمعه یه کلوردیکه رسول الله

جمعه قلیدي چونکه دخی زیاده اولدي جمعه یي دخی ترك ایلدي حال

الا ایو شدیکه رسولءم خبرنی واصحابی رضی الله عنهم خبرلرن ارقور
اینوب یولدن کجنلره صورردی چون حق تعالی رسولنه زکوت آیتنی ایندردی
سن یا محمد بونلرک مالندن الغل فقرایه تقسیم ایتکل دردی رسولءم صدقه
جمع اتمک اوزره بر کشی انصاردن بر کشی بنی سلمدن عامل دکلدی بونلر
آیت یازوب حکم زکاتی بلدردی الورنه ویوردی بیوردی انلره که یوریوب
خلقدن مال زکوة دیو توپوه هر چندن قیون ودوه صغیر والتون کمش جمع ایلین
لروا اول ثعلبه یه کلدیلر ثعلبه دیکه انلاده وارک خلقی زکوتلادن قجن انلودن
فارغ اولاسز کورو بکا اوغوارک دردی واردیلر اول اشی تمام ایدب کلدیلر بثعلبیه
اوغرادیلر ثعلبه ایدر کتورک بو آیاتنی کوریم النه ویردیلر باقدی کوردی
دردیکه دکلدر بو الا مثل جزیه درجزیه خود کافرلره وضع اولنمشدر بنی خود مؤ
منه سیم جزیه ویرم قبول اتمدی اول ایکی عامل دونب کورو رسوله کلدیلر خبر ویر
دیلر اول ساعت انوک حقنده بو بر قاج آیتی اندورب بیوردیکه یا محمد
بو قوملردن کیمسه لور وارکه الله تعالی یه عهد ایدرلورکه الو الله تعالی بزه فضل
ایدوب مال ویره سیی اولورسه والله صدقه لر ایدوز انوکلم بز صالحلردن
اولاوز چون حق تعالی انلره اول دیدکلرن فضللردن روزی قلدی
انلر اندر بخل ایدب امساك ایتدیلر اول عهدیی ترك ایدب اعراض قلدیلر
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ فاعقبهم نفاقا فی قلوبهم الی یوم القیمة یلقونه
بما اخلفوا الله ما وعدوه وبما کانوا یکذبون الم یعلموا الله یعلم سرهم ونجویهم
وان الله علام الغیوب ○ یعنی حق تعالی انلرك کوکلنه ایمان یرینه عاقبت
نفاق قودی اول وعده لرنه خلاف ایدوب عهده وفا قلمدقلرندن اوتری والله که
سوزلرنده یلان اولدقلرندن اوتری ودیلر الو الله تعالی فضلندن بزه مال ویرسه
ویردرسه صدقه لر ایدوز دیدیلر اتمدیلر بوندن اوتری دیدی رسولءم ثلث
من کن فیه فهو منافق ○ یعنی اوچ خاصیت واردر کیمده که اول اوچی الولاشی
فقدر بویی اولکه قچن که سویلیه یلان سویلیه وقچن وعده قلسه مخالفت قلیه
وقچن عهد اتسه وفا اتمیه ودخی حق تعالی بیوردیکه بلمزلرمی بونلرکه تحقیق الله تعالی
سرلرن وکوکلرنده قلدقلرنی اشلون بلورکه اول غیبلری کی بلنجدر الا هیچ خفی شنه
بو قدرو دخی حق تعالی بیوردیکه ○ الذین یلمزون المطوعین من المؤمنین
فی الصدقات

فی الصدقات والذین لا یجدون الا جهدهم فیسخرون منهم سخر الله منهم
ولهم عذاب الیم یعنی بو آیتک دخی سبب نزولی اولدیکه رسولءم اولو
غزاکه دیلدیکی غزا اکجی تبلکه کیده خلقی صدقه اوزره تحریص ایدب قندردی عبد
الرحمن بن عوف درت بیك درهم کتوردی بو درهمك وزنی بو مثقال ایدی رسول
اللهه دیدیکه نه چوق کتوردك هیچ اهلك ایچون نسنه قودکمی عبد الرحمن دردیکه شمدی
الیمزده واردی سکز بیك درهمدی دورت بیکن حق تعالی یه اودنج ویردم درت
بیکنی کندو نفقه‌مچون الیقودم رسولءم اکا دعا قلدی دردیکه الله تعالی بکا برکتنی
چوق اتسون واول ویردوکوکه دخی والیقودوغکه دخی رسولءم دعاسیله حق
تعالی اکا اول قدر مال ویردیکه اولدوکی وقت مرض موتنده اوچ عورتندن
برینه طلاق ویردی ثمناك ثلثنی الیوربیك درهمه دخی بوز زیاده مصالحه قلدیلر
دخی عاصم بن عدی یتمش وسق خرما کتوردی وکرو قلنلری دخی بربر کیطا
قلنلری یتدکجه کتوردیلر ابو عقیل بن قیس بر صاع خرما کتوردی دردیکه
بو کیجه نفسیمی اجرته ویردم ایکی صاع خرمایه بونی دیمه اودنج ویردم بونی اهلیچون
الیقودم پس امر ایلدی رسولءم صاحبه اول خرمانی اول صدقه ارالسنه اندوه
منافقلردن بر جماعت اوتوروب استهزا ایدوله طعن ایدرلردی که عبد الرحمن
عاصم تنکریلرنه صدقه ایدرلر اللهك نه احتیاجی واردی شول عقیلك بر
صاع خرماسنه که کتوردی چون منافقلر بو سوزی سویلدیلر حق تعالی
بو آیتی اندوروب بیوردیکه شونلرکه مؤمنلره صدقه لرچون طعن ایدوب تعیب
ایدرلر انلرکه طاقتلری یتدکجه بولدقلرندن کتوردیلر اولورلر انلری استهزا ایدر
اولورلر تیز اولاکه الله تعالی انلره استهزالری مجازاتنی یوزنه کتوره که انلره
عذاب الیم اولا اندن خلاص بولمیه لرچون بو آیت کلدی اول منافقلر طوروب
رسولءم کلدیلر دیدیلرکه یا رسول الله بزچون مغفرت طلب ایلیه اولو
وقت دخی بو آیت ایندیکه ○ استغفر لهم او لا تستغفر لهم ان تستغفر لهم
سبعین مرة فلن یغفر الله لهم ذلك بانهم کفروا بالله ورسوله والله
لا یهدی القوم الفاسقین ○ یعنی یا محمد سن بو منافقلرایچون کوکلك
استغفار ایله کوك ایلمه الرانلرایچون یتمش کز استغفار ایدرسه اولورسك الله
تعالی انلری یارلغمز انوچون که انلر باطنده الله ورسولنه کافرلودر ○

مطلب

ايمانلرنده همان ظاهرلرنده بر اقرار در كوكللرنده اخلاصلري يوقدر
الله تعالى يا دلغيوب هدايت ويرمز انلره كه باطنلرنده الله ورسولنه
كافر اولالر مادام كه اول نفاق اوزره ثابت اولالر و بوندن صكره كرو حق
تعالى بيورديكه ٥٥ فرح المخلفون بمقعدهم خلاف رسول الله وكرهوا
ان يجاهدوا باموالهم وانفسهم في سبيل الله وقالوا لا تنفروا في الحر قل
نار جهنم اشد حرا لو كانوا يفقهون فليضحكوا قليلا وليبكوا كثيرا
جزاء بما كانوا يكسبون ٥ يعني خوش كلوب فرح بولديلر اول منا
فقلر كه غزايه وارميوب اوتورديلر رسولكم مخالفت قلديلر كريه
كورديلر اني كه الله تعالى يولنده مالليله ونفسلريله جهاد قلالر وبر بريني
تلقين ايدوب ديرلر كه محمد ايله سفره چقمكه فتح اسي وقتدر سزه مشقت اولور
حق تعالى بيورديكه ايت انلره يا محمد جهنم سينك حرارتي كون حرارتندن
دخي قاتيدر الو عقللري وارديسه اني ادراك ايده لر قوبونلري بر مدت قليل
دنياده ديلرلرسه كلسونلر كه چن طاموية وارلو انوك اچنده اولقدر اغليالر
كه انوك انقطاع اولمية اول كسب ايتدكلري كفرك ونفاقلر عقوبتي و
وجزاسي روايت اولندي عمر بن شجلدن كه ددي رسولكم كلوب
في يشدن بر جماعته اوغرديكه ابو جهل عتب انلرك اچنده بليديكي ابو جهل
لعين ددي كه اشبو پيغامبر وكز دريا عبيد مناف اول عتبه ملعون دخي ددي
يا عتبه شول سوزكه سن سويلدك الله ورسول رضا سيچون سويلمدك و
يا اشوكه ندامت ايدب توبه قلوب سويلمدك بلكه نسب اوزره غيرت
ايدوب سويلدك ودخي يا ابا جهل سن دخي بلكل والله سنوك اوزرو كلمز
الا چوق عبرت اولاجق حاللر كلسه بو روزكاردن كه چوق اغليسن بو انا جي
كولاسك كولدوك كلحون ودونب اول جماعته دخي ددي كه يا قريش جماعتي قوالله كلمز
سزه دخي بو روزكاردن الا چوق عبرت ايدجك واقعه لر تا كه اشبو انلر دقالدو
علي ايشه كريسوز ديلكز وديلمز سكز دخي اول جماعت اني اشيدب سكوت ايتديلر
هيچ بر جواب ويرمديلر صانكه اغزلرن طير اغلا اوردلر ودخي بيورديكه ٥٥
فان رجعك الله الى طائفة منهم فاستاذنوك للخروج فقل لن تخرجوا معي ابدا
ولن تقاتلوا معي عدوا انكم رضيتم بالقعود اول مرة فاقعدوا مع الخالفين ٥ يعني

يا محمد

يا محمد الر الله تعالى سني بو تبكدن كرو دوندررسه اول منافقلر جماعتنك چوقلري
كلوب سندن ديليسلر كه دخي بر غزايه سنوكله چقالو سن انلره ايت كيم سز بنمله چقمك
زيرا سز راضي اولوب بوندن تخلف ايتدوكز ودخي بيورديكه ٥ ولا تصل على
احد منهم مات ابدا ولا تقم على قبره انهم كفروا بالله ورسوله وماتوا وهم فاسقون
٥ يعني يا محمد سن اول منافقلردن هيچ بريسنك اولنى اوزره نماز قلمغل هم كودخي
قبرلري اوزره دفنچون وارب طورمغل زيرا انلر باطنلرنده الله ورسولنه كافر
لردر اولولرلر وهمان اول كفرلري ونفاقلري اوزره اندن رجوع اتمزلر مقاتل ايدر
سبب قضيه بو يدي كم عبد الله بن ابي كه منافقلرك اولو سيدي وفات قلدي
اوغلي رسوله علم كلوب ادديكه يا رسول الله سكا اندويرورم كه دشمنلري بكا
سوندرميه سن كلوب اتام اوزره نماز قلاسن رسول علم ديلديكه وارا يدي بو
ايت ايندي رسول علم كرو دونديلر وارب نماز قلمدي ودخي بيورديكه ٥
ولا تعجبك اموالهم ولا اولادهم انما يريد الله ان يعذبهم بها في الدنيا
وتزهق انفسهم وهم كافرون ٥ يعني يا محمد سن خوش كلمسون
انلرك مالري واولادلري چوقلغي كه بدرستي حق تعالى ديلر كه انلري اول مالري
واولادلري سببيله دنياده ويردي اخرتده عذاب ايليه دنيادن اخرته انتقال
ايليه لر شول حالده كه كافرلردر و منافقلردر ودخي حق تعالى بيورديكه ٥
واذا ما انزلت سورة ان امنوا بالله وجاهدوا مع رسوله استاذنك اولوا
الطول منهم وقالوا ذرنا نكن مع القاعدين رضوا بان يكونوا مع الخوالف
وطبع على قلوبهم فهم لا يفقهون ٥ يعني نجنكه بو سوره نوا
اندورلدي بونلر اچنده امر اولندي كه الله تعاليناسو وحدانيتني
تصديق ايدك كوكلكز ايله نتكم ديلكز ايله اقرار ايتدكز ودخي رسوللر
جهاد ايدك انلرك غنيلري سندك دستور ديلرلر كه بزه دستور وير قوله
بو غزايه كتميوب اوتورنلر ايله اوتورهلم راضي اولورلر كه شول عورت
لر ايله كه ندوردن خيسلوله مصاحب اولوب اوتورالر بونكه غزايه
كتميه لر مصاحب اولميلر دكلدر الا اندن اوتورلر كه انلرك كوكلنه مهر
اوريلمشدر كفر ونفاقلر تا توحيدندر ادكلمزلر ونزكلر چقوب جهاد
قلمق ثوابني ندر بلمزلر ودخي حق تعالى بيورديكه ٥ لكن الرسول

والذين امنوا معه جاهدوا باموالهم وانفسهم واولئك لهم الخيرات
واولئك هم المفلحون ○ يعني اكر اول منافقلر جهاد قلمزلر ايسه الله تعالى
غنيدر انلردن انوك رسولى جهاد ايدر دخى انلركم انوكله بيله ايمان كتوردلر
در ماللريله جهاد ايدرلر اكر سز چقمزسكز دخى بيلسن كوكلوكتوا بللرا اوجماغ
اچنده كى كوزكلو قزلر انلركدر و فلاح بولوب قورتلن دخى انلردر ○ كلبى
ايدر هر مؤمنك بر خيرات وار ○ يعني حوريلرينك سيده سى كه كلى الكا
حد متلاردر هر خيراتك بر خيمه سى وار هر خيمه نك درت قپوسى وار اول درت
قپودن هر كون الله تعالى جهتندن تحفه لر وهديه لر وكرامتلر كلور كه هيچ
بر نبي اندن اول كلمه يلرمز اول خيرات انلر باشلرن اشفه ايد حيلى دركيم لولو
جوردر كلر باشلري بينجاسه دكل اغزلري قولتقلري ييه دكل دنيا عورتلري
كبي انلر اق انجو بيلز دصدف اجنده كوكلمشدر مسك الطوقنمامشلردر و دخى
حق تعالى بيوردي كه ○ اعد الله لهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين
فيها ذلك الفوز العظيم ○ يعني حق تعالى يراقلمشدر مؤمنلر ايچون شول
جنتلري كه انوك اغاجلري كوشكلرينك التندن ارمقلر اقار بو حال ايله كه
مؤمنلر اندن محلدا ولالوپسى اولهر تبه لو جنتده انلره حق تعالى دن
فضل عظيمدر كه نهايتي يوق و دخى حق تعالى بيوردي كه ○ وجاء المعذرون
من الاعراب ليؤذن لهم وقعد الذين كذبوا الله ورسوله سيصيب الذين
كفروا منهم عذاب اليم ○ يعني كلديلر رسول عليه السلام اول تخلف ايدب عذرلى
بو غلني علت ايدب وارميلر اول قريشى عربلردن تا كه انلره دستور ويره
تخلف اتميچون وانلر دخى كلديلر كه عذرلري اولوب وارمديلر بونلر دخى
ديليو كلديلر اوتورديلر اول الله ورسولى تكذيب ايدنلر دخى اوتورديلر
حق تعالى بو ايتي اندوروب اول اكينك حالين بيان ايدب اول اول علت ايدن
وارمنلر حقنده بيوردي كه تيز اولا كه ايرشه اول دردتلولركا اوزرينه قتي عذاب
شونلره كه باطنلرنده كافر اولوب ظاهرلرنده ايمان كوستورديلر علت ايدب
عذرسز رسولدن ○ تخلف قلديلر و دخى اول معذورلر حقنده بيوردي كه
○○ ليس على الضعفاء ولا على المرضى ولا على الذين لا يجدون ما ينفقون
حرج اذا نصحوا لله ورسوله ما على المحسنين من سبيل والله غفور رحيم

يعني

○ يعني حق تعالى بيوردركه تحقيق كناه يوقدر وارمدقلري ايچون شونلر كم كوترم
لر و قيرلردر دخى شونلركم خستهلردر و شونلر دخى كه نفقه ايد اجك نسنه
بولميوب قالديلر تحقيقله شولونده وظاهرلرنده الله ورسوله تصديق
اتمكده مخلص اولالرسي اول موحدلرا اوزره كناه و ضرر يوق چون تخلفلري
عذرله اولدي حق تعالى غفوردر انلرك تخلفلرني يارلغر و رحيمدر انلره
رحمت ايدر و دخى حق تعالى بيوردي كه ○ ولا على الذين اذا ما اتوك
لتحملهم قلت لا اجد ما احملكم عليه تولوا واعينهم تفيض من
الدمع حزنا الا يجدوا ما ينفقون ○ يعني دخى كناه يوقدر شونلره
اوزره كم سكا كلدي بنت استدياركه انلره ويريدك سنوب غزايه كيدالوري
كه انصاردن اكي كشيدر بري عبد الله بن ازرق وبري ابو ليلي سن انلره
ددك كه سنه ويره جك بنوت بولنمز يوقدر انلره نفقه و بنوت بولميوب
ضرورتله سندن كوزوقالدقلرينم غصه سنوب اغليو دونديلر انلره دخى بلسي
وضر يوقدر محمد بن كعب ددي كه بوكلوب بنوب بولميب اغليو دو
نلر اصحابدن يدن يدي كشيدي بوندن صكره حرج كناه اوزرينه در اني
بيان ايدب بيوردي كه ○○ انما السبيل على الذين يستأذنونك وهم
اغنياء رضوا بان يكونوا مع الخوالف وطبع الله على قلوبهم فهم لا يعلمون
○ يعني حرج وكناه شونلرك اوزرينه دركه سندن تخلف اتمكه دستور ديلو
لر حال بودركه بايلردر بنوت و نفقه ده قدرتلري وار راضي اولديلركه
سنوكلرل كبي اوب عورتلره اوتوروالر الله تعالى انلرك كوكلرينه مهر اوريدر
انلر بلمزلر كه توحيدينه دربو جوهر دركه انوكله سعادته ايرشورلر و دخى جوزدر
بيوردي كه ○ يعتذرون اليكم اذا رجعتم اليهم قل لا تعتذروا لن نؤمن
لكم قد نبأنا الله من اخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون الى عالم الغيب
والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون ○ يعني يا محمد سندن عذرلري بو علتي
علت ايدوب عذر ديلرلو تحقيقله سن غزايجدن دونوب انلردن يا كلهسن ايت
انلره كم عذر طلب اتماك بزنزه ايناممزز كه عذرلرا ولا تحقيق بزه الله تعالى
خبر ويردي سزك نفاقلردن كه كامدوكلرو عذردن دكل بلكه سوكوز كفركوزدن

اوتوروتیز اولا که الله تعالی سزك عملکزی ظهوره کتوره آنی رسول دخی کوره
ومؤمنلر دخی کوره له نه نسنه‌یه عادا ایدب تخلف قلدوکزی دونب وارجق
یوکز قنغیدر اندن دونده‌لاه سز اولمدن صکره اول قوللوك سون وظاهرن
باطن پادشاه قتنه تالگه سزه خبر ویره یعنی بر بر دنیاده نه قالدوکزی آخرته
والی سز اندن اول فعللوکزك کوره مجازاتنی بولاسز ودخی حق تعالی بیورر دیکه
○ سیحلفون بالله لکم اذا انقلبتم الیهم لتعرضوا عنهم فاعرضوا عنهم انهم رجس
ومأویهم جهنم جزاء بما کانوا یکسبون ○○ یعنی تانغا ولاله منکا فقلوکلو
سزه انده اجر لوقجنکه غزادن دونب انلردن یکا وار سزتا که انلردن عفو
عفو ایدب تجاوز ایده سز پس سز انلردن عفو ایدب دنیاده تجاوز ایده
که انلره عذاب اجدر آخرتده دونب وار اجق یرلری جهنمدر اول کفرلی
ینلك جزاسی که دنیاده کسب ایتدیلر دخی بیورر دیکه ○ یحلفون لکم لتر
ضوا عنهم فان ترضوا عنهم فان الله لا یرضی عن القوم الفاسقین
○ یعنی اول منافقلر اند ایچرلر که سز انلره نوب آنلردن راضی اولاسز یا محمد
اکر سن ومؤمنلر اندلرینه باقوب راضی اولورسکز ندرستی الله تعالی راضی
اولمز وانلردن عفو ایدب تجاوز ایتمز پس بو ایت دلالت قلور که کشی
ظاهرن دوزب زرقلر ریا ایله خلقی خشنود قلدوغنك فائده‌سی اولمزجون
باطنی معامله‌سی الله ایله راست اولمیه ودخی حق تعالی بیورر دیکه
○ الاعراب اشد کفرا ونفاقا واجدر الا یعلموا حدود ما انزل الله علی رسوله
والله علیم حکیم ○ یعنی شول عربلر که مدینه‌ده حاضر دردائم قرآن اندو
کنی ورسول الله‌ك معجزه‌لر ظاهر اولدوغن کورورلر دخی دونمزلر انلر اشد درکفرو
نفاق بونلردن اول عربلردن که انلر مدینه‌دن ارا قدر پس لایقرقی وسعا
وحقلودر قدر الله تعالی رسولنه‌ءم اندردکی حدودلردن وفرایضلردن
انلر جاهلردن اولدیلر که منبع علمده طورب علمی المدیلر شول جراق یخرکی
کوزن یموب قرالوده اوتورن کشی کبی پس الله تعالی علیمدر انلرك
نه دوکن بیلور حکیمدر انلرك فعلنه کوره جزاسنی بیورر ودخی بیورر دیکه
○ ومن الاعراب من یؤمن بالله والیوم الآخر ویتخذ ما ینفق قربات عند
الله وصلوات الرسول الا انها قربة لهم سیدخلهم الله فی رحمته
ان الله غفور رحیم ○ یعنی عربلردن مسلمانلر واردر که انلر الله تعالی
تصدیق

تصدیق ایدب قرآنه ورسوله ایمان کتورمشلردر واولومدن صکره بعثه
واخرته واولجق احکامه اینانمشلردر وجهاده بولنب خرج ایتدکلرن الله
قتنده قربتدن طوترلر دخی رسولدن دعا واستغفار طلب ایدرلر حق تعالی
ایدر بلکز یا محمد که انلرك اول نفقه‌لری الله قتنده انلر ایچون مقام قربتدر
وفضیلتدر وانلر سبب نجاتدر تیز اولا که الله تعالی انلری رحمتینه جنته
کیوره بدرستی الله تعالی غفوردر انلرك کناهن یارلغر رحیمدر انلره
رحمت ایلر ودخی حق تعالی بیورر دیکه ○ والسابقون الاولون
من المهاجرین والانصار والذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم
ورضوا عنه واعد لهم جنات تجری تحتها الانهار خالدین فیها ابدا
ذلك الفوز العظیم ○ یعنی شونلر که دینلرنده اوکندیلر ایکی قبله‌یه نماز
قلدیلر مهاجرلردن دخی انصارلردن ودخی بدره حاضر اولدیلر که مکه فتح
اولمزدن اوکدن ایدی سدکی ایدرهجرت مکه فتح اولدی اندن هرکیم اسلامه
کلدی پیغامبره اولشدی ولشدی انلر تابعلردندر وبونلردن اوتوردی رسول
علیه السلام شول وقت که مجاشع بن مسعود قرداشی اوغلن الوب رسوله
کلدی ددیکه یا رسول الله سزکله بیعت قلمغه کلدی هجرت اوزره رسول عم
ددیکه یوق بلکه بیعت قل اسلام اوزره زیرا فتح مکه‌دن صکره هجرت یو
قدر شیمدن کرو کلن اول مهاجرلره متابع اولورلر احسانله بجا اشارت ایدوب
ددی بو ایتده دخی شونلرکیم اول سبقت ایدنلره متابعت قلدیلر احسانله
طیب قلبله ولورکلو یقیناله الله تعالی انلرك اعمالندن راضی اولدی جنت اجره
ودخی بو اولدی انلر ایچون جنتلر که اغجلرینك وکوشکلرینك التندن ارمقلر اقار
انلر انوك اچنده مخلدلردر ابدا هیچ بر وجهله کروچقمق یوقدر بوکلی قوله
حق تعالیدن اولو سعادتدر فضیلتدر ودخی بیورر دیکه ○○○ ومن حولکم ○○○
من الاعراب منافقون ومن اهل المدینة مردوا علی النفاق لا تعلمهم
نحن نعلمهم سنعذبهم مرتین ثم یردون الی عذاب عظیم ○ یعنی مدینه
تکره‌سنده عربلردن دخی مسلمانلر وار که منافقلردر ودخی مدینه اهلندن که
عبدالله بن ابی ذر اصحابیله بونلر عادت طوتب اول نفاق اوزره ثابت اولدیلر
اندن دونمزلر والحاصل قلمزلر انلری یا محمد بلمزسن شول سبیدن که

اشكاره ايمان كتوره مكله كوكللرنده كفرلرين ستر ايتديلر لكن سن انلري بز بيلورز
كزلوي اشكاره بلمزسن بيلمزز واول كفر و نفاقلرين دخي بز بلورز انلرك حالني سكا دخي
بلدوررز تميز اوله بخانلوه ايكي دفعه عذاب قلاوز بري اولم و قتلده في ستهلر
يوزلوني اورلرلو بوني قتاتلو يله دوكه لو وايكنجي قبرده منكر و نكير دوكالو ودا
عمودلوله كه بو كوز طغا اورسلو ديدي ○ ابن عباس ايدر رسول عم بر جمعه
خطبه اوقودي دديكه يا فلان سن منافقسن چيق مسجددن بو مرادلو يله
هب چقردي عمر بر حاجتدن اوتو والتمدي هنوز مسجده كليوردردي
صنا شدي اناده كه مسجددن چقرلودي عمر انلردن اوتنوب كندوي كز
لدي ايله ظن ايتديلركه عمر بونلرك حالني بلدي عمر كلدي مسجده هنوز
دخي غاز قلمامشلو اول قوم عمره دديلركه يا عمر بشارت اولسون سكا كه
حق تعالى منافقلري بوكون رسواي قلدي مسجددن سوردي انلرك
اول عذابي دنياده اولدي ايكنجي عذابلري قبرده اولسه اندن صكره عذابلر
اولسه اولتيلرلي جهنم اچنده كه اخري نهايتي يوق و دخي حق تعالى
بيوردي كه ○ واخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر سيئا عسى
الله ان يتوب عليهم ان الله غفور رحيم ○ يعني بر طائفه بونلردن
اقرار ايدرلر كناهلرينه كه غزادن تخلف ايتديلر لبابه كبي و اوس بن ثعلبه و ود
وديعه ابن خذام كبي اول كناهلرينه عمل صالح قرشدرديلر كه اول توبه درانلردن صكره
بو كناه قرشدرديلر تبوك غزاسنه وارمدوب تخلف قلديلر ○ ذهريدن
روايتدركه ابو لبابه تبوك غزاسنده معصيت قلديلردي كوردي شيمان
كندوي بودركه محكم صارقودي دديكه والله بن كندومي بو ديركدن صكره
شتمزم و طعام و شراب دخي طاتمزم تا الله دلكنا اولم يا خود الله تعالى بنم
اوزرومه توبه اينديره يدي كون اول حال اوزره طوردي نه طعام طا
تدي و نه صو ايچدي تا كه ضعيفلقدن عقلي كيدردي تا كه حق تعالى
الله توبه اينديردي كلوب الله دديلركه الله تعالى سكا توبه روزي
قلديكه رسول الله عم يا اندردي لبابه ايتدي والله بن كندومي شتو دلو
تا رسول عم كلوب شتمينجه پس رسول عم كلوب اليله شتدي اندن ابو لبابه
دديكه يا رسول الله رضا ايچون و رسولي رضا ايچون تصديق قلم رسول
يا رسول

يا رسول الله بدرستي بنم توبه م حقيقيه بو اولا كه اول بكا معصيت ايدن قوم
اچندن چقوب هجرت ايدم دخي كلي مالي الله رضا ايچون و رسولي رضا ايچون
تصديق قلم رسول عم دديكه يا ابا لبابه مالك ثلثي صدقه قلدوغك سندن
كفايت ايدر پس حق تعالى خبر ويرو ديكه الله تعالى صوچن بلوب استغفار
ايدنلره مغفرتني واجب قلدي كه ايدرو زيرا حق تعالى تحقيق غفوردر
صوچني بلنه رحيمدر انا بلوادين اسوكي فضليله رحمت ايدرو دخي
حق تعالى بيوردي كه ○ خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزكيهم بها
وصل عليهم ان صلاتك سكن لهم والله سميع عليم ○ يعني يا محمد شونلرك كه
كوكللري قبول اولوب مالليره الدسكا كلديلركه اوكشن ماللوو مزي الغل اني
بزدن كفارت اولماغچون صدقه ايلكل سن اني المخي كريه كوردمكل انلرك
ماللرين الغل صدقه اتكل تا سن اول صدقه ايله انلرك كناهلرندن پاك ايدب
اردا سن بعضيلر دديلر كه ○ بو ايت زكوة حقنده انمشدر حكمي عامدر
يعني حق تعالى حكم ايدب بيوردي كه يا محمد ال بو مسلما انلرك ماللرندن
اول فرض اولان صدقه لريني تا انلرك ماللريني طاهر قلاسن انوكلا و دخي عملر
اصلاح ايده سن اولا زكاة تالوي يله دخي انلر ايچون استغفار ايدب دعا ايلكل كه
سنول دعالرو استغفارك انلره دونمكلكدر و رحمتدرو دونمكليه الله تعالى
سميعدر انلرك مقالاتني اشيدر و عليمدر قموا فعاللرين بلور الكي خيرو الكي شر
انوك جزاسن قلوردو دخي توبه يه تحريص ايدب بيوردي كه ○ الم يعلموا
ان الله هو يقبل التوبة عن عباده ويأخذ الصدقات وان الله هو التواب
الرحيم ○ يعني حق تعالى بيوردركه نولدي بونلره كه توبه اتمزلر و تصديق
قلمزلر بلمزلومي بونلركه الله تعالى قوللرندن صدقلكلن توبه قبول ايدر
واخلاصلر اولن صدقه لري قبول ايدر و اخلاصلر اولن صدقلري كه حلالدن
كه طيب نفسله اولا اندن اني تربيت ايدب زياده قلور نتكم سوزدن بريكو كوشه
كن يا قولونن بسلرتاله دخي بر لقمه صدقه بر احد طاغنجه اولور بدرستي الله
تعالى توبه لري قبول ايدب عفو ايدب جيدرا انلردن كه توبه قلديلر و رحيمدر
مومنلري اولكري رحمت ايدرو دخي بيوردي كه ○ وقل اعملوا فسيرى الله
عملكم ورسوله والمؤمنون وستردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم

تعملون يعني يا محمد سز كوركلو عمللرى شلكركه الله قتنده عملكز خفي دكلدر
كورر ضايع اتمز يادن نه قلدوغكزيه هب ظهوره كتوررر اول عمللريكز رسوله عم دخي
عرض اولنور اولدخي اني كورب انوك شاهدي اولور دخي مؤمنلر كورب بلورلر
يادن الحاطانقلق ويررلر ابن مسعود ايدر هر كشي ديلده سوزني كوركلو سويلر
لكن هر كيمكه قولى فعلنه موافق اوله اولدركه الله تعالى قتنده تمام نصيبله ايو شور
انوك كيم قولى فعلنه مخالف اولا ايدر ستى انوك سوزني كوركندويه توبيخدر نسوز نسندر
حاصلي يوق صداعدن ارتوق پس سز قولكزه موافق عمل قلوكه تايز زمانده
رد اولنمز سز اول كزلوكي اشكاره بلجي پادشاه حضرتنده قيامت كوننده كه اول
پادشاه سزه خبر ويره دنياده نه عمل قلدوكزيه وانوك جزاسن كتوره ودخي حق
تعالى بيورديكه ○ واخرون مرجون لامر الله اما يعذبهم واما يتوب عليهم
والله عليم حكيم ○ يعني بو آيت اول اوچ كشي حقنده نازل اولدي كه تخلف
ايتديلر بريسي كعب بن مالك وبريسي هلال بن اميه وبريسي مراره بن ربيع بو
نلرك توبه لري آيتي دخي بوندن صكره كلسه ○ يعني حق تعالى خبر ويرديكه
بونلردن بو قوم دخي توقف ايدب الله تعالى امرني تاخير ايدب توك
ايتديلر انلرك اشلري خطر ومشيته قالور ديلرسه حق تعالى انلره عذاب
ايليه ديلرسه انلره توبه روزي قلوب عذابدن خلاص قلا عفو ايليه
الله تعالى عليمدر انلرك نه قلدوغن بلور حكيمدر انلرك امرنده نه
ديلرسه حكم ايدر ودخي حق تعالى بيورديكه ○ والذين اتخذوا مسجدا ضرارا
وكفرا وتفريقا بين المؤمنين وارصادا لمن حارب الله ورسوله من قبل و
ليحلفن ان اردنا الا الحسنى والله يشهد انهم لكاذبون ○ يعني بو آيت
منافقلردن اون ايكي كشي اوزره نازل اولدي كه بني عمر ابن عوف قبيله سيدن
انلر دريلوب جمع اولديلر ديديلر كه كلوك بر مسجد بنا ايدلم تا كه اول توره
كلنجي ايدجك يو ومز وجمعمز تدبير ايدلم ديمكچون دريلوب رسول عم حضرتنه
وارديلر كه اندن دستور الالو مسجد يا يلمغه ديديلر كه يا رسول الله سنوك كلوب
كلوب نماز قلمغه بزم مسافه مز ايراقدر كلنجه نماز بزدن فوت اولور بزه
دستور ويركه بز مسجد بنا قلالم علت وضعفى اولنلره انده قلسونلر ويا
غمورقادا اولسه كلمك متعذر اولسه انده قلاوز رسول عم انلره دستور
ويرديكه

ويردي كه انلر منتظر اولديلر اول عامر راهبه كه شامدن كلسه رسول عم
الها فاسق ديوا ادويرمشدي ديو ديكه سز انى راهب ديمك فاسق ديك
زيرا اول رسوله ايلكوه ايمان كتوردي كري دونديك رسول عم الها اوزدعا
قلدي كوراول كفر اوزره اولدي چون اول منافقلرك نفاقلري وكفرلري
ظاهر اولدي كلوب رسول عم قتنده انداجديلر كه بزم مرادمز اول مسجد
بنا قلمقده دكلدر الا الخير در پس حق تعالى بو آيتي اينديروب انلرك
كذبن اظهار اتمكچون ومؤمنلر ارا سنه تفرقه برقماغچون كه بعضلر قباده
قلالر وبعضلر انلرك مسجدنده قلالر خلقي انلرك مسجدنه جمع اولالر اصحاب
رسول قتندن متفرق اولالر ودخي كوزطوتجي اولالر اول مسجدي بنا قلمزدن
اول شول كمسنه يه كه الله ورسوله كافر اولمشلردر شامدن كلوب بونلره ايما
ملو ايده يعني اول عامر راهب كلوب انده ايچرلو بغاني قلدوغمزدن مراد
خيردركه بزدن جماعت فوت اولنميه هم اول ابو عامر كلوب كوروسلا امر كلم الله
تعالى طلانقلق ويرمركه انلر انده اجد كلوبدن كه يلانجلر دربلكه مرادلري حلبنده
جمع اولوب كفرلون ونفاقلون اظهار اتمكدر ودخي حق تعالى بيورديكه ○
لا تقم فيه ابدا لمسجد اسس على التقوى من اول يوم احق ان تقوم فيه فيه
رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين ○ يعني اول منافقلر رسولدن
طلب قلديلر كه كله اول رسول عم انده نماز قليويره مبارك كلمكچون حق تعالى نهي
قلدي بيورديكه سن انوك ايچنده يا محمد هركز نماز قلمغل شول مسجد كه اول
ابتدادن توحيد اوزره الله رضاسيچون ذكر وله وتكبير تهليل بنا اولنمشدر
واسلامي اظهار ايدب كفري قهر اتمكچون بنا اولنمشدر اول لايفرق وحقلودر قدر
كه انوك ايچنده اراناوارله طوروب نماز قلاسن انوك ايچنده ار انلر واركه
كندولري كناهدن پاك اتمكي سورلر وصويله استنجا اتمكي خوش كورلر
الله تعالى دخي كندولره پاك طلب ايدانى سور يعني اول مسجده اهل قبادن
بر جماعت وار ديكه قچن خلايقه كلسلر صويله استنجا قلورلر ديدي اولاني انلر
اشلدي كوروقلنلوكي انلوه متابعت قلديلر ○ روايتدر كه بو آيت ايندكدن
صكره رسول عم كلوب مسجد قبوسنه طوردي نداقلدى اي مسجد ايچنده

کیسلر تحقیق الله تعالی سزه طهارتکزدن اوتری اوکوردکلو ثنا قلدی خبر ویردکه
نیکه طهارت ایدرسز دیدیلر که یا رسول الله صو ایله استنجا ایدرز پس رسول
اولر ایتی اتلرک آوزرنه اوقودی اندن صو ایله استنجا قلمغی سنت قلدی اول
مسجدکه تقوی اوزره بنا قلنمشدر اندن اختلاف قلدیلر که مدینه ده رسول
مسجدیدر یوقسه مسجد قبا میدر ابن عباسدن ○ روایت اولدرکه مسجد قبا
در بوندن صکره کوربیوردیکه ○ افمن اسس بنیانه علی تقوی من الله
ورضوان خیر امن اسس بنیانه علی شفا جرف هار فانهار به فی نار جهنم
والله لا یهدی القوم الظالمین ○ یعنی اول مسجد قبا که رسول مسجدیدر
اول توحید اوزره بنا قلنمشدر دخی اللهک رضاسی اوزره بنا اولنمشدر یقیلر
طورر بنیادی یوق یخلنه یقیلر اهلیله بیله جهنم اچنه یقیلور
اولمی خیرلودر انلر قموقالمشدر ○ ظالملردر ظاهرده اسلام باطنده کفر طوترکه
الله تعالی ظالملره ارشاد ایدب هدایت ویرمز ماداماکه اول حالده لری
اوزره طوروب توبه قلمیه لر ودخی بیوردیکه ○ لا یزال بنیانهم الذی بنوا
ریبة فی قلوبهم الا ان تقطع قلوبهم والله علیم حکیم ○ یعنی اول مسجد
ضراری بنیاد ایدنلرک که اکا مال خرج ایتدیلر حسرتلری وندامتلری اولنجه
کوکللرندن زایل اولاسی دکل چون نفاقلری ظاهر اولدی الا مکر اول اسنلیه
کره لر کوکللری واعضالری طغرانه کیده اول وقت زائل اوله الله تعالی علیمدر
انلرک خالی بلور وحکیمدر انلرک مسجدلرین یقوب خراب اتمکه حکم ایدر اندن
اوتری رسول علیه السلام غزای تبوکدن کلیجک ایکی کشی کوندردی واردیلر یقدیلر
اوده یاقدیلر ودخی حق تعالی بیوردیکه ○○ ان الله اشتری من المؤمنین
انفسهم واموالهم بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون و
یقتلون وعدا علیه حقا فی التورية والانجیل والفرقان ومن اوفی بعهده
من الله فاستبشروا ببیعکم الذی بایعتم به وذلک هو الفوز العظیم
یعنی حق تعالی طلب ایدر مؤمنلردن نفسلرنی ومالارنی الله یولنده فدا
قلوب دین اسلامی یوجلدب کفر لرشرکی ابطال اتمکیچون غزا ایده وارلرتا که
انلرک عوض حق تعالی انلره جنت مکان وقرارکاه قلا اما اول صتون
المق لفظیله ذکر اتدوکی بر تمثیل ایچوندر زیرا بو قوللرک ماللری کل الله
تعالینک

تعالینک ملکیدر بونلرک قتنده عاریتدر بونلر اول عبد مأذون کبیدرکه
مولالری بر قاچ کون تصرفه دستور ویرمشدر اما دلرکه کلم حجر ایلیه تصرفدن
انی منع ایدب مالنی بوکشی یه دخی اصمر لیم کندونک الندن ملک وارتن مولا
سیله بیع وشرا قلالکی بوندن مراد غزا ایقندر مقدر وانو کله حاصل اولان
جنته رغبت ایتدرمکدر تاکه وارب الله یولنده امره مطیع اولوب دشمنلر
مقاتله قلالر اولدورلر دشمنلری غازیلر اولرور انلری اولدورلر کافر النده شهید
اولالرکه حق تعالی انلره ایله واجب قلمشدر وبو عدهنی توریتده وانجیلده
وقرآنده بیله بیان قلمشدرکه وارب مالنی ونفسنی فدا قلنلره جنت ولقا
عوض ویره پس الله تعالیدن یکرک عهده وفا قلیجی وشرطنی یرینه کتوریجی
دخی کیم اولا بشارت اولسون سزه بو بیعکزده که مالکز فانی خرج ایدوب مال
باقی الورسز ونفسز فانی ویرورسز نفس باقی الورسز که انوک دوکنمسی یوق و
زوالی یوق بو تجلی الواضحی کیمک النرکیدرکه ثواب کامل ونجات مطلقدر
بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ○○ التائبون العابدون الحامدون
السائحون الراکعون الساجدون الآمرون بالمعروف والناهون عن المنکر
والحافظون لحدود الله وبشر المؤمنین ○ یعنی حق تعالی اول ماللرین
ونفسلرن صاتون الوب بهاسی اوجماق ویردوکی مؤمنلردن اونلر طائفه
در اول غازیلر درکه ذکر ایلدک ○ برنجی انلرکیم شرکدن وکفردن وجمیع معاصیدن
توبه قلوب الله قیوسنه دونه لر ○ ایکنجی انلرکیم عبادتلرنی الله اخلاصله قلا
لر هر امرنده الله مطیع اولالر ○ دردنجی انلرکیم هرحالده الله شکر ایدیجی اولالر بشنجی
انلرکیم اوروج طوتیجی اولوب نفسلرن هوالردن منع ایدلر ○ التنجی انلرکیم وقتلو بیله
نمازلرن صقلیجی اولوب چوق رکوع وسجود ایدیجی اولالر ○ یدنجی انلرکیم خلایقی
توحیده وخیر عمللره یلتیه لر ○ سکزنجی انلرکیم مؤمنلری حق تعالی سومدوکی
اشلردن منع ایلیه لر ودخی شول نسنه لردن که سببدر انوکله طامویه کوملکه
طوقوزنجی انلرکیم الله تعالی اوزرلرینه فرض قلدوغی نسنه لری وحدودلرین صقلیه
لر بو یوللندن اوته کیمیه لر ونتکم خلف بن ایوبدن ذکر اولندی اول بر کیجه عورتنه
بیوردیکه بو کیجه اوغلانکه امرزمه ایکی سل تمام اولدی عورتی ددیکه نوله بو کیجه

دخي امر دسيم طف ددیکه الله تعالى قودغي حدودن اوته مي كچرسن كه الله تعالى
امرينه خلاف ايده سن آونتجي انلودركم بو ذكر اولنان شرطلري صقليوب اعتقا
لريني محکم قلوب بونجله عملار ايدكر بو بشارت الجنه انلو دخي بيله اولا كه الله تعالى ايله
بيع وشرا قلوب مالرن ونفسلرن ويرديلر بهالرينه جنت الديلر ودخي بيوردي
○ ما كان للنبي والذين امنوا ان يستغفروا للمشركين ولو كانوا اولي قربى من
بعد ما تبين لهم انهم اصحاب الجحيم ○ يعني بو آيتك سبب نزولي اولدر
اولديكم امير المؤمنين علي رضي الله عنه ايدر ايشتدم بر كشي اتاسيچون مغفرت
طلب ايدر حال بوكه اتاسي اناسي مشركلر ايدي بن ايتدم كه اتاكي و اناكي مشركلردر
سن انلريچون نيته مغفرت طلب ايدرسن اول ديديكه ابراهيم اتاسي اناسيچون
مغفرت طلب ايتمديمي انلو دخي مشركلرديكلدم رسول عم خبر ويردم اول ساعت
بو ايت نازل اولدي بيوردي كه روا دكلدر پيغامبره ودخي اول مسلمانلره كه ايمان
كتورديلر مشركلر ايچون استغفار ايتمك اكرچه يقين رحم قرابت دخي اولورسه
چون انلره بيان اولنديكه انلر اصحاب جحيمدن اولديلر كفر اوزرينه اولديلر
عبد الله ابن مسعود ايدر رسول الله عم چقدي مدينه دن بن دخي
بيله چقدم تا كه كلوب اتاسي قبرينه ايرشدي انده اوتوردي بن دخي بيله
اوتوردق بر زمان مناجات قلدي دخي اغلدي انوك اغلامغيله بز دخي
اغلادق اندن رسول عم بزدن يكا اقبال ايدوب باقدي عمر قارشو واروب ديديكه
يا رسول الله سني نه نسنه اغلتدي رسول عم عمرك الني طوتوب بزدن يكا يوندلدي
بز دخي ايلرو واردق بزه ديديكه بنم اغلامغم نيه فزعمي بو اقدي بز ديدك كم بلي
يا رسول الله ديدي كم شول قبر كه كوردكز بن الكا قرشو سوزلر كلام ايدردم اول
انام امنه قبريدر حق تعالى منع ايلدي ○ وهب قزيي ديمكدن دستور ديلدم
كه انوچون مغفرت طلب ايدم بكا بو آيتي اوقودي دستور ويرمديچون
حق تعالى منع ايلدي بنم كوكلم رقت طوتدي انلرك اوزرينه اغلادم نيته كم اوغل
قزه رقت حاصل اولور ○ اتا انا اوزرينه انلره بر واقعه اوليجق كه انلردن ايرلو
يلالو بوندن اولو فراقنه اولا كه انلو بيندن ابو بلا ايدي ابدي جهنمه
كوديب بو كلام انكا دلالت ايدر كه بو الونك صلاح وتقواسي نقدر چوق

اولسه

اولسه الله قتنده بوكل امته وولايته ايو شونكه دخي كيندو قرابتنه
فائده يوقچون انلر عمري فائده ويرميه طغيان اوزرنه چقورلكو توبه
ايتمدين اولولر عاقل اولان بوندن عبرت الوب كيندو صلاحنه دونندر
عاقل قومز ودخي حق تعالى بيوردي كه ○ وما كان استغفار ابراهيم لابيه
الا عن موعدة وعدها اياه فلما تبين له انه عدو لله تبرأ منه ان ابراهيم
لاواه حليم ○ يعني دكلدي ابراهيمك استغفاري الا بو وعده دن اوتري كيدي
كه انوكله قلدي يعني ابراهيم اتاسي اوزره وعده قلمشدي ابراهيم كه
مسلمان اولا اول اميده انوچون مغفرت ديلر دي تا اولنجه دك چون اولمي
كفر اوزره اولدي ابراهيم ظاهر اولدي كه اول الله تنكري دشمني اولدي اهل نار
دن اولدي ابراهيم اندن بيزار اولدي دعاي ترك ايدوب انوچون مغفرت د
ديلمدي ○ سعيد ابن مسيب ايدر چون علي رضي الله عنه اتاسي ابو طالبه
اولم وقتي ايرشدي رسول عم طوروب الكا واردي ابو جهل عبد الله ابن
اميه انوك قتنده بولدي رسول عم ابو طالبه ديديكه يا عمي ايت اشهد ان
لا اله الا الله كلمه سن كه كلمه نجاتدر سنك اخرت بلاسندن قورتورر بن الله قتنده
طانقلق ويرم سني اول كلمه ايتدك ابو جهل لعين الكا ديديكه عبد المطلب
دينندن اعراض مي ايدرسن رسول عم طورميوب تلقين ايدردي ابو جهل
لعين اول سوزله الكا عناد ايتدرردي تا اخر كلامي اول اولديكه ديدي بن عبد
المطلب ملتي اوزرينم كلمه توحيدي ديمكدن امتناع قلدي كفر اوزره وفات
ايتدي ودخي حق تعالى ابراهيم حقنده اولان اول ابراهيم تحقيق اواه حليمدر
اواه ديو الكا ديرلر كم وحشت يرنده الله چوق ذكر ايده وضعيفلري اسركيجي
اولا دعا قليجق الله اوزره دعاسينده الحاح ايدجي اولا وانوك طاعتنه اقبال
ايدجي اولا ودخي مسلمانلره خيرلو كودجي اولا اوطا موصوفتلويني اشداجلر قور
قودن چوق اه ايدجي اولا و حليم اولدر كه جاهللر فعلني ترك ايده كم اني انجدرمه
اول اندن انتقام قصدن اتميه اني الله تفويض ايده ودخي حق تعالى بيوردي كه
○ وما كان الله ليضل قوما بعد اذ هديهم حتى يبين لهم ما يتقون
ان الله بكل شيء عليم ○○ يعني سبب نزول ايت بودر كه حق تعالى فريضه لر

ایرقلوب لازم قالدی مومنلر انوکله عمل ایدلر اندن صکره حق تعالی اول
بیوردیغی حکمتلردن بعضنی کورونسخ ایلدی قبله دندرمک کبی و خمر حرام
اولدیغی کبی اولوقت اصحابدن بعضلری غایبدی سفره کتمشلردن دی
انی اشتمدیلر کوا اولکی قبله یه قیلوردیلر و اول خمردن ایچرلردی کلدکلرندن
صکره اشتدیلر اول اشلدکلرنه ملول اولوب کلدیلر رسوله عم خبر ویردیلر
الله تعالی بو ایتی اندردی بیوردیکه الله تعالی بر قومه هدایت
ویردکدنصکره ایمانلری انلردن کرو الوب ضلالته برقمز تا انلره بر حدود
فرایضی بیان قلمیانجه که انلر انی ترک ایدملر انی کندولره واجب حق کور
میه لر الله تعالی اولوقت انلردن مغفرتی نزع ایدوب عذاب ایلیه پس
چون اول قوم حکم منسوخ اولدیغنی بلمدیلر و انوکله عمل قلدیلر الله تعالی انلردن
قبول ایلدی انوکله مواخذه قلمز چون اول اصاقین جوق نسنه انلردن بیان اولنمدی
بلدرسنه الله تعالی بو قوللره نه نسنه صالحدوغن کلی بلور اما کوره حکم ایدر و دخی
بیوردیکه ○ ان الله له ملک السموات والارض یحیی ویمیت ومالکم من دون الله
من ولی ولا نصیر ○ یعنی تحقیق الله تعالینک ملکیندهدر یرلر و کوکلر و کوکلرک اهل
دخی کلی انوک قوللریدر نجم دیلرسه انلرک ایچنده حکم ایدر بو بیوردقدنصکره
بو دخی بیوردر بو نسنه امر ایدر اول اندن صکره انی تغییر ایدوب بر حکم دخی
بیوردر اول اولکیدن خیرلودر ثواب یوننددن و اساندر عمل یوننددن یاخود
عمله اسان اولا و ثوابده برابر اولا و قوللره اول اصلح اولا و بعض احکامی
مقدر قلور که محکمدر منسوخ اولمز و انوک صفتی بودر که اولوری دیرلودر و در
و دیلری اولدور اکا ایله ظن اتمیوب کم غزایه کتمیوب اوده اوتوجق دریجی
اولا سزو جهاده چقمق دریکه اولمیاسز الله دن غیری بر کمسه یوقدر که
معاون اولوب سزی انوک عذابندن خلاص ایلیه و دخی حق تعالی بیوردیکه
○ لقد تاب الله علی النبی والمهاجرین والانصار الذین اتبعوه فی ساعة
العسرة من بعد ما کاد یزیغ قلوب فریق منهم ثم تاب علیهم انه بهم
رؤف رحیم ○ یعنی الله تعالی رسولندن عفو ایلدی منافقلره تخلف
اتمکیچون دستور ویردوک نتکم بیان ایلدک و دخی اول مهاجرلردن و انصار
لردن کناهلرنی عفو ایدوب یارلغدی اول جهاد یوننده جلد کلدکی مشقت

مشقتدن

مشقتدن اوتری یعنی انلردن عفو ایلدیکه اولوقت شدتده الا متابعت
ایدوب تبوک غزاسنه واردیلر اولوقت انلره درت عسرت واقع ایلدی
بری نفقه لری قیت ایدی بری دخی بنوتلری ازدی و بری دخی قور
قولری غالبدی و بری دخی هوا اسیدی شوندن صکره که یقینی اولدی
کوکلری اول غزایه چقمقدن کرو رجوع ایده لردی اول زحمتلردن قتلفندن
پس الله تعالی انلردن عفو ایدوب یارلغدی زیرا حق تعالی مؤمنلره
رؤف رحیمدر اسرکر رحمت ایدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ وعلی الثلثة
الذین خلفوا حتی اذا ضاقت علیهم الارض بما رحبت وضاقت علیهم
انفسهم وظنوا ان لا ملجاء من الله الا الیه ثم تاب علیهم لیتوبوا ان الله
هو التواب الرحیم ○ روایتدر کعب ابن مالکدن رضی الله عنه ایدر
هیج بر غزاده بن رسولدن عم دن تخلف قلمدم هر نه غزا که قلدی بلیدم
الا کیدکه تبوک غزاسی اولدی اول رسول عم اخر غزاسیدی خلقه دستور
ویردیکه کوجمک یراغن ایدلر اول غزا التی دوزلر اولوقت کوکلر و یمشلر
وقتی ایو یتمشدی ازکشی واردی اولوقت غزایه کتمکی دیلیدیکی الا ستر
ردیکه ایرق و قتده او لیندی انلرک ایچنده نعمتی بولرق و یولی بیزرک
اهل عیالی اوزره ایدم اکی بنوت جمع ایلمشدم و قومم دخی واردی که چقیدم و
بویله ایکن دخی بنم میلم اول کولکه لره و یمشلره ایدی تا که رسول عم بنجشنبه
کون صباح بن وقت غازیلرله قالقدیلر که کیدکر زیرا اولوقت سفر چقمغی سور
دی بن ایتدم یارن صباح بن دخی بازاره چقاین براجغمی دوزین اردلرنجه ایو
بن یارندسی طودوب بازاره واردم ایشوملر بعضسی بکا دشوار اولدی راست
کلمدی کرو دوندم دیدیمکه ان شاء الله یارن دونب اردلرنجه ایرشیم کوا اول کون
دخی بعض ایشوم راست کلمدی تا که بو حال اوزره بکون یارن دیو کچمکدن قالدم
رسولدن تخلف قلدم مدینه صوقاقلرینه دوشوب یورودم غصه بنی قابلمدر
دیوابن ایله کوردم که رسولدن عم هیچ بر کمسه تخلف اتمز الا شول کمسه که نفاقی
انی قابلمش و غالب اولمش اولا ولوقت تخلف قلنلردن سکسن دخی بو قاج زیاده
اکلیلردی رسول عم هیچ بنی الماشی تا تبوکه وارنجچون انده ایرشوب
قونمش دیمش که کعب بن مالک نیلدی بنم قومدن بر کشی دیمش که یا رسول

الله انی اول اکی کورکلوجه بر دملوی وصالنوب ایکی جکننه یاقندو عجی سندن
کو وقودی معاذ ابن جبل دیمشی که نه یاوز سوز سویلدک انوک حقنده ودیمش
که یا رسول الله بز اول کعیدن بلمزز الا خیر بلورز که انوک تخلفی شو ایجون
دکل چون رسول ع م تبک غزاسندن فارغ اولدی کوجدی کورودونب مدینه یقین
کلدیکی باشلادم کورو فکر ایدردم که رسولک ع م غضبندن وجهلدن قورتلم کندو
تعلقاتمدن نقدر رای وتدبیر اهلی واردی انلریکی کندو مه معاونت ایدندم
تا چون رسول ع م کلدی باطل نسنه بندن زایل اولدی ملکه بالدم که بنی
نجات بولمزم الا کرچکلکله پس قوشاق و قتنده رسول ع م مدینه کردی
کردی کلوب مسجده ایکی رکعت نماز قلدی زیرا سفردن کلنجک دایم عادتی اول ایدی
چون نمازی قلدی اوتوردی اول تخلف ایدنلر بولکر بولکر کلوب انداجوب
عذر دیلرلردی رسول ع م یاقوب سوزلرن قبول ایدب انلر ایچون استغفار
ایدردی سولرن الله اصم لوردی بنده دخی واروب مسجده کوردم رسول ع م
قاتمقلقلو اوتورردی سولرنی چون بنی کوردی تبسم قلدی واروب الینه اوپ
توردم بکا دیدیکه سن بتوت صاتونی المدکمی بن دیدم بلی الدم یا رسول الله
پس نه نسنه سنی بزدن تخلف ایتدردی بن دیدم که یا رسول الله والله
اگر بن سندن غیری کمسنک الینه اوتورسم اولقدرمی مجادله که بکا ویره
ویرلمسیدر بو عذرله که انوک سخطندن قورتلوردم لکن بلورم یا رسول
الله که بکون بن سکا بر سوز سویلرسم غضب ایدرسن بنم اوزرومه بنی
مطلع قلدبنی فضیحت بولام حال بودر اول سوز حقنده بن انوکله الله تعالی
تعالیدن عفو اوما دم واکر سکا بر سوز سویلرسم که سن انوکله بندن رضی اولا
سن حال بودرکه اول سوز یلان اولا یقینی اولورکه حق تعالی بنم اوزرومه سنی
مطلع قله بنی فضیحت بولام والله یا رسول الله هرکز بندن نفقه سی بولکن
واهلی عیالی ازرق کمسه یوغدی اولوقت که تخلف قلدم رسول ع م دیدیکه
هانشبو سوزدلوچلسن طوغرو ایمدی کیت قتومدن دخی بکا کلمکلی شول وقته
دک که الله تعالی سنوک حقکده حکم ایلیه طوروکلوب کتدم بنوم قومدن بر
جماعت اردمجه کلوب تعییر و سوز نکش قلورلوردی دیرلرکه بلمز بونیدن
ایلرو سن بر صوج اشلمش اولاسن هرکز نولدی سکا که رسولدن بر عذر
طلب ایدب دیمدک که سندن راضی اولیدی طوتمغل نفسکا بو یوده که بلمز

بلمزسن انده سکانه حکم اولنه شو لقدر بنی ملامت قلدیلر تا قصد اتدم که دونم
کندومی یلانلیم دیدم انلره که هیچ شو سوزی بندن غیری کمسه سویلمشی
وارمی ددیلرکه بای ایکی ار دخی ددکملر اول کیمدر ددیلرکه بر هلال ابن امیه
بر دخی مرارة الربیع کوردم ایکی صالح کشیدن خبر ویردیلرکه السی دخی
بدرده حاضردی پس بکا واجب اولدیکه اول السنه اقتدا ایدم بن
ایتدم که والله شبو سوزدن دونب بن کورو رسول الله وارمزم نفسیمی
هرکز یلانلمزم پس رسول ع م امر ایلدیکه بر کمسه بزوم اچون مزه
و دشوب کلام اتمیه لر چقوب بازارده وصوقنده یوروردم هیچ بر کمسه
بکا سویلمز خلق بزه یادیا دیقر صناسن که برکمسه بونلردن بزی بلور
یوق ویوروردم کمز بیرلو بزه یادکوردنور شویله که هیچ بلدوکمز یوردکل
اول ایکی اصحابمدن که هلال الله مرارة دربنی قوبرغ ایدم چقوب صوققلریکی جکوب نتور
ردم مسجده کلوردم واروب رسوله ویرردم دیودم که بر کودای سلام المغرطو
قلقلوبنی دیرردمی یخین کلوب اول دیوک دیبنده نمازه طورسم که نماز قیلم کوز
وجیلب بکا نظر ایدردی اما اول ایکی صاحبم کیجه کوندز طورمیوب اغلولردی
شلرنی اودن طشره چقمزلردی اولوقت اجنده بن بازارده کزدکن ناکاه بر
جهانی کلدیکی طعام صاتار ایدر کیمدرکه بنی کعب ابن مالکه دلالت ایدر بو بوره خلق
بنی الکا اشارت ایدب کوستردیلر کلدیکی بکا بر صحیفه کتوردی غسان ملکندن
جدم نظر قلدم کوردم یازمش که سلام تحیتدن صکره بلاسن بکا خبر ایلده
بونشدیکه سنوک اول مصاحبک محمد سکا جفا ایلمش سن طاد لغه اولورنمش
بکلسنی وجقادت اهل دکلسنی ملکل بزه اولاشغل که بز سنی عزتله وکرامتله
کوکونب احسانلر ایداوزبنی ددملره بکا بو دخی فتنه بلادرکه بنی اسلامدن
دعوت قلدلر واردم اول صحیفه یی تنوره براغوب اوده یاقدم چون بو
حال اوزره قرق کون کچدی کوردملره رسولدن بکا بر کشی کلدی ددیکه
رسول ع م سکا امر ایدرکه عورتکدن ایری یلاسن بن دیدم که طلاق قمی ویرایین
اول دیکه یوق ولیکن انوکله جمع اولمه انی اشیدب اول هلال بن امیه عورتی رسوله
واردی ع م ددیکه یا رسول الله هلال بیردر ضعیفدر بکا خدمتو ویرمسنه
واروب الکاخدمت قلم رسول ع م ددیکه وارخدمت ایت لکن سنوکله جمع

اوملاسون اول عورت دديكه يا نبي الله انده هيچ بڭا حركت قلمامشدر
دائم ايچه كوندز اغلمقدن بو باشنه واقع اولالدن برو كه اولدي كعب ايدر
چون زحمت بلا ايبوم اوزرومه طويل اولدي طوردم جرائت ايدب ابن قتاده
ده قتنه واردم كه حولسنده اوتوردمشدي بنم عم اوغليدي سلام ويردم
سلامم المدي بن ديدم كه يا قتاده بالله ايت كه سن بلورمسن كه بن
الله رسولي عم سودن جواب ويرمدي تا اوچ كره دك اندويب صوردم
اخر جواب بو اولديكه ددي الله ورسولي بلورلر ندوكمي پس اغلدم چقوب
انوڭ قتندن كتدم تا كه رسول عم خلقي بزه سويلمكدن نهي ايتدكي
قتدن اللي كون اوزرمه كچدي صباح وقتيدي اوم اوزرنده ارتم نمازي
قلدم اوتوردم ناگاه بر باغ يوجه سندن بڭا بوندا ايرشدي كه يا كعب ابن
مالك سكا بشارات اولسون في الحال سجده يه واردم بلدم كه الله تعالي دن
فرح سرور ايرشدي اول ساعت قارشودن بر كشي اتني يلدربيب چقه كلدي
اني بڭا كلوب ايرشمدن كندونك اوازي ايرشدي بڭا بشارت قلدي كيتدوكم
طوني چقاروب اول بشارت ايچون اڭا ويردم بن ايرق اكي طون كيدم طوردم
رسول عم كتدم اول قوم انصاردن بني كوروب بلوك بلوك قرشولديلر بڭا
بشارت قلوب مبارك قلديلر اما مهاجرلردن بر كمسه طوروكلمدي طلحه دن
ارتوق اول طوروكلوب قرشولدي ومباركلدي بنم اول نسنه كو كلمدن
ايرق چقمدي كه اول عزت قلدي بن اني اونتمدم چون رسول قتنه
ايرشدم رسول عم كوردم مسجدا ايچنده اوتوردر صحابه ايله اي نوردي كبي
چوره سنه نور صچر مسلمانلر چوره سنده اوتورلر رسولك عادتي بو ايدي كه
قچن الا بر بشارت كلسه مبارك يوزي نورلنوردي كلدم بن دخي الينده اوتوردم
ددي كه يا كعب بشارت ايدرن ياوندكه انالك طوغودلدن بو وسني هر
كون سكا بونك كبي بشارت كلمدي بن ددمكه يا نبي الله بو بشارت حق تعالي
قتندنميدر يوقسه سنوك قتكدن رسول عم ددي كه يوق بلكه الله قتندندر
اندن بو ايتي اوقودي كه بجدي ○ ايت لمعنيسي بودركه الله تعالي رسو

رسولندن

رسولندن دخي مهاجرلردن وانصارلردنده دخي كه عسرت وقتنده تبوك
غزاسنده رسوله متابعت قلديلر جمله سندن كناهلرني عفو ايدب يارلغدي
ودخي عفو ايلدي اول اوچ كشيدن كه تخلف ايتديلر ○ يعني كعب ابن
مالك وهلال ابن اميه ومرارة بن ربيع تا كه بو ير يوزي كيكلكيله انلرك
اوزرينه طار كلدي وكوكللري غصه لندي يقين بلديلر كه الله تعالي
نك عذابندن قاچوب صغنجق ير يوق الا توبه ايله اندن يكا دونه لر پس
الله تعالي انلره الهام ايدب توفيق ويردي تا كه توبه ايدب نجات بولالر
بدرستي الله تعالي توبه سن قبول ايدب عفو ايديجيدر انلرك كم توبه
قلديلر ورحيمدر توبه دن صكره انلري اسركر و بوندن صكره كوكو بيور
ديكه ○ يا ايها الذين امنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقين ○
يعني اي ايمان كتورن مؤمنلر كه قورقڭز الله دن الا عاصي اولمقدن سئولمه
ولوله اولڭ كه نيتلري صادقدر وكوكللري حق اوزره طوغرودر وعمللري ريادن
خالصدر واخلاص صدقله رسول عم متابعت قلوب غزايه چقرلر بونلر
مهاجر انصاردركه الي قبيله بله رسول الله عم نماز قلديلر دخي اول درت خليفه دركه
ابوبكر عمر عثمان علي رضي الله عنهم كرنده امرا اولنلرديلر كه بونلره متابعت
قلانلر انلوك سيرين طوتلر ودخي بيورديكه ○ ما كان لاهل المدينة ومن حولهم
من الاعراب ان يتخلفوا عن رسول الله ولا يرغبوا بانفسهم عن نفسه ذلك
بانهم لا يصيبهم ظماء ولا نصب ولا مخمصة في سبيل الله ولا يطؤن موطئا يغيظ
الكفار ولا ينالون من عدو نيلا الا كتب لهم به عمل صالح ان الله لا يضيع اجر
المحسنين ○ يعني يوقدر اول منافقلره كه مدينه ايچنده درلر دخي مدينه نك چوره
سنده درلر رسولدن عم تخلف ايدلو بله غزايه واميه لو دخي ايلر كوكمو كه كندو
نفسلرني محمد نفسندن دخي مشفق ومترحم اوله لر انوك محبتني ترك ايدلو كندو
نفسلرينك بقاسنه رغبت ايدلر انوك نفسنه اتميه لر پس حق تعالي بو تخلفدن
نهي ايدب متابعت رسوله قندردغي اندن اوتورو دركه بن هيچ بر كيمسه اول الله
يولنده غزا قلدقلرنده انلره بر صوسزلق و بر زحمت ومشقت وبر اجلق ايرشميه
وهيچ بريره وبر مكانه طاغدن اووادن قدم اورب يورميه لر الا كافرلندن

انلره عمل صالح ثوابلری یازیلر انلرک حسناتلری تضعیف اولنه اول اوتوز
وارمیلرک ثوابلری وحسناتلری اوزرکه الله تعالی مجاهدلرک ثوابلرن باطل
قلمز ○ بو ایت دلالت ایدرکه کشیه دنیاده هر نه زحمت واقع اولسه از کچوق
انوک مقابلنده اکا ثواب اولور اکر صبر ایدب شکایت قلمزیسه ولنی خطا
خطادن صقارسه ودخی بیورد دیاله ○ ولا ینفقون نفقة صغیرة ولا کبیرة ولا
یقطعون وادیا الا کتب لهم الله احسن ما کانوا یعملون ○ یعنی انفاق اتمیه
لر اول جهاد یولنده از دن وچوقدن الله رضاسیچون یابورده یولندن دشمنه قارشو
ویا دشمن اردنجه کتمیه لر الا انلره هر نفقه لریچون وهر ادملریچون ثوابلر قاورر یازیلر
تا که حق تعالی انلره عوض ویره اول عمللرندن کورکلو زیرا بو حسنه لرنه اون ثواب
دخی زیاده اولوریدی یوزه دکین که حابی ودخی اکادکین که حلب اولمیه بو کلی هب
کندونک فضلیله در قوللر استحقاقیله دکل ودخی حق تعالی بیورد دیاله ○ وما
کان المؤمنون لینفروا کافة فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقهوا
فی الدین ولینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون ○ یعنی جایز
دکل مؤمنلره که کلی بنا وعوردن طاغلر لرکید لر رسول عم یالکز قویالر نیچون هرچا
عتدنی بوقاچی کیدب برقاچی رسول قتنده قالمزلر که دین واحکام شرایعی
اندن اوکرنه لر اول قوم کتدکدن صکره قران که اینوحکمنی اوکرنه لر بیله که اول
کشیلر دونب کلدوکلرنده انلره انذار وبشارت قلالر وعد وعید ایتالر بیله که
ایندیکی اناکه انلر انی اشیدب عمل صالح قلمغه رغبتلوی ارته ومعاصیدن
اجتناب قلمغه قورقولری ارته سدی روایت قلورلرکم هر یل عربلره قحط
واقع اولدی دریاوب مدینه یه رسول قتنه کلدیلر که مدینه حرملیلر
مددکنه لرلکنده لرکند ولودن اسلام اظهار ایتدیلر باطنلرنده کفریچلر اول
مؤمنلر اوزره فخر ایدب دیلر دیکه بزدن خیرلو یز زیرا اطاعتله اسلام
کلدک قتال سز مقاتله ایله کلدوکز بو سوزلریله مؤمنلری انجتدیلر
حق تعالی ○ بو ایتی ایندورب انلرک خالنی دن خبر ویروب بیورد دیاله انلر
مؤمنلر دکلدر رسول عم کوراناری رد ایلدی قبیله لرینه انلرک قوسنه تحذ
تحذیر وتهدید قلدیکم انلر جلیب اشلمیه لر ○ وبو ایت دلالت ایدرکه بو

بو کتبنک

بو کتبنک خیری مقبول اولنور وانوکله عمل قلمق جایزاولور زیرا
حق تعالی خبر ویردیکه هر طائفه دن بر جماعت بجن دنیاده عالم اولسلر
قوملرنی انذار ایدب قورقتسلر صحیحدر ودخی حق تعالی بیورد دیاله ○
یا ایها الذین امنوا قاتلوا الذین یلونکم من الکفار ولیجدوا فیکم غلظة
واعلموا ان الله مع المتقین ○ یعنی ای انلرکه ایمان کتوردیلر
مقاتله ایدک شول کافرلرله که سزک یورتکزده ویقینکزده در انلرک
اوزرنه اچولکزده غایت شدة غضب ایدک بلوک حقیقت که الله تعالی
نک نصرتی دشمنلر اوزرنه دکلدر متقیلرده در ودخی اکا مطیع اولان
قوللرله در ابو جعفر طحاوی ایدر حق تعالی اول رسولنی کافرلرله
قتال اتمکدن منع ایلدی صکره جوره یقینده غی کافرلرله مقاتله امر
ایلدی اندن صکره تمام بیورد دیاله اراقده یقینده نه اده بولورلرسه
کافرلری دیلیه لر بوندن صکره بیورد دیاله ○○ واذا ما انزلت سورة
فمنهم من یقول ایکم زادته هذه ایمانا فاما الذین امنوا فزادتهم ایمانا وهم
یستبشرون واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم وماتوا
وهم کافرون ○ یعنی قچنکه قراندان بو سوره ایندورلسه رسول عم اوزره
اول منافقلردن بعضلری بربرنه استهزا یوننندن دیرلرکه اشبو سوره
قنقکزک صدقنی واعتقادینی زیاده قلور وایمان اوزره ثباتلرین محکم قلوربو
حالتده که کوکللری فرحده وسورده اولور اما انلرکه کوکللری نده شک
ونفاق وار اول سوره انلره نفاق اوزره اولور زیرا حقیقت مؤمنلر دکللر
دی باطنلرنده کافرلردی ودخی حق تعالی بیورد دیاله ○ اولا یرون انهم یفتنون
فی کل عام مرة او مرتین ثم لا یتوبون ولا هم یذکرون ○ یعنی کورمزمی بو منا
فقلرکه عبرت المزلر هر یل بونلر بر دفعه ابتلا اولنورلر اول باطنلرنده کی اشتاده
اولماغلر ودخی انواع اسقام امراضله تا که الله ایله عهد ایدرلرکه اکر بو دفعه
عافیت بولاوز دیمزلری اخلاص ایدا وز رسوله کوردکلو متابعت قلاوز وعده
لرنه وفا قلمزلر اول نفاقلرندن توبه قلمزلر انوکله بر وکتلنمزلر ○ مقاتل ایدر
سبب نزول ایت بودرکه بو منافقلر خلوتلرنده رسول عم ومؤمنلره طعن

طعن ایدوب انکار وجهیله سویلرلردی طوروب رسول عم قتنه کلجک رسول
اول خلوتده نه که سویلدیلر ایسه انلره خبر ویردی بونلر انی ایشیدوب تصدیق
ایدرلردی انلرک رسول الله قتندن کیرو خلوتلرنه کلسلر شیطان انلره اغوا ایدوب
دیردیکه اول سزه خبر ویردوکی شیدوکی سنن لوردر انلری کیرو بو اغوا ایله واینه
شکه بر اغوردی پس حق تعالی بیلدره بو حالی که قتنه لرلوردوکی بو درکه که
تصدیق ایدرلر کاه کرو انکار ایدرلر اول حاللریندن دونوب توبه قلمزلر ایسه اول
اوزرلرنه ایتی ایتارلر و رسول انلره کولو حاللریندن خبر ویرمکله بو متنبه
اولوب انصاف اتمزلر ودخی بیوردیکه ○ واذا ما انزلت سورة نظر بعضهم
الى بعض هل يراكم من احد ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم بانهم قوم لا يفقهون ○
○ یعنی بجنکله قرانده بو سوره ایندرلسه بو ایات کبی که انلرک عیبی
اظهار ایدر بو نه باقشوب اشارت قلورلردیکه اصحاب رسولدن
بونلری کمسه کوردی بو قسم کوردمدی اکر کوردمش اولسلر طوررلردی انلر
کلم نماز قلورلردی واکر کورمش اولسلر مسجددن چقوب دونرلردی کیدرلر
لردی الله تعالی دخی انلرک کوکلنی مخذول قلوب ایماندن دوندردی
زیرا انلر بر قومدرکه حق تعالینک اوامرلرنده فهم ایدوب ادراک اتمزلردی
ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ لقد جاءكم رسول من انفسكم عزيز عليه
ما عنتم حريص عليكم بالمؤمنين رؤف رحيم ○ یعنی حق تعالی جمیع عربه
خطاب ایدوب دیرکه ای قوم عرب تحقیق سزه اول محمد رسول کلدی که کندو
نفسکزدن و نسبکزدندر که سزانی بلورسز بلمدوکلر کمسه دکل کوکلندو مثلکز
ادم ملکلردن و جندن دکل که نفرت ایدوب انوکله انس طوتمیه سز و دخی
نسب یوننده سزک اشرفکز و اعزکزدر سزک الله عاصی اولوب مخالف
قلدوغکز غایت مشقت کلور و سزه حریص اولوب سعی ایتدکی اول که
ایمانه کلوب ضلالت یولندن چقاسز طریق هدایته طوته سز زیرا اول
محمد جمیع مؤمنلره رفقدر اسرکور رحیمدر شفقت ایدر تا اولکه عذابدن
بر نجات بولالر بوندن صکره کرو حق تعالی بیوردیکه ○○ فان تولوا
○○ فقل حسبي الله لا اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم

یعنی

مطلب

یعنی حق تعالی رسولنه عم خطاب ایدر دیرکه یا محمد اکر بونلر سندن
اعراض ایدوب ایمانه کلمزلر ایسه سن ملول و ملغل دیکلکه الله تعالی بکا کافیدر
بن جمیع امرلرمی انکا تفویض قلدم و انکا اعتماد قلدم که اندن غیری معین
ناصر و رازق یوقدر الا اولدر بن انکا التجا قلدم که اول اولو عرشک مالکیدر
انوک کبی عرش که یرلردن و کوکلردن اولودر ○ سورة یونس عم مکیة
وهي مائة وتسع ايات ○ بسم الله الرحمن الرحيم ○○ الر تلك ايات الكتاب
الحكيم ○○ یعنی ابن عباس رض ایدر حق تعالی ایدر بن اول اللهم کم جمیع
اشلری کوردرن بکا خفی نسنه یوقدر اسکلر اشبو ایتلر دخی یا محمد اول ایتلر
دندرکه میثاق کونده سکا وعده قلدم وعدی که بو سوره دخی سکا وحی
اندردک بو بر کتابدرکه حکیمدر یعنی محکم ایدر باطلدن یو بر دروبونده
کذب و خلاف یوقدر حلال و حرامی محکم قلان بودر بوندن صکره غیری
کتابلرک کلی حاکمی بودر حجت و برهانی توحید حق اوزره و صدق رسول
اوزره عم بو کلمه ثابتدر اولمشدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ اكان للناس
عجبا ان اوحينا الى رجل منهم ان انذر الناس وبشر الذين امنوا ان لهم قدم
صدق عند ربهم قال الكافرون ان هذا لساحر مبين ○ یعنی مکه اهلی عجبلرمی
ادم اوغلانندن رسول کوندردی حق تعالی بو ایتی ایندروب خبر ویردیکه
بو مکه اهلی عجمی کوردیلرکه بر اول قوللرمزدن بر قولومزی اختیار قلاوز
کرو قوللرومزه رسول کوندروز کندو جنسلرندن و نسبلرندن که بلادکلر
یدر یا دکلدر انوکله انس طوتوب الا نظر ایده بیلالر و الا سویلمکه مجال بولالر
پس بز دخی ایتدک اول محمده درک که قورقت بو مکه اهلنی اول قواندغی و
عیدایتار یله و بشارت قل انلره که ایمان کتوردیلر اول ثوابلرکه جنت
اچنده وعده قلدق بر دستی اول عمللر ایله که کندولردن اول انلره سعادت
ابدی اولدی حقکر ضلیسی اچنده اما بو کافرلر دیدیلر که تحقیق بو محمد اشکاره
ساحردر اکر صودرسا بولسچون بو کافرلر بونلر کبی سوز دیدیلر بونلرک کلامی
قران اچنده حکایت قلدوغنده حکمت نیدی جواب بز ایدوز که بونده

بو قاچ حكمت وار در بو در كه بونلري بو بويي اداسنده سويلدكلري خبري حق
تعالى رسولنه خبر ويردي رسول عم انلره اظهار ايلدي تا يقين اولنلره اول
پيغمبرلقك علامتي اولا و بو دخي بولدر رسولنه تسلي خاطر وار در تا كه انلرك ابذا
لرينه و انكارلرينه صبر ايليه و بو دخي بونده تنبيه وار در اندن صكره كليبرتا كه اطا
دخي رسول كبي خلقدن نه اشيدرسه صبر ايده امر معروف و نهي منكر ترك اتميه
و دخي حق تعالى بيوردي كه ○ ان ربكم الله الذي خلق السموات والارض في ستة
ايام ثم استوى على العرش يدبر الامر ما من شفيع الا من بعد اذنه ذلكم الله ربكم
فاعبدوه افلا تذكرون ○ يعني تحقيق سزك ربكز و مالككز اول الله در كه كوكلري
و يرلري التي كونده ياراتدي اندن حكمتي غالب قلدي عرش اوزره مجموع امور
خلايقي تدبير ايدر بحكم ايلر عالم ملكوتده و ذرت ملك مقرب الهي سبب قلمشدر
بري جبرائيل و بري ميكائيل و بري اسرافيل و بري عزرائيل در عم اما
جبرائيل بيل اوزره و لشكر اندرمكه و وحي اينديرمكه قومشدر و ميكائيل يغمور
يغمور ياغدرمغه قومشدر اوتلر و اغاجلر بتورمكه سبب قلمشدر اما
عزرائيل كه ملك الموت در خلايقك روحلرني قبض اتمكه قومشدر و اسرا
فيل صاحب صور قلمشدر كه بعث اموات انوك صوريني اورمكله اوله
پس بو كلنده مدبر الله تعالى ايدر و دخي بودر شويله و معاوني يوقدر
منبر بهدر بونلردن و دخي اولا فرلركه بعضلري صنم و بعضلري
فرشته يه طبرلردي درلر يا كه بونلر بزم الله قتنده شفاعتچيمز در
حق تعالى انلرك زعمني ابطال قلماغچون ○ بو ايتده بيوردي كه هيچ بركمسه
يوقدر كه قيامت كوننده شفاعت قلا نه فرشتهلردن و نه مرسل پيغمبر
لردن الا حق تعالى شفاعته دستور ويردوكندن صكره پس سزك ربكز اول
الله در كه بو كوكلري و يرلري ياراتدي و بو كلي خلايقك امورلرين اول
تدبير قلدي حقيقت مالككز اولدر اني بيلك و اكا مطيع اولك كه
نجات بولاسز شفاعته محتاج اولميسز نولدي سزه بو قدر انلر اوكت
لنمزسز اول مالك قادري قويوب بر ملمسيه طبرسز كه نسنه مالك دكل
بلكه كندو نفسندن بر مضرت دفع اتمكه دخي قادر دكل بوندن صكره

تحفيف ايدب بيوردي كه ○ اليه مرجعكم جميعا وعد الله حقا انه
يبدأ الخلق ثم يعيده ليجزي الذين امنوا وعملوا الصالحات بالقسط
والذين كفروا لهم شراب من حميم وعذاب اليم بما كانوا يكفرون
○ يعني سزك جميعكز كري دونب وارجق يري قيامت كوننده الله تعالى
حضرتيدر كه وعده قلمشدر قوميقلغني حق بويندن كه انده خلاف
يوقدر زيرا اول الله در كه بو خلقي يوغكن وار قلوب دنياده ياراتدي كرو
اولدورر قادر در كرو ديركورر اولمدن صكره تا كه ثوابلرو كوكلرو متبلر
عوض ويره شونلره كم ايمان كتوروب كوركلو عمللر قلديلر عدل ايله كندولره
ظلم اتديلر مخالفتله نه بر غيريه توحيده اوزره محكم طوردلير الله تعالى دخي جنت
انلره اولقدر روضه لر ويره كه انلر دخي راضي اولالر و دخي جزاسني قلا شونلره كه
كافر اولديلر كفرلري عوضي انلره قيتمش صو ولا كه اچيجك اجلري طفرانر و غايت
الجدجي عذاب اولا اول رسوله و قرانه انكار قلدقلرنيك عوضي بوندن صكره
نعمتلرين بيان ايدب بيوردي كه ○ هو الذي جعل الشمس ضياء والقمر نورا
وقدره منازل لتعلموا عدد السنين والحساب ما خلق الله ذلك الا بالحق
يفصل الايات لقوم يعلمون ○ يعني سزك معبودكز اول الله در كه
كنشي ياراتدي ضيا و اشيلك ويردي كوندزي انوكله روشن قلدي و
ايي ياراتدي الا نور ويردي حرارتسز كيجه انوكله منور قلدي و دخي اول ايه
كيجه ده كوندزده منزللر قلدي هر كيجه يلدزلردن بر منزلي سير ايدر كه
اول هر ايده يكرمي سكز منزللردر اول سير اچنده كاه ادر كاه اكسيلور اندن
اوتودر كه يللرك و ايلرك حسابن بلهسز و وقتيله هر مصالحكز قيورسز
پس الله تعالى بونلري ياراتمدي الا اندن اوتوركه قادر در دينه كوكسه قدرتي
يتورنلم بونلري سير ايتدرب ايلتمكه كتوردمكه قادر در پس حق تعالى
وحدانيت صفتي بونك كبي علامتلرله بيان قلور شول قوملره كه
عقل و ذهنلري وار تا كه اشيدب نظر ايدب بونكله باطلدن حقي تميز
ايدهلر و دخي حق تعالى بيوردي كه ○ ان في اختلاف الليل والنهار
وما خلق الله في السموات والارض لايات لقوم يتقون ○ يعني هر كه

یعني مکه اهلی کلوب رسوله م ددیلرکه بزه بو علامت کتوردنتکم سندن ایلرو
کیلر کتوردیلر قوملرینه حق تعالی ○ بو اینجی اندوروب بیوردیکه تحقیق بو کوندز
کلوب کیجه کتدوکنده و کیجه کلوب کوندز کتدوکنده و بونلرکاه اوزانوب کاه
قصلدوغنده و دخی شول عجایبلرکه الله تعالی کوکلوده و یرلوده یرانددي
بو کلی نشانلر و علامتلر در انوک وحدانیتی بلدرمکه شول قومجون که انوک
عقوبتندن قورقوب شرکدن صاقنورلر حق تعالی بیوردیکه ○ ان
الذین لایرجون لقاءنا و رضوا بالحیوة الدنیا و اطمأنوا بها و الذین
هم عن ایاتنا غافلون اولئك ماویهم النار بما کانوا یکسبون ○ یعني
شونلرکم اولمدن صکره بزم عذابمزدن قورقمزلر و بزم ثوابلرمزه امید
طوتمزلر تموزلر اول دنیا نک فانی و خبیس بر قاج کوننک دیرلکنه راضی اولدیلر
اول باقی اخرت حیاتین ترک ایتدیلر کوکلونی اول مالدر دیرلکه دوندردیلر
انی احتیار ایدوب انوکلم فرح قلدیلر و دخی اناکم قراندن و محمد دن ع م غافل
غافل اولوب اعراض ایتدیلر کا ایمان کتورمدیلر یس انلر در که کلسنولر دو
نب وادحق کنلنجاریرلری جهنمدر اول کفرلرینک عوض و نوندن
صکره اول مؤمنلره وعده قلدوغن بیان ایدوب بیوردیکه ○ ان الذین
امنوا و عملوا الصالحات یهدیهم ربهم بایمانهم تجري من تحتهم الا
نهار في جنات النعیم ○ یعني بدرستی انلرکه ایمان کتوردیلر کوزکلو
الله لایق عمللر ایشلدیلر الله تعالی دد انلره هدایت ویردي دنیاده ایمانه
کلدیلر اول ایمانلرجي اوزره ثابت قالدي که لوزکلو عمل قلدیلر یا دن صراط اوزره
دخی اول ایمانلرجي و طاعتلري نوریله هدایت ویروب صراط اوزره قدملرن
ثابت قلیویره اول ایمانلري انلري التوب جنته کیوره شونك کبي جنت که
کوزکلوینك و اعملرینك التندن ارمالقلر اقوکله اول جنت نعیمدر انده ابدي
تنعم قلالر اول ایمانلري عوضي و دخی حق تعالی بیوردیکه ○ دعویهم فيها
سبحانك اللهم و تحیتهم فيها سلام و اخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین
○ یعني اجماق اهلنك کلامري اول جنت اجنده کندولر خدمتکاردي ایل
اد اسنده یمک اجمک دلیجك سوزي بو اولاکه سبحانك اللهم دیالر اول خدمتکار
لر انی اشیدجك في الحال مائده لر حاضر ایدوب اوکلرینه قویالر اشتهالوي نه

اسم

نم ایسه کتوردلر قجن یمکدن فارغ اولسلر اخر سوزلري بو اولاکه الحمد لله
رب العالمین دیالر تحیتلري انده بو برینه سلام اولا اما ضحاك ایدرقجن
اهل جنت محشر قیامتدن دونوب جنت کورسلر اول وعده اولنان کرامتلره
ایرشنسلر اول سوزلري بو اولاکه سبحانك یعني تنزیه ایدوب سکا قنا قلورز
ایجلیم شول عطالرك اوزره که بزه قلدك و اول اجماق اهلنك تحیتي سلام
بو اولاکه فرشتهلر کلوب انلره سلام قلالر حق تعالی جهتندن زیاده هدیهلر
کتوردلر یس اول لوامتلره ایرشوب انده قرارطوتدقلرندن صکره حق تعالی یه
شکر ایدوب اخر کلاملري بو اولاکه الحمد لله رب العالمین اولاوبوندن
صکره حق تعالی بیوردیکه ○ ولو یعجل الله للناس الشر استعجالهم بالخیر
لقضي الیهم اجلهم فنذر الذین لایرجون لقاءنا في طغیانهم یعمهون ○
یعني بو ایت اول وقت نازل اولدیکه نضر ابن حارثه عذاب تمني قلدي حق
تعالی بیوردیکه اگر حق تعالی بو خلقك شر دیلدکلرن قبول ایدوب تنزجك
ویرسه نتکم سورلر شول خیر دیلکلري قبول اولنوب انلره تعجیل اولندوغنجه
یا خود اول کندولره اوغلنجقلرینه یا خود بردوستنه قرداشنه که یا وز دعا قلوب
عقوبت دیلر الله تعالی انی اتسه شول رحمت مغفرت و رزق عافیت دیلدکلر
نده تعجیل قلدوغنجه کلي هب قریلوب هلاك اولالردي ○ اما بو هلاك اتمیوب
قورزانلري که اولمدن صکره کورقویمقدن قورقمزلر تا که اول ضلالتلري اجره شویله
متحیر و متردد اولوب قلالر انلرك فعلنه مجازات قلماغچون و دخی بیوردیکه
○ و اذا مس الانسان الضر دعانا لجنبه او قاعدا او قائما فلما کشفنا عنه ضره
مر کان لم یدعنا الی ضر مسه کذلك زین للمسرفين ما کانوا یعملون ○ قجن یعني بو
کافرلره بو مرض و بو حسته لوق و بو فقر بلا واقع اولسه خوش دعالرن اخلاص ایدوبن
بزه یا لوارلر یا تورکن طورکن اد تورکن هیچ بو حالده تضرعن کسمز قجن اول بلا
سي دفع اتسوز همان اول کوزدعاي ترکی اتمکله مستمر اولوب تضرعن اونوتدر اول
عاقبت اوزره یجو صانس که بو هیچ مبتلا اولمدي دیي و دعالر تضرعلر قلمدیدي هیچ
اول واقع اولانلر بو اوکتلنوب کندو به کلمز و اول عافیت اوزره بو شکر قلمز همان
امین اولوب فارغ اولور هیچ اول بلا ابوکز دخی ایوش دیو قورقمز اشبو تجلین گوستر

كوسترلمشدر اولمشكلوه كه عمرلرندن بطلان اجنده اسراف ايدرلر اول قبيح
فعللرله كه بلا وقتنده دعا وتضرع قلالر عافيت وقتنده كورواونودالر بو آيتده
تنبيه اشارت واراندركه اعانارنده مصدق اولدر بهرحالده كوك كم اول ياد
شاهى اوتميملرانوك ذكرينه وشكرينه مشغول اولالركندولرى اولها فولره متابعة
قلمغى رواكورميلرتاكه توفيق الهى دخى انلردن هرحالده منقطع اولميه ودخى
حق تعالى بيوردي كه ○ ولقد اهلكنا القرون من قبلكم لما ظلموا وجاءتهم رسلهم
بالبينات فما كانوا ليؤمنوا كذلك نجزي القوم المجرمين ○ يعني حق تعالى اول مكه
اهلنه انلرونجن قوسك عذابلرن آكدورب تهديد ايدر كه محمدى عم تكذيب
اتميه لرانلر جلينى بيوردي كه تحقيق بز هلاك ايلدك يا مكه اهلى نيجه قرنلرى
سزدن اوكدن شوندن اوتروكه ظالم اولديلر رسوللرينه انكار ايدب بوبنجى برلمديلر
حال بودر اول رسوللرى ظاهر معجزلرله وبزم ايتلرومزله كلديلر انلرى توحيده
دعوت قلوب صنم عبادتندن نهى ايتديلر انلر اول مشتاق كوننده تكذيبلرندن
اوتروبزا اول مجرملره ومنكرلره اوشى بوناك كبى جزا رسوللرى ني تصد
يقلمديلر هيچ بو اعبا ته رعبت قلمديلر انلر عذاب ايندور زدكلوبزا ايناندبلر
اوله جزا ايدرز كه دنياده عذابله هلاك ايدرز اخرتده عذابله مبتلا قلورز
ودخى حق تعالى بيوردي كه ○ ثم جعلناكم خلائف في الارض من بعدهم لننظر
كيف تعملون ○ يعني حق تعالى ايدر يا امت محمد سزى بو ير يوزنه بز خليف
قلدق اول هلاك ايتدوكمز قوملردن صكره انلرك يوردنه سزى ساكنلر دردك
تاكوروزكه سزده نه عمل اشلرسز انلر جلين معاند ومكذب اولورسزكه عقوبته
مستحق اولاسز ياخود موحد مصدق اولورسزكه رحمته ومغفرته مستحق اولاسز
ودخى حق تعالى بيوردي كه ○ واذا تتلى عليهم اياتنا بينات قال الذين لا ير
جون لقاءنا ائت بقرآن غير هذا او بدله قل ما يكون لي ان ابدله من تلقاء
نفسي ان اتبع الا ما يوحى الي اني اخاف ان عصيت ربي عذاب يوم عظيم
○○ يعني قچنكه بزم اياتمز انلرك اوزرنه اوقنه اول كفار قريش كه اولمدن
اولمدن صكره بعثه منكرلردر وبزم حضرتمزه كلمدن قورقمزلر ديرلركه
يا محمد بزه بوقراندن غيرى برقران دخى كتور ياخود بونى سنى دوندر
حكمنى تبديل قل رحمت آيتني يرنه عذاب آيتني وعذاب ايتي يرنه

رحمت

رحمت آيتني قوغل اول بعث نشور ايتلرن كيدر واول بزم معبودلرو
مزى عيب ذنب ايدن آيتلرى ايتلرى دوندر حق تعالى رسولنه بيوردي كه
ايت يا محمد بكا جايز دكلدركه كندو ديلكمله تبديل وتغيير ايدم بن الشلمزم الا انكه
بكا بيوريله تحقيق بن دميدن قورقورم كه انوك بيوردوغن اشليم الى عاصى
اولم بكا قيامتده اولو عذاب اولو واقع اولا زيرا بن حقيقت بلورم كه الهاعاصى
اولوب مخالفت قلانه عذاب ايرشور اول اولو كونده كه قيامت كونيدر و
دخى بيوردي كه ○ قل لو شاء الله ما تلوته عليكم ولا ادريكم به فقد لبثت
فيكم عمرا من قبله افلا تعقلون ○○ يعني ايت يا محمد اكر حق تعالى سزك
كفرلكزدن وجهلكزدن راضى اولوب انى ديليه بنى سزك اوزروكزه رسول
كوندرميدى بن سزك اوزروكزه كلوب اول ايتلرى اوقوميدم تحقيق
بن سزك اچوكزده قرق ييل بله اولدم بو قران وحى اولمزدن اول دخى هيچ اشتدكز
كزميدى بندن كه بوقراندن نسنه اوقدم عقللوكز يوقمى فهم اتمزسز يى
بلورك حقيقت كه بو قرانى بن كندمدن دوزمدم بلكه الله تعالى كلامدر افندن
دخى وحى اولنمشدر الونم دوزم اوليدى بوندن ايلرو دخى بونى بندن اشيد
يدوكز ودخى بيوردي كه ○ فمن اظلم ممن افترى على الله كذبا او كذب باياته
انه لا يفلح المجرمون ○ يعني كم اولا شوندن قتى كافر كه الله تعالى اوزرنه
يلان دوزه يا الله تعالى ايتلرى قتى دوزمدى ديو سويليه وسوليز
بحتزولكلسنزيلان دوبه ديم كم انوك سوزلمى وار ياخود انوك قرانني ورسولني
يلانليه حقيقت اول مجرملر دندركه ابدا فلاح بولمزو بوندن صكره بيوردي كه
○○ ويعبدون من دون الله ما لا يضرهم ولا ينفعهم ويقولون هؤلاء شفعاؤ
نا عند الله قل اتنبئون الله بما لا يعلم في السموات ولا في الارض سبحانه وتعالى
عما يشركون ○○ يعني بو كافرلر الله قويوب اول صنملره عبادت ايدرلر حال بو
دركه انلره طپنلولر انلره اصى دكوردر ملال اللرندن كلمز واكر توك ايدب طپمزلرسه
دخى انلره زيان ايو ملال اللرندن كلمز دخى بو تكلمه ايله كه اول انى بلميه اول صنملرو
كوزدن يرلرده كوكلرده كه انلر بر كمسه قيامتده شفاعت ايده كه ابدا بو اوليجق
دكل قچن شريك اولسه اول الله شول كمسنلركه جاهل اولايو ده كوكده نه واربلميالر
الله تعالى پاكدر بوجه دراولودراندن كه انى شريكله وصف ايدرلر ودخى حق تعالى

بیورد دیکه ٥ وما كان الناس الا امة واحدة فاختلفوا ولولا كلمة سبقت
من ربك لقضي بينهم فيما فيه يختلفون ٥ يعني دكلدي بو آدم اوغللري
الا بر طائفه ایدیکه کلی اسلام اوزره ایدی ادم زماننده تا الحدکه قابیل دیلبدیکی
هابیلی اندن صکره دین مختلف اولدی متصرف اولدیلر که من مومن کیم کافر
کم ودخی نوح طوفانندن صکره ملت اوزره اولدیلر کافر هلاک اولوب کیمی مومن
کیمی ده اولانلر قالدی لرکه کلی مسلمانلر ایدی ٥ کرو نوح اوغللری حام ایله سام
نسلندن مختلف اولوب کیمی مومن کیمی کافر متفرق اولدیلر ٥ زجاج ایدر کلسی
عربدن شرک و کفر اوزره ایدی ٥ محمد عم کلمزدن اول اندن صکره مختلف اولوب
متفرق اولدیلر ٥ بعضیلری ایمان کلوب مومن اولدیلر و بعضیلری کافر اولوب
قالدیلر ٥ واکر حق تعالی تقدیر اتمش اولمسه که بو امته تعجیل عقوبت اولنمیه
بونلری هلاک اتمیه تا که توبه یه کلالر بونلره دخی تعجیل عذاب حکم اولنوب
هلاک اولالر ودخی نتکم اولکی امتلر اولدی اول دین اختلاف قالدیلر یحون
ودخی بیورد دیکه ٥ ویقولون لولا انزل عليه اية من ربه فقل انما الغيب لله
فانتظروا اني معكم من المنتظرين ٥ بو آیتک سبب نزولی ولید بلیم عبد الله
بن امیه ایتدی یا محمد بونسا ایمان کتورمزتا سن یر یوزنده بو چشمه
اقیتمینجه و قریش دخی اندن دیلدیلر که انلره بو آیت کتوره انوک رسالته دلیل
اولا حق تعالی بیورد دیکه ٥ ایت یا محمد بو آیت انمکا الله تعالی قتنده لذر بن
آنی بلمزم سز منتظر اولک اول ایتک انمانه بن دخی سزکله منتظر اولایم کور الم
حق تعالیدن نه حکم جاری اولور ودخی بیورد دیکه ٥ واذا اذقنا الناس
رحمة من بعد ضراء مستهم اذا لهم مكر في اياتنا قل الله اسرع مكرا ان رسلنا
يكتبون ما تمكرون ٥ يعني حق تعالی ايدر قچن بز ادم اوغللرنه رحمت یغمور
یغمورلرن ایرشدورب نعمتلر بتورسوز اول قحط و قولق اناده ایرشدکدن
صکره کورداسنکه بزم ایلرومزی و نعمتلرومزی تکذیب یدرلر که بزه بو یغمو
یغموری فلان یلدز یغدردی ٥ ایت یا محمد الله تعالی اشد در عذاب
یونندن و عقابه طوتمق یونندن بدرکتی بزم حفظ فرشته لرمز وا
وانکه سزک اول تکذیبلروکزی یازارلر صقارلر انوکله سزیری محاسبه قلوب
مکافات قلورز ودخی حق تعالی بیورد دیکه ٥ هو الذي يسيركم في البر والبحر
حتى

حتى اذا كنتم في الفلك وجرين بهم بريح طيبة وفرحوا بها جاءتها ريح
عاصف وجاءهم الموج من كل مكان وظنوا انهم احيط بهم دعوا الله
مخلصين له الدين لئن انجيتنا من هذه لنكونن من الشاكرين ٥ يعني
الله تعالی نعمتلرن ذکر ایدب بیورد دیکه اول الله که سزی دابه لر اوز
رنه بندورب قوروده سیر ایتدرر و کمیلره بینه سز واول کمی اول اهلیله یوریه
لطیف ساکن یوموشق یلله انوکله شاد اولوب فرح بولدلر ناکاه کلر اول کمیه بر
قتی یل اولدرکوزی اضطرابه کتورب درت طرفندن موج کلر انلری قا
پلیه یقین بلدلر که اوش یل الکلاری یقین اولدی اخلاص ایله الله تضرع
قلوب دعا ایدالور دیالور که الهی بزی بو قتی یلک هوسندن و هلاککندن
قورتاره اولورسک تحقیق بز سکا موحدلردن و مطیعلردن اولاوز ٥
فلما انجيهم اذا هم يبغون في الارض بغير الحق يا ايها الناس انما بغيكم على
انفسكم متاع الحيوة الدنيا ثم الينا مرجعكم فننبئكم بما كنتم تعملون ٥ يعني چون
الله تعالی ترحم قلوب اول مهلکدن خلاص قلدی کوروانلر یر یوزنده الله
عاصی اولدیلر دعالرینی حقدن غیریه قلدیلر عملرنی معاصی وفساد قلدیلر حق
تعالی بیورد دیکه ای خلایق اول معصیتلروکزک وبال و عقوبتی کروکزه
داجعدر اندن بنم ملکمه ضریوق سزاول دنیا احنده تمتع ایدرکز نشو لقدر
که حیاتدن سزه تقدیر اولندی اندن صکره دونب کلجک یرو کز بزدن یکا
دراخرنده تا کیم سزا شلدکوزنه کلنی سزه خبر ویرا وز بلاشک که هیچ عملکزدن
خفی نسنه یوقدر یسی انلره بو دنیا حالنی ضرب مثل ایدب بیورد دیکه ٥
انما مثل الحيوة الدنيا كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض ٥
مما يأكل الناس والانعام حتى اذا اخذت الارض زخرفها وازينت وظن
اهلها انهم قادرون عليها اتيها امرنا ليلا او نهارا فجعلناها حصيدا كأن
لم تغن بالامس كذلك نفصل الايات لقوم يتفكرون ٥ يعني حق تعا
بیورر که بو دنیانک حیاتنک مثلی بقاسنده و فناسنده شول صویه نه بکز
که بز انی کوکدن ایندردک اینوب یره سکلدی طوپراقه قارشدی اندن
اوتلر بتدی واکنلر بتدی بر برینه قارشدی بعضسی انوک ادم اوغللری
یباجکی و بعضسی حیوان یباجکی تا که یر یوزی بزانوب انوکله

زینت طوتدی انواع نباتات زهراتله وحبوبات ثم انله ایله ظن ایلدی
انوك صاحبی كه اول حاصل ایوشه تمام اولا انوكله انبار طولدوره بو نجه حوایجلو
انوكله یرینه كلمز ناگاه یوشدی بزم عذابمز كیجه ده یا كوندزده قلدی انی شویله
اوانب دوكلمش كه صانس بونده دون هیچ نسنه بتمدی مثدی شویله اطلیله
فنایه ویردی پس دنیا دخی بو نجلیندر كه ادم اوغلنی مال جمع ایدراكن
لكلو وباغلو صاتون الور وبنیادلو بیار تجملات دنیا دوزر قوشو ایله ظن ایدر
اولدخی كه تمام مقصودنه ایرشدی السوزن اكا كیجه ده یا كوندزده اولم ایر
ایوشور طیراغه قادشدرب بلورسز قلورلانه اول هیچ انه دن طوغب
دنیایه كلمدی یاخود شول كشیه بكزركه انوك بغا وغلیجی طوغدی اول انو
انوكله فرح بولدی چون ایرشدی یكت اولدی ایله ظن ایتدیكه اول مقصودنه
ایردی اندن اكا منفعتلر حاصل اولا ناگاه اولم ایوشدی اولدی هیچ دنیایه
كلمش كبی اولدی بو اشبو نجلیدی بیان ایدا زدنیانك غرورنی وزوالنی تاكه انو
كلم مغرور اولوب هلاك اولمیه لر واخرتك بقاسن دخی ایله ذكر ایدركه عقل اولان
قوم فكر ایدلر واكلیه لر فنای قویب بقایه سعی ایدلر بو قوانك مثالنر ایله كندو
حالندن عبرت الالر ودخی حق تعالی بیوردیكه ○ والله یدعوا الی دار السلام
ویهدي من یشاء الی صراط مستقیم للذین احسنوا الحسنی وزیادة ولا یرهق
وجوههم قتر ولا ذلة اولئك اصحاب الجنة هم فیها خالدون ○ یعنی الله
تعالی دعوت قلور شول عملره كه انی اشلمك سببدر دار السلامه كرمكه ودخی
دلالت قلور دلیلی دیلرسه اول صراط مستقیمه كه دین اسلامدر طغرو محكم دین
اولدر ودخی دیمشلردر حق تعالینك عطاسی قوللرینه اكی وجه اوزرنه در بری
عطای خاصدر وبیری عطای عامدر اولكه عطای خاصدر صحت ونعمت ویر
مكسو فراغت امن اوزره طوتمق پس بو ایتده دخی دعوت عامدر اما هد
هدایت خاصدر اندن اوترو دیدیكه كیمه دیلرسه هدایت ویرر یعنی الله تعالی
كندو سلامدر جنت انوك داریدر دعوت ایدر سلام قوللرنی اول دارنه كه جنتدر
وجنت دخی دار السلام دیمزلر اندن اوترو كم الكو نلو افتلردن وامراضلردن ونفس
كدر كتوردوكی نسنه لردن سلامتدر ودخی بیوردیكه شول كمسه لركه الله برلدیلر
وانا مطیع اولدیلر دنیاده امن یرینه كتوردیلر اخرتده انلره جنت وار ودخی
زیاده

زیاده مشاهدهٔ لقا واردركه دیدار جلاله نظر قلوب كامل لذت الالر دوكلی
جنت لذتی نسبت حقیر اولا ○ روایتدر عبد الله ابن ابی لیلادن اول دیدیكه
رسول علیه السلام بو ایتی اوقودی ودخی دردیكه چون اهل جنت جنته كیرسلر واهل
نار ناره كیرسلر ندا ایدیجی ندا ایده كه یا اهل جنت سزیچون الله تعالی
قتنده دخی وعده لنمش نسنه واركه كندویه واجب قلمشدر اول وعده یه
دخی سزه وفا قلم اهل جنت دیالركه بزم اوزه رموز بو وعده لر كلی یرینه
كلدی بزی اودعذبندن قورتوب اوش جنته قویدیكی اول منادی
دیم كم كوجكسز اما سزه دخی دیدار وعدسی واردر دیلركه وفا قلا پس
الله تعالی كشف حجاب ایده مجموع اهل جنت اكا نظر ایدب نته سوز و
نته لكر كورالر رسول علیه السلام ایدر فو الله اول جنت اهلینك یوز
لرنی ملالت وغصه قرانكولكی بورومیه وذلت وحقارت دخی واقع اولمیه
بو حالتده كه اول اهل جنت انده مخلدا ولالر فرح وسرور اوزره بوندن صكره
حق تعالی نار اهلینك حالنی بیان قلوب بیوردیكه ○ والذین كسبوا السیئات
جزاء سیئة بمثلها وترهقهم ذلة ما لهم من الله من عاصم كانما اغشیت
وجوههم قطعا من اللیل مظلما اولئك اصحاب النار هم فیها خالدون ○
یعنی شونلركه دنیاده الله شرك كتوردیلر انی قویوب صنملره وایه وكشی
وفرشتلره وعیسایه طاپدیلر بو كناه ومعصیت یوكلرن كوتردیلر پس
اول كناهلری مقداری انلر دخی جزا وعقوبت اوله اندن زیاده اولمیه نتكم
كناهلرده شركدن اولو كناه یوق عذابلرده اوددن اولو عذاب یوقدر
پس اول عذابلری دخی كناهلرنه موافق اولا اول یوزلرنی ومذلت وحقارت
غبار دی انلرك یوزلرن بوریه شویله صناسزكه كیجه قرانكوسندن بو پاره قرا
كولقدر ○ روایتدر ابو هریره دن رض ایدر رسول عم بیوردی طاموی
بیك یل قزدردیلر اغردی وبیك یل دخی قزدردیلر قزل اولدی بیك یل دخی قزدر
دیلر قرا اردی شمدی شول كیجه قرانكوسی كیبیدر پس اول طامو اهل دخی انوك
اجنده مقیم اولاكه هیچ خروج بولنمیه ودخی بیوردیكه ○ ویوم نحشرهم

جميعا ثم نقول للذين اشركوا مكانكم انتم وشركاؤكم فزيلنا بينهم وقال شركاؤهم
ما كنتم ايانا تعبدون فكفى بالله شهيدا بيننا وبينكم ان كنا عن عبادتكم لغافلين
يعني حق تعالى ايدر بو كافرلري اولنان عقوبتلري شول كونده دركم بز جميع
كافرلري انده معبودلريله جمع ايدرز دخي اول شريك كتورنلره ديا اوز الهطورك
سز دخي اول الهلرز دخي بعضلرن درديلركه اولولر ولكز ويپجيلر ولكز دخي انلره متابعت
قلمشيدوكز بو يره جمع اولوب طورك چون طورالر اول دنياده غي الفتلرني وانتسابني
اول كافرلرك معبودلري اداسنده زايل ايدب كتوراوز واول رئيسلري يله اتباعلري
اداسنده دخي كتوراوز اول مشركلره ديناركه نه نسنديه طايردوكز انلر انكار
ايدب انداجه لوكه بز نسنه يه طايمدق پس حق تعالى اغزلرينه مهر اورلد
قدن صكره اعضالري طانقلق ويروب اقرار ايده لوكه اول بتلر وطيرلوديكي اول
شكرو قلدقلري پتلري دخي انكار ايدب ديرلركه سز بزه طيمدوكز والوطيدو
كز سز دخي بز سزه بيورمدق كه بزه طيدوكز سزك عبادتكزدن بزه هيچ بزم
خبريمز يوقدر زيرا بزم اچومزده روح يوعديكه سزك بزه عبادتكز قلدو
غكزي بز اكلياديق اول انلره طينلر دخي ديه لركه بلكه بز سزه عبادت قلدق
وبزه بيوردوكز بز سزه مطيع اولدق اول صنملر ديه لر بزم ادامزده طانوق حق
تعالى بزدر عالمدر بيلوركه بز سزك عبادتكزدن غافلك وخبرمز يوغديكي پس
بو صنملري حاضر كتورمكدن فائده نوبيديكم اول معبود طوتنلر انلر بزم
شفيعمزدر دينار اول معبودلرينك عاجزلغني وضعيفلغني بلالر انلره
دخي زياده حسرتلي اولا وبوندن صكره بيورديكه ○ هنالك تبلوا كل نفس
ما اسلفت وردوا الى الله موليهم الحق وضل عنهم ما كانوا يفترون ○○
يعني اولوقت ظاهر اولا بيلور هر نفس مومن وهر نفس كافرنه اشلديلو خير
دن وشردن اول اخرتده كلسي رجوع ايده لر اول الله كه حق مولادر اول الهلري
كندو نفسنه مشغول اولوب انلودن اعراض ايده لر انلرك اول افترالري باطل
اولا ودخي حق تعالى بيورديكه ○ قل من يرزقكم من السماء والارض امن
يملك السمع والابصار ومن يخرج الحي من الميت ويخرج الميت من الحي ومن يدبر
الامر فسيقولون الله فقل افلا تتقون ○ يعني ايت يا محمد اول مشركلره كولده
يغمور ايندرن كيمدر وبو يردن نباتلري بتورن كيمدر وبو سزه كورمك واشتمك

يرادن

يرادن كيمدر واول جانسز يرده دن جانلو يا ورولو چقارمغه وديري قوشلردن
اولو يمرده لو چقارمغه وديري ادمدن جانسز نطفه كتورمكه وجانسز نطفه
دن ديري ادم يراتمغه قادر اولان ومومندن كافر وكافردن مومن قلمغه قادر
اولن كيمدر ودخي بو خلايقك امورلرين تدبير ايدب ادالرنده حكم تصرف قلي كيمدر
تيز اولا كه سكا جواب ويروب ديه لر بو كلسني اشليين درصنملر دكل زيرا
انلر ده بلورلركه بونلر كبي اشلره قدرتلري يوقدر پس ايت كه نچون قورقب
اول شركدن صاقنمزسز اول الله بو كيبو الهه مطيع اولمزسز نچون بلورسزكه
بو كلني اشلميه الله دن غيري بو كمسه دخي قادر دكل ○ فذلكم الله ربكم
الحق فماذا بعد الحق الا الضلال فانى تصرفون كذلك حقت كلمة ربك على الذين
فسقوا انهم لا يؤمنون ○ يعني سزك ربكز اول الله دركه بو نسنه لره قادردر
در اندن غيري الهلر كلي باطلدرلر نسنه دكلدر سزك الله دن غيريه عبادت
قلمدوكز الا عبادت شيطانه كه سز بو ايماندن امتناع ايدكز بلدوكوزدن
صكره كه بو اشلر كلي اندندر پس بونك چون واجب اولديكي اول عذاب كلمه
سي سنوك ربكدن كه البته جهنمي طولدوروم ديو شول كمسلر اوزرينه كه حق
حق تعالى امرندن چقوب كافر اولديلر الله تعاليناك علم سابقنده كه انلرك
حقنده اولمشدر كه تصديق اتمزلر اول تصديق ترك اتدكلري چون انلرك
اوزرينه عذاب واجب اولدي ودخي حق تعالى بيورديكه ○ قل هل من شركائكم
من يبدؤا الخلق ثم يعيده قل الله يبدؤا الخلق ثم يعيده فانى تؤفكون
○○ يعني ايت يا محمد اول مشركلره كه اول صنملر وكوره كه عبادت قلورسز
انلر قادرمي بيزمي كه بو نسنه يوغكن انلري يراتدب وار قلالر اندن انى اولد
ورب يوق ايليوب اخرتده كرو قوپرلورلكم الله تعالى اشلر قدرتي بوله الكر بو
جواب ويبا الرجوش والاجواب ويرمزلرسكم سن ايت كم يوغكن وار قلوب
يرادن الله در اولدب كورور ديرلردن دخي الله در حقيقت اول سزك معبودكز
بو نسنه دن عاجزدر پس سز اول معبود قادري ندن بلا انلرو تصديق اتمزسز
ودخي بيورديكه ○ قل هل من شركائكم من يهدي الى الحق قل الله يهدي
الى الحق احق ان يتبع امن لا يهدي الا ان يهدى فما لكم كيف تحكمون ○ يعني
ايت يا محمد اول الهلروكزدن هيچ برسي قادرميدركه بو خلقي اسلامدن

یلدعوت قلاجون رسولءم ددی انلر دد یلرکه یوق الله تعالی ایدر یا محمد سنی
ایت کم الله تعالی ایدر بو خلقی اسلامه دعوت قلن دخی الا اهل اولنه توفیق
ویون پس اول کمسه هم حقلو قلدر مصلیع اولوب حاکمنه اویماق که خلقی
حقه دعوت قلور دخی توفیق ویور یوقسه اوکلی حقلو قدرکه حقدن بی خبر
یوندن دیونمکه ویورومکه قدرت یوق الا بریردن بریره کوتورلمینجه وارمز
پس نوکه حاصلکوزندر اول بتلره عبادت قلمقدن یا بنه ظیرسز انلره بر حجتکز
یوق حالم ایدسز انلره عبودیت اثبات ایده نز بونجه دلایل و برهان الله تعالینک
وحدانیتنه بیان اولندقدن صکره الهلیدیرسز ○○ وما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن
ان الظن لا یغنی من الحق شیئا ان الله علیم بما تفعلون ○ یعنی بو مشرکلر
کا اکثری بلمزلرکه اول لات عزی الهدر الا بو ظن شیطانله اطا متابعت
قلورلر الله تعالی عبادتنی ترک ایدرلرکه حال قلوری اولادرکو دونسحقی قورلو
اول کمانه اویارلر تحقیق اولظنله حق دیو قلدقلری اغوای شیطاندر انلرک کوکلمن
٦ عملوری وانلری الله تعالی عذابندن هیچ بر وجهله خلاص قلمز بلکه اول متا
متابعت قلدقلری بو اغوا دلو اولسنه انلری هیچ عذابدن قورتنجی دخی
دکل بدرسته الله تعالی علیمدر انلرک صنیمه طید قلورن دخی بلورا اول افترالردوب
یلانلر سویلدکلون بلور یادن بو برانوک ملکافاتنی قلورو دخی حق تعالی بیوردیکه
○○ وما کان هذا القران ان یفتری من دون الله ولکن تصدیق الذی بین
یدیه وتفصیل الکتاب لا ریب فیه من رب العالمین ○ یعنی روا دکلدر
که اشبو قرآن اضافت اولنه الله دن غیریه یا خود افترا اولنه بلکه بو الله
تعالینک حق کلامیدر انیدوردلری اول کندودن ایلرو اینن کتابلرکه کو
جکیوجدرکه انجیل و توریت وزبوردر دخی تصدیق ایجدر کندودن
ایلرو اولن قصه لری که امتلریله رسوللری ارسنه واقع اولدی ودخی
بیان ایدجیدر کلی نسنه حلالدن وحرامدن که انده شک وکمان یوقدر تصدیق
تصدیق ایدرلر انلرکه مؤمنلردر تحقیق بو قرآن اول عالملری یرادن پادشاه
قتندن نزول اولمشدر ودخی بیوردیکه ○○ ام یقولون افتراه قل فاتوا
بسورة مثله وادعوا من استطعتم من دون الله ان کنتم صادقین ○
یعنی ایدرلر می بو مکه کافرلری که اول محمد انی کندودن دوزدی ایت سن
یا محمد

یا محمد انلره کم سز دخی وارکز اول قرآن سوره سنه بکزر بر سوره کتورک
دخی اول الله دن غیریکی طید وغلنزی قغرکز بونسنه ده بیله یاردم
ایلسون اکر بو کندودن دوزکو کزده کرجکسلر چون رسولءم بو کلامی انلره
دیدی سکوت ایتدیلر جواب ویرمدیلر پس حق تعالی بو ایتی اندوردب
بیوردیکه ○ بل کذبوا بما لم یحیطوا بعلمه ولما یاتهم تاویله کذلک کذب الذین
من قبلهم فانظر کیف کان عاقبة الظالمین ○ یعنی بو کافرلر بو قرآنی تکذیب
قلدقلری اندن اوتوردرکه انوک اچنده نه وار بلمزلر وانی ادراک اتمزلر وانلره
اول تکذیب بیلوردن اوتورو قلدوغمز وعده لوکلوب ایرشمدی انوکجون انکار ایدرلر
اما اوش ازقالدیکه اول وعده منانلره ایرشه زیرا البته وجقدر دنیاده دخی
اخرتده دخی عذاب یالکوز بونلر تکذیب اتمدیلر بزم کتابلرمزی بلکه بونلردن
ایلرو کیلر دخی رسوللرنی وکتابلرنی تکذیب ایتدیلر کندولره ظلم ایلدیلر بونظر
قل کور یا محمد رسوللرنی تکذیب ایدب ظالملرک عاقبتی نته هلاک اولدی
بونلرک دخی ایله اولسر و بو ایتده هم رسولمزه تسلی خاطر وار هم صبره قندرمق
وارهم اولظالملره عقوبتله قورقتمق وار ودخی بیوردیکه ○ ومنهم من
یؤمن به ومنهم من لا یؤمن به وربک اعلم بالمفسدین ○ یعنی بونلردن
[illegible] وارکه اول قرآنی تکذیب ایدر سنوک ربک یا محمد کی بلورکه اول تکذیب
ایدنلری نه عقوبت قلیسر و بوندن صکره بیوردیکه ○ وان کذبوک فقل
لی عملی ولکم عملکم انتم بریئون مما اعمل وانا بریء مما تعملون ○ یعنی یا محمد اول
مشرکلر سنی تکذیب ایدب اینانمزلرسه ایت انلره کم سزک دینکز سزه بنم دینم بکا
سزلر بنوم دینمدن بری اولوب قبول ایتمزسز بن دخی سزک دینکزدن
بریم بو ایت قتال آیتی کلمزدن اولدی ایت قتال ایله منسوخ اولدی ودخی
حق تعالی بیوردیکه ○ ومنهم من یستمعون الیک افانت تسمع الصم ولو کانوا
لا یعقلون ومنهم من ینظر الیک افانت تهدی العمی ولو کانوا لا یبصرون
○ یعنی بو ایت یهودلر حقنده نازل اولدی مکیه کلدیلر رسولکءم اوقدوغی
اشیدرلردی انلره خوش کلوردی میل ایدرلردیکه اسلامه کلهلردی کوروا اول شقا
وت اوزرلرنه غالب کلوب امتناع ایدرلردی ودخی قریش کافرلری کلوب مسجد
حرامه کوردیلر رسولءم ابراهیم مقامنده طوروب نماز قلوردی طه سوره سنی

اوقوردی اول ولید بن مغیره دیدیکه یا قوریش جماعتی بدرستی محمد بوزی
اوقوردیلر که انوکله سوکلو کلکلاز الا ابو جهل لعین اصحابیله دیدیلرکه کلوک اشتمه
بو قرآنی تفوه طوتك پس حق تعالی بو آیتی ایندردی بیوردیکه یا محمد بو یهودی
لودن و قوریش کافرلوندن کیملر وار که سندن یکا قولوق طوتوب استماع ایدرلر
حال بودر که حقی اشتمکده اصم اولمشلردر سن اول حقدن صاغرلره سوز مجی اشتد
اشیدورم دیو سن که بو کلسیله انلر هرکز حقدن یکا رغبتلری یوق و بونلردن
دخی کیملر وار که سندن یکا نظر ایدرلر اما نظرلری نظر رغبت دکل که
سنوك دینکه میل ایده لر پس اول کیملرکه طریق حقی کورمکده کندولری کوز
سزلکله اورمشلردر که هرکز حقی کورمکه رغبتلری یوق پس اول کوزسزلری
نجن یوله دعوت قله سن چون کوزلری حقدن کور اولدیلر پس بوندن صکره
بیوردیکه ○ ان الله لا یظلم الناس شیأ ولکن الناس انفسهم یظلمون ○
یعنی حق تعالی هیچ بر کیمسیه بونسنه ده ظلم و حیف قلمز که ثوابلرندن نقص
ایده یا بوایدوغی کناهندن انوك اوزرینه یوکلده الله تعالی منزهدر بوندن لکن
بو خلق کندو نفسلرینه ظلم ایدرلر حقی ترک ایدوب باطله اویماغله و دخی بیوردیکه
○ ویوم یحشرهم کان لم یلبثوا الا ساعة من النهار یتعارفون بینهم قد
خسر الذین کذبوا بلقاء الله وما کانوا مهتدین ○ یعنی شونلری کون
که الله تعالی بو خلایقی قبورلرندن کورودرلوب حشر اولاشویله صانورلر بونلر
سنلم احتدی یا عمدیلر الا کندوزدن بر ساعت دکلو یا الندودن کون طولندیجی قدر
شونلر که مؤمنلردر دنیاده بر بوینه بلورلوسه قولچق کورو ایله بلا لوا یولون
یاوزلوندن دخی اما نجن محشر یرینه جمع اولالر سوال و خطابجون اولو قتده هر کشیه
کندو قیوسی اولا اول معرفت اورتادن کوتریلور بر بونی بلمیه لرتا حسابدن خلاص
اولوب قورقودن امین اولنجه نجن کلی اول حساب و ترازو و صراط هولندن فارغ
اولالر جنت اهلی و طامو اهلی سجیلوب تمیز اولنه اول حساب و ترازو صراط هولند
فارغ اولالر اول تعارف کرو حاصل اولا قوم قبیله دوست قرداش بر بونه و اصل اوله
و بر بونه حالن صورشمه محال اوله کندو محبتندن تحقیق زیانکار اولدی شونلر که
اولمدن صکره کرو قوپمغی انکار قلدیلر دنیاده مصدق قلوردن اولمدیلر و دخی بیورد
بیوردیکه

ه
بیوردیکه ○ واما نرینك بعض الذی نعدهم او نتوفینك فالینا مر
جعهم ثم الله شهید علی ما یفعلون ○ یعنی حق تعالی ایدر ○
یا محمد اول سکا اتکذیب ایدنلره وعده قلدوغم عذابلرك بعضنی سکا دنیا
ده کوسترراوز یاخود سنی اول دنیاده انتقال اتدروز اوراتی سکا کوسترمدن
لکن انلرك عاقبت دونب کلجك یولری بزدن یکادر انده سکا کوسترراوز
کوزاسن که اول مکذبلره نیجه انتقام ایدراز کرچه سن کیده سن الله تعالی
حاضردر آخر تدمط انفلق و یرد انلرك کفرینه و تکذیبینه که نه قلدیلر ○ ○
○ ولکل امة رسول فاذا جاء رسولهم قضی بینهم بالقسط وهم لا یظلمون
○ یعنی هر دین اهلنك بر رسولی واردرکه انلره کلور نجن اول رسوللری
انلره کلوب بزوم خبر مزی ایرشدردی اول قوم انی تکذیب اتسه لر اول رسوللر
بله اول قوم ارسنده حکم اولنور عدلله هیچ نلره ظلم اولنمز اول رسوللره تمام تبلیغ
رسالت ثوابی یازیلوزنی نقصان که هیچ بر نه حیف اولنمز و دخی حق تعالی
بیوردیکه ○ ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم صادقین قل لا املك
لنفسی ضرا ولا نفعا الا ما شاء الله لکل امة اجل اذا جاء اجلهم فلا
یستاخرون ساعة ولا یستقدمون ○ ○ یعنی اول کافرلر کلوب سکا دیر
لرکه یا محمد اشبو بزه عذاب کلور دیو وعده قلدوغك نه وقت اولور اکر
بو سوزده لوجلسز بزه خبر ویرك حق تعالی نه ایدرایت انلره یا محمد
ایش بنم المده دکل بن کندو نفسمه دخی مالك دکلوم بوضرری و بر شریجی نفسمدن
دفع ایلیم یا بر منفعت و خیر الهجلم کتوردم الا مکرکه الله تعالی بکا یاردم قلوب
قوت ویره وانوك دلکیله اولا پس کندو نفسمه مالك اولمیجی سزه نه وقت اینا
جکنی بلمکه نیته قادر اولا ولکن هر امتك بر معین وقتی واردر انلره عذاب
انده مقدر اولمشدر نجن اول عذابلری وقت کلسه هیچ بر ساعت اول
عذاب انلردن تاخیر اولنمز و بر ساعت انلردن تقدیم اولنمز بو امتك دخی
انجلین وقتی واردر انی بن بلمزم الله بلور و دخی حق تعالی بیوردیکه ○

قل ارایتم ان اتیکم عذابه بیاتا او نهارا ماذا یستعجل منه المجرمون اثم
اذا ما وقع امنتم به الان وقد کنتم به تستعجلون ۝ یعنی حق تعالی ایدر ایت
یا محمد انلره خبر ویرک بگا کیم یا کمله اهلی اگر حق تعالینک عذابی کیجه ده کلاسی
اولور نتکم شعیب قومنه کلدی اول مشرکلره ومجرملره نه منفعت قلیسر اول
حق تعالینک عذابنه استعجال قلدقلرنه نه نسنه انلری اندن قورتریسر تعجیل
اول عذاب سزه واقع اولسا اولوقتده اینانیسزکه اول استعجال ایدر ایدیکز و
کوکز عذاب بوردکه اوش واقع اولدی اگر بو لفظ استفهامدر لکن مرادی بو
تهدید دردیمکدر ولورکه کیچ قالمق اول وعد اولنان عذاب کلمزدن اول
شرکدن نفاقدن توبه ایله تدارک ایدکز والا واقع اولدقدن صکره دفعنه
چاره اولمیجق دکلدر ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ ثم قیل للذین ظلموا
ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الا بما کنتم تکسبون ۝ یعنی قچنکه اول
عذاب واقع اوله جهنم خزینه دارلری انلره دیسرکه طادک اول عذابکه
صوکنده انقطاعی یوق ونهایتی یوق دکلدر سزه بو عقوبت عذاب الا
شول کفرکز وتکذیبکزدن اوترودرکه دیلوکزله وکوکلکز ایله کسب ایتدیکز
بو آیت وبونک مثلی ایتلر کلی اولی واضحدرلر اول مذهب جبریه ابطالنه مؤمن
عاقل اولان کندوکی اول اعتقاددن صقلمق کرک کندودن قولنده اختیار
بالکلیه نفی ایتمک کرک که کناه ومعصیت اشلیه ودخی شیطان اکی نسبت ایده
وحجت کلام الله انکار ایدب کافر اولا ابدی جهنمی اولا نعوذ بالله ودخی
حق تعالی بیوردیکه ۝ ویستنبئونک احق هو قل ای وربی انه لحق وما انتم
بمعجزین ۝ یعنی مقاتل ایدر اول حیی ابن اخطب تسولو قبله ملک
کلدی رسوله صوردی دیدیکه یا محمد اول عذاب که وعده ایدرسز دیو
خبر ویررسن اول کرچکمیدر واولا اولولردیلوب کرو قوبمقلق حقمیدر
حق تعالی بیوردر رسولنه که یا محمد بلی بنم ربم عزتی حقیچون اول حقدر سزه
واقع اولسروار اول عذاب سزه نازل اولسه اگر ایمان گتورمیسه اولورکز
اول عذابی کندوزکوزدن دفع ایدسه دکلسز شول اول اقتدار کوزیوقدر

الله تعالینک عذابی سزدن منع ایده بیله سز بوندن صکره اول عذاب
انلره واقع اولیجق حاللری نیجه اولیجاغنی خبر ویروب بیوردیکه ۝
ولو ان لکل نفس ظلمت ما فی الارض لافتدت به واسروا الندامة لما
رأوا العذاب وقضی بینهم بالقسط وهم لا یظلمون ۝ یعنی اگر
شول تنکریه شرک کتوردب کافر اولنلرکه هر بوینده دنیا طولو مالی وخزینه
اوله که آنی کلی ویروب کندونفسنی الله تعالینک عذابندن خلاص ایده
اول اندن قبول اولنمیه واول عذابدن خلاص اولمیه واول کافرلرک اولولری
ورئیسلری که کندولودن اشغر سفیللرن اذدوروب حقدن منع ایدرلردی
قچن اول عذاب واقع اولدوغن کورلر حسرت اودیله چلوری یانوب ندا
متلو بیه لرکه اسلامه کلمدیلر لکن اول ندامتلری فایده ویرمز اول سفیللریندن عار
ایدب پس اول کافرلر ارسنده عدلله حکم اولنه نتکم انلر اخرته کفرلریله وشرکله
واردیلرکه اندن اولو کناه یوقدر پس انلره دخی اکا موافق عذابله حکم
اولنه که عذاب ناردر ومؤمنلر ارسنده فضلله حکم اولنه که ثوابلوری
زیاده قاله ودرجه لری عالی قاله ومؤمنلرکه عاصیلرنه دخی بعضنه فضل
ایدب عفو ایده بعضنه کناهی قدر عذاب ایدب کرو مالی جنت قله هیچ
بو کمسنه اندہ ظلم اولنمیه ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ الا ان لله ما فی
السموات والارض الا ان وعد الله حق ولکن اکثرهم لا یعلمون هو یحیی
ویمیت والیه ترجعون ۝ یعنی حق تعالی بو قوللرندن کندونک غنا
سن بیان ایدب بیوردیکه اکاه اولک بیلوک که بو کوکلر ویرلر قموا الله تعالی
نکدر ملکیدر وبونلرک اچنده بنا اولمش مصنوعات کلیه وجزئیه وار
در انواعله کلی دالدر انوک وحدانیته وقدرتنه پس انلرکم بو کلی دلائل
واضحیله دخی انی تصدیق اتمدی انکار اوزره کتدی اگر انلورکی کلی ابدی
عذاب اچنده مطوته زره قدر حق تعالی ملکنه ضرر اولمز واگر اول مؤمنلره
جنت اچنده وعده قلدوغندن دخی زیاده مرتبه لو ویراسی اولوله

کورک واقع اولسه انده اختلاف یوقدر لکن بو مشرکلرک حق قولنی تصدیق ایتمز
محال بودر که دیوکوردن واولدودن دخی الله درعاقبت دونب وارجق یوری
اخرتده انوک حضرتیدر تا که اول قالدروغلرک خیر و شر عملرک جزاسی انده بو
لالو و بوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ۞ یا ایها الناس قد جاءتکم
موعظة من ربکم وشفاء لما فی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین ۞
یعنی حق تعالی جمیع انسانه خطاب ایدب بیوردیکه بلوک حقیقت
سزه بو قران اول ربکزدن نصیحتدر که سزی شرکدن وکفردن نهی ایدب
صدق واخلاصه دعوت قلور وکوکلکوزده کی شکوکی کیدرمکلکه اول شفادر
که حلال وحرام منکر بیانی انوک ایچنده در دخی ضلالت یولنه هادیدر و دخی رحمت
نعمت دروعذابدن نجات ندر شونلره کیم انکا ایمان کتوروب انوکله عمل قالدیلر و دخی بیوردیکه
۞ قل بفضل الله وبرحمته فبذلک فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون ۞ یعنی ایت یا محمد
اول مؤمنلره که الله تعالی فضلیله سزه اسلام ورحمتله قران ایعام قلدی که بونلردن
اولو نعمت یوقدر سرور وفرح قلودرکز ایمان وقران نعمتیله فرح قلوک که اول جمع ایتدو
کوکز مالدن سزه اولو خیرلودر که ابدی سعادته اولاشوردر اول مال خود بو فانی نسنه
در ثباتی یوق و دخی حق تعالی بیوردیکه ۞ قل ارایتم ما انزل الله لکم من رزق
فجعلتم منه حراما وحلالا قل الله اذن لکم ام علی الله تفترون ۞ یعنی ایت یا محمد
خیر و برکت بحاله شول سزه الله تعالی ویردکی رزقلردن اکن و قیون دصغر و دوه در
انوک حلالنی سزه بیان قلدیسزاندن بعضنی علودنلره حرام قلوب ادنلره حلال
قلدوکز حق تعالی مجه دستور ویردی سزه بو حلال وحرام قلمغه یوق الله تعالی
اوزرینه کندوکزدن یلان دوزب افترامی قلورسز و دخی حق تعالی بیوردیکه ۞
وما ظن الذین یفترون علی الله الکذب یوم القیمة ان الله لذو فضل علی الناس
ولکن اکثرهم لا یشکرون ۞ یعنی صنولومی ندر شونلرک کیم الله تعالی اوزرینه
افترا قلوب یلان دوزدیلر اول عذاب انلره نزول ایتدوکی وقت اندن نه چاره
ایدب خلاص بولسرلر تحقیق الله تعالی فضل اسیدر که بو کافرلره دخی تاخیر
عذابله فضل ایدر تعجیل عقوبتله طوتمز اولا که بر متنبه اولوب انصافه کلالر اول
شرکدن

شرکدن توبه ایدب موحد اولالر لکن بونلر اول عذاب تاخیر اولندوغی نعمتک
شکرین بلمزلر و دخی حق تعالی بیوردیکه ۞ وما تکون فی شان وما تتلوا منه من
قران ولا تعملون من عمل الا کنا علیکم شهودا اذ تفیضون فیه وما یعزب
عن ربک من مثقال ذرة فی الارض ولا فی السماء ولا اصغر من ذلک ولا اکبر
الا فی کتاب مبین ۞ یعنی یا محمد هیچ سن اشلردن بر اشده اچنده اولمیاسن
و دخی اول الله تعالی کلامندن که قراندر بر نسنه اوقمیاسن و دخی سز وسنک
هیچ بر عمل قلمیه سز الا بز سزوکه به قالدوغلرنی بلورز اوز کوزه بنوم فرتهلر
وبز واردشولوقت که اول اشه اشلمکه یا اول قرانی اوقمغه شروع ایدرسز
اولاردفترکوزده صقلنورسز دخی انی اوتنمارز اولمزدن اول توبه ۞
ایلهانلا تدارکله ایدک سنوک ربک علمندن غایب دکلدر ذره اغرلغی قدر
نسنه یولرده وکوکلرده دخی وزنده اندن کچی واندن اولو هیچ بر نسنه
یوقدر الا اول لوح ~~محو~~ محفوظده مکتوبدر خیراشلین دخی شراشلین
دخی جزاسنی بولور و دخی حق تعالی بیوردیکه ۞ الا ان اولیاء الله لا
خوف علیهم ولا هم یحزنون الذین امنوا وکانوا یتقون ۞ یعنی تحقیق
اللهک اهل قران واهل علمدرانلر اول علمله
تحقیق الله تعالینک دوستلریدرکه اول اهل افعاللرنی اکا اویدر ۞
اول قرانله عمل قالدیلر قرانی کندولره امام ایدندیلر هر حالده الله ۞
دیلرکونلو واشکارده معاصیدن اجتناب قالدیلر که نتکم قوللر سلطان
تعالی انلرک اوزرینه مطلعدرادب رعایت قالدیلر قرانی دستمال ایدنمشدر کسب
حضرتنده طورور شول عالم وقران اهلی که قرانی دستمال ایدنمشدر کسب
دنیا ایچون و عالم که جمع دنیایه وجاهه حریص اولمشدر شول جیفه یه
حریص کلب کبی و فعلیله خلقی ازدرمغه دجال شانی اولمشدر هوای ۞
نفس کندویه امام قلمشدر مقتداسی اولاد شبهات حرام یمکله که
اغولو لقمه لر کندوی مسموم ایدب شیشمشدر حقیقتا انلرخودا
اعداء الله در زیرا انلرک افعاللری نکصرزی لازم دکلدرکه خلص
کندولره اولا اول جمیع خلقه تعدیه قلور که مقتدای دین ظن ایدرلر

اولورن

انلره متابعت قلوب انلر دخی ضال اولورلر وهم ازرلر وهم ازدورلر
روایتدر که رسول الله ع م صوردیلر اولیاء الله کیملردر دیو رسول محترم
بیوردیلر که اولیاء الله اول انلردر که قچن انلر کورلسه قیامت الحال والله
تعالی یی ذکر اتماکلکم انلرک علامتلرندن که اوزرلرنده حق تعالی قورقو
سندن ظاهر اولمشدر ودخی ٥ وهبدن روایتدر که حواریون عیسایه
صوردیلر که اولیاء الله کیملردر عیسی ع م بیوردیکه اولیاء الله اولردر که خلق
دنیانک ظاهرینه باقدقلرنده انلر دنیانک باطننه باقدیلر وخلق دنیانک تعجیل لذتنه
باقدقده انلر اول لذتلرک صوکنه نظر قلدیلر اولم امکلی کندولره حیات ایدندیلر
حیات دنیای اولدردیلر وترک ایدب اونتدیلر سلم میتی قبرلرنده اونودر
لرانلر الله تعالی یی وانی ذکرا تمکی محبوب ایدندیلر انلردر که اولرکه اوزرنه
اهوال قیامتدن قورقو یوق وجهنمدن غصه یوق کلّ اسدی ایچی محبت
الله دعوی ایدن عالم وجاهل نظر قل نفسکده هیچ بو صفتلردن بری
حاصلمیدر ٥ وار سخوش والاوار دمدن یلا نجلقی صدقه تبدیل ایله محبت
الله حاصل قل ایمانک الله دن قورقمغی بدنه ضم ایله حالده فعلکده توکلده
اولخوف الله کندوکه دلیل قلغل اول خوف واحتیاطا اوزره دینک عمارتنی
بنا قلغل که اساس محکم اولا خللدن محفوظ اولا نتم الله تعالی اولیاء
صفتنده بویله اشارت ایدرو دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ٥ الذین امنوا
وکانوا یتقون لهم البشری فی الحیوة الدنیا وفی الاخرة لا تبدیل لکلمات
الله ذلک هو الفوز العظیم ٥ ٥ یعنی حق تعالی اول دوستلرینک اجمال کیوستندن
صفتلرینه اشارت قلوب بیوردیکه الله تعالینک دوستلری انلردر که
ایمانلری اوزره ثابت اولوب قورقو اچنده اولدیلر پس بو قورقو جامعدرهم
احوالکی عبادت قلمغه ومعاصیدن اجتناب قلمغه لوک کبایردن لوک صغایر
دن ودخی کوکلنی یرامز صفتلردن پاک ایدب اوصاف حمیده ایله مزین قلمغلغه
سبیدر دکلدر الا الله تعالیدن قورقمق یالکز الکا مقصر دکلدر که شرکدن صاقنه
کروقلان معاصی فعلکتور المحظوراتدن ومکروهاتدن استناع قلمیلر ومفر
ومفضاتی

ومفروضاتی ترک ایدلر جمیع افعاللری امر الله مخالفت اولا هیان موافقتلری
توحیدده اولا بوکاسی ایله کندوی اولیاء الله دن عد ایلیه حاشا که بو ظن قلسه دا
هیچ بر اهل دین قتنده مقبول دکلدر بو اهل اسلام مذهبنده قچن مقبول
اوله عقل وبصیرتی اولنلره بو قدر تنبیه کفایت ایدر که کندو حالنده متنبه
اولا زیاده [illegible] تدبیع حاجت دکل پس انلرکم تحسین خلاق قلوب الله دن
قورقمغی کندولره امام ایدندیلر اول مذکور اوصاف خبری کندولره جمع ایتدیلر
حق تعالی ایدر دنیاده دخی بشارت انلرایچوندر اما دنیاده بشارت اولدر که
کوردکی دوشلریچی صالح اولا یا خود بر ایو کشی انلر ایچون ایو دوشلر کوره الحاخبر
ویره ودخی ٥ روایتدر عبادة بن صامتدن که اول رسول ع م بو بشارت دخی
دنیادن صوردی ٥ رسول ع م دخی بو ذکر اولنان یلی جواب ویردی وبعضلر
دخی دیدیلر که دنیاده بشارت اولدر که اولم وقتنده فرشته لر کلوب حالا بشارت
قلالر دیالرکم الیوکزده کی عقبه لردن قورقمکوزکم خلاص اولدوکز وصوکوزده قلانلر ایچون
دخی غصه لنمک که حق تعالی انلره کافیدر امونتلرن ترتیب کتوردر واخرتده
بشارت اولدر که یاش طیعا قدن قالدربطور نجق فرشته لر کلوب جنتله ودیدا
ریله بشارت قلورلر حق تعالینک کلامی حقدر وعده سنه خلاف یوقدر تغییر
وتبدیل اولمز پس اول دوستلره دنیاده واخرتده بشارت اولمق حق تعالیدن
ثواب کاملدر ونجات عظیمدر وبوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ٥ ٥ ٥
ولا یحزنک قولهم ان العزة لله جمیعا هو السمیع العلیم ٥ یعنی حق تعالی
رسولنه ع م تسلی قلوب دیوکه یا محمد بو کافرلرسنی تکذیب قلالر قالی غصه
بو لمسونلر بدرستی یوجه لکر وغالبلق کلی الله تعالینکدر جمیع عزت وقدرت
طلب ایدنلر الله اذنیله ایدرلرکه اول الله تعالی سمیدر قوللرینک مقالاتن ایشیدر
علیمدر حاللرن بلور موحدلره خیر عملاری عوض ویرب مشرکاره اودایم
عقوبت قلور ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ٥ الا ان لله من فی السموات
ومن فی الارض وما یتبع الذین یدعون من دون الله شرکاء ان یتبعون
الا الظن وان هم الا یخرصون ٥ ٥ یعنی حق تعالی ستفناسن بیان ایدب
بیوردیکه الا اول بر یا محمد که بدرستی کوکلر اچنده ویربو زنده نه کیم

وادی کلی الله تعالینک قوللری وجاریه لریدر عبادت اتمزلر شونلرکم الله قویوب
بتلره وصنملره طپرلر انلر بزه شریک قلورلر حال بو در انلر بزه شریک دکللر بلکه انلره
طپمقدن اولره ضرردن غیری منفعت اولاجق دکل انلر اکا طپمزلر الا بو قورو
ظنله بزه شفیع اولادیولر دخی دکلدر انلر الا انجیلر در که دیرلر بونلر مطاع
طایعی الله بیوردی حق تعالی انی بیورمدی و انلردن شفاعت اولاجق دخی
دکل عاقبتلری علی حرمان در یعنی بوندن صکره کندونک وحدانیتنه دلیل اولان
صنعندن خبر ویروب بیوردیکه ۵ هو الذی جعل لکم اللیل لتسکنوا فیه و
النهار مبصرا ان فی ذلک لآیات لقوم یسمعون ۵ یعنی حق جل وعلی در که
سزلکچون کیجه یی یراتدی تا که انوک اچنده قرار طوتوب ساکنلنه سز و اول کونذده
کی شتمکدن حاصل اولان عجزکزی زحمتکزی اولا ویو معله دفع ایده و اعضالرو
کزه استراحت اولنه و دخی کوندزی یراتدی طلب معیشتیچون تا که اول
اسباب معیشتی حاصل ایدوب کوکلکزی انوک عبادتنه فارغ قله سز پس بو کیجه و
کوندز کلوب کتمکلره عقلی اولنلره وعظ و نصیحت و اشندنلره انوک وحدانیتنه
علامتلر و نشانلر وار در که اکا نظر ایدوب انی اکا یالوار اما انلر که بو مصنوعاتدن
صانعی اکلمیه لر انلرک کوکلی کوزی کور اولوب سمع قلبی دخی کور اولمشدر پس
کوردرنه اشیدر بوندن صکره دونب اول ملعون اهلندن خبر ویروب بیوردیکه
۵ قالوا اتخذ الله ولدا سبحانه هو الغنی له ما فی السموات وما فی الارض
ان عندکم من سلطان بهذا اتقولون علی الله ما لا تعلمون ۵ یعنی اول ملعون
کافرلری دیرلر که فرشته لر الله تعالینک قزلریدر الله تعالی منزهدر ولدن
دخی والدن و اول غنیدر هیچ برشیئه احتیاجی یوقدر انوک کوکلرو یرلرو خاص
ملکیدر کمسنه نک انده شرکتی یوقدر و بو ملکلری اچنده کیلر کلی انوک قوللری
وجاریه لریدر هیچ اصلا قتوکزده بر حجتکز و دلیلکز یوقدر بو سوزکزه سویلرسز
دلیلسز حجتسز الله تعالی اوزرنه بلمدوکنز کلامله افترا می قلورسز دخی حق
تعالی بیوردیکه ۵ قل ان الذین یفترون علی الله الکذب لا یفلحون ۵
متاع فی الدنیا ثم الینا مرجعهم ثم نذیقهم العذاب الشدید بما کانوا یکفرون

یعنی

یعنی ایت یا محمد شول کمسنه لر که الله اوزرنه یلان دوزوب افترا ایدرلر
ولد اطلاق اتمکله انلر انوک عذابندن نجات بولمز دکللر همان انلرک
منفعتلری شول بر قاچ کوندر که دنیاده تمتع ایدرلر اندن صکره دونب
کلجک یرلری اخرتده بزدن یکادر بز انلره عذاب شدید ایرشدورور اوز
اول کفرلرینک مکافاتی اول کلماتلرینک جزاوی ندر طادلو کورلر که دنیا
ده نه سویلرلردی و دخی حق تعالی بیوردیکه ۵ واتل علیهم نبأ نوح
اذ قال لقومه یا قوم ان کان کبر علیکم مقامی وتذکیری بآیات الله
فعلی الله توکلت فاجمعوا امرکم وشرکاءکم ثم لا یکن امرکم علیکم
غمة ثم اقضوا الی ولا تنظرون ۵ یعنی حق تعالی اندر یا محمد بو کافر
لر بو ذلی قلان کلامله عبرت المزلر او قو بونلره اوزرنه اول نوحک
خبرینی که قومنه سکابلدردکچونکه اول نوح قومنه کلدی دیدیکه یا قوم الوینم
عمرم اوزانوب اچوکزده چوق طورمغم و الله تعالینک آیاتلریله سزه و
وعظ و نصیحت قلمغم اوزرکزه کلدیسه که بنی قتل اتمکه قصد ایدرسز بنم
اعتمادم و التجام الله تعالیدر ایشومی اکا تفویض ایتدم وار سز نقدر
کیدوکز وایشوکز وار ایسه جمع ایدک اندنکی جهد ایدک که اول ایشلروکزدن
اوزرکزه تشویش اولمیه نه که بنوم اوزرمه اتمک دیلرسز ایدک بو ساعت
تاخیر ایدوب مهلت ویرمکرنه دیلرسکز اشلک که بن سزی تا اولنجه دعوت
قلمقدن فارغ اولاجق دکولم پس حق تعالی بیوردیکه ۵ فان تولیتم
فما سألتکم من اجر ان اجری الا علی الله وامرت ان اکون من المسلمین ۵
یعنی بو دعوتدن اعراض ایدوب ایمان قبول اتمکدن و بیوردوغمی طو
تمقدن امتناع ایدرسکز اندن بکا ضرر یوق زیرا بو دعوتیچون سزدن بر اجر
طلب اتمزم که دنیاده بکا حاصل اولاکلدر بنوم اجرم الا الله تعالی
قتنده که اخرت مرتبه سیدر بکا دیمدن ایله امر اولنمشدر که مسلمانلرله
توحیده اوزره ثابت اولام حقدن باطله میل اتمیم که اهل باطل الجهانده

اکی جهانده زیانکار در بوندن صکره حق تعالی بیورد دیکه ○○ فکذبوه
فنجیناه ومن معه فی الفلک وجعلناهم خلایف واغرقنا الذین کذبوا بایاتنا
فانظر کیف کان عاقبة المنذرین ○ یعنی اول نوح پیغامبری تکذیب ایتدیلر
عذاب کلور دیدوکنه اینانمدیلر پس بز انلره طوفان عذابن کوندردک نوحی
وانوکله بیله ایمان کتورنلری اول عذابدن قورتاردق ماعداسن غرق ایدب ○
هلاک ایلدک شونلری که بزم رسولمز نوحی وانوکله کوندردوکمز حکملری یلان
لدیلر و اول نوحله نجات بولن مومنلری کمیدن چقرب انلری یرلرینه خلفه
قلدق پس نظر ایله کور یا محمد کیم اول رسوللری کلوب قورقتدوغی قومک عاقبتی
نته هلاک اولدی چون انلر ایمان کتورمدیلر حذر قلمدیلر بو ملکه اهلی دخی
که سکا مخالفت قلورلر انلر کبی بونلر دخی عذابه مبتلا اولورلر ودخی حق تعالی
بیورد دیکه ○ ثم بعثنا من بعده رسلا الی قومهم فجاؤهم بالبینات فما کانوا
لیؤمنوا بما کذبوا به من قبل کذلک نطبع علی قلوب المعتدین ○○○ یعنی
اندن بز اول نوحدن صکره دخی رسوللر کوندردک هر بر قومه هود کبی و صالح
و ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب کبی ع م انلر دخی کلدی قوملرینه علامت
نبوتلر و برهان توحیدله کلدیلر ایمانه امر ایدب شرکدن نهی ایتدیلر اول
قوم انلری تصدیق ایتمدیلر عناد ایدب طوردیلر اندن اوتورو که اول رسوللر
کلمزدن تکذیب قلدیلر اول انکاردن کرو دونمدیلر پس بز اول حلاله و حرامه
حدودت تجاوز ایدنلرک قلبینه شویله مهر اورورز که اول تکذیبلری انلره ایماندن
مانع اولور مطبوع القلب اولوب محروم قالورلر ودخی حق تعالی بیورد دیکه ○○○
ثم بعثنا من بعدهم موسی وهارون الی فرعون وملائه بایاتنا فاستکبروا
وکانوا قوما مجرمین ○ یعنی حق تعالی ایدر اول رسوللردن صکره بوکوره موسی
بیله هارون کوندردک فرعونه اول فرعون جماعتیله بزم اول طقوز ایاتلرومز
ایله انلره اعرافده ذکر اولندی انلر استکبار ایدب ایمانه کلمکدن امتناع قلدیلر
اول موسی بیله هارون تکذیب ایتدیلر اول مشرک قوملردن اولدیلر ودخی حق
تعالی بیورد دیکه ○○○ فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا ان هذا لسحر مبین
قال موسی اتقولون للحق لما جاءکم اسحر هذا ولا یفلح الساحرون ○ یعنی چونکه

اولره

اولره حق ظاهر اولدی الله قتندن اول انکار ایدب ددیلرکه دکولدر بو الا ○
آشکاره سحر در موسی اولره ددیکه یعنی سزه حق ظاهر اولسه اکا سحر می
دیرسز حق تعالی ایدر بونلر کبی سحر می اولور بو سحر دکلدر لکن علامت نبوت در
و رسالتدر که انوکله حق ظاهر اولور ساحر اولنلر اشلرنده ظفر بولمز فچون که
حقه مقابل اولالر بلکه کلی اشلری باطل اولور اثری باقی قالمز ودخی بوندن صکره
حق تعالی بیورد دیکه ○○○ قالوا اجئتنا لتلفتنا عما وجدنا علیه اباءنا وتکون
لکما الکبریاء فی الارض وما نحن لکما بمؤمنین ○○○ یعنی اول فرعونک قومی موسی
و هارونه دیدیلر که یا موسی کلدک سن بزی دوندرب منع می ایتمک دیلرسز
دینمز شول دینندن که کلدک کندن اتالرومزی اول دین اوزره بولدک کا طلبلر
دخی سز دیلرمسز بو حکمده سلطنت و شرف بو مصر ولایتنده سزک اولا انرم
اوزرومزه مالک اولاسز بز سزک ایلکوزه دخی اینانور دکلوز که سز تنکرینک
رسوللری اولاسز ودخی حق تعالی بیورد دیکه ○○ وقال فرعون ائتونی بکل
ساحر علیم فلما جاء السحرة قال لهم موسی القوا ما انتم ملقون ○ یعنی
فرعون لعین بو مجادله موسی بیله قالدی ددیکه وارک بکا استاد حاذق
سحر کتورک که موسانک سحرنی اوزره انلره غالب کلملرچون وارب ساحر
لر جمع ایدب کتوردیلر ددیلرکه یا موسی اول سحرکی سنمی براغورسن یوقسه
بزمی براغلم موسی اول ساحرلره ددیکه براغک اول سحرکوزدن الوکوزده نه
وارسه عصالرکوزدن و ایپلرکوزدن ه دخی حق تعالی بیورد دیکه ○○ فلما
القوا قال موسی ما جئتم به السحر ان الله سیبطله ان الله لا یصلح عمل
المفسدین ویحق الله الحق بکلماته ولو کره المجرمون ○ یعنی چون اول
ساحرلر کندولرک سحرلرندن بلالرندنه وادیه ایپلردن عصالردن براغ
قدیلر ایدی اوزره موسی انلره ددیکه یا قوم سحره شول سنه لوکه سنوا شلدوکز
کوتورب براقدوکز اول کلی سحر در تحقیق الله تعالی انی باطل ایدب هلاک ایلر
زیرا الله تعالی مفسدلرک علمندن راضی دکل و انی اصلاح کتورمز البته
الله تعالی اسلامی ظاهر ایدر کندو تحقیقیله و نصرتیله کلی ادیان اوزره اکر
فرعونی قومیله ظهوره کلدوکنی خوش کورمزلرسه دخی بوندن صکره کورو
بیورد دیکه ○○ فما امن لموسی الا ذریة من قومه علی خوف من فرعون

وملائهم ان یفتنهم وان فرعون لعال فی الارض وانه لمن المسرفین ۝
یعنی حق تعالی خبر ویردکه موسی‌یه تصدیق قلمدی الا بر طائفه
که اتالری بنی اسرائیلدن واتالری قبطیلردندی اما ابن عباس ایدر
اول قومدن بر ذریت دروکی بنی اسرائیلدی انلر التی یوز بیک کشیدی ۝
شول زیرا اول وقت که یعقوب کنعاندن کوچوب مصره واروب یتمش ایکی
کشیله واردی اول یتمش ایکی کشیدن اولادنسل اورادی تا التی یوز بیکه ایر
شدی پس اول موسی‌یه کلمدی اول فرعوندن قومی قورقوسندن کلمزلر
دی انلری قتل ایده زیرا فرعون یریوزنده طاغی ومتکبردی دخی مسر
مسرفلردن عادیلردندی زیرا دورت یوز ییل دنیاده عمر ایچوردی هیچ اکا
بر زحمت وبر مرض وقع اولمدی سکز ییل موسی عم اکی دعوت قلدی ایمانه
کلمدی ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ وقال موسی یاقوم ان کنتم امنتم بالله
بالله فعلیه توکلوا ان کنتم مسلمین فقالوا علی الله توکلنا ربنا لا تجعلنا
فتنة للقوم الظالمین ونجنا برحمتک من القوم الکافرین ۝۝ یعنی اول
قوم ایمانه کلمشلردی اول فرعونلردن قتی انجنورلردی موسی‌یه شکایت
ایدوب ددیلرکه سن بزه رسول کلمزدن اول بونلر بزی انجدرلردی اوش کلدکدن
صکره دخی انجیدرلر موسی انلره نصیحت ایدوب ددیکه یاقوم اکر الله تعالی
یه اخلاص‌ایله ایمان کتوردوکڭز اشبو سوزی کوروالله تفویض ایدک واکا التجا
ایدک اکر حقیقت اهل اسلام‌ایسڭز چون موسیدن اول کلامی اشیتدیلر ددیلر
که اشمدی اول الله‌ه صمرلدق واکا اعتماد قلدق که اول قادردر قویدر ۝
دخی دعا قلوب ددیلرکه الهی مزربمزا اول ظالم قوملری بزم اوزرمزه ۝
مسلط قلوب بزی انلرک عذابلرینه مبتلا قلمغل بزه انلرک اوزرینه نصرت ۝
ویروب رحمتکله انلرک شرندن خلاص قلغل ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝
۝۝ واوحینا الی موسی واخیه ان تبوءا لقومکما بمصر بیوتا واجعلوا بیوتکم
قبلة واقیموا الصلوة وبشر المؤمنین ۝ یعنی اول فرعون لعین موسینک
قومنی اشکاره نماز قلمقدن منع ایدوب مسجدلرن یقدیلر پس الله تعالی

خبر ویروب بیوردیکه بز موسی‌یله هارونه ایله وحی ایدوب بیوردق که
بو قومکزه مصر ایچنده اولر قاییوبوک اول اولر وکوزک بونی جهت قبله دن
یکا قلوک اولر وکزی کندوکزه مساجد قلوک وایچنده نماز قلوک که انوک ایچند
کوب کمسنه سزی انجتمیه اکر دیلرسه بونده نماز بیوردی زکوة نیچون بیور
مدی بوندا ایدورز که اندن اوتوروکه فرعون انلردن کلی مالکرن المشدی زکوة و
اجب اولیجق مالری یوغدی پس حق تعالی رسولنه عم بیوردیکه یا محمد بشارت
قل اول مؤمنلره که الله بولدیلر واجنت دیدارله ونعمت دیدارله ونعمتند احتلم
که انوک نهایتی اولمیه بزادکه بو خطاب موسی‌یه اولا اندن ایمان کتورنلره
بشارت اولا وبوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ۝۝ وقال موسی
ربنا انک اتیت فرعون وملأه زینة واموالا فی الحیوة الدنیا ربنا لیضلوا عن
سبیلک ربنا اطمس علی اموالهم واشدد علی قلوبهم فلا یؤمنوا
حتی یروا العذاب الالیم ۝۝ یعنی بو قضیه انده ایدی که چون مصر قومی
طوفانله عذاب اولندیلر چکرکیله وقوربغیله وقزل قانله تنکم بیانی کجدی
اعراف‌ده اولندیدی اول عذابلره مبتلا اولیجق ددیلرکه اکر بو عذابی بزدن
دفع ایدرسی اولورسک بز سکا البته ایمان کتوروز چون عذاب دفع
اولندی انلرکو عهدلرن صیوب ایمانه کلمدیلر موسی غم غضبه کلوب
انلرک اوزرینه بد دعا قلدی ددیکه ای بزم ربمز بیلدرستی سن بو فرعونه
دخی اول قومنه اشبو قلرینه زینت دنیا ویردک وچوق مالر ویردک
یارب انوکچون می ویردک که مالرنی تغییر قلغل کوکلرنی اوزره مهر اور
غل بونلره ایمان اوزره توفیق ویرمکل کفرلری اوزره اولدرکل تاکه کوز
لریله اول عذابی کورمنجه ایمانه کلمیالرکه اول عذاب بغرقدرر ودخی حق تعالی
بیوردیکه ۝۝ قال قد اجیبت دعوتکما فاستقیما ولا تتبعان سبیل
الذین لا یعلمون ۝۝ یعنی پس حق تعالی بیوردیکه یاموسی دعاک
اجابت اولندی سز ایکیکز طوغر وطورک قائم اولوک اول بیوردلدوغنز ایشی
اوزره متابعت قلمیک اول جاهللرک بولنه که فرعوندر قومیله دیمشلرکه

بو دعایی قلدی هارون بله سنده امین دیودی ۞ بو دعادن صکره قرق ییل ددیلر که قرق
کون ددیلر اولدی فرعون قومیله چون موسی بو دعای آلسی بله دعا قلمش کبیدی
انوکچون ددیکه دعاکز قبول اولندی چون بنی اسرائیل موسی بو دعایی انلره قلدرو
غن کوردیلر آنلرک ایمانه کلمکلکندن امیدن قطع ایتدیلر قتاده و سدی
ایدر حق تعالی انلرک ماللرینی و اکینلرینی کلی طاش ایلدی و دخی حق تعالی ۞
بیوردیکه ۞ وجاوزنا ببنی اسرائیل البحر فاتبعهم فرعون وجنوده بغیا وعدوا
حتی اذا ادرکه الغرق قال امنت انه لا اله الا الذی امنت به بنوا اسرائیل وانا
من المسلمین ۞ یعنی حق تعالی ایدر چونکه دیلدک فرعون قومیله هلاک
ایده اوز موسایه امر ایلدک بنی اسرائیل آل کت دیو چون موسا بنی اسرائیل
جمع ایدب الدی چقدی تا صباح وقتی نیله ایوشدیلر فرعون لعین ایشیدب
لشکریله موسانک ازدنه دوشب تکبرلک و عداوت یوزندن تا که انلری ایر
شوب هلاک ایلیه بنی اسرائیل کوردیلر فرعون اردلرودن ایردی اوکلرنده
دکیز کندولردن امید کسدیلر ددیلر که بوندن قورتلمقلق نیتر اولا بز بو
دکیزی قندن گچاوز پس حق تعالی دخی وحی قلدی موسایه که عصاکیله
دکیزی اور دلغل موسا چون دکیزی عصا ایله اوردی دکیزدن اون ایکی قوول
اچلدی موسا قومیله کیرب اندن گچدیلر نتکم حق تعالی خبر ویردی بز بنی
اسرائیل دکیزدن گچوردک فرعون لعین انلره متابعت قلوب اردلرنجه چون
دکیزه ایرشدی کوردیکه قوو یوللر اولمش اول قومنه ددیکه کورک بو دکیز
بنوم هیبتمدن قورومش اول قوم انی تصدیق ایتدیلر فرعون بالذی اول
قومیله صویه کیردی چون اول کیرن اولطرفدن چقمق قصد ایلدی بو طرفدن
دخی صوکی دکیزه کیردی هیچ ایلروده کیرووده صودن طشره بر کمسه قالمدی
حق تعالی اذنیله صوا قوب بر برینه قاوشدی انلرک جمیعنی قابلیوب
غرق ایلدی چون فرعون لعین کوردیکه غرق اولور اول وقتده ددیکه ۞
بن ایمان ایناندم تصدیق ایتدم که تحقیق الله دن ارتوق الله یوقدر
الا اول معبود در که بنی اسرائیل اطیعشلردر انلرک دینلری اوزره محط

محط

مخلصلردنم دیانی پس حق تعالی بیوردیکه ۞ الآن وقد عصیت قبل وکنت
من المفسدین فالیوم ننجیک ببدنک لتکون لمن خلفک آیة وان کثیرا من الناس
عن آیاتنا لغافلون ۞ یعنی چون اول وقت فرعون ایمانه کلدی جبرائیل عم
انده حاضر دی کلدی انلرک اوکنجه صویه کومکر دلیل اولدی انده ددیکه شیمدی
عذابی کوردکلکوردک می ایمانه کلورسن بوندن اوکدین سن مفسدلردن و
کافرلردن ایدک بو ایمان یأس درکه سندن قبول اولنمز ۞ روایتدر حمید
بن هلالدن که بو وقت جبرائیل رسول الله علیهما السلام کلاجی قلوردی اول
کلامنده ددیکه یا محمد حق تعالی قوللرندن هیچ بر قولبنی غضب کتوردی
شول بجلیق که فرعون کتوردی شول وقت که غرق اولور ددیکه بن ایمان
کتوردم بنی اسرائیل تنکریسنه قورقدم که اطبرتی رحم اوله اول بالچقدن بلوج
بالچغی الدم آغزینه اوردم که دخی بو کلامی سویلمکه مجالی قالمدی پس حق
تعالی بیوردیکه بوکون کوک یا فرعون سنول حالک عبرت اولا بو کمسه دخی سنکلین
ربوبیت دعواسی قلمیه بدرستی بو خلایقک چوغی بزم عذابلرومزدن غا
فللردرکه بو ینک هلاکلکن کوردب دخی قورقمزلر و اندن عبرت المزلر و دخی
بیوردیکه ۞ ولقد بوانا بنی اسرائیل مبوأ صدق ورزقناهم من الطیبات
فما اختلفوا حتی جاءهم العلم ان ربک یقضی بینهم یوم القیمة فیما کانوا
فیه یختلفون ۞ یعنی حق تعالی بنی اسرائیله وعده قلمشدی که مصر ولا
یتنی فرعون انلره میراث قلا اندن اوتورو بیوردیکه بز بنی اسرائیلی یورتلند
ردق یورتیفی کریم یورده که اردنله فلسطین در دیار مصرده و انلره یورت
ویردک حلالدن که اهل مصرک و اهل شامک ماللرینی انلره میراث قلدق پس
انلر دینلرنده اختلاف اتمدیلر تا که موسا توراتیله کلدکی آمانیو شعدنکی
صکره اختلاف قلدیلر بعضیلر ددیلر که محمدک امتنده اختلاف قلدیلر تا که
محمد عم نبوت و برلنجه واندن اکا قرآن کلدکی اندن انکار ایدب محمدک الفت
قلدیلر زیرا اول وقتده دک کتابلرنده مصطفانک بولدقلرنده ایمان کتور
مشلوردی صکره حسددن انکار ایدب کافر اولدیلر یا دن قیامت کوننده اول
دینده اختلاف قلدقلرینه که هر ملت کندو دینینی ترجیح ایدب بو حقد

بوحقدر دیو الله تعالی حق قنغی باطل قنغیدر بیان ایلیه اهل حق اولان
خیر عوضلو اولا ابدی سعادت مقامنده واهل باطل اولان عذاب وعقوبت
الابدی شقاوت مقامنده ودخی بیورر دیکه ٥ ٥ فان کنت فی شک مما
انزلنا الیک فاسئل الذین یقرؤن الکتاب من قبلک لقد جاءک الحق من ربک
فلا تکونن من الممترین ٥ ٥ یعنی سبب نزول آیت بودرکه قریش کافرلری
دیدیلرکه اشبو وحی که محمده القا اولنور اول شیطاندندر پس الله تعالی بو
آیتی ایندردب بیورر دیکه یا محمد اکر سنول شکک وار ایسه نسنول قرانده که بز سکا
ایندردک صورغل انول صدقنی اول کتابک مؤمنلرینه که سندن اول اولوا قیو کلدیلر
سکا انلر خبر ویرلر که اول احکام دخی انلرک کتابنده یازلمشدرکه رسول ادم دیدیکه ٥
بنوم الا شکم یوقدر هیچ برکمسیه دخی صورمزن بلکه بن طانقلق ویررم
که اول حقدر اکرچه خطاب بونده رسوله درلکن مراد بوندن اول رسولدن
غیری الا شک ایدنلره درزیرا بوخلایق اوچ مرتبه اوزرینه در بری حقیقتا
قرانه کافردر وبری حقیقتا قرانه مؤمندر وبر طائفه تحیرده قالوب شک
ایتمشلردر پس بوخطاب اول شک ایدنلره درحق تعالی بیورر دیکه تحقیق
سکا قران حقدر که کلدی پس اول شک ایدنلردن اولمغل حق تعالی بیورر دیکه
٥ ولا تکونن من الذین کذبوا بایات الله فتکون من الخاسرین ٥ ٥ یعنی
٥ یا محمد شونلردن اولمغل که بزم آیاتلرومزی یلانلدیلر ورسوللرومزی
تکذیب ایلدیلر سن دخی مغبون اولاسن اکر انلر جلین تکذیب ایده سن بو خطاب
بدن دخی رسوله کندوه ادد کل بلکه اول قرانه ورسوله شکلی اولنلر در
زیرا رسول منزهدر اندن که قرانه شکلی اولا یابو رسول انکاری اوله ودخی
حق تعالی بیورر دیکه ٥ ٥ ان الذین حقت علیهم کلمة ربک لا یؤمنون
ولو جاءتهم کل آیة حتی یروا العذاب الالیم ٥ ٥ یعنی شونلر کم انلرک
اوزرینه حق تعالینک سخط وغضبی وکفری اوزره اولملری تقدیر اولندی
انلر ایمانه کلمزلر اکر انلره کلی علامت کوسترو ب ظاهر دلیللر وبرهانلر دخی
اولورسه انلر انکاردن ترک اتمزلر دنیاده هلاک اولوب واخرتده عذابی کوزلریله

کوزلویله

کوزلویله کورمینجه اول عذاب وقتنده ایمانه کلمکلک خودنه دنیاده منفعتی
اولا ونه آخرتده فاما الا مکر یونس قومنه نتکیم بیورردی ٥ ٥ فلولا کانت
قریة آمنت فنفعها ایمانها الا قوم یونس لما آمنوا کشفنا عنهم عذاب
الخزی فی الحیوة الدنیا ومتعناهم الی حین ٥ ٥ یعنی هیچ بر اهل قریه
اولمدی کافرلردن که عذاب واقع اولدغی وقت ایمان کتورلر دخی اول ایمان
لری انلره منفعت قلا قبول اولنوب عذاب انلردن کوتریلم الا یونس ٥
پیغامبر قومی اولدی انلر چون انلره عذاب معاینه اولدی کوللکلرینی کوک
کناره دک قوبغوق تا بزاخلاصله ایمان کتوردیلر بز دخی اول خور قلیجی عذابی ٥
انلردن دنیاده کتوردک اول مقدار اولنان اجللری تمام اولنجه کور دنیاده
انلره حیات ویردک که انلر تمنی ایدرلر ٥ قتاده ایله روایت قلورلرکه
بدرستیکه یونس عم حق تعالی انلرک توبه سن قبول ایلدی ودخی بعض ٥
صحابه دن ٥ روایتدرکه حق تعالی چون یونس قومنه کوندردی وارب
لا قومی حقدیلری بردیه اوزرنه طوردیلر قرق کیجه الله تعالی یه تضرع ٥
بوله دعا قلوب یالوازدیلر تا که حق تعالی انلرک توبه سن قبول ایلدی
حق تعالی چون یونسی قومنه کوندردی وارب انلری الله بوملکه واکا ٥
عبادت قلمغه ودعوت ایلدی وکفرشرکی ترک اتمکه یلتردی انلر امتناع
ایدب انول دعوتینه اجابت قلدیلر یونس حق تعالی یه دعا قلوب ددیکه
یارب بن قومی سنول عبادتکنه وسنک توحیدینه یلتردم بونلر امتناع ٥
ایدب قبول قلمزلر حق تعالی وحی ایدب بیورر دیکه بر دخی دعوت ٥
یله اجابت قلورلرسه خوش والا اجابت قلمزلرسه انلره بلدرکل اوچ
کوندن صکره انلره عذاب کلور یونس عم کلوب انلری کورودعوت
قلدی انلر بینه اجابت قلمدیلر پس انلره خبر ویردیکه اوچ کوندن
صکره عذاب کلسه اول قوم انی اشتدیلر دیدیلرکه یونس بوکیجه ٥
یاننده تجربه ایدرز انده هیچ بر یلان بولمدق اکر اول بو کیجه اچوکوزده
یاتمیوب دخی چقوب کیدرسه اولورسه کندونفسکز چاره سن ایدنول

كه اول دوكى واقع اولسه چون كيجه نك بعضسى كچدى يونس انلرك
چقوب ارا سندن كيتدى چون اول اوچنجى وغده كونى كلدى كورديلر كه
كوك كنارنده كورديلر كه كوك كنارنده قزيل وقره بر نسنه قوبدى اودله
دوتون كبى يقين باليدلر كه بونلره عذاب كلور باشلديلر درت يكا يونسى
طلب ايتديلر بولمديلر چون آخشم وقتى يقين كلدى يونسى بولمقدن اميد
لرين كسديلر باشلديلر اول قزيل قره دخى سحلمكه باشلدى اول قومدن بر كيشى
انلره ديدى كه بولمدك يونسى تنكرسى حاضردر اكا دعا قلوب تضرع ايلك پس
اتفاق ايدوب كونلو صحرايه چقوب عورتلرى اوغلنلرى وحيوانلرى بله
چقرديلر اوغلنجقلرى انالرندن وحيوانلرى دولندن دوشندن ايرديلر انلر كلى
الله تضرع ايدوب صدق قلدن اخلاص ايله الله بر ديلر اول ارنلردن وعورتلردن و
اوغلنجقلردن وحيوانلردن ديللو يله زاريلق آوازلرى بربرينه قارشدى
انوك قزيل اود دوتنى دخى انلره يقين كلدى تا انلرك باشلرينه يطشدى بوردى
اول اودنسى انلره ايرشدى انلره دخى صدق قلدى توبه قلديلر اول عذاب
انلرى بورادو مشكل حق تعالى انلردن كوكوتردى بوندن خبر ويردى
حق تعالى هيچ بر قومك عذاب وقتنده توبه سى قبول اولنوب فائده سى
قلمدى الا قوم يونسى چون ديللرله كوكللرله الله تصديق قلديلر پس بو آيت
بو آيت تهديد وتخويف ايدرمكه كافرلرينه ودخى جميع كافرلره قيامتدكين كه
اكر انلر كتوردمیسی اولورسه انلره عذاب ايليسه اولوقتده ايمانلرينك منفعتى
منفعتى اولمسه دكل ودخى حق تعالى بيورديكه ولو شاء ربك لامن من
فى الارض كلهم جميعا افانت تكره الناس حتى يكونوا مومنين يعنى
يا محمد اكر اول سنك ربك ديليه كه يريوزنده كم وارسه كليسى ايمانه كلهلردى سن
البته اكراه ايدوب بونلرى ايمانه مى كتوره لم ديوسن واكر ربك ديليه بونلره
بر علامت ظاهر ايدردى سنوك يونسى قومنه ظاهر قلدوغى كبى كه
مضطر اولوب ايمانه كلهلردى لكن حق تعالى چون ديلمدى اولمديلر زيرا
بو دنيا دار ابتلادر و مقام محنتدر نجه لر بو دنياده فوز ونجات بولوب
سعادته ايردى ونجه لر دخى هلاك اولوب شقاوته ايردى ودخى حق
حق تعالى

حق تعالى بيورديكه وما كان لنفس ان تؤمن الا باذن الله
ويجعل الرجس على الذين لا يعقلون يعنى هيچ بر نفس يوقدركه اول
ايمانه كلمه الا الله تعالى ادا دتيله قلدى اول كفر كحلا وتنى شونلرك كوكلنه كم
انلرك ايمانه رغبتلرى يوق زيرا انلركم ايمان ويريلور كه دايم انوكله عباد
تنده اولورو انلركم كفر شرك ويريلور انلار دخى انوك چلاوك ويريلور كه
انوكله شقاوتده اولورو ودخى حق تعالى بيورديكه قل انظروا ماذا
فى السموات والارض وما تغنى الايات والنذر عن قوم لا يؤمنون فهل
ينتظرون الا مثل ايام الذين خلوا من قبلهم قل فانتظروا انى معكم
من المنتظرين يعنى حق تعالى ايدر ايت يا محمد اول كافرلره نظر قيلك اول
كوكده اينه وكنشه ويلدزلره ويردوكى ودكيزلره وطاغلره واغاجلره اوتلره كه
كلى بونلر حق تعالى نك وحدانيت وكمال قدرتنه دليللردر اندن عبرت الوب
اغلكر چون انلر اندن عبرت المديلر اندن اوترو بيورديكه اول كوكلرده
بولر دخى غلامتلرى منفعت ايلمز واول رسوللر كلوب انذار قلدوغى فايده
ايلمز شول قومكم انلرك كوكلى كوزى كور اولمشدر كوزمز اندن اوتوا ايمانه
كلوب تصديق اتميسى انلر منتظر دكللر الا شول كندولردن اول
كچن قوم منتظر اولدقلرنكه انلره دخى عذاب ايرشه ايت يا محمد انلره
سز دخى اكر هلاكمه منتظرسكز بن دخى سزكله سزك هلاككزه منتظر اولايم
كوراليم نصر وفلاح كيمه حاصل اولور ودخى حق تعالى بيورديكه ثم ننجى
رسلنا والذين امنوا كذلك حقا علينا ننج المؤمنين يعنى بز نجات
ويروب قورتاروز اول رسوللرومزى عذابدن وهلاككدن دخى شونلر
كم انلرله بله ايمان كتورديلركه هچن كه عذاب ايندروب اول كافرلرى
هلاك ايدهوز كندومزه بز ايله واجب قلدق مؤمنلره نجات ويروب
قورتاروز دنيا عذابندن دخى اخرت عذابندن دخى چونكه انلرك
التجاسى بزه اولمشدر ودخى حق تعالى بيورديكه قل يا ايها الناس
ان كنتم فى شك من دينى فلا اعبد الذين تعبدون من دون الله ولكن
اعبد الله الذى يتوفيكم وامرت ان اكون من المؤمنين يعنى

يعني اول مكه كافرلري طلوب رسولي اتاليري دينلرينه دعوت قلورلردي حق
تعالى ايدر ايت يا محمد اي مكه اهلي اگر سزلر ديني اسلامه شكلولوز وار ايسه اوسز
شكلويين سزلرك دينكزه دونم بو دين اسلامي ترك ايدم بن بوني شليجله گولم
ظاهرم سزلر سنزيرله سوطپرسز الله دن غيريي اگر سزلر بنم دينمه شكلولوز وار
حقلغنه بنم سزلرك دينلرك باطللغنه هيچ گمانم يوق يقينا بلورم كه باطلدر پس
بن طاپمم الا شول الله كم سزلري وعده گوزه بنجاك اولدورن اولدر واندن
صكره گوروديوگورن اولدربن ايله امر اولندم الله مطيع اولوب الا ايمان مؤمنلر
له بيله اولام ديني اسلامدن غيريه رغبت اتميم كه سبب دخول نار دردر ودخي حق
تعالى بيوردديكه ○ ○ وان اقم وجهك للدين حنيفا ولا تكونن من المشركين
ولا تدع من دون الله ما لا ينفعك ولا يضرك فان فعلت فانك اذا من
الظالمين ○ ○ يعني بنوم ديم قرآنده ايله بيوردديكه يا محمد عملكي اخلاص
قيل دينكده توحيد اوزره ثابت اول مخلص اولوبن دين اسلامدن غيريه ميل اتمه
مشركلردن اولمقل مؤمنلردن ومسلمانلردن اول الغل الله قوييب بوايو وغه
طپمغل كه اگر طپرسك اندن سكا منفعت اولسه دكل واگر طپمز ايسك سكا زيان
طوقنسه دكل اگر سن اول الله قوييب ايو وغه طپرسك اولورسك تحقيق كندو
نفسكه ظلم ايدنلردن اولورسن ودخي حق تعالى بيوردديكه ○ ○ وان يمسسك الله
بضر فلا كاشف له الا هو وان يردك بخير فلا راد لفضله يصيب به من يشاء
من عباده وهو الغفور الرحيم ○ يعني يا محمد بلكه اگر سكا الله دن بر زحمت
بلا واقع اولسه اول بلا وشدتي سندن اول اصنام دفع اتمز الا حق تعالى دفع ايلر
اگر الله تعالى سكا بر خير ايرشدرمك ديلسه رزق بولمقندن وصحت بدندن انوك
اول عطاسني سندن كسمز منع ايدجي يوقدر اول سكا ايرشور اول عطا انوك
فضليدر كيمه ديلرسه قوللرندن اكا مخصوص قلور رحمتيله اول قوم اكا اهل اولا اول
الله تعالى غفوردر مؤمنلرك كناهلرين يارلغر ورحيمدر رحمتلرن
قبول ايدرب جوق ثوابلر ويردتا كه قوللري بوني حقيقت بلوب التجاء هر حال
هر حالده اكا قلالر ودخي حق تعالى بيوردديكه ○ ○ قل يا ايها الناس قد جاءكم
الحق من ربكم فمن اهتدى فانما يهتدي لنفسه ومن ضل فانما يضل عليها وما
انا عليكم بوكيل ○ يعني ايت يا محمد اول مكه اهلنه يا مكه اهلي تحقيق سزه

حق

حق كلدي ربكزدن كه قرآندر محمدلر كمسه كيم اول قرآنه ايمان كتوردي هدايت
بولدي انوك ثوابلري خيرلري كندو نفسلرينهدر هر كمسه كه ضال اولدي انلره
ايمان كتورمدي انوك ضرري وعقوبتي كرو كندو نفسنه دردر سزلك اوزرلرگزه
مسلط دگلم كه ديلر ديلمز سزي ايمانه كتوردم هدايت ويرن دخي الله ○
ضلالت اوزره قوين دخي الله بن بو خبر ايرشدرورجيم سزه هيمان بو دخي
قتال آيتي كلمزدن اولدي صكره ايت قتال طلوب مقاتله ايله امر اولندي
ودخي حق تعالى بيوردديكه ○ ○ واتبع ما يوحى اليك واصبر حتى يحكم الله
وهو خير الحاكمين ○ ○ يعني يا محمد اگر اول كافرلر سنوك قولكي تصديق قلمز
لورسه سن انلره اسندورلكي قرآنله عمل ايله انلرك تكذيبنه صبر ايله تا الله دگين
كه الله تعالى انلره عذاب ايله حكم ايليه دنياده يا اخرتده كه عدل ايدجيلرك
عادلي اولدر واحكم الحاكمين دخي اولدر ديو بيوردي ○ ○ سورة هود
عليه السلام مكية وهي مائة وعشرون وثلث ايات بسم الله الرحمن الرحيم ○
الر كتاب احكمت اياته ثم فصلت من لدن حكيم خبير ○ الا تعبدوا الا الله
انني لكم منه نذير وبشير ○ ○ ابن عباس رضي الله عنه ايدر ○ الف لام
را ديمك معنيسي انا اشارتدركه بن اول اللهوم كه گورورم وبعضلر
ديمشلر كه الف اسم الله ولام اسم لطيف ورا اسم ربه اشارتدر ديمك اولور
كه معبود حق بنم لطفيم قوللروم اوزرنه حقدر بن لطيفم وهم مخلوقي تربيت ايدب
بسليجي ربن بنم پس اشبو كتاب كه قرآندر بونك اياتلري محكم اولنمشدركه با
طلدن محفوظدر بونده اعوجاج تناقض يوقدر كل صواب حقدر اندن بو
كتابك امر ونهيي ووعد ووعيدي دخي ثواب وعقابي تفسير اولنوب بيان اولندي
جبرائيل امين ايندردي محمد امينه اوزره عم اول الله قتندن كه حكيمدر يعني
ديلرسه حكم ايدر مانعي يوق خبيردر قوللرنك نه اشلدكلرن بلور نقدر دقيق
اولورسه پس امر اولندي بو قرآنله كه بو لمية سزه مطيع اولميا سز الا اول الله دن
سزه هم قورقدجي وهم بشارتجي قلجيم مطيع اولميانلره عذابيله قورقودورم ومطيع
اولان مؤمنلره جنت رحمتله بشارت ايدجيم ودخي حق تعالى بيوردديكه ○

مطلب

وان استغفروا ربكم ثم توبوا اليه يمتعكم متاعا حسنا الى اجل مسمى ويؤت
كل ذي فضل فضله وان تولوا فاني اخاف عليكم عذاب يوم كبير الى الله مرجعكم وهو
على كل شيء قدير يعنى سزه دخى بيورورم كه اول ربكزه عبادت ايدب نماز
قلب نوا اندن كلندوكناهلروكزه مغفرت طلب ايده سز شركلردن وكفردن توبه ايدب
انى بيلمكه دونه سز تا كه اول الله سزه دنياده عيشى حسن خير وعاقبت اجره
تمتع قلدوره تا عمركز اخره ايرشنجه وحياتكزى كناهونك طاعتى اچنده قلا ويردكى
نعمتلره سزى راضي قوللردن قيله دخى اخرتده ويره هر كوركلو عمل ايشليلره كوره
كلو درجه لر ويوجه مقاملر جنت اچنده ان شاء الله سعيد بن جبير ايدر
هر فضل اسنه فضلندن ويره دوكى معنسى بودر كم بو بر ايو عمل ايشليه نه
اون ثواب يازه فضيلة كه كو ويو كناه ايشلر اول كناهدن زياده يازمز واكر
انوكله دنياده عقاب اولنمزسه اول اون ثوابدن برنى الورلر اول كناه مقابلنه
طقوزي يونده قالور اول ثوابلك ابن مسعود قولى بودر ودخى ابن مسعود
ديمشدر كه ويل هلاك اولنمسيه كه اول بر يازيلى كناهي اون يازيلى ثوا
بدن ارتوق كله ترازو وقتنده واكر اول كافرلر ايماندن اعراض ايدب امتناع
ايدرلرسه ايت سن يا محمد انلره كه بن سزك اوزروكزه اولو عذابدن قورقورم
كه دنياده واقع اوله واخرتده عذاب ناره اوغرياسز مقاتل ديدي كه حق
تعالى انلردن يغمور حبس ايلدى يدى يل تا كه حيوانلردن وانسانلردن اولو
لرين يديلر دخى ايت يا محمد كه سزك عاقبت دونب واراجق يروكز اخرتده
الله حضرتيدر كه اول الله قادردر سزى اولدردكدن صكره ديركوره
هر نه قلدوكزسه سزه انوك مكافاتين ايده ودخى حق تعالى بيوردى كه
الا انهم يثنون صدورهم ليستخفوا منه الا حين يستغشون ثيابهم يعلم ما
يسرون وما يعلنون انه عليم بذات الصدور يعنى بلكل كه بونلر قولاقلرينه
ايدب كولولرسه شول نسنه كه كوكلرنده واردر كه تا انى اول محمددن كيز
ستيرايدلر اول الا مطلع اولميه ودخى بلكل شول وقت كه طونلرين كيوب بدنلرن
طونلر اورتلرلر هر شيئي بلور كه طون التنده نه كزلمشدر كندودن غيرى كمسه
بلمز اما حق تعالى انلرك كوكلنده نه عداوتلرى وار بلوردى دللريله نه سويلرلر
كلرن دخى بلور اما قتاده ايدر كشينوك كه لى كزلنجيكه كمسنيه طويدر
طويدر

طويدرميه يا كوكلنده كى يا طون اچنده كى اولور الله تعالى اول اكسن دخى
بلوركه هر كشينوك خيردن شردن كوكلنده نه واردر بلور بونى اندن اوترو
بيوردى حق تعالى كه اول ملكلر كافرلرى قچن قوان اوقوندوغن اشتسلر بللرين
اشغه قلورلردي كوكسلري اوزره اول اشدكلري قرانلرى كوروبني اول كوزاهنلرين
جناب رسولدن كزليه لر الله تعالى خود انلرك نفسلرنده نه وار انى هب
بلور مطلعدر ظاهرلرنده نجه مطلعه ودخى حق تعالى بيوردى كه
وما من دابة في الارض الا على الله رزقها ويعلم مستقرها ومستودعها
كل في كتاب مبين يعني هيچ بر حركت ايدر حيوان يير يوزنده
لا انوك رزقي الله تعالى دندر كه اكا رزق ويرمك ضمنندر مادام كه
دنياده حياتي اوله حق تعالى اول دابه لرك يير يوزنده قرار طوتدقلرين دخى
بلور دوا ولن يير التنده دفن اولنديكلرين دخى بلور كه هر بيرى نه حالده در نيجه
جدر بلور عبدالله بن مسعود ايدر مستقر اولدر كه انا رحمنده قرار طوتمشدر
حق تعالى انى بلور اكا انده رزقن ويرور ودخى هر دابه ياشنه يير ده او لجغن
ونه يرده مستودع اولجاغن بلور ابن مسعود ايدر قچن بر كشينوك اولمى
بر يرده اوله حق تعالى اكا اول يرده بر حاجت بوياغورلكه اخر عمرنده انده
بولنوراننده وفات ايدر اول دفن اولندوغى يير انوك مستودعى اولوركه
انده امانت قونلوريادن قيامت كوننده اول بيرايدركه يا رب اول اشده
بكا وديعت قودوغك بوكلى مستقر ومستودع دخى هر دابه نك رزقي بيانى لوح
المحفوظده يازلمشدركه الله تعالى اول لوح بواق الجودن يواتمشدر يسى
عاقل اولنلر بلديا يلوكه رزاق حقيقى الله در رزق تشويشدن فارغ اولديلر
ديديلركه قولك رزقي مولا اوزرنه در قولك ايشى كوچى مولايه خدمتدر كندولر خدمتنه
بل بغلديلر وبيوردى كه وهو الذي خلق السموات والارض في ستة ايام
وكان عرشه على الماء ليبلوكم ايكم احسن عملا ابن عباس ايدر اول الله در
اولكم يوليجي كوكلرى يراتدى التى كونده اول اخرت كونلريله هر كون دنيا كوننك
بيك ييلى قدردر اما حسن بصرى ايدر دنيا كونلريله التى كونده يراتدى انوك
عرشي يوكول يرادملدن صو اوزره ايدى زيرا اول وقت صودن ارتوق دخى انوك
التنده نسنه يوغيدى عبدالله ابن مسعود ايدر هر ايكى كوكك اراسى بشيوز يللق
يولدر ويدنجى كوكله كرسى اراسى بشيوز يللق يولدر عرش اول صودن يوقوردر

حق تعالی عظمتیله و یوجه لکیله عرشدن یوقرو در سزک نه حال اوزده ایدو
کوزکلی بلور بعضلر دیدیلر کیم الله تعالینک عرشی صوا اوزره ایدیجون بولری
کوکلری یراتدی اول صوبی ایکی قسم ایلدی نصفنی عرشک التنده قودی که اکا
بحر مسجور دیرلر و نصفنی یدنجی فلک یبرک التنده قودی اکا لوح المحفوظده
بحر یم دیرلر پس بو کلی حق تعالی اندن اوتری قلدی که سزک بعضکز ده حق
تعالی اخرت محبتی قومشدر آندن اول ظهور ده کلمه و بعضلرده دنیا محبتی
و هوای نفس لذتی قونلمشدر اندن اول ظهور ده کلمه قنقیک عملی اخلاصدر
و قنقیک عمل ریادر معلوم اولاه لکن یادن فعلنه کوره جزا سن بولا و دخی
حق تعالی بیورد دیکه ۰۰ ولئن قلت انکم مبعوثون من بعد الموت لیقولن
الذین کفروا ان هذا الا سحر مبین ۰ یعنی یا محمد اکر سن دیو سک اول مکه اهلنه
که تحقیق سز اولمدن صکره کورد یلوب اولورسز قیامت کوننده اول مکه اهلی دیه
لرکه دکلدر بو الا حقیقت اشکاره سحر در و دخی بیورد دیکه ۰۰ ولئن اخرنا عنهم
العذاب الی امة معدودة لیقولن ما یحبسه الا یوم یاتیهم لیس مصروفا
عنهم وحاق بهم ما کانوا به یستهزئون ۰۰ یعنی حق تعالی ایدر اکر بز انلره
عذاب ایتدر مکی تاخیر ایدرسونا اول وقت اجله دکین که انلره مقدر اولنمشدر
انلر استهزا ایدوبن دیولرکه نه سنه منع ایلدی اول محمد تنکریسنی عذاب
ایتدرمکدن که کوندرمدی بلکل خبردار اولغل یا محمد اول کون که اول عذاب ۰
انلره کله هیچ کمسه اولمیه که اول عذابی انلردن دوندرب منع ایلیه یا دنیاده
یا اخرتده ایرشه اول اول نوللدی انمز بو عذاب دیو استهزا قلد قلری
شویله که هیچ دفعینه چاره بولمیه لر بوندن صکره بیورد دیکه ۰۰۰۰۰۰
ولئن اذقنا الانسان منا رحمة ثم نزعناها منه انه لیؤس کفور ۰
ولئن اذقناه نعماء بعد ضراء مسته لیقولن ذهب السیئات عنی
انه لفرح فخور الا الذین صبروا وعملوا الصالحات اولئک لهم مغفرة
واجر کبیر ۰۰ یعنی الله تعالی بیورر که اکر بز بو انسانه بزم قتیمزدن
بر خیر عافیت ایرشدرسوز انوکله خوش تمتع قلسه اندن انی بز کوروالسون
کوره سن انی که الله تعالی رحمتندن امیدنی قطع ایرشد ایدب اول نعمتلره

کافرلر لوراینوک شکرنی منت سوزله کلهسیتی ایدرو اکر کرو اول انسانه بو مرضدو بو زحمت
ایرشدالدن صکره خیر عافیت ویروز زحمت و مضرت بندن کوتولدی دیوب
فارغ اولوب انوکله دخی شکرنی ترک ایدر رضا سنکلر اول مضرت اکا واقع اولمدی
یا ایوق اوبجی دکل کوراسن انی که اول ویریلین نعمتله بیلوب طاغی اولورانوکله
خلق اوزره فخر ایدب متکبر اولالر الا انلره نعمت اولنمش شکر ایدرلر شاکر اولورده
اولورلر وکند ولرله الهلری اراسنده عملرنی کورکلو قلورلر که الله لایق ۰۰
اولا اولوا انلور درکیم کناهلری مغفور اولوب دنیاده اخرتده جنت اجره اولبو
مرتبه لری وارا اول بلا وقتنده خیر ایدب نعمت وقتنده شکر ایدب عمللرنی
اصلاح قلد قلریچون و دخی حق تعالی بیورد دیکه ۰۰ فلعلک تارک بعض
ما یوحی الیک وضائق به صدرک ان یقولوا لولا انزل علیه کنز او جاء
معه ملک انما انت نذیر والله علی کل شیء وکیل ۰۰۰۰ یعنی اول مکه
کافرلری دردیلرکه یا محمد چون بن رسول اولاسن نیچون سنوکله بر فرشته اولمیه ۰
یا سکا بر کنج خزینه ویرلمیه کل بزم الهلرومزی تعییب اتمکی قوغل تا الهلر ۰
ومزدن سنویله عادت کوره کلدک انلرک سنتی ترک اتمزسن نقدرکه
اول الهلرومزی عیب ایده سن بز دن سکا عیب اولمز چون رسول
انی استدی قصد ایلدی که انلرک الهلریی نه عیب اتمکی ترک ایده
شول امیده که انلرک بوزکوکلری یومشیوب اکا متابعت ایده لر
حق تعالی بو آیتی ایندورب بیورد که یا محمد اولا که سن ترک ایده سن
سکا وحی اولنلرک بعضسنی که اول الهلرو کوز منده و ابطالنده حال
و یرلمدی اکا بو فرشته کلمد نازل اولورانلره تبلیغ اتمکده کوکلوک
طار یلوب شونلدن او ترو که سکا دیه لر نیچون انوکله او زرنه حالرو
یرلمدی اکا بر فرشته کلمدیکه تصدیق قلیه وانکا معاون اولا یا محمد سنولک
اوزرولکه وحی که سن حق رسولسی بزم قتیمزدن انلره رسول کوک
تبلیغ رسالت واجبدر البته کوک که سکا وحی اولنان ۰
نسنه لری انلره طار لغمیوب ایرشدوره سن که بوبسنی انلره نذیر

کوندردک الله تعالی شهید دردکلی سنه اوزرنه و سنوک اوزروکه وحی که
سن حق رسولسن بزم قتمزدن انلره رسول کوندرلمشسن که بزم خبر
مزانلره دکوره سن ودخی بیوردیکه ٥ ام یقولون افتریه قل فاتوا
بعشر سور مثله مفتریات وادعوا من استطعتم من دون الله
ان کنتم صادقین ٥٥ یعنی حق تعالی بیوردرکه یا محمد اول کافرلوردیلر
میکه بو قرآنی محمد کندودن دوزر سویلر الله قتندن دکلدر آیت انلره
که چون دوزمه درکلوک سوزدخی براون سوره بوکه بکزر دوزک کتورک
اول الله دن غیریکه معبود طوتتوب انلره طیرز انلریکی دخی بوا شده
کندوکزه معاون قلوک اکر بوددوکوکز سوزده کرچکسوز اول کافرلرچون بو
کلامی اشتدیلر سکوت ایتدیلر جواب ویرمدیلر نته جواب ویره لرانوک الکی کلمه سنه
موافق سوز انلر عمرلریکی اولدقجه سعی ایده لر سویلیومیه لر زیرا کلام مخلوق کلام
خالق قتنده مشابه اولسه یا کلام محدث کلام قدیمه قتنده بکزرسه بو محالدر پس
عجزلرنی بلوب سکوت ایتدیلر بوندن صکره حق تعالی بو آیتی انیدوروب حق
تعالی بیوردیکه ٥٥ من کان یرید الحیوة الدنیا وزینتها نوف الیهم اعمالهم
فیها وهم فیها لا یبخسون اولئک الذین لیس لهم فی الاخرة الا النار وحبط
ما صنعوا فیها وباطل ما کانوا یعملون ٥ یعنی هرکیمکه عملندن مرادی دنیا اوله
الله تعالی رضاسی اولمیه بز اول عملرینک عوض دنیاده انلره کامل ویرورزکه هیچ
بو ذره نقص اولنمز اما اول انلردرکه آخرتده اوددن ارتوق نصیبلری قالمز مجموع
اول عملرینک دخی دنیاده اشلدیلر ثوابلری حبا اولوردیکه چونکه تنکری رضاسیچون
دکل اول اشلدکلری هپ باطلدر چون ریادن اخلاص دکل انس بن مالک ایدر که
رسول ایله بیوردیکه قچن قیامت کنی اولسه بنوم امتم اوچ بلوک اولور بر بلوکی
انلردرکه الله عبادت قلدیلر اخلاص ایله انوک رضاسیچون و بر بلوکی انلردرکیم
عبادت قلدیلر خلق رضاسیچون و بر بلوکی عبادت قلدیلر دنیا مرادلرن
حاصل اتمکیچون حق تعالی اول عبادت دنیادیلینلره دیه کیم عبادتکزدن مرادکز
نیدی انلر دیه لرکیم دنیایدی حق تعالی اول عبادتله دیه کیم لاجرم پس

...صاسیچون

پس

پس اول جمع ایتدوکوکز دنیادن سزه منفعت اولسه دکل کرودونب الا
وادسودکلوز سنوک نصیبک بندن دکلدر الا اوده اوادک اوده ایلتوک اندن
اول دنیا ایله عمل قلنه دخی دیه کیم سنوک مرادک نیدی بو عملکدن کیم اشلدک
اول دیه که خلق رضاسیچون که انلرک اچنده بکا عز و جاه اوله حق تعالی
امر ایده انی الوب اوده ایلته لر بوندن صکره اول اهل اخلاصه صوره که سنوک
مرادک نیدی اول عبادتکدن که ایشلدک اول دیه کیم بنوم قوم کوجم الهی سن
عالمسن بنوم مرادم اندن سنوک رضاکدن غیری نسنه دکلدی پس حق تعالی
دیه کیم بنوم قولم کرچک سویلدی بونی جنته ایلتوک پس انی الوب امله جنته
ایلتوب سعادت تختنه سلطان ایده لر عقلی اولنلره بو اوچ حال کفایت
ایدرکه بوندن متنبه اولوب کندو حالنده فکر ایلیه عملنی اخلاص دوندن
صلاح کلم ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥٥ افمن کان علی بینة من ربه
ویتلوه شاهد منه ومن قبله کتاب موسی اماما ورحمة اولئک یؤمنون
به ومن یکفر به من الاحزاب فالنار موعده فلا تک فی مریة منه انه الحق
من ربک ولکن اکثر الناس لا یؤمنون ٥ ابن عباس وابو العالیه ومجا
هد وقتاده رض دیدیلر که یعنی رسول محمد که حق تعالیدن انوک امرنی
ونبوتنی بو حجه دلائل واضحیله بیان ایتمشدر قرآن جبرائیل انوک اوزره
اوقیوب الله تعالیدن انوک امرنه شاهد دربو ایمیدر اول کمسیله که
انوک مرادی حیات دنیا اوله و انوک فانی عزتلرین مقصود ایدنوب آخرت
سعادتندن محروم قله حاشا که بو انوکله برابر اوله بو قرآندن اوکدن که
جبرائیل محمده اوقدی هم کوجا اول جبرائیلدرکه تورته موسی اوزره او
قدی اول توریت وحی الله تعالیدن بو نعمتدیکه قوللرینه امام قلدی
انوک حکمت اقتدا قلوب انوکله عمل قلمالقچون ودخی الکا ایمان کتورنلره
انی عصمت رحمت قلدیکه انلری عذابدن صقلیوب نجات ایوکوره
پس اول توریته ایمان کتورنلر دیولرکه بو قرآنه دخی تصدیق ایدرلر وهر
کمسه کیم بو طائفه لردن قرآنه انکار ایته اوددر انوک وعده کاهی در آخرتده [illegible]

وارجق یری اولدر یا محمد سن شک ایدرا ولمغل که سکا بو قرانه انکار ایدانکر وعده
اولنمش یولری اوددر بیدرستی بو وعده سنوک ربکدن حقدر لکن بو کافرلرک جوقلری
بوکه تصدیق اتمزلر که قران حقدر وانوک منکرینه وعده اولنمشی اوددر اما
قچن اول وقت که مشاهده قالهلر بله لر که نیه واقع اولسرلر ودخی بیوردیکه ۝
ومن اظلم ممن افتری علی الله کذبا اولئك یعرضون علی ربهم ویقول
الاشهاد هولاء الذین کذبوا علی ربهم الا لعنة الله علی الظالمین ۝ یعنی
کفر اوزرینه شوندن ایشدکنم اولا که اول الله اوزره کندودن یلان دوزب دیه که
انوک شریکی وار انلر کلی یارین قیامت کوننده اول خالقلری اوزره سوق اولنسرلر
که حضرته عرض اولنه لر اول جمیع انبیالر ورسوللر انلرک اوزرینه طانقلق ویروب
دیه لر که بز بونلره تبلیغ رسالت قلدق بونلر تصدیق اتمیوب انکار قلدیلر
الله لری اوزره کذب ایتدیلر الله ک غضبی وعذابی بونلرکا اوزرینه اولسون که
المشرك ایدب مشرکلر اولدیلر بوندن صکره انلرک وصفندن خبر ویروب
بیوردیکه ۝ الذین یصدون عن سبیل الله ویبغونها عوجا وهم بالاخرة
هم کافرون اولئك لم یکونوا معجزین فی الارض وماکان لهم من دون الله من اولیاء
یضاعف لهم العذاب ماکانوا یستطیعون السمع وماکانوا یبصرون ۝ یعنی
حق تعالینک غضب وعذابی شول ظالملر اوزرینه درکه خلقی دین اسلامه کلمکدن
منع ایدب اول ملت اسلامدن غیرینه میل اتمکی طلب ایدرلر که باطلدر ودخی انلر کلی
بعثه منکرلر درکو قوبمغی تصدیق اتمزلر پس انلر کندودن عذابی دفع اتمزلر وهیچ
حق یرلری یوق کم حق تعالی عذابندن قاچوب قورتلالر البته حق تعالی انلره جزا
سن قاسم کورک انلرک بردوستلری دخی یوق درکم الله تعالی عذابنی انلردن دفع
ایلیه کیمک قدرتی یتر الله دن غیری که اول عذابی دفع ایلیه اول خلقی اذدوروب
اسلامدن منع ایتدکلرینه ایدنا نعله دینیلری واولولریدر انلرک الی قات اولا
عذابلری بولمکندن کفرلریجون وبر دخی ایو قلوری ازدوردوغیجون ودخی اندن او
ترو که انلر دنیاده محمدی کوریه کوروب انوک سوزینه قولق طوتمغه طاقتلری
یترکن طوتمدیلر وکوزلری کوردکن انوک یوزینه باقمغی خوش کورمدیلر پس اول
اود اجنده دخی انلره عذاب ایله قتی اولا که هرکز قولقلری نسنه اشتمیه
وکوزلری نسنه کورمیه اول عذابدن ادتوق بوندن صکره بیوردیکه

اولئك

اولئك الذین خسروا انفسهم وضل عنهم ماکانوا یفترون لاجرم انهم
فی الاخرة هم الاخسرون ۝ یعنی بونلر انلردرکه اول قلدقلری جنت
عملن کندو نفسلرنی مغبون قلدیلر اول الله دن غیری معبود طوتنوب ۝
طپدقلری انلردن فوت اولوب هیچ برنسنه ده منفعت قلمدی پس
اولدرکه البته انلر اخرتده اول مغبونلردن ومحرومدردن اولالرکه هیچ
عذابدن رفاهیت اولمیا بوندن صکره مومنلردن خبر ویروب بیوردیکه
۝ ان الذین امنوا وعملوا الصالحات واخبتوا الی ربهم اولئك اصحاب
الجنة هم فیها خالدون ۝ یعنی شونلرکم الله تعالینک وحدانیتنی
تصدیق ایتدیلر عملرنی الله ایجون اخلاص ایدب کوکلو قلدیلر الله ک
عظمتنی کوکللرینه طولدوروب تواضع قلدیلر عذاب الیمدن قورقوبن
کناهلردن صاقندیلر انلردرکه جنت اجنده مقیم اولوب تمتع قلالر بوند
صکره مومنلر کافرنی مثل ایدب بیوردیکه ۝ مثل الفریقین کالاعمی
والاصم والبصیر والسمیع هل یستویان مثلا افلا تذکرون ۝ یعنی
مومنله کافرک مثلی دخی حقی کورندن کورمینک مثلی شول انادن کورنز
اولان کبیدرکه ایمانی کورمز دخی اول ایمان نداسنی اشتمینی صاغر کبیدر
که اول کافردر اول هدایت کوروب ندانی حقی اشیدن مومندر پس بو
الینک مثلی برابر میدر کورنزله کورن وصاغرله اشیدن نتکه حالده
برابر دکل مومنله کافر دخی برابر دکل نوله یکسنزه الی مکه کافرلری که
بونلره اولو تلنوب انصاف کلمزسز بوندن صکره کی وبونلره تهدید
اولماغجون نجن امتلرک حاللرن خبر ویروب بیوردیکه ۝ ولقد ارسلنا
نوحا الی قومه انی لکم نذیر مبین ان لا تعبدوا الا الله انی اخاف علیکم
عذاب یوم الیم ۝ یعنی حق تعالی بیوردرکه یا محمد الکر بو مکه اهل
سکا ذکر ایتدوکلری ایاتلرله متقطف اولورلرسه اوقی بونلرکا اوزرینه
اول نوح سخبرن که بز انی قومنه کوندردک تا کی وادب انلره انذار ایدب
ددیکه یا قوم طیمک ومطیع اولمکسا اول بیتلره کم سزی هلاك ایدیجیدر

الا اولا الله بویلکز و الا مطیع اولک که کلی سعادت الا طیمقده در بو سوزه
اطاعت کتورمزسکز قورقرین بن که اوزرکزه عذاب الیم کله ابن عباس ایدر
نوحک ادی سکوردی اما چوق نوحه قلوب نفسی اوزرینه اغلدوغیچون الا نوح
دیدیلر درتیوز سکسن یاشنده ایکن پیغامبرلک وحی اولندی یوز یکرمی بریل قومنی
دعوت قلدی اما یوز یاشنده کمی یه بندی طوفان حاصل اولدی قومی هلاک اولد
قدنصکره اوچیوز ییل دیری اولدی بوکلی بیک بیلدن اللی ییل اکسک اولور که حق
تعالی خبر ویردی ﴿فلبث فیهم الف سنة الا خمسین عاما﴾ ودخی بیورد دیکه
﴿فقال الملاء الذین کفروا من قومه ما نریک الا بشرا مثلنا وما نریک اتبعک الا الذین
هم اراذلنا بادی الرای وما نری لکم علینا من فضل بل نظنکم کاذبین﴾ یعنی
دیدیلر نوحه اول قومنک اشرافلری وغنیلری که یا نوح بز کورمزز سنی الا بنم کبی
بر ادم و غلنی دخی کورمزز سکا ایمان کتورب متابعت قلنلری الا اشونلر که بزم
قومزک حقیرلری وضعیفلری ایدر که تمیزلری یوق هر ایشک ظاهرینه باقوب تدبیر
ایدرلر کوکللرینه نه دوشرسه انی اشلرلر و هیچ بری جهاله سنوک بزم اوزرومزه
فضیلتک کورمزز نه مالده نه ملکده بزم مالمز و ملکمز و اسبابمز و معیشتمز چوق
شویله ظن ایدرز که سن کاذبلردنسن ودخی حق تعالی بیورد دیکه ﴿قال یا قوم ارایتم
ان کنت علی بینة من ربی واتانی رحمة من عنده فعمیت علیکم انلزمکموها وانتم
لها کارهون﴾ یعنی نوح عم اول قومنه دیدی یا قوم خبر ویرک بکا که اکر بن تحقیق اول
دیمدن دین یقینی وبیان اوزره ایسم که بنم ربیم بکا کندو قتندن الوام ایدب نبوت رسالت
ویردی حقا بنی سزه کوندردی سزک اوزرکزه بونعمتلر التباس اولندی که کوکللرکز
کوزی کور اولدی بوظاهر دلیللری کورب فهم ایتمزسز و انی الیوم سز بز دیلرز دیلمز
انی سزه الکتمغه لازم اولمز بو حالده که سز اول نبوتمنک منکرسز ودخی بیورد دیکه
﴿ویا قوم لا اسئلکم علیه مالا ان اجری الا علی الله وما انا بطارد الذین امنوا انهم
ملاقوا ربهم ولکنی اریکم قوما تجهلون﴾ یعنی نوح عم کندونک شفقتنی اظهار
ایدب انوک مالکزه طمعی اولمادوغن بیلدروب بیورد دیکه یا قوم بن سزی اول ایمانه
دعوت قلدوغیچون سزدن مال ورزق طلب ایتمزن بنم اجرم ثوابم الله قتنده
در ودخی سز ایدرسز که اول ضعیفلری و فقیرلری سور قتکدن کیدرکی ایمانه کلن

قومی

قومی سوروب کیدرجک دکولم زیرا انلر اول ربلرینه ملاقی اولوب حضرتنده جمع اولسهلر
بندن شکایت قلسهلر اکر شمدی بن انلرک ایمانلرینی قبول ایتمیوب رد ایلسیدم اولور
سیم لکن بن سزی کوردوم که غایت جاهل قومسز بیورد دغم طوتمزسز و سزه کتوردوکم
حقی قبول ایتمزسز ودخی حق تعالی بیورد دیکه ﴿ویا قوم من ینصرنی من الله
ان طردتهم افلا تذکرون﴾ یعنی نوح دیدیکه یا قوم بنی اول قومی سوروب
قومدن رد ایلدیسم که حق تعالی بکا انلردن اتری عذاب قلیدکه بندن اول
عذابی منع ایدب بنی اندن خلاص قلا هیچ بر اوکتلنوب فکر ایلمزمسز که ایمان
کتورنلر مردود اولمز نقدر فقیر وحقیر دخی اولورسه مردود اولورلر که ایماندن
امتناع ایده لر کفر اوزره ثابت اولالر نقدر شریف مالدار دخی اولورسه
زیرا حقیقت ایمان غنا اهلندندرکه ابدی سعادت تختنده سلطان اولور
وحقیقت مفلس اولوب عذاب وحقیر اولدرکه کفر وشرک اهلیدر اولمالری
جاهلری فنایه وار ابدی شقاوت اچنده مفلس اولوب عذابه مبتلا
اولسهلر ودخی بیورد دیکه ﴿ولا اقول لکم عندی خزائن الله ولا اعلم الغیب
ولا اقول انی ملک ولا اقول للذین تزدری اعینکم لن یوتیهم الله خیرا الله
اعلم بما فی انفسهم انی اذا لمن الظالمین﴾ یعنی نوح دیدیکه یا قوم بن سزه
دیمزم که حق تعالی نک رزقی خزینهلرینک مفتاحی بنم قتمده در ودخی دیمزم
که غیب بلورم علام الغیوب اولدر بلمزم که الله تعالی سزه هدایت
ویرمی ویرمیامی بندن سزه بر دعوندرا بکا هدایت ویرمک ویرمامک
انوک ارادتنده در ودخی بن کولردن انمش فرشتهیم دیمزم بلکه سزک جنسکز
بر بشروم ودخی دیمزم شونلر ایچون که سزک کوزلرکزده انلر حقیر کورینورلر
انلره ایمانلرندن حق تعالی الوام ایتمز یا سزک کوزلرکزده خوش کلمیه نه الله تعالی
هدایت ویرمز لکن هدایت انوک قتنده در کیمه دیلرسه الا ویرر اول هدایت
اولنی بلور ودخی الله تعالی عالمدر انلرک کوکلنده تصدیق لوحه ومعرفتلری
نجه در بلوبن انلرک کوکللرنده نه واردوغن بلمدوکمدن او تروا ایمانلرینی قبول
ایتمیوب قتمدن سوراسی اولورسم کندو نفسمه ظلم ایدنلردن اولورم
چون اول قوم نوحدن بو کلامی اشتدیلر جواب ویرمکه عاجز قالدیلر بوکز

عاجز قالدیلر بوکز بو کلامه دخی باشلدیلر نتکم حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ○
قالوا یا نوح قد جادلتنا فاکثرت جدالنا فاتنا بما تعدنا ان کنت من الصادقین
قال انما یاتیکم به الله ان شاء وما انتم بمعجزین ○○ یعنی اول قوم دیدیلر یا نوح
سن بزه بو دعوتکله سوزک ومجادله چوق قلندک بز سنوک دعوتکه اجابت
اتمز ز و نصیحتک قبول اتمز ز و اول بزه وعده قلدوغک عذابلری کتور الوکی
جلک اول عذاب کلور دیو خبر ویردوکده نوح انلره ددیکه سزه اول عذاب کتورن
الله تعالی در دیلرسه عذاب قلادیلرسه اول عذاب سزدن منع ایده اراده حکم
انوکدر اگر دیلرسه که اول سزه عذاب قلا انی منع ایدوب ایتدرمکه الوکزدن کلمز
که اول نیه کورک قادر قدرت یتر و دخی حق تعالی بیوردیکه ○○ ولا ینفعکم
نصحی ان اردت ان انصح لکم ان کان الله یرید ان یغویکم هو ربکم والیه ترجعون
ترجعون ○ یعنی نوح ددیکه یا قوم بنم دعوتم سزی نجخوبوا ایدب نصیحتلر
ایتدوکم سزه منفعت قلمز اگرچه بن دیلرن سزی اشرکدن توحیده وکفردن ایمانه
دعوت قلم بو دعوتم سزه اصتی قلاجق دکل چون الله تعالی ارادتی اولا که سزه
هدایت ویرمیه اول ضلالتده قویه سزی انوکله هلاک قلا اول سزک ربکز در
یکرکن اول بلور بن سزه اندن بو خبر ایرشدورجین عاقبت اولمدن صکره دونب
وارجق یروکز انوک حضرتیدر که اعمالکزه جزا اولنه سزه و دخی بیوردیکه ○
ام یقولون افتریه قل ان افتریته فعلی اجرامی وانا بریء مما تجرمون ○
یعنی حق تعالی بیورر که یا نوح سنوک قومک دیرلومی که نوح اول سوزی
کندودن دوزب سویلر الله او زرنه افترا قلور سن ایت کیم اناره اگر بو سوزی
بن افترا ایدب سویلرسم بنم حطامک وجرمک ضرری بنوم اوزرومه در بن
بو بیم سزک جرمکزدن نه سزک جرمکزله بن معاقب اولورم نه بنوم جرمکله سز
معاقب اولورسز چون اول قوم عناد ایدب ایماندن امتناع قلدیلر حق تعالی
رسولی نوحه بیوردی نتکم خبر ویردی ○○ واوحی الی نوح انه لن یؤمن
من قومک الا من قد آمن فلا تبتئس بما کانوا یفعلون واصنع الفلک باعیننا
ووحینا ولا تخاطبنی فی الذین ظلموا انهم مغرقون ○ یعنی حق تعالی نوحه وحی

ایدب

ایدب ددیکه یا نوح سنوک بو قومکدن هیچ بر کمسه دخی ایمانه کلور دکل الا شونلر
در که کلدیلر انجق چون بو آیت نوحه وحی اولندی بلدیکه ایرق ایمانه کلور
دکللر دعا قلوب ددیکه یا رب هلاک ایت بو قومدن یر یوزنده دیار قومه
چون بو دعایی قلدی اسر کیوب بینه پشیمان اولدی زیرا پیغامبرلر مشفق
اولورلر پس حق تعالی بیوردیکه یا نوح غصه لنوب ملول اولمغل اول قوم
چونکه خالقلرنه شرک کتوردیلر سکا مطیع اولمدیلر بز انلره عذاب غرق
ایندرورز اول کفرلوکی اوزره ثابت اولدقلرینک جزاسیدر کمی دوز یا نوح بزم
امرومزله وتعلیمزله بزم نظرمزده دخی اول ظالم قوم حقنده بکا اسر کیوب
دعا قلوب دلک قلمغل که بز ایله تقدیر ایتمشز انلر طوفانله غرق اولسرلر روایت
اولندی علوم دن که نوح اول دوزدکی کمینک اوزونی اوچیوز ارشدی اینجی
اوتوزو یوجه سی قرق ارشدی ابن عباس دخی بویله دیمش اما قتبی
ایدر بن توریتده ایله اوقودم که حق تعالی نوحه وحی قلدی که یا نوح کمی
دوزه اوزونی اوچیوز ارش اولسون واینی اللی ارش یوجه سی اوتوز ارش
اولسون و دخی قپوسی اینینده اولسون و انوک قپوسندن کمیسنده کوز اهلک
وعورتک و اوغلنلرک و اوغلنلروک عورتلرین کوردکل و دخی هر مخلوقدن ایکیشر
براد کلک و بردشی کمیه قویغل که بدر دستی بنی قرق کون یاغمور یاغدوروسوم نه که
وار یر یوزنده بر اولمش قموهلاک اولسرلر پس الله تعالی طوفانی ایندردی نوح
قومنه نوحک عمری التیوز تمام اولیجق یوزاللی کون صو اچنده قالدی غرقدن
صکره دخی اوچیوز اللی بیل عمر سوردی ○ اما وهب ایدر نوح اول کمی تمام یوزیلده
دوزدی کلن کچن کافرلردن انی جهله نسبت ایدب کولرلردی نتکم حق تعالی خبر
ویروب بیوردی ○○ ویصنع الفلک وکلما مر علیه ملاء من قومه سخروا منه
قال ان تسخروا منا فانا نسخر منکم کما تسخرون فسوف تعلمون من یاتیه عذاب
یخزیه ویحل علیه عذاب مقیم ○○ یعنی دیمشلر که حق تعالی نوحه امر ایلدی
که اغچلر دیکه و دیکلدی تا اغچلر بیودی ایو شندی اندن انلری کسدی قورودی
اندن صکره انی طوغرابوب کمی تختهلرن یوندی دخی اجرت ایله نجار طوتدی

بله یونولوردی هر وقت که اول قومنک اشرفلرندن و اعیانلرندن انلره اوغر
اوعوایوب بیغرلوردی انلری استهزا ایله الوب دیرلوردی کیم کورک بونی که شمدیه دکن
کندوزی پیغامبردن ایدردی شمدی نجار اولدی بعضلر دخی دیرلوردی که یا
نوح اشبو عقللمی پیغامبرلق دعواسن ایدرسن که صو سز قورو یرده کمی دوزرسن
بودخی دلولکه دییوب کولولردی نوح علیه السلام انلره دردیکه قیورمزسز بزی
بوکون استهزا ایله الوب بیزی و جهله نسبت ایدرسکز اول استهزا الکوز جزاسی
سزه ایرشوب هلاک اوله دوغکز و دن صلکره بز دخی سزی جهله نسبت ایدراوز
اول ایمانی ترک ایدب عذابه و محنته اوغرادوغکز اچون تیغ اولالکه سزاندن
صکوکه بو عذابکز حقادتله هلاک ایلیه اول استهزا ایله التوب کولمکه
کم اصقلودغمش و اول ابدی عذابکزه کیمکه اوزرنه نزول ایدرمش اول وقت بله
سز و دخی حق تعالی بیوردیکه حتی اذا جاء امرنا وفار التنور قلنا احمل
احمل فیها من کل زوجین اثنین واهلک الا من سبق علیه القول ومن امن وما
امن معه الا قلیل یعنی حق تعالی بیوردیکه تحقیق بزم وعده قلدوغمز غرق
عذابنک وقتی کلدی نوحک اولاوینده که اتمک بشوردیکی تنوردن صو چقدی
بز نوحه امر ایتدککه ال ملوکه قوی کتوره هر مخلوقدن الشر اوادکلو و دیشلو دخی
اهلک بله الفل الا مکرسونلرکه علم ازلده انلره غرق مقدر اولندی اول اشقا و
تلوکی سببیله انلری بله المغل یعنی اول کافره عورتیله اوغلی کنعان که ایتاسنه
عاصی اولوب کافر اولمشدی و دخی کتوردکلمیه سونلری کیم سکا ایمان کتوردیلر
کتورسدیلر الا ایمان الا از کشی کتوردیلر چون نوحه امر اولندیکه هر جنسدن
جفت جفت کمیه قویه دردیکه یارب ارسلانله صغری و قیونله قوردی بر
یره نجه جمع ایدایین و کوجنیله کدی نجه بولداش ایدایین حق تعالی بیوردیکه
یا نوح بونلرک اراسنه دشمانلغی کیم براقدی نوح دردیکه یارب سن حق تعالی
دردیکه کیرو بن ارالرنده الفت براغم بو بربرندن راضی اولالر ابن عباسدن
روایتدرکه اول کمی اچنده سیچان چوغالدی قوردقدیلرکه کمینک ایپلرن
کسه لو

کسه لو حق تعالی وحی قلدیکه یا نوح ارسلانک النبی صغا یو و بر کل نوح چون
صفادی ارسلان اغردی اندن اکسدی دوشدی اول صیجانلری هب یدیلر
اندن صکره نجس چوغالدی کمی اچنده انوک رایحه سندن نوحه شکایت
قلدیلر الله تعالی وحی قلدیکه نوحه فیلک قویروغن صغا غل چون صغادی
اندن طلکوز چقدی اول نجسلری یدی اول رایحه کوتلدی ابن عباس
ایدرکولدن حق تعالی یغمور و یر بدیکه یولق قتی یاغدی چون ایرشدی
نقدر و خشی حیوان وارسه اقبال ایدب نوح قتنه کلدیلر اکا مطیع اولوب
منقاد اولدیلر پس نوح قوشلرک هر جنسدن جفتیله هر جنس مخلوقدن
الدی اندن صکره دردیکه یارب بویلانله عقرب نجه ایدایین حق تعالی جبرائیلی
کوندردی کلدی عقربک بغونلرن کسدی ویلانی اغزنده اوردی اغوسنی
کوتلدی نوح اول کمیده اوچ قیو ایلمشدی بربرندن اشغه اول قیودن توجیلری
قویدی وارته قیودن بهایملر و خوشی قویدی یوقارو توجه قیودن اول
ایمان کتوردن مؤمنلری قویدی که انلر سکسن کشیدی قرق ارقرق عورت
تیدی چون انلری کمیه اوتوردیلر حق تعالی خبر ویردیکه وقال ارکبوا
فیها بسم الله مجریها ومرسیها ان ربی لغفور رحیم وهی تجری بهم فی
موج کالجبال ونادی نوح ابنه وکان فی معزل یا بنی ارکب معنا ولا تکن
مع الکافرین قال ساوی الی جبل یعصمنی من الماء قال لا عاصم الیوم
من امر الله الا من رحم وحال بینهما الموج فکان من المغرقین یعنی
حق تعالی نوحه بیوردیکه چون کمیه بنه کز و انوک اچنده غرقدن النجا ایدوبن
ایدکه بو کمینک یورومسی و طورمسی الله اذیله در نوادده طوررسه و
یوردرسه بدرستی بنم ربم غفوردر مؤمنلره رحیمدر مطیعلره پس
اول کمی یورودی اچنده کیلرله موجلر اچنده که هر موج طاغلر کبی
نوح اوغلی کنعانه ندا ایدب قغردی که اول اتاسندن ایریلوب طاغه کتمشدی

ددیکه یا اوغل کل بنمله گمییه گیر الله مطیع اول کافرلردن اولمغل اول اوغلی ددیکه
بن اوقلا که وادم طاغه چقم اول طاغ بنی صودن صقلیه صودن غرق اولمیم بن نه ایما
ایمان کتوررم نه خود گمییه بنم نوح ددیکه ای اوغل باغون تنکری نک عذابندن بر گمسه
کمسه مانع اولیمز نه طاغ نه ایو وغیری الا مکر شول کمسه که ایمان کتوره حق تعالی
انی اسیرکیوب عصمت ایچنده طوتر چون اتاسنه مطیع اولمدی موج کلوب
اوغلی ایله اتاسی ارهسنه مانع وحائل اولدی اول دخی اول غرقه اولنلردن
اولدی روایت اولندی ابن عباسدن ایدر کوکلردن تمام قرق کون یغمور
یاغدی کیجه وکوندز وقرق دخی الجاغی یردن صو چقدی هر طاغدن اون
بش ارش صو یوقرو چقدی کمی آنلری الوب سیر ایلدی بش آی کمی
بویوزنده طواف ایدوب طولندی هیچ بر یرده قرارغمدی تا که حرمه کلدی و
یدی کز اول حرمی طواف ایلدی اول اوی که آدم پیغامبر یاپمشدی اول التنجی کوکه
کوتولدی البیت المعمور دیرلر جبرائیل علیه السلام کلوب حجر الاسودی الوب ابو
قبیس طاغنده کزلدی اندن اول کمی اول ارادن سیر ایدوب کلدی جودی طاغنه ایر
شدی که موصلده در بش آیدن صکره کلوب انده قرار طوتدی ابن
عباس ایدر نوح رجب اینده کمی یه بندی عاشورا کونی
کمیدن چقدی انوکله التی آی اولدی چون جودی طاغنده قرار طوتدی
نوح اول قوشلر طودن طبقه نک قپوسن اچدی قرغایه بیوردیکه وار صودن
بر خبر کتور نه قدر قالمشدر قرغا وارب بر جیفه بولدی انوک اذرنه وارب
کیجکدی نوحه کلمدی اردنجه دوکلجی کوندردی اول دخی کلمدی اکلندی اندن
کوکرچینی کوندردی وارب قوناجق یر بولمیدی زیتون اغاجندن بر یپراق
الوب کلدی نوح اندن صکره کنه کوندردی واردی یر اوزرنه قوندی
ایقلری بالچق اجنا باتدی سوردی کرو نوحه کلدی نوح الانطر ایدب
بلدیکه یری اجلدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ وقیل یا ارض ابلعی ماءک
ویا سماء اقلعی وغیض الماء وقضی الامر واستوت علی الجودی وقیل بعدا
للقوم الظالمین ○○ یعنی دیندی بویره که یا یر سندن چقن صوی

کروسه

کروسه چلوب یوداغل ویا کوک کندو صویک کروکن ال سن ایس صوین
الدی بو قطره صو بوندن بویینه قریشمدی صوا کسلدی طاغلر اجلاری حق تعالی
نک حلمی بونه کلدی هلاک اولن اولدی قورتلان قورتلدی کمی کلوب جودی
طاغنده قرار طوتدی ودخی دنلاری هلاک اولسون وباشی اشقه اولسون
دخی تنکری نک رحمتندن ایراغ اولسون شول قومه که ظالملردر خبرده بویله
روایت اولندی که الله تعالی وحی قلدی طاغلره که کمی طاغ اوزره قرار
طوتسه ددرم انی اشیدب طاغلر هر بری یوجالب باشن کوتوردیلر که بکا
کله اول جودی طاغی کندوی تواضع بوا قلدی الله رضا ایچون حق تعالی
ایله حلم ایلدی که کمی کلوب جودیده قرار طوتدی بس الله تعالی قتنده
اهل تواضعک قدر و قیمتی یوجه اولور الرحماد دخی خصوصا که انسانده
اولا ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ ونادی نوح ربه فقال رب ان ابنی
من اهلی وان وعدک الحق وانت احکم الحاکمین ○○ یعنی نوح ندای
نیاز قلوب حق تعالی یه ددیکه یا رب بکا وعده قلدک اهلی عذابله هلاک
اتمیه سن بدرستی بنم اوغلم بنوم اهلمدندرسن وعدک مصادقسن احکم الحاکمین
واعدل العادلینسن حق تعالی وحی ایدب بیوردیکه ○○ قال یا نوح انه
لیس من اهلک انه عمل غیر صالح فلا تسئلن ما لیس لک به علم انی اعظک
ان تکون من الجاهلین ○ یعنی حق تعالی ددیکه یا نوح اول سنوک اهلکدن
دکلدر که بن قورتارمغی وعده قلدوغیدی بعض حکما دیمشلر که اول اوغلی
اتاسنه مطیع اولمیوب اندن ایولکی یعنی بو امت دخی رسول حکمن طوتمیه
انوک دیدادی مشاهده سندن ایریلیه نعوذ بالله من ذلک ودخی الله تعالی
بیوردیکه یا نوح سن اول کافر اوغلکچون بوزه دعا قلوب دیلدوک که عمل خیر دکلدر
زیرا اول مشرکلر عملن اتلدی هلاک ایلدی شول نسنه ده که سنوک انده علمک
یوق انی بندن دیلمک بن سنی نهی ایدرین اندن که بوزم امرومز طوتمینلر
دن اولاسن چون نوحه بو خطاب عتاب اولندی نتکم حق تعالی خبر ویر
ویردی اول دخی حق تعالی دن عذر دیلدی نتکم بیوردی ○ قال رب انی
اعوذ بک ان اسئلک ما لیس لی به علم والا تغفر لی وترحمنی اکن من الخاسرین

یعنی نوح عدرن دیلوب ددیکه یارب صغنورن سکا و سندن عصمت طلب
ایدرن که بنی صقلیاسن تا که سندن بلمدوکم نسنه دیلمیم بکوندن صکره وکرنی
بنوم صچومی عفو ایدوب بکا رحمت قلمیاسن اولورسک بن مغبونلردن و زیان
کارلردن اولورم ○ بو ایتده اشارت وار که کشینوک کندو یه خیر اولمینجه اتا عمللری
یا قرنداش عملیله عذابدن نجات بولمازمش اگر اتاسی و قرداشی پیغامبر دخی
اولورسه پس امدی عاقل اولان کوک کم دنیولیه یادن قیامت کوننده برقاچ
کشینوک خلاصنه سبب اولا کندو کمسیه محتاج اولمیه و دخی حق تعالی بیوردیکه
○○ قیل یا نوح اهبط بسلام منا وبرکات علیک وعلی امم ممن معک وامم سنمتعهم
سنمتعهم ثم یمسهم منا عذاب الیم ○○ یعنی امر اولندی حق تعالیدن نوحه
که یا نوح ایکی گمیدن بو حالتده بزم عذابمزدن و غرقمزدن سلامت اولنوب
دخی بزم سلاملمز و برکاتمز سعادت سرمدی بوله سنوک اوزروکه اولسون
دخی شونلرکم سنوکله ابله گمی اچنده درلر اما بو طائفه دخی وارکم انلر اشقیادر
انلری دخی بو قاچ کون دنیاده تمتع ایتدوروز اندن صکره انلره دخی اخرتده بزدن
عذاب الیم ایرشور ○ محمد بن کعب ایدر دلالت قلور اول کم حق تعالینک سلامی و
برکاتی اچنده درهر کمسه که اول ایمان کتورمشدرلر اردن عورتدن تا قیامته دکین
پس چون نوح قومیله گمیدن چقدیلر انده بر شهر بنیاد ایتدیلر قریة الثمانین
اوقودیلر بو بنی ادم انلردن توالد و تناسل اولدی و بوندن صکره حق تعالی رسولنه
خبر ویروب بیوردیکه ○ تلک من انباء الغیب نوحیها الیک ما کنت تعلمها انت
ولا قومک من قبل هذا فاصبر ان العاقبة للمتقین ○ یعنی یا محمد اگر اول ایسه
ذکر ایدوب خبر ویردوکمز اول سوزلر و دندرکه ایلرو گچمشدر که سندن غائبدی سن انده
بله حاضر دکلدک انی بز سکا جبرائیلله وحی ایدوب بلدردک که انی بو قرآن انمزدن
اولدن نه سن بلوردک نه اول قومک بو خبری اشیدوب سندن تصدیق اتمیه سی
اولورلورسه انلرک تکذیبنه سن صبر ایلکل که عاقبة الامر نصرت و ظفر بشرکدن
صاقنوب موحد اولنلرکدر حق تعالی مکه قومنی نوح قومیله و انلره واقع
اولان عذابله تهدید ایدوب بیوردی اندن صکره بوکز عاد قومی خبرن
ویروب بیوردیکه ○○ والی عاد اخاهم هودا قال یا قوم اعبدوا الله ما لکم
من اله غیره ان انتم الا مفترون ○ یعنی یا محمد کوندردک اول عاد قومنه کندولکدن

کوهودی

کوهودی وارب انلری بزدن یکا دعوت قلوب ددیکه یا قوم کلوک اول الله
بولکلره عبادت قلوک که بودر شویکی یوقدر اندن غیری سوزک الهکز ودیکز
یوقدر دکلسز اول قولکزده که الشریکلر اطلاق ایدرسنز الاید البخیلر سز تیز
اولاکه انوک بکا فاتنی بولاسز اگرسز افترا اوزره کیدرسز اندن رجوع ایدوب
دونمیاسز و دخی بیوردیکه ○○ یا قوم لا اسئلکم علیه اجرا ان اجری الا علی
الذی فطرنی افلا تعقلون ○ ویا قوم استغفروا ربکم ثم توبوا الیه یرسل
السماء علیکم مدرارا ویزدکم قوة الی قوتکم ولا تتولوا مجرمین ○○ یعنی
هود دیدم اول قومنه ددیکم یا قوم بن سزک مالکزه طمع و رغبتم یوقدر
سزدن بو ایمانه دعوت قالدوغمه رشوت و حق استمزنکه دکلدر ابنم اجرم
و ثوابم الا اول مولام اوزره درکه بنی یوقدن وار قلوب کرامت بوله نبوت
رسالت عطا قلدی بنی سزه دعوته کوندردی نولدی سزه که فهم ایدوب
اکلمزسز اول ربکز که سزی یارتدی معبود مطلق سزه اولدر الا اطاعت
قلوک که ایرقدن عبادت قلمغه سزه اول حقلو رقدر یا قوم دونک انی بربلوک
والا عبادت قلوک و اول شمد یدک قالدوغکز کناهلرکزی دیلک که عفو
ایلیه والا شرک کتورمای ترک ایدک که کوکدن سزه بربری اردنجه و قیله
یغمورلر یاغدره سزه نعمتلر و اوتلر بتوروب حاجتلر و کزیرنه کتوره و قوتکز
اوزره دخی قوت زیاده قله مالکز و اولادکز زیاده اولماغله و بدنکز عافیت
و عمرکز طویل اولماغله کلوک بو دعوتمدن اعراض ایدوب اعاندن امتناع
قلمک که اول شرککز ثابت اولسز ابدی عذابله مبتلا اولسز و دخی حق
تعالی بیوردیکه ○ قالوا یا هود ما جئتنا ببینة وما نحن بتارکی
الهتنا عن قولک وما نحن لک بمؤمنین ○○ یعنی چون هود دیدم
اول قومنی بو رسمه دعوت قلدی اول قوم الدی دیکرکه یا هود سن بزه
بو رسالتک اوزره بر حجت بیان و دلیل برهان کتورمدک که اول سنوک
دعوتکه شاهد اولا بز سنوک بو سوزوکه اعتماد قلوب اول الهلرومز
عبادتن ترک ایدرز دکولز و سنی تصدیق دخی اتمزز که سن الله تعالینک

رسولی اولاسن ودخی حق تعالی خبر ویروب بیوردیكه ٥ ان نقول الا اعتریك
بعض الهتنا بسوء قال انی اشهد الله واشهدوا انی بریء مما تشركون
من دونه فكیدونی جمیعا ثم لا تنظرون انی توكلت علی الله ربی وربكم ما من
دابة الا هو اخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم ٥٥ یعنی اول هود پیغ
پیغامبره دردیلركه یا هود بز سكا دیمزز الا انی دیرزكه الكوبو الهلرمزه طعن
بزی منع ایدوب كلك ترك اتمیاسی اولودسك انلرك بعضیسندن سكا بوضر ایر
عقلك مختل اولوب سكا جنون عارض اولدی بو سوزدن اجتناب قل عقلك
بلیكن سكا قالدی وغمز نصیحتی قبول ایله هود جواب ویروب دیدیكه یا قوم بن
الله طانق طوتدم سزدخی طانق اولك كه بن بیزارم وبریئم اول الهلردن كه
دن كه الله عبادتنی قوییب الكا انلری شریك قلورسز وارك سزدخی الهلرڭز
دخی یاردملشك كوجكز یتدوكی قدر نه حیله كز واریسه بنی هلاك قلمغچون ایدك
هیچ بر ساعت بكا تاخیر ایدوب مهلت دخی ویرمك بن دستی بن انشمی اول
الله اصمرلدم كه بنوم خالقم دخی وسزك خالقكز وبنم رازقم دخی وسزك رازقكز
دخی اولدر ودخی یر یوزنده هیچ بر حركت ایدر دابه یوقدر الا الله تعالینك قدرت
ینده مسخردر دیلدن اولور اولمدن دخی اولدر انوك مملوك ومقهوریدر تحقیق
بنم ربم حق اوزره در اگرچه كلی نسنه یه قادردر اما كمسیه حیفی یوقدر نه كه قلور
عدل اوزره قلور هدایت انوك النده در كیمه دیلریسه هدایتی اول ویرر
ودخی حق تعالی بیوردیكه ٥٥ فان تولوا فقد ابلغتكم ما ارسلت به
الیكم ویستخلف ربی قوما غیركم ولا تضرونه شیئا ان ربی علی كل شیء حفیظ ٥٥٥
یعنی هود اول قومه دیدیكه اگر سز ایماندن اعراض ایدرسكز ایمان ٥
كتورمزسكز بن معذورم بكا ضرر یوق زیرا بن اوزرومه واجب اولان ٥
رسالتی سزه ایرشدردم الله بولمكدن وعذاب اتمكدن دنیاده ودخی بلوك
كه بنم ربم قادردر دیلرسه سزی هلاك ایدوب كیدررر بوكزه بر ایری قوم ٥
كتورر كه هیچ اول سزدن خیرلو اولا حق تعالی یه مطیع اولمقده والر ایمان
كتورمیسه اولورسكز كه حق تعالی سزی هلاك ایلیه انوك ملكنه ذره قدر
نسنه نقص اولمز ربم كلی نسنه اوزره حافظدر هیچ بر نسنه اندن غایب دكلدر
هر كشینك نه قلدوغن بلور واكا كوره مجازات قلور ودخی بیوردیكه

ولما جاء

ولما جاء امرنا نجینا هودا والذین امنوا معه برحمة منا ونجیناهم من
عذاب غلیظ وتلك عاد جحدوا بایات ربهم وعصوا رسله واتبعوا
امر كل جبار عنید ٥ یعنی حق تعالی ایدر چون بزم عذابمز كه ریح عقیمدر

واتبعوا فی هذه الدنیا لعنة ویوم القیامة الا
الا ان عادا كفروا ربهم الا بعدا لعاد قوم هود ٥

اول عاد قومنه كلدی بز هود كی اول عذابدن اول ایمان كتورن قوملله بزم رحمتمز
سبوله انلره نجات ویردك اول اغر عذابدن كه عاد قومنه ایندردك دنیاده و
شول عذابدن دخی كه اخرتده اولسر بو ایتده حق تعالی ملك اهلنه كانه
خطاب ایدوب دیدیكه یا ملك اهلی اول عاد قومنڭ حالنه نظر قلوك كوركه
كه اول مولالرینك ایاتلرین یلانلدیلر وعذاب كلوردككلرینه انكار قلدیلر
ورسوللری خبر ویردككلرینه ایناندیلر انلره عاصی اولوب هر جبار
عنیدك سوزلرینه مطیع اولدیلر حقدن اعراض ایدوب اراق اولمشدر
یعنی اول اولوری ورئیسلری حكمنه مطیع اولوب حقی قودیلر باطله متابعت
قلدیلر پس حق تعالی انلرك عقوبتلرن بیان ایدوب بیوردیكه ٥ والی ثمود
اخاهم صالحا قال یا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غیره هو انشاكم من
الارض واستعمركم فیها فاستغفروه ثم توبوا الیه ان ربی قریب مجیب ٥ یعنی
حق تعالی نوح قومنی وعاد قومنی كه یعنی اول عاد قومی اول تكذیبلری دنیاده
اول عقیم یلی عذابنه مبتلا اولوب هلاك اولدیلر وقیامت كوننده دخی مردود
اولوب بو عذابه دخی اوغرایسرلر كه اول اودعذابدر كه ابدی نهایتی یوق
الاه اولك صاقنك تا كه سز دخی اول كفر وكزله انلره ایرشمیه سز دخی انلری جلایی
دنیاده اخرتده هلاك الاه اولكرای ملك قومی كه اول عاد قومی دیلونركافی
اولوب انكار ایتدیلر الله تعالی انلری هلاك اولدی سزدخی حذر اوزرمه اولك
صاقنك تا كه سزدخی اول كفر وكزله انلره ایرشه سزدخی انلر حلایی دنیاده
دخی اخرتده هلاك اولاسز الاه اولك كه رحمتدن اراق وهلاك اولدی
عاد قومنه اولسون كه عناد ایدوب ایمانه كلمدیلر ودخی بیوردیكه بو
معنا كه یوقاروده ٥ ان ربی قریب مجیب ٥ ایتك تفسیر ایدركه بیان
اولدی ٥ یعنی حق تعالی نوح قومنی وعاد قومنی ذكر ایدوب ملك قومنی
انوكله تهدید قلدقدن صكره بوكز ثمود قومنی ذكر ایدوب بیوردیكه
بز كوندردك دعوتچون ثمود قومنه انلرڭ اصلندن صالح پیغامبری كه انلری

وارب توحیده دعوت قلاچونکه اول صالح انلره کلوب دعوت قلدی
ددیکه یا قوم الله تعالی یی بر لک والا مطیع اولک که سزک اندن غیری ربکز
یوقدر اول الله درکه سزی طپرقدن یرادیلی ادمک نسلندن وجوده کتوردی
دی اولنجه سزی انده ساکن ایتدردی سزه عمر ویردی عاقبت اجره عمرکز طو
طویل قلدی سز الا شرک کتورب هپ عاصی اولدکز کلوک اول شوکوکزه
استغفار ایدب توبه قلوک دعا قلنلره که اندن یکادونک که بنم ربم اندن
یکادونلره رحمتیله و عزتیله یقنیدر و الا کناهن دیلیوب دعا قلنلری
مجیبدر اجابت ایدب کناهلرن عفو ایدر و انلره رحمت ایدر ودخی حق
تعالی بیوردیکه ۝ قالوا یا صالح قد کنت فینا مرجوا قبل هذا اتنهینا ان
نعبد ما یعبد اباؤنا واننا لفی شک مما تدعونا الیه مریب ۝ یعنی اول قوم
دیدیلرکه یا صالح شمدیه دک بز سندن اومردق که بزم دینمزه دونه سن چون
سن شمدیه کلدک اتالرومز دینندن بزی ایرق دینه دعوت ایدرسن اول امید
قطع اولندی کلدک بزی سن منع ایدرسن قومزسن که اتالرومز طپدقلرینه
طپاوز تحقیق بزکمان ایلتورز سنوک اول توحیده یلته دوکوله وسنوک رسالتکه
هیچ بر دلیل و برهان کتوردمدک که سنوک دعواکه شاهد اوله دخی حق تعالی
بیوردیکه ۝ قال یا قوم ارایتم ان کنت علی بینة من ربی واتانی منه رحمة
فمن ینصرنی من الله ان عصیته فما تزیدوننی غیر تخسیر ۝ یعنی صالح عم اول
قومه دیدیکه یا قوم خبر ویروک بکا اکر بن بیان و حجت و دین حق اوزرنه اولور
که ربم طرفندن بکا ویرلدی و بکا حق تعالی الوام ایدب نبوت و دین اسلام
عطا قلدی روا افلامی که انوک کبی پادشاهلر امرنه عاصی اولم انوک بویروغن
ترک ایدم سزی الله دن یکا دعوت قلمیم اکر بن الا عاصی اولوب سزک دینکزه
دونوسیم انوک حلمنی قورسیم کم اولا انوک عذابندن بنی قورتره بلا بو سوزکوزدن
بکا ارتورمز سز الا انی که سز غایت حسران اچنده سز زیرا بن نقدر که سزی
دعوت قلم سزک تکذیبکز زیاده اولور اول تکذیب سببدر سزک حسرانکزه و دخی
حق تعالی بیوردیکه ۝۝ یا قوم هذه ناقة الله لکم ایة فذروها تاکل فی ارض
الله ولا تمسوها بسوء فیاخذکم عذاب قریب ۝۝ روایت اولندی رسو
رسولدن که بیوردی بدستی صالح چون قومنی اسلامه دعوت قلدی اول قوم

انی تکذیب ایدب یلانلادیلر انوک کوکلی اکا طار اولوب حق تعالی دن دیلدیکه
الا دستور ویره انلرک قتندن کیده حق تعالی الا دستور ویردی صالح چقوب کتدی
بر ایدب کلدی دکز کنارنه ایوشدی ناکاه بر کشی کوردی صو اوزره یورر صالح
اکا ددیکه وای سکا سن کیمسن اول کشی ددیکه بن دخی الله قوللرندن بر قولم
بو کمیه کومش ایدم اول کمینک قومی کلی کافرلردی بندن ارتوغنی الله تعالی
انلری هلاک ایلدی بکا نجات ویروب قورتردی وارب بو جزیره یه چقدم
انده حق تعالی یه عبادت قلوردم کرومکانم وار دورم انده عبادته مشغول
اولوردم صالح انی اشیدب اندن سلام ایدب بجدی کتدی برا ولودیه یه ایوشدی
کوردی انده دخی بر کشی عبادت قلور کلوب اکا سلام ویردی اول کشی سلامنه
جواب ویردی صالح اکا دخی صوردی سن کیمسن اول کشی ددیکه اشبو انده
بر کونی واردی قومی بندن غیری کلی کافردی الله تعالی انلری هلاک ایلدی
بنی انلردن قورتردی بن کندو نفسیمه لازم قلدم که اولنجیه دک اشبو یرده
الله عبادت قلم الله تعالی بر نار اغاجی بتوردی و بر بیکار حقروب قندی
اول ناردن یرم کا اول صودن ایچارم و ابدست الورم ربمه عبادت ایدرم
صالح الا دخی سلام ویروب بجدی اندن بر کویه ایوشدی که انوک دخی اهلی
هپ کافردی الا اچلرنده ایکی قرداش واردی انلر مسلمانلردی حرما بیرا
غندن زنبیل اوررلردی رسول عم بو کلام اوزره بر مثل قوروب خبر بیور
دی اکر بر مؤمن بر شهره کورسه انوک اچنده بیک کشی اوله کلی کافر اما اچلر
نده بر مؤمن اوله البته اول انده کورن مؤمنک کوکلی ساکن اولمزتا اول مؤمنی
بولمایانجه و اکر بر منافق بر شهره کورسه انوک اچنده بیک مؤمن اوله اما اکرنده
بر منافق اوله اول شهره کیرن منافقک هیچ اول مؤمنلرک برینه کوکلی
قرار طوتمزتا اول منافقی بولمایانجه البته جنسیله جمع اولسه کرکدر چون
صالح اول شهره کردی اول ایکی قرداش مسلمانه ایوشدی بر قاچ کون انلرک
قتنده طوردی انلرک حالندن صوردی انلر خبر ویردیلر که بز اشبو طفر
لوک زحمتلرنه صبر ایدب طورورز الله عبادت ایدارز اوش زنبیل اورب

صپلر زقوت قلدن الیقودز زیاده سن صدقه ایلادز صالح انی اشیدب ددیکه
شکر ثنا اول الله کم بر یوزنده بنی صالح قوللرنی کوستردی که کافرلرک ایذاسنه
صبر ایدرلر بندخی دونه بن اول قومه وار اینی انلرک ایذالرنه صبر ایدا اینی اولا
که عاقبت بر فرجه ایرشه دیوب دوندی صالح کرو قومنه کلدی انلرک بیرامی
کونی اولمشدی الا چقمشلردی کلوب کرو ایمانه دعوت قلدی اندن معجزه طلب
ایدب ددیلرکه یا صالح اکر سن بو رسالت دعواسنده کرچک ایسک اشبو قیادن بر
دوه چقار کورهلم صالح دعا قلدی حق تعالی یه نیاز ایتدی الله تعالی دعاسنی
اجابت ایدب اول قیادن اون ایلق بر بوکلو دوه چقردی حق تعالی نتکم ایتدی
خبر ویردی الجلینی اول قومه ددیکه یا قوم اشبو دوه الله تعالی دوهسیدر
که قدرتی بیله وجوده کتوردی سزه علامت عبرت اولمغچون قوک انی زحمت
ویرمک بوجت یرنده اوتلسون یوریوب سز ال ضر را ایرشدرمک که یا سکون
جلا سزیا اولدوه سز حق تعالی دن سزه دخی عذاب تعجیل اولنه پس اول دوه
نک کوشکلی دخی بله یا ننجه یورردی اول قومک صوی بر طتلو بر قیولری
واردی ۞ ابن عباس ایدر اول قومله صالح نوبت قلدی بر کون اول
صوی دوه ایچه انلر المیالر و بر کون اول قوم ایچه دوه ایچمیه اول که کون
که صو نوبتی اول قومک کلیدی یا دنداسی یتاجک صوی بله چکلوردی قسمه
ایدب اولشورلردی بحنکه نوبت اول دوهنک اولسه اول دوه اوتلردی
صو صایچی کلوب اول قیولکنا دنچو کردی بو یینی اوزادب قیوا چندن
صوین ایچردی واردب کرو اوتلردی کلور کرو ایچردی اول کون تمام ایله ایدر
دی اول شهرده طقوز کشی دائم یر یوزنده اشلری فساد ایدی هیچ انلردن
بر صلاح کلمزدی که وبو ادلری ذکر اولنان ادملر بونلاردر قذار بن سالف دی
ومصداع بن دهر دی وانلرک طوارلری یورودکی یرده اورکردی طاغلوردی
اوتلاغنده یوریومزلردی اول عورت دخی اول طقوز نفر فساد اهلی غاری
وبونلرک کبی انده بر غنیه مالدار عورت واردی غایت جمیله یدی اول صالح
دوهسندن انلرک طوارلری یورودکی یرده اورکردی طاغلوردی اوتلاغنده

یوریومزلردی اول عورت خلقه ایلیه بالدردی که هر کیم انی اولدوره بنی اکا
کندومی چفتلندرم انی اشیدب اول قذار له مصدع الیسی واردب اول دوهنک
صویه کلجاکی یولنده کندولرینی کزلیوب طوردیلر اول مصدع بر طاری یرده
اوق یایله طوردی چون اول دوه کلدی اوغرادی مصدع اوقله اتدی وار
اوق ایاغنه ایرشدی ایاغن سوریو واردی قذار اوغرادی اول دخی
قلیجله سکرلرن چالدی دوشردی بوغزلدیلر اتنی اول کوی اهلی جمیع قسمت
ایدب اولشدیلر بیلک بشیوز کشیدی نتکم حق تعالی خبر ویرب بیوردی
فعقروها فقال تمتعوا فی دارکم ثلثة ایام ذلک وعد غیر مکذوب فلما
جاء امرنا نجینا صالحا والذین امنوا معه برحمة منا ومن خزی یومئذ
ان ربک هو القوی العزیز ۞ یعنی حق تعالی کلجک خبر ویردی اول صالح
قومیچون چون اول دوهنک سکون قیریب اولدردیلر صالح بیوردی انلره
کلجک عذابی خبر ویرب ددیکه یا قوم چون اول حق تعالی دوهسن اولدردکز
وکز املری اوچ کون اولدادیکزده دیلک که اندن صکره عذاب کلسر بو
بر وعده ایدی کم سزه اولندی بونده خلاف اولنمز البته وقوعی حقدر اول
قوم ددیلر که بو عذاب کلمکلک علامتی ندر صالح ددیکه علامتی اولدر اول
کونده صباح طوراسز یوزلروکز صارد مشی اولا و ایکنجی کونده یوزلروکز قزاد
مشی اولا اوچنجی کونده قراره ردر دنجی کونده عذاب کله صالح چون انلره بو
خبری دکوردی کندو ادالرندن چقوب کتدی نتکم حق تعالی بیوردی
چون بزم عذابمز اول قومه ایرشدی اول صالح دخی اکا ایمان کتورنلر دخی
بزم رحمتمزله ونعمتمزله اول عذابدن واول کونک فضاحتندن دخی مها
بتندن نجات ویرب قورتردق حق تعالی رسولنه ع م خبر ویررکه یا محمد
سنوک ربک قادردر قویدر قهر ایدر عذاب له طوتمغه شونلریکه اکا
عاصی اولورلر و دخی بیوردیکه ۞ واخذ الذین ظلموا الصیحة فاصبحوا
فی دارهم جاثمین کان لم یغنوا فیها الا ان ثمود کفروا ربهم الا بعدا لثمود
۞ یعنی ایرشدی اول ظالملره جبرائلک صیحهسی که کلوب بو کوکدن چاغردی

ملكسي اولورا اونده ومنزللو منزلنده جان ويردي شويله صانسن كه
هيچ دنيايه واول مكانه اياق بصمديلر و وجوده كلمديلر اگاه اول باحمد
اول ثمود قومي الله تعالينك وحدانيتنه انكار قلديلر هلاك وخرابي
اول قوم ثموده كه عناد ايدب انكارلوي اوزره طورديلر بز انلري عقابله
طوتدق تا كه انلردن صكره كلنلر تنبيه وتخويف اولا اول كفرلرين شركلرن
ترك ايده لر والا انلر دخي انلر كبي عذابه اوغرايوب هلاك اوللر بوندن
صكره بر قضيه دخي خبر ويرديكه انوكله دخي بز متنبه اولالر كه
سوزبسوزدن وحالحالدن مؤثردر كه تكرار اشتمكله البت بر انتباه
وبر تاثر حاصل اولور اندن اوترو حق تعالى بيورديكه ○○ ولقد جاءت
رسلنا ابراهيم بالبشرى قالوا سلاما قال سلام فما لبث ان جاء بعجل
حنيذ ○○○ يعني بو ايتك قضيه سي بودر كه بر طهر واردي الا سذوم
ديولردي انده نعمت بول اولوردي غايت كه اندن غيري يرده
انجلنين اولمزدي وقتنده مجوره اطرافندن عربلر انده كلوب جمع اولو
اولورلردي اول قومدن زياده قلان يمشلردن كه باغلرك باغچه لرك
طشره سنده بولورلردي اني ديوب كندولره قوت ايدنورلردي ابليس
لعين كندوي بر يالكز يوزلو اوغلن صورتنه دوزب كلوب اول قوملر
باغلرنه باغچه لرنه كيردي اول قومي كندويه دعوت ايدب رغبت ايتدردي
كه انوكله ايو شرلوا دعورته ايو شر كبي اول قوم انوكله چون اول حالي
اشلديلر عورتله جمع اولمغي قوديلر اني كندولره عادت ايتديلر اول فساد
اجلرنده ظاهر اولدي تا الا ايو شديكه اول ملعون عورتلرنه دخي اغوا قلدي چون
ارلر وكزسزدن الجلدي سز دخي انلردن الوز جلوك بربريله جمع اولكر پس
ادكلر ادكلمدشي دشيله جمع اولوب نسل اورامك كسلدي الله تعالى وحي
ايدب بيورديكه انلري ايمانه دعوت قلوب اول فاحشلرندن منع ايليه لوط
پيغامبر عم كلوب دعوت قلدي يغلمديلر الا مخالفت قلوب مطيع اولمديلر
پس حق تعالى جبرائيل اون فرشته ايله كوندرديكه انلري هلاك ايليه لر اول
فرشته لر اول ابراهيم عم كلديلر يالكز يوزلو اوغلنلر شكلنده كلوب ابراهيم

اوزره

اوزره كورديلر ابراهيم نظر ايلدي كوردي اون ايكي اوغلان يالكز يوزلو و
بعضلر درديلر كه انلر اوچ فرشته ايدي جبرائيل وميكائيل واسرافيل عليهم
السلام كلوب ابراهيم سلام ويرديلر ابراهيم انلرك سلامن الدي في الحال كلنموي
طوردي بوسمز بوزاغو بان ايدب كتوردي انلر اندن الجكوب يمديلر وصو
نمديلر زيرا فرشته لر غدا ايي نفسانيدن منزهلر در چون ابراهيم كوردي
انلري كه طعامه ال صونمديلر انلرك اول طعام يمدكلري اكا منكر كلدي نتكم
الله تعالى بيورديكي ○○ فلما راى ايديهم لا تصل اليه نكرهم واوجس
منهم خيفة قالوا لا تخف انا ارسلنا الى قوم لوط ○○ يعني چون ابراهيم اني
منكر كوروب كوكلنه انلردن قورقو واقع اولدي ايا صاندي كه انلر حراميلر واو
غريلردر زيرا اول وقتده يجي بر كمسه بر كمسنك طعامن يمسه قورقرلردي كه
اندن بر شر ايرشه اول فرشته لر بلديلر كه ابراهيمك كوكلنه قورقو واقع اولدي
ديديلر اكا كم قورقمه يا ابراهيم بز اول لوط قومنه كوندرلدك كه انلري هلاك ايده
وز بعض روايتده كلدي كه چون انلر اول طعامدن يمديلر ابراهيم انلره ديديكه
نولدي سزه كه بو بنوم طعامم يمز سز انلر درديلر كه بز بر قومز كه بهاسز طعام يمزز
ابراهيم ديديكه امدي بهاسن ويرك دخي بيك ايتديلر بو طعامك بهاسي ندر
ابراهيم ايتدي بنوم طعامك بهاسي اولدر كه صونيجق بسم الله ديه سز فارغ
اولنجق الحمد لله ديه سز جبرائيل وميكائيل درديلر لا يقدر كه بونك كبي كمسه
حق تعالى كندويه دوست ايدينه پس بوندن صكره قضيه ابراهيم بلدرر ديلر
نتكم بيورردي ○○ وامراته قائمة فضحكت فبشرناها باسحاق ومن وراء اسحق
○○ يعقوب قالت يا ويلتى االد وانا عجوز وهذا بعلي شيخا ان هذا الشيء عجيب
يعني بو ايتده تقديم تاخير وار معناي كلام بودر كه بز ابراهيم اوغل بشارتي
طورمشدي اني اشيدب كولدي ديديكه ويردك كه اسحاق قدر و اسحاقدن صكره
يعقوب دركه اسحاق اوغليدر اول ابراهيمك خاتوني ساره كه قوجه غدب
انلره قونشو خدمتچون طورمشدي اني اشيدب كولدي ديديكه بن اوغلانمي
طوغوريون بونجه يلدن بو عقيم قريدم طوغرمشدي طوغرمدم وبو حالم
ابراهيم دخي بير اولمشدر زيرا اول وقت ابراهيم طقسان طقوز ياشنده و
ساره طقسان سكز ياشنده ايدي ابراهيم بر ياش اندن اولو ايدي ساره
ديديكه بزم كبي قريدن قوجادن اوغلان كلمك كا عجب نسنه در چون ساره

بو سوزي سويلدي اول فرشته لر لوطه جواب ويردي نتكم حق تعالى خبر ويردي
قالوا اتعجبين من امر الله رحمة الله وبركاته عليكم اهل البيت انه حميد مجيد
فلما ذهب عن ابراهيم الروع وجاءته البشرى يجادلنا في قوم لوط ان ابراهيم
لحليم اواه منيب ٥ يعني اول فرشته لر ديدلر كه تعجب مي ايلرسن يا ساره حق تعالينك
قدرتندن كه سندن اوغلان وجوده كتوره بلمزمسن كه اهل بيت ابراهيم حق
تعالينك رحمتي وبركتي سزك اوزريكزه ايله دركه انبيانك اكثري كه مرسللر
در بو بيتدن وجوده كتوره كه اول الله تعالى هر اشنده محمود در وصفاتنده مجيد
در ٥ سدى ايله روايت قلورلر قالديكه جبرائيل يردن بر قوري اغاج پاره سن الدي
اكى برماغنك ارسنده اووب يره براقدي في الحال اول اغاج پاره سي تازه اولوب
بتدي ساره اني كورب بلديكه بو ايش دكلدر الا حق تعالى دندر وقادر دركه
قوري يشاردر وياشي قوردور ايلرنم ديلرسه اشلر هيچ افعالنده عجزي يوقدر
چون ابراهيمك قورقسي اول رسللردن دفع اولندي الا اسحاق ايله بشارت
اولندي باشلدي لوط قوميچون شفاعت قلوب مخاصمه قالدي زيرا لوط
ابراهيمك اتاسي قرداشي اوغليدي وساره دخي لوطك قز قرداشيدي چون
ابراهيمله ساره لوط قومنك هلاكلكن اشتديلر لوطدن اوترو ملول اولديلر
حق تعالى ايدر بدرستي اول ابراهيم حليملردندر ٥ الله تعالى اني ذكر ايدجك
چوق اه ايدجيدر غايت شوقندن واندن يكا توبه ايله انابت ايدجيدر
حق تعالى خليلني حلمله واواهلغله وانابتله مدح ايلدي الا ايشارت قلديكه
قالديكه بو صفتلرله موصوف اولن الله تعالى قتنده خلت مقامن كسب ايدر
ومقربلردن اولور بوندن صكره بيورديكه ٥٥ يا ابراهيم اعرض عن هذا
انه قد جاء امر ربك وانهم اتيهم عذاب غير مردود ٥٥ يعني جبرائيل
ديديكه يا ابراهيم بو جدللكي ترك ايله كه تحقيق سنوك ربكك امري ايرشدي
بدرستي بونلره بر قومدركه اول وعده قلنمش عذاب انلره كليجدر ردا اولمز دكل
بو كلامي ايدب جبرائيل بولداشلريله ابراهيم قتندن چقديلر لوط قومي سنرنه
يكا توجه ايتديلر اويله وقتنده اول قومه ايرشديلر كورديلر بر قاج قز اوغلانلر
اوغلنلر قيودن صو چكرلر انلر لوطك قزلريدي انلري كورديلر صورديلر
كه نه ايشه كلدوكز نه يردن كلدوكز ونه يره كيدرسز جبرائيل خبر ويرديكه

فلان

فلان مكاندن كلورز اول قيزلر بو شهرك قومنك حاللرندن وخبيث فعللر
ندن خبر ويرديلر انلرك اوزرنه كندولردن بو ملامت ظاهر قالديلر
ديديلركه اي كاشكي بو فاسق قوم اچينه كلميدوكز جبرائيل اول
قزلره صوردي كه هيچ بولمز وارميدر بزي قونقلوغه الا اتالرينه اشارت
ايدب كوستروب ويرديلر لوط اوي يانندە اوتورردي پس سورب
لوط قتنه كلديلر چون لوط اول هيبتله انلري كوردي قتي غصه دو
شدي نتكم حق تعالى خبر ويردي انلره ديديلركه بونده سزي قول
ييردن اديوق كمسه قونقلوغه المزلر ودخي حق تعالى بيورديكه
٥٥ ولما جاءت رسلنا لوطا سيء بهم وضاق بهم ذرعا وقال هذا
يوم عصيب ٥٥ چون بزم رسوللرمز اول لوطه كلديلر انلرك كلمكلكي لوطي
ملول قلدي كوكلي طار اولدي غصه دن واول فاسق قومنك چرك فعللر
ندن قورقدي انلرك اوزرنه نه كيدرون بلوردنه قونقلرين بلوردي ديديكه بو كونكي
بلكي كون نه دشوار كون اولوركه بن بونلرك انشدته واقع اولدم دوندي عو
عورتنه ديديكه واي سكا طوز اتمك وايلكل بو قونقلر كلدوكني و قونقلرك
اچون بونلرك كلدوكني كمسيه خبر ويرمكل انوك عورتي كافره ايدي طورب كلوب
حاجتن استركبي اولوب يوردي كمي كورديسه اول قومدن خبر ويردي ديديكه
بزوه اشبو صفتلو كمسه لر قونق كلدي چون اول قوم اني اشتدلر بر برينه خبر
ويروب لوط اوينه كتدلر نتكم حق تعالى بيورديكه ٥ وجاءه قومه يهر
عون اليه ومن قبل كانوا يعملون السيات قال يا قوم هؤلاء بناتي هن اطهر
لكم فاتقوا الله ولا تخزون في ضيفي اليس منكم رجل رشيد ٥٥ يعني اول لوط
قومي يلشوب سرعتله بر برينه چوب لوطك اوينه كلديلر حال بودركه انلر لوط انلره
دعوت كوندرلمزدن اول اندن دخي اشلري فاد كفر لواط ايدي اول فواحش
اشلرلردي چون كلوب لوطك اوينه كيرمك استديلر لوط انلره ديديكه
يا قوم اوش قزلرم سزه حلال قلايم قنقيكز ديلرسه الكز چفتلنك زيرا اول
وقت مسلمان عورت كافره الموق روادي قودقل الله دن بني بو

بو قونقلوم اچنده رسواي ايلمك انلر كلم بوملا متلغي اشلمك لوط انلر
كلم مجادله قلوردي جبرائيل اول فرشته لركه اونوردمشدي اول قوم لوطك سو
سوزنه اعتبار قلميوب قپوسن اوانديلرسن لوط ايلر ديلكم هيچ سوزك بوعا
قلكز وبوطوغرو حق اوزره اولمش كنيكز ديو قمي كه تنكريدان قورقب و
بندن اوتنوب سزي بو ارشدن منع ايلدو ودخي حق تعالى بيوردي ايه ٥٥
قالوا لقد علمت ما لنا في بناتك من حق وانك لتعلم ما نريد ٥ يعني اول
قوم ديديلركه يا لوط بدرستي سن بلورسن كه بزم سنك قزلرك حاجتمز
يوقدر بزم خود عورتلرمز واردر تحقيق سنده بلورسنكه بزم مرادمز
نه در بزم ديلكومز سنوك قونقلركدر لوط انلردن عاجز اولدي جبرائيل
الن قپويه اوردي اردندن طوتدي ايتوب اجامدبلر حق تعالى خبر و
يردكايه ٥٥ قال لو ان لي بكم قوة او اوي الى ركن شديد ٥ يعني لوط
ديديكه اكر بنم اوغلنلرم اوليدي كه بكا معاونت قلوب سزي بو ارشدن
منع ايدرلردي بن وار انلره اولشيدم بكا نصرت ايدرلردي بس اول
قوم چون قپوي ايتوب اچمغه چاره بولمديلر قپوئي اوانديلر اندن
هجوم ايله كيروب اوكرايچي طوبطلوا ولديلر جبرائيل قناد ايله انلرك يوزلر
نه اوردي جميعي هپ كوزسز اولديلر ايرته اولسون كوراسن لوط پيغامبر
اول قوم ديديلركه يا لوط سن بزه ساحرلر كتورمشسن كه سحرايله بزم كوز
لرومز كورمز ايلديلر هله ايرته اولسون كوراسن بز سنى نيجه هلاك
ايدروز چون لوط انلرك اول تهديدلرن اشتدي ملول اولوب اچنه
قورقو دوشدي چون جبرائيل كوردي لوط اول قورقويه واقع اولدي
خبر ويرب كندولري بلدردي نتكم حق تعالى خبر ويردي ٥٥ قالوا يا
لوط انا رسل ربك لن يصلوا اليك فاسر باهلك بقطع من الليل ولا
ولا يلتفت منكم احد الا امرتك انه مصيبها ما اصابهم ان موعدهم
الصبح اليس الصبح بقريب ٥٥ يعني جبرائيل ديديكه قورقمغل
كه بونلري هلاك ايدوز بونلرك قدرتلري يتمزكه سكا نسنه ايده لرسن
اهلنكله بو كيجه نك بر پاره سي كه قالمشدر صباح دكن يوله ال هيچ
بريكزه اهلنكزدن بونده تخلف ايدب قالمسون الا اول عورتك قالسون

قالسون

قالسون الحق كه اول قومايله ايرشن عذاب اكا دخي ايرشسه كرك لوط جبرائيله
ديديكه شهرك قپولري بغلوبز چيقمق نته اولا جبرائيل ديديكه سن اهلكي جمع
ايله لوط اهلني جمع ايلدي ايكي قزلريله كه بري راعيثا وبري زعورا ايدي
جبرائيل لوطي قزلريله ومال وتجملاتيله قنادي اوزره كتوردي زغيره قلعه سنه
ايلتدي اول ساعت اچنده اول شهر زغيره دخي لوط شهرلوندن بريدي انوك
بش پاره شهري واردي بري عمورا وبري ازما وبري ضيبوم وبري سدوم
اول زغيره سدومدن درت فرسخ ييردي اما انوك قومنك عملي بو سدوم
اهلي كبي دكولدي جبرائيل لوطه ديديكه بو قوم هلاك اولمسنك وعده سي وقتي
صباحدر لوط ديديكه يا جبرائيل بونلرك هلاكلرين تعجيل قل جبرائيل ديديكه
اوش وقت صباح يقين دكلمي يعني يقيندر چون صباح وقتي اولدي جبرائيل
قنادني اول درت پاره شهرك زغيره دن ارتوغني تا اشاغه قره صودن طاغلري
واولري ايله قوپردي كوترب هوايه كتدي تا الكه كلبكلر اوردوكلو خرو
سلر اونكن كوك فرشته لري اشيدرلردي تمام اول ارادن باشني اشغه دوندردي
نتكم حق تعالى خبر ويردي ٥ فلما جاء امرنا جعلنا عاليها سافلها وامطرنا
عليها حجارة من سجيل منضود مسومة عند ربك وما هي من الظالمين
ببعيد ٥٥ يعني چون كه بزم علايمز اول قوم لوطه كلدي انلرك شهرلرينك يو
قروسن اشغه دوندردك دخي انلرك اوزرنه طاش ياغدردق وهب بن منبه
ايدر چون اول شهر يوقرو كوكه كوتردي حق تعالى انلرك اوزرنه كبريتله اود
ياغدردي اندن صكره شهرلرين دوندرديلر ٥ مقاتل ايدر اول درت شهردن طشره
اولنلر اوزرنه طاش ياغدردي كه اول طاش بالحقدن كرامت كبي شمشيكي
واول بو بوي اردنجه متتابع نتكم ياغمور ياغر ودخي اول طاشده قزيل وقره و
اق يول يول خطا ولنمشدي واول طاشلر اوزرنده اول اينوب كمي هلاك ايدرلر
انوك ادي يازلمشدي ودخي حق تعالى اول مالكه اهلني وانلردن غيريه مشركلر
دن اراق دكلدركه واردر وعيد عام قلوب ٥ بيورديكه اول بزم عذابمز كه
لوط شهرلري قومنه انيدرلدي ظالملردن ومشركلردن اراق دكلدر هر كيم كم
اول اهل شركدن ونفاقدن اولا بونلر جليين هلاك اولسلر كرك ودخي بيورديكه
٥ والى مدين اخاهم شعيبا قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره ولا
تنقصوا المكيال والميزان اني اراكم بخير واني اخاف عليكم عذاب يوم محيط

يعني حق تعالى بيوردركه بز كوندردك مدين قومنه كندو اجلوندن اول رسوللريني
كه شعيبدر واردب انلره دعوت قلوب المقده وصتمقده دديكه كلوك مطيع اولوك
بولك يا قوم اول الله كم اندن غيري سزك دكلز والهكز يوقدر قورقك اندن كيلو لرو
كزي وترازوكزي المقده وصتمقده تمام طوتك نقص ايلمك اليجق بر درلو كيله
ايله وبو درلو طاش ايله اوچوب وطارتوب صتمقده نقص ايلمك كه المقده
ارتوق الوب صتمقده الك ويره سز بدرستي بن سزي كورورم كه مالده ونعمتده بوللق
اوزره سز حق تعالى خيرلوني قلمشدر بول الوسز بو كيله كزي وترازوكزي نقص
اتمكدن رجوع اتميايسه اولورسكز قورقرن كه اول نعمتلو سزدن زائل اولوب اول بو
للقلركو تريلوب دنياده قحط اجلق عذابي كله واخرتده او دعذابي اولا ودخي
حق تعالى خبر ويروب بيورديكه ۵۵ ويا قوم اوفوا المكيال والميزان بالقسط
ولا تبخسوا الناس اشياءهم ولا تعثوا في الارض مفسدين ۵ يعني شعيب
اول قومنه دديكه يا قوم كيله كزي وترازوكزي عدل اوزره تمام قلوك بو خلقك
حقلرني كسمك بو يريوزنده سعيكز فساد و معاصي و مخالفت اوزره اولمسون
وكيله وترازوكي نقص اتمكده اولمسون شول سننه كم حلال الدن حق تعالى سزك
اوزروكزه باقي طوته حرامدن سزه اول خيرلودر نفس وشيطانه مطيع اوليب خلقك
حقن كسوب محنت وعذاب اولمقدن الله مطيع اولوب كيله كزي ووزنكزي
تمام طوتب ثواب المق خيرلودر اكر مصدق ايدرسكز بن سزه ددوكم تصديق
ايدب اينانكز كه نجات بولاسز بن سزك اوزروكزه كوزجي وصقلايجي دكلوم كه
ديكر ديلمز سزي مطيع ايليم تحقيق بن سزك اوزروكزه بو خبر ايرشدورجيم
هدايت ويرمك الله قتنده در كيمه ديلرسه الها ويرر بو ايت دخي دلالت
قلور كه كيله ده و وزنده خائن اولمق كبائردندر بوندن اوترو ددي
سعيد بن مسيب قچن بر يره وارسك كه انوك قومي كيلاني وترازوسن
تمام طوترلر سن انده نقدر ديلرسك طور وهر يره كه وارسك انده انوك
قومي كيلي وترازوي اكسك طوترلر زنهار سن انده طورمغل زيرا اول
سببدر ولايته قحط قرلق اولمغه ودخي بيورديكه ۵ قال يا قوم ارايتم
ان كنت على بينة من ربي ورزقني منه رزقا حسنا وما اريد ان اخا
لفكم الى ما انهاكم عنه ان اريد الا الاصلاح ما استطعت وما توفيقي

الا بالله

الا بالله عليه توكلت واليه انيب ۵۵ يعني شعيب اول قومنه
دديكه يا قوم خبر ويرك بكا كه اكر بن ربم قتندن دين حق وظاهر حجت
اوزره اولورسم بكا رحمتيله نبوت ورسالت رزق ايدب دين اسلامه
هدايت رزقني بنم اوزرومه واقع قلدي بن اني قيوب سزك كبي اهل ضلالته
متابعتمي قلورن بن سزي منع اتمزن بو اشدن كه اول اشي بن اشليم مروت
مخالفت قلمم بلكه بن كندو نفسمه ظلم نته احتيار قلام سزه دخي خير صانوب
اني اختيار ايلدم شفقت وترحم قلوبن ديلمزن بكا الا اني ديلوم كه صلاح انده
در دايم سعيمي ترك اتمزم طاقتم اولدقجه قدر دور شورم شول سننه لري
بيان قلمقده كه انده سزه مصلحت واردر اول افعال قبايحي ترك ايدب
سزي دخي اندن بكا دعوت قلدوغم دكلدر الا اول الله تعالى توفيق وير
مكله وانوك امريله دربن الها اعتماد قلمشمدر وايشومي الها تفويض اتمشيم
والها مطيع اولوبن اندن بكا انابت قلمشم ودخي بيورديكه ۵ ويا قوم
لا يجرمنكم شقاقي ان يصيبكم مثل ما اصاب قوم نوح او قوم هود او قوم صالح
وما قوم لوط منكم ببعيد واستغفروا ربكم ثم توبوا اليه ان ربي رحيم ودود
۵۵ يعني شعيب اول قومنه دديكه يا قوم بني دشمان طوتب كوريه كورد
كوزسزي الها يلتمون كه بو كفركزدن دونب توبه قلميلسز تا كه سزه دخي
حق تعالى دن عذاب واقع اوله نوح قومنه ايرشن عذاب كبي كه طوفان ايله
غرق اولديلر يا هود قومي عذابي كه ريح عقيم ايله هلاك اولديلر يا صالح قومي
كبي كه صيحه ايله هلاك اولديلر اول انلر كه سزك ارالكزده زمان چوق كچمكلير انلري
اونتدوكزسه انلردن عبرت المزسكز بادي اول لوط قومندن عبرت الوك كه
انلرك زماني سزه قريبدر انلره حالنته واقع اولديكي بلورسكز بو سزه ظاهردر
خفي دكلدر يا قوم بو حالكزدن استغفار ايدب اولدبكزه دونب توبه ايدك كه
بنوم ربم دوستلرني سوجيدر مغفرت ورحمتله دخي رحيمدر قوللرن اسر
كونجنله جزالم اندن بكا متوجه اولكر ودخي بيورديكه ۵ قالوا يا شعيب ما نفقه
كثيرا مما تقول وانا لنريك فينا ضعيفا ولولا رهطك لرجمناك وما انت علينا بعزيز
۵ يعني اول قوم ددلركه يا شعيب هيچ بز فهم ايدب الكليومز شول سننه لري
كه سن بزي اندن بكا دعوت ايدرسن الله بولكز ترازوي وكيله نكزي تمام طوتك ديرسن

بوسن بونی دعوت قلدوغک کلمه‌لر اتالرومز عادتنه مخالفدر بوکلمه‌لره سن بزم ایچومزده
ضعیف وذلیلسن قوتک وحرمتک یوق وهیچ بر ایشه چارک یوق وبمو بزم اولولرو
دن بوکلمه‌که موافقت ایدر یوق الکسنوک شول قوم وقبیله‌ک دکلمیسنه طاشلر
دیلودک زیرا آنلوک زماننده اولدرمک دجمله اولوردی آدم اوغلی قابله اقتدا قلمشلردی
که قرداشنی اول طاشله دیلدی ددیلر یا شعیب سنی دیلمک بزه دشوار دکل سنی بزم
ایچومزده بر اولو وبرلوکوم دکلسن اما شول قوم قبیله‌ک حرمتی دکلمه کودیرلک سکانه
ذجر ایدیلک ودخی حق تعالی بیوردیکه ۞ ۞ قال یا قوم ارهطی اعز علیکم من الله
من الله واتخذتموه وراءکم ظهریا ان ربی بما تعملون محیط ۞ یعنی شعیب اول
قومنه ددیکه یا قوم بنوم قبیلم حرمتمی اولواولدی سزک قتکزده الله حرمتندن
یاخود بنوم قبیلم قورقسی اولومی اولدی سزک قتکزده الله تعالی عقوبتندن
یا بنوم عشایوم وقبایلم اولومی اولدی سزک اوزروکزده انوک کتابندن وانوک
امرندن که انوک امرن ترک ایدب اردوکزه اتدوکز بنوم قبیلم امرنه تعظیم ایدرسز
الله امرنه التفات قلموزسز بدرستی بنوم ربم سزک جمیع اعملکزی علمیله احاط قلمشدر
کیلده وترازوده ناقص اتدوکوکزی اول بلور یارین الکوده ملافاتی قلور ودخی
حق تعالی بیوردیکه ۞ ویا قوم اعملوا علی مکانتکم انی عامل سوف تعلمون
من یاتیه عذاب یخزیه ویحل علیه ومن هو کذب وارتقبوا انی معکم رقیب ۞۞
یعنی شعیب علیه السلام ددیکه یا قوم سز بنی هلاک قلمغه امرکده نقدر
طاقتکز یتورسه سعی ایدب دوریشک بن دخی سزک امروکزده دوریشین تیزاولا
که بوالله اوزرنه یلان سویلیجی کیمدر الا شرک کتورمکله دیکه سزبنی منتظر اولک
عذاب کله دیوبن سزه منتظر اولاین که سزه دنیاده عذاب کله کورالم قنقمزک
امیدی کرچک اولوب یرینه کلور ودخی حق تعالی بیوردیکه ۞ ولما جاء
امرنا نجینا شعیبا والذین امنوا معه برحمة منا واخذت الذین ظلموا الصیحة
فاصبحوا فی دارهم جاثمین ۞ یعنی حق تعالی ایدر چون بزم عذابمز کلدی
اول شعیب قومنه که قتی اسیجوالله ایله دک شهرلوندن چقوب قاجدیلر
بیشه‌لوره اسنه کودیلر تا که صوقانوب راحت اوله‌لر انلرک اوزرنه بر بولت
کلوب کولکه کبی اولدی انجلری قبالری ودخی اچندن اودکی صاچلدی جبرائیل
کلوب بر صیحه ایدب چاغردی کلسی هلاک اولب بجدیلر پس حق تعالی
بیوردیکه

بیوردی ۞ کان لم یغنوا فیها الا بعدا لمدین کما بعدت ثمود ۞ یعنی
شویله هلاک اولدیلرکه کانه انلر هیچ دنیایه کلوب عمر سورمدیلر ودنیا
ده انلرک وجودلری ظاهر اولمدی حق تعالینک رحمتندن ایراق اولندی
نتکم مدین قومی ثمود ایراق اولدیلر هیچ بوعذاب اولنان قوملردن اکسیی
بر عذاب ایله هلاک اولمدی هر بری بر درلو عذاب ایله هلاک اولندی اما
صالح قومیله شعیب قومی اکسی دخی جبرائیل چاغرمسیله هلاک اولدیلر
ودخی بیوردیکه ۞ ۞ ولقد ارسلنا موسی بایاتنا وسلطان مبین
الی فرعون وملائه فاتبعوا امر فرعون وما امر فرعون برشید یقدم قومه
یوم القیمة فاوردهم النار وبئس الورد المورود ۞ یعنی حق تعالی بیورر
که بز موسایی کوندردک اول طقوز ایاتلر ایله که طوفان وچکرکه وقوربغه
وصولوری قان اولمق دخی غیری بونلر کبی که بیانی اعرافده کچدی ودخی
حجت واضحه ودلائل قاطعه برله اول فرعونه وانوک قومنه که انلر اول فرعونک
قولنه متابعت قلوب انا مطیع اولدیلر انوک سوزنه الدندیلر که ددیکه
بن کندومه نه کوررسم ونه صنرسم سزه دخی انی کوستورم وانی صنادرم ودخی بو
ندن ایرتوق سزه دخی بر الله یوقدر بن سزک بوجه دیلرم انوک بوهرزه
لرینه ایناندیلر موسی سوزن اشتمدیلر والا التفات قلمدیلر حالبوکه اول
فرعونک قولی خطا ایدی صواب دکلدی یارین قیامت کوننده قومنک اول
اونکی تقدم ایدب قومی ادیجه متابعت ایدب دنیاده متابعت قلدقلری
ایلیجی اول قومیله طامودن یکا کیده وانلری کندو ایله اوده کوره که اول نه
یاوز کوچ ایش بردر الاکفرله کون ابدا خلاص بولمزو دخی بیوردیکه ۞ ۞ ۞
واتبعوا فی هذه لعنة ویوم القیمة بئس الرفد المرفود ۞ یعنی دنیاده
انلره لعنت اولندیکه الله رحمتندن ایراق اولوب صو اچنده غرق اولندی
واخرتده بولعنت دخی اولسه کرکه اودعذابنده مخلد اولسر قومیله بنیاوز لعنتدر
اول لعنت اوزرنه که دنیاده غرق اخرتده اوددهی یاوز حال که کشی دنیاده
دخی معبودنه مخالفت قلا عقوبته اوغرایه واده اخرتده دخی عذابکرکی اشلرینه
واقع اولا اولمزدن اوک بوندامت ایدب برمخلص بولمیه ودخی بیوردیکه ۞
ذلک من انباء القری نقصه علیک منها قائم وحصید وما ظلمناهم ولکن ظلموا

انفسهم فما اغنت عنهم الهتهم التي يدعون من دون الله من شيء لما جاء
امر ربك وما زادوهم غير تتبيب ○ يعني حق تعالى بيوردركه يا محمد اشبو
سنكا لوكه قصه ايدب سكا وصف ايلادم كه اول كچن امتلرك قضيه لريدركه خبر اند
سنوك اوزروكه انلردن ارا قوردخبر ويوردتا سنوك نبوتكه ورسالتكه دليل
اولا ايله لوسن بونى بيوردوككه خبرسيز ويدر يبواهاى كلامي دكلدر اندي بلكه كه
اول قرالودن وانوك اهلندن كه سكا خبر ويردك انلودن بعضيلر مكانلرندن
اثري ظاهردر قائملدر تاكه سير ايدب يورينلر انلري كورالر وكوروب اندن اعتبار
الالر كندو حاللرنه متنبه اولالر اما بعضى ايله عذاب قلوب هلاك
قلدق كه هيچ اثري قالمدي شول بچلمش اكن كبي اياق التنده يلورنمش اولدي
بوانلره ظلم ايدب كناهسز يره عذاب اتمدك بلكه انلر كندو نفسلرنه ظلم ايله
ايلديلر كه الله تعالى نك رزقني ييديلر انى قويب ايوغه طپديلر واك
وانوك كوندردكى رسوللرني يلانلديلر هيچ اول الهه لرى ديوطپديقلرندن
انلره بوسنه فائده اولمدي كه انلري بزم عذابمزدن قورتره شول وقتكه
سنوك ربك عذابى انلره كلدي انلره اول حاللندن خسراندن ومغبو
نلقدن نفعلر زياده فائده اولمدي يسى كشى اوكندن نصوكنى فلو اتميكه
عاصينى ندامت وخسران اولور ودخى حق تعالى بيوردي كه ○○ وكذلك اخذ
ربك اذا اخذ القرى وهي ظالمة ان اخذه اليم شديد ان في ذلك لاية لمن
خاف عذاب الاخرة ذلك يوم مجموع له الناس وذلك يوم مشهود وما نوخره
الا لاجل معدود يوم يات لا تكلم نفس الا باذنه فمنهم شقي وسعيد ○○
يعني حق تعالى بيوردركه يا محمد سنوك ربك عقوبت اتمكلكي الخلقي نجنكه
بواهل قرايه عقوبت قلدي بو حالده كه اول قرانك اهلي كافر اولوب الله
تعالى نك وحدانيتنه منكر اولالر تحقيق الله تعالى نك عقوبتي قتي مو
وموجعدر وانوك سنتي وعادتي بودركه ظالملره بو زمان مهلت ويوردتا بر
انصافه كلالر ديجون كلميالر شونلر كه انلرك شلونيله طوتر عقوبتله كه ايو
هيچ قورتيمغه مجال اولمزيدر ايستى شبو خبر ويرلن قضيه لرده عبرت
واردركه شونلره كه انلرك اخرته ايماني وار ديعنى انكارى يوق اولا اود
عذابندن قورقر ودخى اول قيامت كينى بر كوندركه جميع خلايقلر اول اخرتده جمع
اولنه
كلسي

كلسي انده حاضر اولورلر بز اول كون اولملقني تاخير اتمزز الا بر وقتيچون كه
معلوم ومقدردر و الا بز قادرزكه اول كوني شمدي كتورورز ولكن تاخير ايدرز
بزم حكمتلرو مرادمز بونه كلسم كركدر ودخى اول قيامت كوني كلنجنكه كلاه هيچ بركمسه
انده بركمسيه شفاعت وجهليه يا خود كندو نفسيچون حجت ايدب عذر ديلمك
ايچون بر سوز سويلمكه مجال اولميه الا امر الله تعالى نندن رسوا اولالر اندن
سويليه واول كونده بو خلايقلر بعضيسى شقي اولوب اوداجنده معذب اولالر و
بعضيلرى سعيد اولب جنت اجره معزز ومكرم اولا ودخى حق تعالى شقاوت
اهلنك حاللرندن خبر ويرب بيوردي كه ○○ فاما الذين شقوا ففي النار
لهم فيها زفير وشهيق خالدين فيها ما دامت السموات والارض الا ما
شاء ربك ان ربك فعال لما يريد ○○ يعني شونلركه شقاوت اهلندن
اولديلر الله والهك كتابلرينه ورسوللرينه انكار قلديلر انلرك مقاملري
اوداجنده واول اوداجنده انلرك فريادى واكلدولرى وار شول اشك
اغردوغى كبي كيم اول قتي چاغره صكره وارد قجر اشغر يلق قلاو اول شقيلر مخلد
اولوب دائم مقيم اولسيلر اول اوداجنده اجنتك جهنمك سقفي ويري مقيم
اولدقجه وبعضيلر ديلركه قيامت كوننك يري كوكي دائم اولدقجه اول كسيه
دخى باقيدر فنا اولمز الا شونلركه سنوك ربك اندن چقرمق ديليه انلري چقراجق
كه انلر موحدلردر دنياده الله بولدللركن كبير وقلان طاعتده تقصير قلديلر
واول اعتقادلرى اوزره اولديلر بدرسته سنوك ربك يا محمد نه ديلرسه اشليو
جيدر مانعي يوق ديلرس شقيلري طاموده مخلد قلور چقرمز موحدلري چقرر
اوچماغه قويرو دخى حق تعالى بيوردي كه ○ واما الذين سعدوا ففي الجنة
خالدين فيها ما دامت السموات والارض الا ما شاء ربك عطاء غير مجذوذ
○ يعني انلركه اهل سعادت اولديلر انلر دخى جنت اچنده مخلد اولالر الا شونلر
كه دنياده معصيت اشلديلر نارده مستحق اولوب اوده كيرديلر سنوك ربك ديلديكى
قدر انلري انده قويه اندن چيقرب جنتده ابدي يا خود شول اولدقدن صكره بوز
خده قيامته دكن وقيامت كوننده محبوس اولدقلرى سوال وحساب قطع اولنجا
دكن كه جنتدن طشره اولالر اندن صكره جنته كيرب مخلد اولالر شونلك كبي عطالر
اچنده كه هركز انقطاعى يوق نعمتلرى دوكنمز وقتي بجز وطونلرى اسكيمز ودخى

حق تعالى بيوردیکه ۞ فلا تك في مرية مما يعبد هولاء ما يعبدون الا كما يعبد
اباؤهم من قبل وانا لموفوهم نصيبهم غير منقوص ۞ يعني يا محمد سنوك شكك
وكمانك اولمسون كه الله تعالى شول بكته طپنلره البته عقاب ايدسر اول بته طپدقلری
قلوندن اوترو بونلر اول صنمه طاپوب توحيده رغبت قلمدقلری بونلردن ايلرو
اول اتالری طپوب توحيددن اعراض ايتدکلری کبيدر انلر اول فعللر له هلاك
اولدیلر بونلرك دخی اول عذابدن نصيبلرين كامل ویراوزکه اتالرينه نصيب او
لان عذابدن نقصن اولنميه ودخی بيوردیکه ۞ ولقد اتينا موسى الكتاب
فاختلف فيه ولولا كلمة سبقت من ربك لقضي بينهم وانهم لفي شك منه
مريب ۞ وان كلا لما ليوفينهم ربك اعمالهم انه بما يعملون خبير ۞ يعني حق
تعالى بيورر که بدرستی بز موسايه توریت ویردك اول قوم انده اختلاف قلدیلر
بعضلری انی تصديق ايدوب مومنلردن اولدیلر وبعضلری انی انکار ايدوب كافرلر
دن اولدیلر اکر حق تعالينك بو امت محمددن عذابی تاخير قلدوغی دکلميه بونلره
دخی عذاب قلوب بونلرك حلالندن فارغ اولندی اما چون بونلره تاخير عذاب
تقدير اولندی قيامتده قونلدی بونلر اندن اوترودرکه کتابه شك ايدوب اخرته
انکار ايدرلر پس حق تعالى ايدر بدرستی سنوك ربك يا محمد اهل سعادتدن انلره
دخی جنت اجنده کامل نصيبلرين ويرور واهل شقاوتدن انلره دخی ~~جنت~~ طامودن
عذابلرين تمام نصيبلرين ويرور انلره طاعتلری مقابلسنده ثواب درجات ور
بونلره کفرلری مقابلسنده عقاب درکات بدرستی اول الله بونلرك نه اشلدکلرين
بلورهر بيريك فعلنه کوره جزا اسن قلور بوندن صکره حق تعالى رسولنه بجميع
ومومنلره استقامت امر ايدوب بيوردیکه ۞ فاستقم كما امرت ومن تاب معك
ولا تطغوا انه بما تعملون بصير ولا تركنوا الى الذين ظلموا فتمسكم النار وما لكم من
دون الله من اولياء ثم لا تنصرون ۞ يعني حق تعالى بيوردیکه يا محمد طغرو
اولوب محکم طورغل توحيد اوزره والله عبادت قلمق اوزره نتكم سكا امر
اولندی ودخی شونلر ده محکم طورسنلر که شرکدن توبه ايدوب سكا متابعت
قلدیلر طريق اسلامده سنوكله سلوك ايدرلر توحيدده دخی الله عاصی
اولمك له اول الله سزك خيردن وشردن نه اشلدوکوزی بلور وکورر
اكا خفی نسنه يوقدر ودخی سز اول شول که کوره رجوع ايده يوروما وبدعت

اهلنك

اهلنك عمللرندن راضی اولمك وظالملرك قوللرينه ميل ايدوب انلره معاون
اولمك تا سزی اخرتده اود طوته فحنكم اول اود سزی طوته هيچ برکمسه
سزی عذابدن قورترمغه چاره قلميه قلولمزدن وقبيله لوزدن ایتوق نصرت
بولميه سز ديو الشی کیمکله دوست اولورسه اول دخی اول طريق اوزره انوكله
اولور نتكم رسول عم بيوردی ۞ المرء على دين خليله فلينظر احدكم
من يخالل ۞ يعنی کشی دوستنك طريق ومذهبی اوزره اولور انوك
اخلاقندن انکا سرايت ايدر نظر ايتسون کورسون که سزدن بريكز کیمکله
دوست اولور پس مومن اولان کرکدرکه صالحلر له وديندارلر له دوست
اولوب انلرکله اوتوره کم صلاح کسب ايدوب اخرتده نور سعادت بولا واکر
ظالملرله فاسقلر له مصاحب اولورسه انوك کبی ظلم وفسق اولورا اخرتده
حاصل اوداولورکه نجات بولمز بوندن صکره بيوردیکه ۞ واقم الصلوة طرفي
النهار ان الحسنات وزلفا من الليل ان الحسنات يذهبن السيئات ذلك ذكرى
للذاكرين واصبر فان الله لا يضيع اجر المحسنين ۞ يعنی حق تعالى بيورر که
يا محمد بو بولدوغك حلم اوزره محکم طورغل کندوزك ايکی طرفنده ايوته نمازن و
کيجه نمازن کوجکلدا اقل ودخی بر پاره کيجه دن کله اولنده اخشم قل وبرالى
ساعت کچدکده يتسو نمازن ادا قل انيت شنويه که کرکدر خضوع وخشوع ايله
بونلرکبی نمازلر کوردرکه کشنك سيئاتلرين محو ايدوب کفارت اولورلر کبايردن ادتوغنه
فحنله کبایر کناهلردن يغلنه واکر کبايردن يغلنمياسی اولورسه اول نمازلر
صغايرينه دخی کفارت اولمز نتكم بونك بيانی کجدی سوره نساده پس اول نماز
لر توبه ايدجيلرك توبه سيدرکه انوکله کناهلردن اريتورلر ۞ روايتدر عثماندن
ايدر بن بو وقت سلمانيله بليدم بر قورو اغجدن بر بوداق الدی اليله اووب سوروب
دی اندن ددیکه بن رسولدن عم ايلا اشيدم که ايدردی هرکم کوزلكلو ابدست
الوب اندن نماز قلسه خطالری دوکلور نتكم اشبو قورو اغجدن ييراق دوکلورد و
ودخی بيوررکه يا محمد صبر ايله بونلرك قولدن سكا ايرشنی زحمته توحيد اوزره
قائم اول ودخی کيجه ده کوندزده اول بش وقت نمازی ادا قلمقده صبر ايله
تاکه اندن بو نسنه توکل اتميه سنی محسنلردن اولاسن الله تعالى اول

محنتلرک اجرنی ضایع اولنمیه ودخی حق تعالی بیوردیکه ○ فلولا کان
من القرون من قبلکم اولوا بقیة ینهون عن الفساد فی الارض الا قلیلا
ممن انجینا منهم واتبع الذین ظلموا ما اترفوا فیه وکانوا مجرمین ○ یعنی اولمدی
سزدن اولکی بجن قونلردن برخیر اهلی وطاعت اهلی که دنیاده تمیز اولایدی
یوزنده اهل فسادلرک فسادن منع ایده لر الا اذ اولدی انلردن که بز قورتردق
هلاک ایلمدک همان انلر اولدرکه یریوزنده فسادلری منع ایلدیلر انوکله قو
تلدیلر بوندن اوترو بیوردی ○ الحدیث ○ ان الله لا یعذب العامة بعمل
الخاصة ○ یعنی حق تعالی عذاب قلمز اوزنه بر قاج کشیلر معصیت
اشلیوب فساده مشغول اولماغله بجن اوله اشلمینلر اولا اشلینلر امر معروف
نهی منکر ایده ولا اکوجلری یتوب منع اتمسلر انلرکله بله هر مصالحلرنه
قورتلرار اول وقت حق تعالی کلسنه عذاب تمام قلور ودخی حق تعالی بیوردی
که شونلرکه ظالم اولدیلر انلره ویریلن نعمته وماله مشغول اولدیلر هوا
نفسه مرتکب اولوب امور اخرتی ترک ایتدیلر انلرکه ادنی قوم ودروش
قومدر اول دنیلرنه واولولرنه یدیلوب انلرک امرنه محکم اولدیلر مشرکلردن
ومجرملردن اولدیلر ودخی حق تعالی بیوردیکه ○○ وما کان ربک مهلک
القری بظلم واهلها مصلحون ○○ یعنی یا محمد سنول ربک عذاب
ایدب هلاک اتمز بر قریه اهلنی صوجسز گناهسز ظلم بونندن بو حالتده
که اول قریه اهل صلاح اوزره اولالر موحدلر ومطیعلر اولکوب ابن عباس
ایدر حق تعالی هیچ بر قومی شرکلدن اوترو هلاک قلمدی زیرا مکافاتی اخرتده
اوددرو لکن هر قوم اول شرکلدن زیاده بر عمله دخی مشغول اولدیلر انلردن اوتری
اوترو حق تعالی هلاک ایلدی صالح قومی دوه اولدردیلر لوط قومی لواطه
مشغول اولدیلر شعیب قومی کیله و ترازوی الکسک طوتردیلر فرعون
قومی بنی اسرائیلی اوغلنجقلرن اولدیلر وکندولری قتنه الختدیلر ونمرود
قومی ابراهیمی اوده اتدیلر ونوح قومی نوحی دوکوب سوکدیلر باقیلرن
دخی بونلردن قیاس ایلکل پس بو ایت تهدیدر اهل اسلامه دخی

زیرا چون

١٨٠١ ١٨

مطلب

زیرا چون سبب هلاک مجرد شرک دکلمش بلکه زیاده اول قبیح عمللرکه
توبه قلمدن اخرته قورقو وارکه اول دخی طامو عذابنده هلاک ایدیدیه واقع
اولا ودخی حق تعالی بیوردیکه ○○ ولو شاء ربک لجعل الناس امة
واحدة ولا یزالون مختلفین الا من رحم ربک ولذلک خلقهم وتمت
کلمة ربک لاملان جهنم من الجنة والناس اجمعین ○ یعنی یا محمد
اگر سنول ربک دیلسیدی بو خلقک کلسنی ملت اسلام اوزره جمع ایدیدی
دوکلنه دین اسلامه الزام ایدیدی لکن بونلرکلی اهل دکللردی انوکیچون
دیلمدی شونلرکه اهل باطللردر دین اجنده انلر زائل اولمزلر اختلاف ایدر
شونلردر دنیاده عصمتی اجنده طوتر اول اختلافدن بعضلردر دیلرکه زائل
اولمزلر اختلاف ایدر شونلرکه شونلر دنیاده یهودلر ونصارالر ومجوسیلر الا
سنول ربک صقلیوب ترحم ایدوبنی اهل اسلامدن که حنفیدر حق تعالی
حنفی ترحم ایجون یرادیکه عصمتنده طوتر باقیسی که مللر متفرقدر انلری
اختلاف ایجون یرادی تاکه اول اهل عصمتی ایجون اولان جنت اجنده
اولا واهل اختلاف طامو ایجون اولا سنول ربک قولی واجب قلدیکه
البته قسم ایدب بیوردی [illegible] طولدرورم جهنمی کافرلریله جنیلرله دولدرو
رم کلسندن بله ودخی بیوردیکه ○○ وکلا نقص علیک من انباء الرسل
ما نثبت به فؤادک وجاءک فی هذه الحق وموعظة وذکری للمؤمنین وقل للذین
لا یؤمنون اعملوا علی مکانتکم انا عاملون وانتظروا انا منتظرون ○ یعنی
یا محمد بو کلی رسوللرک خبرلرن که سنول اوزره ایندرورز سنول اشته
در سنول کوکلی انوکله محکم قلورز صقلرز زیرا بز بلورزکه سنوکله اشلین
اشلرسندن ایلروکه رسوللره دخی اشلندی ودخی سکا کلدی بیان حق
اشبو هود سوره سنده ودخی بو سنول امتکی ادبلیجک موعظلر ونصیحتلر
کلدی ودخی اوکت الوب عبرت طوته جق نسنه لر کلدی انلرکه الله بولیوب
تصدیق ایدجلردر ایت سن یا محمد شونلره کم یوکلمدیلر دیکر شمدی ایدب
بنوم هلاککمیچون دورشکر مکانکوزده بز دخی سزک امرکزده دورشلم
ودخی سز بنم هلاککمه منتظر اولکز بن سزک عذابکزه منتظر اولایم بو کلام دخی

اول اهل مکه یه تهدیددر تخویفدرکه بو انصافه کلالر و بوندن صکره
بیوردیکه ۝ ولله غیب السموات والارض والیه یرجع الامر کله
فاعبده وتوکل علیه وما ربک بغافل عما تعملون ۝ یعنی بو اهلنک کوکلری اهلنک
دخی نسلرین بیلمک الله تعالی قتنده دردر و یره دوکلده نه اولور و نه اولسه کلی بیلن
الله دردر و کلی اشلرک عاقبتی الله دن یکادر و تحید در قیامت کوننده آکا
مطیع اولوب اول توحید اوزره محکم اول ایشوکی الا اصمرله سنوک دیر انلر
اشلدکلرن بیلور انلردن غافل دکل ۝ سوره یوسف علیه السلام مکیه مطلب
وهی مائة واحدی عشرة آیة ۝ بسم الله الرحمن الرحیم ۝ الر تلک آیات
الکتاب المبین ۝ یعنی بو سوره‌نک سبب نزولی بودر که یهودلر رسول
اصحابنه صوردیلر که صاحبکز محمده صورک که یعقوب پیغامبر اوغلانلریله
ارض کنعاندن مصره نیچون انتقال قلدیلر قضیه‌لرینک ابتداسی نه ایدی حق
تعالی بو سوره‌یی ایندروب خبر ویردیکه ۝ اول اللهیکه یا محمد انلر سکا قلدقلری
سوالی کوردوم و بیلوردم که بو یوسفله یعقوب قضیه‌سندن صوردیلر و بن
اول اللهیم که یوسفک قرداشلری یوسفه نه اشلدیلر و نه معامله قلدیلر
انی بن کوردوم و دخی بو خلقلک کوردکلرن کوردوم و کورمدکلرن دخی کوردوم
اول صوردقلری آیاتلوردر که بن وعده قلمشم توراتده انی محمده اندررم دیو
کتاب اچنده که حلال و حرامی بیان قلیجیدر و یوسفک خبری قرداشلریله
انده بیان اولنمشدر و دخی یوسفک ارشد و هدایتی انده بیان اولنمشدر
ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝ انا انزلناه قرآنا عربیا لعلکم تعقلون
۝ یعنی بو جبرائیل ویرر بیلدکه محمد اوزره تا که اول قرآنی عرب دیلی اوزره
انی اقیه اولا که سزانی اشدب انوک اچنده نه وار فهم ایده سز و دخی
بیوردیکه ۝ نحن نقص علیک احسن القصص بما اوحینا الیک
هذا القرآن وان کنت من قبله لمن الغافلین ۝ یعنی بعضلر دیدیلر
بونک سبب نزولی بویدیکه مسلمانلر سلمانه دیدیلر که بزه توراتدن
اشبو قرآن خبر ویرکه انوک اچنده عجایبلر چوق واردر الله تعالی بو
حوبی ایندروب بیوردیکه بز سنوک اوزرکه قصه ایده‌لم قصه‌لرک کوکرکلوسن
کلوسن اشبو قرآن اچنده ۝ بعضلر دیدیلرکه ۝ بو روایت صحیح دکلدر
زیرا

زیرا اسلمان مدینه ده اسلامه کلدی بو سوره خود مکه ده اینمشدر
لکن سبب صحیح بودرکه رسولک اصحابی آرزو قلدیلر ایدیلر که بو سوره
اینه انوک اچنده امر و نهی احکام حدود اولمیه اشبو سوره‌یی ایندی حق
تعالی یا محمد بز سکا ایندوردک سوزلرک کوزلکلوسنی و خبرلرک محکمن شول قرآنله
که سکا وحی ایلدک بدرستی بو قرآن سکا اینمزدن اول بو یوسفک خبرندن
غافلدک و دخی بیوردیکه ۝ اذ قال یوسف لابیه یا ابت انی رایت
احد عشر کوکبا والشمس والقمر رایتهم لی ساجدین ۝ یعنی حق تعالی
بیوردرکه یا محمد ذکر ایله خبر ویر انی که چون یوسف اتاسنه دیدی یا اتا
دوشمده کوردوم اون بر یلدز و دخی آیله کنش بکا سجده ایلدیلر قتاده
ایدر اول اون بر یلدز اون بر قرداشلری و آی کنش دخی اتاسی و خالتیدی
که یوسف اناسی راحیله اولدکدن صکره یعقوب انوک قز قرداشین المشدی
و دخی بیوردرکه ۝ قال یا بنی لا تقصص رؤیاک علی اخوتک فیکیدوا لک
کیدا ان الشیطان للانسان عدو مبین ۝ یعنی چون یوسف دوشنی
اتاسنه خبر ویردی بلدیکه اول مرتبه یه ایرشور قرداشلری اشدب
حسد ایلیه‌لر دیو دیدیکه ای اوغلنجغم زنهار کوردوکک دوشنی قرداشلرو
که حکایت ایدیویرمه اولا که سکا بر کید ایدب سنی هلاک اتمکه قصد ایده
لر زیرا تحقیق شیطان لعین بو آدم اوغلانلرینه ظاهر دشمانلردر عداوت
خفی دکلدر بوندن صکره خبر ویروب بیوردیکه ۝ وکذلک یجتبیک ربک
ویعلمک من تاویل الاحادیث ویتم نعمته علیک وعلی آل یعقوب کما اتمها
علی ابویک من قبل ابراهیم واسحق ان ربک علیم حکیم ۝ یعنی یعقوب
پیغامبر یوسفک دوشنی تعبیر ایدب دیدیکه یا اوغل اول دوشلده کو
ستردوکی کبی سنوک ربک سنی اوزندوروب نبوت و رسالت بوله احتیار
قلا و حسن جمال کوکللر اچره سکا محبت ویره دخی دوشلری تعبیر قلمق
علمنی سکا عطا قلا هر ایشک عاقبتی نیه ایوا چقین سکا بلدوره عالم اولاسی
اول احسانی سکا تمام قلوب اسلام اوزره و نبوت اوزره سنی محکم طوتب

ثابت قلدی یعقوبک کروه اوغلنلری اوزرنه دخی نعمت اسلام تمام قلیوب
نتکیم اول نعمتی کامل قلیویردی بوندن اوکدن سنوک اتالرک اوزرنه که
ابراهیم واسحقدر انلره اکرام قلدی نبوتله ثابت قلدی اسلام اوزره
بدرستی سنوک ربک حلیمدر حکیمدر ایدر انعامنی تمام قلماغله و دخی علیمدر بلور
که قرداشلری یوسفه نه اشلیسر و دخی حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه
○ لقد کان فی یوسف واخوته ایات للسائلین ○ یعنی تحقیق بو یوسفلر
قرداشلری خبرنده عبرت ومواعظ ونصایح وار شول کمسه لره که انلرکه
انلرنده سؤال ایتدیلر ○ ابن عباس ایدر سبب قضیه بودرکه اول یهود
عالملرندن بر عالم برکون رسول عم قتنه کیردی که اول توریتی غایت
کورکلو اوقیوجیدی رسول الله دخی یوسف سوره سنی اوقیوردی
الا موافق کلدی که توریتده اندورلمشدر اول عالم ددیکه یا محمد بو سوره
سکاکیم بلدردی رسول عم ددیکه ربم بلدردی انی اشیدب اول عالم دوندی
یهودلو قتنه کلدی ددیکه بیلک حقیقت والله محمد قران اوقور شویله که
توریتده اندورلمشدر هیچ خلاف یوق بو جماعت اول یهودیلردن
الوب کرو واردی تاکه جملهسی رسول عم اوزرنه کیروب انوک قرانن اشیدب
تعجب قالدیلر ددیلرکه یا محمد بونی سکاکیم بلدردی رسول عم ددیکه الله
تعالی بلدردی اولوقتده حق تعالی بو ایتی اندوروب خبر ویردیکه
تحقیق بو خبرلرکه قرداشلری خبرنده اول صورتلره عبرت نصایح وار
شول کمسه لره که انلرکه انلرنده سؤال ایتدیلر ○ ابن عباس ایدر سبب
قضیه بودرکه اول یهود عالملرندن بر عالم برکون رسول عم قتنه کردی
که اول توریتی غایت کورکلو اوقیوجیدی رسول الله دخی یوسف سوره
سن اوقیوردی الا موافق کلدی که توریتده اندورلمشدر اول عالم ددیکه
یا محمد بو سوره سکاکیم بلدردی رسول عم ددیکه ○ ربم بلدردی انی اشیدب اول
عالم دوندی یهودلو قتنه کلدی ددیکه بیلک حقیقت والله محمد قران
اوقور شویله که توریتده اندورلمشدر هیچ خلاف یوق بو جماعت اول
یهودیلردن الوب کرو واردی تاکه جملهسی رسول عم اوزرنه کیروب انوک

قرانن

قرانن اشیدب تعجب قالدیلر ددیلرکه یا محمد بونی سکاکیم بلدردی رسول
ددیکه الله تعالی بلدردی اولوقتده حق تعالی بو ایتی اندوروب خبر
ویردیکه تحقیق بو خبرلرکه قرداشلری خبرنده اول صورتلره عبرت
نصایح واردر و علامت نبوت وار ایچون محمد عم اول صورتلره ددیکه پس
انلوک اشلرینک ابتداسی اولیدیکه یعقوب طایسیله اولوردی
قرداشی عیصدن قورقب اتاسی اسحق قتندن کیدب انده اولوردی
اول طایسینک اکی قزی واردی اولوسنک ادی لاوی ایدی کچیسنک ادی
راحیله ادی یعقوب دیلرکه طایسیدن که اول قزلرینک برین چفتلندوره
اول طایسی ددیکه هیچ سنوک مالک وارمی کیم ویراسن یعقوب ددیکه
یوقدر اما سنوکیچون نه اشن دیرسک اشلیایین اول طایسی ددیکه
یا یعقوب مهرک اول اولسون کیم یدی یل خدمت ایدب قیونم کودسن
یعقوب ددیکه یدی یل سکا خدمت قلایین شول شرط اوزره تمام
یدی اولادراحیلی بکا چفتلندوره سن طایسی ددیکه خوش بونی طریله
سنوکله اداکده اولسون یعقوب اول شرط اوزره تمام یدی یل انوک
قیونن کوتدیچون مدت تمام اولدی طایسی الی اولو قزی لاوی
چفتلندردی یعقوب ایتدی سن بنمله مخادعه قلدک بنم شرطم راحیله
اوزده ایدی طایسی ددیکه یا یعقوب اولو طوررکن کچیسن نکاحلندر
مق اولمز کل یدی یل دخی خدمت قل راحیله دخی سکا نکاحلندوراین
زیرا اول عصرده اکی قیز قرداشی جمع ایتمک واردی تا موسی زمانندک
دکن اما توریت اندی انده حرام اولندی پس یعقوب یدی یل دخی
خدمت ایدب قیونن کوتدی راحیله دخی ویردی اکی قیز قرداشی
بله جمع ایلدی اول طایسی هر قیزنه ویردی وقت بر جاریه بله ویردی
که انلره خدمت ایده اول اکی خاتونلر جاریه لرنی یعقوبه باغشلدیلر
اول لاوادن یعقوبک دورت اوغلی اولدی و راحیلدن دخی اکی اوغلی
اولدی اول جاریه لردن دخی هر بوندن اوجر اوغلی اولدی دوکلی اون

اون اکر اوغلی اولدی قزلوندن غیری ○ اما ابو اللیث ایدر اهل توریتدن
اشتدم که یعقوب اوغلنلرینک ادلری توریت اچنده بیان اولنمشدر
که بونلردر ○ روبیل وشمعون ویهودا ولاوی بو دردی اول التی
عورتدن در یوسف وابن یامین راحیلدندر باقی التیسی اول جاریه لر
دندر یشتاخر وزبالون ودان ونفتال وحاذ واشر قمغا بو التسنک
ادی عربجه در انلرک عبرانی دلنجه دریس اندن صکره یعقوب دیلد
دیلدیکله بیت المقدسدن یاقینجقه انده نفقهسی یوغدی که خرجلق
ایده طایسنک التوندن بر بوتی واردی لابا یوسفه دیکله وارده کک
بوتنی اوغورلدی اولا که انی یولده نفقه ایده بنوز یوسف خالتهسی سوزیله
قالدی اول بیتی الدی یوسف اناسی اوزره غایت شفقتلو ایدی ویعقوب
دخی اوغلنلرندن یوسفدن سوکلوسی یوغدی اول قوداشلری کور
دیلرکه اتالری قتنده لندولردن یوسف سوکلو وهم اول دوستکه کور
دی یوسف خبر ویردی الحاسد ایدب ددیکلوکه نتکم حق تعالی خبر
ویردی ○○○○ اذ قالوا لیوسف واخوه احب الى ابینا منا ونحن
عصبة ان ابانا لفی ضلال مبین اقتلوا یوسف او اطرحوه ارضا یخل لکم
وجه ابیکم وتکونوا من بعده قوما صالحین ○ یعنی یوسفک قرداشلری
ددیلرکه بو یوسف قرداشی ابن یامینله اتامز قتنده بزدن سوکلو اولدیلر
اول السفیز بزم اوزرمزه مرتبه ده ومحبتده اختیار قالدیلر حال بودر
که بز اون کشی بر جماعتوز نیچون بزه انلر جلیقن اعتبار او لنمیه بدرکسی
بزم اتامز اشکاره خطا اچنده در اون اوغل اوزره ایکی اوغل اختیار ایده ایر
وغیر انلره قالدوغی نظریی قلمیم بو حالده که اول الیدن الا بزم شفقتمزا ار
توقطوقنور پس بعضیسی بعضسینه ددیکه بو یوسفی دیلکز یلجود
ایلدب براراق یر ده بوراغک هلاک اولسون تا که اتاکز بونی یوسفدن بحالی
اولوب سزدن یکا اقبال ایده محبتی سزه واقع اولا اول یوسفی هلاک قالدو
غکزدن صکره ینم توبه ایدب حالکزی کو وصلاحه دوندره سز تائبلردن

وصالحلردن

وصالحلردن اولالمز بونلر معصیتی اشلمزدن اوک توبلرن نجاص قلدیلر اهل
ایماندن بو دخی خوشدر بادی سز بونلرکه معصیت قصدانده توبه قصدن
دخی بله قلدلر وقت اولا که اول توبه یه قصد ایتدکلرینک ثمرهسی غالب کلب اول
معصیت قصدینه کوکلوندن بر ندامت قویه انی ترک ایدب اشلمیالر و دخی
حق تعالی خبر ویردیکه ○ قال قائل منهم لا تقتلوا یوسف والقوه فی غیا
بت الجب یلتقطه بعض السیارة ان کنتم فاعلین ○ یعنی اول یوسفک قردا
شلرندن برسی که یهودا در اچلرنده اندن عقلوسی یوغدی اول ددیکه یوسفی
اولدرمککه ادم اولدرمک عظیم کناهدر و اولودر الوانی اولدرمکه جدله قصد
قالدوغکز البته اشلیهسز بادی انی بر قیویه براغک اولا که بر یولنجه کچن مسافرلر
دن برسی انی بولوب چقاره الا بر ولایته واره اول دخی باشنه مقدر اولانی کوره
چون بو اتفاق اوزره قلولرن دوز دیلر قصدا تدبیر واردب اتالرندن یوسفی
دیلیهلر تفرج بهانهسنه الوب کیدهلر اول تدبیرلرن برینه کتورهلر نتکم حق تعالی
خبر ویردی ○ قالوا یا ابانا مالک لا تامنا على یوسف وانا له لناصحون
ارسله معنا غدا یرتع ویلعب وانا له لحافظون ○ یعنی یوسفک قردا
شلری ددیلر اتالرینه کلدیلر ددیلرکه ای بزم اتامز نولدی سکاکه
بزه ایناغمزسن یوسفی اوزرینه انی بزمله کوندرمزسن بز یعقوب صحرالر
کورهلم کوکلی اوزحال بودرکه بز الا خیر صالحیوز و انی بز سوجیوزد
دیلرزکه یارین انی بزمله کوندرسن وار اوز انده قیون ودوه یا
نندهاو تورا اوزینا اوز فرح وسرور حاصل قلا اوزیبا و زانجا وزلرو کلاوز
بو بر عمری کورا اوز کوزادهوز الاهیچ زحمت ومشقت ایرشدرمیه
وزبزانونک اوزرینه مشفقوز انی صقلیا وزچون انلر بو کلامی قلدیلر
حق تعالی خبر ویردیکه یعقوب انلره نه جواب ویردی ○○○ قال انی لیحزننی
ان تذهبوا به واخاف ان یاکله الذئب وانتم عنه غافلون ○ قالوا لئن اکله
الذئب ونحن عصبة انا اذا لخاسرون ○○○ یعنی یعقوب اوغلنلرینه
جواب ویروب ددیکه ای اوغلنلرم سز الوب کتدوکوکز بنی غصه یه براغور
غور قورقرم که سز انی ضایع ایدب غافل اولاسز انی قورد ییه یوسفک

یوسفک قرداشلری اول وقتده دکل بلمزلردی قوردا آدم یمه یی یعقوب
اول حالی انلره تلقین ایدیویردی وهم یعقوب بو کلامی قلاووغنه
سبب بویدی کیم دوشنده کوردیکه بو بلوک قورد یوسف قصد
ایتدیلر اجلرندن برسی کوراول قوردک انلری منع ایلدی اول قورد قوا
اچنده ایدی اندن اوتوردیکه قورقرم سز دخی اندن غافل اولاسزانی
قوردییه پس اول اوغلنلری ددیلرکه یا اتابز جماعتوز الی بزم اچومز
ده انی قورد دیاسی اولورسه بدرسته بز عاجزلردن وزیانکارلوردن اولاوز
چون انلر بو سوزی ددیلر یعقوب راضی اولدیکه یوسف انلر کله باله
کیده پس یعقوب یوسفی انلر کله بیله کوندردی وصیت قلدیکه اوغلنلره
اصم لدی که یوسفی کوزکلوطوته لر انلر انوک مصالحن قیورملر دوینب
اوه کلمک دیلسه کوکتورلر انلر دخی اول وصیتی قبول ایتدیلر نتاکم حق
تعالی خبر ویردی فلما ذهبوا به واجمعوا ان یجعلوه فی غیابة
الجب واوحینا الیه لتنبئنهم بامرهم هذا وهم لا یشعرون
یعنی چون قرداشلری یوسفی الدیلر کتدیلر یعقوب انلار کی بولی اوزر
نده اوتوروب اردلرنجه کوزادردی اول اوغلنلری دخی بقرلردی اول
کوردلردی اتالری اوتوروب انلره منظر ایتدوکنی کوروب انلر دخی یوسفه
اکرام ایدب کتوردلردی والالطفلر سویلرلردی چونکه بوردیه ایر
شوب اتالری کوزندن غایب اولدیلر یوسفی کتوردلکی یره بوراقدیلر
دوستلغی اوکله عداوته دوندردیلر باشلادی برسی اوردی واردب اول
برینه صغنوردی اول اوردی بینه برینه دخی قجاردی اورتاده هیچ بوینی
کندو یه شفقت ایدجی بولمدی یقین اولدیکه اوره اوره اولدوره الر یهوذا
انلره ددیکه بنمله عهد اتمدوکزمی بونی اولدرمیه سز بو کنوا اتفاق قلدیلرکه
قیویه براغه لر اول یرده بر قیو واردی قازلمش دخی اورلماش اغزی طار
اشفه سی کیک الدیلر اول قیونک اغزنه ایلتدیلر دیلدیلرکه اول قیویه
صارقدالر یوسف الیله قیو اغزنه یاپشدی طوتب اللرن باغلدیلر

کوکلکنی

کوکلکنی چقردیلر یوسف ددیکه یا قرداشلرم شول کوکلکومی بکا ویرکه
انوکله کندومی قیو اچنده ستر ایدیم اول قرداشلری الهمزنش قلوب
ددیلرکه واراییت اول اون بر ییلدزایله ای وکنش سنوکله یولداش
ومونس اولسونلر پس انی اول قیویه قندیلر چون اورتاسینه
ایرشدی ایپنی کسوب قیو ویردیلر تاکه دوشه هلاک اوله فی الحال
جبرائیل ایرشدی اول قیو دیبنده بر طاش واردی چیقردی اول یوسفی
طوتوب انوک اوزرینه قودی طعام کتوروب الکا یدردی وبر از انوکله
مونس اولدی حق تعالی بیوردکه بز یوسفه وحی ایدب دیدیککه
کوسکا محتاج اولوب کاه لو اناره سنی سنوکله صبر قل یا یوسف سنی
بزلر و قیودن چقاردب مصر تختنه سلطان ایدرزکه اول قرداشلر
کلروک نه قلدقلرن برر بر خبر ویره سن انلر سندن خبرلری اولمیه
یوسفه بو بشارت وحیله کوکلی ساکن اولوب اشبو الله تفوض
قلدی پس اول قرداشلری واروب بر اوغلاق بوغزلدیلر یوسفک
کوکلکنی اول قانه بولشدردیلر نتاکم حق تعالی خبر ویردی
وجاؤا اباهم عشاء یبکون قالوا یا ابانا انا ذهبنا نستبق وترکنا
یوسف عند متاعنا فاکله الذئب وما انت بمؤمن لنا ولو کنا صادقین
یعنی چون کوکلکی قانه بولادیلر ایکندو وقتنده اغلشبوا اتا
لری قتنه کلدیلر یعقوب انلرک اغلماغن اشدب قورقویه دوشدی
ددیکه ای اوغلنلرم سزه نه اولدی ونه کلدیکه بویله اغلاشرسز
ددیلرکه ای بزم اتامز اولا بولتدک وبر بر مزله یارشی طوررد ق
یوسفی رختمز قتنده قودق کردوکلدک یوسفی قورد یمش کوکلکنی
بولدق چون بونلر بو کلامی سویلدیلر یعقوب قتی اوازله صیحه
ایدب اغلادی زمانلر بجدکی کندوکی یحامدی زماندن صکره ددیکه
قانی اول کوکلکی کتوردک کورایین کتوروب اتالرینک النه ویردیلر

يعقوب الوب دردت يانينه نظر ايلاردي كوردي‌كه كوكلده بر بيوك توق
وبودلوك يوق كورواغليوب ددي‌كه نه شفقتلو قورديمش كه اجنده
يوسفك اتني ييه وبو كوكلده بر بيوك توق اولميه يعقوب بالاديكه
اوغلانلري يلاندر ددي‌كه اي اوغلنلرم اكر يوسفي قورد ييه بو
كوكلده بر بيوك توق دلوك اولايدي معلومدر كه بو سوزكو يلاندر
اول اوغلنلري دردليوكه اي اتاسن بزه اينانوزدكلسن اكرچه بزم
سوزمز حقدر لكو جلدر ودخي حق تعالى خبر ويروب بيوردي‌كه ٥
وجاءوا على قميصه بدم كذب ٥ قال بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل
والله المستعان على ما تصفون ٥ يعني چون اول اوغلنلري كوكلك
اوزره قان ديواوعلاق قاني بولندر ب كتوردیلر يعقوب دردي‌كه اي
اوغلنلرم بو بر اشدر كه نفسكز انی سزه كوركلو كوستردي بوكه يلتدي
كه اشلدوكوز ايلتوب يوسفي ضايع قلدوكوز پس بنوم اوزرمه صبر جميل
لازم اولدي‌كه قليم جزع قلميم الله تعالى مستعاندر معاونتي اندن
طلب ايدرم كه سزك بو يوسف امرنده دوزمه يلان سوزلوكزه بلى ٥
صبر جميل مير قلا ٥ روايت اولندي كه رسولهم صور ديلر ددیلركه
يا رسول الله صبر جميل نه نسنه در رسولهم ددي‌كه اول صبردركه انده
شكايت اولمير فحن صبر ايتميوب بخبر ويرسه اول صبر جميل اولمز ودخي حق
تعالى خبر ويردي‌كه ٥٥ وجاءت سيارة فارسلوا واردهم فادلى دلوه
قال يا بشرى هذا غلام واسروه بضاعة والله عليم بما يعملون ٥ يعني چون
يوسف قيو اجنده دوشب انده ساكن اولدي حق تعالى بر فرشته كوندردي
دي الا مونس قالدي وجبرائيل قوشوالا طعام كتورب وشراب كتورب
يدورب اچوررردي اوج كون اول قيو اجنده والدي دردنجي كون بر قافله كلدي
مداين طرفندن كه چوب مصره كيدرلردي كلوب اول قيو يقننده قوندي
اول ساقيلري كه مالك بن عزردي انی قيويه كوندردیلركه وارب انلر چون
صو چكوب كتورديدي مالك بن عزر چون قيوا غزينه كلدي قوغاض
صرقتدي كه صو چقريدي يوسف اول قوغايه يا پشدي كه بالا چقايدي

كه قوغا

كه قوغا اغز كلوب مالك چكامدي قيويه باقوب يوسفي كوردي اوتية
يولدا اشنه بشارت له ندا قلدي كه بشارت اولسون يا بشرى اوش
بو غلام بولدم چكدیلر يوسفي قيودن طشره چقرديلر بر بونه سيملكه
سويلشديلر ذدیلركه زنهار بو قضيه كيمسيه خبر ويرمك له
بونوم اودنموزده بضاعتمز اولسون قوم قافله طويميسون كه بونمكه
شريك اولمق استيالر واكر صوررلرسه كه بونه اوغلان در ايدك بو صو
اهلنك بعضي بوني بضاعته ويرديلر كه انلوچون مصرده صاتونج
انلره متاع اليويره وزير يوسفي الوب قافله يه واردیلر اول كون بو يوسفك
قرداشلري دخي برواالم كوردالم كه اول قيو اجنده يوسفك حالي نته
اولدي كلديلر يوسفي قيوده بولمديلر كوزادك واردیلر يوسفي اول قافله
اهلنك النده بولديلر ددیلر يا قوم بو اوغلان بزم قاچقون قولومزدركه
اوج كوندر بزدن قاچوب كندوكي قيويه بر اتمش اول قوم ددیلركه
هيچ بو اوغلان قوله بلزمز ٥ بدردتي بوشكلده سزه بلزدانلو دديلركه
كو جلدن اليمزده قويمشدر اتموزك جاريه اوغليدر بزه بيوردي‌كه
انوچون صاتوويياوزدونب عبري دلنجه يوسفه دديلركه اكر سن
قولدر ددو كلمزه انكاراكديسه اولورسك سني بونلرك الندن ايلتوزدا ولدزو
قولدرددو كلمزه انكار ايدرسه اولورسك سني بونلرك الندن ايلتورز اولادزو ايدا بواو
ارز صانمغل كه سني بزشمدي يدن كوواتاك يعقوبه اولشدورا اوزا بدا بواو
لحق دكلزيو ابو الكا سني قورديدي ديو خبر ويردك واد بيلا نمز ظاهر
ايدا جك دكلوز يوسف ددي‌كه قواداشلرم بني الوك اتام يعقوبه ايلتوك
بن ضامنداراولاين كه اتام سزدن خشنوداولا وبخشونله قلدوكوز
ابدا اهر كوز ديكه كلوب سويليم انلرا متاع ايدب راضي اولمديلر والله
تعالى خود عالمدر كه انلر يوسفه نه اشلديلر ودخي حق تعالى خبر ويردي
٥ وكانوا فيه من الزاهدين
٥٥ وشروه بثمن بخس دراهم معدودة
يعني پس يوسفك قرداشلري يوسفي مالك بن عزه ظلم يوندن
بيع ايتملي حرامكن بو قاچ قلب اقچه يه صاتديلر صاغشي يكرمي درهمدي
بو بوي الشر درهم اولشديلر خال بودر كه انلرك هيچ انكا احتياجي

یوغدي یهودا بیع وشرا اوزره مالك بن وعزه حجت نامه یازب ویردي
کورودوندیلر مالك ابن وعزه یوسفی الوب مصره وارب انی صتماغچون عرض
ایلدی مصرخواجه لری دریلوب هر بری المغه رغبت قلدیلر بعضیسی
انوك اغرنجه کمش دیلدی ○ بعضیسی اغرنجه التونه دیلدی ○ وهب ابن
امنبه ایدر اوچ کون تمام بیع من یزید قلوب ارتوردیلر تا بومبلغه
ایرشدی که انی المغه کمسنك قوتی یتمدي اول عزیز مصرکه ملك ریانك
خزینه داري وصاحب لشکری ایدي صاتون اوالدي اول عورتی زلیخا
اچونکه الا خذمت قلا بواغرنجه مسك وبواغرنجه انجو وبواغرنجه التون
وبواغرنجه کمش وبواغرنجه حله طون بوکلنی مالك بن وعزه تسلیم ایدب
اونه کلدي نتکیم حق تعالی خبر ویردي ○ وقال الذي اشتراه من
مصر لامراته اکرمی مثواه عسی ان ینفعنا او نتخذه ولدا وکذلك
مکنا لیوسف في الارض ولنعلمه من تاویل الاحادیث والله غالب علی امره و
لکن اکثر الناس لایعلمون ○ یعنی اول عزیز مصرکه انوك ادي
قطفیر ایدي یوسفی الوب اونه کلدي عورتی زلیخایه دیدیکه بونك مرتبه
سنی کرامت اوزره طوت مقامنی کورکلو ایله اولا که بونك برکتی
ایرشوب قدمی مبارك اوله حاصللرومز زیاده اوله یاخود بونی کندو
مزه اید بینه وز والوکرو صاتمق دخی دیلرسوز دخی زیاده فائده لو ایدا اوز
حق تعالی ایدر بز یوسفی اول کرامتله یورتلندردق مصرده که قرق فرسنخ
اچنده دراندن اوترو که بز انکا تعبیر رؤیای الهام ایدب بلدوراوز
ودخی غیری علوم مدن بله الله تعالی امریی اوزره غالبدر نه حکم ایدرسه
اولور کیمسه انوك حکمنه مانع دکل حق تعالی دیدیکه یوسفی اهل مصر
حاکم ووالی قلا البته اول ایش بوینه کلسه کرك لکن یوسف قرداشلر
قرداشلربنك ومصر اهلنك بو حکمتدن خبرلری یوق بلمزلر وبوندن
صکره نجلر ویروب بیورودیکه ○○ ولما بلغ اشده اتیناه حکما وعلما وکذلك
نجزی المحسنین ○ یعنی یوسفچون مبلغ رجال ایرشدی قوت نفس
وعقل کماله ایرشدیکه اوتوزبش یاشندن نجدی بز علم وحکمت ویردي
نبوتله

نبوتله اکرام قلدق وانی علیم وحکیم قلدق شول کمسنه که کورکلو عمل ایدر
قلالرو وعملري دخی اخلاص اوزره اولا بز انلره دخی فهم وادراك وعلم و
حکمت عوضلر ویرورز ○ ابن عباس دن روایتدر ایدر یوسفک قنکم
سویلیدي سوزیله نور اغزندن شعله سبیر ویرردی کورینوردي
یوسف قنکم کولوردي اغزندن دیشلری نورلری کورینوردي هیچ کمسنه
انوك صفاتنی وصف اتمکه قدرتی یتمزدی اول حسن وجمال وخلق کمال و
عقل فراوان که حق تعالی فضلندن انکا عطا قلمشدي حق تعالی خبر ویرب
بیوردیکه ○○ وراودته التی هو في بیتها عن نفسه وغلقت الابواب
وقالت هیت لك قال معاذ الله انه ربي احسن مثوای انه لایفلح الظالمون
○ یعنی اول عزیز مصرك عورت زلیخا درطلب قلدیکه کندو نفسنه مطیع
ایده شول کن عورتلرمراد ایدر ارنلردن یوسف انوکله اولا اشه بونه کتوره
قپولري یابوب کندوي یوسفله اوینده خلوت قلدي یاشلدي انوکله
لطف واکرام ایدب ممازحه قلدي یوسف انکا الله لطفندن وعظ ونصیحت
قلوب منع ایدردي زلیخا انکا دردیکه یا یوسف نه کورکلو کوزلرك وار یوسف
انکا دردیکه بدنمدن ارتیوب صوغلوب طپراغه دوکلن اول اولسر در ودخی
دردیکه یا یوسف یوزوکك نه کورکلو دیباج کبی وصفی وار یوسف دردیکه
اولدجی طپراق لقمه سیدرانی دخی اول چورودسر زلیخا دردیکه یا یوسف نه
کورکلو صاچلرك وار یوسف دردیکه اولدیجی انده صاچلری زلیخا دردیکه بنی
سنوکچون کندومی دوزدم کل بچاغم بن سنوکم کندومی نسکا فدا قلمشم یوسف
ایتدیکه بن ضعفوم الله الله اندن که الا عاصی اولام وخاینلردن اولام اولر
بنم سیدم که بنی صاتون الدي بکا کورکلو اکرام قلوب عزتده طوتدي بن انوك
عورتیله نته بو حالی قلم که اهل زنا اولنلر الله تعالی عذابندن نجات بولمز
لر بو ایتده الا اشارت واردکه کندویه احسان ایدنلرکا بیلوکنی بلمالکرك
وانوك لا انوا اردنجه خیر صانوب خیانت قلمیه واجبدر زیرا یوسف اول زلیخا
دن امتناع قلدي الا نسنه دن اوتروبواول زلیخانك اري عزیز مصرك احساندن
اوتروکه انوکله قلدي بردخی معصیت اولدوغندن اوتروپس مومن اولان
کرکدرکه بوندن کندویه حظ الوب ودخی برمومن حقنه خیانت قلمیه ودخی

حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ٥٥ ولقد همت به وهم بها لولا ان
رای برهان ربه کذلک لنصرف عنه السوء والفحشا انه من عبادنا
المخلصین ٥ یعنی زلیخا کورکلو زینتلرله دوشکلر بیاغوب یوسفی دوشکه
دعوت قلدی تا که کندو ایله صحبت قله شول دکلو حیله لر قلوب مکرلر
قلدیکه یوسف اکا اللانوب قصد ایدرکن ابیلکنی دخی ششدی اکو حق تعالیدن
٧ قصد ایتدیکه وارب انوکله دوشکه کره ٥ وهب ابن منبه روایتی بودر
امّا ابن عباس ایدر یوسف قصد ایدردی الا حجت وبرهان ایرشمه انی
منع اتمکلیچون بعضلر دیدیلرکه برهان اولیدی کوک طرفندن اکا بر اواز
ایرشدی که ساکت اول یا یوسف اکر سن اول خطایه واقع اولسک اولور
سک سنوک ادوک پیغامبرلق دفترندن محو اولور صاقین اول قوش کبی
اولمه که قنادلو ایکن اوچارکن زنا قلوب قنادی یولکری دوکلدی اوچا قدن
قالدی بعضلر دیدیلرکه اتاسی یعقوب پیغامبر دیواردن تمثل اولنوب
بارمقن اصیروب الیله یوسفی کوکسنده اوردی اول شهوت بارمقلرندن
اوجندن چقدی کتدی حق تعالی ایدر بوناث بوتجلین منع ایلدک یوسفدن
اول فحش ویرامز فعلی برهانله بزه صغنوب استعاذه قلدوغیچون که
اول یوسف بدرستی بزم توحیدده وطاعتده مخلص قوللرومزدندر
پس بو ایت دخی اکا اشارتدر قلوبکم فجی شیطان بر کمسنه اوزرنه غالب
اولوب معصیته یلتسم کرکدر اول استعاذه قلوب انوک شرندن الله صغنه
تا که حق تعالی فضلیله انی دفع ایده بخلاص قلا نتکم یوسفی خلاص
قلدی ٥ ودخی حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ٥٥ واستبقا الباب
وقدت قمیصه من دبر والفیا سیدها لدا الباب قالت ما جزاء من
اراد باهلک سوءا الا ان یسجن او عذاب الیم ٥ یعنی چون یوسف
برهان ظاهر اولدی قپودن یکا قصد قلدی که قچوب چقایدی
زلیخا اردندن سکرتدی که انی منع ایده یتشدی یوسفک کوملکنی یرتدی
اکسی چون سکردی قپویه کلدیلر یوسف اوکنجه زلیخا اردنجه کلوب
قپوا اوکنده زلیخا ایله یوسف کوردیلرکه عزیز مصری اوتورر فی الحال

فی الحال

فی الحال اولوقتده صوچی یوسفه اوزره بیراغوب دیدیکه یا عزیز سنوک
اهلوکله یاوز قصد ایدانوک دکلدر جزاسی الا اولدرکه انی زندانه قویالر
یاخود قتی اغجلیوب اجیدالو ٥ یعنی عزیز مصری چون انلوری اول حالده
کوردی صوردیکه بو اشوکوزنه در زلیخا دیدیکه بن عیالن دوشکده او
یوردم بو عبرانی قول کلوب بنم اوزرمه اجدی طلب ایلدیکه بنی کندویه
مطیع قلا بن بونی قووب منع ایلدیکه کوکلی یرتلدی چون یوسف
کوردیکه زلیخا صوچی کندو اوزرنه بیراغوب تهمتلو قلدی دیدیکه
اولدخی خالی بیان قلا نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥٥ قال هی راودتنی
عن نفسی وشهد شاهد من اهلها ان کان قمیصه قد من قبل
فصدقت وهو من الکاذبین ٥ وان کان قمیصه قد من دبر فکذبت
وهو من الصادقین ٥ یعنی یوسف دیدیکه بنی کندو نفسنه طلب
ایدر اولدیکه بن اندن قاچوب چقردم ٥ مجاهد ایدر طانقلق ویردی
دیدیکه اول کوملکی اردندن یرتلدوغیدر زیرا اول ظاهر دلیلدرکه
صوچ اول زلیخانکدر یوسف قچرکن اول اردندن چکوب انی یرتدی
ابن عباس ایدر زلیخانک کندو تعلقاتندن انده بر بشکده یاتور
اوغلان واردی دخی سویلمزدی اول اوغلان سوزه کلوب دیدیکه
کورک اول کوملکی اوکندن یرتوغسه زلیخا طالبه در سوز انده یلان
درچون اول اوغلان بو خبری ویردی نظر قلدیلر شویله که حق
تعالی خبر ویردی ٥٥ فلما رای قمیصه قد من دبر قال انه من کیدکن
ان کیدکن عظیم یوسف اعرض عن هذا واستغفری لذنبک انک کنت
من الخاطئین ٥ یعنی چون طانق بویله طانقلق ویردی عزیز
مصر نظر ایدوب کوردیکه کوملک اردندن یرتق دیدیکه یا زلیخا اشبو
ایش دخی سزک مکر و کیدکزدندرکه تحقیق سزک اشلرو کیدکز اولو مکرلو
وحیله لو واردکه حق تعالی کلام قدیمنده شیطانک کیدنی ضعیف دیو ذکر
ایلدی و بو عورتلر کیدنی اولو دیو ذکر ایلدی زیرا شیطانک کیدی

بوکوکله وسوسه بر قماغلدر و بر حیالدر اما عورتک کیدی اشاره
یوزه یوزدر پس اول عزیز مصر بیلدی که صوچ یوسفدن دکل اما
دیدیکه اعراض ایت بو سوزدن ترک ایله اونت بو کلامی کزله کمسیه
خبر ویرمه اندن دونب زلیخایه دیدیکه یا زلیخا دون بولنا هکدن توبه ایله که
سن سوزکده بلا انجیلردنسن پس بو سوز مصر اچنده فاش اولوب عورتلر
اچنده یایلدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥ وقال نسوة فی المدینة امرأة
العزیز تراود فتیها عن نفسه قد شغفها حبا انا لنریها فی ضلال مبین ٥٥٥
یعنی چوق جماعت عورتلردن جمع اولوب مصر اچنده سویلشدیلر که عزیز
مصرک عورتی کندو قولنی کندو یه اختیار ایدب دعوت قلوب طلب ایتمش که
انوکله صحبت قلا بدرستی اول قولنک محبتی انوک کوکلی پرده سنی یرتوب
ایچرو کرمش انی یلتمش انوک اوزرنه غالب اولمش که اندن غیری نسنه کوزنه
کورنمز بدرستی بز انی ظاهر خطا اچنده کورورز که بر قولی کندو یه مصاحب قلا
بو سوز زلیخا قولاغنه دکدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥ فلما سمعت بمکرهن
بمکرهن ارسلت الیهن واعتدت لهن متکأ وآتت کل واحدة منهن
سکینا وقالت اخرج علیهن فلما رأینه اکبرنه وقطعن ایدیهن
وقلن حاش لله ما هذا بشرا ان هذا الا ملک کریم ٥ یعنی چون زلیخا
اشتدی اول عورتلرک تعب ایدب سویلدکلرن انلره دعوت ایدب
قغردی هر برنه اوتوراجق تکیه لر دوزیب یاصدقلر خالیچه لر قودی
که کلوب اوتوره زیرا هر بری اولولر عورتیدی وهر برینک تکیه سنده بور
طبقله تورنج قودی اوزرنده بورنجاق یوسف لطیف طونلر لیدرب تکیو
تزیین قلدی ایچرو بر حجره ده قودی چون اول عورتلر کلوب یولو یو بینه وتکیه
لر بینه اوتوردیلر زلیخا انلره دیدیکه بچاقلری یوسف کلوب اوزرو کره چقه شول تور
نجلری هر بریکز بچاغله کسوب الا صوفنو ویرک اول عورتلر تورنجلری بچاغی اللرنه
الدیلرکه یوسف چیقه زلیخا یوسفه دیدیکه بروکل یا یوسف کلوطشره چقدی اول
عورتلر انی کوردب قصد ایتدیلرکه تورنجلری کسه لر تورنج یرینه اللرن کسدیلر

مجموع

مجموع لر کوردجک انوک تعظیمندن و حسنندن متحیر قالوب مدهوش اولدیلر
عقللرن یاوی قلدیلر اللرن جیزم جیزم طوغرادیلر اجن دخی طویمدیلر
اولجیلرتلو یندن که واقع اولدی دیدیلر که بونک کبی کیمسنه شوده بولنمز دکلدر
بو الا ملک فرشته در دنیی قتنده الصور درلوسه اول فرشته کوزدکلری
خود یوغدی اندن انی فرشته یه بکزتدیلر جواب بودر که خلق اراسنده
عادت قالمشدر بو کیمسه حسن خوب اولا انی فرشته یه تشبیه ایدرلر وانلرک
خلقی نورانی اولدوغیچون نتکم صورت قبیح اولانی شیطانه و دیوه تشبیه ایدر
لرچون اول عورتلر یوسف حسننده مدهوش اولوب بحاللری متغیر اولدی
زلیخا باشلدیکه انلره عذرن ظاهر قلا نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥٥٥
قالت فذلکن الذی لمتننی فیه ولقد راودته عن نفسه فاستعصم ولئن
لم یفعل ما آمره لیسجنن ولیکونا من الصاغرین ٥٥ یعنی زلیخا اول عورتلره
دیدیکه اشبو اول اولدرکه سز بنی انکله ملامت قلوب تعییب قلدوکز بنی بونکله ملامت
قلدوغکز حقمیدر کوردک انلر دیدیلرکه سن معذور دمشسن بو جهیله سویلدمش
زلیخا دیدیکه بن بونی کندومه دعوت قلوب یلته دم که بکا مطیع اوله انه دیویم
یونه کتوره بو کندوی بندن امتناع ایدب فاجدی مطیع اولمدیخ الر بو بنم بو
یو دوغم طوتمز اولودسه البته بن بونی سجن اچنده حبس ایدرن که انده خوارلو
دن اولورچون یوسف زلیخانک بو کلامن اشتدی حق تعالی یه کوکلدن نیاز
قلدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥ قال رب السجن احب الی مما یدعوننی
الیه والا تصرف عنی کیدهن اصب الیهن واکن من الجاهلین فاستجاب له
ربه فصرف عنه کیدهن انه هو السمیع العلیم ٥٥ یعنی یوسف نیاز ایدب
دیدیکه یا رب اول زندانه کرمک بکا سوکلودر شول فعلدن که بونلر بنی اندن
یکا دعوت ایدرلر زیرا اول عورتلر ایدرلر دخی یوسفه اوکت ویرب دیدیلر
که بوسیدک نه دیرسه مطیع اول مخالفت قلمه که انوک سنوک اوزروکده حقی
وار کندو مالیله سنی صاتون الدی بسکا بوبچه احسان ایدب خوش طوتدی
سوزنه دیلرسک یونه کتوردی یوسف انلرک سوزنه اعتبار قلمیوب حق تعالی
یه عرض حال ایدب دیردیکه ٥ الهی الر بونلرک کیدلرنی و شرلرنی بندن منع
ایلیوب دوندرمیه سن اولودسک بن بونلردن یکا میل ایدب جاهللر فعلنی

اشلیوب عاصیلردن اولوردم چون یوسف کوکلدن بو تضرعی قلدی حق تعالی
انوک دعاسنی اجابت قلوب انلرک فعلنی شرنی اندن منع ایدوب دوندردی
یوسفی عصمت اچنده طوتدی زیرا اول الله تعالی یوسفک دعاسنی سمیعدر
اشیدر علیمدر حالنی بلور پس اول زلیخا کوردیکه یوسف اکا طاعت اتمزکه
مرادی حاصل بو بنم کله کووا اکا زجر اتمکیچون اول عزیز مصره ددیکه بو اوغلن بندن
الچلمز خلق بنی رسوای ایدوب بدنام قلدیلر کیم کورکه خبر ویورکه بنوم صو
صوچم یوق بنی کندویه اول یلتدی دیو بنوم اکا طاقت کتورمکله کوچم یتمز یا
بکا دستور ویرکه چقوب حالمی خلقه بلدورم بنوم صوچم دوغمی بلالر یاخود او
قولی طوتوب حبسه قویاسن بو سوز کسیله اونودیله نتکم حق تعالی خبر
ویردی ○○ ثم بدا لهم من بعد ما راوا الآیات لیسجننه حتی حین ○○ یعنی
اول عزیز مصره رغبت قوبدی که یوسفی بر زمان زندان اچنده حبس
ایده حال بو دکله یوسف اول عزیز ایشدن بری وارایدی ولکنه غلامی
ظاهر اولندیکه بشکده یاتن دلسوز اوغلان دکله کلوب کوکلک بر توغا
حکم ایلدی یقینی بلدیکه صوچ زلیخادندر اویله ایکن دخی انوک دیلکن
قیومدی یوسفی ایلتوب حبس ایلدی تاکه بر زمان انده محبوس اولا
عورت دیلکی یرنه کله نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ ودخل معه السجن
فتیان قال احدهما انی ارانی اعصر خمرا وقال الآخر انی ارانی احمل فوق راسی
خبزا تاکل الطیر منه نبئنا بتاویله انا نریک من المحسنین ○○ یعنی یوسفی
حبس ایتدیلر ملکک ایکی قولنه غضب ایلدوب زندانه بیوردی برسی
ملکک ساقیسیدی بری اتمکچی اشجیسیدی چون یوسفله سجن اچنده جمع
اولدیلر اول ساقی اول کیجه دوشنده کوردی صباح انی یوسفه تقریر قلدی ددیکه
بو کیجه کوردوم بر باغه کوردم بر کوزکلو اوزم کوردم که انوک اوچ چبوغی
وار هر چبوغنده اوچ سالقم اوزومی وار تمام کوینمش ایرشمش اول سالقمی
الوب بو قدح اچنه صقوب الوب کلوب انی پادشاهه اچوردوم اول
ساقی چون بو دوشنی خبر ویردی اول خباز دخی ددیکه بو کیجه بنده
کوردوم اندن دخی خبر ویر ایتدی کوردوم باشمه اوچ سله ایله اتمک
کوتوردوم هوادن قوشلر کلوب باشم اوزرنده اول اتمکی یولوب بوزه بو کور
دکلدو منزک

دکلدو منزک تاویلندن خبر ویرک بزنی اهل احساندن کوروز زیرا
یوسف زندان اچنده مظلوملره نصرت قلوردی وضعیف کمسنه لره
یاردم ایدردی خسته اولنلره دوا قلوردی غصه لو تشویشلو اولنلره
خاطرلون اله الوب تسلی قلوردی انلرکی صباره یلتردی یعنی بونلر
زندان اچنده نفقه سی دوکنسه طوروب انوکیچون نسنه جمع ایدر
دی و زندان اهلی قاتنه جمع اولوب هر بری بر نسنه صورردی انلوک
هر بر بینه جواب ویردی ما اول اولمزدی اوشتمزدی ودخی تجویج
قلدیلر که نه دیرسه هب راست سویلردی خلافی یوغدی ودخی کیجه
کوندز دینک طاعتندن ست اولمزدی بوندن اوتورکه ددیلر بزنی
تحسینلردن کورورز پس یوسف انلره دوشلرینک تاویلنی خبر ویرمز
دن اول دینندن وکندونک نسبندن خبر ویردی ونبوتنی اظهار قلدی
تاکه انوک صدقی ظاهر اوله اول زندان اهلی دین اسلامه رغبت قلالر
نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ قال لا یاتیکما طعام ترزقانه الا نبأتکما بتاویله
قبل ان یاتیکما ذلکما مما علمنی ربی انی ترکت ملة قوم لا یؤمنون بالله
وهم بالآخرة هم کافرون ○○ یعنی یوسف اول ساقیله خبازه خطاب
ایدوب سویلدی اما جمیع اهل زندان بیله اشتدردی ددیکه هیچ بر سوزه
بو طعام کلمز دیکه سزه طعام کلمسیدن ولکن الا کلمزدن اول بن سزه نه وقت
کلجکنی سزه خبر ویردم ددوکملیکن کلوردی یوسف بونی دیجک انلر
دیدیلر که سن ساحر دکلسن کاهن دکلسن بونی نته بلوردک یوسف ددیکه
اول بن سزه خبر ویردوکمی بکا بنوم ربم بلدردی یوسف بو سوزلردن
مرادی نبوتنی اظهار اتمکدی که انلری اسلامه رغبت ایتدوره ودخی
ددیکه بن ترک ایلدم بوی اولدم شول قومک دیننی که انلر الله
تعالینک وحدانیتنه تصدیق اتمزلر ودخی انلر آخرته انکار ایدرلر
پس یوسف کندو ملتنی بیان قلدیکه انلر اشیدوب رغبت قلالر
نتکم حق تعالی خبر ویردی ○○ واتبعت ملة آبائی ابراهیم واسحق
ویعقوب ما کان لنا ان نشرک بالله من شیء ذلک من فضل الله علینا
وعلی الناس ولکن اکثر الناس لا یشکرون ○○ یعنی یوسف

ددیکه بن اول باطلی قویب شول ملته متابعت قلدم که ابراهیم
واسحق ویعقوب اول ملتیدرکه بونلر بنوم اتالرمدر پس بزه روا
دکلدر که هیچ بر نسنه ایله اول اللّه شریک کتوره اوز دخی بو معبود
باطلی الا عبادتده اورتق قتاوزیس اول اللّه تعالی بزه نبوت ویر
قوللرنه دین اسلام دعوت قلمغه کوندردکی انوک فضلندندر بونم
اوزرومزه دخی بو خلق اوزرنه دخی که الا ایمان کتوردیلر لکن بو نعمته
مصر اهلی شکر اتمزلر وانوک قدرن بلمزلر یوسف چون نبوتنی ونسبنی
اظهار قلدی بوندن صکره دونب اول ساقیله خبازی دعوت قلدی
نتکم حق تعالی خبر ویردکی ○ یا صاحبی السجن ءارباب متفرقون خیر
ام اللّه الواحد القهار ما تعبدون من دونه الا اسماء سمیتموها انتم واباؤ
کم ما انزل اللّه بها من سلطان ان الحکم الا للّه امر الا تعبدوا الا ایاه ذلک
الدین القیم ولکن اکثر الناس لا یعلمون ○○○ پس یوسف اول خباز
ساقیه خطاب ایدب ددیکه ای زندان اچنده بنوم صاحبلرم شو
متفرق یالکنده معبودلره طاپمق خیرلودر یوقسه اول اللّه معبود
ایدنوب الا عبادت قلمقمی یکرکدرکه بو درشیلی یوق ودخی قهار
درکه متکبرلوکی وانوک عبادتندن اعراض ایدنلری قهر بیله هلاک
ایدر روسنزک اول اللّه قویب ایو قاوی اله دیو طاپدوغلوکه دکلدر بیلکه
دوکوزدکلدر انلره الا ابا ودرکه انلره سز ودخی اتالروکز تسمیه قلدو
انلرک معبودلغنه اللّه تعالی بر حجت وبر برهان ایندرمدی که
سز انلرله تمسک ایدندب معبود طوتاسز بلکه هیچ حجتز و بره
نسز الا طبع سز بر عذر ایدا اجک دلیلکز یوق دکلدر یرلوده کوک
ده حکم الا اول اللّهکدرکه اندن ازنوغه طپملر الا الا طبالرو کتابلرنده
ایله بیان قلدیکه الا مطیع اولمقدر محکم دین که اسلامدر انده الو
یلیک و بطلان یوقدر لکن کومطرفومی بلمزلر دین اسلامدر دین
حقیقی چون یوسف دین اسلامی انلره بیان قلدی دونب صلی
اول دوشلرینک تاویلن خبر ویردی نتکم حق تعالی بیان قلدی
یا صاحبی السجن اما احدکما فیسقی ربه خمرا واما الاخر فیصلب

فتاکل

فیصلب فتاکل الطیر من راسه قضی الامر الذی فیه تستفتیان
○ یعنی یوسف ددیکه ای زندان اچنده صاحبلرم اشیدکلر امدی
اول دوشلرک تاویلنی سزه خبر ویره یین اما اول خمر صقانوکوزک
تاویلی بودرکه اول اوچ چبوقدن اوچ صالقوملر الدکی قدحم
صقوب سلطانه اچوردک دلالت ایدرکه اوچ کون دخی حبسده اوله
سن اندن صکره چقاردب کروم تبه ک ویرلر سلطانی ساقیلق ایدب
صوره سن اما بونیو ولوزکه باشنده اوچ سله ایله اتمک کتوردی
هوادن قوشلر انی ایشوب یدیلر اول دخی دلالت قلورکه اوچ کوندن
صکره انی دخی چقاره لر اصاقویه لر قوشلر کلوب هوادن باشندن انی
و بیننی یییلر چون یوسف بو تاویلی انلره خبر ویردی انلر ددیلر
که بز دوش نه کورمدک اما سنی تجربه قلماغچون بونی سویلدک الذی
یوسف ددیکه اول سویلیوب تاویل طلب قلدوغکز امر اوزره حکم
مقدر اولدی اول ددوکم یوزینه کلور سز لوک کورک کورمک ودخی
حق تعالی خبر ویوب بیور دیکه ○ وقال للذی ظن انه ناج
منهما اذکرنی عند ربک فانسیه الشیطان ذکر ربه فلبث فی السجن
بضع سنین ○ یعنی حق تعالی بیوردیکه یوسف قورتلدوغن
بلدکی ساقیه ددیکه قچن اول ملک سنی قغرب قتنه ایلته کنم انی صوره سن
بنی انوک قتنه اکوب بلدر دکل که بکا ظلم اولندی قرداشلرم بنمله دشمان
اولوب بنی صاتدیلر بن صاتلمغه مستحق دکلدم چون یوسف اول ملکی
ذکر ایلدی یاردم ومدد اندن دیلدی اللّه ذکر اتمدی اوندی شیطان
دخی اول ساقیه یوسفی المغی اونتدردی اول ملک قتنده بو سبیله یوسف
دخی زندان اچنده یدی ییل اکلدی ○ روایتده بویله درکه ذکر اولندی
یوسف اول زندانده ایکن جبرائیل کلدی یوسفه ددیکه ای پیغامبرلرک
قرداشی نه اولدی بکا که سنی بو عاصیلر ارا سنده واچنده کوردم وای
ادیلرک ادیسی اول عزیز دیک سکا سلام قلور ایتدی که بندن اتمدکمی
که بنی اونتدک و قودک بر غیر مخلوقدن شفاعت طلب ایلدکی عزتم
حقی بنی اول زندان اچنده کوککم بو قاچ ییل الدرمیم اول وقته دکین

بش يل اولمشدي كه يوسف زنداندە ايدي صكره يدي يل دخي اكلندي
كه كلي اون ايكي يل اولدي چون مدت اون ايكي يله ايرشدي حق تعالى مخبر
ديلديكه فضل بوله يوسفي زنداندن خلاص قلا اول ملك ريانك دوش
كورمكلكني اكا سبب قلدي نتكم حق تعالى خبر ويردي ٥ وقال الملك
اني ارى سبع بقرات سمان ياكلهن سبع عجاف وسبع سنبلات خضر و
اخر يابسات يا ايها الملاء افتوني في رؤياي ان كنتم للرؤيا تعبرون
قالوا اضغاث احلام وما نحن بتاويل الاحلام بعالمين ٥ يعني اول
ملك ريان ابن وليد ددي كه كوردم دوشمده يدي سمز صغر بو نيل ارما
غندن چقر انلوك اردنجه يدي دخي ارق صغر چقر واول ارق صغرلر اول
سمز صغرلري يوداردي شويله كه هيچ اثري قالمز و دخي يدي تازه بغداي
باشين كوردم ويدي باش دخي قورومش كوردم اي سحرەلر واي كاهنلر
واهل نجوم جماعتي بيان ايدب تعبير قلوك بنم بو دوشمك تاويلني اكر
دوشلر تعبير و تفسير ايدجيلر ديسكز اول جماعت بو دوشك تاويلنده عاجز
قالوب متحير اولديلر ايرق قورتلمغه چاره بولمديلر حجت بوني كتوردي لر كه بو
بو سنوك دوشك بو اصلسز وقريشق دوشدر بونك كبي اصلسز دوشي
بز تعبير ايدامزز ديو جواب ويردي لر چونكه بونلر بويله ددي لر اول
ساقينك في الحال اوكنه دوشه كلدي كه انوك دوشني تاو
تاويل قلمشدي خبازله السنه دخي تاويلي راست كلدي نجه كه ددي ايله
اولدي نتكم حق تعالى خبر ويردي ٥ وقال الذي نجا منهما وادكر بعد امة
انا انبئكم بتاويله فارسلون ٥ يعني اول ايكي كشيدن بري كه ساقيدر
زنداندن سلامت نجات بولديدي يدي يلدن صكره يوسفي اكوب
ددي كه يا ملك بني كوندركه وارايم سزه اول دوشك تاويلندن خبر
كتورايم ملك ريان اكا ددي كه سن معبر وكاهن دكلسن بو دوشك تاويلني
قنده بيلورسن اول ساقي ملك ريانه بركنده قضيه سن زنداندە نجه اولدي
كه يوسف انلره دوشلرن تعبير قلدي الله دخي راست كلدي اني خبر وير
دي ويوسفك حسنندن وجمالندن وعقلندن وعلمندن مدح ايدب
خبر ويردي اندن ددي كه يا ملك كوندر بني يوسفه وارايم انوك تاويلندن
سكا خبر كتورايم پس ملك اني يوسفه كوندردي ساقي طوروب زندان

كلدي

كلدي يوسف قتنه ايردي يوسفه عذر ديلدي كه يوسف انلره دوشلرن
تعبير قلدي و ادب ملك قتنه اكا سن ديو اصمرلمشدي شيطان اكا
اني اونتدردي اندن صكره دونب ددي كه يا يوسف يا قولنده صا
دق بزه بيان تعبير ايت شونكه يدي سمز صغر نيلدن چقدي لر
انوك اردنجه يدي ارق صغر چقدي اول ارق صغرلر اول سمز صغرلري
يوتدي و دخي يدي باش تازه بغداي و يدي قورو بغداي باشي
تاله بن دونب اهل مصره انوك تاويلني خبر ويرم اول ملك دوشنك
تاويلني بلوب اول اله سنوك قدركي و منزلتوكي بلالر بونسنه سبب اولا
سنوك بو زنداندن خلاص اولمقلغوكه يوسف اول دوشك تاويلني
بيان قلوب ددي كه اول يدي سمز صغر كه اول چقدي اول يدي يلدركه غا
غايت بولانق اولوب اوجزلقلر اولا اول يدي ارق صغر كه صكره چقوب
انلري يوتدي اول يدي يل بولانقدن صكره يدي يل قزلق اولسر
ايكي نسنه بتميسر اول يدي باش تازه بغدايلر دو اول اوجزلقدر
واول قورولري يدي يل قزلقدر نتكم حق تعالى خبر ويردي ٥ ٥ ٥
يوسف ايها الصديق افتنا في سبع بقرات سمان ياكلهن سبع عجاف
وسبع سنبلات خضر واخر يابسات لعلي ارجع الى الناس لعلهم يعلمون
قال تزرعون سبع سنين دابا فما حصدتم فذروه في سنبله الا قليلا
مما تاكلون ٥ يعني چون يوسف بو دوشك تاويلني خبر ويردي اندن
صكره ددي كه سزه ايله كلورلر كه يدي يل طور ميوب اكن چوق اكمك
لكي عادت ايدينه سز تا چكه الني ايرشه بچاسز اني دوكمدن باشيله
ذخيره قلاسز كه طورمقلقه وصامقلقه بيت دوشميه اول يلكلردر
الا سزوك قدرچه دوكاسز نفقه يه يتر او لا اني بيلسز و دخي حق تعالى
بيور ددي كه ٥ ثم ياتي من بعد ذلك سبع شداد ياكلن ما قدمتم
لهن الا قليلا مما تحصنون ثم ياتي من بعد ذلك عام فيه يغاث الناس
وفيه يعصرون ٥ يعني اندن صكره اول يدي يل قزلق يللري
طوره كه اول اندن اول يدي يل اچنده جمع ايتدوكوكزي اول يدي
يلدن صكره كلن يللري يوب دوكديسز الا شولجه كه ذخيره ايدب

صقلدوکزوی شول بولنیر اندن اول ایدی بیل دخی یجدکدن صکی وکرو
بیل کلسه که انده محاجت یغمورلوی یاعوب مدد ایر شودر زق انده
بول اولسه خلایق اول سنه لردن قورتلوب اوزملر وزیتونلر صقوب
یاغلریی ونعمتلریی بول اولسه چون ساقی یوسفدن بو تاویلی بلدی
دونب ملک ریان قتنه واردی اول استدوکی تاویلی خبر ویردی چون
ملک دوشنک تاویلن تحقیق بلدی اول یوسفک عقلنی وعلمنی بلوب
تعجب قلدی ددیکه وارک انی بکا کتورک که انوک کبی کیمسه لایق دکلدر که
سجن اچنده محبوس اوله انتکم حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه
وقال الملک ائتونی به فلما جاءه الرسول قال ارجع الی ربک فاسئله ما بال
النسوة اللاتی قطعن ایدیهن ان ربی بکیدهن علیم ٥ یعنی اول ملک قفغ
دب ددیکه وارک یوسفی بکا کتورک چون اول ملکک کله الجیسی یوسفه
ددیکه یا یوسف سنی ملک قفغر دیو یوسف اول کلن الجیه ددیکه دون کرو اول
ملکک قتنه وار دیکل که اول زلیخا قتنه جمع اولوب اللرن بچاغله طوغرایان
عورتلر مصور سونلر نه حال واقع اولدی که ایله اللرن طوغرادیلر جمله اول
ملکه معلوم اوله که بن بو حبس اچنده کردوکم مظلوم ملوم حالنده میدر یوقسه
ظالم ملوم حالنده میدر تحقیق بنوم ربم انلرک مکرانه کیدونه ملوحالقلرن بلور
علیمدر الخفی سنه یوقدر ٥ بو روایتدرکه علیه من دنکه رسول عم بوقضیه
وبو قضیه خبر ویروب بو ایته کلنجه بیوردیکه اگر یوسفک شول سوزنی
اولمسیدی که ساقی زنداندن چقیحق الا ذکری بنی اول ربک قتنده الغل ولقد
زندان اچنده کالنمزدی ٥ اما رسول عم ددی ٥ پس تعجب ایدرم اول یو
سفک صبرنه که اگر بن اولیدم فی الحال قغردقلرنده چقردم بلکه اول دوشی
تاویلن خبر ویرمزدم تا بنی چقرمینجه الله تعالی مغفرت ایلیه که نه عجب
کرمی وصبری وارمش تا که اولا عذرن اظهار اتمینجه که صوچسز ظلم اوزره
حبس اولنمشدر ٥ ابن عباس ایدر اگر یوسف عذرن بیان قلمدن چقسا اول
ملکک کوکلنده بر از شبهه حلجان وتردد قالیدی اول یوسفک حقنده ددکری
ددکلریکی کلام کوجل صانوبن اول ایلچی کلوب ملکه یوسفک خبرن دکوردی
ملک ادم صالوب اول عورتلری جمع ایلدی نتکم خبر ویردی ٥ قال ماخطبکن

قال

قال ما خطبکن اذ راودتن یوسف عن نفسه قلن حاش لله ما علمنا علیه
من سوء قالت امراة العزیز الان حصحص الحق انا راودته عن نفسه
وانه لمن الصادقین ٥ یعنی ملک اول عورتلری جمع ایلدی زلیخا دخی
انلرکله بیله ایدی ددیکه انلره که حالکز ومرادکز نته در بخچه یا بورسز که اول
عزیزک عورتی یوسفی کندویه دعوت قلدی وعنده خبر ویکز نته درهیچ
یوسفک انده صوچی وارمیدر یوقسه یوق اول عورتلر ددیلرکه
بز صغنورز الله که اندن یوسف حقنده افترا قلاوز بز اندن هیچ
بر امر فعل ویا امر قصد کورمدک هرکز کناه یوقدر زلیخا کوردیکه
اول عورتلر یوسفک برائتنه وزلیخانک صوچنه طانقلق ویردیلر
ضروری اقرار ایدوب ددی که حق شیمدی ظاهر اولدی بنوکله یوسفی
بن یلتدم کندومه تا که بکا مطیع اوله بو یوزدن بن زنه کتوردم اول یوسف
قولنده صادقدر که اول بکا رغبت ومیل ایدوب بنی کندویه یلتاهدی
اول بنی یلتادی ددوکی کوچلدر حقدر چون بلندی که یوسف مظلوم
کناهسزدر دواب انی چقردیلر ملک قتنه ددیلر که یا یوسف بونی بویله
تفتیش ایدوب اندن چقدوغکه سبب ندر یوسف انلره جواب
انی ویردیکه حق تعالی خبر ویردی ٥ ذلک لیعلم انی لم اخنه بالغیب
وان الله لا یهدی کید الخائنین ٥ یعنی یوسف ددیکه بونی اندن
اوتروا اشلدم که تا اول عزیز مصر که بن انوکا وینه انوک غیبتنده
خاین اولمدم بیله دستی الله تعالی خائنلرک فعلندن راضی اولمز ابن
عباس ایدر اول وقتده یوسف بو کلامی ایتدی جبرائیل کلوب
ددیکه یا یوسف اونتمه اول کونی که انده سندن قصد بولندی اول وقت
یوسف ددیکه ٥ وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء الا ما
رحم ربی ان ربی غفور رحیم ٥ یعنی یوسف ددیکه بن نفسمی
بری قلمزم واری قلمزم اول قصددن که بندن کلدی زیرا تحقیق
بو نفس شهواته سیل ایدیجیدر ومعصیته رغبت قلیجیدر الا الله
اسیندر نفسک شروردن که حق تعالی انی عصمت اچنده طوتب

اسوکدی بدرستی بنوم ربم غفور در بندن اول قصد ومی یا رلغدی
ورحیمدر بنی اسوکیوب توبه روزی قلدی بنی عصمت اججنده طوتب
اول فعل فاحشه واقع اولمدن صقلدی چون یوسف زنداندن چقوب
کیدر اولدی اول زندان اهلنه و دا غلشوب انلر یچون دعا قلدی
دیدیکه ای حلیم صالح قوللرو کم بونلردن یکا شفقتلو قلویو هیچ بر خبری
بونلردن یکا کزلو طوتمه حق تعالی انلرک حقنده یوسفک دعاسن قبول
قلدی اندن او تورو درلر که صالحلر هر وقت انلرک خلاصیچون دعا قلورلر
وانلره ترحم قلورلر ودخی هیچ بر خبر سویلنمه کرو قلان خلق طشره
ده اشکلدی اشتمالدن اقل انلرک اججنده واقع اولور ودخی حق تعالی خبر
ویردیکه ○ وقال الملک ائتونی به استخلصه لنفسی فلما کلمه قال انک
الیوم لدینا مکین امین ○ قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم
○ یعنی اول ملک ریان دیدیکه اول یوسفی کتورک انی کندومه خاص اتدو
ایدوبن چون یوسف چقاروب کتوردیلر کلدی ملک قتنه کوردی ملک ریان
کوردیکه الا یتمش لکی دیللر کلام ایتدی یوسف هر سویلدکی دیلله انکا
جواب ویردی اندن یوسف اول ملکه عبرانی دیلنجه سویلدی اول ملک انی
کورکلو اکلیومدی دیدیکه یا یوسف بونه دیلدر دیدیکه بو بنوم اتالروم
ابراهیم واسحاق ویعقوب دیلیدر اندن صکره عربجه سویلدی اول
ملک انی دخی بلومدی دیدیکه بو دخی کیمک دیلیدر دیدیکه بو عمم اسمعیل
دیلیدر چون یوسف بو قمو دیللر یله ملکله کلام ایلدی ملک انکا دیدیکه
یا یوسف بو کوندن کرو سن بنم امینم اولکه سنوک منزلتک بنوم قتومده
اولو دره اشکله وارشمدن کرو کلسنه تفویض ومتصرفه سن اولنتام
حق تعالی بیوردی ○○ قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم
○ یعنی یوسف اول ملک ریانه دیدیکه بنی مصر بلادنک خراجی وجوابی
قوغل که بن انی یولق حفیظم ودخی نجه اولمق کرکن ونه یوده تصرف اولنجغن
بلورک بلوردن یوسف بونی انوکیچون دیدیکه خلق اوزره بو ینده صلاح قوا
واردی اول اوجزلق یلنده اول حاصللرک نجه ضبط اتمک کرکدی ایدو کن

بلوردی

بلوردی وقزلق یللرنده دخی کلجک تصرف قلمق کرک اول بلوردی خلقه
بوبلدن چوق فائده لر واردی اندن او تورو دیدیکه بنی مصر اوزره والی
وحاکم قل ودخی اول قزلق واجلق ساعتی نوقت کوریر یوسف انی بلدر
دی اول ملکا چون طعام بشوردیلر صباح اولدی هر کون طعامنی اویله
وقتنده یردی چون اول کیجه ملک اچون طعام بشوردیلر صباح اولدی
ملک طوردو کلدی اچقدی اچقدم دیو فریادده طعام حاضر اولمدی تیز
اولکنه کتوردیلر ملک دیدیکه نه بلدکوز که بن طاکلطوروب طعام استایسم
که بونی حاضر قلدکوز دیلرکم بونی بزه یوسف بیوردی بشوردک حاضر قلدق
چون ملک یوسفک بو سوزه رعایت قلدوغن کوردی جمیع ایشن هباکا
اصمرلیوب مصر شهرنده ندا قلدی خلایقه بلدردی که بر کوندن کرو یوسف
مصر تختنه مالک اولدی جمله تصرفات انکا اصمرلندی کیمسه که سلطانلق
مصلحت اولاشمدیدن کرو یوسف قاتنه وارسون انکا عرض ایلسون ننکم
حق تعالی خبر ویردی ○ وکذلک مکنا لیوسف فی الارض یتبوأ منها حیث
یشاء نصیب برحمتنا من نشاء ولا نضیع اجر المحسنین ○ ولاجر الاخرة خیر للذین
امنوا وکانوا یتقون ○ یعنی حق تعالی اول یوسفه قلدی وغی فضلنی وعطانی بیان
ایدب بیوردیکه بز بوشبو کلالین عطا قلوب قدرت ویردک اول یوسفه که دیار
مصره انی مالک قلدق هر نه یرده دیلرسه مطانلندو ورز ویوردتلندوورز بزم
کندو فضلمزدرکه هر دیلارو کمز قوللری رحمتمزله نبوت رسالت والسلام
نجات روزی قلوب انوک کبی اولو عطایه مخصوص قلورز محسنلرک ثوابلرون
دنیاده دخی ضایع قلمزز انلره ایرشدوروزز انوکله دخی قومزز بلکه انکا اخرت
ثوابلرن دخی ویرورزکه اول اخرت ثوابلری افضل وکورکلودر اندن که
دنیاده ویریلور شونلره که الله بر لیوب انکا مطیع اولدیلر شرکدن
وکفردن کندولری صقلدیلر خبرده ایلیه ○ روایت قلدیلر زلیخانک ارکی
عزیز مصر وفات قلدی زلیخا طول قلدی بر کون جقوب یوسفه یولی
اوزره اوتوردی یوسف کلدکیجه خدم حشملر اوغرادی که کجیدی زلیخا
دیدیکه شکر اول الله که قوللری ملکلر ایلر کندوبه مطیع اولدوغیچون وملکلری
قول ایلر شهوته اویدوغیچون پس حق تعالینک ادریله یوسف زلیخای
چفتلندی انی بکارت اوزره بولدی حق تعالی انوک حسنی وجمالنی کرو

کوروب دخی خبر ویردی یوسفه که اول اری عنینه ایمش انوکله جمع اولمامش
اندن اوتروبکز قالمش زلیخا ایله بریره جمع اولدیلر اندن صکره اول قزلق
ییللری کلدی مجموع خلایق اوزره قحط اولندی اللرنده وارا و لان نفقه
ییوب دوکتدیلر بولنز یوسف قتنده محتاج اولدیلر یوسف اول بوللق
ییللرده شول مقدار نسنه جمع ایلدی که تمام اول قزلق ییللری چقنجیه
هم ییمکه هم صاتمغه باشلدی خلق اللرنده کی مالدن قماشدن قولدن خلا
یقدن یوردن باغدن دخی غیرندن بولدقلرن ویروب یوسفدن طعام الورلردی
اول قزلق قحط کنعان طرفنه دخی واقع ایدی تا که یعقوب آلنه واهلنه دخی
طعام حاجت اولدی یعقوب اوغلانلرنه ددیکه ای اوغلانلرم دیورلر که
مصرده بر ملک وار بغدای صاتر طورک آکا وارک اولا که اول کیشی بزه دخی
طعام ویره یعقوب اوغلانلری کنعاندن چقدیلر مصره کتدیلر که اون
قرداشدی تا که کلوب مصره ایرشدیلر واردیلر یوسف سرای قتنده قوندیلر
ندیلر اندن طوروب هدیه لرن کتوروب یوسف قتنه واردیلر یوسف ملطانه
طونلو لیمشدی بلیمدیلر یوسف انلری بیلدی نتکم حق تعالی خبر ویردی
وجاء اخوة یوسف فدخلوا علیه فعرفهم وهم له منکرون ○ یعنی یوسف
قرداشلری کلدیلر یوسفک اوزرنه کردیلر یوسف انلری بیلدی که قرداشلری
یدی انلر یوسفی بلمدیلر زیرا انلر انی اوغلانلغی کوردیلر یوسف هم پادشا
هلق زینتنده ایدی هم اوغلانلق متغیر اولمشدی یوسف عبرانی دیلنجه
سویلمدی یوسف انلرک دیلنی بلورکن سویلمدی بر ترجمان کتوردی تا که
کندوی بلمیالر دیدی انلره خبر ویرک بکا مصلحتکز ندر سز بن بلدوکم قوم
دکلسز انلر دیدیلر که بز بر قومز شام دیارندن کلورز یوسف ددیکه نه مصلحته
کلدوکز دیدیلر که یورومز قحط اولدی طعام طلب ایده کلدک یوسف ددیکه
قاچ کشیسز دیدیلر اون کشیوز ددیکه قانی سز جاسوسلرسز بلورز سز زیرا
سز اون سز اما اون بیر کشیه جواب ایدرسز هر برکز بیر کشی یرینه دریکا
خبرلزی طغر سویلک کیمسز انلر دیدیلر که بز دو کلمز قرداشلرز بر کشینوک
اوغلیوز اله قولنده صادق قدر بز اون ایکی قرداشدق بر قرداشمزی اتامز
یبولق سوزدی اول قیون کودرکن قورت یدی هلاک اولدی قنلو

کوکلکنی

کوکلکنی بولدق انی اتامزه ایلتدکسه انوک فراقندن دون کون اغلار حالی
قتی دشوار اولمشدر یوسف ددیکه یاشمدی اتا کوزک کوکلی کیمکله اکلنور
ددیلر انوک بر کچی قرداشی واردی انوکله اکلنور یوسف ددیکه ایدرکز
که اتامز صادق در چون صدیق اولانلر نیچون بکا اوغلنی اولولری اوزره
اختیار ایدر دخی نته بکا خبر ویرسز که اول قرداشمز هلاک اولدی
کوکلکی قالدی انک بوانی اوغولجه صرامی دیلسه کوکلکنی دخی صویوب الوب اللر
اولدرالوردی والکو قورت یسه کوکلکی پرتلوب پاره لنیدی بو سویلدکو
کوکز سوزلر متناقض یوسف بیوردیکه طوتک بونلری بونلر طوغرو
سوزلو دکللر کم بیله نه طائفه در انلر ددیلر که بز یلان سویلر طائفه دن
دکولز بزوم اصلومز صادق لر اصلیدر یوسف ددیکه اکر بو قولکزده
کرچک ایسکز دن بر یکوزی بنوم قاتمده طوتوقوک وارک اول انداغی
قرداشکزی الوب کلوک کوزاینه تاکه سزک کرچکلوککز معلوم اولا
نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ ولما جهزهم بجهازهم قال ائتونی
باخ لکم من ابیکم الا ترون انی اوفی الکیل وانا خیر المنزلین ○ یعنی یوسف
انلرکله اول کلامی قلدقدنصکره بیوردی انلری بر کوزکلو مقامه قوندر
دیلر انواع طعاملرله انلری قونقلدیلر انلره تعظیم واکرام قلدیلر اندن
صکره بیوردی انلرک هر برینه بر دوه یوکی بغدای اولچو ویر دیلو دخی
انلره ددیکه اول اتاکز قاتنده کی قرداشکزی بکا کتورک کورمزمی
که بن سزه نیجه تمام یوکلر ولکز طوتو ویردم طعاملر که بن قونقلوغی اکرام
ایدجلرک خیرلوسین اکر سوزم طوتاسز سزه دخی زیاده اکرام ایدم
نتکم حق تعالی خبر ویوب بیوردی ○ فان لم تاتونی به فلا کیل لکم
عندی ولا تقربون قالوا سنراود عنه اباه وانا لفاعلون ○ یعنی
یوسف قرداشلرینه ددیکه اول قرداشکزی بکا کتورمیاسی اولورسکز
بر دخی کلیجک سزه بن طعام ویرمیجک دکولم دخی بنوم بلادمه یقین کلمیه کوز
انلر دخی ددیلر که تیز اولا که وارب انی اتاسندن طلب ایدب یلتیاوز
تاکه انی بز سلم کوندره بز بوا شی جهد ایدب یرینه کتورا اوز الوب

بله کلاوز اما شمدی بزدن قنقمز احتیاط ایدرسکز انی قوغل که بزه
کوکلکز مطمئن اولا بس یوسف اجاتدن شمعونی الیقودی و دخی
حق تعالی خبر ویردیکه ○ وقال لفتیانه اجعلوا بضاعتهم فی
رحالهم لعلهم یعرفونها اذا انقلبوا الی اهلهم لعلهم یرجعون
○ یعنی یوسف اول بغدای اویچون ویرن خدمتکارلرینه دیدیکه اول
بغدایی اویچون کتوردکلری دراهملرینی ومتاعلرینی کروجوالری ایچنه
قوکز قوک کورمسونلر اولا که انده اهللری قاتنه دونب وارجق بزم انلره
کوامتمزی وتعظیممزی بلالر الحلیمیوب کرو دونالر کله لر بعضیلر دیدیلرکم
یوسف ایله قالدوغندن آل دیرلو مرادی واردی بوری اولیدی که اتالسی
قتنده ارق دراهیم ودنار اولمیادی که اول اوغلنلرینه ویروب تنوجلر کرو
کوندره اول سببدن الحلینالرانوکیچون بله کوندردیکه انوکله کرو کله لر
و بری دخی بویدی که بجنکله واردلر بغدای ایچنده دراهملرین کرو بولالر دیالر
که بو بغدای ایله بله اوکچولمش اتالرینه خبر ویره لر اتالری تزجلر کرو کونده ره
دیاله بو بزه حلال دکل ثمنی کرو بله کلمش زیرا پیغامبرلر کرسنک مالنی امسال
اتمکی کندولره حلال کورمزلردی بوسببدن الحلیموب تزجلر کرو کوندره بوندن
اوتروا اول متاعلرن یوکلرنده بله کوندردی و دخی حق تعالی خبر ویردیکه
○ فلما رجعوا الی ابیهم قالوا یا ابانا منع منا الکیل فارسل معنا اخانا نکتل
وانا له لحافظون ○ یعنی چون یوسفک قرداشلری دونب اتالری قتنه کلد
کلدیلر ددیلرکه یا اتا دخی بزکرو وارجق بزه بغدای ویرمکلدن منع ایتدیلر
اکر قرداشمز ابن یامینی بله ایلتمزسوز اولمازدیوب حکایتی بربر خبر
ویردیلر ددیلرکه ○ یا اتا ابن یامینی بزله کوندرکه اول مانع اورتامزدن
کوتوروله الا دخی بزه دخی طعام صاتونلار اوزکه بزانی صقلیاوز ضایع
اتمیوب کرو طوتالکلاوز یعقوب بچون اول اوغلنلردن بو خبری کلرشیدی
جواب ویردی شویله که حق تعالی خبر ویردی ○ قال هل آمنکم علیه
الا کما امنتکم علی اخیه من قبل فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین
○ یعنی یعقوب اوغلنلرینه دیدیکه بنم کوکل اوزره کوزده امین الملزم
لا اشول یوسف اوزره امین اولدوغمکی بونلرن اولکی یوسف حقنده

دخی

دخی بو بابده دیوب الوب کتدوکز سز بونی صقلمدیکز الا اول قرداشی یوسف
صقلدوغکز کبی صقلرسز بوندن اوکلک الله تعالی بیلور کی صقلیجق سزدن الکو
سوزکله کوندرراسی اولورسم که اول اسروکیجلوک کلرسو کیجید بو اجلیغی لطفی
برله بزدن دفع ایده و دخی حق تعالی خبر ویردیکه ○ ولما فتحوا متاعهم
عهم وجدوا بضاعتهم ردت الیهم قالوا یا ابانا ما نبغی هذه بضاعتنا
ردت الینا ونمیر اهلنا ونحفظ اخانا ونزداد کیل بعیر ذلک کیل
یسیر ○ یعنی چون یوسفک قرداشلری واردیلر یوکلرنی اچدیلر
که جواللرن بوشالدلر اول ایلتدکلری سرمایه لرن بغدای ایچنده
کروبولدیلرکه بونلرکله بله کلمش دربلوب اتالرنه کلدیلر ددیلرکه یا اتا
بزم کلامزده یلان یوق بلککه اوش ایلتدوکمز دراهم متاعمز ایچنده
بله ردد اولنمش کلدر بو الا اول ملکک لطف والوامیدر بزه قالدی اول
قرداشمزی کوندر بزم بله که وارا اوز اهلمز ایچون طعام کتورب کلاوز
ویرملمزی دخی زیاده قلاوز اول قرداشمزی صقلیاوز اکه ضرر اولمیه
بو بزه شمدی ویریلن سهل طعامدر چن قرداشمزله بله وارا اوز
یوکلرومز تمام دخی طوتلور دخی زیاده اولور الوانی بله ایلتمیاوز بزی
دیار مصره کرمکدن منع ایدرلر طعام دخی ویرمزلر بو دیله کومسندن
سهل اسنه دربوی کرو کوندرکیدالم ددیلر ○ قال لن ارسله معکم حتی
تؤتون موثقا من الله لتأتننی به الا ان یحاط بکم فلما اتوه موثقهم
قال الله علی ما نقول وکیل ○ یعنی یعقوب اوغلنلرینه دیدیکه بنی
اول قرداشکز ابن یامینی سزکله بله کوندرمزم تاکه بنوم بله الله تعالی
یه بر محکم عهد اتمینجه که انی البته کرو بیله کتورسز الا مکرکه سزه بر عذر
واقع اوله هیچ بر چاره کز اولمیا یا خود کلکز هلاک اولالر سز کتورمکه مانع
اوله چونکه اتلر الله طرفندن یمین ایدب عهد قلدیلر یعقوب ددیکه
الله تعالی بو دردوکمز کلامی وعده اوزره طانقدر حاضردربلور چون بو
نلرکله بو عهدی قلدی ددیکه دیلدی که ابن یامینی اوغلنلریله بله
کوندره نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ وقال یا بنی لا تدخلوا من

من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة وما اغني عنكم من الله
من شيء ان الحكم الا لله عليه توكلت وعليه فليتوكل المتوكلون
ولما دخلوا من حيث امرهم ابوهم ما كان يغني عنهم من الله من
من شيء الا حاجة في نفس يعقوب قضيها وانه لذو علم لما علمناه
ولكن اكثر الناس لا يعلمون ٥ يعني يعقوب اوغلانلرینی چون یراق
یوله دیلدیلر که مصردن بغدای چقالر یعقوب انلره وصیت قلوب دیدیکه
دیدیکه ای اوغلانلرم دوکلکز وارب مصره بر قپودن کیرمکز بلکه
قپودن بیله یورومک کیرمکه دخی شهرده یورومکده دخی متفرقه اولوب
یورک تا که سزی جاسوسلردن صانمیالر بعضیلر دیدیلر که یعقوب
انلرک حسنندن وجمالندن قورقدی که انلره بوکمسه‌دن یاوز نظر ارشه
زیرا کوز ادمک حقدر رسول عم حسنه وحسینه رض تعویذ ایدردی
کوز ایرمکدن ودخی حق تعالی یعقوبدن خبر ویروب دیدیکه اول یعقوب
اوغلانلرینه وصیت قلدقدن صکره دیدیکه بنم سزی بو تفرقه‌یه بیورد وغمله
دوغملر الله تعالینک تقدیرینی منع اتمک الومدن کلمز اول نه دیلرسه اول
اولور دکلدر حکم قضا الا اللهکدر دیلرسه سزه کوز ایرشدورر دیلرسه صقلیه
ایرشدرمیه بنوم اشم دخی سزک ایشوکزی دخی الله اصمرلدم الله اعتماد
قلنلر ایله لولدر که جمیع ایشلرن اکا تفویض ایدالرچون یعقوب اوغلنلری
مصره کلدیلر اتالری وصیتی طوتب متفرق اولدیلر هر قپویه وهر یوله
یعقوب انلری حذر اتدردو حق تعالینک قضاسی دفع ایلمز الوا انلره
کوز ایرمک مقدر اولدیسه اول یا النده لکل وقتنده دخی انلره ایرشو
نتکم جمعلنره ایرشچون مقدر اولمیانه جمع اولدقلری ندیض دا اولور نه
تفرقه لوندلکی بو دخی یعقوبک کوکلنده بر حطوری حرکتیه کلدی انی
دیلکه کلوب نطهوره کتوردی سویلدی حق تعالی ایدر تحقیق اول
یعقوب صاحب علمدر شول نسنه‌که بز انی الهیلر دیک اول انده عالمدر
بلورکه اول متفرق اولمق حق تعالی قضاسی منع ایلمز لکن خلقلک چوق
لری بلمزلر که انلره ایرشمز الا شول که حق تعالی مقدر قلدی ودخی حق تعالی
خبر ویردیکه ٥ ولما دخلوا علی یوسف اوی الیه اخاه قال انی انا اخوك

فلا تبتئس

فلا تبتئس بما كانوا يعملون ٥ يعني يوسفك قرداشلری كلوب چون يوسف
اوزرنه کردیلر یوسف قرداشی ابن یامینی کندو یه ضم ایدب اکا دیدیکه بنی
شول هلاک اولمش قرداشک یوسفی بل ملول اولمه اول یوسف قالدقلری
زحمت اچون سطا قالدقلری تعبیر اچون یس یوسف اول قرداشلرینی کورو
بر کوکلو مقامه قوندردیلر انلره انواع طعاملرله وشرابلرله قونقلق
ایلدیچون کیجه ایرشدکی انلره دوشک کتوردیلر یوسف ایلیه امر ایلدیکه
سزدن هر ایکی قرداش بر دوشکه یاتسون چون انلر قرداشلو قرداشیله
بر دوشکه واردی ابن یامین یالکز قالدی یوسف دیدیکه بو بنوم مله
بله یاتسون یوسف قرداشی ابن یامینی الوب کندو دوشکنه بله یاتدی
تا که انوک ققوسنی ققولیه ودخی دیدیلر کم طعام یندوکی وقت یوسف
بیوردیکه هر ایکی قرداش بر سنیب صونلسون اولوقت دخی ابن یامین
یالکز قالوب اغلادی دیدیکه اکر بنوم دخی اول قرداشم دری اولیدی
بندخی انوکله بله ییبیدم یوسف اکا دیدیکه بنی اول قرداشک یرینه طوت
ملول اولمه انوکچون کلسنی بنمله یچون یوسف بیوردیکه انلرک یوکلرینه
بغدای اولچلر نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥ فلما جهزهم بجهازهم
جعل السقاية في رحل اخيه ثم اذن مؤذن ايتها العير انكم لسارقون
٥ يعني چون يوسف بيوردی انلره بغدای اولچوب یوکلرن طوتدیلر
قرداشی الیقوماغچون حیله ایدب بیوردی کندونک صو اچدوکی
کمش مشربه قرداشی ابن یامینی یوکنده کزلدیلر اولوقت شربعتده
کمش قابدن یمک اچمک مباحدی شمدی بو شریعتده حرام اولندی
چون یوسف وداعلشوب قرداشلری کوندردی چقدیلر چون بوزبر بله
کتدیلر یوسف اردلرنجه ادم صالدی ایرشدیلر چاغردیلر که یا کاروان قومی
طورک که سزاوغریلرسز ملکک مشربه‌سنی اوغرلدوکز ایرشوب کلنی بر قاچ
قومدی یوسف اوغلی اقرایمله چون انلر بو کلامی اشتدیلر بللری بوکلدی
درلو درلو کلمانه دوشدیلر نتکم حق تعالی خبر ویردی ٥ قالوا واقبلوا
عليهم ماذا تفقدون قالوا نفقد صواع الملك ولمن جاء به حمل بعير
وانا به زعيم ٥ يعني يوسف قرداشلری طوروب دیدیلر که نه نسنه طلب

طلب ایدرسز انلر ددیلرکه ملکک صاعی کتدی انی طلب ایدارز ○ ابن عباس
ایدر اول کمسندن بر صو اچلجک قابدی شول ملوک رسمنه دخی اشیو کلی منادی
ددیکه بو کمسه که اول صاعی ویره بن الکا ضمیندارم اولم که بر دوه یوکی بغدای
ویریله زیرا اول بولنمیاسی اولورسه بن ملک قتنده متهم اولورم یوسف
قرداشلری جواب ویردیلر که نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ قالوا تالله
لقد علمتم ما جئنا لنفسد فی الارض وما کنا سارقین ○ قالوا فما جزاؤه ان کنتم
ان کنتم کاذبین قالوا جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه کذلک نجزی
الظالمین ○ یعنی یوسف قرداشلری ددیلرکه والله سز بلورسز که بز بو
مصر دیارندن فساد و معصیت اشلمکیچون کلمدک یا ملکنک مالنه خیانت
ایچون کلمدک بز اوغریلردن دخی دکلوز نتکم مصرده اول وقت اوغریلر حقنده
اولیدی که دوکب تضمین ایتدوررلر ○ اما اول کنعان یرنده اوغری حکمی
اولیدی که اول اوغرلق ایدنی مالی اوغرلنان کشیه خدمتکار قلورلردی اولنجه
الخدمت قلورلردی بوندن اوتر و حکمی انلره تفویض ایلدوبن بو یوسف
قومی ددیلرکه جزاسی ندر اول اوغرلق ایدانک سزک شریعتکزده اکر سوکوزده
یلان چقاسی اولورسه که صاع سزده بولنه یوسف قرداشلری ددیلرکه بزم
ال یعقوب سنتی بودرکه اوغرلغی بولنه اول مالاسی اولا اوغروی کندویه قوللانه
کوک بز اوغریلره بویله عقاب ایدرز بونلر دخی ددیلرکه بز دخی بو حکمه راضیوز
ددیلرکه امدی بو کوکلوا ادایه نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ فبدأ باوعیتهم
قبل وعاء اخیه ثم استخرجها من وعاء اخیه کذلک کدنا لیوسف ما کان
لیأخذ اخاه فی دین الملک الا ان یشاء الله نرفع درجات من نشاء وفوق
وفوق کل ذی علم علیم ○ یعنی اول منادی باشلدی اول قرداشلرک یوکلن
اوادی ابن یامینک تک اوک تاله انلر اندن غرض اکلمیالوزیوا اول ابن یامین
یوکلین اراوب اندن چقاروسه لر وهم ایده لر دیاکه بونده بو غرض وارچون
انلرک یوکلرن ادادیلر تیتوکلوی بولنمدی اندن ابن یامین یوکلین ازادیلر
اول صاعی اندن چقردیلر چون اول قرداشلری انی کوردیلر متحیر قالدیلر ددیلر
ددیلرکه یا ابن یامین بو نه حالدر بو له سزل اوجوکزدن بز هیچ بر بلادن
خلاص بولمدق اول راحیله اوغلنلرندن بزه بو خیر ایرشمدی ابن یامین

ابن یامین

ابن یامین ددیکه کوچک دیمکز اول راحیله اوغلنلرینه سزدن هیچ نسنه
ایرشمدی اول یوسفه اشلدوکز انی که اشلدوکز شمدی دخی بنی اوغریلغه
نسبت ایدرسز پس اول قرداشلری ددیلرکه یا اول صاعی سنک یوکلکده کیم
قودی ابن یامین ددیکه سزک یوکلرکزده درهملری کیم قودیسه انی دخی اول
قودی قرداشلری انی اشیدب سکوت قلدیلر حق تعالی ایدرکه بو یوسفه
بو حیله اشبو یله الهام ایلدک کوکلنه بو اقدرق که قرداشلرن انوکله الیقویه
یوسفک قرداشلری دونب کلوب مصره واردیلر یوسفه ددیلرکه کل بزدن
برومزی انوک یرنه الیقوا قو وارسون کتسون که اتاسی پیردر اول
هلاک اولور اوغلنلری فراقندن مبتلا اولمشدر بونلرکلنور یوسف ددیکه
بو ملک مصر حکمنده ایله دکلدر که اوغریی کندویه قول ایدینه الا اول الله
حکمیله اولورکه یوسف ددیکه بو ملک مصر حکمنده ایله دکلدر که اوغریی کندو
نه قول ایدینه الا اول الله حکمیله اولورکه یوسف انی دیلدی الله تعالی
بیوردرکه بز کیمی دیلرسوز انوک مرتبه سن یوجه قلورز فضیلتی ز
زیاده قلورزکه هر علم اسینک اوزرینه اندن بر دخی اعلم وار تا الله دک که غایتی
حق تعالی پر ایوشدر پس چون قرداشلری کوردیلرکه اچلرنده بو ایشی
واقع اولدی کندولری بوکی قلماغچون عذر دیلنی اوزادب کلام ایتدیلر
نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ ○ قالوا ان یسرق فقد سرق اخ له من
قبل فاسرها یوسف فی نفسه ولم یبدها لهم قال انتم شر مکانا والله اعلم
بما تصفون ○ یعنی یوسف قرداشلری ددیلرکه بو ابن یامین اگر او
اوغرلق قلدیسه بوندن اوکدن بو قرداشی دخی اوغرلق ایدیدی یوسف انی
اشیدب کوکلنی اچنده انلره اوشندرمیوب جواب ویردی سز اشکوکز
دخی شرلودر یوسفدن الله تعالی بلورسز که سویلدوکز الکا خفی
دکلدر یوسف اوغرلق ایتدی ددکلری اولیدی که اتاسی یعقوب
ایله لاوی قتندن کیدجک اول لاوی یوسفک دده سیدر اتاسی اتاسی
بو اتا یعقوبک طایسیدی اول بتی طپاردی والتوندن بر پوتی واردی
و یوسفک اتاسی انی اوکردی که واردی دده کوک پوتی الکل اولادکه
سفرده بزه نفقه کرک اولا انی خرجلنا وز یوسف اوغلاندی واردی

الدى بونلر تعييب تعيير ايدرلر دى ودخى حق تعالى خبر ويرو ديكه
○ قالوا يا ايها العزيز ان له ابا شيخا كبيرا فخذ احدنا مكانه انا نريك
من المحسنين ○ قال معاذ الله ان نأخذ الا من وجدنا متاعنا عنده انا اذا لظا
لمون ○○ يعنى يوسفك قرداشلرى ددیلر كه اى عزيز اول قردا
شمزك بابا اتاسى وار آنوكله اكلنور محزوندر وضعيفدر اول بابا وقليهنى اوغلى فراقندن
قندن بزدن برومزى انوك يرينه طوتى ال كه بز سنى كورورز اطراف عالمدن كلنلره
لطف احسان احسان ايدرسن بزه دخى احسان ايله يوسف ددى كه بز صغنورز
الله اندن كه صوجه بزيره كمسنه يى توقيف وطوتوتالم الا اشونى الورز كه متاعمز
انوك قتنده بولندى سزك حكمكز اوزره انى قويب ايوروغنو الا اسه اولورسم
پس بو ظالملردن اولورز پس حق تعالى خبر ويرو ديكه ○ فلما استيئسوا
استيئسوا منه خلصوا نجيا قال كبيرهم الم تعلموا ان اباكم قد اخذ عليكم
موثقا من الله ومن قبل ما فرطتم فى يوسف فلن ابرح الارض حتى يأذن
لى ابى او يحكم الله لى وهو خير الحاكمين ○ يعنى يوسفك قرداشلرى ابن
يامينى الاونه كومكدن اميدلرى كسلدى كوردیلر الارينه كومز جقديلر يوسف
قتندن كلوب خلوت اوتوروب بو بونه كالجيه مشغول اولدیلر اول عقل يونسن
اولولرى هم رئيسلرى كه شمعوندر ديلر كه يهودا ايدى
انلره ددى كه بلمزميسز كه اتاكز سزدن نجه عهد وميثاق الوبدر الله قبلندن
كه اول اوغلنى البته كتوره ايليه سز بوندن اول بز يوسف حقنده عهد
صيوب نقص قلدق شمدى كيروا اتاكزه نه جواب ويره سز بن اشبو مصر
يوندن ايرى يابوب كتمزن تا اتام بكا دستور ويره بو ماكله
محاربه قلمه قرداشمى الم ياخود اول عادلوك عادلى كه حق تعالى در
حكم ايدب قرداشم بكا ويره الم لكيدم ○ روايتدر سدندن كه يعقوبك
اوغلنلرى حسكه غضب كلسه لودى كمسه طاقت كتورمزلودى تا بو فتنه
قوبوميجه پس روبيل غضبه كلوب يوسف قتنه واردى ددى كه يا ملك
والله يا قرداشمزى بزه ويروب قويلسى كيدا وز ياخود بو كنجا عوم
نقدر يوكلو عورت واريسه بوكى قالميه اوغلانى بوراغه شويله قاقمه دى
كه كوده سنك قيللرى طونندن طشره جقمه دى عادتلرى اول دى

يعقوب

يعقوب اوغلنلرينك اوليدى كه قجن بررى غضبه كلسه يعقوب نسلندن
بركمسه كلوب الينى انوك ارقاسنه قوماينجه غضبى ساكن اولمزدى
جون ايله غضبه كلدى كه يوسف بجى اوغلننه ددى كه يورى وار الوكى
شونلر اوزرنه قوجون اول وارب الينى انوك ارقاسنه قودى فى الحال
غضبى ساكن اولدى ددى كه بو شهرده يعقوب نسلندن كمسه وار در كه
بنوم غضبم اول ساكن قلدى ودخى حق تعالى خبر ويردى ○ ارجعوا
الى ابيكم فقولوا يا ابانا ان ابنك سرق وما شهدنا الا بما علمنا وما كنا
للغيب حافظين واسئل القرية التى كنا فيها والعير التى اقبلنا
فيها وانا لصادقون ○ يعنى يوسف اول قرداشلرنه ددى كه سز جاز
اندن ارتوق يوقدر كه دونك اتاكز قتنه واروك الخبر ويرك ديك كه بدريه
اوغلوك ابن يامين ملكك صاغننى اوغورلدى بز سهل شول كوردوكمز سنه
دن طانقلق ويرورز كه اول ديلويولندن جقر ديلوانى كوردك انوك اوغ
لدوغن بز كورمدك اما انلو انى اوغرلغه نسبت قلديلر انى اليقو ديلر
سنوك حكمك اوزره والكر سوزه ايانان مليوب شبهه ايدرسه ديك كه
اى اتا الوبزه شبهه وار سه اول كويى اهالنه صورك انلوك اجنده
يوكلمز ادايلر دخى اول كاربان اهالنه صورك كه كنعاندن بزمله بلمليدى
كه بزم قولمزده بز صادقوز خلافمز يوقدر جون يوسف قرداشلرنه
بو تلقينى ويردى انلر ابن يامينى انده قويب اتالرى قتنه كلديلر
شويله كه يوسف تلقين ايتدى خبر ويردیلر يعقوب انلرى اشيدب
تهمت قلوب ددى كه سز شول قوردلره دوندوكز بربون بولوا اول كتدوكز
كويوسفى السدوكز الينى كتدوكز شمعونى السدوكز اوش اوجنجى وار
ابن يامينى السدوكز هرجقدوكز جه ارا كوزدن بون السكز حق تعالى
خبر ويرديكه ○ قال بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل عسى الله
ان يأتينى بهم جميعا انه هو العليم الحكيم ○ يعنى يعقوب اوغلنلرى ددیلر
كه دكلدر بو الامر نفسكز نه تسويل ايدب بو اشى خوش كوسترمشدر
اشلو سزكو كلكوزه لذت ويرد پس بنوم اوزرومه چاره كوركلو صبر اتمكدر

كه جزع ايدب كلمسيه شكايت قلميم اولا كه حق تعالى يوسفى ويهودايي
وابن يامينى كلسنى بكا اولشدر ودر ويره الله تعالى انلرك حالى نته ايدوكنى
وبكا انلرى قنده ايدوكن بلور عليمدر وانلرى فضلى بوكه بندن يكا دد
اتمكه حكيمدر حكم ايليه ودخى حق تعالى خبر ويرو ديكه ○ وتولى عنهم
وقال يا اسفى على يوسف وابيضت عيناه من الحزن فهو كظيم ○
يعنى يعقوب اوغلنلرندن اعراض ايدب انلرك قتندن چقدى كندو
خلوتنه كريب ددى كه واى بنوم قتى غصه لروم وحسرتلوم يوسف
اوزره اولدكلو فراق وحسرت واغلمق حاصل ولدى كه الى كوزلرينك نورى
صوغلدى اغردى كورمز اولدى كوكلى غصه ايله طولمشدى هيچ بركمسيه
اول خزننى اظهار ايدب شكايت قلمزدى ○ روايتدر حسن بصريدن
كه يعقوب سكسن ييل اول فراق اوزره اولدى هيچ كوزينك ياشى قورو
مدى كوكلندن غصه منع اولنمدى حال بودر كه يير يوزنده اول عصرده
الله تعالى قتنده اندن مكرم ومعزز قول يوغدى اولوقت كه يوسف
قيويه براغلدى يدى ياشنده ايدى سكسن ييل اتاسندن ايرو اولدى
ودخى حق تعالى خبر ويرو ديكه ○ قالوا تالله تفتؤ تذكر يوسف حتى تكون
حرضا او تكون من الهالكين ○ قال انما اشكو بثى وحزنى الى الله واعلم من الله
ما لا تعلمون ○ يعنى يعقوب اوغلنلرى چون اتالرينك اول فراقن و
اغلمغن كورديلر ددیلر كه يا اتا سن زائل اولميوب اول يوسفى دائم الكارسن والله
والله سن بو فراقله اتولى ايد اريدب قوو قوتيكى عقلك دخى اقلمايسر يلوب
كندوكى اولدورسن يعقوب ددى كه اى اوغلنلرم بكا اركى سوزيله
طعن ايدب سويلمك كه بن شكايتمى سزه قلمزم كندو غصه مى وفراقمى
اول الله عرض ايدرم كه حالمى بلور بكا الله قبلندن علم حاصل اولمشدر
كه بن انى بلورم كه سز بلمزسز كه يوسف دريدر زيرا اول يوسف كوردوكى
دوشدن كه يلدزلر اكا وكون الى سجده قلمشدى انوك تحقيقن
اوموب الى منتظرم اولمشدى بلور ديكه پيغامبرلرك دوشى باطل اولمز
وبعضيلر ددیلر كه يعقوب ملك الموتى دوشنه كوردى صوردى كه
يوسفك روحنى قبض ايلدكمى اول الى ددى كه قبض اتمدم هنوز
يوسف

يوسف دريدر اندن بلوردى كه يوسف دريدر ودخى حق تعالى
خبر ويرو ديكه ○ يا بنى اذهبوا فتحسسوا من يوسف واخيه
ولا تيئسوا من روح الله انه لا ييئس من روح الله الا القوم
الكافرون ○ يعنى يعقوب اوغلنلرنه ددى كه يا اوغلنلرم
كدوب مصره وارك يوسفدن وقرداشى ابن يامیندن خبر طلب
ايلك اولا كه بو بشارت خبر يله كلاسز اوغلنلرى ددیلر كه يا اتا ابن
يامينى ديوسك نقدر كركسه انوكچون جهد ايدلم اما يوسف ايچون
ديرسك اول اولمش يوسفى بز اولولر اراسنده نجه طلب ايدلم يعقوب
انلره ددى كه الله تعالى رحمتندن اميدكزى قطع اتمك بدركلكدر
الله تعالى رحمتندن اميد كسمز الا انلر كه حق تعالى نعمتنه كافر
اولديلر كلمۀ توحيددن اعراض قالديلر چون يعقوب اوغلنلرى اتالرندن
اجازت الوب سفر يراغن قلوب كدوب مصره كلديلر نته كم حق تعالى
خبر ويردى ○ فلما دخلوا عليه قالوا يا ايها العزيز مسنا واهلنا
الضر وجئنا ببضاعة مزجاة فاوف لنا الكيل وتصدق علينا
ان الله يجزى المتصدقين ○ يعنى چون يوسفك قرداشلرى
كنعاندن كوچوب مصره وارديلر وارب يوسف اوزره كورديلر ددیلر كه
يا عزيز بزه دخى واهلمزه دخى اجلق واقع اولديله بز نجه قيمتمز
متاعله كلدك بزدن انى قبول ايدب بزوم ايچون يوكلرومزى تمام
اولچوويرا اسكمزى يكينه كجوريها سز متاعمزى قيمتسزطوت بزه
احسان ايدب تصدق ايله ايكى ايوسنلرن اولمزسه ايكى ييلوسندن
دخى اولميه كه الله تعالى صدقه واحسان اهلنه كوركلو عوضلر وثوابلر
ويريجيدر چون انلر اول خبرى سويلديلر يوسف ددى كه بزم خزينه مزه
بردفتر واقع اولمشدر عبرانى ديلنجه هيچ انى سزدن كمسه بلورمى وكوركلو
اوقوروا رميدر يهودا ايچون ددیلر كه بو كلولر يوز ارا اوقوردیلر يوسف
دخى كيرب اول نامه چقردى يهودا انك الينه ويردى يهودا اچوب

باقدی کورد دیکه کندونک خطیدر یوسفی صاتدقلری وقت حجت یازب
مالک ابن عزیزه ویردیلر دخی یهودا انی کورب لونی متغیر اولدی
ددیکه بزم قلومز واردی صاتدق قیون کوردکنی بونا اول وقت انوک
بیعی اوزره حجت یازب ویردوکلری یوسف ددیکه یلان سویلدوکنز اول
صاتدوغکز قول دکولدی ازا ددی سزا کا ظلم ایدب صاتدوکنز امر ایلدی جلا
دنه که بونلرک کلیسنک بیونلرن اورغل اول قودا شلری فریاد ایدب مدد
مدد ددیلر زادلغیله یلواردیلر ددیلرکه الوبزی اکرلمزسک اول اتامز بکا
ضعیفی اسن که کل بو اوغلان اوزرنه بونجه ییلدر فراق ایدب حزنله کوزیلشی
دوکلی الویسن بوکلی اوغلنلرن هلاک ایدرسه اولورسک انوک حالی نته اول جون
بو یله بو تضرع قلدیلر یوسف دیلدیکه کندوزی اظهار ایده انلره برسوز ایر
شدره نتکم حق تعالی خبر ویردی ۝ قال هل علمتم ما فعلتم بیوسف واخیه
اذ انتم جاهلون ۝ یعنی یوسف انلره ددیکه بیلورمسکز یوسفا وقرداشنه
نه ایش قلدوکزکه جاهللردن اولدوکزکه یلتلی عصیانه خروج ایدب
عاصیلردن اولدوکز سز حالکزی کزلرسکز نه وار بزم صاغمزا وارکه هب تفصیلیله
بونه نه قلدوغکزی خبر ویر بیوردی یوسف اول صاغی کتوردیلر یوسف
انی النه الدی بر کز قاقدی بر جبوغله اول صاغ چاغرادی دوندی یوسف انلره
ددیکه هیچ بیلورمسزکه بو صاغ نه در انلر ددیلرکه ملک بیلور بز بیلمز یوسف
ایتدی صاغ دیدیکه یا ملک بو قوم که کلوب سنوک الیوکده طورمشلردر هیچ
سنوک قتوکه بونلر جلین یلانجی قوم یوقدر دخی کلمامشدر انلر انی اشیدب باشن
اشغه براقدیلر اعضالری دترمکه باشلادی یوسف اول صاغی بر دخی قاقدی
کروچکلو اودی ددیکه بو صاغ ایدرکه اول اوغلان که بونلر صاتدیلر کندو
لرک قرداشلریدر رشمدی اول یوسف دریدر اما اول اتاسندن واتاسی
اندن ایراق دوشمشدر ۝ دبو ویر کز دخی قاقدی کروچلا اودی یوسف انلره
ددیکه بو صاغ ایدر هیچ یر یوزنده بونلر جلین قرداشلرنه جفا قلمش
قوم یوقدر اول اتالرنه دخی غصه ایرشمدی الا بونلردن ایرشدی دردیچ
کز قاقدی صاغ کروا اوز بیردی یوسف ددیکه بو صاغ ایدر بو دکلی بو
اتادن طوغمشلردر ۝ اما بونلرک الجی قرداشلریکه یوسفدر ابن یامین

انلر ایرق اتادندر اول یوسف اتالری قتنده سوکلو اولدوغی کوتر ٢٠
مدیلر الحجلر ایدب اتاسندن ایتر دیلر ایلتوب قیویه براقدیلر الا
جفالو ایدب کوکلکن چیقر دیلر اول کوکلکی اوغلاق قاننه بولشدردیلر
اتالرنه ایلتوب یوسف قورد یدی دیوب خبر ویردیلر اتالرنه یلان سویلیو
یلدیلر اندن صکره انی قیودن مالک بن دعر چیقریجق کلدیلر بزم قاچقون
قلومزدر دیو اول مالکه صاتدیلر بهاسنی الوب اوشدیلر اول وقتدن برو
اول کناه اوزره مصر اولوب طوردیلر هیچ اندن بر توبه واستغفار قلمدیلر
امدی ای ملک عزیز بونلرک اول فعللرنه لایق جزالری نیدر بلکل یوسف
جلادلری بیوردی طورک بونلرک الیرن ایقاورن کسک بو سفار قرداشلری
کندولرک اللدن وایاغندن امید کسوب کندولره هان اولمی حاضر کوردیلر
یوزلین یوه قویب تضرع بوله اغلشدیلر ددیلرکه یا ملک الله دن قورق
بزه ترحم قلمزسک باری اول بیر اتامزه مرحمت قل بونجه اوغلانی هلاک
ایدب انوک بغرنی طوغرمه یوسف طنمدی سکوت قلدی اول یهودا
دونب قرداشلرنه ددیکه بنی سزی بو اشدن منع ایدب دیمدیمی
بو اشی اشلمک که هرکون بو اش فاش اولوب فضاحت حاصل اولوربنوم
سوزمه ایمدوکز بلکه بنوم ایله خصومت قلدوکز بونلرک اول حالده زاریلقده
کورب یوسف شوله اغلدی که طونی کوز یاشیله اصلاندی طاقتی قلمدی
یوزندن نقابی یردین کوتردی ددیکه یاشلکزیو قاردوکوتوب نظر ایلک
توبه ایدانسکی اولورسکز سزی عفو ایدایی وسزی اول ییره یرنه باغشلیا
بن بونلر باشلرین یوقرو کوتروب نظر قلدیلر یوسفی کوردیلر ددیلر
که بو یوسف اولا کرو کوکلریدن شبهه دفع اولماغیچون الاصوردیلر نتکم
حق تعالی خبر ویردی ۝۝ قالوا ائنک لانت یوسف قال انا یوسف
وهذا اخی قد من الله علینا انه من یتق ویصبر فان الله لا یضیع
اجر المحسنین ۝ یعنی یوسف قرداشلری ددیلرکه حقیقت سن
یوسف ددیکه بن یوسفم بو قرداشلرمدر ودخی یوسف ددیکه بن یوسفم
بو قرداشمدر حق تعالی بزه فضل واحسان قلدی صبرکه تحقیق هر کیم الله
تعالیدن قورقدی عاصی اولمدی وحلم اولنان بلایه صبر ایلدی اول اهل
احساندن اولور بدرستی الله تعالی محسنلرک اجرنی دنیاده اخرتده ضایع

ضایع ایتمز ودخی حق تعالی خبر ویردی ۝ قالوا تالله لقد آثرک
الله علینا وان کنا لخاطئین ۝ قال لا تثریب علیکم الیوم یغفر الله
لکم وهو ارحم الراحمین ۝ یعنی یوسف قرداشلری چون یوسفی بلدیلر
ندامت ایدب اوتندیلر دیدیلر که والله حق تعالی سنی بزم اوزرومزه اختیار
قلدی وبز الله تعالی یه عاصی اولدق سکا قلدرو غمز اشلرله بوم مصوجمزی
عفو ایلکل که سن کریمسن یوسف ددیکه ملول اولمک که سزلر اوزرولکزه اندن
اوترو ملامت تعبیر یوق اول اشوکزی عفو ایلیه که ارحم الراحمین اولدر
پس یوسف دیلدیکه اتاسیله کندو اراسنده اولان فراقی دخی حق تعالی
دستوریله وصاله دونده قصد ایتدیکه قرداشلرینی بشارتله کوواتالوی
کونده نتکم اول حزن وفراق کوکلکن ایلتنوب اول حزننی دفع ایدب کو
سوره اولشدره نتکم حق تعالی خبر ویردی ۝ اذهبوا بقمیصی هذا
هذا فالقوه علی وجه ابی یأت بصیرا واتونی باهلکم اجمعین ۝
یعنی یوسف قرداشلرینه کوکلکن ویردی ددیکه ای قرداشلرم الولی بو
کوکلکی ایلادکز اتامک یوزی اوزرینه قوک که کوزلرینک کورمکلکی کروا اولکی
کبی اوله زیرا اول کوکلکی جنتدن کلمشدی که جبرائیل ابراهیمه ع م
کتورمشدی کیردی اول وقت که اوده اتلدی اودا صوق اولدی اندن
اندن صکره اسحاقه قالدی اسحاقدن یعقوبه قالدی یعقوب بر هیکل
دوزب اول کوکلکی انوک اچنده یوسفه کیوردی اولو قتدن
برو انوکله بلندی قیوبه براقدقلرنده دخی بایندی که جبرائیل کلوب
اول هیکلدن انی چقردی قیوا اچنده یوسفه کتوردی اولو قتدن برو
انوکله بلندی زیرا جنت طوننه اسکمک یوقدر پس یوسف چون کو
کلکی قرداشلرینه ویردیکه الوب کیده لر اناربربری اراسنده اختلا
اختلافه دوشدیلر اول ددیکه کوکلکی بن ایلتورم بو ددیکه بن ایلتورم
یوسف ددیکه اول حزن وفراق کوکلکی کیم ایلتدیسه بو کون بشارت
کوکلکن دخی اول ایلتسون یهودا ددیکه اول قانه بولشمش کوکلکی
بن ایلتدم الاقوردیدی دیو خبر ویردم بو کون بو کوکلکی دخی بن
ایلته یین

بن ایلته یین خبر ویره یین که یوسف دریدر اول اینته که غصوبه
براقدم بو دفعه انی فرحه اولشدوراین پس یوسف قرداشلرینک
هر برینه هدیه لر وبنوتلر ودوه لر ویردی کوندردی ددیکه هیچ
بربکزا انده قالمک کلی اهلکزله بونده کلوک اتلوسو ورله چون چقوب
مصردن کنعانه توجه قلدیلر یعقوب کنعانده اول یوسفک کوکلکی
ققوسن طویدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ۝ ولما فصلت العیر
قال ابوهم انی لاجد ریح یوسف لولا ان تفندون ۝ قالوا تالله
انک لفی ضلالک القدیم ۝ یعنی چون کاروان مصردن چقدیلر
ایولدی کنعانه سار کوننلک یول قالنجق حق تعالی دستوریله بر یل
چقوب اون کوکلک یول ققوسن یعقوبه ایوشدردی چون یعقوب
اول کوکلک ققوسن طویدی اوغلنلرینک اوغلنلری قتنده اوتورر
دی یعقوب ددیکه ای اوغلنلرم بن یوسفک ققوسن طویدیم کلوب
متامه ایوشدی الوسزبنی تعیب ایدب جهالله وزرنه وانی عقله نسبت
ایتمزسکز ددی واول اوغلی اوغلنلری انی اشیدب ددیلرکه والله سن
تحقیق دخی اولکی محبت اچنده قالمشسن دروغ عقلک السلمشدر
سوزک قوشمدرنه ددوکک بلمزسن قتنده هلاک اولمشدر یوسفی دخی
اومرسن اول اوغلنلر یعقوبه تعیب وتوبیخ بوله سویلدیلر یعقوب
کروساکن اولدی چون برقاچ کون کچدی اوغلنلری کلوب ایوشدیک
نتکم حق تعالی خبر ویردی ۝ فلما ان جاء البشیر القیه علی وجهه ۝
فارتد بصیرا قال الم اقل لکم انی اعلم من الله ما لا تعلمون ۝ یعنی
چون یهودا اوغلی کلوب اتاسنه یوسف بشارتنی ایوشدردی کوکلکن
النه ویردی یعقوب کوکلکی الوب یوزنی اوزرینه قودی کوزلری اچلدی
دونب یعقوب اول اوغلنلرینه ددیکه بن سزه دیمدمیکه بن الله تعالی
جهتندن نسنه بلورم که سز انی بلمزسز بن بلورم یوسف دریدر اندلر
دردیکوزکه اول هلاک اولمشدر چون اوغلنلری اتالری قتنده دخی
فعللری ظاهر اولب ملامت اولندیلر که اتالوندن دخی عذر لون

دیلیه لونتکم حق تعالی خبر ویردی ○ قالوا یا ابانا استغفر لنا
ذنوبنا انا کنا خاطئین ○ قال سوف استغفر لکم ربی انه هو الغفور
الرحیم ○ یعنی اوللر اوغلنلری عذر ایدب اتالرینه دیلرلکه یا اتا
بوزسنوک قتوکده صوچلولرکنا هللر زحطالر اشلیوب الله تعالیدن
بزه مغفرت دیلیو ویره سن و هم سندخی بزدن عفو ایدب راضی اولا
سن اولا که حق تعالی دخی اول سببدن بزه مغفرت عطا قلا اتالری دیدیکه
صبر ایدک تیزلو لاکه بن سزیچون الله تعالیدن مغفرت دیلیم که بنوم
ربم غفوردر توبه قلنلری یارلغر رحیمدر اسرکر پس یعقوب اوغلنلرینه
طلب مغفرت تاخیر قلدی اکا دک که مصره کیره لر جمعه کیجه سی سحرده
قتنده اتلریچون مغفرت طلب قلا اول اوغلنلری ارتحال یراغن بیوب
کلی اهل بیتیله نقدر که کنعانده ال یعقوب واردی خنالریله طوارلریله
کوجوب کنعاندن مصره توجه قلدیلر ○ روایتدر عبدالله بن مسعود
دن که اول ایدر یعقوبک جمله اهل بیتی ارنلردن و عورتلردن یتمش
یتمش اوچ کشیدی وارب مصره کوردیلر صکره که موسی پیغامبر ایله
مصردن چقدیلر اول بنی اسرائیل که ال یعقوبدر التی یوز بیک دخی یتمش بیک
کشیدی فرعون الندە اسیر قلاندن ارتوق پس یعقوب چون اوغلنلری
یاله مصره یقین واردیلر یوسفه خبر ایرشدی دیلر یوسف مصر اچنده
ندا قلدردی که اولو کچی عالم جاهل غنی و فقیر جمیع استقباله چقهلر و
کندو دخی ملکانه زینت و سلطنت له کلی خدم و حشم بوله اتاسنه
استقبال قلدی نتکم حق تعالی خبر ویردی ○ فلما دخلوا علی یوسف
اوی الیه ابویه ○ وقال ادخلوا مصر ان شاء الله امنین ورفع
ابویه علی العرش وخروا له سجدا وقال یا ابت هذا تاویل رؤیای
من قبل قد جعلها ربی حقا وقد احسن بی اذ اخرجنی من السجن وجاء
بکم من البدو بعد ان نزغ الشیطان بینی وبین اخوتی ان ربی لطیف
لما یشاء انه هو العلیم الحکیم ○ یعنی چون یوسف اتاسی یعقوب
اهل بیتیله یوسفه ایرشوب بولشدیلر یوسف اتاسنه و اناسنه اکرام
ایدب کندو یه ضم ایلدی دیدیکه یا اتا کیرک ان شاء الله شمدندن
کیرو

کیرو اجلقدن و حزندن امین اولاسز قورقوکلی مرتفع اولاچون
عزت و اکرام ایله مصره کردیلر یوسف اناسنی تختنه چقاروب صاغ
یاننه اوتوردی و خالتسی اناسی یرینده اتاسینک حلالیدی انی صول
یاننه کچوردی اون بر قرداشلری کلوب قرشوسنده تحیت ایدب
اکا سجده قلدیلر زیرا اول وقت عادت اولیدی که قچن کچیلر
اولولره تحیت قلمق دیلسه سجده ایدرلردی چون یوسف اول وقت
یوسفک اتاسی و اناسی و قرداشلری یوسفه سجده قلدیلر یوسف
دیدیکه یا اتا اشبو سجده اول ایلرو کوردوکم دوشک تاویلنی تحقیقدر
که بنوم ربم انی تصدیق قلدی ○ اهل تفسیردن بعضلری دیمشلرکه
یوسف دوشنی کوردوکنده یدی یاشنده ایدی تحقیق قرق یاشنده و
واقع اولدی اندن یوسف کندو یه حق تعالینک عطالرینی ذکر ایدب
دیدیکه بنوم ربم بکا احسان قلدی بنی زنداندن چقردی سزی اول
کنعان بوینده سندن اصاغاق سلامتلغله کتوردی شوندن صکره که
شیطان بنمله قرداشلرم ارسنده اغوا قلوب فساده بوافدی
بنوم ربمک جمیع افعالی لطیفدر که دیلدوکیه طاغیدر دیلرسه جمع
ایدر اول الله تعالی علیمدر قرداشلرم نه اشلدکلرین بلور حکیمدر
بنم ارامده و قرداشلرم ارسنده فراقی کوتروب وصال میسر قلدی
کندونک لطفیله و فضلیله پس یوسفک جمله مقاصدی یرینه کلدی
کوردیکه اول حال دخی باقی اولسر دکل اول حیات فانی ترک ایدب
حیات باقی طلب ایلدی سعادت سرمدیه اچنده نتکم حق تعالی
خبر ویردی ○ رب قد اتیتنی من الملک وعلمتنی من تاویل
الاحادیث فاطر السموات والارض انت ولیی فی الدنیا والاخرة
توفنی مسلما والحقنی بالصالحین ○ یعنی یوسف دیدیکه ای
بنم ربم بدرستی مصر دیارینک ملکلکنی ویردک بو دوشلری تعبیر قلمق
علمنی بکا بلدردک ای کوکلری یرلری یرادن بنوم ولی نعمتم سنسن
دنیاده دخی اخرتده دخی بکا بو کلی عطالو سندندر سندن بولدم اول عطا

دیلرم كه بنی احلا اصلده توحید اوزره اولدرسن اول اصالحلر زمره‌سنه اولشدر
اولشدرهسن كه اتالرمدر دده‌لرمدرسن انلرك رسالتله قوللرو كه كوندر
دك ○ روایت قلورلركه یعقوب عم مصرده اوغلی یوسفله عم اون یدی
ییل بله اولدی عمری یوز قرق ییله ایرشدی حق تعالی دن وعده ایرشوب
انده وفات قلدی اوغلی یوسفه وصیت قلدی كه انی ایلتوب ارض مقدسده
اتالری دده‌لری قتنده دفن ایده‌لر اول كون كه یعقوب وفات قلدی
اتفاق ایله دوشدی كه قرداشی عیص دخی وفات قلدی تقدیر حق
ایله اولدیله آلسی بر قرندن بر كونده دنیایه كلدیلر كوبر كون ایچنده
دنیادن كتدیلر وایلتوب كوبر قبر ایچنده بله دفن ایتدیلر اتالری اسحاق
اسحاق پیغامبر قتنده اتاسندن صكره یوسف عم دخی یكرمی اوچ ییل دری
اولدی اولدخی یوز یكرمی یاشنده وفات قلدی بنی اسرائیل دیلدیلركه
یوسفی دخی اتاسی قتنه ارض مقدسه ایلتهلر اهل مصر الوب كتمك قومدیلر
ومصر قومی دخی انوك دفننده اختلاف دوشدیلر هر محلت قومی دیلدیلركه
كندو مقبره‌لرنده دفن اولنه بركتی انده واصل اوله ایچون تا یقین اولدیلر
اولدیلركه ارالرنده قتال واقع اولا كوروصلح ایدوب اتفاق قلدیلر كه مصرك
اوستی تاننده صولری قسمت اولدوغی یرده دفن ایتدیلر تا كه بركتی جمیع
مصر اهلنه بله ایرشه پس اتفاق ایله انده دفن ایتدیلر تا موسی زما
نینه دك انده طوردی یوسف وصیت قلمشدی كه انوك عظالرنی انده قومیالر
چكنله بنی اسرائیل مصردن چقدی یوسف تابوتنی دخی بله الوب كیده‌لر پس
پس اولوقت كه موسی عم بنی اسرائیل الوب مصردن چقدی یوسف
تابوتنی دخی بله الوب ایلتدی ارض مقدسه یه اتالری قتنده دفن
ایلدی ودخی حق تعالی بیوردیله ○ ○ ذلك من انباء الغیب نوحیه
الیك وما كنت لدیهم اذ اجمعوا امرهم وهم یمكرون وما اكثر
الناس ولو حرصت بمؤمنین ○ یعنی حق تعالی چون یوسف قضیه‌سنی تمام
رسولنه خبر ویردی اندن صكره بیوردیله یا محمد بو سكا جبرائیل كوندرب
كوندرب خبر كوندردوكمز قضیه اول غیب خبرلردندر كه سن حیله
یلدردك كه جبرائیل وارب سنوك اوزركه اوقدی بلدردیكسن یوسف

قرداشلر

قرداشلرینك قتنده حاضر دكلدك اولوقت كه انلر اتفاق ایدوب یوسفی
قیویه براقدیلر وچقاروب صاتدیلر اول یوسفه درلو درلو حیله‌لر قلدیلر
بونی سن خبر ویردوك كلمه‌شوز انبوتكه دلیلدركه بو اهل مكه اهل مكه انی
اشیدوب ایمانه كلالر اما بو خلقك چوغی ایمانه كلور دكلدر نقدر سن حریص
دخی اولور سك كه انلر ایمانه كلالر زیرا كه انلره علم سابقده بو كفر تقدیر قلندی
انلر ایمانه لایق دكوللردر ایمانه كلمزلر ودخی حق تعالی بیوردیله ○ ○ ○
وما تسئلهم علیه من اجر ان هو الا ذكر للعالمین ○ یعنی حق تعالی
بیوردركه یا محمد سن بو ایمان اوزره وانلری دعوت قلمق اوزره انلردن
اجرو مزد استمزسن كه انلر سكا اجابت قلمامقده نظرا ولا بو دعوتدر بونه
كتورقبول ایتمدكلرندن قیورمه كه انلر سنوك رزقلرندن نسنه نقص ایتمزلر
سكا رزق الله تعالی قتندندر و بو سكا اندوریلن قران دكولدر الا وعظ
ونصیحتدر بو عالم اهلنه كه جن انس اشیدوب اوكوتلنه‌لر وشرك ترك
ایدوب توحیده طوتالر تا سعادت سرمدی اولورلر والا التفات قلمیوب كفر
اختیار قلنلره شقاوت ابدی اولور ودخی حق تعالی بیوردیله ○ وكاین
من ایة فی السموات والارض یمرون علیها وهم عنها معرضون وما یؤمن
اكثرهم بالله الا وهم مشركون ○ یعنی حق تعالی بیوردركه یا محمد ای نیجه
علامت كه كوكلر یولدوزم ملكمزده انی دلالت قلور ای وكون كبی ویلدزلر
كبی و بو هواده بولتلر و یغمورلر و یللر اسمك و رعدو برق كبی و یرلوده
دخی بو عجایب مصنوعات كه وجوده كلوب یرادلمشدر كلی بزم وحدا
نیتمزه دلالت قلیجدر بونلر اول مصنوعاته نظر ایدوب فكر ایتمزلر كه
انی ایلیالر اچلرندن اول ایمانه بر رغبت قویه بونلرك چوغی اقرار ایدوب
دیورلركه بزم خالقمز و یرك كوكك خالقی الله‌در بو نسنه‌یه ایمانلری و
وارلرو بونله طورب اول صنملری الله تعالی یه شریك قتارلر بعضی نسنه
ده تصدیق ایدرلر و بعضسنده تكذیب ایدرلر بونلردن اوترو حق
تعالی انلره تهدید ایدوب بیوردیله ○ ○ افامنوا ان تاتیهم غاشیة
من عذاب الله او تاتیهم الساعة بغتة وهم لا یشعرون ○ ○ ○

یعنی حق تعالی بیورر که یا محمد بو اهل مکه امینمی اولورلر اندن که
انلره حق تعالینک عذابندن بر پاره عذاب کلوب انلری هلاک
ایده نتکم انلردن ایلروکی امتلره وقع اولدی یاخود السوزن انلره
اول قیامت کنی کلمکه انلرک هیچ خبرلری اولمیه اول وعده اولنان ایدی
عذابلره واقع اولا کلکه هیچ خلاصلرنه چاره اولنمیه وبوندن صکره حق
تعالی بیوردیکه ○○ قل هذه سبیلی ادعوا الی الله على بصيرة انا ومن
اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشرکین ○ یعنی حق تعالی بیورر
که یا محمد آیته بو مکه کافرلرنه که اشبو ملت اسلام بنوم طریقمدر بنی
بر دعوت قلوب بو خلقی شرکدن توحیده وکفردن ایمانه وایماندن یقینه
ومعصیتدن طاعته ومخالفتدن موافقته دعوت بوله قیندرکیم
یقین وحقیقت اوزره که بن دخی وبنوم دینمده بکا متابعت قلنلر
دخی کلی بصیرت اوزره وحقیقت یقین اوزره درلکم شرکلری وکمان
لری یوقدر بو تنزیه ایدرز اول اللهی اندن که انوک شریکی اولا اول
عالم ومقدسدر بوشی بکلردن ودخی بن انلرکه دینلرنده شریک دکولم و
اول مکه کافرلری دردیلرکه بو رسول اولان ایله کولدی که فرشته لردن
اولا ایدی ادمدن اولمیا ایدی ○ پس حق تعالی بو آیتی ایندرب بیور
بیوردیکه ○ وما ارسلنا من قبلک الا رجالا نوحی الیهم من اهل
القری افلم یسیروا فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من
قبلهم ولدار الاخرة خیر للذین یتقون افلا تعقلون ○ یعنی حق تعالی
تعالی بیوررکه یا محمد بن سندن ایلرو رسوللر کوندردک الا کلی اومیلر
دن کوندردک هیچ بری فرشته دن دکولدی بز انلره وحی ایدردک انلر دخی
اولکوندردوکمز قریه اهلنه منسوبدی کروکندو قبیله لرندندی بونلر بو
یر اوزرنده بر سیر ایدب یورومزلر مکه نظر ایدلر بر عبرت الالرکه اول
کوندریلنلردن ایلرو تکذیب ایدب ابطار قلنلرک عاقبتی نیه ایو شدی
نجه هلاک اولدیلر و دیارلری نتم خراب اولدی تحقیق دار آخرت خیر
لودر بقایوندن وتمتع یوندن که اول جنتدر شول کمسنلره که شرکدن

صاقندیلر

صاقندیلر الله یولیوب الا طاعت کتوردیلر بو فکر ایدب اکلمزلرمی
بونلرکه آخرت باقیدر دنیا فانی باقی اولان لابدر که اول فانیدن افضل
اولا پس نته درکه بونلر فانی باقی اوزرنه اختیار ایدرلر بوندن صکره
اول رسوللر خبرندن بیان ایدب بیوردیکه ○ حتی اذا استیئس الرسل
وظنوا انهم قد کذبوا جاءهم نصرنا فنجی من نشاء ولا یرد باسنا عن القوم
المجرمین ○ یعنی یا محمد سندن ایلرو بز هیچ رسول کوندردک الا بنوم نصرمز
انلره تأخیر اولندی اکلندی تا که انلر اول قوملرینک انلره اجابت ایدب کلمکلر
کلرندن امید کسدیلر اول قوملری دخی ایله ظن ایتدیلرکه اول رسوللری
انلره وعده قلوب قورقیدقلری نسنه یلاندر ودخی بو نصرت وظفر اول
رسوللره ومزدن بو زنجملکله ایله ظن ایتدیلرکه اول ایمانه کلنلر لورجوع
ایدب انلری تکذیب ایدرلر بونلر بو حالده ایکن السوزن نصرمز و
ظفرمز انلره ایرشدی که اول قوملردن هلاک ایدب انلری وانلره ایمان
کتورنلری نجات ویروب فضلمزله قورتردق زیرا بنوم عذابمزی کمسه
دوندرمز ودخی بیوردیکه ○○ لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب
ما کان حدیثا یفتری ولکن تصدیق الذی بین یدیه وتفصیل کل شیء و
هدی ورحمة لقوم یؤمنون ○ یعنی حق تعالی بیوررکه تحقیق بو یو
یوسفک وقرنداشلرنک واتالرینک قضیه لرن ذکر اتمکده عبرت وار شونلره
که عقل اسلرایدر زیرا عقلی اولنلره یوسف حالتدن ای اکلرلرکه یاوزلق
ایلدنه ایلوک اتمک کرک وصوچلولرک صوچنی نقدر چوق اولورسه عفو ایدب
ترک اتمک کرک ودخی حق تعالیدن مقدر اولن بلایه صبر ایدب جزع قلمق
کرک نتکم یوسف عم قرداشلری جفاسنه صبر ایلدی انلرک صوچلرن عفو
ایدب انلره احسان ایلدی ودخی بلاءکه شهوتنه صبر ایدب کندوی الله
عاصی اولمقدن یولردن صقلیه الرانی ترک ایتدوکیچون زندانه دخی کیردی
نتکم یوسف حق تعالی دن قورقوب صبر ایدب شهوتنه مخالفت قلدی
زلیخایه مطیع اولمدی زندانه کرمکه راضی اولدی الا رضا و بر مدی دخی بله
که الله تعالی قویب چلبتنی مخلوقه عرض اتمک روادکل الا ایدیجک
اولورسه حق تعالی انی کورکندو نفسنه اصمرلو دخی ارتوق زحمته اوغرار

نتكم يوسف زندانده الله قويب اول ساقيه اليحا قالدى دديكله بني ربك
قتنده انكل حق تعالى اول سببدن انى دخى زندان ايچنده اكلدى يدى ييل ودخى
بلكه اكه الى التنده غيلره نحيه صانوب جفا اتمك كوك عدل وانصاف اوزره
ديو ملك كوك نتكم ملك اولوب الى التنده غيلره محيف وظلم ايلمدى كلنك حالى
يرلو يرنجه رعايت ايدب صقلدى واما قرداشلرى حالندن بونى عبرت الوب
اكلميه كه كيمسه حسد اتمكى روا كورميه والرايدرسه كندو بلايه اوغرادكه هيچ
راحتلق بولمز واول مرادى يونه كلمز زيرا مراد حق تعالينك تقديرين
منع اتمكدر اول خود اولا الوا اولا حق دكلولدر نتكم يوسف قرداشلرى يوسفه
حسد ايدنلركه يوسفى قهر ايدالر اتالرى قتنده كندولر محبوب اولالر اول
مرادلرى يونه كلمدى عاقبت يوسف قتنده كندولر حدمتكار اولديلر ودخى
بلالو كه حق تعالى يه عاصى اولمق دنياده دخى فضاحتدر اخرتده دخى فضاحتدر
حتدر الكر توبه قلميلسى اولورسنا نتكم يوسف قرداشلرى اول ايشلدكلرى ايشله
دنياده يوسف واتالرى قتنده فضاحت بولديلر بلكه اندن صكره كلن امتلر
ايچنده دخى حق تعالى انلرك قضيه سن هر ايندركن دكى كتابده خبر ويردى
نتكم قرانده خبر ويردى تا قيامته دكين انلرى بو خلايق ديلنده سويلديلر
لكن چون انلر توبه قلديلر اتالرينى شفيع طوتوب تضرع قلديلر مغفرت
بولديلر كوككه هر عاصى اولان دخى بو الله قتنده مرتبه سى اولان كمسه
صالحلردن شفيع طوتوب دعاسن الالتاله اميدوار اولا دخى انلر حلبين مغفور
اولا ودخى يعقوب حالندن بونى عبرت الاكه الله تعالينك سوكوسندن
غيرينك محبتنى كوكلنه كيورميه الركيورسه الله تعالى غيوردر ديلمز قولنك
كوكلنده خالق محبتيله مخلوق محبتى شريك اولالى اندن ايور يابلوكوكلندو
محبتى اول كوكلده قرار طوته نتكم يعقوب يوسفدن ايردى دخى حكمت
وعبرت بوندمچوق بو مد كوره مخصوص دكل عقلى اولوب فكر ايده حق
تعالى بيوردكه عقلى اولوب فكر ايده حق تعالى كشف ايدر بو بر قاچ
ظاهرندن تنبيه قلدى تا باقيسن بونكله ادراك ايده سن پس حق
تعالى بيوردكه بو كلام كه كلام الله در دخى بو كتاب بحلاله كذب دكل
مخلوق دزلنى دكل حقدر كندودن اولرو كلن كتابلرى كه توريت و
وانجيل

مطلب

وانجيل ودخى بو رددرانلرى تصديق قليجدركه كل حق كلام الله در ودخى
بو كتاب حلال وحرامى بيان قليجدر وافعال واقوالده دخى ضلالت
كلى بقيندن هدايته يولنه چاكيجدر ودخى نعمت عظميدر شول كمسه كه
انلرك ايمانى وار دراشيدب امرينه متمثل اولورلر وانوكله عمل قلوب الى
جهانده سعادت بولورلر الله تعاليدن ديلوزكه بو كتابله عمل قلنلر
دن ورسولنك سنتى بوله سلوك ايدنلردن قليو يره وكامنى اشدب
عيدب الانلودن قليو يره كندو فضليله وكرميله ۞ سورة الرعد و

مطلب

مكية وهي اربعون وثلاث ايات ۞ بسم الله الرحمن الرحيم ۞
المر ۞ ابن عباس رضي الله عنهما ايدر بونك معنسى ديمكدر اولوركه
بن اول اللهونكه عرشدن ثريايه دكين بو الكسنوك ادا اسنده نه وارسه
بن بلورم وكوررم بو خلايق كورمدكلرى وبلمدكلرى نسنه لرى كلى
بن ظاهر دخى دكل بعضلر ددياركه بو قسمدر الله تعالى بونكله ايدر
الف الله اشارتدر لام جبرائيله اشارتدر ميم محمده اشارتدر يعنى قرانه
اشارتدر ۞ يعنى اول الله حقيچون كه جبرائيل محمده كوندردى ۞
تلك ايات الكتاب والذي انزل اليك من ربك الحق ولكن اكثر الناس
لا يؤمنون ۞ يعنى حق تعالى بيوردكه يا محمد اول كتابلركه قراندن
اوكدن اندى واول قران كه سكا ايندرلدى ربكدن دخى اول دلايلرو
حجتلركه اثبات وحدانيتيچون قراندن اوكا ايندرلدى ودخى اول نسنه لر
كه جبرائيل حلوب سنوك اوزروكه اوقدى ربكدن سكا وحى اولندى اول
كلى حقدركه سن انوكله عمل ايدب انوك احكامنه كلدكه متابعت قلاسن
لكن بو مكه اهلى اكا تصديق قلمزلر اول كلام حقدر اكا انكار ايدرلر
بوندن صكره دونب اول دلالتلرى ذكر ايلديكه اول خالقه تصديق
واجب قلور عقلى اولب ادراك ايدناده نتكم بيوردى ۞ الله
الذي رفع السموات بغير عمد ترونها ثم استوى على العرش وسخر الشمس
والقمر كل يجري لاجل مسمى يدبر الامر يفصل الايات لعلكم بلقاء ربكم

توقنون ۝ یعنی اول الله در اولکم کوکلری یرا اتدی بوجه الکمل و
اولوغلغله شویله که کورزسن هیچ درکی یوق لکن انوک درکی حق تعالینک
قدرتیدر که یرلری وکوکلری دخی طوتن اولدر چون کوکلری یرا اتدی
مستولی اولدی عرش اوزره حکمیله بولک بیانی نجدی ودخی ایله کنشی
مسخر قلدی ادم اوغلنلری ایچون که کنش کوندزن روشنلق ویره ای کیجه
ده روشنلق ویره تا که انلر اول شعله ایله مصلحتلرن قیوره ویوللرن
الکیالر بوایله کون هر بری فلکلرنده سیر ایدر الا اول اجل معلومه دکین که
اندن اوته تجاوز قلمزلر هر برینک منزللری واردر که بو منزللردن طوغر
بو منزللرده طولنور تا منزللرینک غایتنه ایرشنجه قیصلمده واوزلمقده ودخی
الله تعالی حکم ایدر جمیع عمور عباد ایله فرشته لر ایندر رسوللرینه وحیله
وحیله قرآن اجنده که علامتلر بیانن قلور واحکاملری تحقیق ایدر
اوله که سزانی الکیوب اول بعث کوننه تصدیق ایدرسز که انوک اجنده
ربکزه وانوک حضرتنه ملاقی اولسرز چون کوکلرده دلائلدن خبر ویردی
یرکز یولوده دلائلدن خبر ویرب بیوردی ۝۝ وهو الذی مد الارض
وجعل فیها زوجین اثنین یغشی اللیل النهار ومن کل الثمرات جعل
رواسی وانهارا فیها زوجین اثنین یغشی اللیل النهار ان فی ٦
ذلک لآیات لقوم یتفکرون ۝ یعنی اول الله در اولکم یری کعبه
بنک التندن دوشندکی صوا اوزره اما شول لمی چلقنورلکی هر طرفه چا
لقنوب میل ایدردی یو یوجه طاغلری یراتدب اول یرلری انوک کلیه
مینکلیوب محکم قلدی اندن قرار طوتب دولندی قوللری مصلحتلو
که انوک اوزرنه وطن طوتدیلر بر قاچ کون عمر مقدار تمام اولنجه دخی اول
طاغلرده واولوده ایو مقلر وبجارلر اقتدی لمی طتلو ولمی اججی ولمی اسی
وکمی صوق قوللری مصالحی چون ودخی انواع یمشلر یراتدی هر برینه
بر درلو شکل و بر درلو لذت ویردی که بر بونده کی یوق لمی طتلو
لمی الشی هم یاشی وار وهم قورسی وار ۝ بعضی وقت یاشی یتوب

بعضی

بعضی وقت قورسی بیتور وحیواندن دخی جفت جفت یرا اتدی
هر ارککی وار وهم دشیسی وار ودخی کیجیله کندوزنی یرا اتدی کیجی
کیجیله کوندزی کبورر انوک اوزرنه غالب اولور وکیجی کوندزو قتی
کلسه روشنلغیله کیجه قرانکوسی اوزره غالب اولور انی بورر بو درستی
اشبو ذکر اولنان آیتده ولمزنسنه ده بو برهانلر ودلیللر وار حق تعالینک
بر لکنی اثبات قلمغه شول قوم ایچون که انلر بو صنایعه باقوب صانعک
قدرتنی الدرلر دخی انوک واحد الغنی صفتنه اقرار ایده لر بوندن صکره
چوق دلائل وعلامت بیان قلادی کرو اول وحدانیتنه اثبات ایچون
تنکم حق تعالی بیوردی ۝۝ وفی الارض قطع متجاورات وجنات
من اعناب وزرع ونخیل صنوان وغیر صنوان یسقی بماء واحد
ونفضل بعضها علی بعض فی الاکل ان فی ذلک لآیات لقوم یعقلون
۝ یعنی حق تعالی بیوردر که یوزیولری یرا اتدق انواع اوزره بعضی
یروار که چوراقدر نسنه بتمز بعضی یروار که انوک طپراغی طتلوا
اری بعضی یروار که طتلو قومتلو وبعضی یروار که یومشق لطیف
حال بودر که اولشوق صنور بر برینه نه الرلوسه بونده بتر بونده
بتمز لمی عمارت لمی دوزلمی بیرو ودخی بوستانلری یرا اتدق که ایچنده
اوزملو وار وانواع یمشلر بتور وزر دخی الناکه انوک ایچنده درلو
درلو دانه لر بتور ورز ودخی خرما اغجلری لمی بلولن بر یرده بتمش
لمی بر یرده جمع اولوب بتمش ولیمنک اوزدلی یر بودغی الی یا اوج
اوزنوب کتمش وبو یمشلرکه بر یرده بتر هر برینک لونی ولذتی و
شکلی مختلف بر برینه بکزمز واغجلرینک دخی شکلی وقالبی مختلف
حال بودرکه بو طپراقدن بتر وبر صو ایله صوارلور صوارلینی
صو ییشل قزیل صاز ودکل اول طپراق دخی بر رنک اوزره اکر بو یمشلرک
طادی لذتی ورنکی مختلف اولدغی صو ایله طپراقدن اولسه البته و
واجب اولوردی که بو باغچه اچنده بتن یمشلرک کلیسی طادی بورنکی
برا اولیدی پس معلوم درکه اول بتندن نه صونک خبری وارکه

صوار دخی نه در و نه هیچ بر اغاک خبری وار که بیتوردکی نه در بو کلی اول
لطیف خبیر صنعیدرکه قدرتیله بو اختلاف اوزره وجوده کتوردر
تا که عقلی اولنلر اندن اکلیالرکه اول صانع واحد در قادر در نه دیلرسه ایشلر
هر براشنده انوک عجزی یوق در و بو ادم اوغلانک دخی مثالی همان بو
نجلیندرکه دوکلنک اصلی بر ادم بو انواع شکللرله مختلف اولدیلر
یوز بیک ادم بر یره جمع اولسه الی ادم بولنمز که شکللری تمام بر برینه بکزر
بکزر یا هیچ فرق اولنمیه بو ادم خود بر جنسدر کلی اول عوض کورکه بو کور
ینور نسنه دکل یعنی بو اوازه لوک ادمده واردر هیچ بر بیننک اوازی
برینه بکزمز و بو کلیسیله کیمی مؤمن کیمی کافر و بو مؤمنلوک دخی کیمی فاسق
عاصی کیمی مطیع صالح کیمی عالم کیمی جاهل پس بو کلی ذکر اولنلر دلیل و
برهاندر حق تعالینک وحدانیتنه و کمال قدرتنه تفکر ایدب اکلر بونی
شول قوم که انلرک عقلی واردر الحاصل اول کفر و شرک ترک ایدب
کوکلده یقین حاصل ایدب دیلندن انکاری کیدرر بوندن صکره کرو
حق تعالی بیوردیکه ۝ وان تعجب فعجب قولهم ءاذا کنا ترابا
ءانا لفی خلق جدید اولئک الذین کفروا بربهم واولئک الاغلال فی
اعناقهم واولئک اصحاب النار هم فیها خالدون ۝ یعنی یا محمد
سن اول مکه اهلینک سنی تکذیب قلدقلرن الله تعالی حیه کافر اولدقلرن
اکو عجبلرسک دخی عجب انلرک بو قوللریدرکه دیرلر اشبو بو طپراق
اولوب چوروکدن صکره ۝ یعنی کیم و یکی مخلوق می اولورز بونه اولا
حق نسنه دیو بعثه انکار ایدیلر اول کفرلر جزاسی کولدرکه انلرک
صاغ اللری بوینلرینه وصولنه اوددن عذاب اچنده که انلر ایدی اصحاب
ناردن اولوب انده دائم اولسیلر کرک و دخی حق تعالی بیوردیکه ۝
ویستعجلونک بالسیئة قبل الحسنة ۝ وقد خلت من قبلهم المثلات
وان ربک لذو مغفرة للناس علی ظلمهم وان ربک لشدید العقاب
۝ روایتدر ابن عباسدن ایدر کافرلر کلوب استهزا ایله رسوله عم
صورارلرکه بزه عذاب نه وقت کلور حق تعالی ۝ بو ایتی ایندردی .

بیوردیکه

بیوردیکه یا محمد بو اهل مکه تعجیل ایدب سندن صورارلر اول عذابی
طلب ایدرلر عافیتدن و سلامتدن اول کیدن دیلولرکه اول عذاب بو
بونلره تعجیل اولنه اول عافیتلری الدن فوت اولا بونلر اول عذابه انکار
دخی ایدرلر و حالی بودرکه بو قریشدن اول کلن نیجه نیجه قوم عقوبتلو و مزایو
شوب انتقام ایله بو نیجه قوم هلاک اتمشوز موحد اولدن اولالر ودخی ۵
بدرستی سنوک ربک یا محمد مغفرت ایدیجیدر انلره شونلرکه کفرلو
ندن و شرکلرندن توبه قلالره تحقیق سنوک ربک یا محمد عقابلری
و عذابلری قاتیدر شونلره که شرک و کفر اوزره اولدیلر توبه قلمدیلر
و دخی حق تعالی بیوردیکه ۝ ویقول الذین کفروا لولا انزل علیه
ایة من ربه انما انت منذر ولکل قوم هاد ۝ ۝ یعنی بو کافر دیولرکه
نیچون بو محمد اوزره بر علامت نشان ایندورمدیلر دیکه نبوتینه و ر
سالتنه دلیل اولیدی حق تعالی ایدرکه یا محمد بدرستی سن بر قورقد ایندورلیدی ۵
یجیسن بر قوم و نوامته بو خبر ایدیشدور یجیسن هر قومک بر دعوت
قلیجیسی وار ضلالتدن هدایت یولنه دعوت قلیور اما هدایت
و یون بیززکه کیمه دیلرسوز الا هدایت و یوروز نیجنکه اول هدایته
اهل اولا و دخی بیوردیکه ۝ الله یعلم ما تحمل کل انثی وما تغیض
الارحام وما تزداد وکل شیء عنده بمقدار عالم الغیب و
الشهادة الکبیر المتعال ۝ ۝ یعنی حق تعالی عالمدر بلورکه هر
بو کلو عورت قرننده کوتردکی ارمیدر قزمیدر و دخی اول رحم اچنده
یتن ولدک خلقتی تمام میدر یوقسه ناقصمیدر السزمی اولسر یا کوز
سزمی اولسر یا دلسز یا ایقسزمی اولسر دخی ارحاملر مدتندن ارتق
الکسک اولدوغن بلورکه قنقی ولد تمام طقوز ایده طوغدی و قنقیسی
الکده و قنقیسی ارتوقده طوغدی بو کلی نسنه انوک قتینده تقدیر
اتمشدرکه اندن زیاده نقصان اولمز و بعضلر دیمشلرکه نیجه عورت
حامله اولمه دخی عذری بغلنمز کوره اول قان اول ولده رحم اچنده رزق
اولور انوکله تربیت اولنور و اکر اول عورت حامله ایکن قان کورسه اول
اوغلان طوغدی وقت اول عذری کورمین عورتک طوغردغی اوغلاندن یکرک

بجرک وضعيفوق طوغر ودخی بلکل که الله تعالی بوقوللرڭ سرلرين دخی
بلور واشكاره لرين دخی بلور و اولودر اندن که انوک اهل و ولدی يانخود
شريكی اولامز هدرا اول بو کلسندن ودخی حق تعالی بيوردیکه ٥٥٥
سواء منكم من اسر القول ومن جهر به ومن هو مستخف بالليل وسارب
بالنهار له معقبات من بين يديه ومن خلفه يحفظونه من امر الله
ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم واذا اراد الله
بقوم سوءا فلا مرد له وما لهم من دونه من وال ٥ يعنی الله قتنده
برابردر شول کمسه کم عملنی کزلو قلا وشول کم اشكاره قلا وشول کم
وشولکم کیجه قرانکوسنده اشلیه واولکم کوندز روشنلغنده اشلیه لرکا طاعت
کوک معصیت کاسه الله برابردرنه اشدوکن بلور الله خفی يوقدر انوک صقلیجی
صقلیجیلری واردر اوکیندن وارد ندن ان الله امريله صقلرلر اول تقدير
اولنان نسنه لره ايرشنجه قجنكه اول مقدر اولان اکا ايرشه اول صقليجيلر آرا
دن چقوب اول تقديرله قورلر بعضلر ددیلر که معقبات اول فرشتهلر
درکه بری کوندزله اولوراخشمين اول کوندز عملنی الور حق تعالی حضرتنه
کیدر اول کیجه فرشتهسی کلور انوکله ارته طوغنجه بیله اولور ایرته طوغنجق
اول دخی کیجه عملنی صاقلر الوب حضرته کیدر اول کوندز فرشتهسی بو کلور
انوک عملنی صقلرلر الله تعالی دستوریله ٥ وبعضلر ددیلر اول معقبات
منلوک کورکلو عمللری وخيرلو يدرکه ان الله تعالی بيوردرکه ان الله
تعالينک عذابندن صقلر منع ايدر اولم وقتنده ودخی قبر اچنده و
قيامت کوننده ٥ الله تعالی بيوردرکه بر قومه ويردکی نعمتی الوب
کرو محنته دوندرمز تا اول قوم کندو نفسلرندن حال شکری حال کفره
دوندرمینجه نتکم حق تعالی مکه اهلنه کندو اچلرندن رسول کوندر
دی وانلرک ايچلرنی طوقلقله دکشردی وقورقولردن امين قلدی تا
اول رسول بوکا تبلغ ایلدی اول نعمتک قدرين بلمديلر اکا کافر اولدیلر حق تعالی اول
رسولی انلرک اچلرندن چقردی اول نعمتی مدينه اهلنه عطا قلدی اما بو
ايتده تنبيه وار جميع قوللره تا که حق تعالی ويردکی نعمتنه کفران نعمه

اولميه لر

اولميه لر انوک شکرين يرينه کتورهلر تا که اول نعمت کرو اللرندن زائل اولميه
ودخی حق تعالی ايدر قچن الله تعالی بر قومه عذاب قلوب هلاک اتمک
دیلسه انوک حکمنی کمسه منع ایدیجی یوق ودخی انوک هیچ بر قوم ودوستی
اولمزکه اول عذابی اندن دفع ايده لر ودخی بر صغنجق بولمزلرکه وارب اکا
صغنوب قورتلالر پس کرکدرکه عقلی اولنلر شمديدن صغنجق الله طو
تالر کناهدن طاعته وکفردن ايمانه صغنالر تا که اکی جهانده نجات بو
لالر ودخی حق تعالی بيوردیکه ٥٥ هو الذی يريكم البرق خوفا وطمعا
وينشئ السحاب الثقال ٥٥ ويسبح الرعد بحمده والملائكة من خيفته
ويرسل الصواعق فيصيب بها من يشاء وهم يجادلون فی الله وهو
شديد المحال ٥ يعنی حق تعالی عظمتندن خبر ويروب بيوردیکه اول
الله دراولکسه کوک یوزندن يلدرملر کوسترر بولده سفرده يورينلری وکوننله
بناجک مصلحتلری اولنلری قورقتمقلق یوننندن يغمورا انلرمضر ايدر
واولونده مقيم اولنلری ويغموريله بتاجک حاجتلری اولنلری اومدر
مق یوننندن که انلره يغمقدن نفع واردر زيرا يغمور ياغمق بعضلره ضرر
اولور وبعضلره رحمت اولور کلی خلقه ضرر اولمز وکلنه منفعت قلمز ودخی
الله تعالی ايدر بو هواده اغر بولتلری يغموريله بله سوردرب هر
ولايته ابرشدورنکه دستور اولمنجه بر قطره يره دوشورمز ودخی هر
ملک رعد حق تعالی تسبیح ایدر واکا حمد ايدر بر ساعت اندن سست اولمز
رو ايتدرکه رسول عم رعدندن صوردیلر ددیلرکه یا رسول الله بو رعد نه نسنه
در رسول عم بيوردیکه رعد کولده بر فرشته درکه رعد انوک اديدر اول
اوازکه اشيدیلور اول بولتلره چاغروب سوردوکیدر بو بونه اولا شوب
بوردم اولالر اول يغمورلری کوتروب حالم اولنان يولره ايلته لر ودخی فرشته
لر اکا تسبيح وحمد ايدرلر اندن قورقوجلوقلری اولوبن ودخی حق تعالی درکه
بز دوتنسز اودکوندرر بو بيادلمشدن کمسه ديلوسه اکا ايرشور کوندرور در
که انلر الله تعالی نک وحدانيتنه مجادله قلورلرکن زيرا اول الله تعالينک
عقابی تمامتيدر قوتی محکمدر کمی طوترسه خلاص اولمزدی وهيدن روا
يتدر ايدربر يهودی رسول عم کلوب ددیکه يا محمد خبر ويربنا

که سنوک ربک ندندر انجود نمیدر یا خود دهود نمیدر جناب رسول خبر
ویروب دیدیکه حق تعالی منزهدر بو بجه درلر اندنکه بونسنه ایله و
صف ایدلریس اول یهودی بو سوالده ایکن حق تعالی انی بر صاعقه
کوندروب هلاک ایلدی عامر بن طفیل کلدی رسولعم اوزرنه کیردی
دیدیکه بنی مسلمان اولاین شول شرط اوزره که بو شهر اهلنه سن والی
وحاکم اولاسن طشره ویریه اهلنه بن والی وحاکم اولام رسولعم اکا دیدیکه
دیدیکه اکر سن مسلمان اولورسک کرو قلان مسلمانلر اوزره اصیدن زیا
ندن حکم نه اولورسه دخی اول اولور یره عامر کرو دیدیکه یوق طیر
اق اولورلره طیراق اولنلره واولورس سن حاکم اول کیجادن یوکدن او
اولنلره بن حاکم اولاین رسولعم همان کرو اولکی جوانی ویردی عامر قاهو
قاقیوب غضبه کلدی البته والله بن سنوک اوزرکه بیک صلحلو صقللو
ارنلودن ویبک دخی یالک یورلو یایلردن اوشوروب اولحطو اذره همینه
قومیم یوقا قمغه چقدی اریدین قیصاسندی الحاد دیدیکه کل سن محمد
محمدک اوزرنه کیرانی سوزه طوتب غافل ایله بن انی اولدوره یین اول
اریدا الحاد دیدیکه سن کیر غافل ایله بن اولدوره یین پس اکسی بالعر رسول
قاتنه کلدیلر اوزرنه کیر دیلر باشلدی عامر کرو صوردیکه سنوک ربک
التوندنمیدر یوقسه کمشدنمیدر رحون سوزی اوزادی طوردیلر کرو
چقدیلر عامر اول اریده دیدیکه نولدی سکا که انی اولدرمدک اریدد دیدیکه
نقدرکه اولدرمکه قصد ایتدم سنی انوکله بنم ارامده کوردم سن مانع
اولوردک چون ایلرعم کلوب بونلرک قصدنی رسولهعم خبر ویردی رسول
اللک اوزرنه یاوز دعا قلدی نا کاه بر صاعقه اندی اوداکاولدی عامره هلال
ایلدی بو بجن آیت انده ایندی که ذکر ایلدک و بوندن نصلره لر و بیور
بیوردیکه ۝۝ له دعوة الحق والذین یدعون من دونه لا یستجیبون
لهم بشیء الا کباسط کفیه الی الماء لیبلغ فاه وما هو ببالغه
وما دعاء الکافرین الا فی ضلال ۝ یعنی بو کلمه اخلاص که لا اله الا
الله در بو اول الله در که قوللرنی انکا دعوت قلور تا که انلوک
دعوتنه

دعوتنه اجابت قلوب بخلاص بولالر شونلرکه اول اللهدن قوییب و
اول بتلری وصنملری کندولره معبود طوتندیلر حال بودرکه
اول ظنلره هیچ برنسنه ده منفعتی یوق اول شول غایت صوصا
مش کیبدرکه صودن بکا الی النا وزتمدر دیلیله اول صوی قفغز
اغزومه کل ایدا کلمجک دکل بو بر مثالدر که عرب اچنده سویلرلر
شول کشی حقنده که بو النه کر منجک نسنه طلب اید حق تعالی
دخی انلرک عادتی اوزره بو کافرلر حالنه مثال قلدی که بونلر دخی
اول صنملرنه عبادت ایدب خلاص طلب ایتدکلری انجلیندرکه هیچ
وحق دکل پس بو مکه اهلنک اول بتلرنه قلدقلری هبا ومنثور
در ضایعدر که اخرتده کجنکه اکا محتاج اولالر هرکز منفعت ایدبر
دکل ودخی حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ۝۝ ولله یسجد من
فی السموات والارض طوعا وکرها وظلالهم فیها بالغدو والاصال
۝ یعنی الله تعالی حضرتنه سجده قلوب عبادت ایدرکلی کوکلر
خلایقی دخی یرلر خلایقی کیمسی طاعتله کیمسی دیلو دیلمز اما ایلرکه
مؤمنلردر اطاعت ایدب کندولر رضا ایله حق تعالی یه سجده قلوب
سجده ایدرلر اما انلرکه کافرلردر دیلر دیلمز سجده قلورو اهل اخلاص
اولنلر الله تعالی یه طوع علر رضا ایله عموم اوزره خبر ویردی دیدیکه
یرده کوکده هرکیم که واردر اکا سجده ایدرلر پس دلالت قلوردکه
یرده کوکده هیچ بر اکا سجده قلمز مخلوق اولمیه حال بودرکه بز کور
کورورز بو بجه کافرلر حق تعالی یه سجده قلمزلر کیمی کونه کیمی ایه وکیمی
بته سجده ایدرلر پس صحیح قول بونده بودرکه مراد بودر خضوع
وخشوع وتواضع اولا حقیقت اولمیه زیرا کلام عربده سجده
خضوع معنسنه چوق کلور بودخی عادت عرب اوزرنه نازل اولمی
اولمش اول ایس ایت معنی بو یله اولا که یر کوک اهلی الله تعالی
یه خضوع ایدرلر طوعله قوللق یونسندن وکرهله دیلر دیلمز خضوع
ایدرلر خلقت یونسندن ۝ یعنی بونلرک یرادلقلغی بر هیئت
اوزره دلالت قلورکه بونلر مخلوقدر محدثدر وبونلرک بر خلاقی

وبو محدث وادر که اول بونلرک مولاسیدر پس الا قول دیس کافر اکرچه
دیلله انکار ایدر الا حکم خلقندن الا خاضع ومتواضعدر زیرا بونلرک اول
هیئتلری که مخلوقدر ابالذات مقردر حق تعالینک وحدانیتنه ولکن
نک ضعفنه وعاجزلغنه که اکر کوک اهلی جمیع دریلوب بر یرینه معاون
اولسلر انوک اوزرینه که بر ذره وجوده کتوره لر یا بر حرکت ایدن
ذره یی ساکن قلالر و یا بر ساکنی اولمشی متحرک قلالر اللوندن کلمز عاجز
قالورلر بوندن او تودر که اکر اول کافره صورسلر بو یری کوکی کیم یر
تدی بونلری یارادلمشه مالک کیمدر که کلی مخلوق انوک مقهوریدر
ضروری انلر جواب ویروب دیولر که الله تعالیدر پس بو وجهله
الا خاضعدر و انلرک کولکه لری دخی الله تعالی یه سجده ایدرلر کولکه
نک سجودی دور اتمکدر دوران شمسله کون قنقی یکا که توجه قله کو
لک انوک مقابله سنده دور ایدر یوزنده ساجدلر هیئتی اوزره
بعضلر ددیلر که بو ظلک دخی سجده سی اول خضوع معنیسی اوزره در که
بحدی بو کولکه نک سجده سنی مقید قلدی صبح و قیتاله اول الندر واخ
ادا سنده زیرا اکثر دنیایه کولکه واقع اولدغی اول ایکی وقت اجنده در
وبوندن صکره حق تعالی بیوردیکه ٥ قل من رب السموات والارض
قل الله قل افاتخذتم من دونه اولیاء لا یملکون لانفسهم نفعا ولا ضرا قل
هل یستوی الاعمی والبصیر ام هل تستوی الظلمات والنور ام جعلوا
لله شرکاء خلقوا کخلقه فتشابه الخلق علیهم قل الله خالق کل شیء وهو
الواحد القهار ٥ یعنی حق تعالی بیوررکه یا محمد ایت بو مکه اهلنه که
بو یرلرک کوکلرک خالقی کیمدر الرسکا کورکلو جواب ویررلرسه خوش و
لا ویرمیاسه اولورسه سن ایتکل که یرک کوکک خالقی اول الله در و دخی
ایت کم سز اول الله قویب نته معبودطوتتکز وعبادت ایدرسز شول
کمسلر که کندو نفسلرینه دخی مالک دکللرکه بر اصلو نسنه کندولره
حاصل قلالر و یا بر یا نلو نسنه کندولردن منع ایده لر بونی دیوب دخی قومیدی
بلکه انلرک حالنه مثال قوروب ددیکه ایت یا محمد کور اولوب کورمینلر
کوزلری کورراولان برابر میدر یعنی برابر دکل پس نتکیم انلو بر

برابر دکل مومنله کافر دخی ایله برابر دکول و دخی اول جاهللر کیم امر اخرتده
فکر اتمیوب حقدن یکار غبت اتمیه لر برابر دکل اول عالملر که دائم فکر
سع امر اخرتده اولاو توجه الله دن یکااولا و دخی ایت کیم روشنلغ ظلمت
برابر میدر ٥ پس انجلین کفرله دخی ایمان برابر دکل یعنی بو کافرلر اول
صنملر الله تعالی یه شریکمی قلورلر اول بتلرنی نوجهله بزه شریک ایدرلر
انلر دخی الله تعالی یراتدوغی کبی نسنه می یراتدیلر که انلره الله تعالی یرا
تدوغیله انلرک هر یراتدغی ارسنده اشتباه واقع اولدی بلمدیلر اندن او ترومی
شریک قلدیلر چون الله تعالی اول کافرلرک صنملر یچون بو مثلی قوردی انلر
جواب بولمیوب سکوت ایتدیلر ٥ پس حق تعالی بیوردیکه ایت یا محمد
کلی مخلوقنک خالقی اول الله تعالیدر بردر انوک شریکی یوقدر قهاردر جمیع
عناد ایدب الا انکار قلمیسلر قهریله دنیاده هلاک ایدب اخرتده ابدی عذابه
مبتلا قلور بوندن صکره حقله باطل ارسنده مثال قلدی زیرا عربک عادتی
بو درکه فجن بو کلامی روشن قلوب الحمق دیلیه بر مثل قورار پس حق تعالی
دخی انلرک عادتی اوزره حقی باطلی بللرملیچون مثل قوروب بیوردیکه ٥٥٥٥٥
انزل من السماء ماء فسالت اودیة بقدرها فاحتمل السیل زبدا رابیا ٥
یعنی حق تعالی کوکدن بر صو ایندردی هر دره دن مقدار قدر سیل اقتدر
دی یعنی اولو وکیک اولان دره دن سیلی دخی اولو اقتدی وکچی طولو دره
دن دخی اول صیغدوغی قدر اقتدی پس اول سیل اوزره اتماغله کوبکلر
جمع اولوب کتوردی که اول دره نک الی یاننه بغلادی مقصود بوندن مثاللر
که حق تعالی قران یغموره بکزتدی که کوکدن ایندردی و کوکلری اول دره لره
بکزتدی بو نفس هوالرنی اول سیلک اوزرنده باطله بکزتمشدر پس هر کوکل
بکزتدی بو نفس هوالرنی اول سیله بکزتدی کوکلر اجنده بو بوکی اردنجه طور
مدن کوکله واقع اولور شول صو چغلاسی کبی که دره ده اقر اول سیل اوزره
نده باطله بکزتمشدر پس هر کوکلک هواسی و تمناسی نقدر سه انوک دخی
باطل افعالی واقوالی اولقدردر زیرا کوپک چوقلغی سیلک چوقلغی قلتی
قدر اولور نتکیم اول سیل بولدی چور چوب و مردار جمع ایدر کتوردر و بو هوا
و بو هوا دخی نقدر باطل وار سه انی جمع ایلر نتکیم کوپک وزن مقداری
یوق خلق قتنده اول باطلک دخی الله تعالی قتنده مقداری یوق اول

باطله طینلره و باطل دینی طوتنلره ثواب دخی اولمز نتکم اول کپوکه کمسه
اعتبار ایدب بها ویرمز و بوندن صکره التونله کمشه مثل قورب
بیوردیکه ٥٥ و مما یوقدون علیه فی النار ابتغاء حلیة او متاع
زبد مثله کذلک یضرب الله الحق و الباطل فاما الزبد فیذهب جفاء
و اما ما ینفع الناس فیمکث فی الارض کذلک یضرب الله الامثال
للذین استجابوا لربهم الحسنی والذین لم یستجیبوا له لو ان لهم ما فی
الارض جمیعا ٥ یعنی حق سزه و سزکچون التون کمشی یواتدیکه انوک
اوزرنه اود یاقوب سز دوراسزکه اندن زینت دوزب کیاسز انوک دخی
سوزب اچندن اول چرکی و غش چیقر صافی التون و کمشی قالور یاخود
اوکزده متاع دوزمکیچون یا باقری و دمری و توجی اوده قویب سز یرار
انلوک دخی چرکلری چقوب کتمینجه تمام خالص دمر و بقر و توج قالمینجه
اندن هیچ بر متاع دوزلمز اندن منفعت اولا اما اول کوپک اوزلر محو
اولور کیدر انجلر کولنده یا یشماغله و دزنک کنارنه اتلماغله اول صو صافی
قالورکه خلق انوکله منفعت طوتوهم ایچمکله هم یره سلوب اکینلره و
اوتلره بتورمکله و اول صافی صو بیله نجه منفعت طوتلور اسم ایمان یقینله
دخی اول ایمان اهلی دنیاده اخرتده ایله منفعت طوترنتکم اول کوپک
محو اولور کیدر فائده طوتلمز اول باطل دخی محو اولورکه اول اهل باطل
اندن نه دنیادنه اخرتده ثواب بولمجق دکل نتکم اول التونک کمشک بقرک
و دمرک چرکی کیدب خالص قالور اوده کرمکله الجلین اول فعل حق قول
دخی حق ثوابی حق اهلنه باقی قالوریسی حق تعالی حقله باطله اشبو
تجلینی مثل قوربحق و باطلی بیان قلور حقی ظاهر ایدب حجت
دلیل اقامت ایدر اندکی بو مثاللری و حجتلری کمالرچون بیان قلدی
قالدی انی ذکر ایدب بیوردیکه ٥٥ و مثله معه لافتدوا به او
اولئک لهم سوء الحساب و ماویهم جهنم و بئس المهاد

یعنی

یعنی شونلرکم بو مثاللری بزم کلامزدن اشیدب فهم ایتدیلر حقی
باطلدن اکلدیلر اول حقه رغبت ایدب اول خالقلرنه دنیاده مطیع اولدیلر
انلره عوض اخرتده جنت وار باقی انواع نعمتلر اله اما انلرکم بو مثاللردن
فهم ایدب اعتبار المدیلر حقدن اعراض ایدب باطلی طوتدیلر دنیاده
خالقلرنه مطیع اولمدیلر یارن قیامت کوننده الر جمیع دنیا طلوسی
انلرک التونی اولسه کلسنی چب ویرسه لر انوکله کندو نفسنی عذابدن
خلاص قلا اول اندن قبول اولنانی جق دکل و نفسی عذابدن خلاص اولمجق
دکل بلکه انلره قتی عذابله حسابلر واردرکه هیچ حساب اولنمق هر اشی فالمیه
و بر کناهی یارلغنمیه اندن صکره دوزخ وارجق یولری جهنم اولا که نه
یاوز قرار ایدجک یر درانده کیرن ابدی راحتلق بولمجق دکل در بوندن
صکره بر مثال قورب بیوردی ٥ افمن یعلم انما انزل الیک من ربک
الحق کمن هو اعمی انما یتذکر اولوا الالباب ٥٥ یعنی حق تعالی بیوردی
که یا محمد شول کمسه کم ربکدن ایندردیکی کلامی حق بیله اول مثاللری اشیدب
فهم ایلیه و حقدن یکا رغبت قلا و شول کمسه کبی اولورکه کوکلی کوزی
کور اولدی حقی کورمدی و قرانی حق بلمدی بونلر برابر دکل پس تحقیق
بو قرانله او کتلمز الا انلرکم عقل اسیلریدر حقی باطلدن فهم ایدب
تمییز ایدرلر و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ الذین یوفون بعهد الله
ولا ینقضون المیثاق والذین یصلون ما امر الله به ان یوصل و
یخشون ربهم و یخافون سوء الحساب والذین صبروا ابتغاء وجه
ربهم و اقاموا الصلوة و انفقوا مما رزقناهم سرا و علانیة و یدرؤن
بالحسنة السیئة اولئک لهم عقبی الدار ٥ یعنی حق تعالی اول قرا
قرانله او کتلین عقل اهلی کیمدرانلری وصف ایدب بیوردیکه انلر
شول کیمسه لردرکه الله تعالی ایله کندولرا سنده عهده وفا ایدب
بونه کتوررلر دخی اول میثاق کوننده اولنان عهدلری که حق تعالی
نک ربوبیتنه و حالقلغنه و کندولرک قوللغنه اقرار قلدیلر انوک
مولالغی حقن صقلیوب بونه کتوردیلر و کندولرک قوللوغن اثبات

ایدب انوک امرن طوتماغله اظهار قلدیلر ودخی انلر درکم حق تعالی اولشول
دیوانی ایتدکی یوه الاشدیلر صلهٔ رحم ایتدیلر قوم قبیله دن کسلمدیلر و
اهل علم واهل صلاح صحبتنه ودینلرنه اخرتلرنه خیر اولجق یولره واصل
اولدیلر وشولردن منقطع اولدیلر وجمیع انبیایه ایمان کتوردیلر ودخی الله
تعالیدن قورقدیلر اول نهی ایتدوکی نسنه لردن اراق اولدیلر وقیامت
کوننک قتی حسابندن قورقب مالی چوق جمع اتمدیلر واللرنه کیرنی دخی
اسراف یوه خرج اتمدیلر الله رضاسی اولدغی یوه انفاق ایتدیلر ودخی
حق تعالی فرض قلدغی طاعتلری یرینه کتورمکله صبر ایتدیلر وحق تعالینک
ایرشن بلالره ومصیبتلره صبر ایلدیلر جزع قلمدیلر الله تعالینک رضاسن
طلب ایدوبن دخی معصیتلردن بیملنمغه صبر ایتدیلر ودخی وقتلو بیله نماز
لرن قلدیلر زکاتلرنی وشرطلرنی یرینه کتورب صقلدیلر وانلره رزق ایدب ویردو
کمز ماللرندن کزلو واشکاره زکاتلرن صدقه لرن ویردیلر ودخی بر کیمسه انلره
بر امرز کلام سویلدیسه انلر انی ایو سوزله منع ایتدیلر یا جود کند ولوکی دیلنه بر
یرامز کلسه بو الکو حقنه سویلمکه انلری انی ترک ایدب انوک حقنه ایو کلام سو
یلدیلر اشبو کلمی ذکر اولنان عاقللرک صفتلریدرکه الله تعالی دعوتنه اجابت
ایدب اکا مطیع اولدیلر پس بونلرک ثوابلرن بیان قلوبن بیوردیکه بونلر
عاقبتی دونب وارجق یولری کورکلو مقامدر واول کورکلو مقام دخی بوندر که
بیان قلوب بیوردیکه ۝ جنات عدن یدخلونها ومن صلح من ابائهم
وازواجهم وذریاتهم والملئکة یدخلون علیهم من کل باب سلام علیکم
بما صبرتم فنعم عقبی الدار ۝ یعنی اول صفتلردن ذکر ایتدوکمز اولوا الالباب
که مطلحر وانظار دردودخی انلرکم حاللرن انلره بکزتدیلر تا قیامته دکین انلرک
اتالرندن واوغلنلرندن وعورتلرندن یا خود انلردن غیری خلقدن هر کیمسه
کم ایمانه کلوب الله مطیع اولدی عملنی اخلاصله اصلاح قلدی بونلر
کلمی اول مقیم فناسز جنتلره کیرلو تختلر اوزرنده ابدی سعادتمر اولسون
شول کرامت حاصل قلورلرکه فرشتهلردن موی بو قپودن کیرب
انلره حق تعالیدن هدیه لر کتوروب سلام قلورلر دیولرکه سلام
اولسون سزه که سلامت اوینه کردوکیز سلام قوشولغنه کلدوکیز
اندن اوتورکه الله تعالینک امرن یرینه کتورمکله صبر ایتدوکیز نفس
هوالرنی منع ایتدوکیز کزتنک عاقبتی جنت اولمق نه کورکلو نسنه در

چون

چون حق تعالی اول مطیعلرک ودعوتنه اجابت قلنلرک حاللرن ومقا
ملرن بیان قلدی اشیدنلره رغبت قلماغچون بوندن صکره اول
اجابت قلمیوب مطیع مخالفت قلنلرک حاللرندن بیان قلوب بیور
دیکه ۝ والذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه ویقطعون
ما امر الله به ان یوصل ویفسدون فی الارض اولئک لهم اللعنة ولهم
سوء الدار ۝ یعنی شونلرکم الله ایله عهدلرن صدیلر قوللقه
بوین ویرمیوب جبار صفت اولدیلر اول میثاق کوننده محکم تاکیدله
حق تعالینک وحدانیتنه اقرار اتمشلکن کروانکار قلدیلر الله تعالی یه
اولاشک دیو بیوردغی یولودن کسلدیلر قوم قبیله یه اولشمدیلر وجمیع
پیغامبرلره اینانمدیلر بویر یوزنده فساده سعی ایتدیلر الله دن غیریه
عبادت قلدیلر وبونن ازدورب الایلتدیلر اولو انلردرکم حق تعالی
دنیاده انلره لعنت قلوب عذابله مبتلا قلدی واخرتده دخی لعنت
ایدب رحمتدن اراق قلوب ابدی عذابه مبتلا قلیسر انلرک اخر دونب
وارجق یولری نه یاوز مقامدرکه اول جهنمدر وبوندن صکره بیوردیکه
۝ الله یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر وفرحوا بالحیوة الدنیا وما الحیوة
الدنیا فی الاخرة الا متاع ۝ یعنی الله تعالی بعض قوللرنه رزق بول قلیویرر
وبعضیسنه طار قلیویرر اختیار انوکدرکه بایلره غنا وفقیرلره فقر اختیار
قلور زیرا حکیم مطلقدر هر برینک صلاحی نیله ایدوکن بلور اکا کوره علاج
ایدرکه دینی فساده ویرمیه اما انلرکه عهدلرن صیوب انکار بولنه قدم
باصدیلر انلر بو حیات دنیای اخرت حیاتی اوزره اختیار قلدیلر حال
بودر بو دنیا حیاتی دکلدر اخرت قتنده الا شول صرچه دن دوزلمش قاب
نجوق کبیدرکه صنوب فنایه وارمغی یقیندر صیندقدن صکره بتون او
لنجی دخی ممکن دکلدر دنیانک دخی بقاسی وفناسی اجلیندرکه زوالی یقیندر
فناسندن صکره کورو قیامته دخی امکانی یوقدر ودخی بیوردیکه ۝
ویقول الذین کفروا لولا انزل علیه ایة من ربه قل ان الله یضل
من یشاء ویهدی الیه من اناب ۝ یعنی بو کافرلر دیولرکه
نیچون بو محمدک اوزرنه بو علامت ایندورلمیه اول ربندن که اول انوک

رسولّلغنه دلالت قلاحق سبحانه وتعالى ايدركه ايت يا محمد بدرستى
الله تعالى كمى ديلرسه ضلالته براغور بوقوللرندن چونكه انلر هدايت
رغبت قلميالر ولندو دينينه ارشاد قلور شول قوللرى كه شركلن اعراض
ايدب حقدن يكا رغبت قلالر پس هر كمك مطلوبى نه ايسه ونيه طالب
ايسه اول اكا ويريلور ودخى بيورديكه ○ الذين امنوا وتطمئن
قلوبهم بذكر الله الا بذكر الله تطمئن القلوب الذين امنوا وعملوا
الصالحات طوبى لهم وحسن مآب ○ يعنى حق تعالى هدايت
ويروب صوابه اوزره طوتوشونلر كه ايمان كتورديلر دخى كوكللرى
الله ذكريله ساكن اولوب دولنور هيچ انوك وحدانيتنه كوكللرنده شك
وشبهه واقع اولمز ودخى بو كمسه الله ذكر ايدب انداحچه كوكللرى اينا
نور شبهه لرى مرتفع اولور ودخى خبر ويرركه اوله كه الله ذكريله تعالى ذكريله
ساكن اولور شول مسلم كوكللريدركه انلر ايمان كتورديلر الله تعالينك
برلكنه ومحمدك رسالتنه وقرآنك حق كلاميدر اكا تصديق قلديلر
اندن عمللرن صالح قلديلر جنت انلركدر دخى اول طوبى اغجى كه هيچ بر
كوشك اولميه اول جنت بويكلوكى اولقدر دركه دنيايى مشرقدن مغ
ربه دكن بيورر بعضلر ديلركه طوبى ديمك خير وسعادت انلركدر
ديمك اولور ودخى اول كوركلو مقام كه جنت در حق تعالى حوانده ودخى
بيوردديكه ○ كذلك ارسلناك فى امة قد خلت من قبلها امم لتتلو
عليهم الذى اوحينا اليك وهم يكفرون بالرحمن قل هو ربى عليه
توكلت ولا اله الا هو عليه توكلت واليه متاب ○ يعنى يا محمد بز
سنى رسول كوندردك بو امته اجنه نتكم سندن ايلرو دخى امتاره رسوللر
كوندردك تا كه سن اوقيوب انلره اوزرنه خبر ويره سن شول نسنه كه
قرآندن سكا وحى ايدب ايندردك انلر رحمانه انكار ايدب تكذيب ايدرلر
يعنى يا محمد اول عبدالله امية اصحابيله ديرلرديكه بز مسيله دن
غيرى رحمان بلمزز حق تعالى بويوردكه ايت يا محمد اول رحمان بنوم ربمدر
كه اندن اوزتق معبود يوقدر لا اوله دين اكا اعتماد قلوب كلى اشنوم
اكا تفويض قلدوم كه بنوم دونمكلكم اندن يكادر ودخى بيورديكه ○
ولوان

○ ولو ان قرآنا سيرت به الجبال او قطعت به الارض او كلم به الموتى بل
لله الامر جميعا ○ يعنى بو ايتك سبب نزولى بو ايديكم عبدالله
ابن امية دخى انوك صحابى مكه كافرلرندن رسوله دديلر اگر حق
رسولسك اشبو مكه طاغلرندن بونى يوندن قوپرسير انسون كوره لم
ياخود اراف سفر مزى يقين ايديويو نتكم سليمان ايلدى يلله يا خود
اولوى سويلت اشيده لم نتكم عيسى دعاسيله سويلتدى پس اول وقت
حق تعالى بو آيتى كوندروب بيوردديكه اكر بو قرآنله طاغلرى مكانندن
قوپروب يورتمك ديلسلر يا بو كلمه برايلق يولى صباح وقتده وبر ايلق
يول ايكندى وقتنده سفرى قطع اتمك ديلسلريا اول قرآنله اولوى سو
يلتمك ديلسلر بو كلسى يرنه كلمه چون بز بونسنه لرى محمده ايتى قرآن
دن ايلرو ايشلر ايشلدك محمده ايتى قرآنله دخى يلوك ايشلوز اما اول
دد كلون دخى بنو اشلميه اولوردسوز بونلر هنوز ايمانه كلمزلر بلكه دوكلى اشلر
الله دادر جعل حكم انوكدر كمى كه هدايته اهل اولا اكا هدايت وير اوللكه
اهل دكل اكا ويرمز ودخى بيورديكه ○ افلم ييئس الذين امنوا ان
لو يشاء الله لهدى الناس جميعا ولا يزال الذين كفروا تصيبهم
بما صنعوا قارعة او تحل قريبا من دارهم حتى ياتى وعد الله ان الله
لا يخلف الميعاد ○ يعنى حق تعالى بيورركه اول ايمان كتورنلر مؤمنلر
دخى اميدلون كسمديلرمى شول مسلمرك ايمانه كلمندن كه حق تعالى خبر
ويردى انلر ايمانه كلميجكلردر اكر حق تعالى ديلسيدى بو خلقك كلنه هدايت
ويرديچون انلر هدايته اهل اولمديلر اندن اوترو حق تعالى انلره هدايت
ويرمدى پس بو مكه كافرلرينه دائم بويه نازل اولمدن بو شدت وبر
بلا ايرشور قتل سببيله مؤمنلرك الندن اول كفرلرى شرندن يا خود
سن يا محمد اول اصحابك جماعتيله انلرك دارلرى قربنه نزول ايدرسن مكه
ده تا اكا دكين كه حق تعالى نك وعده سى يرنه كلمه مكه فتح اولماغچون تحقيق
الله تعالينك وعده سى حقدركه رسولنه قلدى مكه اكا فتح ايده انوك
وعده سنه خلاف يوقدر ○ بو ايت اول وقت نازل اولدى با قتنه ايرشديلر

که رسول علیه السلام لشکر ایله سیر ایدوب عسفانه کلدی اندن مکه‌یه ایکیوز
آتلو کوندردی تا که مکه‌نک یاقیننه ایرشدیلر و دخی حق تعالی خبر
ویروب بیوردیکه ولقد استهزئ برسل من قبلك فامليت للذين
كفروا ثم اخذتهم فكيف كان عقاب يعني يا محمد ایدرکسی سندن
ایلرو کلن رسوللری دخی استهزا قلدیلر نتکیم سنوک قومک سکا استهزا
قلدیلر اما انلرک اول استهزالرندن صکره بر عقوبتی انلره تعجیل قلمیوب
بر زمان مهلت ویردک عقوبتمز نته اولدی الوجه رسول علیه السلام انلره عقوبت
اولدوغن کورمشدیک ٧ اندن صکره اول تکذیبلرندن اوتر و عذابله
طوتب هلاک ایلدک کورمدکمی سن یا محمد که انلره بزوم ٨ و لکن چون
اولدوغن حقیقت بلوردک الله تعالی بیلدردوکیله اول احکام مشاهده
کبیدک و دخی حق تعالی بیوردیکه افمن هو قائم على كل نفس بما
كسبت وجعلوا لله شركاء قل سموهم ام تنبئونه بما لا يعلم في الارض
ام بظاهر من القول بل زين للذين كفروا مكرهم وصدوا عن السبيل
ومن يضلل الله فما له من هاد لهم عذاب في الحيوة الدنيا ولعذاب
الاخرة اشق وما لهم من الله من واق يعني حق تعالی بیورر
که شول کمسه کم خالق الخلق اولا جمیع یرادلمشک رزقی اوزرینه قائم اولا
انلردن بلالری دفع اتمکه قادر قدرتی یته بجابر میدر انوکله بر ذره
اوزره قائم اولمیه بویله ایکی دخی اول کافرلر الله‌یه شریک قلورلر بلورلر
که اول رزق ویرمکه قادر اولان معبوده عبادت قلمق اول عاجز ضعیف
ضعیفه عبادت قلمق کبی اولمز پس حق تعالی ایدر ایت یا محمد
اول کافرلره که بوادبله خبر ویعل بو حق تعالی یه شریک قلدوغکز دلیلکز
دلیللری و حجتلری ندر نیه قادرتلری یتر بونلر دخی بلورلر که بر تحقیق
حجتلری یوق بلکه بر اولمز نسنه‌در کل خبر ویرلر بعضلر ددیلر که
معنی بودر که سز شریکلی قلورسز حق تعالی یه بو جاهللر که بر یوزنده
نه وار بلمز بلکه لندوکی دخی بلمزکه سزانی آله طوتوب سز یلخود انلری الله‌یه
شریک قلدوغکز هیچ بر دلیلسز و حجتسز ظاهرده بر باطل سوزمیدر
که سویلرسز حق تعالی ایدر بو ظاهر باطل نسنه‌در منفعتسزدر انلر

دخی

دخی بلورلر لکن اول مکه کافرلرینه شول کفرلری خوش کوستردکی اغواء
شیطان ایله دین اسلامدن منع اولندیلر شونلرکه حق تعالی مخذول
و مطرود قلدی دین اسلامدن انلره توفیق ویرمیه الا هیچ هادی
اولمز انلری طریق صوابه یورتمز پس انلره دنیاده دخی قتل
عذابلرو اردجاه رنجلر و خسته لقلر کاه مسلمانلری انلرک اوزرینه غالب
قلوب انلری قتل اتمکله کاه اولم وقتنده شدت نزع ایله آخرت عذابی
خود بونلردن دخی قاتی قدر بونلره اندن بر صغنجق نسنه یوقدر اول
بونلری الله تعالی عذابندن صقلیه اندن صکره حق تعالی جنت صفتی
بیان قلوب بیوردیکه مثل الجنة التي وعد المتقون تجري من
تحتها الانهار اكلها دائم وظلها تلك عقبى الذين اتقوا وعقبى الكافرين
النار يعني اول متقیلره وعده اولنان جنتک صفتی بودر که انوک
کوشکلرینک و اغاجلرینک التندن ارمقلر اقار اول اغاجلرک یمشلری و کولکه
قلان نعمتلری دائمدر منقطع اولمز و اکسلمز و کولکه‌لری دخی دائمدر انده
کنش یوق که کولکه زائل ایده پس اول جنت عوضدر شول کمسه‌لره
که شرکدن و معاصیدن صاقندیلر و کافرلرکه دونب وارجق اوردو
عذابیدر جهنم اچنده بوندن صکره دخی بیوردیکه والذين
اتيناهم الكتاب يفرحون بما انزل اليك ومن الاحزاب من ينكر بعضه قل
انما امرت ان اعبد الله ولا اشرك به اليه ادعوا واليه مآب يعني حق
تعالی بیورر شول کمسه‌لر کم بز توریت ایندردک انلره ایمان کتوردیلر انلر خوش
کوروب رحمان ذکر اولندوغنه و سن کتاب ایندوکنه فرح ایدرلر اما اول مکه اهل
جماعتی رحمان ذکر اولندوغنه انکار ایدرلر که بز رحمان صاحب یمامه مسیلمه
کذاب بلورز و اهل کتابدن دخی بو طائفه انکار قلدیلر شول نسنه‌یی که انوکله
ایندولر بشر یعنی نسخ اولندی حکمی بوزلدی بو حق تعالی ددیکه یا محمد ایت
که بیوردکیتی بن بیوردلدم که توحید اوزره قائم اولم و اکا شریک کتورمیم
و انوک بویرغن طوتم و اکا مطیع اولم و بو خلقی دخی انی بولمکه و
انوک عبادتنه دعوت قلم باروم که عاقبت دونب وارجق یرلوی
آخرتده انوک حضرینده کتاله الهبوردغبت قلوب ایمانه کلالرو اندن

واندن قورقالور دخی بیوردیکه ٥ وكذلك انزلناه حكما عربيا ولئن
اتبعت اهواءهم بعد ما جاءك من العلم مالك من الله من ولي ولا واق
٥ یعنی حق تعالی بیوردکه یا محمد اول اهل الکتابه توریت ایندردوکمز کبی
سکا دخی جبرائیله اول قرآنی کوندردك تا که اول قرآن وار ایسه سنوك اوزرکه
اوقیرکه بوقانی کلی کتاب اوزره حاکم قلادق و دخی محکم قلادق که کیمسه انی
تبدیل و تغییر قلمیه و دخی عربی لغتی اوزره ایندردك که انلره فهم اتمك
اسان اوله الوسن یا محمد اول ملة قومنك دعوتنه اجابت ایدرسك که سکنی اتا
لری و دده لری دیننه دعوت ایدرلرو کندولر قبله سنه عبادت قلمغه یلتر
لوکه بیت المقدسدر بوندن صکره که سکا بلاوردکی دین حق اسلامدر
و قبله کعبه در سکا بروکلی و بو دوست یوقدر که الله تعالی عذابندن سنی
صقلیوب سکا منفعتی طوقنه الوجه بو خطاب پیغامبره در لکن مراد
بوندن اصحابدر تا که اشیدب دین اسلام اوزره ثابت و محکم طورملو قولر
دعوتنه ایلمیه لر بوندن صکره بیوردیکه ٥ ولقد ارسلنا رسلا من
قبلك وجعلنا لهم ازواجا وذرية وما كان لرسول ان يأتي بآية الا باذن الله
لكل اجل كتاب يمحوا الله ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب ٥ يعنى
بو ایتة سبب نزول بو ایدی که یهودلر رسول عم عیب اوزره سوزنشی
قلدیلر ددیلر الوبولند و زعم ایتد ولکلین پیغامبرمه اول پیغامبرلق بو
چوق عورتلردن چفتلنماکدن منع ایدیدی حق تعالی بو ایتی کوندرب
بیوردیکه تحقیق بز یا محمد سندن اول چوق رسوللر کوندردك انلره
دخی عورتلر چفتلندردك و ذریتلو ویردك کلنبی ایدی ٥ سلیمان عم اوچیوز
نکاحلو عورتی واردی یدیوز دخی جاریه سی واردی کلنن ابو تودی قوت
نبوتلنه و اتاسی داود عم یوز عورتی واردی نکاحلو و دخی حق تعالی بیورا
بیوردکه یوقدر هیچ بر رسوله که اول قومنه بر علامت ظهوره کتوره
حق تعالیدن دستوری اولمایینجه الا امر الله اندن دستور اولا و بوقولرینک
اجللرینک هر برنه بر کتاب واردر که یازلمشدر معلومدرنه اوزرنه زیاده
زیاده اولورنه اندن نقص اولور الله تعالی محو ایدرنه دیلرسه ثابت
قلور که اهل کتاب انوك قاتنده درکه اول لوح محفوظدر بونسنه انده

انده

مطلب

انده یازلمشدر بو ایتة بو دخی سبب بو ایدی که رسول عم کافرلر دیلر
بو سنی یا محمد کوممز که سن بو سنه یه مالك اولامسن زیرا اوجق اولادی
قلم یازدی فارغ حق تعالی بونلره تهدید ایچون ٥ بو ایتی درکه کوندردی
بیوردی که بدرستی بز الور دیلرسوز امروزدن نه دیلرسوز ثابت قلورز
روایتدرکه ابن عباسدن رضی الله عنه ایدرکه الله تعالی شقاوتدن
وسعادتدن و اولمکدن و دیو لمکدن نه دیلرسه محو ایدر و نه دیلرسه ثابت
قلور و عایشهدن ٥ روایتدر رضی عنها ایدر ایدر رستی اول حفظ لوکه
بر قولك عمل دفترنی کتوروب الله تعالی حضرتنه ایلتهلر کرك اول دفترك
اولنده و اخرنده خیر عمل بولنه اول ایکیسنك اراسنده بولنان سیئاتی
محو ایدر و الکی اولنده و اخرنده اول دفترك خیر عمل بولنمه اجنده کی سیئاتی
ثابت قلور محو قلمز بعضلر ددیلر که یلمك دیلرسه کوکلندن معرفتی محو
ایدر ایمانسز کیدر یلمك دیلرسه ثابت قلور ایمانله کیدر اصل کتاب انوك
قاتنده درکه لوح المحفوظدر اولمش و اوجق یوادلمزدن اولدین کلی انده
یازلمشدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ٥ واما نرینك بعض الذي نعدهم
او نتوفينك فانما عليك البلاغ وعلينا الحساب ٥ يعني حق تعالى بيورر
که یا محمد اول اسنه تکذیب ایدنلره وعده قلدوغمز عذابلردن و زلزلهلردن و مص
و مصیبتلردن ایو شجلدر انوك بعضنی انلره کوندرب سن حیاتنده ایکن سکا
کوستره وز یاخود سنی اولدرب اخرته کوندراوز کورمیسن انلر ایمانه کلمیدکلرنه
طارلغمغل که سنوك اوزرکه واجب اولان همین اولادرکه بزم خبرمز انلره ایر
ایشدوره سن باقی حسابلری و جزالری واجبدر بزه کتورر اوزو دخی حق
تعالی بیوردیکه ٥ اولم یروا انا نأتي الارض ننقصها من اطرافها والله
یحکم لا معقب لحکمه وهو سریع الحساب ٥ یعنی حق تعالی بیوررکه یا محمد کور
مزلرمی بو مشرکلرکه بز بو یرلرینه نسنه سی نقص ایدراوز چوره طرفلرندن باغلرن
و کویلرن که انلردن الوب محمده و اصحابنه ویردك قمو مالللریله بله بونلر صنو
صنورلرکه غالبلردر کورمزلرمی نیجه مغلوب اولنوب نقص اولنوب بعضلر
ددیلرکه بویوك نقص عالملر و فقیهلر و صالحلر کتمکله درزیرا یر السلکی اهلی
اهلی السلملدر یوقسه بر بوادیلهلی همان بیاغیدر و اهل حقیقت دیمشلر
که یرك دیلی ادم اوغلانك جسمیدر اطراف انوك اعضالویدر السلکی اولادر

کم قوشو برا عضانک قوتن الور ضعیف قلور اسماله مجال قالمز اخر اولد
ر استول یبر کبی که ایلو ایلو قوتی کیدر نسنه بتورمز اولور دخی معطل
قورلرو ویران اولور زیرا بو شهر خراب اولوب ویران قالمز الا اول جوره
سندن خراب اولور پس الله تعالی حاکمدر نته دیلرسه حکم ایدر انوک
حکمنی کیمسه مانع و منع ایدر یوق و تبدیل ایدر یوق که اول محمده نصرتله
حکم ایتدو لکن هزیمته دوندره لر و کافرلره حکم هزیمتی نصرته دوندرملر یا بو
کیمسه صحت و عافیت اولنسه کرک خیر و کرک شر که اول الله تعالی تجن
قوللرون وقت حسابده حساب قلمق دیلسه تیزجک حساب اتمک دیلسه
تیزجک ایدر که بو نماز وقتی مقدار اولا انجق و دخی بیوردیکه ۞۞۞
وقد مکر الذین من قبلهم فلله المکر جمیعا یعلم ما تکسب کل نفس وسیعلم
الکفار لمن عقبی الدار ویقول الذین کفروا لست مرسلا قل
کفی بالله شهیدا بینی وبینکم ومن عنده علم الکتاب یعنی حق
تعالی بیوردرکه یا محمد بو اهل مکه سکا قالا قیلر نیکو نلردن ایلروکیلر دخی
رسوللرو بینه اشلدیلر الله تعالی انلرک جمیع مکرلرینک جزاسنی کتوردی
انبیالرینه نصرت قلدی و انلرک مکرن باطل قلدی پس الله تعالی عا
لمدر بیلورکه هر نفس خیردن و شردن نه کسب ایدر تیز اولا بله که اول
کافرلو که بیلمک عاقبتی خیر اولوب جنت کیرور کیمسه شر اولوب جهنم
عذابنه مبتلا اولور و دخی یا محمد اول کافرلر سکا دیرلرکه رسول دکلسن
اول کعب بن الاشرف وحیی ابن اخطب وکرو فلان یهودلر و مکه اهلی
سکا بو کلامی دیرلر سن انلره ایت کم بنم و سزکله بنم ارامده الله تعالی
طانق یترکه سز بو سوزی سویلدوکز و دخی انلو کم اهل کتابدن
ایمانه کلدیلر عبد الله بن سلام کبی اصحابیله انلر دخی بو انکارلزه بنمله سز
ارالوزده طانق یتر زیرا انلر رسوللرک صفتلرن کتابلرنده بولمشلر
دی بلورلر دیکه حق رسولدر اندن او تورو ایمانه کلدی و الا دخی متابعت
قلدیلر تمت ۞ سورة ابراهیم درر ۞ بسم الله الرحمن الرحیم ۞
الر کتاب انزلناه الیک لتخرج الناس من الظلمات الی النور باذن
ربهم الی صراط العزیز الحمید ۞ یعنی حق تعالی بیوردرکه بو کتاب

اول